

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904

Citation: Schandorph, Sophus: "Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904", i Schandorph, Sophus: *Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904*, 1904-05, s. I. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schandorph07-root.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

II
III

S. SCHANDORPH

ROMANER

FOLKEUDGAVE

FEMTE BIND
STILLELIVS-FOLK - POET OG JUNKER

**GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1904**

IV

Fr Bagges Bogtrykkeri. - København.

STILLELIVS-FOLK (1889)

2
3

I.

Det var rigtignok et andet Slags Bal, det, Byfogden havde givet i Nat, end Klub- og Borgerballerne.

I Stedet for Raadstuesalens salpeterplettede, limfarvede Vægge med plumpe Granguirlander, i Stedet for "Hôtel Postgaarden"s lange, smalle Sal med de gamle Papirstapeter, fremstillende Fernando Cortez's Erobring af Mejico, hvor store Fedteklatter havde sat Mærker paa Menneskenes Ansigter, paa Hestenes Krop, paa Bjergenes lyseblaa Sider, paa den bleggraa Horizont, dansedes her i to Saloner. Dørfløjene vare tagne af . . . man havde danset over den lave Tærskel. Man havde slynget Kæde gennem en Række Værelser med Tæpper, Portiører, høje Værelser med gyldenrammede lysfarvede Lærredsfelter paa Væggene. Ikke faa Oljebilleder, mange Kobberstik, Statuetter og nydelige Nipssager paa Etagèrer, runde Piedestaler, saas som ved et Lynglimt, mens de lysklædte Damer og sortklædte Herrer bugtede sig igennem under Musik af Strygere, Klarinetter og Fløjter, uden Trompetskingren ... en langt doucere, finere, kælnere Musik, end Byens Beboere var vante til fra de offentlige Baller.

Og et finere Selskab! Ingen Butikssvende med Labber, der fyldte de hvide Handsker som en Risengrynspølse en Tarm. Ingenskraalugtende Avlsforvaltere.

Det var Herregaardsfolk fra Omegnen, ja nogle fine Proprietærog Forpagterfamiljer var tagne med. Det var Præstegaardenes hyggelige Døtre, klædte saa tarvelig og dog saa smagfuldt i hvidt Tyll med kulørte Bælter og Baand, det var Byens Embedsmands- og bedste Købmandsfamiljer med Døtre og Sønner.

Fin staaende Seksa med lette Vildt- og Fuglepostejer - ikke 4 Andesteg og Rødkaal - god Bordeauxvin, Sherry og Champagne - ikke sur manipuleret Rødvin og hjemmelavet Sillery mousseux.

Ikke at Toiletterne var saa særdeles kostbare. Det var tynde, kønne Stoffer, Baldamerne bar, ikke knitrende og raslende Silketøjer med Rucher og Pocher. Vi er i en lille Købstad i Aaret 1866. Men Byfogden var en rig Mand, havde for et halvt Aar siden tiltraadt sit Embede, havde været Overauditør, bar Titel af Kammerjunker, og hans fem og trediveaarige Frue var en født Baronesse.

Den lavest stillede Dame i Købstadens Rangforordning var Datteren af en Købmandsenke, der efter sin Mands Død var reduceret til at have det strængt nødvendige til at leve for. Men Johanne Alslev var den smukkeste Pige i Byen, og Kammerjunkerinden vidste, at hun havde været indbudt til Bal paa to Herregaarde i de sidste Par Aar. Hun var desuden vel oplært, havde frekventeret Københavns anseteste Dannelsesanstalt. Hun maatte kunne være "hoffähig" ved Kammerjunker, Overauditør, By- og Herredsfoged Gravenhors's og hans Hustru, født Baronesse Gyldenskjolds Fest.

Hun blev en Art Primadonna paa Ballet. Ikke saaledes, at de fineste Herrer, Grever og Kammerjunkere fra Herregaardene nogensinde havde engageret hende til hele Danse, men de inklinerede livlig for hende, og en ung Artilleriløjtnant med gyldent Bandeler og Guldepauletter dansede den sidste Vals med hende.

Alle havde indrømmet, at hun var dejlig i den simple lyseblaa Tarlatanskjole, med gule Roser og hvide Kameliaer i Haaret. Den lille lidt skarpt og uregelmæssig tegnede Næse misklædte hende ikke. Hvor var de mørke Øjenbryn ikke fint trukne over de sorteblaa Øjne med de lange sorte, bløde Vipper! Mørkeblondt - ved Lys mørkebrunt Haar sad à la Pompadour, Legemets Linje var fin og slynget, Barmen passende høj, Midjen passende slank, Hofternes Runding ulastelig . . . og hvilke smalle Fødder! Da hun trak Handskerne af under Spisningen, hviskede en ung Grevesøn til sin Nabo, Artilleriløjtnanten :
- Man kan ikke se, at Faderen har nusset Svesker. De lange Fingre med Mandelneglene! Man skulde s'gu tro, hun var af Familje. Det er kuriøst!

Hendes stadige Kavallerer - hver af dem havde danset to Danse med hende - havde været Forststuderende Andreas Borch og stud. theol. Karl Hellmann. Det var Børn fra Byen, henholdsvis 5 Sønnen af "Universitetsforvalteren" - han bar Titel af Justitsraad - og af Toldkassereren - han var død, men var Kammerraad, mens han levede.

Kammerjunkerinden, Byfogdens Frue, var fornøjet med den unge Dame. Hun forstod med virkelig Takt, sagde hun til en Jægermester, at holde sig paa sit eget. Ikke Spor af koket. Mild, naturlig og venlig mod alle. Hun holdt sig til sine Ungdomsbekendte, den kønne Forstmand og den unge Student, tog mod Hyldest fra højere staaende uden Forlegenhed og uden Ubeskedenhed. - Det var Kammerjunkerinden ret kært at have husket hende. Hun var den første i sin Kreds, ligesom den lille Baronesse Adlerkrone var det i sin.

Ikke Spor af koket! Virkelig sød og pæn. - Det var det almindelige Udtryk for den tempererede, venlige Atmosfære, som den fine Portion frembragte om den unge Dame. Artilleriløjtnanten fremhævede, at hun havde "læst en Del".

Fra de to unge Bysbørn, der henhørte til Embedsklassen, udgik der en langt varmere Beundringstrang. Men de dæmpede den af, saa længe Ballet varede, for at komme i Jævnmaal med den fine Fests almindelige Temperatur.

Klokken blev halv tre, før Ballet endte. Vogn efter Vogn rumlede ind og ud ad Byfogedboligens høje Port, Overtøjet i Gangen susede dæmpet, naar det toges ned af Knagerækken og iførtes af Ejerne.

En Vognmandskareth skulde køre den smukke Frøken Johanne Alslev hjem, Paa hver Side af Vogntrinet stod Forststuderende Andreas Borch og stud. theol. Karl Hellmann. De vilde begge hjælpe hende til Vogns.

Hun lo let, gav dem hver sin Haand og svang sig ind i det mørke Rum, fik lige hørt et: God Nat, Frøken! fik lige set en hvid Handske, som bevægede sig op mod en mørk Kasket med en rund Guldlidse og et Stykke af et Guldbandeler bag en stor mørk Kappe.

Artilleriløjtnanten bød hende et venligt Farvel med en velklingende og dyb Røst.

Sneen knirkede under Skinnerne, da Vognen rullede ud af det dæmrende Portrum og rask løb ud i den hvide Vinternat. Maanen lavede Sølvbroderi paa Vognens Ruf og Fading, til Vognen brat forsvandt om et Gadehjørne.

- Du . . . det var dog et dejligt Bal! Det er dog den bedste Aften i mit Liv, sagde Student Hellmann til sin Ven Forstmanden Borch. Har Du nogensinde moret Dig bedre end i Aften? . . . Fy, hvor det er glat!

- Lad os tage hinanden under Armen, sagde den unge Forststuderende, adspredt og dybt basbrummende.

Hellmann saa op paa ham og mødte et Par brune Øjne, trofaste, troskyldige som en stor Hunds.

Det var glat, svært glat. Deres høje Hæle gled under de ganske nye tynde Saaler paa de ganske nye lakerte Balsko, hvis Overlæder blinkede med Sølvreflekser.

De gik Arm i Arm, mens Vogne rullede til tre Sider fra Kammerjunkerenes Port paa Hjørnet ad Torvet ned til der udløbende Gader.

Andreas Borch laa "paa Distrikt" hos en kongelig Skovrider en Mil fra Byen. Men han havde Juleferie ligesom Karl Hellmann. Og Borchs Fader, Justitsraaden, boede et Stykke uden for Byen, i en smuk, landlig Bolig, lidt til Side for en Allé, der fra en af Byens Udkørsler bekransede Landevejen.

De to Venner var komne uden for Byen ud paa den sagte nedskraanende Vej.

Paa hver Side af Alleens Træer et hvidt Rum, halvløst under Vintermaanens Skær, med fint varierende knap skelnelige lilla, lyseblaa, bleggule Toner.

Lydene i den tavse Nat var lige saa sarte. Det knitrede i Sneen som Ytringer af et af Kulden dæmpet, men dog gnistrende Liv; det knagede sagte i Ahorn- og Rønnebærtræernes Grene langs Alleen, mens deres Stammers tynde Isskorpe glimtede ud i Natten som Glanslys paa Broncekandelaberer.

Det var saa lyst, at man i det fjærne saa de Trægrupper, som omgav Huse og Gaarde, knejse sort op over det meget hvide. Hundeglam klang dæmpet-hæst ud i Kulden, som var den fanget af et Tæppe.

Hvilken kold Stilhed, hvilket dæmpet Lys oven paa den højttoneende Dansemusik!

Dernede laa Aaen, som beherskede hele dette snedækkede, tilfrosne Engdrag, vidt og bredt som en Indsø.

I Maaneglansen saas de Steder midt i Strømstriben, som 7 havde trodset Frosten. De stirrede mørke og dog glinsende ud mod den alt dækkende Sne som et Par Øjne i et blegt døende Ansigt, Vidner om et energisk Sjæleliv trods tyngende Vaande.

Andreas Borch standsede brat, stod stille som for at drage Vejret dybt.

Karl Hellmann slap hans Arm.

Borch lagde sin Arm om en - iskandiseret Træstamme og drog et dybt Suk.

Hellmann tog fat paa samme Træstamme fra en anden Side, sukkede ogsaa, men sagttere end sin Ven.

Maanen stod lige over deres Hoveder og beskinnede deres Ansigter som en elektrisk Lampe.

Den oplyste et smukt, regelmæssigt Ansigt, lidt blegbrunt - det saa helt hvidt ud denne Nat - et mørkebrunt tidlig udgroet, derfor blødt krøllet Skæg - det saa helt sort ud denne Nat - ja dæmrede over i blaåt.

Disse Ting tilhørte Andreas Borch.

Den skinnede ned paa et fyldigt pigeagtigt Ansigt med runde Kinder, paa et blondt "Kunstnerhaar", der blev askegraat i Maanelyset - paa en rund stærk Hage, men den kunde ikke flattere Skægget som paa Forstmandens - den theologiske Student havde kun en svag Moustache, der krummede sig langs den korte Overlæbe og dulgte ikke aldeles et Par tykke, røde Læber.

Saadan tog Karl Hellmann sig ud.

Der stod nu de to Venner, omfavnende Træets Stamme, hver fra sin Side, og lod deres Blikke svømme ud i den tavse Nat.

Andreas Borch brød først Tavsheden. Skønt han talte dæmpet, gjorde Stemmens Lyd Indtryk paa hans Ven, som skar man i hans Kød :

- Du . . . Karl . . . det var en dejlig Aften! Du følger mig vel helt hjem.

- Ja.

- Og gaar op med mig i mit Gavlkammer? Det gør ingen Forstyrrelse. Den gamle sover i den anden Ende af Huset.... Jeg har Cigarer og . . . jeg tror lidt Arrak og Vand er der jo altid.

- Ja . . jeg kan, hvad det skal være. Andreas! . . se . . Du . . . se, hvor det er kønt!

De standsede igen. Andreas lagde Armen om Nakken paa 8 Karl. Han vilde se ham stift ind i Øjnene, vilde maaske være Undersøger, eksperimenterende Psykolog.

Men Karl Hellmann slog over i at le og spurgte :

- Hvad glør Du paa, Andreas?

- Ikke paa noget, svarede Borch. Lad os gaa videre!

Og saa gjorde de og kom ned til Universitetsforvalterens Bolig. Den laa neden for Bakken. Et langt Stuehus med mange smaa Vinduer, med en stor, nu snedækket Plæne foran, kranset af Popler, der skinnede af Rim og Sne, ligesom Straataget med de halvrunde Kvistvinduer.

I et Øjebliks Forlegenhed . . . et Øjeblik, hvor noget laa stærkt og tungt og dog livslystent opadhigende i hans Sind - et Øjeblik, hvor han vilde have udsendt en ildglødende Lyrik, hvis han havde kunnet digte - gav Karl Hellmann sig til at nynne:

Mortensen, din Direktør,
det er s'gu din Kone,

og rystede i vild Lystighed Sne ned over sin Vens sorte Hat fra et af de unge Poppelskud, som stod ensomt, som forskudt paa Plænen Rand uden for de gamle Fællers Kreds.

Andreas Borch svarede ham med et Livtag. Han væltede Karl Hellmann om i Sneen. Der laa de og lo - maaske lige saa nær ved at græde, om de havde turdet.

De blev ivrige under Legen ligesom Børn, der begynder at slaas for Spøg og ender med at slaas for Alvor.

Andreas Borch masede kold Sne i Ansigtet paa Karl Hellmann. Karl Hellmann tog et saa stærkt Tag i Andreas Borchs Strubehoved, at Vennen ømmede sig derved.

Pludselig kom den unge Forstmand til Fornuft og sagde :

- Karl - vi er gale! Vi har sorte Kjoler under vore Overfrakker - med Silkefôr i Skøderne. Hvad vil Din Tante sige, hvis vi har revet det itu?

De rejste sig op, ildrøde i Ansigterne, svedende trods alt det kolde, de havde væltet sig i.

Karl Hellmann tog sig til Panden. Han syntes, han havde noget at skamme sig over.

- Farvel, Andreas, nu gaar jeg hjem, sagde han.

- Nej, hej Du, raabte Borch og greb ham i Armen, saa han var nær gaaet bag over Vi maa op i min Kvist . . . Har vi ikke meget at tale om i Aften, Karl? Hvad?

9

- Jo, det har vi vel nok, mumlede Studenten og lod sin Ven trække af med sig.

III.

- Pst - Du, stille! . . . gaa sagte! . . . Den gamle Justitsraad sover saa let.

- Pst, pst ... det er Dine Støvler, som knirker, Andreas.

- De forbandede lakerede! De er saa stramme og stive!... Ja, ja, ja.

Saa hviskede de to Venner til hinanden, mens de gik op ad den stejle, smalle Loftstrappe, hvor hvert Trin knagede gnavent under deres Trin.

- Jeg tænder en Svovlstik . . . jeg har en Æske i Lommen, hviskede Karl Hellmann.

- Nej, lad vær', lad vær' . . . Straataget hænger lige ned over Trappen . . . Bi lidt, nu har jeg fat i Nøglen. Jomfru Smidt har ladet den sidde i Laasen. Hun vidste, jeg kom sent hjem. Pst . . pst . . . gaa stille . . . Staa saa, Karl! . . . Her har Jomfru Smidt lagt Svovlstikkerne, her paa Servanten.

Der blev Lys. En lille Oljelampe blev tændt.

Vennerne sad i det lille Værelse med hvidkalkede Vægge og lavt nedludende Bjælkeloft med blaa-hvid Limfarve.

Det halvrunde Vindue, der sad imellem den skraa Tagvæg op under Loftet, havde tæt tilfrosne Ruder. De frosne Blomster fik blege Regnbuefarver fra Lampeskæret.

Der var en Seng, som optog den ene Væg; saa var der et gammelt Chatol af poleret Fyrretræ paa et Stykke Væg paa den ene Side Døren, saa var der et lille Bord med et rødt uldent sortfigureret Tæppe midt paa Gulvet og tre Rørstole.

En lille Kakkelovn med Kogehul fuldendte Udstyrelsen.

Andreas Borch rørte ved den.

- Lidt lunken . . Du . . sagde han. Gamle Smidt har dog lagt i den, før hun gik i Seng, . . men de tynde Plader . . . Nu skal Du for Resten se . . . Kender Du de Tingester?

Ved en Støvleknægts Hjælp ragede Borch en lille Papirspakke, som laa under Sengen, frem for Lyset. Han aabnede den, tog to harpiksbesatte Ildtændere frem, tændte dem i Kakkellovnen og smed Brænde og Tørv ovenpaa, tændte saa en lille Oljelampe med Porcellæns Kuppel.

- Vi har meget at tale om, Karl, men vi vil have det lunt og hyggeligt, min gamle Dreng, brummede Andreas Borch.

Imidlertid syntes det ikke, at nogen af de to Venner havde stærk Hast med at komme til en Hjærteudgydelse. Karl Hellmann blev siddende med sin hvide Slipssløjfe mellem Overfrakkekravens opsmøgede Flige, den sorte Silkehat ned i Panden, uden at gide rejse sig og tænde den udslukte Cigarstump, der sad i Munden paa ham.

Og Andreas Borch gik længe og nuslede med Spritkedel, Vandkaraffe og Arraksflaske. Han syntes ogsaa at tøve med at komme ind paa den Samtale, han selv havde bebudet

Endelig flammede den blaa Spritflamme under Kedelen. Men Andreas Borch gav sig endda god Tid, trak de "lakerede" af og erstattede dem med Filtmorgensko, ombyttede Kjole og Overfrakke med en vatteret, sirtsbetrukken Slaabrok, ledte efter Cigarer, alt imellem smaasukkende og smaamumlende, kastede tavs en fugtig Cigar hen ad Bordet til sin Ven.

Det begyndte at knitre og knage i den lille tyndbenede Kakkelovn. Spritkedlens Tud sendte Damp ud i det kolde Rum omkap med de to unge Menneskers Aande. Snart kom Cigarrøgen til.

Vandet kogte. Forstmanden blandede kogende Vang og Arrak, satte sig ned, klinkede med Vennen. Et stift Smil krummede Læben under det bløde Overskæg.

Han rømmede sig, smaapuslede med Glassene, betragtede saa sin Ven med et tøvende - langt Blik. Men Vennens Øjne mødte ikke hans. Karl Hellmann stirrede med sammenknebne Øjne ud i Osen, lod til kun at interessere sig for sin Cigarrøgs Boltren mellem al den øvrige Damp. Andreas Borch maatte bryde Isen, siden Karl Hellmann ikke vilde.

- Det var dog det mest glimrende Bal, jeg endnu har oplevet, sagde Andreas Borch.

- Det er det, sagde Studenten og knappede sin Frakke op. Kakkellovnen, der blev lige hurtig hed og kold, begyndte at sende ham sin Straalevarme.

- En dannet, begavet og noget formuende Embedsmand . . . det er dog den lykkeligste i vort Land, sagde Borch . . . Det er skammeligt, at jeg ikke kunde bide paa Latinen - 11 maatte gaa ned i Realklasserne og nøjes med Præliminæreksamen . . . Skovrider . . . det kan jeg blive, det er det højeste . . . og det har Fandens lange Udsigter. Men Du . . . Du er akademisk Borger . . . og - Du, Karl - Studenterne, det er egentlig Adelen i dette Land.

- Aa, Snak. Hvad Udsigter har jeg?

- Karl . . flere end jeg. Du kan blive Adjunkt straks efter din Embedseksamen . . .

- Vist ikke. Filologerne tager alle Adjunktposter nu til Dags.

- Saa-aa? Det var forbandet Og Præstekald . . . ja det varer s'gu vist lige saa længe, inden Du kan faa det, som det varer, inden jeg kan faa en Skovriderplads, selv en privat.

Andreas Borchs Træk blev milde, som om en Trøst var dalet ned over ham.

- Jeg vil heller ikke være Præst, sagde Karl Hellmann.

- Hm . . hm . . . se, se! Hvorfor studerer Du da Theologi?

- Ja, hvad skal man studere, naar man . . . naar man slet ikke har praktiske, men kun ideelle Interesser? Theologiens Studium giver en et Indblik i Filosofi, i Middelalderens Kultur, som er indesluttet i Kirkehistorien - den kan ogsaa vise en Vej til kunsthistoriske Studier. Man vedligeholder sin Kundskab til Græsk, som andre Studenter, undtagen Filologerne, glemmer faa Aar efter deres Artium. Theologien er, synes mig, det mest dannende Studium her til Lands.

- Hm, hm. Saa kan det jo have lange Udsigter med Dig, inden Du havner, sagde Borch og sank hen i Tanker.

Han rejste sig og gik en Stund med smaa Skridt op og ned. Hans Bryst løftede og sænkede sig, stærkt aandende. Saa sukkede han.

Karl Hellmann sukkede ogsaa. Andreas Borch satte sig ned lige over for sin Ven. Over det smalle Bord bredte han sine Arme ud, hans Hænder faldt ned paa Karl Hellmanns Haanded.

- Du .. Du ... jeg maa ud med det, sagde han stakkat og hurtig . . . Du elsker Johanne Alslev og . . . og . . . og . . det gør jeg med.

- Det har jeg længe vidst, Andreas, mumlede Karl. Andreas Borch lænede sig tilbage paa Stoleryggen og sagde :

- Hun gik fra Dig til mig, fra mig til Dig i Aften. Jeg 12 havde ikke Tid til at blive jaloux paa Dig. For . . det, at hun foretrak os to gamle Venner for langt finere og fornemmere Folk . . det blev jeg saa himmelstormende glad over, Karl, at jeg først, da vi kom ud i Porten og stod bag hendes Vogn, ærgrede mig over, at Du, med al Din Kendskab til Literatur og Theater, maatte have stukket mig ud. Egentlig var jeg gal paa Dig, men saa syntes jeg straks efter, at det var dumt . . . og saa syntes jeg, vi skulde tale sammen, min gamle Dreng! Skal vi det? Skal vi lade være at genere os, Karl?

- Ja, gamle . . . lad os det!

- Brrr! Skal vi duellere paa Liv og Død? sagde Andreas, efterlignende Provinsskuespillerpathos . . . paa Kaarde, Pistol . . eller Hasselkæppe? Hvad?

- Ja lad os det ... ha, ha, ha!

- Og ingen maa forlade Pladsen, før Rivalen ligger stendød - eller - ha, ha . . dømtærsket for Sejrherrers Fødder.

Andreas Borch saa i Øjeblikket ud, som om han fra Spøg var lige ved at glide ind i Alvor og Lidenskab . . men det var kun et kort Øjenglimt, der blev mildt som før, da han havde udtalt de sidste Ord.

- Ved Odin, Vil' og Ve og alle Guder! sagde Karl Hellmann, lo, men uden glad Klang i Latteren.

- Godt . . . sagde Borch og pumpede et Suk op . . . lad os saa tage et lille Glas . . . Skaal, min gamle Dreng! Tak for alt godt, vi har havt sammen . . . lige fra vi gik paa Skolen, og Du skrev mine latinske og siden mine danske Stile for mig . . . ja lige fra vi forraad os i Stikkelsbær sammen hernede i Far's Have og sloges med Skallerne, fra vi knap kunde knappe vore Bukser . . og lige til denne Aften, da vi to gamle indfødte stak Grever, Baroner, Kammerjunkere og Løjtnanter ud . . hos vor søde, yndige Johanne Skal vi drikke hendes Skaal, Karl Hellmann? *In bona caritate* . . .? Hvad? Har jeg helt glemt det forbandede Latin?

Studenten rejste sig, strøg sin blonde Haarmanke fra Panden og klinkede med sin Ven.

Han kastede Hovedet tilbage. Hans fine, hvide Haand strøg det dunede Overskæg. Mens han løftede Glasset med den sølvforyldtfarvede Drik, sagde han langsomt dvælende paa hvert Ord:

Hun er svaj
som en Kvist i den grønnende Maj.
13 Hendes Smil er saa skarpt som en Solstraalepil.
Hun er klog som en Fugl i sit dækkende Skjul.

Hun er

Saa begyndte han at tale meget hurtig :

- Hun er aldeles enestaaende, er hun, Johanne Alslev og jeg elsker hende . . min S'ael og Salighed . . .
Andreas . . . den hele Aften har jeg suget Duften ind fra hendes hvide Hals . . . den duftede som Ambra . . .
fugtig, kølig . . den lyste som Elfenben under Kronernes Glans, naar hun svang sig i Polkaen . . . hendes Øjne,
de var som Kornblomster paa en skyovertrukken Sommerdag . . . Skaal . . min Medbejler, min Rival . . min
gamle Ven!

- Hvad Fanden! Græder Du, Karl? Hvad græder Du dog for, Dit Dyr? . . . Hvad, min gamle Dreng?
spurgte Andreas Borch i en mut, bekymret Tone.

Nu lo Karl Hellmann og sagde :

- Jeg græder over mine daarlige Vers, ligesom Præsterne over deres daarlige Prædikener. Skaal!

- Skaal, Karl!

Forstmanden rejste sig, gik hen til Karl Hellmann, strøg sin Haand ned ad hans Nakke og sagde,
famlende efter Ordene :

- Du, Karl . . . skal vi være enige om én Ting . . . ja, det er maaske ikke saa let . . . skal vi være enige ikke om
at elske Johanne Alslev . . . for det gør vi begge to . . . men at elske hende, saadan som et Par honnette
Mennesker elsker en Pige som hende . . . og saa . . Du . . saa kæmpe om hende . . ganske stille . . . som
gode Venner hun maa selv vælge . . . og, vælger hun Dig, saa . . . ja saa bliver jeg s'gu helt bedrøvet,
men slet ikke arrig paa Dig . . . og, vil hun hellere have mig . . . saa . . . maa Du ikke være gal paa mig mere
end en tre fire Aar . . . Skaal, Karl . . lad være at se saa grinagtig ud, som om Du vilde bide Dig selv i Næsen .
. . . . men en af os to . . vi skal, min S'ael, have hende . . . skal vi være enige om det?

Karl Hellmann sugede paa sin Cigar, som om han vilde æde den, sendte Røg og Damp ud, som vilde han
dæmpe Lampelyset i det lille Gavlkammer. Han sagde :

- Hør, Andreas . . . Du tænker paa Giftermaal.

- Ja, hvad Fa'en . . det ender jo al Kærlighed med.

14

- Jeg tænker ikke paa Besiddelsen . . . jeg vælger den evige Længsel . . .

- Ja, véd Du hvad . . . den bliver s'gu vist sej i Aarenes Løb, Du . . . Naa, Du vil saamænd ogsaa gifte Dig
med Johanne Alslev den Dag, Du kan føde Dig og hende.

- Aa - hvem tænker paa sligt?

- Det gør jeg f. Eks. . . .

- Ja, saa faar Du hende, for jeg er fattig som en Kirkerotte, uden Udsigter . . . fordi jeg ikke vil være
Præst Men hun elsker Dig ikke . . . hun elsker mig . . .

- Saa-aa-aa? Har hun sagt Dig det, Karl?

- Nej.

- Naa-aa! Hvorfra véd Du det da?

- Aa - jeg véd det heller ikke.

- Naa-aa-aa.

- Nu gaar jeg, Andreas.

- Hvorfor? Bliv lidt og lad os snakke lidt mere om Tingene!

- Jeg kan ikke . . . jeg kan ikke . . . Du vinder Sejr, for Du har Tro paa dette herre reale, haandgribelige . .
gevaltige Liv . . dette . . (Karl Hellmann tog fat i en Stol og hug den mod Gulvet).

Borch sagde :

- Pst - væk ikke den gamle Justitsraad og . . og den gamle Jomfru Smidt . . .

Karl Hellmann vedblev pegende ud :

- Jeg tror paa Stjerneglans, paa Livet i . . i . . i Ideerne deroppe . . . langt borte . . . Platons Tankestjerner . . .
Shakespeares Billedvrimmel . . .

- Ja, ja, ja ... det gør jeg Skam ogsaa, Karl . . for saa vidt jeg kender dem men derfor kan man jo nok med Tiden søge først at blive kongelig Skovfoged og saa kongelig, eller i Nødsfald privat Skovrider . . .

- Aa, Du er et Vrøvl.

- Det er jeg ogsaa.

- Farvel!

- Gaar Du?

- Ja, man skal da hjem engang.

- Aa ja . . . Men . . . Du har fulgt mig hjem - nu vil jeg ogsaa følge Dig hjem.

- Jeg gaar hellere ene.

15

- Ja, inen det faar Du ikke Lov til.

- Jeg kan ikke taale at tale mere om den Ting, vi har talt om, Andreas.

- Den Ting? - -

- Aa . . skab Dig ikke . . . Du véd, hvad jeg mener.

- Men jeg vil bare tage Dig under Armen, og, mens Du ser paa Platons Stjerner og Shakespeares Nordlys, saa vil jeg sørge for, at Arrakspunsch og Elskov, glat Føre og spidshælede Dansestøvler ikke skal bringe Dig i en altfor ubehagelig Afhængighed af din Moder Jorden.

- Du er en svær god Fyr, Andreas.

- Hæ - det siger Jomfru Smidt ogsaa, naar jeg klapper hende paa hendes magre Ryg, naar vor gamle har mukket over hendes Mad.

Tavse gik Vennerne til Byen.

Andreas Borch fulgte Karl Hellmann til hans Tantes lille Hus med de fire Fag i den oljemalede Façade med det ene Kvistfag - hjalp sin Ven med at faa den gamle trævne Dørlaas til at lystre Nøglen, blev staaende paa det modsatte Fortov, til han saa Lys indenfor Kvistvinduet, . . . saa vidste han, at Karl Hellmann var naaet til sit Sovekammer. Saa gik han ene hjem ad den korte Gade . . . nynnende som en brummende Humlebi:

God Nat, god Nat.
Nu drømmer jeg om min Skat -

blev afbrudt, ligesom han var ved Udgangen af Byen, af Vægter og Tøffelmager Jensen, som sagde :
- Det var Ret, Hr. Borch, den er jeg med paa . . . Borch havde Lyst til at sige "Hold Kæft", men han gjorde det ikke.

IV.

Købmand Peter Alslev havde i sin Tid haft en af Byens største Forretninger - en af de i de Tider sædvanlige kombinerede Forretninger: al Slags Købmandshandel og Landbrug, 16 Brænderi - han havde fulgt Tidens Krav og bygget Dampbrænderi - og Studefedning.

Han døde i sin bedste Alder, nogle og fyrretyve Aar gammel, før Næringsloven af 1857. Hans Forretning var blomstrende, men der stak ikke faa Penge i den, thi Alslev havde bygget meget.

Kun faa Aar efter hans Død maatte Enken bortforpagte det hele, enten det nu skyldtes daarlig Bestyrelse eller dalende Konjunkturer. Dog gav den Købmand, der overtog det hele, en saa anstændig Aarepenge, at hun og hendes eneste Datter Johanne kunde leve pænt og ordentlig. De maatte drive Økonomi, men egentlig smaat eller knapt var det ikke.

Madam Alslev . . . man kaldte hende endnu "Madam" af gammel Vane, mens man havde kaldt hendes Datter "Frøken", fra hun blev voksen - var en vel oplært Kvinde efter de Tidens Vilkaar. Hun var en Præstedatter fra Byens Omegn, var tidlig bleven forældreløs og maatte tjene sit Brød. Hun var Medhjælperse hos en gammel tysk Dame, der holdt Byens eneste Pigeinstitut, da den alt da etablerede og fremblomstrende Købmand Peter Alslev friede til hende i en Kane efter et Formiddagsbal i Nabobyens Gæstgivergaard efter en animeret Frokost Denne Frokost og dette Bal havde været Kanefartens Maal, Peter Alslev havde været flot med Champagne, blev erotisk, og, da han kørte Jomfru Malvina Ørbech hjem ad den isfunklende Landevej, friede han og fik Ja.

Ganske rolig, resigneret, men uden at det egentlig smertede at resignere, tagende det hele som en Naturnødvendighed, gled den unge Kone over fra boglig og pædagogisk Sysse til Arbejde i Køkken og Kælder, i Strygestue og Vaskerhus, i Bryggers og Mælkestue. Livet gled jævnt, som Kanen havde gledet langs den glatte, brede Chaussée paa deres Forlovelsesdag. Manden var skikkelig og flittig, beundrede sin dannede Hustru, som var saa sikker i Retskrivningen af de fremmede Ord, som skulde bruges i Handelsbreve.

Peter Alslev var en beskeden Mand, men han havde sin ejendommelige, stille Stolthed. Medens et Par af hans Kollegaer, som vare jævnstillede med ham i Formuesomstændigheder, "higede opad" til Omgang med Byens Embedsmænd og Omegnens tyske Herregaardsforpagtere, holdt Peter Alslev sig paa sit eget og gjorde ikke Stads af andre end af sine Kunder.

Han døde af Lungebetændelse. Man mente, at han havde 17 forkølet sig ved i de kolde Efteraarsdage at færdes i sin nye, under Bygning værende Studestald, hvor Vind og Slud strøg rundt om og imellem det rejste Bindingsværks Bjælker.

Hans eneste Barn, Johanne, var lige konfirmeret, da han døde. Hun havde ikke set stort til sin Fader, thi han færdedes ude i sine mange Forretningslokaler og paa sin Mark; naar han var i Stuen, var han god og venlig, men gerne træt. Frokosten blev bragt ham "smurt" ud i Butiken. Naar han havde spist til Middag, tog han sig en Lur, gik saa straks til sit Arbejde; naar han sad med den tændte Pibe i Sofaen efter Aftensbordet, faldt han i Søvn, inden han gik i Seng.

En af Grundene, hvorfor han ikke synderlig omgikkes sine Standsfæller, Byens Købmænd, udtrykte han saaledes :

- Min Kone med sin Dannelselse kan virkelig ikke finde sig i de Madamers Konversation om Tjenestepiger . . . og al Slags kedeligt Tøjeri.

Han tænkte ikke paa, at hun ikke hørte stort andet i Hjemmet. Han gav hende 25 Daler om Aaret til at købe Bøger for, og Dagligstuen Bogskab med Glasdørene var meget pænt forsynet med Værker lige fra Holberg til Chr. Winther der var endog nogle tyske Værker: Goethes og Schillers, nogle franske: Madame de Staëls "Corinna", et Par Digtsamlinger af Victor Hugo, Alfred de Vignys Cinq-Mars og Mérimées Colomba.

Han tænkte ikke paa, at den Flothed var unyttig; thi hvor skulde Madam Alslev faa Tid til at læse eller vedligeholde sine Sprogkundskaber, som endda aldrig havde været synderlig grundige? Hun havde sikkert glemt sin Smule Fransk og Tysk, da hun havde været Provinskøbmandskone i 10 Aar.

Men Peter Alslev undlod aldrig, naar Folk fra Byen, mindst naar københavnske Handelsrejsende var tilstede i hans Dagligstue, at trække Lejligheden ved Haarene for at gøre dem opmærksomme paa sin Kones "Bibliothek".

Han glemte ikke, hvad han havde hørt sin Fætter, en Adjunkt ved Latinskolen i Nabobyen, kalde de "ideelle Interesser", et Udtryk, som Peter Alslev gemte i en saa tro Hukommelse, at han mindedes det paa sit Dødsleje. Han bad sin Hustru at tage en Konvolut frem ud af en skjult Skuffe i det gamle Chatol.

Han stønnede med sin af Sygdommen brudte Stemme under et astmatisk Aandedræt :
- Kære Malvina . . . jeg har forsømt dine ideelle Interesser 18 . . . det bebrejder jeg mig nu . . . men Du har altid været saa god . . . og, hvis jeg skal væk . . . græd ikke . . . det er jo ikke sagt . . . at jeg skal væk . . . saa ligger der 500 Rigsdaler . . . det . . . det . . . er til Johanne . . . at hun kan komme til København og . . . og fortsætte sine "ideelle Interesser" . . . og ikke skal blive afbrudt i dem . . . saadan som Du er bleven.

Det skete, som han havde bestemt. To Aar plejede Johanne Alslev sine ideelle Interesser i Hovedstadens mest renommerede Dannelsesanstalt for unge Piger.

Da hun var letnem ligesom begge Forældrene, lærte hun en Del uden stor Anstrængelse, kom hjem stærk, sund, glad og meget smuk.

Da fór hun fra Bal til Bal, fra Selskab til Selskab, stille glad, øjentindrende, sortbrynet, kunde ogsaa, ganske naivt, tage Alvorsminen paa, naar hun havde til Kavaller en studeret Mand, som talte med hende om Literatur, Theater og Kunst.

Moderen gjorde til Gengæld mange unge Selskaber og var lige saa stolt af sin Datter Johanne, som hendes salig Mand havde været af sin Hustru Malvina.

Saa var det, alt mens Tingene gik deres glade Gang, at det kom op for Dagslyset, at den hellige Grav ikke var vel forvaret, at Madam Alslev maatte forpagte Forretning og Jord bort, at der maatte tages Reb i Sejlene, at der maatte føres et stille Liv i Huset.

Det gjorde hende lidt ondt for Johannes Skyld; selv var hun, uden at ville tilstaa det for sig selv, inderst inde glad over at faa Ro.

Der sad nu hun og hendes Datter i den rummelige, men lave Stue de lange Vinteraftener under buldrende Kakkellovnsild og venlig-klart lysende Lampeflamme - Moderen i Sofaen, hæklende, strikkende, syende, Datteren paa en Stol, læsende højt for Mama de fleste Bøger, som kom ud. Thi Læsetasken - det var den sidste Luksus, som Fru Alslev vilde nægte sig. Nu, det var jo ogsaa kun 5 Daler om Aaret.

Fru Malvina Alslev i sin baandbesatte Kappe, køn endnu med sit lille Ansigt med de venlig-nysgerrige Øjne, med de smaa Hænder, som var blevne lidt haarde og tørre af at tage fat, sad og glædede sig over Bøgernes opdigtede Verden. Hun var en mild Kritiker, syntes godt om alt, hvad der bødes hende fra den Kant, græd og lo frisk som en ung Pige.

19

Hun og Johanne følte sig efterhaanden omtrent som jævnaldrende.

Fru Alslev var ogsaa glad, naar Johanne blev inviteret til Bal eller Selskab. En Dalers-Penge havde hun altid til overs til Entréen til de offentlige Baller. Hun og Johanne syede i Fællesskab Balkjolerne, begge havde de Sans for smukke Farver i Stofferne, for at arrangere Blomster til Haaret og til Bryst- eller Haandbuketter.

Naar der kom lange Mellemlum mellem Baller og Fester, og Johanne ikke behøvede at sove langt op paa Dagen, men kunde staa op Klokkeren syv om Morgenen, saa tog Moderen Timer i Tysk og Fransk hos Johanne.

Med den største Tro paa Videnskabens Betydning lod Fru Malvina Alslev sig eksaminere af sin Datter i de franske, tyske og engelske Verber efter Borrings, Peder Hjorts og Mariboos Grammatik. Men det blev ved Formlæren. De naaede aldrig til at læse Bøger sammen - det var det fjærne Maal, som Fru Alslev satte sig. - Men Propylæerne, der førte til Templerne paa de fremmede Literaturs Akropolis, var lange og stejle. At man kunde gaa Genveje, anede hverken Fru Malvina eller Frøken Johanne.

"Faire, faisant, fait, je fais, je fis".

"Ich thue, ich that, ich habe gethan".

"I do, I did, I have done",

gennemkonjurerede i Tempora og Modi, lød i Morgentimerne, fra Johanne stod op, til Frokosten blev serveret Kl. 10. De to kvindelige studerende sled stadig i Verberne.

De disputerede venlig, om Subjonctif var det samme som Konjunktiv, hvad Moderen ikke rigtig vilde indrømme Datterens Ret til at paastaa, hvorimod hun nok vilde indrømme, at "Ich würde thun" var det samme som "Je ferais" Johanne kunde virre lidt utaalmodig med sit haarfagre lille Hoved, naar hun fandt Mo'r Malvina lidt tungnem. Naar Moderen opdagede det, smilte hun vemodig-venlig. Saa lo Johanne, rejste sig, lagde sig ned paa Skamlen foran Moderen og kælede for hende.

Fru Alslev var stadig stille-glad over, at hun og Johanne kunde dyrke de "ideelle Interesser" sammen under venlig Diskussion.

Johanne havde haft adskillige Barndomsbeundrere af Mandkønnet . . eller Drengeskønnet, for alt som Barn var hun Byens 20 smukkeste Pige. Men de spredtes ad for alle Vinde kort efter, at de var konfirmerede.

Kun Andreas Borch, som laa paa Distrikt efter et kort Ophold i København for at tage Præliminærexamen, og Karl Hellmann, der, mens han var Gymnasiast, jævnlig kom til sin Fødeby og nu, efter at han var bleven Student, tilbragte de lange Universitetsferier hos sin Tante, var de to levende Fortsættelser af hendes Barndom. Hun kunde ikke huske den Tid, hun ikke havde kendt dem. Det var hendes Kammerater.

De havde naturligvis været Du's med hende begge to. Men, da hun kom hjem fra Dannelsesanstalten i København, havde hun paa en let Maade betydet dem, at det ikke gik an, idet hun havde sagt "De" til dem, før de fik Tid til at sige "Du" til hende. Saa gik det videre med "De".

Det var midt i Juleugen. Der faldt en Søndag midt imellem Jul og Nytaar.

Johanne havde været i Kirke med sin Moder tre Gange i Juleugen: til "liturgisk" Gudstjeneste Juleaften, mens Grøden blev kogt, Gaasen stegt og Æbleskiverne bagte hjemme; første Juledags Morgen til "Froprædiken" under tusinde bleggule Stearinlysflammer, der osede op under Spidsbuernes røde Ribber, havde drukket dejlig stærk Kaffe og spist frisk, fed Julekage med sin Moder, da de kom hjem, ved Lys, mens Sneen faldt tyndt og dunet ude i den mørke Vintermorgen; endelig anden Juledag havde hun hørt Kateketen prædike til "Aftensang".

Hun holdt mere af at høre Kateketen end Provsten. Hun fandt, der var mere Alvor i Kateketen, mere positiv Kristendom.

Hendes Moder foretrak Provsten. Hun fandt, at han var mildere; hans Ord lød mere menneskelig, "og, hvad saa end de nyere Theologer siger, Johanne, om det, at man ikke skal gestikulere og deklamere, saa paastaar jeg, at en køn Stemme og passende Gestus kan virke meget paa Tilhørerne . . . for de er jo dog Mennesker . . . og ingen faar mig til at tro, at Religionen er indstiftet for Engle alene".

21

Johanne havde ikke læst Søren Kierkegaard, kun et fjærnt, saare formildet Ekko af hans Dommedagstorden var naaet til hende. Provsten var hende for meget en Fløjels-Præst, Kateketen var strængere, vist "mere i Retning af Idealet".

Lørdag Nat var det, at Kammerjunkers Gravenhorst havde holdt sit flotte Bal. Der var den Gang saa liden Pietisme i Atmosfæren, at ikke en Kat i Byen havde fundet paa at forarge sig derover, saa lidt som Værten og Værtinden, den fødte og orthodoxe opdragne Baronesse, havde tænkt paa, at det kunde forarge nogen. Hvem tænkte desuden paa en Helligdag, som dumpede saa umærkelig ned i al denne Festrighed? En Søndag mellem Jul og Nytaar!

Søndag Morgen vaagnede Fru Alslev paa sædvanlig Tid, Klokken seks, uagtet hun havde siddet oppe til Klokken over to for at modtage sin Datter med varm Kaffe og Søsterkage, for at hjælpe hende af Baltoiletet, for at faa hendes Godnatkys og høre en Smule nyt fra den nye Borgmesters Bal.

Aldrig havde hun efter noget Bal set Johanne saa smuk, saa "animeret", saa glad. Selv var Fru Alslev bleven saa glad over, at Johanne havde danset mest med Andreas Borch og Karl Hellmann, de gamle Venner fra Barndommen. Bare hun maatte blive forlovet med en af dem . . . efter sit eget frie Valg mellem dem!

Fru Alslev vaagnede altsaa efter de faa Timers Søvn, lod sin Mands gamle Guld-Repeteruhr angive hende Klokkeslettet . . .

Jo, Klokken var seks . . . godt og vel seks.

Hun lyttede. Der lød et dæmpet, dybt regelmæssigt Aandedræt i det tavse, bælgmørke Rum. En uforstyrret Rhythme, den Takt, hvori den sover, som har et sundt, ungt Legeme og en god Samvittighed.

Fru Alslev forsøgte paa at sove videre, men det kunde hun ikke. Mange Aars Vane bragte hende til at vaagne bestemt paa den Tid.

Med stor Forsigtighed tændte hun Lys, stod op, klædte sig lydløst paa, standsede for at lytte til sin Datters Aandedræt, var mere end én Gang fristet til at kysse denne røde, paa Klem staaende Mund, som sendte en lille fin Røg ud i Sovekamrets Rum, kysse den varme Kind, samle Haaret, som strømmede ned 22 ad den ene Side paa Hovedpuden, putte den lille hvide Haand og Arm, som havde listet sig op over Dynen og havde fordybet sig i Haaret, ned i Varmen igen. Men hun nænnede ikke at gøre det. Det var Synd at vække Barnet.

Hun gav sig saa til at pusle i Stue og Køkken. Naar Johanne vaagnede, skulde hun have en Kop rigtig stærk og varm Kaffe med æggerig, dejlig "pibet" Søsterkage til.

Det buldrede allerede baade i Dagligstuens og Sovekammerets Kakkelovne. Paa det runde Divanbord i Dagligstuen knejsede Moderatørlampen med sin grønne Skærm. Dejlig varmt var der i begge Stuer. De duftede af rigtig god Kaffe.

Hvad mon Klokken var? Halv ni . . . og det var mørkt endnu. Det var egentlig urimeligt at brænde Lys saa langt op paa Dagen. Men . . . hvad kunde Fru Alslev gøre ved, at Sollyset havde saa svært ved at komme til sin Ret? Og endelig . . . det var jo den hellige Juletid. Naar skulde man have Lov til at lave det lidt lyst og lunt,

hvis det ikke skulde være i denne hellige og gode Tid?

Johanne sov, hørte hendes Moder. Lampen skulde virkelig brænde og Gardinerne blive ved at være nedrullede, saa Johanne kunde drikke Kaffe ved Lys. Det var saa morsomt at drikke Kaffe ved Lys om Morgen.

Fru Alslev vilde tage en Bog og give sig til at læse. Hun aabnede det pæne Bogskab. Fru Gyllembourg . . . ja ... det kunde være morsomt . . .

Ding, dang, ding, dang!

Ud over By og Egn, vidt gennem Luften, hen over Sne paa Gader og Marker, over Is paa Søer og Damme klang Klokkerne paa samme Tid, som Vinter-Morgenrøden tændtes, bleggul, blegrød paa Jorden, med Karmoisin og Guld i sagte svævende Skyer paa Himlen.

Fru Alslev anede dunkelt, hvad der maatte gaa for sig, og hvad der gik for sig ude over Byen.

Erindringer fra gamle Dage, fra hendes Ophold paa Landet, dukkede op.

Nej, ikke Fru Gyllembourg i de københavnske Stuer! Hellere en Salmebog.

Hun famlede efter en saadan Bog. Skulde det være den gamle "evangelisk-kristelige" eller "Roskilde Konvents" nye?

Et Barn er født i Bethlehem - Bethlehem,
thi glæder sig Jerusalem. - Halleluja! Halleluja!

23

Hun kom til at smile. Hun mindedes de snøvlende Stemmer i Stolestaderne, Degnens Smørtenor, Præstens falske Toner i Messerecitativet.

Hun blev vred paa sig selv, fordi hun ikke kunde blive fri for de forstyrrende Minder fra Gudstjenestens Komik i den lille Landsbykirke.

Sagte nynnede hun Salmerne, sang ikke, for saa kunde hun blive lige saa latterlig som Præsten og Degnen.

Klokkerne klang.

. . . Jul, Jul, Jul! ... Jo, det var Søndag i Dag.

- Johanne, Johanne! Min egen Pige! Nu skal vi staa op. Nu skal vi i Kirke.

Saaledes raabte hun . . . eller troede hun at raabe ind gennem Døren til Sovekamret.

Johannes hvide, lange Haand hang ned langs Sengens Side. Fru Malvina Alslev trykkede et Kys paa den og hviskede ind i hendes Øre :

- Vi skal i Kirke, Johanne!

- Ja ... ja ... ja ... Moder! svarede Datteren, strakte sig, mens hun vendte sig i Sengen og gabede pænt, diskret.

- Det er Søndag, min Pige!

- Ja, Moder . . . Nej . . . det er det ikke.

- Kan Du høre Klokkerne, Johanne?

- Ne-nej . . . Lad mig sove! Jeg er saa træt. Fru Alslev sukkede.

- Saa sov, mit Barn! . . . Men Klokken er halv ti.

- Saa kan vi gaa til Aftensang, mumlede Johanne.

- Det har Du Ret i. Det kan vi. Saa præker Kateketen jo.

- Aa - ja . . . Det gør han vel.

Nu var det latterligt at brænde Lys mere, tænkte Fru Alslev.

Oljen kostede Penge. Fru Alslev fik pludselig husmoderlige, økonomiske Følelser midt i den hellige Juletid. Hun sukkede, rullede op for Vinduerne.

Hun tog nu et Bind af Mynsters "Betragtninger" ud af sit Bogskab og læste en af Betragtningerne med stor Andagt, gennemgik samvittighedsfuldt Stilens indviklede Sætninger, var glad over, at hun fuldstændig havde forstaaet, hvad hun havde læst, at hun med en Passer i sin Tanke havde sammenholdt de langt rækkende Perioder fra Begyndelsen til Enden.

Det sneede med dunede, dovent faldende Fnug. Samtidig skinnede en bleg Sol.

24

- Gud, hvor det er kønt! Gud er lige god i alle Aarstider, tænkte Fru Malvina Alslev . . .

Men Johanne! Hun sover endnu.

Klokkeklangen svirrede gennem Luften i tonende Bølger.

Fru Alslev rejste sig. Fra Vinduet kunde hun se Vellydsbringerne: Klokken og Knevlen taktfast svinge Klengen ud fra det høje Kirketaarns for Verdens fire Vinde vidt aabne Lydhuller.

Fru Alslev havde elsket de Klokker, saa længe hun havde boet i Købstaden.

Naar hun skulde "vrøvle" med Bønderkonerne i hendes Mands Tid, naar hun fandt, at Livets "Prosa" aad hendes Ungdoms "Poesi" op, saa havde Klokken højt oppe i Taarnet, hvad enten den ringede tolv eller syv, været hendes Trøst og hendes Maner.

Hun glemte sin Bog. Den faldt fra hendes Skød ned paa Gulvet, alt mens hun lyttede til Klokkerne, der først ringede og saa kimedede bag efter. De tav brat.

Hvad nu?

En langt tyndere, spædere, lystigere klingende Klokke lød.

Fru Alslev hørte noget skure sagte mod Brostenene gennem den bløde Sne.

Et Knald! En Rysten af Klokker. En snøftende Hest . . .

Hvad er det?

En kraftig dyb Røst lød ude fra Gaden :

- Frøken Alslev! Vil De køre i Kane? Det er godt efter et Bal . . . *Frøken Alslev!* . . . *Frøken Johanne Alslev!*

Saa et Knald og en Vrinsken og Klang af rystende spæde Knevler i smaa dirrende verdslige Klokker.

Jo, der holdt en Kane derude. Hesten stampede og skrabede mod Jorden som en Hane. Alt imens rystede den Sølvbjælderne paa Klokkespillet, der skinnede snebesat, som en kæmpemæssig Liljekonval.

Bag paa Kanen, paa et Bræt stod en Mand i Pelshue, Kørepels og Pelsstøvler. Sne og Rim sad i hans Skæg.

- Aa . . . Det er den unge Borch. Herre Gud! Skal han nu have Johanne ud! ... At de unge Herrer altid skal bruge Kaner . . . til . . . naa ja, ja!

Lidt vrissende gik Fru Alslev ind i Sovekamret.

Endnu laa Johanne med Hænderne sammenslyngede om sit Nakkehaar.

- Barn . . . Du ligger her og sover til langt op paa Dagen. 25 Det er for galt! Det er for galt, Johanne. Og nu holder den unge Borch uden for med sin Faders, Justitsraadens Kane . . . og ...

Johanne rejste sig paa Hug.

- Er han med en Kane . . . Borch? Hvad? Aa, sig til ham, at jeg skal være færdig . . . paa . . . tyve . . . fem og tyve Minuter.

Hun talte endnu, efter at hun var sprunget ud af Sengen, havde sat de smaa rosenrøde nøgne Fødder i de fjerbesatte Pampusser og drevet en kraftig Svamp fuld af koldt Vand mod sit Ansigt, staaende foran Servanten, demonstrerende med den nøgne hvide Arm. Noget mørkt noget tonedede frem i Hulingen under Armens livlige Bevægelse.

Moderen sagde :

- Dæk Dig lidt til! Husk paa, der holder en ung Herre ude paa Gaden!

- Kan han se mig, spurgte Johanne og Io. Nu bliver Du altfor dydig, Moder . . . Men sig til Borch, at han kan køre en lille Omgang alene . . . paa en halv Time . . . saa kan jeg baade være klædt paa og ... saa har vi drukket vor Kaffe . . . Moder. (Her vendte Johanne sig, mens Vandet rislede ned ad hendes nøgne, gulhviede Hals, helt ned paa det marmorhviede højt siddende, spidse og faste Bryst, indtil to Rosenknopper fangede Dugdraaberne.)

Det er ogsaa et farligt Pjaskeri med Dig, Johanne!

Fru Alslev gav sin Datter et lille Klask paa den kolde, vaade Ryg, gik ind i Dagligstuen, lindede paa Vinduet - dog ikke førend at have skjult sit Hoveds og sin Overkrops Negligé i et uldent Shawl :

- Johanne er lige staaet op, Hr. Borch! Om en halv Time . . .

- Mo'r - Mo'r! Lød Johannes Røst bag Spisestuedøren. Du kan sige til Borch, at . . .

- Men Barn - kom dog ikke herind . . .

- Nej, hvor kan det falde Dig ind?

Fru Alslev blev ræd for, at et Glimt af Johannes utilslørede Yndigheder skulde gennemskinne Døren . . . eller ogsaa for, at hun skulde forkøle sig, at hun raabte :

- Men sødste Barn . . . bliv inde! . . . Hr. Borch - Hr. Borch!

26

Kanen, som allerede var svunget halvt om, standsede, ved et Ryk i Tømmen.

- Aa . . . Hr. Borch . . . Jeg skulde sige Dem . . . Johanne . . . bliv inde . . . raab gennem Døren til mig!

- Sig til Borch, at han kan køre hen og hente Hellmann! Der er jo Plads til to bag paa Kanen.

Fru Alslev fandt, at det var en udmærket Idé af Johanne. En ung Pige er i en anstændigere Situation, naar hun er sammen med to, end naar hun er med én Herre. Hun meddelte straks Borch gennem Vinduet sin Datters Besked.

Andreas Borch lattede paa Pelshuen, svingede rask om, men sagde ved sig selv :

- Saa, for Fanden! Helst havde jeg været ene.

Men han lystrede Ordre. En god halv Time efter holdt Kanen paa samme Sted, hvor vi først saa den. Nu stod der to bag paa: Andreas Borch og Karl Hellmann.

Den sidste havde ingen Pels. Han stod og holdt sig ved Agesædets Rygstød, frysende om Benene gennem de sorte Benklæder under den korte Vinterpaletot, om Hænderne gennem de brune Skindhandsker. Han skottede op til Vennen med det rimpudrede Skæg. Sne og Rim foragtede at inklade sig med hans blonde Antydning af en Moustache.

Johanne kom hoppende ud med lodne Støvler, sort Fløjelshat, Figurkaabe, stor Boa om Halsen. Moderen raabte gennem Døren :

- Her er Din gamle Kaabe, Johanne!

- Der er Fodpose i Kanen, Fru Alslev!

Og Kanen fløj afsted, højt klingende, mens Sneklumper slog dumpt mod dens Svejf, og Piskens Knald smældede som smaa Pistolskud.

VI.

Ud i Granskoven, i den store Granskov lidt fra Byen fór Kanen som en kraftig roet Baad paa stille Vand.

Det var hørt op med at sne. Solen skinnede med al den Magt, den raadede over paa en Vinterdag.

27

Bleggule og blegblaa laa Markerne med de fine Snefolder, saa bløde som i en Tylls Balkjole.

Snart et pudret Hoved af en ung Gran, snart en højt knejsende Fyr som en Kandelaber. Dér hang Istapper højt oppe som Dupperne paa en venetiansk Lysekroner, staaende i Kærnen, med let Spil af lyst rødt og gult mod Solsiden.

Det var stille Frost. Ikke en Vind bevægede den lydløse Skov. Kun Klokkerne klang tyndt, kun Kanemederne skurede blødt, naar de fangedes af Hjulsporene i den linde Sne.

Mildt smilende ud i Vinterluften fra Sædet i Kanen, som vel havde kunnet rumme to, bredte Johanne sig i Sædet, nydende Fodposens Varme, den strygende Fart, de smykkede Træer, de fine, skære Farver over Landskabet, den klingre Lyd fra Hesteryggen, samlende det altsammen i en fælles stille Strøm af ung Sundhedsfølelse, tryk mellem Barndomsvennerne der bag paa, let beruset af Minder fra den forrige Aftens Bal, der vuggede hende med dæmpet Efterklang af Musiken af Strygerne og Træblæserne.

De to unge Mænd stod stadig bøjet imod hende - Andreas Borch mod hendes højre, Karl Hellmann mod hendes venstre Kind, stundom saa nær, at de mærkede Duften af den unge, svagt bedunede Hud, mens deres Blikke stjaalent gled ned, hvor Pelskaaben højnedes af Brystets muntre Hvælving.

Det flammede inden i dem. Stundom mødtes deres Øjne bag ved Johanne, naar de var trætte af den forover bøjede Stilling.

Men Flammen dæmpedes af en god, dansk Opdragelse, af naturlig dansk Frygtsomhed, af den danske Frostvejrsluft, af dansk Frygt for at blive grinagtig.

Snart talte den ene, snart den anden. Vist er det, at der ingen Flamme slog ud af deres Ord. Thi de talte til Johanne om de ligegyldigste Ting af Verden: om Ballet, om Bynyt, om Artilleriløjtnanten, som de var enige om at finde lapset, om Udsigten til flere Juleballer, mens Klokken sang sin tynde satiriske Vise over indadvendt Pathos og indeklemt Længsel, mens Kanesvejfet bølgede spodsk med raslende Folder, mens Sne og Sol smaat lo hinanden i Møde, enige om at more sig godmodig over de to bange Elskere der bag paa Kanetæppet.

Og Johanne mærkede ogsaa nok noget indvendigt. Men hun gjorde sig ikke Regnskab for, om det brune Skæg til højre, der blev graat af ihængende Rim, eller den smalle bedunede Overlæbe til venstre var hende kærest, vejrede vel fagre Ord liggende bag al den dagligdags Veltalenhed, der brusede imod hende fra 28 begge Sider, snart fra højre, snart fra venstre, snart fra begge Sider paa en Gang.

Det var, som der snart blev sunget venligt og godt for hende, snart i Bas fra højre, snart i Tenor fra venstre, snart samlede det hele sig til en køn Duet til hendes Ære.

Det var en Gentagelse fra Gaarsnattens Bal. Da hun et Øjeblik samme Morgen, før hun sov ind, og det varede ikke længe det Øjeblik, havde holdt en kort Minderevue, havde hun ment, at han med Guldbandeleret var den flotteste Balherre, Andreas Borch den smukkeste, Karl Hellmann den intelligenteste. Han med Guldbandeleret for forbi bende som et flygtigt, aldrig genkommende Solblink paa hendes Vej, en fremmed Tilværelse, som havde hun mødt en fransk Marquis. Andreas Borch dansede saa godt, Karl Hellmann saa daarlig, men saa havde Karl Hellmann citeret:

Komm meine Liebste, komm lass uns wandeln!
Wandeln der Liebe ist himmlischer Tanz,

fortalt, at Linjerne var af Goethe. Saa, da Johanne tog fra Ballet, var Vægtskaalen i hendes Sind sænket en Smule ned til Fordel for Studenten.

Nu under Kaneturen stod Skaalene lige højt, Tungen aldeles ubevægelig.

Pludselig røg et forvovent Indfald op i Andreas Borch . . . et drilsk, et kaadt Indfald.

- Skal vi vælte? sagde han . . . det er helt blødt overalt.

- Ja ... jo ... jo, sagde Johanne og klappede i Hænderne, saa Handskerne klaskede højt og skarpt som et let Piskesmæld. Det vilde være rædsomt morsomt.

- Ja, men Karl Hellmann er bange for at vælte, sagde Forstmanden.

- Gu' er jeg ej.

- Gu' er Du saa. Siden Du væltede som Dreng, da Du skulde køre til vor Latinskoleby efter Juleferien, op i en Snedrive og brækkede Kravebenet - saa maa Du indrømme, at Du er køreangst.

- Aa, Vrøvl . . . Vælt Du bare med Kanen!

- Frøken Johanne . . . skal jeg køre Kanen op i den Stenbunke der . . . saa falder vi lige ned i den bløde Sne i Grøften.

- Er De gal, Borch, det er da ikke Deres Alvor, sagde hun, 29 vendte sig om med et alvorligt, spændt Ansigt og greb hans venstre Arm, som holdt Tøjlerne.

Han var Uge ved at frigøre sig for Trykket af hendes Arm og udføre sin diminutive Fortvivlelshandling. Men han tog sig i det, sugede Is af sit Overskæg og sagde :

- Vær ikke bange, Frøken! . . . det vilde være Synd for Karl Hellmanns Skyld. For jeg forsikrer Dem, han er alligevel køreangst.

- Giv mig Tømmerne, Dit Sludrehoved! . . . saa skal Du se.

- Ja, saa vælter vi s'gu af os selv.

Andreas Borch blev glad, da Frøken Johanne lo og spurgte :

- Kan De hverken ride eller køre, Hellmann?

Karl Hellmann svarede ikke. Han var forstemt fra det Øjeblik af. "Løftelsen" gik fra ham. Han tav stille, mens Andreas Borch udelukkende havde Ordet. Jo mere han og Johanne talte og lo sammen, desto mere snørede hans Hjærte sig sammen. Tæt omhyllet i Tungsindets Taage kom han tilbage til Byen, afslog Fru Alslevs Indbydelse at komme ind og spise Frokost, medens Forstmanden tog imod den.

Studenten drev op ad Gaden alene, sort i Sind, med afmægtig, evneløs Lyst til at gøre et eller andet ondt . . . en Mørkets Gerning.

VII.

Karl Hellmann drev ned til det lille Hus, der havde været hans Hjem i hans Fødeby siden hans Faders Død for et Par Aar siden. Sin Moder havde han aldrig kendt. Men hans Moster, Frøken Aurelia Fahlgren, hans Gudmoder, havde taget sig af ham og skaffet ham et Hjem.

Hun var Datter af en høj Embedsmand i København, der var død som Departementschef i Finansministeriet med Titel af Konferensraad. Han havde i sin Tid skaffet sin Svigersøn, Karl Hellmanns Fader, der var Fuldmægtig i samme Ministerium, en gammel Cand. phil., Pladsen som Toldkasserer. Konferensraad Fahlgren havde ingen Sønner, kun to Døtre. Den ældste var Aurelia. Konferensraaden var sikker paa, at hun aldrig blev gift. 30 Hans Rang gav ham Ret til at købe hende ind i et "Jomfrukloster" i Jylland, hvor kun faa Konventualinder kunde bo, men mange nyde "Hæving".

Lidt Penge havde han ogsaa efterladt Døtrene. Karl Hellmanns Fader havde længst spist sin tidlig afdøde Hustrus lille Kapital op. Da Søsteren døde, bestyrede Frøken Aurelia sin Svogers Hus. Da saa han døde, var hun en Dame paa henvend halvtreds, men endnu stod 8 Konventualinder, som nød "Hæving" fra Klostret, forud for hende, inden hun kunde faa Bolig i samme Kloster.

Dels af Selvopholdelsesdrift, dels af Forargelse over sin letsindige Svoger, som var "jagt-, selskabs- og l'hombregal", som indlod sig med Omegnens Forpagtere og Herremænd i slig Sport og døde af Apopleksi paa en af Omegnens Herregaarde med "fem Matadorer" i Haanden, havde hun værnet om sin lille Kapital. Hun havde endog gjort den frugtbringende, mens Købmand Peter Alslev levede, havde sammen med ham tjent nogle Penge, var klog nok til at trække alt ud af hans Forretning, da han var død, havde købt Huset af sin Svogers Bo, lejet Halvdelen af Stueetagen ud til en pensioneret stokdøv Postmesterenke, brugte selv den halve Stueetage og Værelset paa Kvisten, sad der og slog sig pænt igennem, afventende den Stund, da Klosterets Døre aabnedes for hende.

Det var en Dame af diminutive Dimensioner; hvad Længde angaar, ikke stort mere end et Par Alen høj. Skæbnen havde tilmed begavet hende med en kedelig flad lille Næse, en noget slap, farveløs Hud, en Vorte midt paa Hagen med et Fipskæg, bestaaende af en fire fem, temmelig lange Haar. Hun havde ganske vist kønne, store blaa Øjne, et rigt guldblondt Haar, som hun friserede med lange snørklede Hængekrøller paa hver Side Tindingerne. Disse Hængekrøller naaede omtrent til Skuldrene og dækkede den korte Hals.

Aldrig havde nogen Mand nærmet sig hende med Antydning af at finde Behag i hende. Mens hun var ung

og kom paa Baller i København, havde hun altid "siddet over", lige til hendes Søster blev forlovet med Fuldmægtig Hellmann, hendes Faders underordnede. Da havde han ofret hende en Dans paa hvert Bal, men Frøken Aurelia var klog nok til at se, at det var Hoveritjeneste fra hans Side.

Tidlig indsaa hun - eller snarere anede - at hun var lagt an paa at "sidde over" hele Livet igennem.

Men saa rejste en Slags Trods sig i hende. I de Forhold og 31 i den Tid, hvori hun levede, kunde hun ikke slaa ind paa en Virksomhed som en Mands . . . ja Guvernante! Men det kunde dog en Datter af en Konferensraad ikke være bekendt at blive: desuden havde boglig Lærdom aldrig tiltrukket Frøken Aurelia Fahlgren. Hendes Skolelærdom bed ikke stort paa hende. Hendes Haandskrift lignede levende Rejer, var fuld af Klatter og Krøller. Mysterier som Forskellen mellem *kunde* og *kunne*, *skulde* og *skulle*, *vilde* og *ville* naaede hun aldrig at blive indviet i.

Hendes Trods fik et komisk Udslag. Dette lillebitte Kvindemenneske lagde sig et mandhaftigt, næsten raat Væsen, mandfolkeagtige Talemaader til . . . ja tilstræbte en brutal Korporalstone i sit Talesæt, sagde: "Sludder", "s'gu", "hold Mund" osv. Kun i alt vedrørende det kønslige var hun stræng som en ægte Vestalinde. Kom nogen med Antydninger til hende i den Retning, nogen, der af hendes øvrige frie Udtryksmaade sluttede, at hun kunde taale en Drøjhed af saadan Art, saa fik han en Drøjhed igen i Form af "Gris" eller sligt.

Ofte paastod hun, at alle Mandfolk var nogle Svin . . . alle uden Undtagelse.

Hun elskede sin Søstersøn. Da hans Fader var død, sagde hun med taarefyldte Øjne :
- Hvad kan det hjælpe, at Du tuder, Din dumme Hvalp? Det kan Du jo overlade til et gammelt fjollet Fruentimmer som mig. - Føj . . . Er Du et Mandfolk? . . . Er Du bange for at tage fat og tjene noget til Brødet? Rugbrød, Smør og Ost skal Du faa at æde, saa længe jeg lever. Og saa kan Du da ikke dø af Sult, Din Flæbeunge!

Det blev sagt med en spæd Røst som en pippende Spurvs, hvad der gjorde de forceret grove Udtryk end mere barokke. Studenten kom til at le med Taarer i Øjnene.

Frøken Aurelia var jævnlig gnaven. Naar Karl Hellmann kom til hende i Ferierne, kunde han hverken gaa eller staa Tanten til Pas. Han havde sit lille Værelse oppe paa Kvisten; hun selv boede og sov i Stueetagen. Naar han kom ned om Morgen til The, sagde hun noget som :

- Kan den Herre ikke vende sig i Sengen paa en mindre dundrende Manér, hvad? Jeg har ikke faaet Søvn i mine Øjne hele Natten . . . og saa smider Hr. Studenten sine Støvlehæle ned mod Gulvet, naar han trækker dem af . . . Har den Kavaller ikke lært saa meget Fysik eller Naturhistorie eller hvad Pokker det Kram kaldes, at han véd, at andre Mennesker har Nerver? . . .

32

. . . Aa, Du gode Gud . . . Er det moderne i København at smaske, naar man spiser "Hveder". Hvad?

Men, naar han skulde rejse til København, havde Tante Aurelia gerne et Par Femdalersedler tilovers til sin Søstersøn. Hun gav ham dem gerne paa følgende Maade :

- Buk Dig, Dreng, at jeg kan naa Din Næse . . . Den er ikke slet saa grim som Din Faders. Skynd Dig!

Naar saa Søstersønnen adlød hende, masede hun de to Sedler ind mod hans Næse, gav ham et Tryk paa den, saa godt som hendes smaa tørre Hænder med de krogede Fingre evnede det, og sagde :

- Og saa en Begmand i Tilgift, Dreng! Naar han sagde Farvel, blev Tanten siddende i sin Sofa, og hendes sidste Ord var i følgende Stil :

- Pil saa af, Grønært, og kom ikke for sent til Jernbanen! Kommer han drivende tilbage igen, smider jeg ham s'gu ud, det gør jeg.

Naar han var borte, saa fik hun Vand i Øjnene, men sagde til sin Pige :

- Saa, Birthe, saa kan vi da begynde at leve ordentlig, nu da vi er fri for Mandfolkesjov. Et Mandfolk gør mere Vrøvl i et Hus end fire Fruentimmer. Kvistkammeret ser vel ud som et Svinehul?

Birthe svarede :

- Nej, saadan nogle Mandfolk tømmer aldrig deres Ben, inden de gaar ind paa et Gulvtæppe. Man kan ikke holde "Tæppener" rene efter dem.

Birthe var en Bondepige, men hun havde længe tjent hos de fineste Familjer i forskellige Købstæder i Amtet, altid hos Embedsmænd. Medens hendes Frøken havde sænket sit stilistiske Niveau i Talen, havde Birthe højnet sit.

I Dag - Dagen efter Ballet, Kanefartsdagen, sad den lille bitte Frøken Aurelia paa en Forhøjning ved sit Vindue, paa en i Forhold til hendes korte Krop altfor høj Stol, hvorfor en meget høj Skammel var anbragt under hendes Fødder.

Trodsig stak Stumpnæsen ud i Verden, mens Fingrene hidsig trak en tyk Naal gennem et Kanevas paa en Ramme. Det skulde "grundes" med sort Garn. Derpaa skulde Roser og Liljer, Stedmoderblomster og Avrikler broderes til et Pudeovertræk.

Frøken Aurelia havde et helt Lager af saadanne Genstande. Hver af dem havde hun bestemt til en eller anden Veninde fra 33 gamle Dage, naar hun tog fat paa Arbejdet. Men, mens hun gjorde det færdigt, tænkte hun sig saa arrig paa samme gamle Veninde, mindedes, hvor hun havde været falsk eller koket, snerpet eller fræk . . . nej, saa min S'æl, om hun fortjente, at man sled og slæbte for hende - saa blev alle de kulørte Broderisager ophobede i den nederste uhyre Skuffe i den gamle "Sekretær", den, Frøken Aurelia havde arvet efter sin Moder, Konferensraadinden, der dog kun var Etatsraadinde, da hun døde.

Fra sit høje Stade saa hun gennem Vinduesspejlet sin Søstersøn alke gennem Sneen hjemad.

- Birthe, Birthe! raabte hun . . . koger Vandet til Kaffen? Birthe kom ind fra den lille Spisestue ud til Gaarden :

- Fuldstændigen, Frøken! sagde hun.

- Ja, for nu kommer han først, den Gris, To Timer for sent til Frokost.

- Uden at tænke paa, at andre Mennesker kunde føle Trang til at nyde en Genstand paa den anden Side Middag, for Klokken er et.

- Du er et Bondehøvede, Birthe! Maa jeg være fri for at høre Dig ræsonnere over den unge Herre!

- Det prætenderer jeg ingenlunde paa, sagde Birthe, men . . .

- Men . . . ?

- Studenten kunde lige godt . . . -

- Hvad kunde han?

Frøkenen saa saa haanlig hen mod Birthe, at Bondepigen sagde ydmygt :

- Ingen Ting, Frøken!

- Sikken han kommer slaskende langs Gaden! han træder sig selv over Tærerne, sagde Frøken Aurelia. - Pyh . . . det er en Konferensraads Dattersøn . . . med saadant et Fodskifte.

- Ja, og Faderen var Kammerraad.

- Du er et Fæ, Birthe! Kammerraad er en sjofel Titel.

- Ja, men den nye Byfoged er dog Kammerjunkers.

- Det er ogsaa en net Titel for en Mand, der er kommen til Skels Aar og Alder. Den passer for en Læggestrutter i hvide Silkestrømper paa et Hofbal. Kan Du ikke forstaa, Du Bondemalene, at naar min Fader var Konferensraad, saa var han omtrent lige saa meget som en Kammerherre.

- Ja, det vil jo sige en Amtmand.

Frøken Aurelia rystede hidsig fortvivlet paa Hovedet, aldeles 34 opgivende at faa Birthe til at forstaa den kongelige danske Rangforordnings fine Nuancer.

Birthe blev ved i beskeden dannet Tone :

- Ja, for en Junker . . . det er dog en Slags Dreng . . . og jeg kan forstaa, at en Herre . . . en Kammerherre maa være mere end en Kammerjunkers . . . men se en Kammerraad . . . se det maa dog være lige midt imellem.

- Ba, ba, ba, ba, ba! Ti stille . . . Se, hvor Karl glor efter Hjørnerne. Jeg sidder her og ærgrer mig over ham.

Hans Fader havde sikkerligen et nettere Fodskifte, sagde Birthe.

- Hans Fader var et Fæ . . . Se nu, hvor han skal skabe sig, den Studenterfløvs . . . Han véd jo meget godt, at Gadedøren aldrig er lukket i Laas om Dagen, og nu griber han, Gud hjælpe mig, i Klokkestrengen . . . Karel . . . Hold Mund! Jeg mener: Lad vær' at ringe!

De sidste Ord raabte Konferensraadsdatteren og Konventualinden i det jydskes Kloster ud ad sit Vindue, som hun havde aabnet paa Klem.

Saa fortsatte hun med skingrende Røst, da hun hørte sin Søstersøns Trin i Gangen :

- Tør Fødderne ordentlig af . . . Ka-rel! Hører Du? Mere endnu! Stamp først Sneen af! Mere endnu!

Han lød, kom ind med et forknytt Ansigt, en ludende Holdning.

- Ja ... Du har vel ædt sure Sild til Frokost og drukket Eddike til. Hvor længe skal man vente paa Herren? Jeg hørte nok, at han . . . Herrens Ven . . . han, Skovløberaspiranten, kom ringlende med sin Kane . . . og at Herren vilde ud og lufte sig med sin Ven efter Ballet hos den herlige Jammerjunker . . . og saa skal ældre Folk vente timevis paa Hr. Studiosussen.

De gik ind i den lille Spisestue, hvor Selvkogeren skinnede som Guld, og Kaffen gennemduftede hele Rummet. Paa den kridhvide Dug stod en lille nydelig Frokost dækket. Marineret Sild, Skinke, Æg, Vildandesteg, ganske smaa Stykker, paa ganske smaa Assietter. En sand Konventualindeanretning. Frøken Aurelia sagde :

- Vil Du have Brændevin? Skab Dig ikke, Dreng, og agér højbenet! Et Mandfolk, som ikke drikker Spiritus og ikke ryger Tobak, er et Mæhæ . . . Der staar Kognak i Buffeten. Er Du for god til at rejse Din dovne Krop og selv gaa hen og tage den? Vil Du have, at en ældre Pige selv skal sætte Kognak 35 paa Bordet og faa sit Tyende til at tro, at hun drikker? . . . Gud, sikket et artig Barn! Se, hvor han lystrer! Kan Du ikke skynde Dig og sætte Dig ned og spise. Jeg har s'gu ventet længe nok, Karl!

Trods sin Elskovskvide spiste Karl Hellmann godt. Bal om Natten, Kanefart om Morgen, det giver Appetit til Frokost trods Hjærtets lønlige Saar.

Karl Hellmann spiste sin Tantes Frokost med dyb Alvor, under distræt Ordknaphed, svarede bagvendt paa hendes Spørgsmaal, der regnede, krydsforhørsagtig, ind paa ham fra alle Sider.

Saa meget fik Tanten dog ud af ham, at Kammerjunkerens Bal havde været nydeligt, at Johanne Alslev havde været Ballets smukkeste Dame, at han og Andreas Borch havde været ude at køre i Kane med hende til Morgen.

Men Meddelelserne dryppede kun i smaa Draaber, som Tanten maatte presse ud af Nevøen. Hans Svar var gnavne, næsten uartige.

Tantens Tone havde bredt sig over Huset. Karl svarede hende i samme Dur, som hun spurgte i.

Endelig syntes det, som om de begge blev kede af at snakke.

Frokosten fuldendtes i Tavshed. Under Pavserne betragtede Frøken Aurelia tidt sin Søstersøn. Han saa ikke op fra Tallerken eller Kaffekop, men ned i vedkommende Bordtøj.

Da Karl havde spist af, sagde hans Tante :

- Naa. Hvad saa?

Han svarede :

- Hva' hehager?

Hun efterlignede en Kats ynkeligste Toner.

- Mjav, mjav, mjav! . . . Da Din Fader havde Kærestesorg, saa sukkede og aad han afvekslende. Har Du nogensinde vidst, at det var mig, der friede for ham til Din Moder?

- Gjorde Du, Tante?

- Ja, Gu' gjorde jeg saa.

- Fortæl mig lidt om det!

- Nej, Gu' gør jeg ej. Tror Du, jeg vil gøre Nar ad Dine Forældre i Din Nærværelse? Nej, ær Din Fader og Din Moder og hold saa Mund for Resten! . . . Hm-hm. Har den grønne . . . han, Skovfogeddrengen stukket Dig ud, Karl?

- Aa -

- Naa saadan! . . . Det kan man kalde Romantik hos en ung Pige! Foretrække en, som ikke kunde lære, hvad der 36 behøvedes i en Smule Latinskole, for min Søsters - - for en, der dog har bedste Karakter til Artium og Udmærkelse til Philosophicum . . . Kræmmertøs!

- Men, Tante . . . hvad er det dog, Du finder paa?

- Tror Du, jeg er dummere, fordi jeg ikke er bleven saa lang som Du og den vordende Skovtrolds Tankers

Muse? . . . De store er dovne, de smaa forvovne, sagde man ovre paa Fyen i gamle Dage . . . Men Herre Gud, Dreng, nu har Du jo spist godt . . . og Du ser ud, som havde jeg kun foret Dig med Faarekyllinger . . . Aa, Dit store Pattebarn! Skal Du have en Nassetaar?

Hun rejste sig op fra Sædet, slog med et rask Kast de lyseblonde, graasprængte Hængekrøller bag Ørene, rettede samtidig omhyggelig paa Kappen, at den ikke skulde indtage nogen som helst uregelmæssig Stilling paa hendes Hoved, tørrede omstændelig sin Mund med Servietten og sin Næse med Lommetørklædet. Hun gik over Gulvet hen til sin Søstersøns Stol, tog ham om Hovedet, tvang det ned til sit lille, magre Bryst, klappede ham langs Nakkehaaret, behandlede ham, som var det en stor Hund, hun havde for sig, og trykkede tilsidst et Kys i hans Nakkehule.

- Du gode Gud, hvor saadanne langstrakte Mandfolk i Grunden er lette at tumle . . . Du, Karl . . . jeg har givet Birthe Ordre til at holde Dit Kammer varmt deroppe. Gaa op og læg Dig . . . Du har ikke faaet sovet ordentlig ud fra i Nat . . . Gaa nu! Rejs Dig dog, Dreng!

VIII.

Da Karl var gaaet, fnøs den gamle Frøken lidt, mens hun rettede paa sin Halstrimmel.

- Altid skal de stinke af Tobak . . . disse stærke Herrer!

Hun gik hen og tog sin Flaske ægte Köllnervand, den eneste Parfume, hun brugte - men den brugte hun ogsaa i rigeligt Maal - og stænkede sig ned foran med den. Hele Tiden snakkede hun med sig selv :
- Herre Gud! Skal jeg nu ud og fri anden Gang . . . og saadant noget Vrævl! Pyh! Det bliver endnu en Gang en 37 Forlovelse paa en halv Snes Aar ligesom Faderens. Og ham maatte jeg endda tvinge til at søge det Posekiggerlevebrød her i Byen, fordi hans "aandelige Interesser" bandt ham til København . . . Ja, ja. Gud ske Lov, at jeg har kunnet grine ad alle Mandfolk! . . . Hun gik ind i sit af nyvasket, kridhvidt Tøj: Sengetæppe og Haandklæder, duftende og skinnende Sovekammer, gjorde Toilette, mens hun mumlede med Knappenaale i Munden :

- De store er de dovne, de smaa de forvovne.

Hun saa sig i Spejlet, snoede den ene Krølle i et kraftigt Tag for at give den den ønskede fuldkomne Proptrækkerform, tog Kaabe, Boa og Muffe, gemte sig i alt det Laaddenskab, der dominerede hende som den store Hale et lille Egern, aabnede Døren til Køkkenet og raabte :

- Birthe! Tag rent Forklæde og Dit tærnede Uldshawl paa! Du skal i Byen med mig . . . Det er saa forbistret glat. Gaa bag efter mig! . . . for, hvis jeg falder . . .

- Det skal ingenlunde finde Sted, Frøken! sagde Birthe, mens hun gjorde sig færdig i stor Hast.

- Du stinker af Tørverøg. Gaa ind i mit Sovekammer og stænk Dig med lidt Eau de Cologne ned ad Shawlet! for, naar Tørverøgsstank kommer ud i Kulden, bliver den rent nedersaksisk . . . Hvis jeg altsaa falder, saa fanger Du mig.

- Ja, det er bestemt, sagde Birthe.

Den bitte Konventualinde satte sine smaa Hæle i Gadens Sne med selvbevidst Myndighed, stak sin Stumpnæse op i den klare Frostdag, lagde sin Parasol som et Gevær i Hvil paa sin venstre Skulder, spankede gennem Byens Gader - bestandig midt paa Gaden, som om der ikke var Plads til hende paa Fortovene - hilsende med korte Nik og et Udslag med Haanden dem, der hilste hende. Den store Birthe, dødnigealvorlig og med en højethisk Foragt over for Mennesker og Hunde, som hun passerede, stadig bag sin Frøken i to Skridts Afstand, havde ogsaa Fornemmelsen af, at hun burde vise de indfødte, at hun havde Selvfølelse. Men hun savnede en Kurv eller en anden Genstand at bære. Nu voldte de ledige, mægtige Hænder i de sorte Uldfingeranter hende nogen Forlegenhed. Snart lod hun dem slapt daske ned ad sine Laar, hvad hun fandt mindre værdigt, snart foldede hun dem over Maven, hvad hun fandt ubekvemt i Længden, snart satte hun den ene i Siden og lod den anden Haand falde ned igen, det fandt hun skabagtigt.

- Hvem der var saa modig som Frøkenen! Se, hvor 38 Støvlehælene gaar som Trommestikker. Det lille bitte Menneske kunde vist tvinge hele Byen til at lystre sig, naar hun tog sig det for. Det kommer der af at være kommen af saadanne Folk som hun. Saaledes tænkte Birthe, og, da hendes Tankegang bevægede sig i saare langsomt, var den ikke færdig, da Frøken Fahlgren gjorde en Drejning i saa brat en Vinkel, at hendes Hæle gled . . . Birthe for op fra sine Tankers Puder - tog efter sin Frøkens Taille for at standse hende i

Faldet, som der dog heldigvis ikke blev noget af. Inde paa Fortovet uden for Fru Alslevs Gadedør sagde Frøkenen til Birthe :

- Gaa ind i Køkkenet . . . der gennem Porten - og vent, til jeg kommer ud igen . . . Bi lidt! Ring først paa Klokken . . . jeg vil ikke svine mine Handsker til paa det gamle Jernkram . . . tag Din Vante af først! . . . Kan Du dog aldrig blive proper, Din Bondesidse?

Birthe, som var sig sin Properhed bevidst, blev indvendig arrig, turde imidlertid ikke sige noget, hvorfor Fru Alslevs Dørklokkegreb og Klokkestreng maatte undgælde for Birthes fornærmede Stemning.

Klokkegrebet knagede, Strengen hvinede, og langt bag ude skingrede Klokken, som om den var gal.

- Klodsmalene! sagde Frøkenen til Birthe.

Inde i Stuen fór Fru Alslev forfærdet sammen. Hun stod foran Spejlet og bandt Hagesløjfen under sin Hat, paaklædt, som hun var, til at gaa i Kirke. Hun var altid færdig i god Tid, maatte altid vente paa Johanne, som sad inde i Sovekamret og trak Uldgamacher over sine hvide Strømper - surmulende, langsomt . . . følte, at hun slet ikke var stemt til at gaa i Kirke, men uden Kraft til al Modstand mod Moderens milde, lokkende Ihærdighed.

Hun var ved at søge at bringe Overensstemmelse med sin fyldige Læg og den stramme Gamache - Garde-bas, som den kaldtes - da den stærke Klokkeklemten lød.

Den lille Dame skred ind i Stuen, den hyggelige pæne Stue med vel megen Kakkellovnsvarme, bragte Kulde med sig, saa Fru Alslev fór lidt sammen derved.

Hun kom som en Meldelse af noget skarpere og strengere, end man var vant til at finde i dette Rum, der aldrig havde hørt vredere Toner end det lidt utaalmodige Gnaveris, hvor en venlig Hygges sagte Kurren, mildt som en Huskats Spinden, dog klang igennem, 39 Frøkenens Øjne for politispionerende om, op og ned i Stuen, efter at hun havde bestræbt sig for at sige God Dag paa den fornemst mulige Maade fra Højden af sine Støvlehæle og sin mod Loftet knejsende Næse.

- Propert er her, indrømmede Frøkenen Fahlgren stiltiende efter hurtig med Øjnene at have gennemløbet hver Krog i Stuen. Fru Alslev vidste ogsaa godt, hvad gode Manerer havde at betyde. Hun havde i sin Tid været Guvernante paa en Herregaard. Hun vidste vel, at den lille Dame, som hun aldrig før havde talt med, var af fin Familje, men hun, Fru Alslev havde dog haft en Jægermester til Principal i sin Tid, var dog Datter af en kongelig Embedsmand. Hun havde ogsaa sin Værdighed at holde paa.

Fru Alslev hilste mildt og venlig til Svar paa det rottepigende God Dag og sagde :
- Værs'artig . . . Det er jo Frøkenen Fahlgren.

- De skal ud ... hvad?

- Aa . . . vi havde tænkt paa at gaa i Kirke.

- For at høre Kateketen?

- Ja ... Frøkenen foretrækker maaske . . .

- Provsten? Nej det véd Gud jeg ikke gør. Provsten bræger som en gammel Vædder . . . men Kateketen ligner en Konditorsvend. Men Guds Ord er lige godt, hvem der saa forkynder det ... Er Deres Datter hjemme?

- Jo-o-!

Fru Alslev vidste ikke ret, hvorfor hun var bange, men følte, at hun var det.

- Kan man komme til at tale med hende, hvis ellers den unge Dame er staaet op?

- Jo-o.

Fru Alslev trak Handskerne paa det allerkorrekteste ned over Fingrene, saa de ikke satte "Ører" ud over dem. Frøkenen Fahlgren saa paa hende, virrende med Næseborene som en Kanin.

- Hun har været paa Bal i Nat . . . Deres Datter?

- Jo-o-o-oh.

Fru Alslev følte et Pligtbud om at være fornærmet og om at stramme sig op til Fornemhed lyde i sit Sind.

Hun stillede sig op med Haanden lænet mod en Spejlkonsol for at faa en Støtte til sin Holdning. Hun betragtede den lille næseløftende Frøken, der sad der i Lænestolen med de stikkende Øjne. Hvad vilde hun

dog egentlig? Fru Alslev var, trods sin 40 godmodige Naivitet dog saa meget Kvinde, at hun vejrede en Kønsfælles krigeriske Stemning gennem den Luft, den lille Frøken bragte med ind i Stuen.

- Tør jeg bede Dem kalde paa Deres Datter?

- Ja, jeg véd virkelig ikke . . . Frøken . . . for . . .

Fru Alslev burde være fornærmet, burde have hævdet sin Datters fuldstændige Uafhængighed af den lille fremmede Dame . . . følte godt, det var hendes Pligt, men vidste ikke, hvorledes hun skulde kæmpe imod, var lige ved at græde over sin Udygtighed til Kamp.

- Hun har kørt i Kane i Dag med to unge Mennesker, sagde Frøken Fahlgren myndig.

Fru Alslev tænkte: Hvad kommer det Dem ved? men sagde højt :

- Jo-o- langsomt udtrukket.

- Naa-aa-aah- sagde Frøken Fahlgren i samme Tempo i en Tonart, der var lige ved at være vrængende . . . Min Søstersøn, Candidatus philosophiæ Hellmann var en af dem . . . Hvad?

- Det er dog uforskammet - havde Fru Alslev Lyst til at sige, men hun sagde det ikke, hun nikkede blot.

- Naa - Ser De. Min Søstersøn er forelsket i Deres Datter.

- Men jeg maa virkelig bede Frøkenen om . . . Den lille Dame rev Fru Alslevs Replik over som med en skrattende Rift i et Stykke Lærred.

- Og han skal ikke faa Lov til at være længe forlovet, saadan som hans Fader var, for det er dumt, forstaar De. Jeg skal holde ham saadan i Ørnene, (den gamle Dame sagde altid saadan i Stedet for *Ørnene*) at han skal tage sin Embedseksamen om fire Aar, og, lever jeg, saa kan jeg godt undvære 400 Daler om Aaret, mens han maa leve af Informationer, inden han kan blive Adjunkt, og, naar han bliver Præst engang, saa er jeg vel kreperet, men saa er der lidt til at købe Besætning og saadant noget for.

- Ja, men jeg kan virkelig ikke sige . . . om min Datter.

- Saa? Ikke? Hvad er det, hun hedder. Johanne er det jo ... Det Navn skriver min Søstersøn i Duggen paa Ruden i sit Kammer derhjemme. Det skal nu være romantisk. Hej . . . er den Frøken Johanne til at faa i Tale?

Fru Alslev dirrede indvendig af Harme, men, inden hun kunde 41 faa samlet sig til Ord eller Handling, havde Frøken Fahlgren fat i Laasens Haandgreb, for gennem Spisestuen, snel som en Rotte, sagde blot vendende sig om i Farten :

- Her er jo ingen Mandfolk i Huset . . . Godt! Saa kan man vel gaa lige ind i Sovekamret - Klokken er jo ti. Sengene maa jo være redte og Vandtøjet slaaet ud.

Lige som hun havde banket paa Døren til Sovekamret, gik den op, og Johanne Alslev viste sig paa Tærskelen, høj og rank, med blussende Kinder under Fløjeishatten, med høj Barm under Figurkaaben, med glinsende sorte Handsker, trukne saa korrekt paa, at hver Negl viste sin fine Hvælving og sin langstrakte Form derunder.

- Høj, bi lidt, min lille Dame! sagde den gamle Frøken, som et Øjeblik havde Fornemmelsen af at kunne blive løben over Ende af denne "store Pige".

Johanne standsede, overrasket og forfjamsket. Frøken Aurelia saa op og ned ad hende, som maalte hun hende.

Fru Alslev stod paa Tærskelen af Daglig- og Spisestuen, lige saa forfjamsket som sin Datter, nærende en frygtsom Tvivl, om det lille Kvindevæsens Sindstilstand var fuld normal.

Men med en hurtig Sans for en Udvej havde Frøken Aurelia med sin korte Fod raget en Skammel, som stod under et lille Bord ved Vinduet, hen til sig, besteg den og kunde nu, ved at rejse sig paa Tæerne, naa at trykke et Kys paa Johannes Underlæbe.

- Saa . . . Gud velsigne Dig, mit Barn, siden det *skulde* ske . . . dette Forlovelsesvæsen! Men alle Mennesker siger, at Du er en sød Pige . . . og livlig. For Fyren er noget dvask, og han skal strammes op.

Hun snurrede sig rundt som en Top, gav Skammelen et kraftigt Spark hen mod Fru Alslev, der nu stod midt i Stuen, sprang igen op paa den og kyssede hende.

- Men Frøken Fahlgren . . . hvad er der? Hvad skal dette betyde? stønnede Fru Alslev, medens den lille kraftig som en paatrængende kælen Kat slog sine Fingre i hendes buttede Arme.

- Aa, det véd De jo meget vel, min gode Frue! Det er dog ogsaa Fandens, at gamle gifte Koner her til Lands vil spille Ingenueroller . . . Skab sig ikke Therese Men I vil i Kirke, Børn! Det vil jeg med. Man skal altid tage Vorherre til Vidne, naar man gør noget i denne Verden, som har noget at betyde. Foruden ham er vi s'gu ikke en sur Sild værd.

42

- Men maa jeg spørge Frøkenen, hvad De egentlig mener? spurgte Fru Alslev og søgte at tale vredt.

- Ja Gu' maa De saa, men jeg svarer ikke. Lad Fyren snarest mulig blive gift! . . . Inden I faar Børn, I to, saa kan han godt leve af Informationer . . . Naa, nu ringer det anden Gang! Lad os nu komme i Kirke!

- Ja ... men . . .

- Jeg kan ikke lide at komme, naar de er midt i en Salme . . . Kom nu ... Glem ikke at lukke af, lille Frue!

Moder og Datter vidste ikke at gøre andet, end hvad man gør lige over for et halvgalt Menneske: at lyde det og snakke det efter Munden.

Under rungende Klokkeklang, der rystede Tonerne ud over den hvide Egn, spaserede den velvoksne Moder og Datter til Kirke med den lille Dame mellem sig.

- . . . Lad som ingen Ting! Bed til Gud for Deres Datters og Svigersøns Fremtid, Fru Alslev . . . og De, lille . . . De, Johanne . . . græd De kuns en stille Taare! . . . Det er Aandens udsigelige Sukke, som Vorherre sætter mest Pris paa.

Frøken Aurelia tog den ene Haand ud af sin Muffe, klemte den mod Maven og foldede saa begge Hænderne oven paa den.

De naaede Kirken, gik ind.

Lige nu tonede fra Orgelet:

Vi samles for Dit Aasyn her
o Gud, Dit Ord at høre,

og straks i Midterskibets Gang slog Frøken Aurelia ind i Koralmelodien med en skingrende gennemtrængende gammel Sopran uden Spor af Mellemtoner.

Fru Alslev gjorde et Forsøg paa at slippe fra hende og gaa ind i det Stolestade, som hun og Johanne var vant til at benytte, men Frøken Aurelia holdt saa fast i hendes og Johannes Arm, at det vilde have vakt Opsigt, om de rev sig løs. De maatte ind i den Stol, hvori Frøken Fahlgren plejede at sidde.

Moder og Datter dukkede sig forlegne ned. De var lige ved at græde. Frøken Aurelia sang saa frejdig som en gammel Lærke.

Men pludselig gav hun hver af sine Naboer et Albuestød; standsede midt i en af Koralens langt udtrukne Helnoder og sagde:

43 - Kan I se, Børn, herovre sidder han . . . ham Karl! Skab jer ikke! Se op!

Damerne dukkede sig endnu dybere. Frøken Aurelia kneb dem i Armen, mens hun begyndte at synge igen.

- Se paa ham, for en Ulykke! sagde hun midt i en Halvnode.

Hun rejste sig syngende med Salmebogen i Haanden og nikkede over til Karl Hellmann, som sad ovre paa Mandfolkesiden et Stykke længere nede i Kirken.

Hun græd, rejste sig som paa et Kommandoord, da Degnen havde læst fra, sang af fuld Hals alle Salmer med, græd af og til, kælede for sine Naboerskers Arme, kyssede paa Haanden ad sin Søstersøn, bad til Gud af sit fulde Hjærte, men hver Bøn gik i Jernbanefart, mens Afskedspostludiet bruste fra Orgelet.

IX.

Frøken Aurelia tog igen begge Damer under hver sin Arm ude i "Vaabehuset".

- I ryster, Børn! Ja, men I har godt af Sindsbevægelse . . . Hvorfor river I i mine Arme? Saa, saa, saa, saa!

De stod udenfor paa Kirkegaarden, trak i Frøkenens Arme, men hun stod imod og standsede dem som en Kusk, der vil have sin Vilje, vendte sig om og raabte :
- Kar . . . el! . . . Gud, hvor bliver han af, den Torsk! Og Birthe, den Kamel! . . . Jeg saa hende jo paa en af Bænkene i det ene Sideskib . . . Hun sov . . . det gør hun altid, naar hun er i Kirke. Lad os blive staaende og vente paa dem . . . Ja, træk kun i mig, min rare Pige! men nu er Tingen afgjort. Nu har De sagt Ja . . . og det Fruentimmervrævl . . . Ja i Dag og Nej i Morgen . . . det vil jeg sige . . . det respekterer jeg ikke mere end som saa . . .

Konferensraad Fahlgrens Datter spyttede og fortsatte :

- Naa . . . nu hiver I begge to i mig. Nej holdt . . . I bliver, til Karl kommer. Saa, saa, saa, saa!

44

Fru Alslev og Johanne kunde sagtens have slidt sig løs, men den lille holdt dem saa energisk fast, at de ikke vovede det. Thi det kunde have vakt Opsigt nu, da alle Kirkegængerne efterhaanden kom ud fra Vaabehuset og passerede Kirkegaarden.

Birthe, . . . naa, kan Du endelig komme, Din gamle Dragkiste . . . Skynd Dig hjem og varm Kalkunen op! . . . Der er Karl . . . Kar . . . el. Rap Dig, Dreng! Jeg kan jo ikke staa her og skribe højt i alle Menneskers Nærværelse . . . Gud, hvor han er fjollet . . . Kom! Jeg har besørget det hele. Alting er i Orden.

Studenten maatte komme. Folk stod stille og saa efter den lille Hankekrukke midt mellem de to høje Damer.

- Lad os gaa udenfor, Tante! sagde han. Jeg forstaar ikke.

- Vrævl! . . . Men lad os komme ud . . . det har Du Ret i.

Først da de var komne om Hjørnet af Gaden, var Fru Alslev kommen saa meget til Kræfter, at hun kunde samle sig sammen til en vis Værdighed og faa formet Reminiscensen fra sin megen Læsning til følgende Ord :

- Frøken Fahlgren! Hvad her er sket, er ikke Johannes og min Skyld, hvad jeg beder Dem, Hr. Hellmann, være overbevist om. Vi har fulgt Frøken Fahlgren, fordi det Optrin, hun satte i Scene, begyndte i mit og fortsattes i Guds Hus . . . Du maa, ved Gud, ikke græde her paa Gaden, Johanne . . . Behersk Dig dog, til Du kommer hjem, min Pige!

Nu rev hun sig saa kraftig løs, at Rykket afpressede den gamle Frøken et "Av"! og bragte hendes anden Arm til at slappes, saa Johanne ogsaa fik sin Frihed.

Frøken Fahlgren saa fra den ene hen til den anden. Hun var mest arrig paa sin Søstersøn, som stod der og bed i sit unge Overskæg. Han var dog den ferskeste af dem alle, syntes hun; og, da han var en saa nær Slægtning af hende, havde hun jo Lov til at være grov imod ham.

- Kom Du saa bare med hjem . . . Lad de Damer gaa hjem og græde deres Rørelse ud, for det er jo bare det, de trænger til, for de er s'gu himmelglade over, at jeg har taget Affærrerne. Farvel! . . . Din Klodrian! Du er jo nu forlovet . . . og Du skal, hvis Vorherre vil, og jeg lever, giftes om tre Aar, og saa staa Du der (Fru Alslev og Johanne skyndte sig bort . . . Frøken Fahlgren mumlede efter dem): Ja, gaa I hjem 45 og tud . . . Men Dit Fæ! Ikke siger Du et Ord, ikke takker Du mig, fordi jeg har skaffet Dig

Dit Hjærtens Dronning, Dine Tankers Muse,
det Pigebarn fra Vestergades Sluse.

. . . jeg kan ogsaa være poetisk. Hvad talte Du med Din Gud om, mens Du sad og snusede i Kirken, ligesom Birthe, som nu endelig kommer drivende ligesom en gammel Ko? Du, der er Theolog, skulde dog kende Gud bedre og bedre, vide at vælge Dine Ord i Bøn til ham, end et stakkels Fruentimmer, som knap forstaar sin Bibel paa Dansk, langt mindre paa de Sprog, Gud har dikteret den i til Profeterne og Apostlene . . . Kom nu hjem med og spis opvarmet Kalkunesteg og skynd Dig saa ned til Dejligheden paa Vestergade og se at faa tolket Dine Følelser for hende! Du kan jo sætte dem paa Vers, mens Du æder Fylden i Kalkunen, Farcen med Rosiner i.

Egentlig var Karl Hellmann alvorlig vred, næsten lige saa vred som Fru Alslev, forpint, lige saa forpint som Johanne; men hvad kunde det hjælpe, at han fusede ud i Vrede?

Der laa et Tryk paa ham. Alt hans Haab var nu ødelagt . . . det lille, hyggelig kvindrende Haab i hans Sjæl, som han havde plejet i Taalmodighed i den stille Forudsætning, at det med Aarene skulde blive saa kraftigt,

at det kunde flyve op og favne sin Genstand . . . eller egentlig havde han vel ikke en Gang tænkt Sagen saa klart, men var gaaet og drysset om, svømmende hen i Drømmetaager, gennemlyste af Længsler og Forhaabningers Guld, befindende sig vel i samme Taageskyer, tænkende sig, at han kunde vel endnu en god Stund gaa saadan og drømme og kæle for et fjært Haab!

Han fulgte ikke Tantens Raad, men lod Maden urørt, rejste sig, da han havde spist, og gik op paa sit Værelse, yderst forstemt.

Frøken Aurelia trak paa Skuldrene og sagde, da han var gaaet ud :
- Pyh-! Det stærke Køn!

og til Birthe, da hun kom ind og tog af Bordet :
- Du, Birthe . . . Du har jo været forlovet? . . . Ikke? Ude paa Landet med en Karl, Du tjente i Gaarde med?

- Hvad Sandhed er, er Sandhed, svarede Birthe.
46

- Gik han og sukede og mistede Appetiten, mens han lagde sig efter Dig?

- Det mærkede jeg ikke noget til.

- Sagde han ikke straks alting rent ud?

- Jo, men paa en saadan Maade, at jeg . . .

- Naa, ja, saadan et Bondebæst kunde jo ikke have andet end sjofle Ord ved Haanden.

- Ja, det var mig, der slog op med ham . . . fordi han . . .

- Fordi han?

- Netop gjorde Anvendelse af den Slags meget "støgge" Ord, og det, han vilde lade mig vederfares, det var endnu meget mere "støggere".

- Hm! Hold saa Mund, Birthe!

- Det var ikke mig, der begyndte, Frøken!

- Hold Mund! siger jeg.

Karl Hellmann for op ad Trappen paa sit Værelse. Hvor sørgede hans gamle Tante pænt for ham! Ilden buldrede i den lille gamle Tromlekakkelovn! der var fejlet og støvet, men Bøgerne laa opslaaede paa hans Bord, som da han sidst læste i dem. Birthe havde det strængeste Forbud fra sin Frøken mod at røre ved Studentens Bøger.

Han satte sig ned i Kurvelænestolen, sad stille, vilde tænke Situationen igennem, men et dybt Suk standsede hver begyndt Tankerække.

Han led. Aldrig havde han følt en saadan Smerte i Form af en tyngende, tærende Angest, som tog Aandedrættet fra ham.

Hans Tante havde egenmægtig grebet ind i det, som han med en stille, dybt dulgt Tro paa sin Lykkestjerne, havde ment nok vilde vokse op til hans Glæde under samme Stjernes Skær.

Han havde aldrig lidt saaledes. Hans Sind, der var æltet blød som Voks i et Hjem, hvor han var eneste Søn, et snævert, men kærligt forkælende Hjem, krympede sig som en Orm, alt mens hans Lidenskab blev ham mere og mere bevidst, alt mens Livet tyktes ham mere og mere haabløst.

Giftede sig paa Informationer! Han tænkte paa adskillige københavnske Timelærere med deres smudsige Flipper og halvlurvede Klæder. Det var noget at byde Johanne Alslev!

Adjunkt! Tak! Han havde, mens han gik i Nabobyens lærde Skole, været i Kost hos en af samme Skoles Adjunker. Han havde været selv femte Pensionær, mindedes, hvor længe et Pund Smør skulde tyndes ud over tykke Stykker Rugbrød og smeltes 47 hen i tynd Melsauce, for at Familjen kunde faa en klækkerlig Fordel pint ud af slet betalende Kostgængere.

Uh . . . hvor var han en Filister! En prosaisk daarlig Person! Hvad havde alt sligt at sige?

Kunde Idealet ikke vindes . . . eller vandtes det ikke bedst gennem Kamp og Strid mod Dagliglivets elendige Krav? Var han ikke en begavet Fyr? Havde han ikke glimrende Vidnesbyrd om "herlige intellektuelle

Evner" fra sin første Lærer, den forrige Kateket i Byen, manglede han mere end tre Points i Udmærkelse til Studentereksamen?

. . . Atter Filisteri! . . . O, at han ikke trygt turde betro sig til Lykkestjernen!

Alt i ham var Angest og Bæven, Bitterhed, Haabløshed, Forbitrelse uden Genstand, udygtig til Daad. Hvor foragtede han sig selv! - Pjalt! raabte han højt.

X.

- Nej, Moder . . . ! Det bliver en Skandale for hele Byen. Skal det kaldes en fin Dame, den Frøken Fahlgren?

- Mit stakkels Barn! Og at hun brugte Guds Hus til det! Ja, man kan rigtignok se, hvor lidt Rang og Titler har at betyde, naar der ikke er et adeligt Sind i Vedkommende.

Fru Alslev og hendes Datter stod tæt omfavnede i deres lavloftede, lune Dagligstue.

- Ja, men Barn, sagde Moderen . . . elsker Du da Karl Hellmann?

En Hulken var Svaret. Moderen gentog Spørgsmaalet.

- Nej, ja . . . jeg véd ikke, hulkede Johanne. For jeg har aldrig tænkt over det ... Saadan at elske . . . saadan, som vi har læst om . . . det var saa dejligt . . . Alma i den gamle Gartner Stjernes Have . . . Henrik og Else . . . Nej, Moder! Jeg har tænkt, at det maatte være det dejligste i Verden at kunne elske saadan som . . . Hagbarth og Signe! . . . Nej, nej, jeg har aldrig følt saadant noget . . . for Karl Hellmann nu slet ikke.

48

- Men for den unge Borch?

- Nej, nej, nej. Aa . . . jeg havde tænkt mig: Det kommer vel en Gang . . . og saa havde jeg tænkt mig, hvor saligt det maatte være . . . det, rigtig at elske.

Nu græd Fru Alslev med og sagde :

- Aa, saadan gik det til i de gamle Dage, da Folk vare Helte . . . og Riddere . . . og saadant noget.

- Har Du ikke været saadan forelsket i Fader? Hvad Moder?

- Ti stille, min Pige! . . . Nej, nej, nej. Men han var en god, en kærlig og skikkelig Mand. Et Mønster paa en Ægteemand.

- Men han var ikke alt, alt, alt for Dig.

- Det kan kun Gud i Himlen være, mit Barn. Kun hos ham bor Kærlighedens hele Fylde -

Johanne vrissede utaalmodig gennem sine Taarer og sagde :

- Ja Gud . . . ja vel, ham! Det véd jeg nok.

- Ja, men saa maa vi resignere, lille Johanne!

- Du mener altsaa, at jeg skulde lade mig tvinge af den Frøken til . . . at . . .

- Nej, naar Du ikke elsker ham.

- Ja hvad véd jeg . . . Han kan saa meget og er saa rar og god . . . er interessant at tale med.

- Saa er det saamænd nok for et stakkels Fruentimmer, sukkede Fru Alslev. Sig saa hellere Ja! Saa snakker de om det i Byen i en fjorten Dage eller tre Uger, og saa er det forbi.

- Ja, men jeg vil ikke, jeg vil ikke. Den rigtig store Kærlighed . . . aa (hun trykkede sin Moder i Favnen, som vilde hun kvæle hende, kyssede hende paa Kind, Mund, Pande, Haar og Øjne) . . . nej, jeg synes, jeg holder mest af Dig . . . Den store Kærlighed føler jeg ikke for ham.

- Aa, min søde, min gode, min velsignede Pige! Men det er alligevel noget Snak det, Du siger, min egen

Johanne! Gud har ikke skabt Mand og Kvinde, for at de . . .

- Ti stille, Moder! Jeg vil hverken eje eller have Hellmann.

- Godt, godt! Saa skriver jeg til den . . . fine Dame, Konferensraadens Datter.

- Ja, gør det! Jeg afskyr hende. Og at Karl Hellmann kunde være saa ussel, saa umandig! Jeg hader ham.

- Hm . . . hm! Skal vi saa ikke hellere vente med at 49 skrive til i Morgen . . . For, naar man taler med en saadan Lidenskab om en Mand . . .

- Hvad saa, Moder?

- Saa kan Had let slaa om lige akkurat til det modsatte.

- Tror Du?

- Ja . . . Skal vi hellere vente?

- Nej! For, sker det ikke nu, saa . . .

- Hvad saa? . . .

- Jeg véd ikke. Men saa er jeg fri . . . For, Du, Moder, jeg lider saa rædsomt. Jeg tror, jeg bliver syg.

Fru Alslev tænkte :

- Det bliver sværere og sværere at leve, efterhaanden som Folk læser og tænker mere. Saa ulykkelig var jeg ikke, da salig Alslev friede til mig, skønt jeg havde ventet mig noget . . . højere . . . Men det maa man gemme hos sig selv, haabe paa, at det, man drømte, vil man finde i et andet og bedre Liv, hvor det jordiske er gaaet op i det aandelige.

- Hvad tænker Du paa, Moder? spurgte Johanne, da hun saa, hvor Fru Alslevs Blik blev adspredt.

- Ikke paa noget, mit Barn! Men lad os vente til i Morgen!

- Om det saa bliver til om et Aar. Jeg vil, jeg vil ikke vide af det Menneske at sige.

- Godt, mit Barn! Saa faar jeg vel skrive . . . Herre Gud - vor Smule Middagsmad bliver rent kold.

- Gud, Moder, hvor kan Du tænke paa Mad i saadan en Stund?

- Nej . . . nej . . . Du har Ret. Lad os lade den staa til Aften . . . saa giver Sorgen os Sult. Det skal Du se. Vi kan varme den halve And ude paa Komfuret.

- Skriv saa straks, Moder!

- Ja, men jeg maa tænke over det først.

Johanne gav sig ogsaa til at tænke, dog ikke paa Indholdet af det Brev, hendes Moder skulde skrive.

Hun satte sig i en Lænestol nær den varme Kakkelovn, mens Fru Alslev gik ud i Køkkenet for at aflyse Middagsmaden og holde den varm til Aften.

Igennem den endnu ikke tørrede Graads Skyer begyndte en lille bitte Solstraale, en glad lille Solstraale at pippe frem indvendig, mens Mørket faldt paa derude.

Den lille Solstraale! Jo . . . det var dog ret interessant det 50 hele. En Begivenhed i et begivenhedsløst Liv, en Smule Poesi . . . for hvad var Poesi dog andet end det usædvanlige, det eventyrlige? Hun, Johanne Alslev, skulde opleve noget, som ingen af hendes Skolekammerater nogensinde havde oplevet: at blive Genstand for en Korrespondance. Gud! Der kom jo virkelig ikke alene Poesi, men ligefrem Historie ind i hendes Liv. Hun slog Taarerne ud af sine Øjne med sin kønne, lange, hvide Haand, og smilte ud i Mørket mod Kakkelovnsilden inde, Sneskæret og Stjerneglimtene ude.

- Bare Moder kan skrive det Brev, saadan som det skulde skrives!

Nu i Mørket syntes hun, at Andreas Borch dog var mere af en Mand, trods det, at han var noget ubelæst.

Hun følte hans bløde Skæg stryge om sin Kind - et Minde fra Formiddagens Kanefart.

- Uh - uh! Nej, det var dog for galt at lægge saa megen Betydning ind, et stort Skæg overfor et lille

Skæg, naar der skulde vælges mellem Andreas Borch og Karl Hellmann.

Men hvorfor skulde der vælges? . . . Der var f. Eks. han, Artilleriløjtnanten. Guldbandeleret og Epauletterne glimtede for Johannes Øjne mod den mørkeblaa Uniform med det karmoisinrøde paa Krave, i Passepoils og Buksestriber . . . Han førte tilmed saa godt, den Artilleriløjtnant.

Nej, nej . . . det var Frivolitet . . . det var ikke Alvor med den Artilleriløjtnant! Det var stygt af hende at tænke paa hans Stads.

Vred paa al Verden væltede hun sig om i Lænestolen, skubbede med den ene Fod en Stol hen til Støtte og lagde sig til at sove i en Stilling, saa de hvide Strømper, som dulgte de fint drejede Ben, skinnede ud i det mørke Rum . . .

Nej ... hvis nogen saa det!

Hun samlede Kjolen ned om Benene og drejede sig om paa den anden Side faldt virkelig i Søvn, mat efter de usædvanlige Sindsbevægelser, hun havde gennemlevet i en Nat og en Dag.

Fru Alslev kom ind med Moderatørlampen i Haanden. Dens stille Skær rødfarvede Johannes ene Kind, men hendes Profil tegnede sig blaat mod Halvmørket, som var det et Billede broderet paa brun Fløjelsgrund.

- Hvor er hun dog køn, tænkte Fru Alslev, satte Lampen 51 og kyssede hende paa Kinden, stolt takkende den gode Gud, som havde ladet hende bringe en saa smuk Pige til Verden . . .

Johanne vaagnede med et langt Suk.

Saa sukkede Fru Alslev med. Det var dette Brev, som skulde skrives.

Kunde de ikke lade det hele være? Nu kunde de sidde saa godt og hyggeligt . . . først en lille Lur, saa lidt Læsning fra Læsetasken lidt fransk Grammatik - som i de gode gamle Dage.

Stiltiende tog Fru Alslev Læsetasken frem og undersøgte dens Indhold.

"Dansk Kirketidende", "Dansk Maanedsskrift", "Nogle Digte" af Christian Adam, egentlig gav den Læsetaske ikke lokkende Løfter om Morskab. Det var maaske bedre at ty til Bogskabet og forny Bekendtskabet med nogle af de skønne Digte, det gemte.

Hun skraaskottede alt imens mod Johanne for at se, om hun ikke kunde læse i hendes Øje, at hun havde glemte denne Dags Bevægelse og helt var sunken hen i Hjemmets brune Fløjelsstol, slet ikke tænkte paa dette Brev . . .

Det gøs i Fru Alslev, da Johanne endnu en Gang samlede Kjolen om de hvide Smalben, satte Fødderne ned paa Gulvtæppet, saa Hælene gav en nogenlunde markeret Lyd.

- Hvad synes Du, vi skulde læse i Aften, Johanne? sagde Moderen. Hun vilde lade, som om alt var ved det gamle.

Johanne skelnede noget Hykleri i Røstens altfor kælne Klangfarve.

- Det Brev skulde vel skrives . . . det Brev til den . . . højvelbaarne Konventualinde sagde hun.

Fru Alslev blev til Mode som en Skolepige, der havde haabet paa en Fridag, men hvis Haab skuffes. Hun maatte alligevel i Skole, døje Dagens Byrder og Hede.

- Skal vi ikke vente til i Morgen?

- Nej. Straks. Nu hader jeg Student Hellmann. Men endnu mere hader jeg den gamle Drage . . .

- Ja, men jeg skulde dog have tænkt over det først.

- Gud, nu har jeg vel sovet et Par Timer, Mor! Har Du saa ikke havt Tid nok?

- Ja, Du ... ja, Du har sovet, det er godt nok, men jeg har havt nok at gøre med Maden, som Du ikke vilde spise . . . med at gøre Lamper i Stand . . .

52

- Du tør ikke skrive Moder! Du tør ikke!

Fru Alslev blev vred, gik knejsende hen og tog en Skrivemappe med Brevpapir ud af en af Bogskabets nederste Skuffer og lagde den med et energisk Klask paa Divanbordet Tæppet døde Klasket. Dette Interiør

var ikke anlagt paa skarpe Lyd, paa stærke Følelser, energisk Handling. Selv Husfruens Smule Hidsighed blev dæmpet.

- Du skal se, at jeg tør . . . Og det skal blive et meget alvorligt Brev, meget alvorligt, siger jeg Dig, Johanne . . . strængt endogsaa.

Johanne satte sin Tungespids mellem Læberne . . . fik først Lyst til at gøre Nar ad sin "kære lille Mo'r", som vilde være "alvorlig og stræng" . . . hvad der laa saa grumme fjærnt fra hende, men saa rykkede det i hende. Det var et Ryk af den Pligt, hun havde til at føle sig dybt fornærmet over den Behandling, Frøken Fahlgren havde ladet hendes Moder og hende vederfares . . . Jo hendes Moder maatte stramme sig op til megen Alvor og Strænghed.

Fru Alslev skelnede ubønhørlig Strænghed i sin Datters Blik. Hun sukkede og satte sig med den opslagne Skrivemappe foran sig.

Johanne satte sig lige over for hende i Sofaen, foldede Hænderne over sit højt opskudte venstre Knæ, stirrende fast paa Moderen med de store mørkeblaa Øjne under de lidt sammentrukne mørkebrune Bryn. Hendes Moder skottede og skulede op til hende. Der var ingen Redning.

Hvor granskede og grundede, hvor vred og vendte hun sig, den fordums Guvernante for at faa støbt dette Brevs Sætninger.

Anstrængelsen frembragte legemlig Smerte i hendes Haand og Ankelled.

Hun pudsede Pen, hun glattede Papir.

- Lad være med at stirre paa mig, Johanne! Du forstyrrer mig.

Johanne lagde sig plat ned paa Sofaen med Ansigtet ind mod Væggen. Det gjorde ogsaa ondt i hende, om hun end ikke saa bestemt som sin Moder kunde henføre Smerten til Haand- og Ankelled.

Havde det ikke været for Skams Skyld, vilde hun have bedet sin Moder om at lade være at skrive.

- Gud véd, om jeg alligevel ikke elsker ham? . . . klang det i hende. Men hun søgte at faa en anden Røst i sig til at overdøve denne opdukkende Klang, faa den til at raabe:
53 - Brevet skal skrives.

Og Fru Alslev skrev, mens Moderatørlampens sagte, bløde Oljedraaber dryppede fra Tippen ned i Beholderen, mens af og til Smaaknitren lød fra Kullene i Kakkellovnen, mens Sofaens gamle Fjedre ringlede, naar Johanne bevægede sine Arme og Ben i den liggende Stilling.

Moderen skrev og slettede ud, slettede ud og skrev.

Under meget Arbejde, under Frygt og Bæven, gennem adskillige Kladder fik Fru Alslev pint et Brev frem med store "danske" Bogstaver, liggende i stærk Skraaning til højre:
Ærede Frøken!

Medens De Dags Formiddag gjorde mig den Ære at aflægge mig en Visite, i Fortsættelsen af hvilken De ledsagede mig og min Datter til Herrens Huus, havde De forudsat noget, som ingensinde kan finde Sted, saa lidt som det nogensinde har fundet Sted, foraarsaget ved at min Datter ikke paa nogensomhelst Maade i Fortid har givet eller i Fremtid vil give Dem eller andre Vedkommende Andledning til at nære Forhaabninger af den Art.

I Andledning deraf skal jeg ikke undlade at tilkendegive Dem, at der ikke kan være Tale om nogensomhelst Forbindelse mellem min Datter og Deres Slægtning og "Protégé".

Jeg har den Ære at undertegne mig, Frøken,
Deres høiagtelsesfulde
M. Alslev.

Hun skød Brevet over til Datteren, som rettede de overflødige d'er og satte Kommaer til, mens hun indrømmede, at hendes Moder egentlig skrev godt for sig, men skrækkelig havde glemt sin Retskrivning.

Ordet Protégé havde Fru Alslev kontrolleret gennem Borrings Leksikon - thi hun, Frøkenen, skulde ikke kunne bebrejde hende forkert Brug af Akcenter. Nu maatte hun dog skrive Brevet om for femte Gang paa Grund af de d'er, som var løbne hende i Pennen.

Moder og Datter spiste Middagsmaden kold til Aften, Johanne var tankefuld.

Hun havde givet en Kurven. Det følte hun sig stolt af.

Og dog . . . da Brevet blev overgivet til en Karl hos Købmanden, P. Alslevs Efterfølger, havde hun gerne

taget Brevet fra ham og tilintetgjort det, om hun havde turdet være det bekendt.

54

Da Johanne kom i Seng, gennemgik hun i Tankerne Tantens Spot, Karl Hellmanns stille, maalløse Sorg. Hun kendte ham, vidste, hvor blød han var. Hun kom til at græde bitterlig ved at forestille sig ham tavs og sønderknust. Det vilde maaske give ham et Knæk for hele Livet.

Og i Grunden holdt hun dog rigtig meget af ham.

Og nu kunde hun jo begribeligvis aldrig se ham mere efter denne Skandale.

Hun begyndte at græde.

- Sover Du ikke, Barn? Lød det henne fra Moderens Seng . . . Jeg kan heller ikke sove. Johanne . . . Bare vi ikke har gjort noget rent galt!

De to stakkels Kvinder var helt skræmmede over den Sten, der var kastet ned i deres ellers saa glat og jævnt rindende Livsbæks flade Leje.

Moderen snakkede og spurgte hele Natten igennem, om Johanne sov. Johanne svarede ikke.

XI.

Frøken Aurelia Fahlgren fik Brevet den næste Morgen med P. Alslevs Efterfølgers Karl, der kørte Ølvognen om i Byen.

- Birthe! Mine Briller!

Hvem kunde sende hende et Brev? Hun omgikkes jo ingen i "dette Hul af en By".

Hun læste Brevet.

- Nej, har man hørt Mage! Man gør saadan en Kræmmerkælling den Ære at arrangere saadant noget - og saa Nej, Rak er og bliver Rak. Det kan Karl nu ikke indse, bare fordi hans Fader stammede fra saadan nogle lignende nogle som hende (hun knipsede med sine smaa Negle mod Brevet), den Madame, der vil lapse sig med alle de Kommaer og Semikolummer, fordi hun har konditioneret som Lærerinde.

Men hvad skulde hun egentlig gøre med Karl? Han havde i Gaar baaret sig ad som et Fæ. Viste hun ham dette, vilde han vel blive helt tumpet.

55

Det var en god Dreng, men forskrækkelig "blødkogt". Derfor vilde han vel ogsaa være Præst og ikke Jurist. Som saadan vilde han dog maaske have kunnet blive mindst Etatsraad, han, hvis Bedstefader var Konferensraad.

Hun gik op og ned ad Gulvet med Armene tæt korsspændte over den hækledede Fichu, hvis mange kugleformede Klunker dirrede som Bjælder paa en Dværg, mens hun trippede hurtigt afsted som en Høne i Regnvej.

Skønt hun tidt havde forarget sig over, at "Drengen laa og snuede" saa længe om Morgen, og skændt paa ham, naar han kom ned til kold The og en længst smurt Hvedetvebak, ønskede hun i Dag, at han vilde sove til midt op paa Dagen.

Hun var langt fra den Forestilling, at han havde tilbragt en søvnløs Nat. Han maatte jo være evig glad over, at "hun havde gjort det grove Arbejde" for ham.

Hun kunde ikke finde paa, hvorledes hun skulde meddele sin Søstersøn det uheldige Udfald af sin Indblanding i Sagen. Hun granskede og granskede uden Resultat, mens hun spaserede op og ned ad Gulvet, skubbende med Bagen mod Stolene, naar de kom inden for hendes Rækkevidde.

Hun trængte til at uddele Ørefigener.

Hun endte med at beslutte at lade det staa til, saa fik det gaa, som det bedst kunde.

Hun satte sig ned og læste Købstadens Avis gennem Brillerne, hvert Øjeblik følende dyb Foragt for det Hul, hvor noget saadant idiotisk Tøjeri kunde blive trykt og læst.

Endelig hørte hun Trappen fra Kvistetagen knage, kendte Karls Trin, lugtede Cigarrøg.

Hun borede de spidse Albuer ned i Lænestolens polstrede Armstykker og stak Næsen med Trods saa højt i Vejret, hun magtede.

Karl traadte ind.

- Du har vel ladet Cigaren ligge i Gangvinduet Pyh . . . !

- Ja. God Morgen, Tante!

- God Morgen, min Dreng!

Hun lod, som var hun optaget af sin Avislæsning.

- Karl skulede til hende, mente, at hun var gnaven og helst vilde være i Fred.

- Der staar Kaffe henne paa Bordet til Dig.

- Tak!

56

Hun hørte den sagte Lyd, mens han drak.

- Er det Mode i København at slurfe, naar man drikker Kaffe, ligesom Katte, naar de laber Mælk?

- Ja, det er, sagde Karl og rejste sig.

- Hvor vil Du hen?

- Tante - Du véd, jeg kan ikke udholde at aflægge Regnskab for hvert Skridt, jeg gør.

- Nej, naturligvis:

Herrer vi ere i Aandernes Rige.

. . . Ja, ja, min Dreng . . . Det er Snavs med det hele. Du maa ikke gaa derned . . . ikke paa nogen optænkelig Maade.

Hun pegede i Retning af Byens Vestergade.

Karl studsede lidt. Da samlede den gamle Frøken al sin Kraft sammen. Hendes lille Overkrop blev stiv som en Jernstang, da hun rejste sig, tog Fru Alslevs Brev og mere smed end lagde det ned paa Bordet foran sin Søstersøn.

Hun saa ham blive ganske bleg, da han læste. Saa knækkede hendes Energis Jernstang. Hun brast i Graad og hulkede :

- Min arme Unge! . . .

For første Gang fik Tante Aurelia et let Anfald af Beundring for Karl Hellmanns Mands Mod og Hjærte. Thi han genvandt snart sin naturlige Farve, og han var hverken sunken sammen eller havde grædt.

Et lille Smil fortrak hans Mund, da han leverede Brevet tilbage.

- Hvad siger Du, min Dreng? spurgte Tante Aurelia og snød sin Næse for i Smug at tørre sine Øjne.

- Ingen Ting. For der er ingen Ting at sige til det.

Han følte det som en Æressag at være ligegyldig og kold, skønt der samlede sig en haard Masse i hans Sind, der pinte som en Knude paa et følsomt Organ.

Grove Hænder havde grebet ind i et fint, fint Silkespind, speget og forkludret det. Hvor gjorde det ondt, hvor gjorde det ondt i ham!

Han saa tilsyneladende lige glad ud ad Vinduet. Det var graa Frost, tykt Vejr, blytung hang Taagen ned mod Gadens skidne Sne.

- Men, hvad vil Du, Karl?

- Tage til København med Aftentoget.

57

- Naar ser jeg Dig saa igen, Din dumme Unge? Karl trak paa Skuldrene. Tante Aurelia sagde, pinende Graaden tilbage :

- Heldigvis er alle tre Søer, baade St. Jørgens-, Peblingsøen og Sortedamssøen lagte til . . . og, inden Du naar ud til Langelinje for at drukne, haaber jeg, at Du har glemt . . . saadan . . . saadan . . . en snottet Tøs.

Karl Hellmann fik arrangeret en ret naturlig lydende Latter. Tante Aurelia sagde efter en lang Pavse, under hvilken hun havde vredet sig i sit Sæde :

- Lad mig lige saa godt tale rent ud af Posen, Karl! Kommer Du over denne Geschichte, er jeg i Grunden glad. Havde jeg vidst, at Du vilde tage den saa fornuftig, havde jeg aldrig givet mig af med den. Men jeg troede, Du var lavet af Gelée ligesom Din Fader og Din Moder. Det er s'gu bedre at lade være at gifte sig, naar man kan lade det være. De fleste Ægtefolk, jeg har kendt, er blevne fjollede netop i Ægteskabet . . . Men hør, min egen Hvalp . . . her (hun viste med Pegefingern paa sit Underliv) . . . her sidder min Død. Ba, ba, ba, ba! Ingen Scener! Sidst, jeg var i København, fik jeg det at vide . . . Hold Mund, Karl! . . . Jeg vilde paa en Maade forsørge Dig, inden . . . jeg gik hjem til min kære gamle Vorherre, som dog altid har været mig den sikreste Ven, og som har forstaaet mit Vrøvl beder end noget Menneske Naa, jeg beder blot, at han ikke vil lade mig pines for meget; for at lade Doktoren snitte i mig paa saadant et Sted . . . nej, Gu' gør jeg ej, for jeg er et gammeldags Fruentimmer og respekterer mig selv Og hvad Du kan finde i mine gamle Lædiker, naar Gud har løst op for mig, det er Dit. Det er ikke store Sager, min Ven. Sætter Du det fast, er det knap til Punsch og Tobak . . . De sagde, de to Professorer . . . Du skal ikke tro, de fik Lov til at rage paa mig . . . at jeg maatte have forslæbt mig Ja, det var, da jeg løftede paa Din Fader, da de kom hjem med ham som Lig fra den l'Hombre naa! Det har jeg ikke villet sige Dig før men der gik noget itu inden i mig den Gang . . . Naa, blæse være med det! . . . Jeg løj for Madamen paa Vestergade, da jeg sagde, at jeg vel kunde leve nogle Aar endnu. Det skulde jeg ikke have gjort, men nu kan det være det samme . . . Nu vilde jeg heller ikke i Dit Sted niere sætte mine Ben i denne "Krähwinkel" og lade mig beglo og begrine . . . Bliv nu her, til Aftentoget gaar! Birthe skal pakke for Dig 58 og bestille Plads til Dig i Jernbaneomnibussen Sid ganske stille . . . tag en Bog . . . det er ikke værd, vi taler . . . saa kommer vi let til at skabe os . . . læs, min Dreng! . . . saa læser jeg ogsaa . . . eller gaar og nørker om, og saa nikker vi lidt til hinanden alt imens.

Da Omnibussen holdt udenfor, stak Tanten Karl en Halvhundredalerseddel i Næsen med den sædvanlige "Begmand" . . . men, da han var ude af Døren, græd hun højt som et Barn og sank tilbage i sin Lænestol.

XII.

Der, i København - der var for Fremtiden hans Hjem - der laa hans Opgave beredt.

Det kom an paa at vikle sig ud af alt, hvad der klæbede ved ham fra denne lille dumme By. Der var kun én By i Danmark, den, der ejede et Universitet og et Kunstakademi.

Naar alt kom til alt, hvad var saa Johanne Alslev? En køn Pige, men dog en ren Provinsfrøken, som passede langt bedre til at blive gift med en Skovrider end med en Videnskabsmand.

Han sagde dette sidste Ord højt for sig selv, mens han kørte hjem til Sværtegade i Droske under skinnende Gasblus, med frisk Minde om sin Fødebys Tranlamper.

I disse Rækker af høje Huse, han fór forbi, rørte der sig sikkert et Liv, langt intelligentere, langt mere aandfyldt end derude . . . selv paa et Bal hos Kammerjunkeren Gravenhorst. Der maatte være stoltere Kvinder, rankere, kækkere Naturer at vinde.

Han selv, Karl Hellmann, stammede jo fra et af de bedste Huse i denne By. Hans Morfader var jo Konferensraad og Departementschef.

Men han maatte være dum. Han havde levet som en Eremit i København, kedet sig i Studenterforeningen, mens hans Kammerater fra Skolen kunde fortælle om, hvor de var gaaede fra Bal til Bal, fra Selskab til Selskab hos Ja, hos hvad for en Slags Folk? . . . Grosserere, Tømmermestre, som var Majorer eller Kaptejner i Brandkorpset . . . rige Vinhandlere og 59 Urtekræmmere med Hof- foran Bestillingens Navn . . . beklædende lignende Charger i det borgerlige Infanteri eller Livjægerkorpset.

Egentlig oprørte hans videnskabelige Stolthed sig over, at Studenter kunde søge deres Ærgerrighed i at være Danseheste i saadanne Kredse.

Var det Misundelse, fordi han selv var en slet Danser, ikke brød sig om at danse? Eller stod disse københavnske Storborgerkredse under dem, han havde følt sig saa vel i i de smaa Byer?

Nej - man skal aldrig, naar man har videnskabelig Stræben i sig, bemænge sig med Pengepøblen, den værste af alle Arter af Pøbel.

Han knejsede højere og højere i sit Sæde i Drosken, tilsidst laa hans Nakke fast mod Stopningen i Droskens Rygstød.

Det kom an paa at føle sig som rigtig Aristokrat. Der var noget i gamle Tante Aurelias Selvfølelse.

Han mindedes et af Samtidens mægtigste Blades Karakteristik af Landadelen: Knaldepiskriddere og "Smørfjerdingsfyrster", nød disse Skældsord med Beundring, vilde ønske, at han selv havde fundet paa disse Benævnelser . . . thi denne Adel, hvad var den i aandelig Henseende andet end Pøbel?

Forsøgte dens Sønner paa at studere, gjorde de gerne elendige Eksamina . . . Pak! Pak!

Han lovede sig selv, at, om end Vejen til Idealet gik ad de stejleste Klippestier, hvor Fodfæstet glippede og Øjet svimlede . . . vilde han vælge den Bane og fra sit høje Stade dybt foragte Gosens fede Marker . . . hvor kødædende Mennesker og græsgumlende Kvæg, sete fra oven, ikke var til at skelne fra hinanden.

Drosken svingede rask med Gnister fra Hestehovene om Hjørnet af Købmagergade og Kronprinsensgade. Banen blev noget snævrere, noget mørkere.

Der hjemme i hans lille Stue, der var dog rart at være. Han nynnede nogle Linjer af Slutningsangen i "En Spurv i Tranedans" om Studentens Bolig højt under Taget, hvor han "til Sandheden vier sit stille Liv".

Han huskede paa de forholdsvis mange Bøger, han ejede, takket være Tante Aurelias Gavmildhed. Fra han var i Latinskolens tredjeøverste Klasse, havde hun stadig foræret ham danske Digterværker, og da han var bleven Student, havde hun jo sagt :

- Hvad Du skal bruge af Studerebøger . . . latinske, græske, 60 hebraiske, kan Du købe paa min Regning til et Beløb af 50 Daler om Aaret.

Dette lille Bibliothek var Karl Hellmanns Stolthed. Det var rart at gense Reolerne, hvorfra forgyldte Bogrygge skinnede ned og dannede Stuens bedste Dekoration.

- Prrr! Værs'artig, Herre! Sværtegade Nr. 12.

Karl Hellmann var endnu fuld af stærk, trodsig Selvfølelse, da han fra Droskens Vogntrin spurgte Kusken om, hvad han skyldte ham.

Men, da han med sin lille Kuffert i Haanden havde skubbet den ene smalle Fløj af Gadedøren op med Hoften og saa den stejle og smalle Trappe rejse sig i svag Belysning, sank Modet adskillige Grader. Deroppe paa tredje Sal, der ventede ham en Stue . . . iskold, thi der havde ikke været Ild i fjorten Dage . . . Gud véd, om Sengen var redt? Han havde jo ikke skrevet til sin Værtinde og underrettet hende om sit Komme.

Han rev med gnaven Hidsighed i Klokken paa tredje Sal.

- Gu'j . . . hvem er det?

Saa lød langt om længe Værtindens Røst. Hun tyggede paa Mad, da hun havde lukket op.

- Gu'j, Hr. Hellmann . . . De kommer før Nyaar! Men jeg har ved Gud i Himlen ikke Deres Værelse i Orden . . . men . . .

- Naar kan det være i Stand?

- Gu'j . . . bar'sens en Times Tid.

Karl Hellmann slængte Kufferten ind ad Døren og sagde :

- Jeg bliver altsaa borte en Time. Læg bare først og fremmest i!

- Ja, det er rimeligt, for det er, ved Gu'j, inte varmt i denne Tid. Men vil Hr. Hellmann inte varme sig "inge" i min Stue, i Stedet for at gaa om paa Gaderne!

- Nej, Tak!

Karl Hellmann tænkte paa hendes store Stue til Gaarden, hvor der stod Duft af Mad ud fra Kakkelovnens Kogeindretning, som blandede sig med Osen af vasket Tøj, som hang paa en Snor i hele den mørke, hedt opvarmede Stues Længde.

- Nej, jeg bliver saa her.

- Som Herren vil, svarede Værtinden med resigneret Muggenhed, sukkede lidt og sagde: Saa skal jeg gøre Ild paa.

Han vilde ikke gaa ud. Uh, de glatte Gader, den taagede Frost! "Kennst Du das Land, wo die Citronen blüh'n?" . . .

61

Stearinlyset gloede blegt. Hans Aande omhvirvlede dets Flamme. Han beholdt Hatten paa, trykkede den ned i Panden. Hans Faders Pels, den gamle mølædte Astrakans-Pels, der havde tjent hans Fader i en Snes Aar, mens han var Strandkontrollør eller noget saadant i Nyborg, svøbte han om sig og blev siddende i et Hjørne af den lille Sofa med det lasede Ulddamaskes Betræk. Indhyllet i den gamle Pels som en Kapuciner i sin Munkekutte sad han og gentog drømmende sine Oplevelser fra et Bal, en Kanefart i klar Frost, lette lyriske Anslag af en Kærlighed, der maaske kunde have vokset sig dyb og stor, maaske heroisk.

Hvad foregik der mon i hendes Sjæl? . . . hendes derude?

Han stræbte at forestille sig det, men hans Fantasi klikkede.

Han følte en Poets smertelige Fornemmelse af Afmagt til at trænge ind i andre Menneskers Sjæleliv. Han formaaede kun at lægge sine egne Følelser ind i den andens, og, naar han tænkte: Saadan og saadan maa hun tænke og føle, saa afbrød han sig selv og sagde: Det er jo mig, der føler og tænker saaledes.

Frosttaagen, som han havde set paa de tre Timers Jernbanekørsel dugge Vinduerne til, følt frembringe Fodkulde - Frosttaagen . . . det var hans Fremtid. Den kunde vistnok afløses af Tøvejr. Uh . . . Gang i Gummigaloscher i Sjapsne gennem københavnske Gader, mellem fortærende kedelige Husrækker, fra Skole til Skole i det uendelige.

Hans Madame kom med Ildkassen, der spyede Kulrøg ud af aller Huller, mens hun selv uddunstede Tørverøg ud af alle Porer.

- Nu skal her snart blive dejlig varmt . . . nu skal jeg straks have Deres Lampe i Stand . . . Naa, ja, jeg kan nok begribe, at De kom tidligere, end De havde sagt . . . jeg begriber det saa mageløst godt, for København er dog København, og jeg har kun én Gang vaaren i Provinserne, og der var meget mere skummelt end som om Vinteraftningerne ude paa Østervold . . . Nu brænder det rigtig pænt . . . Skal jeg koge Vand til The?

- Nej Tak!

Værtinden gik.

62

XIII.

Han skulde studere. Han var jo stolt af at være Student.

Der var endnu en lang Rest tilbage af Universitetsferien. Forelæsningerne begyndte jo først den 1ste Februar. Der var Tid til at gennemstudere alle de Kollegiehæfter, han havde skrevet fulde i det forrige Semester: eksegetiske, dogmatiske, kirkehistoriske, isagogiske.

Han duede vist ikke til at være Videnskabsmand. Thi dette herre var dog forfærdelig kedeligt.

Hans Kritik vakttes over for, hvad han nu et Aar havde hørt og skrevet op Dag efter Dag. Men det var en ren individuel Kritik, der kun drog til Felts mod sin Genstand, fordi den ikke morede Kritikerens.

Forfatterne til de nytestamentlige Skrifter var jo inspirerede af den hellig Aand, altsaa af en højere, en mægtigere Aand end Verdens største Digtere. Hvor kunde det da være rigtigt at træde de glødende Ord ud i

en Fortolkning, der tværede dem flade. Selve Sproget var der virkelig ingen Ben i, lettere Græsk kunde der ikke tænkes. Meningen syntes Karl Hellmann at kunne forstaa uden at advares for en fem seks Fortolkeres formentlige Misforstaaelser gennem Docentens omhyggelige Gendrivelse af sine Forgængeres Opfattelse til Fordel for sin egen.

Dogmatiken var ham rent ud utaaelig. Hvor i Biblen stod dog noget om alt det, der sindrig knyttedes sammen for at forklare og forsvare Treenighedsdogmet? Hvem af de forskellige Sekter havde Ret i Opfattelsen af Nadveren?

I Løbet af Slutningen af December og Januar Maaned igennem var den stakkels Fyr, som altid havde ment at være en retroende evangelisk Lutheraner, aldeles zwingliansk i Opfattelsen af Nadveren - mildest talt Kryptokalvinist.

Da Forelæsningerne begyndte, følte han sig led ved det hele Avditorium med de skidengrønne Vægge, de stygge smalle Borde og hele det landsbyskoleagtige Udseende. Som alle svage Mennesker lod han, hvad han selv led, gaa ud over sine Omgivelser.

Var det en Videnskabens Højsal? Her lugtede jo som i et Hønsesus.

Hans Sidemand, en lille blankøjet Fyr, havde flere Gange "klaaet sig bag Øret" som Arv i "Jean de France".

63

Han skød en Bog hen foran Karl Hellmann. Det var en af de da mest brugte Kommentarer til det nye Testamente.

- Vil De bare se: Begyndelsen af Romerbrevet . . . Finder De ikke den Fortolkning der ren ebionitisk?

- Aldeles tartarisk, sagde Karl Hellmann.

Sidemanden saa mistænkelig op paa ham og trak Bogen til sig. Karl syntes, at han havde sagt noget brillant.

- Nej, jeg skal vise Andreas . . . og Johanne og Tante, at jeg . . . kan blive til noget, de ikke har drømt om i deres dristigste Drømme.

Saa sagde han til sig selv, da han gik ned ad Universitetstrappen, tilegnede sig Indskriften over Universitetets Portal og lo medlidende ad den underordnede Indskrift paa Metropolitanskolens Stump af en Attika.

- Store Ord og fedt Flæsk! klang det saa i ham, naar han drak sin Kaffe og spiste sin Bolle til i "Skærsilden" og saa disse "Herrer i Aandernes Rige" spille Billard i Skjorteærmer med "Markøren", som man i de Tider kaldte den Opvarter, som betjente Billardet.

- Nej, nej, nej! Han tog Kollegiehæfterne frem for sig hjemme i Sværtegade.

Han læste, læste og blev lige klog.

- Kan jeg ud af dette blive en begejstret Forkynder af Sandheden?

Sandheden? Var den gemt i denne Griesbachs Udgave af [x] [x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x]?

Man maatte dog kunne komme til Rette med den, naar den rummedes i denne vel tykke, men ingenlunde uoverkommelige Bog.

Ja - den rummede forunderlige Ting. Alt det, der var trivialiseret for ham under Religionsundervisningen i den lærde Skole gennem Lærebog og Bibelhistorie, vandt sin oprindelige Friskhed. Han skrabede den plumpe Overmaling af som Kunstkenderen af et gammelt Renæssancemøbel, som moderne Smørere har besudlet med mange fedtede Overmalinger.

Bjergprædikenens forunderlig rige Stemningsskala, svingende lige fra den højeste Pathos i Lovprisningen af de fattige i Aanden og fra den blodige Satire i Hudfletningen af dem, der bad offentlig paa Gadehjørner, de hellige Poseurer, lige til Idyllen, følte han var vokset frem i dette forunderlige Milieu, hvor Reformatoren prædiker fra Bjerget i den sydlige blændende Luft for de lyttende, løst henslængte Grupper . . . gaves der noget skønnere?

64

Han fulgte den glødende Lovprisning af Kærligheden i 13de Kapitel i første Korinthierbrev, hvor Ubehjælpsheden i Sproget forhøjede Sanddruheden i Udtrykket for Sjælens hymnefyldte Trang; andet

Korinthierbrevs stønnende Utaalmodighed, over alle Grænser gaaende hidsige Nedtordning af Modstanderne, den umaadelige Reformatorfængeligheds indre Kamp med en mod Martyriet higende Ydmyghed; det beherskede Raseri i Galaterbrevet mod den bornerede Jødedom hos de saakaldte Søjler - den ironiske Parenthes: Gud ser ikke paa Personer - . . . ja ... ia . . . Der aandede igennem alt dette baade store og smaa helt sande Menneskefølelser.

Den unge Student blev trøstet og glad, naar han opdagede menneskelige Svagheder hos de store Skikkelser. Naar selve Religionsstifteren overbød sine Modstandere i hidsige Paradokser, naar han brugte de vildeste Ukvemsord mod Farisæere og Skriftkloge . . . saa holdt den unge Læser allermost af ham, forstod ham bedst.

Han talte aldrig om sligt til sine medstuderende. Han havde kun en ren periferisk Omgang med dem.

Men Kommentarerne, baade de i Bøgerne trykte og de mundtlige paa Forelæsningerne, gjorde ham kold og led og ked af det foreskrevne Studium.

Det var Mathematik anvendt paa Poesi, sagde han. Fortolkerne og Forfatterne var inkommensurable Størrelser.

Og denne Professor i Kirkehistorie, der enten syltede Middelalderens knokkel- og kødfaste Skikkelser som Abailard, som Arnold af Brescia, som Francesco af Assisi ind i en Frasegelée, eller maalte dem med en dogmatisk Lappeskrædders Maal, han var dog egentlig en Klown, som han stod deroppe paa Kathedret og talte fedt og bredt, op ad Vægge ned ad Stolper . . . om man vilde, en skikkelig belæst Filister.

Om Professoren havde mødt den hellige Franciscus, skiden og luset, mon han ikke havde staaet paa Pavens Side? Kristi Statholder bød jo samme Francesco, den rige Yngling, der havde fulgt Kristus's Opfordring til en af hans jævnlige, solgt alt sit Gods og givet det til de fattige: Gaa ned i Svinestien til Dine Kammerater!

Som de fleste unge Mennesker anvendte han Idealets Maalestok paa sine Lærere og øvrige Omgivelser, fandt dem derfor latterlige eller ynkelige. Han tænkte ikke paa at spørge sig selv, om han havde turdet vanke Landet rundt som en Vagabond, om 65 han havde kunnet elske som Abailard, og, lemlæstet og indespærret, endnu i Alderdommen gløde af Længsel efter Heloïse.

Hans Fantasi var frugtbar paa Sammenstillinger mellem den dogmatiske Docent og Kristus, den isagogiske og Pavlus, den eksegetiske og Morten Luther, den kirkehistoriske og Franciscus af Assisi. Men at sammenligne sin egen Elskovssorg med Abailards og Heloïses Aarhundreder gennemklingende Elskovsroman . . . det faldt ham ikke ind.

Han gik om som hundrede stille revolutionære i vort Land. Hvor kan de slaa Knips i Lommen! Hvor er de kække i deres Stuer en fem seks Aars Tid!

Karl Hellmann var et ret fint Hoved i Retning af Optagelsesevne, havde den sky Naturs modtagelige Nerver, en Del af den uproduktive, indtrykstørstige Naturs melankolsk-ubarmhjærtige Kritik.

Han fandt heller ingen Trøst i, hvad der rørte sig om ham inden for Universitetets Høresale. Da han gik i Skole, havde den anden slesvigske Krig gjort ham kritisk overfor hans Faders gamle Studenterpolitik. De Førere, som han troede paa, da han var 17 Aar, fandt han nu jammerlige. Den opdukkende Venstrebevægelse! . . . Bondevrøvl! Dens Førere! Degne med en endnu mere udtraadt Pathos end Præsternes, danske Jurister, endnu plumpere Lovtrækkere end de latinske! Bønder, der kun kunde læse og skrive - det sidste endda svært daarligt . . . uh, de var endnu værre end i gamle Dage, da de ikke kunde læse og skrev et Kryds for deres Navn eller lod det skrive med "paaholden Pen".

Literaturen! Der var ikke en eneste ung Røst, der gav Ekko i hans Sjæl. Hvad han læste af samtidig Poesi, syntes ham kun at være Udvanding af, hvad de gamle havde gjort bedre. At hans Dom var et Ekko af den almindelige Opfattelse, den, der gik mellem Mand og Mand, vilde han ikke indrømme.

Billedkunst havde han ingen Sans for. For Anstændigheds Skyld gik han et Par Gange paa Udstillingen. Han kom hjem, træt og ødelagt, kastede sig paa sin Sofa, men kunde ikke sove for den spinatgrønne Masse han saa under de lukkede Øjenlaage.

Han havde ingen Omgang. Hans Skolekammerater vare blevne skilte fra ham ved andre Studier. Blev der talt om ham blandt hans flygtige Bekendtskaber, var den almindelige Dom, at han var en rigtig skikkelig Fyr, men vist en sær Kanut.

66

Tante Aurelia skrev aldrig; hun sendte ham kun Penge, for hvilke Karl Hellmann takkede i velvalgte Ord. Han følte, at han burde skrive varmere, men kunde ikke.

Der gik flere Aar hen. Karl Hellmann opgav Haabet om at faa Eksamen.

En Dag kom der et Brev, stort og bredt, foldet sammen, uden Konvolut. Han kendte Tante Aurelias Skrift: de spidse, store, plumpt formede "danske" Bogstaver.

XIV.

T. den 18. Martii 186 . .
Kære Carl!

Dette Brev skrives til Dig for at lade Dig vide, at den Sygdom, hvorom jeg har talt til Dig, nu er saa vidt fremme i dens af Gud bestemte Gang, at jeg tydeligen fornemmer, at mine Dages Maal er nær og at al menneskelig Kunst intet formaaer over for samme allerhøjeste Væsens uransagelige Vilje, og ikke kan jeg, hvem Naturen aldrig har undt Skønhed eller Glæde i Ungdommen, driste mig til den Forhaabning, at den kære Gud nogensinde kunde ville gøre et Mirakel for et saadant stakkels Væsens Skyld. Men dette forlanger jeg ej heller og er beredt paa Døden, naar den kommer, forvisset om, at denne Verdens Elendighed skal afløses af stor Herlighed i den tilkommende. Mange Fejler kan jeg have havt, og naar jeg ikke altid haver betjent mig af Udtryk, som vare af den Beskaffenhed, at de passede for et Fruentimmer af min modne Alder og den Klasse i Rangen, som min elskede salig Fader, Conferenceraad Fahlgren indtog, saa kan jeg nu, da Dødens Porte ere ved at aabne sig for mig, roligen erklære, at det var fordi jeg var skabt saa liden og svag og maatte forsvare mig mod alle, som jeg kom nær, ved at gøre mig stærk som en Mand, og Gud i Himlen, som ser alt og gør alt, hvad ham behager, samt min salig Fader, Conferenceraad Fahlgren, som er hos sin Skaber i salig Fryd paa Grund af, at han har været en udmærket og sin Konge tro, overordnet Embedsmand, og en Fader, der gav sine Børn en god Opdragelse og lod sine Døtre foretage Udarbejdelser i Modersmaalet og rettede dem med egen Haand, disse, nemlig Gud i Himlen og min hos ham salig værende Fader, ville erkende mit Sindelag.

Kære Carl! Ingen har jeg holdt saa meget af, som af Dig, siden min Fader døde, thi Du er min eneste Søsters eneste Barn, og naar jeg aldrig haver sagt Dig det, saa var det, fordi jeg var saa bange for, at jeg skulde komme for Dig eller andre i et Lys, som om jeg agerede Comedie og var affecteert. Men jeg kalder atter den gode Gud og min Faders salige Aand til Vidne paa, at hvad jeg her nedskriver, er sandt. Saa længe Du var liden, da har jeg mange Gange baaret Dig paa mine Arme, som vare saa tynde og svage, at det ikke kunde vare længe, inden Du blev for tung dertil, og aldrig haver jeg trykket nogen Qvinde, langt mindre noget Væsen, selv det mindste Barn af et mit modsat Køn saa tæt til mit Bryst, og nu, da Dødens Porte ere lige ved at aabne sig for min arme Sjæl, vil jeg tilstaa for Herrens Aasyn og for Dine Øjne, min højt elskede Søstersøn, at naar jeg ikke har vist Dig stor udvortes Kærlighed, siden Du blev stor og voksen, saa har jeg undertrykket mit Hjertes Følelser med de Pligter, jeg skyldte det Køn, hvortil jeg hører, saa at end ikke min gamle tro Pige Birthe Mogensdatter skulde spotte en ældre Pige, som hengav sig til Kærtegn overfor et ungt Menneske.

Nu haver jeg ikke andet at gøre, min egen kære Neveu, end at bede Dig om Tilgivelse, ikke alene fordi jeg, i Stedet for at vise Dig Kærlighed, ofte har betjent mig af grove, ja vel endog simple Ord i Samtale med Dig, men ogsaa fordi jeg til Skade for Dig har udvist en for min Alder muligen utilgivelig Letsindighed, idet jeg har brugt, hvad jeg ejede af en liden Capital, stadig haabende at rykke op i Anciennet til at faa Bolig i Klosteret, ikke tænkende paa, at det kunde vare saa længe, thi havde jeg faaet Bolig der, kunde jeg vel af Hævningen opsparet, hvad jeg havde opspist af mine Penge, og ved min Død overgivet til Dig en Summa af nogenlunde Betydning, medens det nu bliver ingen Ting. Dette har jeg meest frygtet for, at den gode Gud er misfornøjet med mig over, thi jeg anseer Egenkærlighed for en Last, som han er meget imod.

Jeg vil ikke undlade at underrette Dig om, at jeg er sengeliggende og nu er paa ottende Dag om at skrive dette Brev paa et Bræt, som min tro Birthe holder for mig over Sengen, og at jeg jævnlig lider store Smerter, som dog ikke kunne vare længe, da jeg føler mine Kræfter aftage og stadigen beder til Gud om 68 at løse op for sit lille svage og gamle Creatur, som trods al Synd i Tanke, Ord og Gerninger aldrig haver ladet sig rokke i den Tro, i hvilken hun er bleven døbt og confirmeert: paa den korsfæstede Frelser og hvad dertil hører.

Du skal ikke tage ud til min Begravelse, hvilken jeg haaber er overstaaet, naar Du modtager denne Skrivelse. Thi jeg vil ikke have Ligfølge, thi selv om Embedsmændene ville komme i Uniform, fordi de véd, hvilken Rang min Fader beklædte, og at jeg i Kraft deraf er Konventualinde i et adeligt Kloster med Hævning, saa ønsker jeg ikke at see Kammerjunkeren Gravenhorst derfra, hvor jeg vil være til den Tid, i en Uniform, som han slet ikke kan bære. Men min tro Birthe vil sende Dig Avertissementet om min Død, og Du kan være sikker paa at faa 2000 Daler efter mig. Hvad jeg i øvrigt kunde have at sige Dig, er overflødig, da Du jo

læser de hellige Skrifter, som de oprindeligen ere skrevne, tag blot Guds inderlige Velsignelse og Ønsket om hans Varetægt fra Din gamle, nu afdøde, men Dig højt elskende Tante

Aurelia P. de Fahlgren.

**Hr.
Stud. theol. Carl Hellmann.
(at afgive efter min dødelige Afgang.)**

Der var sort Laksegl sat paa Brevet, det var kluntet og skævt anbragt, et Par Klatter var komne uden for Seglet og kradsede af med en Negl.

Karl Hellmann aandede dybt efter at have læst Brevet. Med tørre Øjne saa han sig omkring.

Nu var han da ganske ene.

Gamle Tante Aurelia var den eneste, som hørte ham til. Han havde ikke en Gang taget hende i Forsvar, naar de lo ad hendes Løjerligheder, hendes smaa "Bandeord", hendes himmelvendte Næsetip, hendes fine Familjefornemmelser.

Nu var det, som han ved et Lynglimt saa et helt stakkels forkrøblet Liv, levet af et varmt Hjærte og et nobelt Sind. Han opdagede et stille Martyrium, der var lidt lige for hans Øjne, og han havde ikke paaskønnet det.

Hun maatte jo baade være død og begravet. Han gik hen paa en Kafé, hvor der holdtes mange Provinsaviser, fik fat i sin Købstads lokale Blad, undersøgte Avertissementerne i flere Numre.

69

Der stod i et ti Dage gammelt Nummer følgende Bekendtgørelse, beskedent trykt med Petit paa en beskeden Plads :
Frøken Aurelia Petronella de Fahlgren, Konventualinde paa Hæving i - gaards Jomfrukloster, omskiftede Tiden med Evigheden den 21nde April. Begravelsen sker i Stilhed.

Intet Navn under.

Karl Hellmann vidste ikke, hvad han skulde gøre. Da den Tanke faldt ham ind, at han maatte tage ud til sin Fødeby, havde han Følelsen af, at Skorpen gik af et Saar inden i ham.

Han forklarede det som Anger over, at han ikke havde været mere for den eneste, som holdt af ham. Men han maatte jo tage derned.

Da han kom hjem, fandt han et Brev med en ukendt Haandskrift. Det indeholdt en Blanket: Meddelelse fra G. A. Weis, Overretsprokurator, hvori Stud. theol. Karl Hellmann anmodedes om at indfinde sig i Morgen den 2den Maj paa samme Prokurators Kontor i Anledning af, at han var eneste Arving efter afgangne Frøken og Konventualinde Aurelia Petronella de Fahlgren.

Karl Hellmann følte sig et Øjeblik krænket over, at den Prokurator ikke kunde komme til ham. Han var jo paa en Maade samme Prokurators Arbejdsgiver . . . det var den sædvanlige uforskammede Manér, den Slags ældre Herrer plejede at behandle unge Mennesker paa.

Han gik alligevel hen paa Vestergade.

Den Stue, han kom ind i, lignede ikke synderligt et Kontor, den var møbleret som en almindelig pæn, tarvelig Dagligstue. Ja, der var rigtignok en Del Reoler, hvor gamle Bøgers Læderrygge stod i tætsluttede Geledder som en ens uniformeret Front

Karl saa hende ved Skrivebordet en skaldet Isse og et kridhvidt Nakkehaar, som laa helt ned paa Frakkekraven.

Da den siddende vendte sig, genkendte Karl Hellmann en original Skikkelse, som han tidt havde mødt paa Gaderne i København.

Det var en meget høj gammel Herre med hvidt højt Halstørklæde uden Flipper, med Kalvekrøs, som næsten ingen bar i de Aar, med en stor Diamantnaal fæstet i samme Kalvekrøs, ellers sort fra Top til Taa, med en Frakke, der næsten naaede til Anklerne, aldrig med Overfrakke.

Det var altsaa Overretsprokurator Weis.

- De ønsker, sagde han med en Stemme saa tør som en Træhammers Slag mod en Træblok.

70

Karl Hellmann rakte ham hans Meddelelse.

- Meget vel.

Den gamle pegede paa en Stol.

- De er Søstersøn af Frøken de Fahlgren. Véd det. Jeg har bestyret hendes Sager siden hendes Faders, Konferensraad de Fahlgrens Død, har ogsaa kendt noget til Deres Forældre. Hun havde overladt til mig at anmelde hendes Død i Avisen. Hun har forud anvist mig, hvad der tilkommer mig for at ordne hendes Bo og skaffe Dem den Dem tilkommende Arvelod i Hænde, naar de lovlige Stadier ere gennemløbne. Har De noget dertil at bemærke? . . . Vil De se disse Papirer?

- Jeg forstaaer mig ikke paa det, Hr. Prokurator, saa hvis De vilde . . .

Den gamle hvide og sorte Herre saa stift paa Karl med store lyseblaa, kolde Øjne.

- Hvor gammel er De?

- 23 Aar.

- Saa har De en Kurator?

- Ja, det er sandt. Kaptejn Holk, Postmesteren i T.

- Vel . . . Er De helst fri for at skrive ham til osv.?

- Ja, hvis Prokuratoren vilde . . .

- Meget vel . . . Det glæder mig, at De er, som Deres Familie altid har været. Naar Deres Bedstefader, Konferensraaden, tog en Tillidsmand, saa var hans Tillid ubegrænset. Jeg har i sin Tid været Kopist under Konferensraaden i det daværende Kancelli . . . De vil altsaa forstaa Deres Tantes Valg af mig til Tillidsmand. De lægger Sagen helt i min Haand.

- Ja.

- Deres salig Tante har rigelig honoreret mig. Der er ikke Tale om Honorar fra Deres Side.

- Men . . .

- Undskyld . . . ikke Tale om den Ting! De skal ikke ulejlige Dem herhen, før jeg om et Par Maaneder sender Dem en Meddelelse. God Morgen!

- De to er i samme Stil, tænkte Karl Hellmann, da han gik ned ad Trappen. Kun at han er saa umaadelig lang, og at hun var saa umaadelig kort. Hm! Han pegede virkelig over Skulderen og viste mig Døren.

71

- Overretsprokurator Weis . . . er han en bekendt Sagfører? spurgte Karl Hellmann en juridisk Kandidat, ansat i Indenrigsministeriet, som han kendte lidt til, da han traf ham i Studenterforeningen. Den meget høje, magre, nærsynede Kandidat med de stærke Brillen og det høflige Væsen svarede :

- Han, den gamle, sære Snegl med Kalvekrøset . . . hvis Haar ser ud som en Allongeparyk? . . . Nej. Det har han aldrig været. Han har sagtens haft nogle Skillinger. Af og til har man set hans Navn under et Proklama. Han har vel haft nogle Boer i Ny og Næ. Men saadan, som han nu gaar, har han vist gaaet og drysset om i 40 Aar . . . Lad os se i "Juridisk Stat"! Kom!

Kandidaten slog efter.

- Gud hjælpe mig! Kandidat med Laud fra 1829 . . . Ja, han maa have haft andre Ressourcer, for man kan Skam ikke leve af at være grinagtig. Han gaar klædt, som han var født i det forrige Aarhundrede, men ser proper ud som et pillet Æg . . . Kender De ham?

- Han skal behandle Boet efter en af mine Slægtninge.

- Snyder Dem, gør han skam ikke . . . Og, da han har Laud til sin Eksamen, saa maa han vide Besked. Ja, den Gang tror jeg ikke, man regnede med Points som nu, saa man véd jo ikke, hvor solidt hans Laud er.

Samme unge Mand havde et Laud med mange Points til juridisk Eksamen, havde Præ ceteris i Retshistorie og i Romerret, hvorfor han ogsaa endte med at blive Generaldirektør for Postog Telegrafvæsenet.

Først i Juli fik han en Meddelelse ved G. A. Weis, Overretsprokurator, hvori det meldtes ham, at man forventede, at han vilde give Møde i T. næstkommende Løvedag, han vilde da paa Jernbanestationen finde en af ham (Weis) befuldmægtiget Mand, der vilde give ham fornøden Anvisning.

- Er han fjantet? Hvad har han at sige over mig, den gamle Snittebønnestage? Min S'æl, om jeg tager derned!

Men Karl Hellmann gjorde det alligevel, efter megen Stritten imod, under Frygt og Bæven ved Tanken om dette Skridt. Hans Frygt og Bæven hørte ikke op i Jernbanekupéen, mens Toget bruste gennem Egne, hvor han genkendte endog Led og Gærder, ikke at tale om de røde og hvide Kirketaarne.

72

XV.

Det med Arven var i god Orden. Det vil sige: Klosteret skulde arve Tante Aurelia.

Karl Hellmann, for hvem det altid havde ligget "at lade fem være lige, ligesom hans Fader" (det var Tante Aurelias tidt gentagne gnavne Irettesættelse til ham), havde ikke tænkt sig nogen bestemt Arv efter Tante Aurelia, men ubestemt haabet derpaa. Hun havde stadig sendt ham Penge, han havde brugt dem; hans Kurator, Postmesteren, havde sendt ham Penge, dem havde han ogsaa brugt.

Arven bestod i Tante Aurelias Hus og Have og i hendes tarvelige Indbo. Hun havde sat en lille Livrente ud for Birthe. Og Birthe erklærede, at hun var endnu arbejdsdygtig og vilde virkeligen ikke ligge paa den lade Side. Hun sagde til Karl Hellmann :

- Trænger De til Penge, staar Frøkenens Renter til Dereses Deposition, Hr. Heilmann, for Studiummer - det véd jeg, koster mange rede Penge, for jeg har tjent i Præstegaarde, hvor de havde fem Sønner, som alle lagde sig efter den præstelige og thiologiske Videnskab.

Karl Hellmanns Arv kunde løbe op til en 1500 Daler, thi der var jo Prioriteter i Tantens lille Ejendom - navnlig fra hans Faders, Toldkassererens Tid. Han havde betyngtet den Smule Grund saa meget, som den kunde taale. Tante Aurelia havde løst saa meget, hun havde evnet, men det var ikke store Sager, hun havde kunnet udrette.

Imidlertid, naar alt kom til alt, var 1500 Daler en betydelig Sum for den fattige Student.

Planer om Rejser løb ham straks gennem Hovedet.

Han vilde ikke se det gamle Hjem. Han vilde ikke se den lille Have, hvor hans Fader havde drukket Toddy med Byens andre Embedsmænd, ikke sit lille Værelse paa Kvisten, som Tante Aurelia havde beboet, mens han gik i Latinskolen.

Det, som knyttede sig til disse Steder, vilde han ikke gennemleve paa ny.

Han sagde til sig selv, at det var fejgt, men saa lo han sørgmodig og sagde til sig selv :

- Jeg har ikke faaet Tapperhed i Blodet. Jeg giver mig ikke ud for at være stærk. Jeg vil, jeg vil være svag, for 73 saadan har Gud skabt mig. Det bliver hans Sag at føre mig gennem Verden. Jeg har ikke bedet ham om at faa Plads i den.

- Bespotter Du ikke Gud ved saadanne Tanker?

Dette gik for sig i ham, mens han sad i sin Kurator, Postmesterens Værelse og lod hans Ordstrøm surre forbi sit Øre som en Myggesværme.

- Vil De ikke blive og spise hos os i Dag? spurgte Postmesteren, en skikkelig lille Mand, krumbøjjet og mager, som han var. Hans store graa Overskæg var det eneste, der tydede paa, at han havde været Militær, det vil sige Løjtnant i "Kronens Regiment" for 40 Aar siden med Afskedspatent som Kaptejn.

- Tak, jeg har meget at bestille. Jeg tager til København med Aftentog . . .

- Ja, men vi spiser Kl. 2.

- Tak, Hr. Kaptejn . . . der er saa meget, som jeg maa tænke paa . . . jeg vilde gerne være lidt ene . . . og

- Naa ja, sagde Kaptejnen og foldede sine Hænder. Livet . . . ja, det er en mærkelig Ting . . . Det glæder mig, at De i den unge Alder tænker saa dybt over . . . saadan nogle alvorlige Genstande. Ja, det følger vel med det theologiske Studium. Da jeg var paa Landkadetakademiet, og mens jeg var Løjtnant i Helsingør . . . saa tænkte jeg desværre kun paa alle nichtswürdige Ting, og først, da jeg blev civil Embedsmand . . . Ja, ja. De vil ikke spise Grynsuppe og Lammesteg med os?

Den gamle Kaptejns hvide Overskæg dirrede, da han bød ham Farvel, mens han med stødvis Diktion sagde :

- Naa - saa - ja . . . jeg behøver ikke at bede Gud at være med Dem . . . for ... da De studerer Theologi . . . saa . . .

- Kaptejn Holk er en Hædersmand til Tænderne.

Da Karl Hellmann var kommen ned ad Trappen, gjorde det ham ondt ikke at have sagt den gamle Postmester Tak, fordi han havde været og endnu et Aarstid skulde være hans Kurator. Ikke fordi Ulejligheden havde været stor . . . men hans Fader havde holdt af Kaptejn Holk . . . og det var ligesom en Rift i et gammelt Arvestykke, da Karl hørte Kaptejns Dør lukke sig bag hans Ryg.

Karl vilde ikke se et Menneske af sine gamle bekendte. Han trodsede paa sin Beslutning, lod, som om det ikke var en eneste en, han ikke turde se.

Hvordan det nu gik til eller ikke, Karl Hellmanns Ben havde 74 trods hans Beslutning ad en lang Omvej ført ham ned til en Marksti, og, inden han vidste af det, stod han ved et Stakit, der værnede om den gamle Have . . . den, der havde tilhørt hans Fader og sidst hans Tante.

Nu laa der et helt Næt af forvildede Grene over Stakittet, som paa flere Steder havde givet efter under sin Byrde. Adskillige Staver laa ned i og ud over Grøften og fremviste de rustne og krummede Søm.

Træbroen over Grøften til Laagen var overgroet med gult Lav og hang apoplektisk ned til den ene Side. Laagen var halv styrtet ind i Haven.

Højt Græs derinde allevegne, i Gange som i Bede. Endnu ragede enkelte Roser og Liljer over Græsset, - men hvor længe ?

Himlen var tæt overtrukken og truede med Regn . . . Ak, hvor laa den gamle Have tung og tungsindig der.

Karl Hellmann stod og græd . . . Det var vist en Frø, som gav et Kvæk fra sig i den overgroede Dam der henne under de gamle Hængeaske.

Han havde i sine Drengaar sejlet i den i et Dejtrug sammen med Andreas Borch, hans bedste Ven. At Andreas Borch ogsaa skulde falde ham ind! Uh!

Han rev i Laagens Staver, saa et Par af dem faldt ind i Haven.

Saa skyndte han sig bort, som havde han gjort noget ondt.

Han tændte en Cigar for at gøre sig stærk-realistisk og dampede ud over de fede Marker, der bugnede af gulnende Rug og Byg og alt sendte ud i Luften den tørre Duft af Korn, som faar en til at nyse.

Karmoisinrøde Klinte, hørøde Valmuer, indigoblaa Kornblomster lo inde mellem de tætte og høje Straa. Gule "Fandens Kærnemælk" gloede op hist og her i Græsset paa den anden Side Stien langs Grøftens Rand. Vejbred slog deres smaa tykke Piskesnærte ud over Stien, nede i Grøften lagde Skræppernes mægtige Blade et tæt Dække over Dybet.

Han mindedes hver Havelaage, hver lille Jord- eller Træbro, som førte ind til Haver og Baggaarde.

- God Dag, højstærede! Lød pludselig en tyk Basrøst op i Ansigtet paa ham.

Det gav et Sæt i Karl Hellmann.

For ham stod en høj, meget mager Person i hvide Benklæder, 75 sort Kjole, graa rundpuld det Hat med to lange Kvaster daskende paa Siden ud over Skyggen.

Uden at være skeløjet, havde han forskellig udseende Øjne. Det ene var lille, det andet stort; det sidstes underste Laag hang poset ud over Kinden; det lille Øje var brunt, det store blaagraat.

Karl Hellmann genkendte ham. Det var Hr. Husum, som, saa længe han kunde mindes, havde været Kontorist paa Byfogdens Kontor. Men, da han ikke engang var Eksaminatus juris, kunde han aldrig avancere til Fuldmægtig. Derimod skrev han af og til Lejlighedsdigte i det lokale Blad og optraadte stadig som Deklamator ved Dilettantforestillinger i veldædige Øjemed, var Arrangør af Festligheder, som naar Byens Lystskov skulde oplyses med kulørte Lamper.

Karl Hellmann sagde God Dag, men vilde gaa videre.

Kontorist Husum borede en Finger ind i et Knaphul paa hans aabent staaende Sommeroverfrakke.

- Ækelt Vejr, Hr. Hellmann! Koldt - hvad? Stemmens dybe Brummen havde en Bilyd, som sad der et Metalblad og dirrede i hans Strube. Karl Hellmann sagde :

- Undskyld! . . . jeg skal med Toget . . .

- Nej . . . nej . . . De maa overvære Aftenunderholdningen.

- Hvad for en Aftenunderholdning?

- I Anledning af Fredericiaslagets Aarsdag - hvad, er de Herrer Studenter saa daarlige Patrioter, at de glemmer Dagen for vore Sejre i den første berømmelige Krig.

- Maaske, fordi vi husker bedre Nederlagene i den sidste bedrøvelige Krig.

- Dem skal man glemme og tænke paa Revanche og Oprejsning.

- Aa ja, maaske.

- Næste Gang, naar Napoleon kommer og siger: Pragerfredens § 5, Hr. Hellmann . . . saa vilde jeg nødig hedde Bismarck. Ser De, man havde først tænkt at gøre det hele i et Telt i Lindeskoven, men Vorherre har jo stadig Snue . . . om Forladelse, De er Theolog. Vejret er jo rent nedersachsisk, saa vi maa nøjes med at gøre det i vor Raadstuesal, som jo ikke er tidssvarende i Stil og . . . og Dimensioner og sligt. Jo paa Ære, De maa komme. For De har jo nu levet i København og har et finere kritisk Øje . . . ogsaa fordi De har denne akademiske Dannelse, som jeg kunde græde Blod over, at jeg ikke har . . . 76 og ser De, saa kunde De i Morgen hviske mig en lille bitte kartesiansk Djævel i Øret og sige: Husum . . . Det og det er udmærket . . . det og det er mindre godt . . . og det og det er skidt Tal bare rent ud! For man har s'gu ondt ved at følge med i denne Krähwinkel, og ens Portemonniks er jo ikke giftig nok til at tillade en at tage til København og følge med den æsthetiske Udvikling paa Theatre og Caféchantanger. Vent lidt . . . jeg har s'gu en Billet i Lommen. Vær's artig, Hr. Hellmann! . . . Vi udsteder ikke noget Program, det holder Publikum ikke af. Det vil overraskes, ikke vide i Forvejen, hvad det skal nyde. Tre dejlige Piger skal staa i Tableau. I let Dragt. Hva' 'faler?

- Jeg kan desværre ikke.

- For min Skyld! sagde Hr. Husum, søgende at faa sin Bas op i Falset, lagde Hovedet paa Siden med Stræben efter at parodiere kvindeligt Koketteri.

Karl Hellmann trak paa Skuldrene. Men en Anelse fór igennem ham. Han tog i det samme den faste Beslutning at rejse og sagde :

- Farvel, Hr. Husum! Det er aldeles umuligt. Tak . . . Farvel!

Han rykkede saa kraftig tilbage, at Kontoristens Fingre gled ud af Knaphullet.

- Hør lidt, hør lidt! . . . raabte Kontoristen.

Kontoristen brummede ved sig selv :

Storsnudet Rak, de Studenterdreng! Bare saadan en har saameget som Haudabilis til en raadden Artium! . . . Hem, hem, hverken Nielsen, Phister eller Michael Wiehe har været Studenter.

Karl Hellmann gik til Hotel Postgaarden, helt uhyggelig til Mode over den Anelse, han havde faaet. I sine meget unge Dage havde han selv figureret med hende i Tableauer, arrangerede af Hr. Husum.

Han skældte sig selv ud for et Pattebarn. Hvad kom hun ham ved? Den Historie var jo for længe siden færdig. Om hun stod i Tableau med Andreas Borch . . . eller med hvilken som helst . . . det var jo ham aldeles ligegyldigt.

Han var dog højt hævet over den Tid, da han sad og læste højt for de to Damer i den lave Stue . . . Et Par skruede Fruentimmer!

Lige straks efter gjorde det ham ondt at have tænkt saaledes. Thi efterhaanden tvang Erindringen et stærkere Lys over Billedet fra samme lille Dagligstue, og i dette Lys saa han to noble og 77 rene Profiler bøjede over det stille Haandarbejde, indaandede en Luft af Ærlighed og Retskaffenhed, af Tro paa alt godt og smukt fra denne hyggelige Stue, hvori hans egen Stemme lød under Taffeluhrets Pendulslag og Brændeknudernes Knitren i Kakkelovnen.

Uh . . . nu blev han sentimental! . . . Atter et stærkt Tryk paa Ironiens og Satirens Pedal!

- Tør jeg ikke? Jo, Gu' tør jeg saa . . . Jeg vil paa Aftenunderholdning! . . .

Hjærtet bankede helt oppe i hans Hals, da han Klokkeren syv gik op mod Raadstuen, hvor Vinduerne til Salen var blændede med sort Papir, for at den højlyse Dag ikke skulde trænge ind og forstyrre Illusionen og Gaslyset.

Ak, hvor uforandret!

Den samme Sal med den grønne Oljemaling, med brede brune Striber, der sagtens skulde forestille Pilastre. Den samme Tribune i Enden af Salen beklædt med de samme røde og hvide Sirtses Gardiner over Træværket. Det samme Brædetheater oven paa Tribunen, med to malede korinthiske riflede Pilastre paa hvert af de Tæppet begrænsende Sidestykker, hvide Skafter, gule Kapitæler og Kannelurer. Og, hvad der var meget værre: akkurat de samme Ansigter blandt Tilskuerne paa Stole og Bænke. De hilste, de nikkede til hverandre i en Guddommelighed.

Karl Hellmann borede sig ind i en Vinduesfordybning, tæt oppe ved Scenen.

Forestillingen begyndte. Ak, hvor uforandret!

Den skeløjede Frøken Sprechelsen, Musiklærerinde for Byens bedre Familjer, spillede den samme "Lied ohne Worte" af Mendelssohn paa det samme Klaver nedenfor Tribunen foran Tæppet, med de samme Øjne, der løb sammen ved Næseroden, dog opadhigende mod en Sfærernes Musikregion i Retning af de lurvede Soffitter. Samme Mangel paa Opmærksomhed, samme Vrøvlen i Salen under den skeløjede Frøkens Kunstydelse. Slagtermester Levring nynnede Melodien halvhøjt med dæmpet Smørtenor.

Saa gik Tæppet op. Hr. Husum i sort Kjole og hvide Benklæder gav Hauchs "Knud Lavard". Om hans Tekst var Dansk, Tysk, Arabisk eller Polsk kunde ingen høre.

- Hvorfor Fanden kan han ikke tage sorte Bukser paa saadan en Aften? sagde Købmand Kramers Kommis til sin Nabo, Dyrslæge Heigaard, Byens vittige Hoved.

- Han siger, at det er den fineste Portoriko, svarede Dyrslægen, 78 for saadan var Blixen-Finecke klædt, da han stillede sig mod Ledermann-Pindecrone i Kasino.

- Mod hvem?

- Hegermann-Lindenchrone. Men De véd jo nok, at saadan kaldte Ploug General Baglængs under Krigen. Han har fundet paa begge Øgenavne.

Imidlertid satte Hr. Husum ned i sin dybeste Øltøndebas i Romancens Slutningslinjer, vendte sine rullende ulige store og uens farvede Øjne mod Loftet:

O. Danmark! Paa Rænker Du aldrig Dig forstod,
Det har Du tidt betalt med Dit favreste Blod,

bukkede og gik baglængs ud gennem Døren i Baggrunden, hvis Fløje han stødte op med Bagdelen.

Man klappede ikke, det var imod Etiketten, naar Byens egne Folk leverede Kunstpræstationer. Men Brændevinsbrænder Anders Svendsen sagde til sin Nabo Bager Ole Hansen den samme Replik, han havde sagt i ti Aar om den samme Sang, foredraget af samme Hr. Husum :

- Det er mærkeligt, at saadant et klejnt Menneske kan have saadan en grov Stemme.

Efter en kort Mellemakt kom 2 Korsange af Byens Sangforening under Anførsel af Uhrmager Becker. Men Snedker Egelund, hvis Ærgerrighed i Retning af Tenorhøjde var umættelig, skreg sine Medsangere over, og,

da Uhrmageren truende vendte Taktstokken imod ham, blev Snedkeren arrig, skreg endnu højere og slog Takt med den knyttede Næve ud mod Dirigenten.

Saa gik Wilsters:

De første Prygl, vi i Skolen fik,
Det var for det Verbum *amare*

og Plougs:

Unge Genbyrds Liv i Norden,
Røst fra vore Fædres Grav.

En længere Mellekraft!

Den sidste Afdeling skulde være helliget den patriotiske Begivenhed, som Festen skulde forherlige.

General Rye's Gibsbuste stod paa Scenen, overvåjet af de danske, norske og svenske Flag.

Hr. Husum viste sig igen.

Denne ellers meget ædruelige ældre Kontorist drak gerne 79 lidt for meget, naar han skulde optræde som Kunstner. Ewald eller Wessel var jo blevne, hvad de var, ved Drik, og, at han havde noget af disse Digteres Konstitution, det mærkede han, naar han *skulde* være Kunstner, Gud ske Lov, ellers aldrig.

Det var hans Mening at fremsige med al sin Stemmes rungende Malm - mens han lagde Haanden paa den hvide Gibsbustes draperede Skulder, de fire Linjer af Oehlenschläger:

Dig aldrig glemmer Danmarks Land!
Omkring Din Ære Himlen nu sig hvælver,
Du Daniel Rantzaus Ligemand,
Du Søn af Einar Tambeskælver!

Men han kom til at tænke paa Tordenskjold . . . og først, da Rimet meldte sig med sit Krav, rettede han sig. Han kom til at deklamere:

Dig aldrig glemmer Danmarks Land!
Omkring Din Ære nu sig Himlen hvælver.
Du Daniel Rantzaus Ligemand.
Du Søn af Einar . . . Peter . . . Torden . . . skælver.

Den dannede Del af Publikum, Dyr læge Heigaard iberegnet, fniste.

- Hvad er der nu i Vejen, Heigaard? spurgte Brændevinsbrænder Svendsen. Klarede han Ærterne skidt?

- Han masede jo Peter Tordenskjold og Einar Tambeskælver sammen i en Ævlegrød.

- Aa, hvad? Det var vel fædrenelandskærlige Mænd begge to, sagde Brændevinsbrænderen, hos hvem den "grove" Stemme havde frembragt en patriotisk Rørelse.

Saa gav Sangforeningens Kor Holsts:

"Vel mødt igen, Kong Frederik, ved Hæren,"

og en Solist, Bøghs:

"Ser I, hvem der kommer her?
Nu ej Tid der er til at sørge mer."

Endelig var der den sidste Afdeling, Tableauet, tilbage.

Den skeløjede Frøken Sprechelsen begyndte endelig at spille Melodien til den tapre Landsoldat.

En Del af Publikum stemte i med.

80

Da viste Hr. Husums store Øje med Posen underneden sig bag en tilbagetrukken Flig af Tæppet, og hans Bas lød :

- Ikke endnu I Først naar Tæppet gaar op!

Tæppet gik op.

Nu fik Hr. Husum fuld Oprejsning. Hele Publikum klappede af fuldt Hjærte, under en mægtig Begejstrings Højtryk lige fra Kammerjunkers Gravenhorsts Familje ned til Rebslager Ludvigsens snotnæsede, halvvoxsne Tøse.

En Forhøjning, overtrukken med røde og hvide Draperier - de samme, der havde gjort Tjeneste for Olaf Rye - og ovenpaa Forhøjningen en ny Forhøjning. Paa den stod en smuk, skægget Mand stillet op som Bissens Landsoldat, svingende Bøgegrenen. Brændevinsbrænder Svendsen genkendte den Mortér, han traadte paa med den ene Fod. Han mumlede :

- Ja den er betrukken . . . men det er s'gu gamle Madam Laurentius's "Kastrolle", som de har taget Haandtaget af.

Paa Gulvet neden for Forhøjningen saas tre nedringede, tyndt klædte Kvindeskikkelser. Til højre en Brunette i halv Profil med blaat Draperi om den hvide Kjole, med den ene Fod paa Forhøjningen, med Albuen støttet mod Knæet og Kinden mod den hule Haand: Det var "Haabet grundende paa Hævn over Nederlagene". Karl Hellmann genkendte Jernstøber Lunds Datter . . . hun var voksen, da han var i øverste Klasse i Latinskolen . . . nu altsaa henad de tredive. Til venstre en ganske blond Kvinde, med grønt over det hvide og et Overflødhedshorn, hvorudaf Roser vældede. Hun sad med Bagdelen paa Gulvet og Overkroppen slængt hen over Tribunen, saa at venstre Underarm og Haand, virkningsfuldt for Tilskuerne, men pinligt for Ejerinden hang slapt ned langs den shirtingklædte Side. Men det var netop plastisk, havde Hr. Husum sagt til Frøken Lorenzen, Bomuldsfabrikantens Datter, thi hende var det, som stadig forestillede "Fremtidens Genius, der *har* set Sejren".

Men foran Estraden, saa meget til Siden, at hun ikke dækkede Udsigten til den alt overtronende Landsoldat, stod "Danmark", fremstillet af Johanne Alslev, opstillet efter Fru Jerichaus allegoriske Billede, altsaa med Profil ud mod Tilskuerne og med en glinsende krum Bliksegl i Haanden.

Gud, hvor de klappede! Nu lød den tapre Landsoldat gennem Salen, sunget unisont af det svedende Publikum.

Ingen tænkte over, at den tapre Landsoldat deroppe paa Scenen saa saa underlig gnaven, ja næsten arrig ud; ingen anede, at 81 "Danmark" stod med Graaden i Halsen, at Haabet var "knusende forbitret" paa Fremtiden, at alle de agerende var enige om, at deres Impresario, Regissør, Instruktør, Kontorist Husum var en Idiot.

Der havde været et frygteligt Skændsmaal bag Kulisserne.

Men det hele frembragte et sympathetisk Indtryk paa Tilskuerne, noget i Retning af det ophøjede . . . Deres sure Miner var i Højde med Situationens Alvor. Første Lærer ved Borgerskolen, Kordegn Frandsen, sagde :

Det er smukt, hvor alvorlig de alle gaar op i deres Roller.

Tableauet blev forlangt *da capo*.

Inden Tæppet gik op, sagde Brændevinsbrænder Anders Svendsen til sin Nabo :

- Han, der var Soldaten . . . er det ikke Justitsraad Borchs Søn? Synes jeg'et ikke nok! Det er s'gu lige meget, hvordanne Folk skaber sig ud, jeg skal s'gu kende dem igen. Det er ellers underligt at Sønnen vil være Komediantspiller, naar Faderen ligger og har saa ondt ved at faa Vejret. Mon han har ta'et sin "Furst-Eksame", skal jeg tro?

Tæppet gik op igen.

Karl Hellmann havde uden ret at vide deraf, begivet sig ud af den mørke Vinduesfordybning, hvori han stod, og var rykket frem til Siden for den allerforreste Bænk. Han var reven med som en Spaan sagte, som tvungen af en Strømhvirvel, havde først havt en Fornemmelse af at være bleven surret rundt, saa alt svimlede for ham, saa var det ham, som om han stadig dreves frem, frem, frem, op mod Scenen, op over Forhøjningens Rand, ind mellem de agerende. Og, jo nærmere han kom ind paa dem, desto mere snørede hans Strube sig sammen.

Var det Johanne Alslev, som stod der, falmet under Sminken, mager under Draperiet? Elskede hun den store, tvære Andreas, der stod der oppe og gav sig og hende til Pris for disse gabende Idioter?

Han vilde, han maatte derop, slaa det dumme Spilleværk sønder og sammen. Det var den hæsligste Parodi ikke alene paa den Fædrelandskærlighed, der for ham var en af de ædleste, men tillige en af de naturligste, derfor stilfærdigste Følelser, saa at han hadede al bredmundet patriotisk Festlyrik.

Hvem gider bralre Følelser som Kærlighed til sin Moder, til sine smaa Børn ud i Torveraaberstil? Det var

den mest vrængende Karikatur af alt, hvad han elskede.

82

Da blev det sort for hans Øjne . . . det vil sige, han saa kun *hende*, saa hende tæt i Ansigtet . . . og de veklede et Blik med sammentrængt Sorg og Bitterhed i, et Blik, fortællende alle de Lidelser i det tavse, alle de Skuffelser i det dulgte, dem, de havde dækket til for den profane Verdens Øjne, et Blik, som indrømmede, at et Saar blødte i det ædleste Livsorgan.

Stod han ikke tæt foran hende? Forsvandt ikke de andre figurerende deroppe paa Scenen, var ikke det Par hundrede Mennesker i Salen kastede tilbage som af et Jordskælv, forsvundne i en aabnet Kløft under deres Fødder? Var de ikke ene, de to?

Som fra en fjærn Verden, som fra en lang Afstand klang Bravoraabene.

Karl Hellmann kom lidt til sig selv. Han stod som før til Siden lige ud for den første Stolerække. Men de fleste Folk havde rejst sig. Han stirrede stupid op mod det nedrullede røde Tæppe, med den sprukne Maling paa de efterlignede Guldfryndser forneden.

- God Aften, Hr. Hellmann . . . god Aften, Karl! Hvad er De her . . . Bliver Du til Fællesspisningen? Saa surrede det om hans Øre, mens han arbejdede sig ned gennem Salen, mekanisk hilsende de nikkende Hoveder og trykkende de fremrakte Hænder med en dunkel Forestilling om, hvem deres Ejermænd var, men bydende mere Modstand op mod at klare sig deres Tilværelse og genkende dem.

Det blev ved ude i den lange Korridor. Karl Hellmann syntes, at det samme gentog sig i al Evighed med Spørgsmaal, Hilsener, Skulderklap og Haandtryk, og at han blev ved at være behagelig og sige ja, ja, ja.

Han kunde ikke skelne, hvad der af det, han havde oplevet i Aften, var Drøm, og hvad der var Virkelighed. Var ikke denne pressende Masse i Gangen et hallucineret Syn? Havde hun ikke splittet den dumme Gruppe der oppe paa Scenen? Var Salen ikke ramlet sammen? Havde han og hun ikke fortalt hinanden deres Livshistorie i et bittert, haabløst Vekselsblik?

Omtrent Kl. 9 stod han midt paa Torvet og saa Folk, som vilde deltage i Fællesspisningen, fordele sig ad de tre tilstødende Gader.

Afsted - afsted! Der gik et Tog 9½. Ah ... der kom Omnibussen, der kørte til Stationen.

83

XVI.

- Hvor dog Kunstnere er et vanskeligt Folkefærd! udbrød Kontorist Husum med fuld Overbevisning om sin Ytrings Rigtighed og uden Spor af Ironi i sit Sind, da han stod bag det nedrullede Tæppe i Færd med at ordne Tableaulet med den tapre Landsoldat og de tre allegoriske Figurer.

Thi "Danmark" vilde ikke sidde, og "Landsoldaten" vilde ikke staa. De var Uvenner.

Under en af de forrige Mellemakter havde de staaet endrægtig sammen og afvekslende kikket gennem det samme Hul i Tæppet. Kontorist Husum havde ikke hørt, hvad der var foregaaet.

Johanne Alslev med Overstykke over den hvide Kjole, Forststuderende Andreas Borch med en graa Jaquette stod tæt ved hinanden i Færd med afvekslende at se ud paa Publikum.

Andreas Borch, som saa udmærket godt, udbrød pludselig :

- Frøken Johanne! Se ud . . . der til højre henne i Vinduesfordybningen! Se! Se, hvem der staar!

Han flyttede sig for at give Plads for Johanne. Hun kikkede ud.

Hvor saa hun bleg og forpint ud, da Forststudenten igen mødte hendes Ansigt!

Han vovede ikke at tænke det Indtryk ud, som han fik. Det gik i Retning af: Hvor hun ser gammel ud! Han famlede efter Johannes Haand, fik kun fat i hendes Fingerspidser.

Hun ruskede dem fra ham.

- Hvad . . . hvad . . . hvad for noget, Frøken Johanne?

- Det er nydeligt af Dem, Borch, at gøre mig opmærksom paa, at et Menneske er dernede . . . som har . . . som har . . . gjort mig saa megen Fortræd.

- Aa, hvad . . . det er jo saa længe siden, og det var jo hans Tante.

- Jeg hader det Menneske.

- Aa, det er s'gu en grundskikkelig Fyr . . . Og siden han nu har været saa ulykkelig . . .

- Ulykkelig? Hvorfor?

- Fordi han virkelig holdt lige saa meget af Dem som . . . som . . .

- Som hvem?

- Jeg véd s'gu ikke. Som saa mange andre . . . som for Eksempel . . .

84

- Ti stille! . . . Han var dog et Menneske med Dannelse, med Stræben . . . med Kundskaber. Han kunde dog muligvis have løftet en ud over alt dette (hun pegede ud mod Salen) . . . ud overdenne jammerlige, forfærdelige, dræbende Kedsommelighed, denne Gentagelse af de dumme Smaating . . .

- Men, Johanne . . . saadan har jeg aldrig set Dem før. De har ikke Lov til at kalde mig med Fornavn, som var jeg en tolvaaers Pige.

- Hvorfor skubber De til Deres bedste Ven? Den store kraftige Mands brune Øjne svulmede taarefyldte. Johanne vendte sig fra ham og sagde med Ryggen til ham :

- Jeg lader mig ikke stille op til de Narrestreger i Aften. Jeg gaar hjem.

- Men er De . . . er De rigtig vel forvaret? Hun slyngede et vredt Blik imod ham. Det gjorde Hr. Husum henne i Kulissen, hvor han stod, helt bange.

Johanne Alslev gik hen imod ham og sagde :

- Maaske De vil melde Tableauret af. Jeg er syg.

Hr. Husum bad og bønfaldt, tilbød Pebermynter, Hoffmannsdraaber, Cacaolikør, Champagne . . .

- Jeg melder mig ogsaa fra, sagde Andreas Borch. Jeg maa følge Frøken Alslev hjem. Hun er syg.

- Tak, Hr. Borch! . . . Det skal De ikke.

Nu kom de to andre Damer ind fuldt paaklædte til Tableauret. De spurgte Johanne, om hun vilde vise sig uartig mod hele Byen og mod Greven og Grevinden fra Bonderupgaard, som sad dernede.

- Jo, netop naar den Slags er her . . . som dog overser og gør Nar ad os.

- Vil De have Skandale? spurgte Hr. Husum. Vil De gøre alle patriotiske Fester i denne stakkels By umulige, Frøken Alslev? . . . Naa, det vil De? . . . Det er Deres Ultimatum? Vel! Saa befaler jeg Barbér Didriksen at lade Tæppet gaa op. Skal jeg raabe "Maskinmester, op!" - til Barberen, Frøken Alslev, og saa melde Forfald paa Deres Vegne?

Johanne tabte Modet i det afgørende Øjeblik.

- Nej . . . saa skal jeg nok . . . saa skal jeg nok. Det glemmer jeg Dem ikke, Borch!

- Hvad Fanden har jeg egentlig gjort? tænkte Andreas Borch.

85

- Johanne, Du, Karl Hellmann er her, sagde Anna Lorenzen inde i Damernes Paaklædningsværelse, mens hun skiftede sin kødfarvede Trikotstrømpe med en hvid Bomuldsdito og krummede de smaa Tæer af onskabsfuld Glæde.

- Nej, svarede Johanne, mens hun gned Karminen paa sine Kinder af med Pomade.

- Jo, det er vist, sagde Alma Lund, den trediveaarige. Jeg véd fra Gæstgiver Zimmermanns Kone, at han er paa Hotel Postgaarden og kommer for at hente sin Arv efter den lille bitte Frøken, hans Tante. Men Postmesteren, Kaptejn Holk, er bange for, at han aldrig faar sin Eksamen, for han har hørt af Folk inde fra

København . . . Professorer eller saadan nogle, som han er i Familje med, at den unge Hellmann læser alt for meget udenom, saadant noget, som ikke kommer Embedseksaminen ved.

Johanne Alslev svarede ikke, blev færdig med sin Omklædning længe før de andre, bød kort god Nat og gik.

De to tilbageblevne Damer fniste. De havde set Scenen mellem Borch og Johanne, kendte Byens Historie ud og ind.

- Hun er i Stand til at løbe over paa Hotel Postgaarden, sagde den trediveaarige.

- Aa, Borch tager hende nok i Opløbet, sagde Frøken Lorenzen.

- Gud, Du, Anna! At hun gad gøre den Skandale!

- Ja, kan Du tænke Dig det, Alma?

- Du er vel inviteret til Fællesspisningen?

- Ja.

- Jeg med.

- Jeg vil vædde paa, at Johanne Alslev ikke kommer.

- Det er kedeligt for Borch. Ha, ha, ha!

- Ha, ha, ha! Vi fik dog noget at more os over i Aften! Ude i Korridoren stod Johanne Alslev og tog sit Tøj paa. Andreas Borch hjalp hende med tavs, alvorlig Resignation.

- Men de deltagende er inviterede til Souperen, sagde Hr. Husum, som kom løbende med røde Pletter af nedfalden Karminsminke paa sine hvide Benklæder.

- Tak! min Moder er ikke rigtig rask, sagde Johanne. Jeg *maa* hjem.

- Hun havde dog dvælet en rum Stund og set sig om. Nej - der var ikke Spor af den, hun spejdede efter.

- De kommer da, Borch - naturligvis, naar De har fulgt Frøkenen hjem?

86

- Nej!

- Hvorfor?

- For Fanden, fordi . . . fordi . . .

- Fordi?

- Fordi jeg har Mavepine.

Johanne Alslev trak paa Smilebaandet, men fik straks sin Værdighed igen. Hun sagde;

- De behøver virkelig ikke at følge mig hjem, Borch! Det er jo ganske lyst.

- De kommer vist til at tage et Par andre Bukser paa, Husum, sagde Borch.

Kontoristens ene posede Øje vældede mere ud end sædvanlig. Han havde ikke flere end to Par hvide Benklæder. Han havde sat begge Parrene til i Kunstens Tjeneste . . . ét ved Generalprøven, ét ved Forestillingen.

- Det er vist mest passende at være helt sortklædt, hvis der skal danses, mumlede han.

- Ja, det tror jeg med, sagde Borch, mens han hængte Overstykket om Johannes Skuldre, uagtet hun sagte stødte hans Hænder tilbage, som for at byde ham ikke at røre ved hende eller hendes Tøj.

Hun løb ned ad Stentrappen til Gaden, hvor Sommeraftenens Guldlys flammede i hendes blonde Haar under det blegrøde Fichu, mens ni Klokkeslag fra det høje Kirketaarns Uhr klang med Efterdirren ud over den stille By.

Borch fulgte hende i ærbødig Afstand og stod først ved hendes Side foran Gadedøren til hendes Moders

Bolig.

- Johanne! sagde han. Hvorfor er De saadan?

Hun svarede sagte og i voldsom hurtigt Tempo :

- Fordi . . . jeg har kastet min Lykke bort. Jeg kunde have levet et Liv i Fattigdom, men jeg vilde være bleven ført ind i en Kreds, hvor Aand var alt, hvor der var Poesi, hvor der var . . . det, som en ung Sjæl længes efter. Nu er jeg gammel.

- Aa - Snak! . . . hvad siger De der, Johanne?

- Ti stille! De forstaar mig ikke . . . De har aldrig forstaaet mig . . . vil aldrig komme til at forstaa mig.

- Jeg har holdt saa meget af Dem, Johanne, i saa mange Aar . . . men . . . holder De mere af ham . . . den anden . . . saa . . .

Hans Stemme standsede efter at have dirret som Klokkeslagenes Genlyd.

87

- Jeg var fejd . . . han var fejd . . . Men jeg kunde have gjort ham modig . . . Gaa nu! De og jeg bør aldrig sés mere, sagde Johanne.

Hendes Pathos var saa unaturlig stærk, at Forststudentens medfødte Ro straks var ved Haanden for at reducere den. Han mumlede :

- Aa, der er s'gu ingen Grund til at gøre saadant et Rabalder . . . Vognmandens derovre kan høre Dem, Johanne . . . Der er ingen, der holder saa trofast ved Dem, som jeg.

- Ja, det er kønt, nydeligt, at De vil tage til Takke med en gammel Pige. Men jeg vil ikke . . . jeg vil ikke . . . jeg vil ikke . . . tages til Takke med . . . og ...

Hun mærkede, at hun var ved at tale meningsløst og sagde :

- . . . Farvel for evig!

Andreas Borch hilste, drejede sig om paa Hælen, men mumlede :

- Mon? . . . Fanden heller!

Han var glad over, at han var saa rolig. Han fløjtede, strøg en Svovlstik af inde i en Port og tændte en Cigar, tænkte et Øjeblik paa at gaa hen paa Raadstuen igen og spise og danse.

Han søgte at bevise sig selv, at han magelig turde, og, naar han ikke gjorde det, var det, fordi han ikke gad.

Thi gik han hen paa den Gæstgivergaard, hvor hans Enspænder stod, beordrede den forspændt og kørte hjem til Skovridergaarden. Det var en tæt hvid Sommertaage.

Han kunde næppe se en Haand for sig. Der var noget berusende i denne vaade kølige Taage i den varme Sommeraften. Den slugte ens Tanker og Følelser, som den udslettede alle Linjer og Omrids.

Andreas Borch fløjtede og sang under hele Hjemkørselen. Først da han kom hjem og fik tændt Lys i sit Værelse, da han omhyggelig havde lukket Døren, rullet Gardinerne ned, set efter, om der var nogen ude i Haven, hvor Vinduerne vendte ud til, bestandig fløjtende og nynnende, satte han sig ved Bordet foran Sengen, foldede Armene ud i en Kreds, lagde Hovedet ned i Kredsen . . . De svære Skulderblade bevægede sig bag den tynde sorte Kjole,

Brat rejste han sig, til det alleryderste forbitret paa sig selv.

At han skulde tude! Nej . . . hvorfor i al Verden skulde han det? Det var der ikke Spor af Grund til.

Han slog en stor tæt Knude paa sit Lommetørklæde og puttede det i Munden som en Knevel, bed med sine stærke Tænder 88 i Knuden, saa den gav en Lyd som en blød Frugt Det hjalp, syntes han.

Han klædte sig af, men fløjte eller nynne, det vilde ikke lykkes ham.

Da han kom i Seng, maatte han bide i Lagenerne som før i Lommetørklædets Knude.

- Han . . . Karl . . . han faar hende heller ikke . . .

Det syntes ham først en Trøst, men straks efter tænkte han :

- Og, faar en anden hende . . . saa er det da meget værre. For, naar jeg ikke selv kan faa hende, var da Karl den eneste, jeg paa nogen Maade kunde unde hende.

Det varede længe, inden en Masse Mindebilleder fra Barndommen og den første Ungdom fór ind paa ham. Der drev et vildt Spil mellem hans Øjne og deres Laage, vekslende i Fart, mødende hinanden, oversejlende og knusende hinanden som sammenstødende Fartøjer. De fortsatte sig endnu i Drømme under Søvn, med bestandig svækkede Omrids som Havens Træer derude i Sommernattens tiltagende Brandtaage.

XVII.

Afsted . . . afsted!

Karl Hellmann var ikke et Øjeblik i Ro, efter at han kom hjem. Med nervøs Ilterhed opsøgte han Skolekammerater og bekendte, paa Gaden, i Kaféer, i Studenterforeningen. Han, som aldrig havde sat synderlig Pris paa et Glas, paanødte dem, han traf, Traktement med al Slags Drikkevarer. Han lod sit eget Glas staa urørt, men teede sig, som han vilde drikke alle sine bekendte fulde. Et Par tidligere af ham foragtede jyske Studenter lod sig det ikke byde to Gange.

Han aabnede aldrig en Bog, tog aldrig en Avis, var aldrig hjemme.

Hans Værtinde sagde til sin Naboerske, da de mødtes paa Trappeafsatsen :
- Jeg tror virkelig, min loserendes bliver vidtløftig.

Snart gik Rygtet, at Karl Hellmann havde arvet mange Penge. Men hvor den før saa tavse Fyr var bleven snaksom! Han 89 maatte da absolut have opgivet Theologien, for han disputerede jo med andre Theologer og indtog et rent "negativt" Stade, sagde dem altid imod, men aabenbarede aldrig, hvad han selv mente.

Pludselig forsvandt han. Ingen anede, hvor han var bleven af. Hans Værtinde havde han betalt, op ad Formiddagen kom Folk og flyttede Bøger og de faa Møbler, der tilhørte ham selv, samt en pakket Kuffert.

Han havde sagt til sin Værtinde, at han rejste til Filadelfia.

Hun sagde til Nabomadamen: Det er vist en rar Adolfine, den, han rejser til. Naa da, Madam! Ja, det melder sig hos vos allesammen, naar Tiden kommer, det med Kærlighed.

Ved hver Station langs den vestsjællandske Jernbane havde Karl Hellmann Lyst til at stige ud og vende om. Paa den mørke Dampskibsbro i Korsør, hvor Lygter pippede frem hist og her i den store Mulmmasse som sparsomme Gnister i snart udbrændt Papir, stod han et Øjeblik raadvild med Kufferten i Haanden. Han havde Fornemmelsen af, at hans Fodsaaler klæbede sig til den sidste Strimmel af Fædrelandets Jord, af at hviskende Stemmer kaldte ham tilbage . . . han lyttede, som for at skelne dem. Ak, det var de dødes, og Tante Aurelias pippende Sopran lød tydeligst . . . Tys, tys! . . . mon ikke en anden Røst kommer, naar jeg lytter? . . . Jeg er gal.

Han tog et Ryk i sig og i sin Kufferts Hank og gik over Landgangsbrættet op paa Kielerdamperens Dæk, stillede sig hen ved Rælingen og lod sine Øjne og sin Sjæl svømme ud i Natten, mens Hjulene bruste og Skummet stod om Hjulene.

Han mærkede paa én Gang, at Damperen gled fort, saa ikke mere Korsørhavnens Lygter . . . Nu var der tændt Stjerner og Maane paa Himlen i "Nordens dejlige Sommernat", mørk og stjernebig, som den er i August. Stjerneskuddenes lange Glansstriber, ildluende gule, steg i store kraftige Buer, før de slukkedes i det sorte Hav.

Maanen tændtes. Karl kom til at tænke paa Grundtvigs Ver:

Men med ét der blev at skue
en saa klar paa Himlens Bue,
som en lille Stjernesol.

90

Den levede et underligt bevæget og dog stillestaaende Liv dernede i sit Spejlbillede i Vandet, samme Maane.

Under Farten dannede den under bestandig Glimten en altid genkommende Figur som et X, men de

skraa Streger og de vandrette Streger flød ud med Livets Dirren for flygtig at samle sig næsten matematisk strængt, gled atter ud, ordnede sig atter.

Som i halvsovende Tilstand gik han fra Borde i Kiel i den taagede Morgen, ænsede ikke Hamburg, for hvilken By han havde Afsky. Alle romantiske danske Rejsebeskrivere og Digtere havde fordømt den. Han gad ikke se:

Hamburgs Børs med Kræmmerbrummen
som den travle Mygsværms Summen
paa en lummer Sommerdag.

Han gik lige til Kölln. Han var næsten glad ved den skrækkelige Lüneburgerhede.

Der var intet, som fængslede Øjet, men der var store Vidder, hvor han kunde lade sin Fantasi tumle sig i Minder fra Barndommen i det lille Hjem, fra Skolen, hvor hans Liv var svunget mellem kaad Lystighed og trykkende Savn efter Kærlighed og ængstelig Greb efter et Liv, der stundom syntes ham slaa op fra de hvide Blade i de klassiske Bøger - Minder fra den første Ungdom . . . Alt det, han havde følt fra hin Nat i Juleferien til Sommeraftenen i sin Fødeby's Raadstue . . . Alt dansede i florindhyllet Gevandt hen over den brune, den grænseløse Hede. Nogle stift knejsende Naaetrægrupper, der stod op som strittende Lokker paa en skaldet Jætteisse, og Stationsbyernes sylspidse Kirkespir var ham Hvilepunkter i Glidefarten over Sandfladen.

Han kom sovende til Deutz. Man havde anbefalet ham et billigt Hotel der.

Det var en Lørdag Aften, han kom dertil.

Han vaagnede Søndag Morgen temmelig tidlig. Han anede rigt Solskin bag de tætte nedrullede blaa Gardiner. Thi fra dem strømmede et livligt Genskær hen over Tæppet paa den brede og høje Seng, hvor han strakte sig som en "*grand seigneur*".

Hvad var det? . . . Han lyttede.

Det var, som en fjærn Sang bares ind til ham. Det klang og klang midt i det blaa, paa en Gang dæmpede og livlige Lys.

Det var Klokker, fjærne Klokker, lige saa venlig lokkende som paa Landet hjemme i Danmark ved Syvtiden om Sommeraftenerne, men det lød baade kraftigere og finere . . . tys . . . ja, det var 91 et mangestemmigt Kor, hvori de enkelte Stemmer tydelig skelnedes. Det var, som hver af de mange Klokker kaldte hver til sit Sted, og Karl Hellmann lagde de Ord under Teksten :
- Kom til mig alle I, som lide og ere besværede! Jeg vil give Eder Hvile.

Han sprang op, rullede Gardinerne op og skød Persienerne fra.

Nær var han faldet paa Knæ og havde takket sin Gud, at han havde givet ham at opleve denne Søndagmorgenstund.

Grøngulbleg som Vinen fra dens Bredder, bred som en Sø, laa den dejlige Flod der. Det saa ud, som beskyllede den hans Hotels Mure . . . Nej, hvilket Syn!

I straalende Morgenglans Kupler og Taarne . . . og . . . ja, der . . . lidt til højre Domens mægtige Kor med Sprængbuerne bredte favnende ud til alle Sider. Tagrytteren flammede, Stræbepillernes Spir med de tusinde Blomsterknopper paa af Sten stod hvide som Marmor, mens den blaa Luft inde under Sprængbuernes Krans tonede over mod karmoisin og violet under Hovedskibets Skygge.

Og saa lidt til venstre: Apostelkirkens brungule Apsis med den fine dobbelte Dværgkolonnade under Taarnet med de mange Toueller . . . og overalt, hvor Blikket gled hen - lige ud og til Siden Kupler og Spir, takkede Gavle, der levede et højt, stolt Liv i den klare Luft . . . højbaarne Monumenter fra store Tider.

I en Fart var han paaklædt og nede.

Jernbanetoget rungede og gungrede paa Jernbroen, der flettede sit Gitter, mellem hvis Tremmer Solen lo og lo og lo.

Broen dirrede i alle Fuger; den lette Jernbygning levede helt igennem; i hurtig Pulstakt gik Bevægelsen gennem hvert Led af den, og nede om Taarnenes Fod snoede Strømhvirler sig som legende Slanger.

Ind i "das alte romantische Land".

"Am Dom zu Kölln am Rheine
Dort geht die Procession."

Hvor voksede dette Kirkekor sig mægtigere og mægtigere. Et Øjeblik forvirredes Helhedsindtrykket af den strænge Konstruktion og løstes op i et Kaos . . . og atter samlede det sig igen til en imponerende Logik, en Symfoni, fanget og fæstnet i Sten.

Han kom den nær! Nej, denne Vrimmel af Spir paa hver Stræbepille, denne Uendelighed af Blomster langs hver fremstaaende Linje paa hvert Spir, Statuer i tusindvis i Galerier 92 under Baldakiner . . . Relieffer over Døre . . . højt oppe, saa man knap kunde øjne eller skelne dem, lavt nede saa mylrende i tæt sammenpressede Kompositioner, at Forstaaelsen druknede i Figurmassen Karl Hellmann knælede virkelig paa Trappen med Øjnene hæftede paa den mægtige Vinduesroses Kniplingsmønster.

- Führer, autorisierter Führer, lød det bag ved ham.

Der stod en Karl, der lignede en Pedel eller Bedemand. Karl Hellmann rejste sig og gloede dumt paa ham.

- Sie wollen den Dom sehen, und dann die Stadt?

Karl Hellmann havde i Øjeblikket glemt, at han kunde Tysk. Han svarede ikke, gik ind under den af de tre Portaler, der laa længst til højre, smilede lidt, thi han havde nær paa Førerens Henvendelse svaret med den gamle latinske Salmes Ord, der vare fødte af hans Stemning:

Dies iræ, dies illa
Solvat sæclum in favilla
Testis David et Sybilla.

Derinde . . . hvor Buerne højnede sig saa let, som de var fløjne op med Fuglesving, hvor hver Pille med sine smalle Søjlebundter fødte Ripper, der atter krydsedes i det høje, hvor røde og grønne Reflekser fra Vinduerne flammede . . . der lød mægtig Sang fra Koret: Gloria in exelsis Deo under et Akkompagnement af Orgelets dæmpede Basunstemmer.

Selve Kannikernes Fysiognomier under de hvide og røde Dragter, mens de aabnede Mundene næsten grimacerende under Ivrigheden for at synge igennem, mens de brogede Genskin fra de farvede Ruder gav deres Træk en ligagtig Farve - selv de fik Udtryk som Martyrer, sang under Baalets Flamme.

Katholicismen er en Religion, sagde Karl Hellmann, da han efter et Par Timers Ophold havde dvælet i Kirken med troendekunstnerisk Andagt . . . Hvad vi har hjemme, som duer en Smule af Kirker, skyldes den. Protestantismen har afskrabet eller overkalket dem.

Han vandrede fra Kirke til Kirke, saa en farvestraalende Basilika som Maria paa Kapitol, blodrød, gylden og himmelblaa, en fantastisk gothisk Tingest som Sankt Gereon . . . Klokkerne akkompagnerede stadig hans Vandring gennem de snævre Gader med de smalle Gavlhuses Façader . . . og næsten hvor han var, saa han Domens Taarne, beherskende alt . . .

93

Ja, Catholicismen er en Religion . . . en tankefast, konsekvent Tro; den har vovet Springet ud i det absurde og paa Absurditetens Grundvold bygget en fastere Logik end nogen som helst Filosofi.

Saaledes følte den danske Stud. theol. i Køln, den mest katholske af alle tyske Byer.

Og, da Mørket sank tæt sammensluttet over Byen, da Stjernerne svagt lysende, men i mylrende Vrimmel, sad strøede over den sorte Himmel, gik han gennem Gaderne, tynget af Ensomhedens Byrde, saa stærkt som nogensinde før.

Gud bor jo ikke i Templer, han kan ikke indesluttet bag Mure. Hvor skal jeg søge ham? Thi Menneskene kan ikke være stort for mig. Jeg har ikke Kraft til at gøre mig dem underdanig, jeg har ikke Kløgt til at bruge dem. Jeg synes dog, jeg har noget derinde, som ikke er skabt til at forgaa gennem en Forraadningsproces. Selv om jeg havde vundet hende! Hvad saa? Et Liv i forsagende Slid uden en farvet Straale som fra disse brogede Vinduer i den store Dom. Gud vil langt bedre forstaa mig end Menneskene. Kunde jeg blot finde ham, faa ham i Tale! Han maatte - han vilde være forpligtet til at forstaa det højeste og det laveste hos mig, opmande mine Længsler til kæk Flugt, le ad mine Usselheder. Er han en Person maa han være den hjærterigeste Hjælper, den mest overlegne Humorist . . . Men bor han dog ikke i disse Templer? Aldrig har jeg følt mig saa nær ved ham, som da de latinske Hymner sammen med Røgelsen steg op under Domens graa, fine Krydshvælvinger, eller da de røde, blaa og gyldne Vægge tvang ham ned til at svæve mellem de rundbuede Arkader i Maria paa Kapitol.

Her i den sorte Nat er han ikke. Her er stumt, her er mørkt.

Pludselig saa han to store sorte Masser rive spidse, lige skelnelige Flænger i Luftens sortegraa,

stjernespraglede Tæppe.

Højt oppe fra rungede Klokkeslag . . . Først tre for den hellige Trefoldighed, saa ti med mægtig Klang, som kom de fra en Kæmpesangers Lunger.

Det var Køllns Farvel til Stud. theol. Karl Hellmann. Han gik over paa den i Gaslyset hvidt skinnende Banegaard.

Nu gik det til Paris midt i Natten. Karl Hellmann sov, afbrudt af skingrende Piber, saa ud i Natten Ildtunger række op mod Himlen lodret fra de store Fabrikskorstene, vandret ud ad Masser af Vinduer, sorte vimsende Silhouetter bag de gloende Ruder. Kulos trængte sig ind i Kupéerne.

94

Hver Gang man holdt, Skrig og Brøl. Han troede at kunne Fransk. Han forstod ikke et Ord af, hvad de raabte ude, hvad hans medrejsende sagde i Vaggonen . . . Lige saa godt havde han forstaaet Arabisk.

Han hyllede sig i sin Plaid, tvang sig til at sove, og Trætheden hjalp ham.

"*La douane . . . descendez messieurs, la douane!*"

Taaget kold Morgenluft slog imod ham. Saa det afskyelige, barbariske Posekigeri og Vandring igennem de væmmelige Baase paa en fransk Jernbanestation, dem man drives igennem som en Flok Faar.

Uh . . . det var Vækkelse til moderne Liv fra Rusen i Rhinbyen med den middelalderlige Kærne bag den moderne Skal.

XVIII.

- Deres Tøj, Herre! . . . Skal jeg?

- *Sale bête* . . . Du har ikke Lov.

- Han hører ikke til her . . . Vil De se . . . jeg har Skiltet her paa Kasketten.

- Jeg kan selv . . .

- Men det er ikke tilladt, at De bærer den store Kuffert selv.

- Hvad skal De have? De der med Skiltet?

- *Yes, Sir!*

Den danske Student mente at tale Fransk, Drageren eller Sjoveren troede, at han talte Engelsk.

Pludselig træder en stor uniformeret Mand i blaat med sølvbroderet Kasket frem . . .

Han langer et Spark ud til de konkurrerende Sjovere.

- Her er den, der er avtoriseret . . . Tillader De?

- *Je voudrais bien aller, Rue de Saint Roch Numéro* . . . sagde Studenten med Ug. i Fransk til Artium.

Han var længe om at tælle Tallet 198 sammen - det var Nummeret paa det Hôtel Garni i Rue Saint Roch, der var ham anbefalet . . . men han troede meget fornuftigt, at Gadens Navn udtaltes Saint Roche, og, mens han lavede sammen: *Cent quatre* 95 . . . *vingt* . . . (lad mig se . . . 10 og 8 er 18) . . . *dix-huit* . . . ja, saa var Fyren med Kufferten væk.

Den danske Student rendte langs den uhyre lange "Embarcadère" . . . det, vi hjemme kalder Perronen . . . det var dog Pokker til Vej.

Gud ské Lov . . . der stod "SORTIE".

Nu gik det med Albuestød gennem Baase som dem, han havde set halvt i Søvn paa Toldgrænsens

Station.

Det var ikke Summen, men Brølen, Hujen, Vrælen, højt Grin, højt udslyngede Eder.

Hvor var han . . . den Fyr med Kufferten?

Karl Hellmann fór frem og tilbage i den yderste Forhal, var ved at opgive nogensinde at se sine Ejendele igen.

Var det den franske Høflighed, der som Tradition gjaldt for Valuta der hjemme i Danmark?

Det var Grobianer til Hobe, saadan som de skubbede til en, traadte en paa Tærerne, trængte paa, skreg og brølede.

Sikken en Uopdragenhed! Det var dog den væmmeligste Nation paa Jorden!

- *Eh . . . eh . . . eh . . . Monsieur!* skreg en ham op i Ansigtet.

Det var den lange Drager. Han svang den lille Kuffert i Armen og pegede ned.

Saa ud paa en stor Plads, hvor det blinkede af en Masse hvide og sorte blanke Hatte paa Kuskenes Hoveder, hvor Piskesmæld knaldede som smaa Kanonskud, Heste vrinskede, Kuskene brølte i Sky, store, hvide Heste - halve Elefanter - tre spændte i én Rad for nogle forfærdelige gule Skrumler af Vogne, fór frem og tilbage med evig Udsigt til at skure mod hverandre; de raabte, de Kuske, til hinanden, som gjaldt det Liv eller Død.

. . . Hej, der kørte en Droske frem. Den lange Drager rørte ved Karl Hellmanns Skulder og pegede mod Drosken. Det var klart, han skulde betales.

- *Combien?* spurgte den danske Student og fik til Svar en Masse Ord, hvoraf han ikke kunde skelne et eneste, mens Drageren skød ham blidt ned ad Trappen, pegede paa Drosken, der holdt bag ved hans, fortsatte sin Ordstrøm, som blev uhørlig, thi de Kuske, der holdt bag ved Karl Hellmanns Droske, bandte. En Fyr med trekantet Hat og lang Kaarde raabte ogsaa noget, Karl Hellmann havde Foden paa Vogntrinet, rakte Drageren et stort Sølv-Femfrancsstykke, holdt Haanden ud for at faa Penge 96 tilbage, men Drageren forsvandt, og Kusken kørte afsted, under sine egne Fællers knaldende Piskesnærte og "Hye"-Raab.

Det blev ved at knalde, rulle, skrige og brøle.

Nej, hvilke pragtfulde Huse! Lutter Paladser. Den blege gule Farve, ganske lidt rødlig i Tinten, som alle nye Bygninger i Paris har, forskønnedes af det blinkende Solskin.

Korinthiske Pilastre, Balkoner med Balustrer af Sten, af støbt, af smeddet Jern, stundom forgyldte, Butiker i alle Stueetager, en Masse Spejlglass, kulørte Vægge med gyldne Striber . . . Nu rullede Drosken over Asfaltbelægningen som en Baad glider paa en Indsø.

Der er Træer . . . dejlige grønne Platankroner. Hu, nu bruser der en Larm, som om mange Dampe udlodes af mange Kedler.

Prrr! Drosken standser. Den er omgivet af et Mylr af andre Køretøjer. De har slaaet Knude midt paa en bred Gade.

Karl Hellmann har Tid til at læse paa Hjørnet: "Boulevard des Italiens".

Naa, det var den!

Der laa Soldis ned over den. Han fik et Øjeblikindtryk af Træer med støvet Løv, af solgennemskinnede Støvbølger, af en uendelig Hær af Vogne, øjenskærende blanke Hatte, taarnhøje Huse, knejsende Lygtepæle, myrevrimlende Fodgængere . . . ratsch . . . nu slap Vognen løs af Knuden, ned til venstre!

Vogne fór forbi . . . Der var Herrer og Damer . . . Hvilke Dejligheder! Øjnene skinnede som Stenkulsperler. Hvor var de for Resten blege om Kinderne, de Damer! Se, se! De kørte uden Handsker. Nej . . . hvor hvide Hænder! De fægtede i Luften, Diamanter blinkede fra dem, hvidglødende, udsendende Straaler, som skar i Øjnene.

- *Diable . . . eh . . . hy* , . . *Gare là-bas!*

Hans Droske var paany i Kollision med en anden, men var los i et Øjeblik. Kuskene vendte sig bag ud og skældte hinanden Huden fuld.

En uendelig Strøm, der driver Mennesker, Heste, Vogne frem under Brusen og Brag i tindrende Lys, som

synes at knitre gennem Luften . . . det var saa, enten han vendte sig til den ene eller til den anden Side.

Pludselig Mildnedes Lyset; det syntes, som Larmen døvedes.

Det gik ind i en kølig Gade uden Sol, hvor Vognen rullede næsten lydløst. Det var en Lindring. Man kunde aande, man 97 følte sig som en Svømmer, der halvt bevidstløs har kæmpet mod Strømmen og driver ind paa smult Vand, hvis han kan beherske Situationen og haabe at naa i Land.

Nu sejlede han som i en skovbeskygget Kanal. Men kun et Øjeblik befandt han sig vel. De høje Huse, han først holdt saa meget af med deres Pilastre og Balkoner, ængstede ham ved deres nu saa kolde, ensformige og ensfarvede Masser.

C'est ici, sagde Droskekusken og holdt an efter et Par Omdrejninger ind i andre Gader, som lignede den sidste.

Karl Hellmann drev om i Gaderne, Dag efter Dag. Ja vist var København en grim By og Paris en smuk By . . . men hvilken Ensomhed midt i Vrimslen!

Hvor var der en indbyrdes Ligegyldighed mellem ham og alle de Mennesker, der strøg forbi ham som Sandskorn, der hvirvles om af Blæsten i den grænseløse Menneskeørk.

Louvre var hans Trøst. Da han første Gang saa Navnet RAPHAEL under et Billede, højt oppe til venstre i "*La salle carrée*", følte han en andagtsfuld Gysen gennem sig. Det var Sankt Michaels Kamp med Dragen.

Det forbavsede Karl Hellmann, at Rafael virkelig havde været til, at han havde malet det Billede. Om han havde mødt Kristus paa Seinekajen dernede, det vilde have været noget lignende.

Tidligere havde Karl Hellmann ikke brudt sig stort om Billedkunst. Fra den Dag ilede han til Louvre, saasnart Galerierne aabnedes, og tilbragte halve Dage der, snart ovenpaa i de brogede Sale, snart nede blandt de hvide Antiker. Egentlig Kunstforstand fik han næppe. Men hans religiøst anlagte til Andagt trængende Gemyt svømmede her omkring i Geniuskultus som Røgelseskyen under Notre-Dames Hvælvinger. Han var mere anlagt paa at tilbede end paa at erkende.

Om Aftenen led han atter af Ensomhed. Han vidste ikke, hvor han skulde gøre af sig selv. Han havde forsøgt at gaa i Theatret, men han forstod ikke, hvad de sagde. Han fattede en Slags Had til det Sprog, som han forstod saa let gennem Øjet, men næsten ikke et Ord af gennem Øret.

Men Louvre og de gamle Kirker: Notre-Dame, det farvestraalende "*La Sainte Chapelle*", den underlig sammenfiikkede og dog saa imponerende Sainte Eustache, hvor Gothik, Renæssance 98 og Rokkoko danser en Dans sammen som paa et Karneval, den elegante ridderlige lille Saint-Etienne du Mont, blev ham kære. Han kom stadig tilbage som til et Omkvæd til, hvad han havde følt i Kølln :
- Katholicismen er dog en Religion. Det er Protestantismen ikke.

De gamle Mesteres Madonnaer, Middelalderens og Renæssancens Stenknplingsarbejde, farveluende Ruder, rigtmønstrede Vinduesroser prædikede for ham som katholske Missionærer i denne Kæmpeby, som ellers ser saa lidet katholsk, saa irreligiøs ud, hvor Voltaires Aand bor og bygger paa Gader og Stræder, huser i Theatre og Kaféer.

Han havde valgt sig en Yndlingsplads - det var en Bænk paa Seinekajen ved "*Pont du Change*". Der gik han hen og satte sig efter Vandringen gennem Louvres Sale, gennem Kirkernes Skibe. Der havde han et Stykke gammelt, historisk-romantisk Paris.

Der kunde han se Notre-Dametaarnenes mægtig-høje Spidsbuer, aabne for den blaa Himmel; Hotel-de-Villes skarptagede Pavilloner, der tvang deres Indrids ind i Luftens Masse, skarpt trodsende som Riddere fra Frans den førstes Tid; naar han vendte sig, den hellige Ludvigs gyldne Spir, Korsfarerkongens himmelstræbende Andagt støbt i Metal, Filip den smukkes Uhrtaarn paa det gamle Palais . . . foran sig havde han Scenens vatrede Baand, snart blaat som en dansk Elefantridders, snart gulnen de hen, svagt mindende om Rhinen, snart violet-karmoisinrødt, genkaldende Homers vinfarvede Hav, og der, langt borte paa den ene Side, strakte Louvre sin søjle- og pilasterprydede Kongekrop i Solen, paa den anden Side løftede Mazarins Kuppel sig med mat blinkende Forgyldning over Akademiets krumme Façade.

Karl Hellmanns Liv i Paris var for saa vidt et Eremitliv ligesom hans Liv i København, hvor han ikke saa nogen, ikke talte med nogen ud over de nødvendige Ord hjemme i sit "*Garni*"; men hans Ørk var nu befolket af stadig Fatamorgana-Pragt, og hans Sjæl læskede sig midt i Ensomheden i Farver og Former.

De optog ham i lang Tid helt og holdent. Han læste kun lidet. Aviserne til Kaffen - aldrig danske, han skyede Café de la Régence for ikke at træffe Landsmænd - gennemløb han, uden rigtig at følge med, hvad

der stod i dem, uden at ane de politiske Underdønninger i disse Kejserdømmets sidste Aar. Endog Griesbachs "*Novum testamentum Græce*" blev ikke aabnet. Af 99 Kedsomhed havde det ladet sig glide plat ned paa Hylden over Buffeten i det lille Værelse derhjemme i Rue Saint Roch og havde efterhaanden faaet lokket sine Naboer til at gøre det samme. Dets Ejer gik omkring og lod sig katholisere af stumme Missionærer. Maaske den gamle Tekst, revideret af en tysk Professor fra den rationalistiske Tid, ved et ærkeprotestantisk Universitet, husede en stille Vrede over de Veje, Karl Hellmann gik.

Pyh! Det var ogsaa nogle Tanker at drive om i Paris med.

Ud i Livet!

Det var Aften. Han fulgte Boulevardernes Løb og gik ind i en Kafé paa Boulevard Montmartre.

Der lød Summen, jævn Summen i den store Sal med de mægtige Spejle i forgyldte Rammer, som erstattede Tapeter. Af og til høj skærende Latter, der ligesom blæste den overalt hvirvlende tætte Cigaretrøg til Side. Der tindrede Øjne under sort sminkede Bryn, hvide Hænder gestikulerede ud i Røgen . . . De lo saa højt, som om de var fyldte af al Livets Lystighed, disse store pyntede Kvinder. Om dem sad Herrer med høje Cylinderhatte. Karl Hellmann tog sin sorte bløde Bulehat af. Han skammede sig over den. Samtidig fandt han et Par violette Handsker i sin Lomme, trak dem paa, smilte ad sit Forsøg paa at læmpe sig efter Landets Sæder.

Der kom et stort svært Fruentimmer ind, helt i sort Silke, med dunet sort Overskæg, Kinderne hvide af Rissminke, Øjnene blanke som en febersygs, med sorte malede Streger langs de underste Laag.

Hun saa sig om, fandt rimeligvis ikke, hvad hun søgte.

- Aa, lille blonde! sagde hun ganske brat og kastede sig ned ved Siden af Karl Hellmann. *Do you speak English? Yes . . . N'est-ce pas?*

Karl Hellmann mumlede noget.

Hun trak ham i Spidserne af Skægget og sagde :

- Giv mig en Bock, min lille Belgier! Jeg er tørstig.

Han forstod kun, at hun vilde have Øl, og bestilte: *deux bocks*.

Var hun køn? Hun havde vist været dejlig. Det var dog et mægtigt og fyldigt Legeme. Og saa udgik der en sød Duft fra hende, en underlig berusende Duft . . . og dog let frastødende ham som Smagen af den grønne Absinth.

Det store Fruentimmer tog sin kødfarvede Handske af. Haanden var saa hvid som hendes Kinder. Neglene var lange, spidst 100 tilklippede, soignerede, saa deres Rande lignede Perlemor. Den stadige Diamant paa Lillefingeren glimtede som en lille Kaskade med langt rækkende Straaler.

Han kom til at le, da han mærkede, at al hendes franske Ordflaad og engelske Brokker, hans stammende Forsøg paa ved grammatikalske og Stileøvelses-Reminiscenser og opsnappede Talemaader at sige noget paa Fransk, ikke bragte dem til at ane, hvad de mente, uagtet hun talte fort som en skvulpende Bæk, og han for Skams Skyld pludrede væk som en Skade.

Det ene Glas Øl tømtes efter det andet. Timer gik. "Additionen" kom. Karl Hellmann blev af med en "Louis".

Fruentimmeret snappede hans Portemonnaie ud af hans Haand; aabnede den, fandt to Tyvefranksstykker, trak ham med et Ryk ud fra Sædet, gennem Døren og raabte til en Droske :
94. Rue Vivienne.

Han lod sig trække, ærgrede sig lidt . . . men var i den Tilstand, hvor man lader sig behandle som en viljeløs Genstand.

Hun havde jo taget hans to Guldstykker. Han anede intet Middel til at faa hende til at give dem tilbage.

Éh bien donc!

De rullede afsted.

Der laa Bibliothèque imperiale bag Gitteret og lo haanligt af ham i den tidlige Morgen gennem alle sine røde Mursten og Kalkstensprydelser ud gennem Haven mod Rue Vivienne.

Hver Gitterstang med sin forgyldte, svagt luende spidse Flamme gjorde Nar ad ham.

Hvilke Brudeblus! Hvilket Bryllup de dog brændte for!

Den danske Student græd højt, og Navnet "Johanne" trængte sig med Hulken op gennem hans Strube.

Du gode Gud, hvor han foragtede sig selv! Alle Slags Skriftsteder randt ham i Hu . . . og Tante Aurelia . . . og hans Fader . . . og Huset, det stille Hus i den danske Købstad, hvor Moder og Datter læste kyske Digtværker under Astrallampens Skær.

101

Kunde han have spyttet sig selv i Øjnene, havde han gjort det. Angre . . . det gjorde han egentlig ikke, han var altfor arrig paa sig selv.

Det er kun det første Skridt, som koster.

Efterhaanden lærte Karl Hellmann at tale Fransk saa nogenlunde, gjorde paa sin Restaurant Bekendtskab med unge Mennesker og fulgte deres Veje, uden at faa nogen til Ven. Han følte, hvor sky Franskmændene er over for fremmede, følte altid en Kløft, netop naar han troede at være sine Øl- og Dominokammerater nær.

Tilbage! Han maatte blive paa den anden Side. De forstod ikke hinanden.

Sorgløst lod han sig drive for Vind og Vove. Tiden havde han aldrig forstaaet at tage i Agt. Uden at han vidste det, gled Tiden og Pengene med den.

Da det var hans Fødselsdag - en Dag i Oktober - opdagede han pludselig, at han havde været over to Aar i Paris.

Han morede sig egentlig ikke, men kom til at finde Behag i det beskæftigede Driverliv, som man saa let og behagelig kan føre, saalænge man har noget i Portemonnaien.

To Aar! . . .

Hjemme fandt han et Brev fra Prokurator Weis. Det lød:

Hr. Cand. phil. Karl Hellmann!

I den Tro, at Deres mer end toaarige Ophold i Paris vilde give Dem literære Impulser, hvis Frugter jeg endnu venter paa, har jeg ikke villet tilbageholde Udtællingen af Deres liden Kapital, hvilken nu snart er opbrugt paa 500 Rigsdaler nær, hvilke bero hos mig. Skulde Deres Arbejde ikke have naaet til Modenhed, tilraader jeg Dem at rejse hjem og der at bearbejde det af Dem muligvis indsamlede Stof.

Tjenstligst

Weis.

Ja, ja ... ja! Han havde gættet det, den gamle. Karl Hellmann havde jo dog ment, at han maatte blive Forfatter - poetisk-videnskabelig . . . Ja, det var han endnu ikke bleven klar over.

Han stampede i Gulvet.

- Jeg vil gaa over til Katholicismen! Jeg vil skrive en katholsk 102 Religionsfilosofi. Dette er ikke til at holde ud! Jeg gør mig til Nar for Alverden . . . og for mig selv . . . Jeg har besøgt Kirkerne andægtig som en troende Katholik. Alt i Kølln saa jeg Katholicismens Sandhed i de farvede Ruders Lys. Jeg vil ud til Jesuiternes Hus i Rue de Sèvres. Nu skal, nu maa det være Alvor . . . De skal forarges derhjemme over min Bog. Maaske en . . . en vil læse den og forstaa de Stemninger, der har baaret mig derhen. Min Kærlighed, der var ulykkelig, vil just derfor svinge mig op til de Regioner, jeg altid har higet efter . . . Dante og Beatrice! Petrarca og Laura! Abailard og Heloise! Goethe og Friederike! Musset og George Sand! En Mand bliver aldrig stor ved at ægte en Kvinde, kun enten ved den evige Længsel eller ved den hjærteoprivende Skuffelse . . . Jeg vil gaa i Skole hos Jesuiterne! Ud til Rue de Sèvres!

Han vilde køre med Omnibussen derud, gik ind paa et Bureau for at tage Nummer.

Bureauet var ganske tomt for Passagerer. Klokken var kun 8 Formiddag.

Bag Disken ludede et graat skaldet Hoved ned over Pulten. Issen skinnede rødgul og blank som en Konkylie. Et Apostelskæg, mægtigt og hvidt, laa krumt hen over Pultens Flade.

- *Un numéro . . . Route de Saint Sulpice*, sagde Karl Hellmann.

Hovedet løftede sig Et poset Øje hang langt ud af den ene Øjenhule . . . Kendte han ikke det Hoved? . . . Nej, det var jo umuligt. Karl Hellmann mumlede paa Dansk :
- Naa i Dag behøver man da ikke at vente længe.

Figuren bag Pulten rettede sig helt :
- De er dansk . . . Men da! . . . Er det ikke . . . Nej . . . det er det ikke . . . Jo . . . det er . . . det er . . .
- Er det ikke Hr. Husum!

- *Parfaitement, lui en personue* . . . Det er Hellmann . . . formodentlig nu Cand. theol. . . . Naa ikke? Glæder mig, for jeg er Katholik . . . og det for Alvor, ikke paa Skrømt.

- Jeg vilde gerne have et Nummer til den første Omnibus til Saint Sulpice.

- Aa - haster det, Hr. Hellmann? Nej . . . det gør ikke. Det kan jeg se paa Dem. Naa De er ikke Cand. theol.? *Bien!* De har udgivet en Digtsamling, er bleven maltrakteret af Kritiken? Naa ikke? . . . Ja saa? Gør æsthetiske Studier her i Paris? . . . Kan tænke det. De gør Ret, for det gør jeg med. De smiler?
103

- Nej.

- Naa, ikke? Ja, ja. Ja saa havde De havt Ret til at gøre det. Her paa et Omnibusbureau . . . Det vilde yde Stof til Grin i vort kære lattermilde Fædreland. Naa da! . . . Men nu maa jeg først sige Dem, at her er jeg Chef paa Bureauet, hjemme var jeg Hundedreng i det Mandarinland, hvor hver Gadefejter skal tage Eksamen. Men man skal s'gu ud i større Forhold, Hr. Hellmann! *Une cigarette, s'il vous plaît* . . . Som jeg siger Dem, her paa dette Bureau er jeg en overordnet Person. Nu skal De se. *Hé . . . Marius . . . ici, mon galopin!*

En opløben Dreng i strikket Hue og en mørkeblaa strikket Heldragt kom frem fra et mørkt Hjørne. Med flydende fransk Tunge bød "Chefen for Bureauet" ham passe Tingene, mens han gik et Øjeblik.

- De taler jo godt Fransk, sagde Karl Hellmann.

- *Sapristie*. Min Moder var fransk Modehandlerinde i København. Min Fader har jeg aldrig kendt. Et Kærlighedsbarn, Hr. Hellmann! Man siger, det bliver de mest begavede og mest ulykkelige Børn. Kan De huske Kateketen, den yndede Prædikant hjemme i Kragehul ? Han læste Fransk i Borgerskolens Realklasse og udtalte det som en Hollænder. Men ingen i Byen vilde tro, at jeg kunde Fransk, fordi jeg var uden Eksamen . . . Vi maa forny vort Bekendtskab . . . *jeg* kender Paris ud og ind, paa Retten og paa Vranken. De kan altid tage til Saint Sulpice. Lad os gaa ind paa Kaféen der!

- Nej . . . Tak!

- *Sans façon*, ingen Provincialismer! Siden De ikke har faaet Embedseksamen, kan man vel tale familjært med Dem. *N'est-ce pas?* . . . De er nylig kommen til Paris? . . . En ren Novice? *N'est-ce pas?*

- Jeg har været her i et Par Aar.

- *Nom d'un chien!* . . . Arbejder paa et større Værk? Pst . . . Jeg spørger ikke, vil intet vide. Man skal ikke forberede Kritiken paa noget, men overraske den. Jeg er ganske af Deres Mening. Vi maa ind paa Kaféen . . . Her i denne store Verdensstad, her staar alle paa det samme Niveau, her føler jeg mig ganske paa Højde med Dem og enhver anden . . . rent ud sagt . . . her har ingen spurgt mig, om jeg havde dansk juridisk Eksamen, og jeg byder Dem sans façon ind paa en *Absinthe Pernod*.

Han rejste sig. Hans Klæder vare noget luslidte, men ikke uden tilstræbt Elegance. I en granatrød Slip sad en Naal; han 104 bar lang sort Figurfrakke, sorte snævre Benklæder, den opstaaende Flip var lidt flosset i Randen, den høje sorte Hat, som han tog ned fra Knagen, idet han sagde: De véd, at saadan en Knage her hedder *un champignon*, saa ud til at skyldte Vandbørstning sin Blankhed. Karl Hellmann søgte endnu en Gang at slippe fra ham ved en Undskyldning, men Hr. Husum forsikrede ham, at Saint Sulpices to "Klarinettaarne" ikke løb fra ham, og at han, hvis Hr. Hellmann ikke gjorde ham den Ære, saa vilde han anse ham for befængt med "antikviserede danske Studenternykker".

Da de sad i den lille Kafé mellem hvid- og blaablusede Arbejdere i det spejlbeklædte Rum, hvoraf Hr. Husum benyttede sig, idet han ved hver Drejning saa efter sit Billede, sagde "Chefen" paa Omnibusbureauet :

- Kære, da jeg aldeles ikke stiler efter at blive Romanforfatter, da jeg har fundet min Kunstgenre . . . ser De . . . In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister . . . ser De, saa maa De gerne bruge min Biografi til en Roman . . . saa sender De mig bare et Mæcenat-Eksempel med egenhændig Paaskrift. Hvad? Det lover De mig? *Bien!* Den dybere Udvikling maa De selv sætte til, for, hvis jeg gav Dem den, fik Deres Fantasi jo slet ikke noget Spillerum . . . saadan romantisk Frihed . . . De faar kun rene Faktumnier . . . Véd De, hvor jeg sidst

havde fast Logis i vort kære Fædreland?

- Nej . . .

- Gæt . . . Nej, det kan De ikke. Rent ud sagt: paa Ladegaarden. Tror De, jeg skammer mig over det? . . . Ha, ha, ha! Nej, nu morer jeg mig kostelig over det . . . Er det ikke glimrende? Jeg har, min Sæl, været paa Ladegaarden . . . Skaal! *A la vôtre*. Der kommer en ny Byfoged til Krähwinkel. Han vil forcere mig til at arbejde som en Hund uden at forhøje min Gage, vil forbyde mig mine kunstneriske Udenomssysler, som i mange Aar havde været Byens eneste æsthetiske Opdragelsesmiddel. Lad det saa have havt, hvad Mangler det vil . . . *bien!* Vi brouillerer. Jeg rejser til København, søger Engagement ved alle Theatrene . . . ingenlunde som Skuespiller, thi den Fejl ved mit Øje vil aldrig tilstrækkelig kunne dækkes af Sminken . . . det erkender jeg . . . jeg er ingen forfængelig Nar . . . véd meget vel, at min Benbygning ikke er ulastelig . . . men som Sceneinstruktør, Maskinmester eller Soufflør . . . Det kan ved Gud da ingen kalde ubeskedent, og jeg har nu den Mening, at enhver, der virker med til det kunstneriske Ensemble, er lige saa genial som en Primadonna, 105 første Elsker, eller Tragiker eller Komiker . . . Refuseret . . . fy! . . . blæst bort! . . . Jeg søgte Arbejde ved Journaler . . . ja Afskriverarbejde, for jeg har altid sagt: Real Ballast om Formiddagen . . . saa gaar den ideale Flugt sikrere efter Mørkets Frembrud! Nej . . . intet Bid! Saa blev jeg virkelig humoristisk, da jeg ikke havde Klæder paa Kroppen eller Brød til at putte i Munden. Jeg meldte mig til Ladegaarden. Ha, ha, ha! Jeg har været Ladegaardslem, Hr. Hellmann!

Øjet truede med at falde ned paa Bordets Marmorplade.

- Inspektøren tilbød mig Kontorarbejde. Men, da jeg nu havde valgt det humoristiske Fag i Stedet for det pathetiske, som De véd, jeg mest dyrkede i gamle Dage, fordi de Spidsborgere i Krähwinkel selv var saa komiske, at de ikke forstod Komik . . . altsaa, da jeg nu var slaaet ind i det modsatte Fag, vilde jeg være konsekvent, for er der noget, jeg er, saa er det *det*. Jeg bad ærbødigst om at feje Gade med de andre Sjovere. Nu maa De selv i Fantasien udmale, hvor jeg morede mig, naar jeg fejede f. Eks. paa Gammeltorv og med Kosten kunde stænke en Spidslærke et lille Mærke paa Strømperne, naar hun gik og løftede op etc. etc. . . . og høre hende hvine som en Griseunge . . . Ha, ha, ha! Ak ja, stundom forsikrer jeg Dem . . . i svage Øjeblikke kunde jeg ønske at være Ladegaardslem igen, staa paa Gammeltorv og give Verden satiriske Stænk med min Kost.

Inspektøren var selv Humorist. Vi to var nær ved at dø af Grin, naar vi talte sammen, og det gjorde vi tidt. Han formelig søgte mig, og, havde han turdet, var vi sikkert blevne nærmere Omgangsfæller.

En Dag sagde han :

- De maa s'gu dog alligevel være et Geni, Husum!

- Man er fornøjet med et lille Talent, Hr. Inspektør! svarede jeg.

- Ser De . . . Byen der nede har lavet en Subskription for Dem. En Forstkandidat . . . det var Borch . . . Deres Ven, har samlet 100 Daler sammen til Dem, og det er i taknemmelig Minde om Dem som lokal *Maître de plaisirs*. Hvad vil De nu?

Som et Lyn fór en Tanke mig gennem Hovedet.

- Til Paris, til Paris! . . . Til min Moders, Mademoiselle Berthes By! jublede jeg.

Inspektøren saa ganske alvorlig paa mig. Jeg tror virkelig, han blev imponeret.

106

Saa gik det her til Paris, min Moders By. De kan tro, jeg lo ad Kateketen, som var Lærer i Fransk. Sproget lærte jeg straks.

- Sultede De ikke?

- Jo, det ved Gud, jeg gjorde, ha, ha, ha! Men ser De, det franske Blod løb i mine Aarer. Jeg havde Gnisten . . . Jeg gik ind til Père Chervaux af Jesu Orden. Jeg havde læst hans Navn i en Avis. Jeg fandt ham i Rue de Sèvres, fortalte ham min Historie. Han skaffede mig Pladsen derovre paa Bureauet. Jeg gaar til Skrifte hos ham . . . og tænk Dem . . . jeg, som ingenlunde har levet ren i Danmark, jeg har nu ingen Synder at bekende. Jeg er ren, ren, siger jeg Dem. Jeg er nu en Gilding for Himmeriges Riges Skyld . . . Endnu en Pernod!

- Tak . . . maa jeg . . . ?

- Ja, De maa, men paa Betingelse af, at, naar De skriver om mig, nævner De ikke mit Navn . . . Ser De, Gnisten tænder senere nu end før. Mændene skal modnes, før den tænder. Napoleon den første var nogle og tyve Aar, Napoleon den tredje nogle og fyrre, jeg er halvtreds. Det er et Symbol, ser De. O- ho! Hjemme havde jeg fire over mig paa Kontoret. Her har jeg Drengen Marius under mig. Atter et Symbol! En

Begyndelse. Véd De, hvad der er mit Hovedfag? Der er et Marionetteater i Champs-Élysées. Der arbejder jeg om Aftenen. I Marionetkomedien spiller jeg - forstår sig gennem en Dukke bag Scenen - Englænderen, der taler gebrokkent Fransk. Jeg gør stor Lykke . . . jeg trækker i Traadene, taler for Dukken, to Francs hver Aften. Mein Liebchen, was willst Du mehr? - To Francs her fra 8 til 9 . . . to Francs ved tilfældigt Akcidensarbejde, som den Idiot af en Bogtrykker og Redaktør sagde i vor Ravnekrog. Hvad mon de vilde sige der om Kontoristen Husum? Han har sejret. Men Sejren bliver større.

Snart kommer en stor Katastrofe. Antikristen viser sig. Det er Ernest Renan. Jeg læser Bibelen, ser De. Saa kommer Aabenbaringens Dag: Katholicismens store Sejr, Kristus skjult bag Skyen . . . Madonna bedende for Synderne . . . jeg har egentlig aldrig syndet . . . siger Père Chervaux . . . langt mindre end Maria Magdalene, som man har rejst Kirken for med de mange Søjler, ser De. Saa kommer Kristi Statholder . . . Kejsere og Konger vil genoprette Katholicismen . . . hvem véd, om jeg ikke kan ende som Ærkebisp i Absalons genoprettede Sæde i Lunds Kirke, som Find Trolde byggede. Ha, ha, ha! . . . Griner De paa dansk sjofel Manér, slaar jeg Dem Glasset i Skallen . . . nej . . . 107 nej . . . thi jeg vil være syndfri som Ridderen, der erobrede . . . hvad kalder De det . . . Bægeret? . . . jeg har læst om det . . . Men jeg er bleven Kunstner . . . Det er foreløbig nok, Madonna være lovet! Kan De kende min gamle Bas?

Han lagde sig paa Knæ, kastede Hovedet ned mod det sorte Læderhynde paa Bænken langs Kaféens Væg og brummede som en Top, der snurrer:

O sanctissima,
O piissima,
Dulcis virgo Maria,
Mater amata,
Intemerata,
Ora, ora pro nobis!

Karl Hellmann blev uhyggelig ved Scenen, gik hen til Værten ved Disken og hviskede :
- Er han . . . fuld? . . . Eller . . . ?

- Aldrig mere end to Absinther! Men han er lidt sprukken her oppe . . . hm! . . . ellers en brav Mand. Betaler altid.

I en Fart var Husum oppe.

- Saa gaar vi over og tager reel Ballast paa Kontoret, sagde han . . . og bliver Kunstnere i Aften. Men bliv Katholik, min gode Hellmann, bliv Katholik! Tag mig under Armen, jeg er lidt svag i Benene! Husker De Erik Bøghs Ord:

Mon jeg er fuld? Ja, det er troligt -
men af Champagne er det ej;
dertil staar Benene for roligt.
Er I svage . . . nej, vist ikke nej.
Se, hvor rette, se, hvor nette.
Min Rus er af den bare, bare Fantasi.
Jeg den bære kan med Ære.
Jeg er intet forfaldent Geni.

Han sang, mens han gik over Gaden og ind i Omnibusbureauet, hilste Karl Hellmann med Haanden som en Konge, der afskediger en avdiensbegunstiget.

Karl Hellmann satte sig paa en Bænk ved Tour Saint-Jacques. En tungsindig kold Klarhed bredte sig næsten forfriskende over hans Tanke.

I den halvgale, aldrende Fyr, Købstadens Geni, saa han en skærende Parodi paa sig selv. Og han, den halvgale, var egentlig fornuftigere end han. Han gik i Selvskuffelsens Taage hele 108 sit Liv, og, naar et Glimt af Ironi blinkede, saa var han ogsaa glad over det.

Som Husum havde Karl Hellmann tænkt paa at blive Katholik. Hvorfor? For at stive sin holdningsløse Personlighed af, for at væde sin tørre Fantasi, for udenfra at hente noget, der kunde gøre ham til, hvad han ikke kunde blive indenfra.

Han var jo ogsaa Geniet fra Købstaden, der havde savnet Vingefang i de smaa Forhold, var draget til en Verdensstad . . . og saa vist som 2 og 2 er 4, naar hans Penge var til Ende, var han ikke saa heldig stillet som den gamle Kontorist. Han kunde dog virkelig tale Fransk. Han kunde nok huske, at hans Fransk havde været til Latter i den sjællandske Købstad, hvor enhver Pigelil mente at kunne det bedre. Han, Karl Hellmann, kunde ikke tale paa Mester-Jakels Dukkens Vegne paa et Marionetteater.

Med andre Ord :

- Jeg kan ingen Verdens Ting . . . kunde jeg endda skrive: "Et unyttigt Menneskes Dagbog", men det kan jeg heller ikke . . . Jeg kan ikke engang faa Føden her, naar mine Penge slipper op.

Med et langt Blik favnede han Taarne og Tinder i den høje Luft, gik langs Seinen, smaasnakkede med den blegt blinkende, sagte rullende Flod som med en Hund, han havde faaet kær, gik op i Louvres Sale, var ved at græde, da han sagde Farvel til Rafaels Sankt Michael og til Venus fra Milo, aandede op, da han stod paa Place du Louvre, og Uhret snurrende slog paa Saint Germain l'Auxerrois, hvis brogede og forgyldte Forhal sendte ham et mat Smil.

- Jo, Timelærer kan jeg blive. Lærer i Fransk . . . skønt jeg ikke kan saa godt Fransk som Husum, ham, jeg oversaa for 10 Aar siden og nu maa se op til. Ha, ha, ha!

Samme Aften tog han Billet til København paa Nordbanegaarden og kørte lige hjem, næsten uden at se ud af Ruderne, blot ønskende, at Vejen havde været mindst ti Gange saa lang.

109

XIX.

- Vidste jeg det ikke nok? Havde jeg ikke nok tænkt mig det?

- Ja, siden Faderen, Justitsraad Borch, døde, har han slet ingen Kapsun havt paa sig.

- Gud ske Lov, at den gamle Justitsraad lukkede sine Øjne, før Sønnen kom saadan afsted!

Samtalen førtes paa Byfogdens Stentrappe mellem Kammerjunker Gravenhorst og Amtsforvalteren Kammerraad Boldt.

De havde læst i den Berlingske Morgenavis, at "En" havde faaet tredje Karakter til Forsteksamen, og, da de vidste, at Andreas Borch endelig var naaet saa vidt, at han havde vovet sig til det afgørende Skridt, og ikke fandt hans Navn nævnet, sluttede de sig til, at han var den, der havde faaet tredje Karaktens vanærende Mærke brændt paa sin Pande.

Og Slutningen var rigtig. Andreas Borch havde Attester fra mange Forstmænd for praktisk Dygtighed, for at være en udmærket Jæger og en særdeles god Skytte - hvad der ingenlunde er et og det samme . . . men Matematik og Kemi kunde han aldrig ret faa ind i sit Hoved.

Da han efter endt Eksamen fik Resultatet at vide, gav han sig uvilkaarlig til at fløjte Melodien til Tyroler-Ferdinands Vise:

Paa Livets Bane, hvor jeg Dig venter,
en Elskovsstjerne paa Himlen brænd(t)er.

Men, da han kom ud i Landbohøjskolens Have, brast den stærke Mand i Graad som en lille Skoledreng, der har faaet mdl. i Maanedskarakter, og gik ludende ind under nogle Buske.

- Og fordi man ikke kunde lære det Skidt, kan man ikke blive Skovrider . . . Jeg kender s'gu hver en Træsart i de danske Skove, hver Jordart i vor Bund . . . hvad Fanden kommer Logarithmen af Fanden - hans Oldemoder, divideret med Logarithmen af Professor X's Næsetip og Professor Y's Ende - Kvadratoden af den enes Datters lille Taas Ligtorn og den andens lange Søsters Næsevorte mig ved?

I Arrighed og Sorg hobede han Vrøvl paa Vrøvl som Børn, der stiller den ene Graasten oven paa den anden, indtil Bunken ramler.

110

- Naa - jeg kan vel faa Lov at gaa og være Skytte Resten af mit Liv. Føden skal jeg nok tjene - saa Fanden med Resten! Der er jo endda lidt tilbage af Arven efter den gamle. Gud ske Lov, at Vorherre kvalte ham, inden han blev klar over, hvor stor en Odder hans eneste elskede Søn er!

Han gik hjem og skrev til sin gamle Principal Skovrideren, som han havde ligget paa Distrikt hos i saa mange Aar. Han fik Svar, at han hellere end gerne vilde have ham igen, og at han, Skovrideren, brød sig

Pokker om Matematik og Kemi, som han havde lært for 40 og glemt for 35 Aar siden.

Kedeligst var det, at Andreas Borch ikke turde vise sig i sin Fødeby, som han elskede fremfor alle Byer i Danmark og dem, han havde set i Sverig. Det kan godt være, det er noget Sludder, tænkte han, men de vil glo ondt paa mig gennem Rummet mellem Vindueskarmen og de nedrullede Gardiner.

Han vendte da tilbage til sin gamle Dont hos sin Skovrider, men paa ensomme Vandringer i de store Skove nagede tredje Karakteren mere paa hans Sind, end han vilde vedgaa for sig selv. Over for andre gjorde han Løjer med den og sagde: "Jeg er en Forstkandidat, som ikke er til at foragte".

Hans Liv gled som før. Men han kom dog ikke paa Ballerne i Byen.

En Søndag Morgen tidlig ved Sankt-Hansdags Tider var han gaaet op paa en Sandhøj i Skoven. Han vilde se til nogle unge Graner, hvorledes de groede.

Jo, Granerne groede godt nok. Der var Fart i de Karle. Se, hvor de sendte fine, lyse, krydret duftende Skud i Vejret! Naa, Myrerne begyndte at more sig, det Rak, der nedenfor. Det var der vel ikke stort at gøre ved. Videnskaben - pyt! - ja, den forslog godt over for alt Slags Utøj!

Han saa ud over den blaanende Egn - med lys, lidt tyk Luft, ud over Skovkamme og Landsbyer med blaa Røgsøjler fra alle Skorstene. De løftede sig rankt, de Røgsøjler, bredte sig, dryssede ud og forsvandt fnugopløste i Luften.

Hvor var der stille! Der stod ogsaa som en lilla Røg ud over den grønne, paa sine Steder ret høje, lidt blegnende Sæd paa Markerne.

Langt henne ragede det røde Taarn op paa Købstadens Kirke. Spiret strakte sig slankt i Vejret, kongeligt imod Landsbykirkernes kullede Taarne med skraa Tage og lidt kluntede Trappegavle. Det kløvede Luften som en spids Pil.

111

En Vogn saas af og til paa Vejen til Byen, svandt og kom frem, eftersom Skoven lukkede eller aabnede sig, og rent blev borte langs samme Vej.

Andreas Borch kunde se langt. Han saa den store Klokke sætte sig i svingende Gang oppe i Lydhullet.

Nogle Sekunder - og saa rungede Klungen hen over Mark og Skov.

Andreas Borch gik indad mod Byen. Havde nogen sagt til ham, at det var den gamle Klokke, der tvang hans Skridt, saa vilde han have sagt: "Sludder!" til vedkommende.

Uden i Forvejen at have besluttet noget, gik han uvilkaarlig over en Marksti, der førte hen til hans Barndomshjem uden for Byen. Han havde hidtil skyet at gense det.

Der var en ny Bolig under Bygning til hans Faders Efterfølger. Hvor saa den ud, den gamle Grund!

De gule raa Mure grinede igennem Stilladserne. Og Haven! Brokker og Grus laa over de gamle Blomsterbede, dem, den gamle Justitsraad havde gaaet og puslet med, saalænge han aarkede. Mellem et Par saadanne Bunker løftede en silde født, anæmisk Tulipan sin rød- og gulstribede Krone, saa forbavset og dum ud. Den store Plæne, hvor et pragtfuldt Rosentræ i Midten havde været flankeret af fire Rabatter med fine Roser, laa dræbt, kvalt under Dynger.

Man arbejdede ikke, thi det var i Kirketiden. En enlig Mursvend sad i Straahat og hvid Arbejdsdragt paa en af Dyngerne, spiste Spegesild og Surbrød, drak bajersk Øl af en Halvflaske og Brændevin af en Pægleflaske, mens han sang ud mod Klokkelagene :

Nu skal Du ha' Din varme Mad.

Andreas Borch følte Lyst til at yppe Klammeri med ham. Hvad havde han at gøre der i Dag, da det var Søndag? Det var, som om han af pur Ondskab vanhelligede det mindefyldte Sted.

Tæt op ad det gamle Hus's store, kønrøgsmalede, knortede Sokkel groede endnu en Hob Resedaer. Andreas Borch plukkede nogle af dem og gik op mod Byen.

Han gik uden om den langs en Spaseresti, anlagt af "Forskønnelseskomitéen". Den endte ved en af Udkørslerne mod Nord.

Tæt uden for den laa en Have, oprindeligt et Stykke Mark, omhegnet af et højt Jorddige. Nu var Hegnets Popler og Hasler 112 voksede til, saa Haven derinde laa helt skjult for dem, der gik udenfor.

Haven var i sin Tid anlagt af Peter Alslev. Mange Gange havde Andreas Borch leget i den med Johanne, med Piger og Drengene fra Byen. Nu dyrkedes den af "Efterfølgeren".

Laagen stod paa Klem. Andreas Borch havde stor Lyst til at gaa ind, og, hvis der var en Mursvend, som sad og sang sjofle Viser paa en Bunke Brokker, saa *vilde* han skælde ham ud.

Nej . . . Haven var pænt holdt. Der var just ikke synderligt med Blomster, men der var mange Frugttræer og Aspergesbede, mange og store Grønplæner med højt saftigt Græs, et Lysthus i hvert af de fire Hjørner, hvis Tremmer tæt omsnoedes af Hybenroser og Klematis.

I det Lysthus til højre stod noget højrrødt stærkt imod de smaa blegrøde Roser om Tralværet.

Det var en Dame med højrrødt Shawl kastet om Hoved og Overkrop. Hun sad med en Bog i Skødet, løftede Hovedet ved Laagens Knagen, da Borch vilde lukke den til.

Jo - det var hende . . .

Han stod forlegen, bed sig i Knoerne, vidste ikke om han skulde gaa frem eller tilbage.

Han kunde se, at hun blev rød, da han tog Hatten af. Hun syntes ogsaa at tøve lidt og tænke paa, hvad hun skulde gøre, mens hun langsomt og alvorlig besvarede hans Hilsen. Da rejste hun sig og sagde:
- God Dag, Borch! Vær saa god og kom nærmere!

Han havde Fornemmelsen af, at hans Gang var sluskende som en skamfuld Skoledrengs, da han nærmede sig.

Ak . . . hvor var hun bleven gammel! Solen beskindede nogle Sølvtraade i Tindingerne. De fine Dun om Overlæbe og Kind var stærkere, end de burde være.

Hendes Smil syntes træt, da hun rakte sin behandskede Haand mod ham og sagde:
- Det er da en Evighed siden, vi saas . . . Kommer De aldrig her til Byen?

- Jeg gaar helst uden om den, sagde Borch.

Denne dannede Pige maatte, mente han, absolut foragte et Subjekt med tredje Karakter til Eksamen. Men hendes Ansigt blev ubevægeligt, hun saa uforstaaende paa ham. Det pinte ham. Ærgrelsen over hans tredje Karakter begyndte at koge op i ham. Det maatte ud af ham.

113

- Ser De . . . man har faaet et Klip i det ene Øre ligesom et mærket Faar . . . saa man vil nødig rende gennem Gaderne.

Nu forstod hun, kunde han se. Han blev halv rørt, halv arrig. Han vilde hende godt og ondt paa samme Tid.

Hans Blik faldt ned paa Bogen, der laa aaben paa Bænken i Lysthuset. Paa de smalle Kolonner langs Siderne saa han, at det var Vers. Arrigheden vippede Rørelsen i Vejrèt:

- De læser og læser og læser. Hvor gider De? Jeg aabner aldrig en Bog.

- De maa da have et meget rigt Liv, sagde Johanne og vred lidt paa Mundvigerne.

- Guvernanteblodet er i hende . . . hun bliver en gammel Spidslærke ligesom Moderen, tænkte Andreas Borch, mens han sagde:

- Nej. Jeg lever den ene Dag som den anden.

- Hvad gør De da, naar De er ene og ubeskæftiget?

Det slap ham ud af Munden med en Magt, der var stærkere end hans Vilje.

- Saa skælder jeg mig selv og hele Verden ud.

Johanne lo; han lo forceret . . .

- Men De græder jo, Borch! sagde hun.

- Nej, sagde han tørt, men, naar man griner mod Solen, faar man Vand i Øjnene.

- Moder er meget syg, Borch, sagde Johanne efter en Pavse.

- Hvad fejler hun? spurgte Borch livlig.

- Tæring.

- Tak, Skæbne!

Han fortrød saa inderlig, at han i Tankerne havde gjort den "rare Fru Alslev" Fortræd.

- Hun lever ikke Efteraaret over, siger Lægerne.

- Hvad bliver der saa af Dem, Johanne? Jeg véd jo paa anden Haand, at Deres Faders Efterfølger har købt Dem helt ud . . . og den Rest af en Købstadejendom . . . de synker jo alle i Pris . . . hvad skal det blive til?

- Aa, hvem tænker paa saadanne Ting?

- Ja, men det er galt, det er galt, det er splintrende galt.

- Jeg kan jo tage en Plads som . . .

- Lærerinde? . . . Nej, nej, nej, Johanne!

Han rev en Dusk Blade ned fra Lysthustremmernes Espalier og smed dem paa Jorden. Hans Bryst arbejdede.

114

- Johanne . . . har De glemt . . . kan De huske . . . ham . . . vor Ven . . . ham, Karl Hellmann?

- Det gaar ham udmærket. Han er fransk Sproglærer i København . . . men hans Liv er nok . . .

- Saa-aa-aa? Ja, han kunde blive til, hvad det skulde være. Han vilde være noget stort . . . men det var vist ikke hans Mening at blive det paa den Maade . . . Nej, Videnskab . . . eller det der . . .

Han knipsede til Bogen paa Bænken.

- Aa, fortsatte han, de er tossede i dette Land. Alle en Smule begavede Mennesker er bidte af en gal Professor, Poet eller Skuespiller. Alle vil de bemærkes . . . Ingen vil . . . vil sidde som vi, skjult i en gammel Have, i en lille By, eller i . . . et Skovfogedhus paa Landet . . . Johanne . . . holder De en lille Smule af mig, saa kan der blive noget . . . ikke meget ud af mig endnu . . . Vi maa resignere, det maa vi s'gu.

Hun saa paa ham og sagde:

- Se paa mig, Borch! Jeg er falmet.

- Se paa mig, Johanne! der er Møl i min Pels.

Han pegede fra hendes Tindingehaar ned paa sit Skæg . . . Skal vi slaa af paa det der?

Han pegede paa Bogen og op i Luften og hviskede:

- Det kommer an paa at redde Stumperne . . . Min Faders gamle Hus dernede, det har de revet ned . . . De bygger et nyt . . . De vilde være Frue paa en Borg . . . som de laver i Bøger som den der. Jeg vilde . . . ja, jeg vilde dog mindst være kongelig Skovrider . . . Naar jeg kan blive kongelig Skovfoged . . . vil De saa? . . . Sig ja eller nej!

Johanne smilede lidt sygt, fik Taarer i Øjnene og sagde:

- Min gamle Barndomsven . . . I Guds Navn . . . Men, mens Moder lever, bliver jeg hos hende . . . De er et Stykke af en Mand . . . det var han . . . den anden ikke.

- Vi taler aldrig mere om ham . . . Farvel . . . vi ses!

De skiltes ad ved Havelaagen under Guldregnsbuskens ombøjede Bue og gik til hver sin Side, Johanne stille, hyllet i Tanker. Andreas Borch tav, til han kom ud paa Landevejen, da stemte han i Sang, skønt han ikke kunde synge stort bedre end en Ravn eller Krage.

115

Heller ikke blev det et Liv i Sang det, de to gamle Barndomsvenner kom til at føre.

Den gamle Skovrider fik udvirket, at en "kongelig Skovfogedtjeneste" blev oprettet for Andreas Borch. Der blev bygget et pænt lille Hus paa et Sted i Skoven. Hyggelig lænede det sin Ryg mod den store Skovmasse og vendte sit Ansigt ud mod den store aabne Slette med en Sø og med andre Skove i Horisonten. Og foran Huset en lille Have, Fru Johannes Domæne.

Det var ikke til at leve af. Efter et Aars Forløb havde Ægteparret en Datter med Faderens brune Øjne gloende ud fra Vuggen i det lille Sovekammer. Andreas mærkede, at Pengene ikke strakte til, straks da Barselfærden var overstaaet.

Han var flygtet ud i Haven den Nat, Katastrofen gik for sig. Han vred sine Hænder, mens Skrigene lød vildt ud imod ham. Han klæbede sin Kind til Ydervæggen, blev endnu mere bange, da Skrigene tav, end da de skar i hans Hjærte. Det var en haard Fødsel og et langt Sygeleje for Johanne. Den kongelige Skovfoged maatte gøre Gæld.

Men, da alt blev godt, da Johanne blev sund og kunde give den lille sortøjede Olga al den Mælk, hun kunde drikke, blev Andreas Borch opfindsom. Der var kommet en ny Sognepræst. Han vilde forpagte det meste af Præstegaardens Jord bort, og den Jord laa op ad Skoven. Andreas Borch forenede da med sit Embede som kongelig Skovfoged Stillingen som "Præsteforpagter". Men for at der skulde komme noget ud af det Avlsbrug, maatte det personlige Arbejde til.

Thi sled Andreas Borch værre i det end nogen Karl. Hans kønne Figur krøgedes; den stadige Gang i Træsko forskønnede ikke de Fødder, der en Gang tren Dansen saa let.

Det var haardt at ase gennem den klægede Lerjord bag Ploven, at steges under Julisolen med Mejegreben i Haand, med aaben Skjorte, mens Sveddraaber trillede ned i Brystets Skov af sorte Haar.

Men alt var glemt, naar han kom hjem og fandt, at Johanne som Kone saa ti Aar yngre ud end i sine sidste Pigeaar, og hørte, at den lille Olga var "den værste Ædedolk", man kunde tænke sig.

Med en elskværdig Spidsborgerlyrik priste han sin Mad, sin 116 Snaps, sit Øl, tørrede sin Mund, kyskede sin Kone, legede med sit Barn, fik det til at hvine som en Skade og opførte en hvinende Væddekamp med det.

Han havde saa travlt med sit Slid og sin Lykke, at han ikke gav Agt paa, at Johanne trak sig mere og mere ind i sig selv, at hun blev ordknap, næsten tvær. Hun arbejdede uden at klage, men istemte aldrig sin Mands Velsignelser over det Liv, de førte.

Det mørknedes en Aften i Foraaret . . . Søen mod Vest fangede den synkende Dags blegrøde Himmellys og vuggede det i skarpe smaa Krusninger. Skoven stod brunviolet og drev i grødet Fugtighed.

Kakkelovnen buldrede i kongelig Skovfoged Borchs Dagligstue. Paa Forhøjningen ved Vinduet sad Fru Johanne og saa ud mod Søen.

Hun var temmelig mager, Trækkene var lidt skarpe, skønt hun ikke saa gammel ud. Men der hang Træthed i Øjenlaagene.

Hun havde lige endt Arbejdet i Mælkestuen, havde bragt lille Olga i Seng.

Hendes af alle i sin Tid beundrede Hænder var blevne haardere og større. Hun satte dem op mod Aftensolen og betragtede dem ikke synderlig glad.

Med et halv bittert Smil opsøgte hun et Toilette-Etui fra gamle Dage i en Skuffe og gav sig til at bringe de kønt formede Negle tilbage til deres gamle Façon. Men hun maatte klippe dem nær . . . ellers fik hun aldrig Bund i dem.

Hun skændte paa sig selv over disse Fornemmelser, kaldte dem endog i sit indre pjankede, tøseagtige. Hun besluttede at tage sig sammen og være rigtig god mod sin brave Mand, naar han kom hjem og sang:

Vi vil ha' Øl, vi vil ha' Øl,
vi vil ha' Gamle Carlsberg Øl!

og saa tog til Takke med tarveligt tyndt Landsbyhvidtøl.

Der kom han.

Uh, hvor lignede han en Bonde, som han kom der med lerede Træsko, højt opsmøgede Bukser, overstænket paa den blaa grove, luslidte Jakke, med en gammel strikket Uldhue paa Hovedet, lige fra

Ploven, hvis Hest en hvidhaaret Dreng trak ved Grimen. Hesten ludede træt med Hovedet og saa lige saa skiden ud som Herren og Drengen.

Halvmørkt var der i Stuen. Johanne var vred paa sig selv. 117 Foran hende paa det lille gamle Sybord, en Arv fra hendes Moder, laa nogle Par af Mandens Uldstrømper, som trængte til Stopning. Hun havde opsat Arbejdet for at gøre sine Negle pæne.

Uh - og saa vilde Borch bringe denne ækle Lugt af Muld og Læder, af Heste og af Vogns mørelse med ind i Stuen.

Han viste sig ikke anderledes, end hun havde tænkt sig, at han maatte vise sig. Hun havde forberedt sig derpaa, havde fast bestemt at være god imod ham, ikke at vise en fortrædelig Mine, ikke at sige et gnavent Ord.

Nu, da han efter at have raabt og bandet sine Ordre ud i Gaarden til Drengen, kom han stavrende ind med de store Træsko, nynnende:

Vi vil ha' Øl, vi vil ha' Øl,
vi vil ha' Gamle Carlsberg Øl.

Saa gik Naturen over Optugtelsen hos Johanne. Der gik Skyer over hendes Pande. Hun bed sig haardt i Underlæben. Det gjorde ondt, og det gjorde hende ikke mere god.

Haardt og tørt sagde hun:

- Du maa da klæde Dig paa og gøre Dig ren, inden Du sætter Dig til Aftensbordet.

- Er det færdigt?

- Nej, nu skal jeg . . .

- Kan jeg faa fat i Olgaungen og lave en Hyleduet med Tøsen som den, Snedkeren og Skomageren lavede der hjemme ved Sangforeningens Koncerter?

Han pegede over sin Skulder i Retning af deres Fødeby.

- Olga er i Seng for længe siden.

- Er Du gnaven, Madam Borch?

Han vilde kærtregne hende, saa, hun var vrippen, huskede med et paa, hvor lidet appetitlig han var, og gik ind i Soveværelset Et Øjeblik efter hørte Johanne ham pjaske med Vand og skure sig med en Svamp.

Hun rejste sig fra sit Arbejde med at stoppe Strømper, sukkede med opadvendt Blik, lindede paa Døren til Sovekamret og sagde:

- Lad dog være at vække Olga . . . Aa, Herregud . . . Borch . . . Lad dog Barnet sove!

Hun saa sin Mand ligge paa Knæ foran Barnets lille Seng og bøje sin Mund hen mod dets Ansigt. Du pjaskede saa højt . . . og nu skal Du kysse hende.

118

- Bare et Touche-Kys, Johanne!

- Vi faar jo bare Skrig og Skraal.

- Ja, Du har Ret. Jeg skal skynde mig, min Pige . . . Har Du et Stykke koldt stegt Flæsk?

- Nej.

- Ja, ja, da.

Johanne var atter vred paa sig selv, da hun stod ved det lille Bakkebord og lavede The. Hun havde ikke havt Viljestyrke til at sætte sin Beslutning igennem: at være god mod sin Mand. Og jo mere hun vrededes paa sig selv, jo mindre blev hun Herre over sit Humør.

Da Andreas Borch, rød paa Hals og Kinder som en kogt Hummer, og pænt paaklædt havde sat sig ved Bordet, da hun hørte hans Kæver og Tænder arbejde, var hun lige ved at græde.

- Er der Raad til lidt Rom i Theen? spurgte han.

- Det véd D u jo bedre end jeg.

- Ja, ja, ja, ja! . . . Nej, det gemmer vi saa til Lørdag Aften.

Det var ganske mørkt. Andreas Borch kunde ikke se sin Kones Ansigt, men anede, at det var "overtrukket", som han kaldte det Han kunde ikke lide at spise i Mørke, men turde ikke bede om Lys. Maaltidet fuldendtes langsomt, thi han var træt og sulten, men i fuldstændig Tavshed.

Johanne havde kæmpet og havde overvundet sig til at kysse sin Mand til Velbekomme. Han krystede hende i Favnen stærkt og varmt og sagde:

- Min egen søde Pige!

- Saa blev hun vrippen igen, rev sig løs, for han krøllede hendes Halsstrimmel, sagde hun.

- Om Forladelse! bad han.

Han gik ind i Dagligstuen, tændte sin Pibe og kastede sig i en Lænestol. Han hørte Johanne sysle med Lampen. Nu vilde han nødig have Lys, men han sagde intet. Ved det tændte Lys saa han store Taarer i Johannes lange Øjenhaar.

Saa træt og mødig han var, rejste han sig, gik hen til hende og lagde Armen lindt, frygtsomt om hendes Liv.

- Er Du saa ulykkelig? . . . Er jeg saa væmmelig imod Dig? . . . Hvad ser Du efter? Efter Bogskabet? . . . Vil Du læse højt for mig i Aften? Du læser saa kønt . . . Jeg mindes gamle Dage . . .

- Der er jo ikke kommet en Bog til siden Moders Tid.

- Ja, véd Du hvad . . . fik vi en Boghandlerregning foruden 119 de andre til Nytaar . . . Men de gamle Ting er i Grunden de bedste . . . Jeg hører helst de Melodier, jeg kender bedst . . . dem bliver jeg aldrig ked af . . . Vil Du læse højt, Johanne?

Hun havde Lyst og ikke Lyst. Hun søgte i sin Moders Bogskab og fik fat i "Adam Homo". Ja, Almas Sonetter . . . det vilde hun læse.

Hendes Mand nikkede bifaldende. Johanne læste flere af dem i Rad, kønt, men lidt enstonigt Hun læste Slutningslinjen af en Sonet:

Jeg er Din tro, Din lyttende Delfin,

fik Graad i Halsen . . . Da lød en Tone henne fra Lænestolen, som beviste, at det ikke var en *lyttende* Delfin, der sad der.

Johanne slog Bogen haardt mod Bordet og rejste sig. Hendes Mand rejste sig ogsaa og følte alle den onde Samvittigheds Kvaler.

- Jeg var saa træt, saa udaset, mumlede han.

Johanne sagde intet, gik ind i Soveværelset

Piben var gledet ned paa Gulvet. Der laa Aske baade paa Stolebetræk og Gulv. Borch fejede den sammen med Hænderne, børstede Betrækket af med sit Ærme og tørrede Gulvet med sit Lommetørklæde.

Saa gik han frem og tilbage paa Gulvet i resigneret Stemning nynnende for sig selv:

Nu skal Du ha' Din varme Mad,
og saa i Seng med Dig, Din Rad!

mens han anede alt ondt.

Det varede en god Stund, før Johanne kom tilbage. Hun havde ærlig kæmpet med sig selv og troede at have sejret.

Forgrædt var hun. Men hun smilede, gik sin Mand i Møde, tog ham om Livet og bød ham sin Mund.

Nu græd Andreas Borch og sagde:

- Ja, jeg er et Asen! Men der skal meget til at føde os . . . paa den Smule Hartkorn. Og, skulde vi blive flere endnu . . . saa . . .

Johanne lagde sin Haand paa hans Mund.

- Nej, virkelig! raabte han glad som et Barn . . . ja, ja, ja, ja! Saa skal der, Fanden skal ta' mig, blive Raad til hele den nye Literatur, baade den franske og den danske . . . Det vil sige i Læsetasken, føjede han betænksomt til. Ja, man bliver et Asen . . . og, siden det gik mig saa galt med det Studerevæsen, saa 120 har

jeg i Grunden været gal paa alle Slags Bøger, Johanne . . . Det var Løgn, da jeg før sagde, at jeg gerne vilde have, at Du skulde læse for mig. Jeg snakkede Dig bare efter Munden. Og det er Du s'gu for god til. Men de siger jo, at den nye Literatur ikke . . . saadan . . . ja, hvad Fanden skal jeg sige . . . sætter stumpumpede Engle i vaade Rosenskyer, saa den kommer jeg vist bedre med paa . . . Jeg skal s'gu abonnere paa Læsetasken . . . og, bliver det en Dreng, saa . . . ja, saa gør jeg noget rent halvtosset.

- Hvad da . . . min gamle, rare Ven?

- En Rejse til København . . . To Billetter til første Parket i det kongelige Theater til det bedste Stykke i Repertoiret.

XXI.

Det blev ogsaa en Dreng. Han kom som Julegave under fint dryssende Sne, let og blødt, syntes det.

Der var Jubel i den kongelige Skovfogeds Bolig. Johanne var Dagen efter Fødselen frisk som en Fisk. Andreas Borch havde faaet en ny grøn Uniformsfrakke med sort Fløjels Opklapning paa den grønne Krave, med tindrende Sølvknapper. Han klædte sig i den, gik hen foran Sengen, tog til sin Hue med de smalle Sølvtrusser og sagde:

- Hans Majestæt Skovfoged Andreas hilser sin Efterfølger paa Tronen, ragede Ungen op fra Sengen og holdt den lille røde Ting op mod Lyset. Den mimrede med Øjne og Mund som en Hundehvalp.

Johanne smilede. Hun vidste fra den Tid, Olga var lille, at hendes Mand "tog godt paa Børn", og i den Mening bestyrkede Jordemoderen hende yderligere.

- Sikken en smækfed Unge! Den fineste Pattegris! sagde han, og, da den begyndte at vræle, sang han for den de evige Viser om Carlsberg Øl og den varme Mad og lagde den ned i Sengen til Moderen.

Der var paa denne Tid ikke saa meget at gøre hverken med Embedspligterne i Skoven eller med Arbejdet paa Præstegaardsmarken. Andreas Borch blev hjemme. Han meldte sig som 121 Abonnent paa Læsetasken. Den første Levering vilde han faa ved Nytaarstider, saa skulde han læse en stor nymodens Bog for Johanne, og det lige fra Ende til anden, hvor sejt det saa end monne blive.

Men der maatte hænges i. Man maatte være om sig.

Andreas Borch drev en Slags Gartneri i det smaa. Hans lille Have var fuld af Mistbænke. I et af Udhusene, hvor der var Plads tilovers, dyrkede han Champignons efter fransk Methode. Han laa der i Udhuset en Dag og rodede i Mørke i det tørveagtig fugtige Muld, undersøgende sine Planter ved Lyset af en afstrøgen Tændstik.

Arbejdet gjorde ham ikke pæn. Det var ikke værd, at han gik op og saa til Johanne og den lille Dreng, saadan som han saa ud. Det var bedre at slaa et Slag op mod Præstemarken og se, hvordan det gik med Faldet i den Grøft, han havde gravet langs et Stykke Mark, hvor Jorden havde været sur. Han tog en Spade paa Nakken.

Det gik daarlig nok med Faldet af Vandet. Skraaningen var gjort for svag. Der stod noget Vand og drev lige midt i Grøften og kunde ikke komme videre.

Andreas Borch smed sin gamle Frakke og Vest, sprang saa ned i Grøften med Træsko og Uldhoser uden over Bukserne. Op over de brune haarede Arme smøg han Skjorteærmerne. Han skulde, saa bandte han, nok faa det forbandede Vand til at lystre.

Han var arrig paa det Vand. I Hidsighed gravede han og kylede den fugtige Jord i store klaskende Dynger op paa Grøfteranden, alt mens hans "franske Træsko" æltede og sivede i Klæg og Dynd. Saa længe han nogenlunde kunde se, blev han ved.

Saa gik han hjemad. Han tændte Tobakken i sit vældige Pibehoved. Tobak kunde han ikke undvære. Ellers havde han vænnet sig til at ryge en Blanding af Kastrups Blaamand og *Petum optimum subter solem*. Den lugtede ikke godt. Han maatte nu skylle Munden, før han nærmede sig Johanne, naar han havde røget.

Naa - han kunde heller ikke vise sig for hende, saadan som han nu saa ud efter det Grøftegraverarbejde. Han turde ikke gaa ind i Sovekamret. Nej . . . og han lo ved Tanken . . . inden Johanne kom til at ligge, havde han lavet et helt Vaskerbord ude i et Rum ved Køkkenet . . . der var baade Sæbe og Tandvand, Neglebørste

og Tandbørste. Han smilede, naar Johanne bebrejdede ham ikke at bruge disse Ting, inden han gik i Seng, han 122 tog mod Skændene med den gode Samvittigheds Ro. Han havde lavet det Vaskeapparat ude i det Hul for ikke at være for længe om at komme i Seng og forstyrre Johanne.

Han vilde lige gaa ind ad Køkkendøren ud til sit Renselsesapparat, da den Kone, som passede Johanne, viste sig i Stuedøren og vinkede ad ham. Andreas Borch anede noget ondt af Konens Mine, skyndte sig hen til hende.

- Det er galt med den lille. Hr. Borch skulde gaa ind og se til ham.

- Saadan . . . som jeg ser ud.

- Hr. Borch skulde lige godt gøre det ... for der bliver vist ikke Tid til at gøre Stads.

Borch styrtede ind i Sovekamret.

Johanne sad paa Hug i Sengen stift stirrende paa Barnet . . .

- Uh ... fór det ud af hende efter et flygtigt Øjekast paa sin Mand med Træskoene, de opsmøgede Uldhoser, de dyndstænkede Klæder.

- Jeg vilde have rensset mig, Johanne . . . men Karen siger . . .

- Barnet har Krampe, sagde Johanne, se paa Øjnene . . . Hele Legemet er stift . . . Borch, Du maa hente Doktor . . . der er ingen Tid at spille . . . At Du ogsaa gik bort nu . . . Barnet har været sygt i to Timer.

- Ja, det var skammeligt . . . men det var jo rask, da jeg gik.

- Men saa kør dog, Menneske! Dit Barn dør.

Andreas Borch løb ud igen. Jo, Barnet saa fæl ud. Dets Øjne løb til hver sin Side . . . der var Skum om dets Mund.

Han fik den gamle "hvidfødte" spændt for Enspænderen. Skiden som han var, svang han sig op i Agestolen og kørte ad Byen til.

Det var blevet et fælt Vejr: Islag faldt. Hvordan skulde den gamle "hvidfødte" kunne komme frem ad den glatte Vej. Selv frøs Borch som en Hund. Han havde ikke givet sig Tid til at tage Overtøj med. Saa lidt kuldskeer han var, dirrede han lige til Marven i sine Ben, angest var han for sit Barn, mere angest, end da han var oppe for tredje Gang til Forsteksammen.

At man ogsaa kan tænke paa saadant noget Skidt, naar ens Barn er ved at . . .

En Hulken standsede hans Selvbebrejdelse.

Det dryssede klingrende ned fra Himlen. Den "hvidfødte" faldt.

Saa! Skaglen brast i det samme.

- Mon vi kommer levende fra det, min gamle Skindmær? 123 sagde Andreas Borch med Graad i Halsen, mens han sprang af Vognen. Han faldt paa Næsen paa Vejen, slog sin Haand til Blods, var oppe i en Fart, fik Hesten rejst og Skaglen bundet sammen. Men han maatte gaa paa Vejen foran den stakkels gamle Hest, der rystede som et Espeløv. Han klappede den, mens han snublede hvert Øjeblik og sagde:

- Vi maa se at hjælpe den lille Dreng, Du gamle Rallike! Ho, ho, ho! Saa, saa! . . . Hvad vil Du sige, naar Du skal trække en Doktor og en Doktorstol hjem foruden os to? Hvad, Fredriksborger? Saa, saa, saa! Inte bange, gamle! Kan Du se, jeg har det ikke bedre end Du, og Du har ingen syg lille Dreng. Saa, saa! Kan Du se, gamle, nu er Vejen ikke saa slem mere.

Han klappede den gamle Hest paa Halsen og lagde sin skæggede Kind mod dens vaade Mule.

Nu regnede det, saa det klaskede og sprøjtede op fra Vejene. Men Føret blev mindre glat. Ved Indkørselen til Byen satte Andreas sig op paa sin Vogn.

Den halve Mil havde forekommet ham at vare en halv Dag.

Lygter og Lys fra Butikslamper kastede Søjler ud i Gadernes Vandpytter. Tjenestepiger med højt løftede Skårter rendte over Kørebanen og gemtes af Mørke paa Fortovene.

Hvor var dog den Gade lang!

Musik klang bredt og flot ud mod det ensomme Køretøj. En Række oplyste Vinduer lo følesløst ud mod den sorgfulde Mand og den udasede Hest.

Det var Byfogdens Hus. Der var Bal hos "Etatsraad" Gravenhorst.

Strygerne lo, Fløjterne klukkede. Gjorde de Nar ad Skovfogden, der for mange Aar siden havde været med til Stadsen der i det fine Hus?

En Klump af Vrede, Anger . . . ja, Gud véd, hvad det var altsammen, byltede sig sammen paa Andreas Borchs Hjærte, mens han drev sin "hvidfødte" forbi det tindrende og tonende Hus.

Lægen var ikke hjemme. Andreas Borch maatte vente en Time i hans Gaard. Han var gennemblødt og frøs forfærdelig. Men hvor skulde han gaa hen i denne By, hvor for ti Aar siden de fineste Huse stod ham aabne?

- Og alt det for en raadden Eksamenskaracters Skyld!

Han mærkede, at han var sunken nedad gennem flere sociale Lag.

124

Endelig kom Lægen. Han var sur og gnaven. At alke ud paa Landet i det Vejr! Og med et Enspændertøj!

Han blev imidlertid blidere, da han genkendte Borch og hørte hans Ærinde. I en Fart blev Doktorstolen spændt bag ved Agestolen, og, mens Himlen storgræd i voldsomt Tøvejr, arbejdede den "hvidfødte" Vogn, Doktor og Skovfoged ud til det lille Hus I Skoven.

Barnet var død i Krampeslag.

Johanne laa hen som død. Lægen undersøgte hende. Med hende var der intet i Vejen, saavidt han skønnede. Han skulde se ud i Morgen Eftermiddag.

Borch maatte køre ham hjem og selv køre tilbage. Han havde et Øjeblik tænkt paa at tage andet eller varmere Tøj paa . . . aa, hvad? . . . Vaad var han - vaadere kunde han ikke blive. Det var alligevel rart, han havde sparet det gode Tøj . . .

- Uh, at Du kan tænke paa det, da Du har mistet et Barn! Grødklump, som Du er!

Da han var hjemme igen, turde han ikke gaa i Seng, før han havde rensset sig. Med et bittert Smil heldte han endog Eau de Cologne over sine Hænder.

- Borch skulde hellere ligge i Kantoret, sagde Karen, for Fruen har bedre af at have et Fruentimmer hos sig. Det lille Lig har jeg lagt ind i Stuen der . . . og jeg har redet paa Sofaen I Kantoret.

Borch kom ind i det iskolde Kontor, frøs som en Hund, kunde ikke blive varm paa den flygtig opredte Sofa, knyttede sine Hænder ud i Mørket, som vilde han forbande et eller andet. Straks efter foldede han dem, som vilde han bede et eller andet om Trøst eller Fred. Mulmet var ufølsomt baade mod Forbandelse og Bøn, sløvt, døvt, dumt, stumt.

XXII.

Johanne laa stille hen. Lægen sagde, hun skulde have Ro. Hun var stærkt nervøst angreben.

Det kostede Penge, den Sygdom. Andreas Borch arbejdede 125 trods sin slemme Hoste. Naar han var alene, sagde han stundom under en slem Tur:

- Saa! Nu gaar vel baade Lever og Lunge og alle Indvolde ud af mig.

Efter en Maanedes Forløb var Johanne bedre. Lægen sagde, at nu kunde hendes Mand flytte ind i Soveværelset. Men han vilde ikke. Hans slemme Hoste vilde vække Johanne.

- De har en grim Hoste, Borch, sagde Lægen. Men De er jo en Bjørn. Dem er jeg s'gu ikke bange for.

- Aa, Fanden med mig! sagde Andreas Borch.

Han sled i Mark og Skov, kom snavset hjem, gjorde sig pæn og hilste paa Johanne. Men det var dog underligt . . . somme Tider hostede han Blod op. Han mistede tilmed sin Madlyst. Aa, tænkte han, det er vel, fordi jeg selv skal gaa og rode med det hele, og det er saa forbandet kedeligt, at man mister Appetiten ved det, ligesom Kokkepiger, som altid hænger over Madgryden. Det blev nok bedre, naar der kom Varme i Luften.

Der kom Varme i Luften alt i April. Johanne var rask, men Borch hostede værre end nogensinde, sled og sled.

En Aften i Skumringen, da han kom hjem, hørte Johanne, hvor han hostede ude i Entreen. Det lød, som skulde hans Bryst sprænges. Da han kom ind, opdagede hun for første Gang, hvor han var bleven mager og bleg.

- Kære Ven . . . hvorfor blev Du ogsaa saa længe liggende i det kolde Kontor?

- Fordi . . . jeg véd s'gu ikke. Nu var jeg bleven vant til det.

Johanne blev stødt. Disse tørre Svar havde altid lagt Afstand mellem hende og hendes Mand. Aldrig en stemningsfuld Ytring! Det var jo respektabelt nok med alt det Slid - men hvor var deres Liv tørt, idéforladt. Hun overvandt sin Misfornøjelse og sagde:

- Nu er det bedst, Du kommer ind i Sovekamret. Der er dog lunere.

Borch smilede glad. Det var et venligt Ord, syntes han, og det gjorde ham godt.

Men Johanne misforstod ham. Hendes Bryn trak sig sammen. Hun mumlede:

- Faar jeg flere Børn, saa . . .

Hendes Stemme kvaltes. Hun pegede hen over Lyspletten i 126 Skoven mod Kirken og den hvide Kirkegaardsmur, som skinnede i Solnedgangen hinsides de brune Marker.

Andreas Borch tav. Det gjorde ham ondt, hvad hun sagde. Han havde ikke haft nogen Bagtanke med sit glade Smil, da Johanne bød ham at komme tilbage til Sovekamret. Han hostede stærkt. Johanne saa paa ham, gættede maaske lidt af, hvad der foregik i ham, og sagde:

- Den lille Drengs Død har gjort mig mere ondt, end nogen tror.

Nu var Andreas Borch atter lutter Glæde og Taknemmelighed. Han greb hendes Haand og saa hende ind i Øjet med et Blik som en tro Hunds:

- Naar Du er god mod mig, Johanne, saa er det mig revnende ligegyldigt, hvordan det gaar til i den store Verden.

Han pegede ud ad Vinduet og gjorde en Mine, som vilde han spyttede ad Universet. Det irriterede igen Johanne. Tidt havde hun ærgret sig over, at Borch slet ingen Interesser havde. Ikke en Gang for Politik, som dog optog alle Sind paa Egnen. Johanne var ivrig Højrekvinde; Skovrideren kaldte hende en Amazone, der ikke vilde være bange for at kæmpe paa Københavns Fæstningsværker. Men Borch sagde, naar hun talte til ham om Forsvarsvæsenet: Jeg tror ikke, vi har Raad til det.

"Vi har ikke Raad, vi har ikke Raad". Det var, enten det gjaldt et lille Selskab i Huset, eller det gjaldt Fædrelandets Forsvar.

Under Aftensbordet herskede der Tavshed. Borch ærgrede atter sin Hustru ved at forsøge paa at drikke to Snapse. Han saa det godt og heldte resigneret Indholdet af det andet Snapseglas i Karaffen.

- Det er bare, fordi jeg synes, at det linder paa den forbandede Hoste . . . men Du har Ret . . . det er Galgenfrist. Jeg har bedre af at lade være.

Johanne maatte overvinde sig til at kysse ham til Godnat og forbød ham bestemt at vække den lille Pige i Sengen med "Stakittet" foran. Men, da hun saa ham ren og pæn efter Arbejdet, da hun mærkede, at han havde parfumeret sig for at ligge ved hendes Side, blev hun rørt og sagde:

- Kys mig! . . . rigtig. Du er god, meget for god til mig.

- Det er lige saa godt som god Mad for tre Dage . . . eller Sludder . . . det er min Livs . . . po . . . esi.

Den kongelige Skovfoged havde en Fornemmelse af, at han 127 var affekteret, da han sagde dette Ord for at glæde Johanne. Han havde hentet det op med saa megen Umage af sin Erindring fra de Tider, han omgikkes med Studenter, det laa saa dybt gemt, at han kom til at hoste ved Anstrængelsen. Johanne kom til at le. Saa var han glad igen og gik i Seng.

Men det blev en slem Nat. Borch hostede uafslædelig. Johanne vaagnede og vrissede: Nu vækker Du Olga.

Borch stoppede Overlagenet i Munden for at dæmpe Hosten. Den lille Olga vaagnede og skreg. Johanne stod ud af Sengen for at berolige hende.

- Jeg skulde være bleven i mit Hul, sagde Borch.

- Men . . . Borch . . . hvad er det? Der er jo . . . jo, der er Blod paa Lagenet, skreg Johanne, da hun var gaaet i Seng og vilde slukke Lyset. Borch . . . har Du spyttet Blod før?

- Aa, hvad! Det er fordi jeg har altfor meget af det.

- Aa, Gud! At spytte Blod! Det er livsfarligt.

- Det var i gamle Dage, nu bryder ingen sig mere om det.

- Aa, Gud . . . hvor skal vi faa Vogn efter Doktor?

Hun styrtede sig grædende over ham.

- Men, min egen . . . min rare Johanne! Hvad . . . Plager Fanden Dig? - Nej, høj!

Johanne havde i en Fart taget Klæder paa . . . i en lynende Fart. Borch vilde springe ud af Sengen, men et frygteligt Hosteanfald kastede ham tilbage. Han tabte Bevidstheden.

Da han kom til sig selv, sad deres Tjenestepige ved hans Seng. Han genkendte hende netop, sov saa ind.

Hun tyssede paa ham, som hun plejede at gøre, naar hun behandlede den lille Olga.

- Visse, visse . . . pst, pst . . . Fruen henter Doktor. Herren maa ligge pænt stille. - So - saa . . . so . . . pænt, Borch man være pæn! Det bliver bedre, naar Doktoren kommer . . . Bare lidt amerikansk Olje . . . saa drives det onde ud i Morgen.

Johanne kunde ikke spænde den "hvidfødte" for. Hun løb i den straalende Vaaraften, indhyllet i sin gamle Pelskaabe fra de gode Tider, hen til den nærmeste Gaardmand, men det var en lille halv Times Løb,

Man gaar tidlig i Seng paa saadan en Gaard. Porten var lukket. Hun dundrede paa den. Bindehunden gøede, som den var gal.

Langt om længe lød klaprende Træsko over Gaardens Stenbro.

128

- Det er mig, Jens Nielsen . . . mig, Fru Borch.

- Det var Sat'en. Hvad vil Fruen paa denne Tid?

- Min Mand er dødssyg.

- Aa, det er jo ellers en før Mand. Værs'go ellers og kom ind.

Porten blev aabnet. Gaardmanden ledte Johanne ind i Stuen og tændte Lys.

- De maa laane mig Heste og Vogn for at køre efter Doktor.

- Ja . . . se, det er nu godt nok. Borch er ellers selv kørendes, om det saa kuns er med Enspænder.

- Jeg kan ikke spænde for, og den gamle Hest er ogsaa syg.

- Se, se, se . . . Det er galt hos Dem baade med Bæster og Mennesker. Ka'ske Borch saa stemmer med Venstre til næste Valg.

- Ja . . . ja, ja, ja. Med hvad De vil.

- Man siger ellers, at det var Fruen, som forbød Borch at stemme for Venstrekandidaten sidst, skønt han havde Sind til det . . . Ja, ja. Alle Embedsmændene maa dog lige godt ty til Bønderne, naar det kniber. Det er ikke for det, for Borch fortjener at have mere Gage end Skovrideren, for han slider meget mere i det end den Øl-Didrik. Men jeg vil nødig køre, og Karlen har pløjet hele Dagen.

- Jeg kan selv køre.

- Se, se, se! Ja, jeg ser, at Fruen har taget sin Mands store Vandstøvler paa. Ja, ja. Saa skal jeg spænde for, naar Fruen vil køre. Men jeg maa have et Par Bukser paa.

Jens Nielsen nød sin politiske Triumf. Men, da han var en skikkelig Mand, sagde han, da hans Toilette og Køretøjet var færdigt:

- Jeg skal lige godt nok selv køre til Doktor for Dem, Fru Borch. Saa kan De se, at der ogsaa sla'r varme Hjerter i Bundestanden. Gaa De bare hjem og tænk paa næste Valg, tænk paa, at den gamle Jens Nielsen la' ud ved Nattetide for at hente Doktor til Borch! Det er ikke alle Bønder, der er Bæster.

- Jeg kører selv med, jeg vil med.

- Vil man se. Se, se! De skal ka'ske tale videnskabeligt med Dokt'ren.

- Ja.

- Naa, ja . . . Sid op, lille Madam . . . eller Frue! Det er pænt af Dem, for Dokt'ren er noget dvask, og et Fruentømmer 129 kan bedre pirre ved ham end et Mandfolk. For han er af den Beskaffenhed, at, naar han ser et Skørt - saa . . . Men der er ingen Tid til Spøg . . . Naa, hyp! Mo'er . . . se til, at Porten bliver lukket.

Afsted gik det i den maanelyse Aften, der duftede af Foraarsgrøde. Vandet sang i Grøften, hvor der var stærkt Fald. Maanen lyste paa mange hvide Kirketaarne paa den korte Vej til Byen. Johanne var tavs. Bonden sagde gentagne Gange:

- Ja, saadan gaar det, ja, saadan gaar det. At det skulde blive saadan med en stærk og før Mand. Det er dem, der kreperer mest akavet . . . For saadan gik det med min Fa'er . . . Nej . . . jeg skal ikke sige noget om den Ting . . . Kan I saa blive lidt muntre, I to Apothekersønner?

Han talte til Hestene.

Johanne mindedes den Nat, da Andreas Borch var kørt til Byen for hende, den Nat, hun var saa syg. Nu sad hun i Pels og lange Støvler. Hvorledes havde hendes Mand havt det? Hun havde ikke tænkt paa det, da han fór afsted.

Hun græd ned i sin Muffe. Men hvorfor var Andreas Borch saa "uideal" og . . . "uliterær" . . . og . . . Tænk, min stakkels Moder? . . . Men hvordan har jeg været?

"Hvad D'ævlen! Er Fru Borch med? Hvad kan han fejle? . . . Nu kommer jeg".

Saa svarede den gamle Distriktslæge, da Jens Nielsen holdt uden for hans Hus og havde banket haardt med sin Kno paa hans Vindue tre Gange. Og han kom hurtig, den gamle Herre, der havde Titel af Krigsraad. Men han raabte til Jens Nielsen:

- Fanden skal sprække Jens Nielsens Hals, hvis Jens Nielsen ikke spænder Doktorstolen ordentlig paa . . . Naa . . . og saa De, Frue? Hvad vil De her?

- Jeg véd det ikke.

- Nej, det tror jeg nok.

Under Kørselen vendte Johanne sig bestandig til den gamle Krigsraad. Han klappede hende under Kysen med sin Skindvante og sagde:

- Min Tøs . . . jeg har bragt Dig til Verden, da det kneb med Din Moder. Og jeg har s'gu ogsaa halet i Andreas i sin Tid. Skal nogen Doktor redde en af Jer, bliver det mig. For jeg er 130 gammeldags og tror paa Vorherre. Ti saa stille! Tud, mit Barn! det linder . . . Det var forbandet, at Borch fik en saa snollet Karakter til sin Eksamen. Her sidder en gammel *Candidatus medicinæ et chirurgiæ laudabilis*. Naa, Fa'en i det . . . Prr . . . for hede Helvede, Jens Nielsen! Der er jo Skovfogedhuset.

Krigsraaden kyssede Johanne, mens han hviskede:

- Bønder er og bliver Bæster i al Evighed.

Han steg af Vognen, løb ind igennem Gaarden, den gamle Krigsraad, og sparkede til den pæne Jagthund Chasseur, der kom ham i Vejen.

- Ja, det er en rigtig . . . Embedsmand, sagde Jens Nielsen. Men man faar vel bie og køre ham hjem lige godt.

Andreas Borch laa rolig. Den gamle Læge nærmede sig ham. Pigen kom. Hun viste ham et Vandfad. Han sagde ikke noget, lagde Hovedet ned mod den syge for at lytte til hans Aandedræt. Johanne saa spørgende paa ham. Hans store, brave Ansigt gjorde sig Umage for ikke at svare; men Johanne læste dets Mening.

Borch slog Øjnene op.

- Naa, det er Krigsraaden, sagde han. Saa kreperer jeg ikke.

- Du maa vist ikke tale, Borch! sagde Johanne.

- Saamænd maa han saa, mit Barn! sagde Lægen.

- Der kan Du selv se, det har ingen Fare, Johanne! Det er jo vor egen gamle Krigsraad. Han har altid sagt, at han har bragt mig ind i Verden; det gør han nok en Gang til.

Krigsraaden snøftede . . . gav sig til at hoste og nyse.

- Jeg har vist taget for stærkt fat, Hr. Krigsraad!

- Ja vel, det er *det*, lille Ven!

- Men hør . . . læn Dig lidt mod mig, Johanne! det gør saa ondt her i Ryggen . . . Krigsraaden maa gerne høre, hvad jeg siger. Jeg har . . . Du . . . Johanne . . . hør . . . jeg har forsikret mit Liv for 2000 Kroner . . . saa om ogsaa jeg krepere . . . av, av! . . . Men nu maa De ikke høre, hvad jeg siger, Hr. Krigsraad!

Lægen rejste sig og saa ud i Stuen.

- Du, Johanne! Jeg har lagt lidt Penge . . . derinde i den øverste Skrivebordsskuffe til højre. Det er til at købe ny Literatur for . . . og saa er der til en Københavnsrejse og til en Billet til første Parket i det kongelige Theater.

Han forsøgte at hoste, men det blev kun til en Rallen i Halsen. Andreas Borch var død.

131

- *Mortuus*, mumlede den gamle Distriktslæge, talende til sig selv . . . Ja, Frue, nu vilde Vorherre ikke mere.

Johanne følte en kold Styrke i sig. Hun tog Lampen, nærmede den til Ligets Ansigt. Hvor var han smuk, den døde! Det hvide regelmæssige Ansigt med det store mørke Skæg saa ud som en Apostels Ansigt paa et Kobberstik efter Rafael. Johanne bebrejdede sig straks efter, at et sligt Indfald kunde komme over hende. Distriktslægen tænkte i sit stille Sind:

- Hun er kold som Is. Han sagde højt:

- Jeg kommer igen i Morgen.

Johanne blev siddende paa en Stol den hele Nat. Over hende rugede en Erindringsmasse, dump, tyngende. Hver Skikkelse, hver Situation, der løftede sig op for Mindet, jog hun ned igen i det Kaos, den vilde rejse sig ud af. Den lille Tjenestepige snorkede om Kap med den lille Olga.

Johanne rejste sig først op, da Dagslyset brød ind i Stuen, vækkede Pigen, gav hende Tegn til, at hun skulde gaa, tog Lagenet fra Ligets Ansigt, kyssede ham og hviskede:

- Jeg beundrer Dig, Andreas . . . bliv ikke vred over, at jeg aldrig var Din i Aand og Sandhed! Jeg kunde ikke andet . . . fordi jeg . . . jeg var fejd.

XXIII.

Karl Hellmann havde i nogle Aar ført en paa sin Vis ret behagelig Tilværelse i København.

Den Gang betød det noget at have været længere Tid i Paris. Han var bleven Lærer i de øverste Klasser ved et Par af Byens mest ansete højere Privatskoler.

Man sværmede endnu den Gang for Fransk og for Frankrig. Saa lidt som nogen indfødt Dansk tilegner sig fransk Udtale af det franske Sprog, saa lidt havde Karl Hellmann formaaet det. Men han lavede en Udtale, der lød svær fransk for de indfødte. Han udtalte "*pas*" som "*paah*", rev mere med *r'rne*, end Danske ellers formaar, søgte at tydeliggøre en Forskel mellem Udtalen af det bløde *g* og *j*. Han vidste godt, at det var forkert, men det 132 betalte sig. Han fik udmærket betalte Privattimer i rige Grossererhuse, enkelte i adelige,

De sidste satte han mest Pris paa og undlod ikke at fortælle sine Kolleger ved Skolerne derom og give dem detaillerede Beskrivelser af, hvorledes der saa ud hos Grev Per og Kammerherre Povl.

De gamle Timepiskere lod, som om de blev imponerede, men lo, naar "Jean de France" havde vendt

Ryggen til dem, og anvendte denne nationale danske, ikke meget modige Satire, der angriber bagfra. Ikke mindst vakte det Munterhed, at Karl Hellmann altid mødte elegant klædt, gik ind i Klassen med Handsker, som han først trak af, naar han havde sat sig paa Kathederstolen, beordrede "Ordensduksen" til at tørre Støv og Blækklatter af paa Kathederpulten.

Drengene lo ikke. Han havde en haard Haand, og hans Anseelse var saa stor, at han kunde svare Bestyreren af en af Skolerne, som mildelig lod ham forstaa, at korporlig Revselse var forbudt i Skolens Reglement:

- Hr. Professoren ønsker altsaa en Personalforandring. Ganske som De vil! I Morgen? Godt! Jeg renoncerer med Fornøjelse paa Gagen for denne Maaned.

"Professoren" svarede: Gud, nej . . . kære Mand . . . det var jo ikke Meningen. Vi kan jo tale om Tingen *in bona caritate*.

- Hr. Professor! De véd, at vi Franskmænd er hidsige.

- Naa, ja, ja, ja, ja!

Karl Hellmann lo ad sig selv. Professoren lo sammen med et Par af de ældre, sikre Lærere, da Karl Hellmann havde forladt Skolen Kl. I I, søgte at eftervrænge hans franske Udtale og sagde:

- *Nous autres Français!* Ha, ha!

De ældre Lærere lo himmelhøjt, smigrede ved deres overordnedes Fortrolighed.

Mellem tre og fire var den nu ret bekendte "franske Hellmann" at se paa Ruten fra Kongens Nytorv til Gammeltorv, altid moderne, i blank Cylinderhat og Glacéhandsker, hvorledes Vejret saa end var.

Han havde da fra I til 3 besørget et Par Privattimer, skulde saa "læse" fra 5 til 7, saa var han fri og spiste saa til Middag paa parisisk Tid. Han havde Raad til at drikke en halv Flaske Rødvin, et Glas Sherry eller Portvin, Kaffe og god Kognak hver Dag. Klokken otte var han hjemme i sine to Værelser paa en 133 Kvist i Amaliegade. De var pænt møblerede. Der var ikke faa Bøger i Reolerne og mange Fotografier paa Væggene. Det var lutter Fremstillinger af Helheder og Enkeltheder af arkitektoniske Monumenter paa den lille Rejserute, som Karl Hellmann havde gjort i sin Ungdom. Den var for ham som Rejsen fra Haderslev til Kiel for Gert Westphaler. Ikke fordi haft talte om den, men han levede af den.

Denne tilsyneladende lapsede Lærer i Fransk med det viksede Napoleonskæg og de moderne Klæder levede paa sin Kvist i Amaliegade et Liv, som ingen anede.

Naar han kom hjem efter sin Dagsgerning og sin Middag, var han vel langt fra at være drukken; men Vinen og Kognakken havde dog virket paa ham, og det gentog sig Dag for Dag.

En let Sky af en begyndende Rus svævede over ham, naar han sad i sin varme Stue paa sin ripsbetrukne Chaiselongue. Den skyede Stemning holdt Karl Hellmann af. Aldrig vilde han have drukket sig fuld. Men, naar denne Taage begyndte at lette for hans Øjne, fik han den sænket igen om Aftenen ved Hjælp af et Glas Toddy. Han holdt ikke af at være nøgtern i sin Tanke og sit Gemyt. Han følte hver Morgen, naar han gik til sine Skoler, i hvor høj Grad en klar, begyndt Opgørelse af hans Livsførelse vilde pine ham, hvis han førte den igennem.

Han havde villet være *noget*. Noget i Aandens Rige, ikke Sproglærer og Spradebasse. Sproglærer! Jo vist! Ikke havde han Begreb om Filologi. Han kunde Fransk lidt bedre end en Kellner, der havde tjent paa et fransk Hotel. Han havde et skævt Øje rettet hen mod de stadig hyppigere Magisterkonferenser i Fransk ved Universitetet.

Egentlig havde han vel villet være Digter. Uagtet han var med til at bele disse mange Digteræmner i et lille Land, saa kunde han ikke nægte, at, den Gang han higede efter at vinde sin Barndomsveninde Johanne Alslevs Hjærte, da haabede han at kunne lægge Digterens Lavrbærkrans for hendes nydelige, silkeskoede Fod.

Det var Vrøvl, det véd Gud det var. Desuden var hans Tankers Muse jo nu bleven Skovfogedmadame.

"Jeg gjorde en Gang en Rejse fra Haderslev til Kiel, jeg glemmer aldrig den Rejse."

Han gentog den Replik for sig selv, men han sank hen i Rejsens Minder.

Det Liv, han førte, bød ham saa lidt. Det var dog egentlig 134 lutter Affektation. Han løb om i et Karnevalskostume, hvormed han søgte at imponere gamle, paa den akademiske Sejlads strandede Eksistenser, ligesom han selv var det, sølle Timelærere, naivere og med mindre Indtægter end han selv, som han gjorde Nar af i sit Sind, uden at ane, at han var deres Nar bagefter.

Han sad dog, mente han, inde med en "Idealitet", som løftede ham højt over Timepiskernes Niveau. Den Følelse var stærkest hos ham, naar han straks efter sin Hjemkomst havde tændt Lampen og saa de straalende Rygge paa sine Bøger i Reolen og de brune arkitektoniske Fotografier med hvide Glanslys i Lampeskinnet - da følte han sig slet ikke som Kollega med Skolegaardenes daarlig klædte, handskeløse Lærere.

Men hans Overlegenhed maatte være ideal, hvis den skulde have noget paa sig. Der var en Tid, hvor Karl Hellmann i denne underlige Stemning, der svang imellem Selvfølelse og Selvforagt, spurgte sig selv: Men hvad tager jeg mig for, der har det ringeste Anstrøg af Idealitet?

Han forsøgte paa at læse Gammelfransk. Det var ikke til at holde ud. Det var jo lige saa fuldt af forbistrede Former som Græsk i Skoletiden.

Saa nyfransk Grammatik. Han hittede et Par meget speciøse Regler ud om *Participe passé* efter *en*. Han fik dem gjort forstaaelige for et Par af sine flinkeste Disciple, eksaminerede dem i disse Regler ved Studentereksamen. Han imponerede derved en skikkelig Statscensor, en Provinsoverlærer, der i Kraft af den i gamle Dage ene saliggørende "store Philologicum" docerede baade Græsk, Latin, Tysk, Fransk og Engelsk i en af Landets fjærnere Provinser. Han tegnede Fænomenet op og roste Karl Hellmann specielt i sin Indberetning til Ministeriet, tilmed da han var stille betaget af den københavnske Lærers Snurren paa r'et og Evne til at lade Nasallyden standse midt i Næsen, hvad Overlæreren, den fødte Bornholmer, aldrig formaaede.

Karl Hellmann kunde trods al sin Taknemmelighed mod den gamle Herre ikke lade være at le. En Stemme raabte i ham, da han kom hjem:

- Du har ikke Begreb om Videnskab, for Du gider ikke studere, *kan* ikke studere.

Saa søgte hans Selvfølelse Trøst:

- Egentlig var jeg Digter . . . Men nu er det for sent. Naar man har forsømt sin lyriske Evne . . . den, der dog virkede 135 saa let, om end diletantmæssig i min Ungdom . . . til man er nogle og tredive Aar, saa er det unyttigt at dyrke den.

Det var det samme, om Verden fik noget at vide om, at han var højt hævet over almindelige Timelærere; han maatte have Vished selv. Det var et Krav til Sandhed midt i den Fantasteriets Malstrøm, der drejede ham rundt.

Han optog da en Beskæftigelse i sine ensomme Timer. Den stammede fra et Hang fra hans Barndom og fra noget, der laa og gærede i hans Sind siden hans Pariserrejse, fra noget, han spottede, naar han om Morgenen gik til sine Skoler, noget, som han rørt søgte hen til, naar han om Aftenen sad ene hjemme.

Allerede i sin Barndom havde han Vanskelighed ved at falde i Søvn. Den Time, han laa vaagen i Sengen, lavede han alle Slags Billeder, der ændredes i Aarenes Løb fra Juleferier med mange Juletræer og megen Konfekt til Juleferier med mange Baller, først befolkede med ranke, dejlige Ungmøer, som i Aarenes Løb udrustedes med mere og mere viltet Liv i Barmens Bølgegang bag Korsettet, dernæst - da Historien med Johanne Alslev var løben ud i Sandet, og da de parisiske Erfaringer havde afsat deres Mærke - blev det til Baller og Fester med tyndere eller . . . helt forsvindende Draperi, uden al "ethisk Alvor".

Samtidig laa der i ham et Frø, der kunde være blevet til noget under andre Omstændigheder. - Karl Hellmann længtes i stille Stunder efter Cathedralernes Spidsbuer og farvede Ruder.

Først søgte han at bruge sine Billeder til en Art Tankeleg. Saa tog Legen Magten fra ham. Han berusede sig i gothisk Arkitektur, uden dog ret at studere den. Han druknede sin Tanke i sine Fotografier, lod den glide over i fantastisk Romantik, og dog bestandig følte den sig beroliget ved den logisk-mathematiske Orden, der bandt det hele. Han begyndte med et Parti af en saadan Bygning, gennemløb med en Linjerne og Formerne langsomt følgende Finger samme Partis Vækst fra Sokkelen gennem den sig mere og mere luftig forsnævrede Stræbepilles Led, der under sin Vækst stadig sender Blomsterknopper ud, lige til den ender i Spirets Kløverblad. Han legede, at han gjorde et langt Sæt med Sprængbuen op mod Hovedskibets Mur, at han svang sig ind i Bygningens Indre, at han løb op med hver Rundstav i den lodrette Pille, ud i alle disse Staves krydsende Forgreninger i Hvælvingsripperne. Beruset af Rudernes Farveflammer satte han ud gennem en dejlig Vinduesroses Blomstermønster, gled betænksomt op ad Taarnenes stille opadstræbende Led som før ad 136 Stræbepillernes, til Tanken svimlede paa Spirets sidste Kløverblad med en Bøn til den Gud, der havde ført den saa meget nærmere det evige Lys.

Karl Hellmann var ikke Bibellæser mere; men et katholsk Frø, uden synderlig Livsevne, laa dog endnu i ham og satte smaa Spirer.

Men det var det, der gav ham Overlegenhedsfølelsen.

Da der kom Kampe op, hvori Religionen spillede en Rolle, Kampe, som diskuteredes i Skolegaardene,

smilede han overlegent.

- Nu er han, Gud hjælpe mig, saa bundaffekteret, at han ogsaa tror, at han er Franskmand paa de religiøse Gebeter, sagde en gammel Latinlærer. Men det er en Tyveknægt! Saadan han kunde imponere Overlærer Petersen fra Nykøbing sidste Afgangseksamen. Men egentlig kan han vist ikke saa farlig meget.

Aar gik efter Aar. Karl Hellmann gik hverken frem eller tilbage. For saa vidt passede han godt i sine Skolers Organisme.

En Gang om Aaret var han aandrig. Det var i de to øverste Klasser, sidste Time før Juleferien. Saa holdt han et Foredrag om George Sand, det samme hvert Aar. Han havde skrevet det en Aften i Paris. Det gik igen i en halv Snes Aar med uvæsentlige Broderier om den oprindelige Tekst.

Unge Candidati og Studiosi magisterii fik Timer i de lavere Klasser. De smilede ad "Jean de France". Han lod, som om han foragtede dem dybt, erklærede for sine ældre Kolleger, at disse unge Fyre ikke en Gang kunde udtale det bløde s.

XXIV.

En Dag ved Sankt Hansdags Tid kom Karl Hellmann, elegant ensfarvet sommerklædt, sejlene ind i Skolegaarden med Cigar i Munden og gule Handsker med sort Udsyning.

En Del af de forsamlede Lærere saa paa ham med Morgengnavenhedens mindre velvillige Stemning. De seks Timers ensformige Slid laa for dem som et Bjerg, der skulde sprænges en Tunnel igennem. Og der kom den Laps, der saa op og ned ad Skolebygningen, som noget, der var under hans Værdighed at træde ind i, som han kun gæstede af sær Naade.

137

I Skolegaarden var endnu en Levning af en gammel Have: et lille Buskads med røde og hvide Syrener, en Guldregnsbusk, et Akacietræ og en Lind. I dette Buskads stod en lille Bænk. Karl Hellmann hilste en passant sine Kolleger med sin høje blanke Cylinderhat og fik et tvært Svar af graa og sorte Filthatte og Studenterhuer, smed en lang Stump Cigar fra sig, tog en hel Cigar op af Futteralet og tændte den, skønt der skulde ringes op om nogle Minuter. Han saa godt, at det ærgrede Lærergruppen i den modsatte Ende af Gaarden. Han gik ind og satte sig paa Bænken i Buskadset og morede sig over de sig samlende Filthatte og Huer. Han følte, at de talte om ham. Han var glad over at forarge dem.

Han var i sit "storsnude" Humør den Morgen. Han gik sidst op af alle Lærerne, vekslede ikke et Ord med nogen af dem paa Trappen.

I københavnske Skoler passieres der altid livlig paa Gangene mellem Lærerne indbyrdes, Frikvarteret forlænges saa meget som muligt, hvis Bestyreren ikke viser sig, for saa farer Lærerne lynsnart ind i Klasserne, hvor Drengene imidlertid har holdt et syndigt Sjov under Lærernes Konversation paa Gangen. Saa farer de sammen i Række og Geled, nu naar Læreren viser sig, ligesom Lærerne, naar Bestyreren viser sig.

Høg over Høg, sagde Kællingen, hun piskede sin Kat.

Paa Gangen paa anden Sal havde de fire Lærere været enige om, at Karl Hellmann trængte til at faa paa Pelsen. En ung Fransklærer, en Cand. mag., havde ment, at samme pyntede ældre Herre ikke stak dybt i Filologien. Han skulde "sættes", sagde den ældre Latinlærer.

Vanen til Stileretning afføder ofte hos Pædagoger en kildrende Lyst til at opdage "Grammatikalere". Kan en saadan indenfor sit Omraade sikkert stavrende, snævertskuende Fagmand træffe en Fejl i Detaillen i et større videnskabeligt Arbejde med videre Udsigter, er det ham ofte en Trøst og en Glæde, en Bekræftelse af, at han, den snævertskuende, er en kyndig Mand, at den anden, den videreskuende, er en Vigtig-Per eller Humbugsmager, som mangler "Grundighed".

Nu var Karl Hellmann ingen vidtskuende Videnskabsmand, men han talte Fransk med mere Færdighed end sine unge filologisk dannede Medbejlere.

Cand. mag. Hougaard skulde angribe. Det blev Aftalen mellem de fire sig i Hænderne gnidende sammensvorne. Fra 10-11 138 havde Hougaard en Frokost-Mellemtid. I den skulde han gaa hjem og hente en gammel fransk Bog og lige før Timen 11-12 støde Dolken i Karl Hellmanns hovmodige Hjærte gennem den

lyse Sommerjaquette.

Hr. Hougaard nærmede sig ærbødig sin ældre Kollega i Friminuterne mellem 11-12. De sammensvornes Masse var vokset i Friminuterne før Timen 10-11. Nu stod og sad de under de hængende Guldregn og de struttende Syrener, smilende om Kap med Skærsommersolen.

- Hr. Hellmann! sagde Cand. mag. Hougaard, tillader De, jeg gør Dem et Spørgsmaal?

- Værs'artig!

- Her er et Sted i "La Chanson de Roland", som volder mig en Del Vanskelighed.

Karl Hellmann var svag nok til at sætte en overlegen Mine op. Den unge Kandidat nød ham.

- Vil De se?

Karl Hellmann stirrede paa et understreget Sted.

- Er det ikke meget vanskeligt? spurgte den unge Lærer i Underklasserne.

- Jo-o-o. Vil De laane mig Bogen, saa skal jeg . . .

- Aa, naar jeg selv undersøger Tingen, finder jeg nok ud af den. Men jeg troede, jeg kunde faa Besked straks af Dem.

Karl Hellmann bed sig i Læben. Hvor fortrød han siden, at han ikke havde overvældet sin unge Kollega med en Ordstrøm af fransk Tale, som han vidste, at han var langt sikrere i end samme Konkurrent. Han hilste med Cylinderhatten og gik.

Hr. Hougaard nærmede sig de ældre Kolleger, der smaagrinede.

- Det var et Sted, som enhver Dreng kunde forstaa. Han, Hellmann, taler Fransk som en Kellner paa et Hotel. Aldeles uvidenskabeligt.

Latinlæreren gned sig i Hænderne og sagde:

- Ha, ha, ha! Nu er han greben. Det hedder jo "*attrapé*" paa Fransk. Ikke?

- Jo-o.

Klokken et kom Bestyreren ned fra sin Frokost. Latinlæreren undlod ikke at berette ham, hvorlunde Karl Hellmann var gaaet i Vandet paa et Sted i "Rolands-Kvadet", som enhver Dreng kunde forstaa, og at den unge Kandidat, som nu var gaaet, havde "sat" ham.

139

Bestyreren tænkte paa Budgettet. Efter Sommerferien kunde han spare en Lærer som Karl Hellmann, der kostede 5 Mark Timen i gamle Penge, og faa en dygtigere i Hr. Hougaard. Ham kunde han vist være bekendt at byde en Krone.

Fjorten Dage efter skrev Bestyreren til Karl Hellmann, at den nye Skoleorden fordrede streng filologisk-komparativ Undervisning i Fransk med stadig Udgang fra det latinske Modersprog, at han takkede ham inderlig for hans lange og udmærkede Tjeneste, men at de nye Reformere, som han selv inderlig beklagede, gjorde et radikalt Systemskifte aldeles nødvendigt i Undervisningen i de nyere Sprog, navnlig i Repræsentanten for de romanske Sprog, *scilicet* Fransk.

Karl Hellmann blev næsten vanvittig af Forbitrelse. Naar han saa en ung Fyr paa Gaden med Studenterhue, mistænkte han ham straks for at være en Studiosus eller Candidatus magisterii i romanske Sprog, og hans tynde Lapsestok kløede i hans Haand.

Hans Eksamination ved Afgangseksamen i Fransk var saa slet og adspredt, at de officielle Censorer vare aldeles enige med Bestyreren, da han betroede dem, under Tavsheds Løfte, at en Forandring skulde finde Sted straks fra Begyndelsen af næste Skoleaar.

Den saarede Forfængeligheds uhyre Smerte bringer stundom en Klarhed ind over uklare Eksistenser.

Karl Hellmann vilde først knipse hele denne Afskedigelse hen som et Fnug i Luften. Det lykkedes ham, lige indtil han sad ene i sin Stue.

Han havde jo været ensom den meste Tid af sit Liv, havde befolket Ensomheden med Fantasteri.

Han saa denne Aften lidt nøgtern paa sig selv.

- Hvor har jeg ikke været en Pjalt, en Lus, en Usling! Ikke en eneste Evne i mig har jeg havt Mod til at stille op mod Verdens Vejr og Vind, som sammensværges sig imod enhver lyshigende Vækst.

Han var løbet fra sin Ungdomskærlighed ved den første Vanskelighed. Han havde svælget i en ubestemt Religiositet, var gledet hen mod Katholicisme uden at turde skyde selv til og glide helt over i den ene saliggørende Kirkes Skød. Han havde leflet med Filologi og Pædagogik uden at blive Filolog eller Pædagog, var i sin Ensomhed en tom Fantast, i sin Virksomhed udadtil en lapset Dilettant.

Men hvad skulde han gøre? Han følte ikke Kraft til at stemme sig op til en ny Virksomhed. Hans Planers Od brast, 140 naar han var ved at slibe den til. Han blev slynget tilbage i den Strømstribes, hvori han saa længe havde ladet sig drive som en Høvlspan og trøstede sig med Frasen:

- *Ça durera autant que moi.*

Han vidste, at en Skolebestyrer var en ivrig Konkurrent af den, der havde givet ham Afsked. Han opsøgte ham og fandt et villigt Øre for alle de Ondskaber, han kunde sige om Professoren. Karl Hellmann fik sine Timer erstattede, skønt for en ringere Betaling.

Saa gik det efter Sommerferien Aar efter Aar videre i samme "slette Uendelighed". Slid i Skoler og Privattimer, ubestemte Bønner under de imaginære Kattespring i gothiske Kirker.

Han spiste lidt mindre, drak lidt mere end før uden i nogen Maade at blive forfalden. Han pyntede sig lige saa meget som før, uden at mærke, at tiltagende Korpulence og graa Stænk i Haar og Skæg gav ham et Strøg af Komik, at hans natlige Kurmageri paa Gader og Kaféer af og til mødtes med en let Fnisen fra "Genstandenes" Side. Han havde længe været en af de vel kendte Skikkelser fra "Routen". Nu gled han over i disse Skikkelseres komiske Afdeling.

Med ihærdig Haardnakkethed havde han ikke villet vide Besked om, hvad der foregik i hans Fødeby og blandt de Mennesker, hans første Ungdom var runden hen iblandt. At Johanne Alslev var gift med Andreas Borch, vidste han; han havde tidt lét saa overlegent af det i sin Tid, at han selv var nær ved at tro, at hans Latter var sand.

Ustraffet er man ikke Lærer i et enkelt Fag i mange Aar. Aar efter Aar at tygge det samme Stof, det bringer en ind i den søvnige Møllegang som den blindede Hest i de gamle Hestemøllers Tid, dem, der malede "Skraa".

Under Paaskud af, at de yngre Kræfter skulde øve sig, maatte Karl Hellmann i Skolerne stige ned til de yngre Klasser, for at de "unge", de ham saa forhadte Candidati magisterii kunde "komme til at dimittere". Men Bestyrerne lod ham blive dernede Aar efter Aar. Han fik ikke Lov til at rykke op igen efter Tur.

Det gik tilbage med Privattimerne. Der var ikke Raad mere til at spise hos Vincent, til at forøge Samlingen af arkitektoniske Fotografier. Karl Hellmann maatte nedstemme sine Fordringer til Cigarer, vænne sig fra at drikke Vin til Middag.

Han havde ikke en Ven.

En skøn Dag, da det var blevet ham klart, at han for 141 bestandig var reduceret til "Pogelærer", brast han i Graad i sin Stue i Mørket og raabte som et Barn, der søger hen bag Skørterne paa Moder og Søster: - Aa Johanne! . . . Aa Tante Aurelia!

Hvor var dog de mange Aar blevne af? Han syntes det var saa kort Tid siden, at han havde tilbragt hin sidste bevægede Juleferie i sin Fødeby, at han havde været i Paris, at han havde havt den Modgang i sin pædagogiske Virksomhed. De mange indholdsløse Aar smeltede i Mindet sammen til saa lidt.

Han dvælede nu ved gamle Tider og Mennesker, han ikke havde tænkt paa i halve Snese af Aar. Han traf en Præst fra Landet, en Skolekammerat, en Dag paa Gaden, gav sig i Tale med ham, spurgte ham ud og erfarede bl. a., at Andreas Borch var død, at hans Enke var flyttet til en anden Købstad end hendes Fødeby, at hun vist sad smaat i det, skønt hun kun havde én Datter.

Karl Hellmann var bleven mistænksom. Han troede at læse i Præstens Ansigt, at han fandt ham komisk. Da han havde forladt ham, saa han op og ned ad Ærmerne paa sin Overfrakke. De hvidnede i Sømmene.

En Dag læste han i "Berlingske", at en Lærerplads ved Realskolen i den By, hvor Johanne boede, var ledig. Gagen var 1400 Kroner, for dem skulde der præsteres 6 Timers daglig Undervisning i Fransk, Tysk, Engelsk og i Naturhistorie i de lavere Klasser. Karl Hellmann søgte Posten og fik den, takket være de glimrende, i Lovtaletone holdte anbefalinger fra de københavnske Skolebestyrere, der havde reduceret ham til "Pogelærer".

Halv i Alvor, halv i Ironi tænkte Karl Hellmann paa "en Renæssance" i Provinsbyen. Det var dog en af de

større og havde i hans Barndom Ry for at være et godt Madsted.

XXV.

Han saa en temmelig grim Skolebygning af gule Flensborgersten med en Frontspice, der gabede ud efter en plastisk Udfyldning 142 som en Skade efter Regn. Bag ved den laa en stor og gammel Frugthave.

Han blev ført ind til Bestyreren. Det var en lille Mand med hvide, under Hagen løbende Bakkenbarter, med hvidt Halstørklæde uden Flipper. Han lignede en venlig gammel Præst.

Karl Hellmann præsenterede sig som den nye Lærer. Bestyreren saa paa ham.

- Gud ske Lov, vi faar en pæn Mand herved! . . . og De har jo været i Paris. Det har knebet svært for os med de levende Sprog . . . og . . . vi gør dog virkelig ikke store Fordringer. For Skolen er fattig. Jeg haaber at De . . . ja, om Forladelse . . . at De har lidt i Ryggen . . . jeg mener, at De ikke er reduceret til at leve af den lumpne Løn, der gives her . . . Omgang maa De ikke vente at finde. Købmændene har Overtaget . . . men . . . naa . . . Det gælder bare om at være samvittighedsfuld . . . og finde Glæden i sin . . . samvittighedsfulde Røgtelse af sit Kald.

De sidste Ord blev sagt i en Tone, der nærmede sig Prædikantens.

Bestyreren tav et Øjeblik.

- De har læst i de store Skoler i København?

- Ja.

- Men det bliver man ked af. Ikke?

- Jo-o-

- Hm! Ja. Ser De, hvis jeg tør spørge Dem . . . saadan Fritænker er De vel ikke bleven i Paris?

- Nej. Snarere . . . Eller . . . de Spørgsmaal interesserer mig ikke.

- Ja, saa gaar det nok godt . . . Det vil sige, De er da vel heller ikke Venstremand?

- Nej.

- Ja, saa gaar det nok godt. For fra Landet har Skolen ikke synderlig Tilgang, saa det er en Højreskole. Men Byen har jo mere Sans for det materielle end for det ideelle.

- Det har jeg med.

- Saa-aa-? Ja, saa gaar det vist brillant. Altsaa i Morgen Klokken 8 . . . saa skal jeg have Skemaet færdigt.

Den gamle Bestyrer hilste med et halv venligt, halv sørgmodigt Smil og rakte den nye Lærer Haanden. Da han var gaaet, gik Bestyreren fra sit lille Kontor ind i Dagligstuen, hvor hans aldrende Frue sad og stoppede hans Underbenklæder.

143

- Magdalene . . . se . . . der gaar han, den nye Lærer . . . rejs Dig!

- Hvor han er fin!

- Han faar nok slidt Luven af Klæderne om et Aars Tid . . . Det er vist en sær Snegl. Han sagde, han havde mere Sans for det materielle end for det ideelle.

- Kanske han saa kan faa nogle Privattimer her i Byen.

- Han er vist strandet paa Livets Hav, Magdalene.

- Herre Gud!

De to gamle Ægtefolk holdt hinanden et Øjeblik i Haanden. Skolebestyreren sagde:
- Ja, ja, Magdalene! Der er dem, der har værre Sorger for Udkommet end vi.

- Ja, men Du kunde have siddet i Præstekald, Brønnum . . . hvis . . .

- Ja, hvis jeg havde slaaet mere af paa min Overbevisning, end jeg har gjort . . . Men jeg synes, det er nok endda. At man ikke kan skælde hele Byraadets Halsen fuld!

- Slaa af? Det maa vi alle gøre. Det maa den fine nye Lærer ogsaa.

- Du kan tro, han *har* gjort det, min Pige! Ellers var han ikke taget her til Byen.

De nikkede til hinanden og sukkede lidt. Fruen stoppede videre, og hendes Mand gik ind i sit Kontor for at gøre den nye Lærers "Skema" færdigt.

Karl Hellmann kom snart til at befinde sig ret vel. Det var en lille skikkelig Skole, som gik i et jævnt, regelmæssigt Luntetrav, takket være dens Bestyrer, den hvidhaarede Cand. theol. Brønnum.

Aldrig sagde han et ondt Ord til sine Lærere. Det var en fem, seks gamle Candidati philosophiæ, som sled deres seks Timer daglig for 1400 Kroner om Aaret, spiste til Middag i "Klubben" for en Krone om Dagen, spillede lav l'Hombre hver Lørdag Aften, drak en lille Toddy i Jernbanegaardens Restaurationslokale, efter at have undersøgt, om Aftentogene havde bragt et eller andet bekendt Ansigt bag Waggonernes Ruder, gamle bekendte fra Studentertiden.

For det meste skuffedes Haabet. De gamle Academici gik fra Stationen til Klubben og "slukkede efter" med en halv Bajer.

Mellem dem og Borgerskabet var der en gensidig, men vel dult Foragt. En af Realskolelærerne maatte levere Sange, naar 144 Vaabenbrødrene holdt Fest i Byens "Lystskov", naar Fugleskydningen foregik i samme Lystskov, naar Kongens Fødselsdag fejredes ved et Aftensmaaltid i Klubben. Han kunde skrive Vers paa Melodierne: "Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden", "Kong Kristian stod ved højen Mast", "Vift stolt paa Kodans Bølge" osv., fordi disse Rhythmer var blevne saa nemme for ham som gamle udtraadte Slæber. Af og til fik han en af sine Kolleger, aldrig mere end én ad Gangen, til at følge sig med paa sit Værelse i en Baggaard; der morede det ham, mod Tavshedsløfte, at læse op en Parodi paa de officielle Viser, han havde skrevet. Naturligvis blev Tavshedsløftet aldrig holdt, Parodierne kom i Omløb, Borgerskabet morede sig over dem og var halv stolt, halv forarget over Hr. Garfeld; han blev ved Skolen trods det, at han efterhaanden var bleven noget "fugtig" og tog flere Toddyer end sine Kolleger.

I Begyndelsen var Kollegerne sky for den nye pyntede Lærer, fandt, at han var en "sær Rad", men de mærkede snart, at han "kunde noget".

Det var taalmodige Folk, vante til at vente.

"Han bliver nok lidt mere gemytlig i Aarenes Løb."

Drengene var skikkelige, men Karl Hellmann syntes først, at de var dummere end de københavnske. Efterhaanden opdagede han, at de blot var tungere og længere tilbage i Erfaring.

Den gamle Bestyrer gik stille om, elskværdig og fordringsløs med sit tungsindig-venlige Smil, der forsvandt, naar han kom ind i en Klasse for at docere sit Hovedfag: Matematik. Saa blev han alvorlig og hersede i det med Drengene, uden dog at slaa eller skælde ud. Det gik altid hans Disciple godt i hans Fag ved Realafgangseksamen.

Midt i Skolegaarden - en Levning af den gamle Have - stod et mægtig blomstrende, men aldrig frugtbærende Pæretræ, og paa en af Siderne langs Stakittet til Bestyrerens Have, en anden Rest af det gamle store Anlæg, knejsede fire gamle Linde. Fra Lærerværelset iagttog Lærerne disse Træers Knopning, Løvspring, Udfoldelse, Blomstersætning, Falmens Løvfald og drøftede de vekslende Perioder med en Interesse, som gjaldt det kære og nære Venner.

Det var en klosteragtig afsluttet Tilværelse seks Timer om Dagen. Efterhaanden som Genertheden svandt mellem Karl Hellmann og de ældre Kolleger, og han i det "store Frikvarter" Kl. 11 til 11,20 i Lærerværelset under Duft af Lærernes Smørrebrødspaalæg: 145 Rulle-, Spegepølse, holstensk og Schweizerost, af Snaps og bajersk Ø1, fortalte om sine Erfaringer fra Paris, blev han betragtet som det underholdende Element i Lærerkollegiet. Men han erfarede, at Lærere er akkurat som deres Dreng. Naar den skikkelige Bestyrer kom ind i Lærerværelset, gjorde de Tegn til ham, at han skulde holde op, naar han var ved at fortælle en saftigere Anekdote fra Paris.

- Den gamle er svær "ethisk", sagde Hr. Garfeld.

Omgang med Kollegerne blev der intet af. Karl Hellmann havde været vant til at spise alene i København. Da dette ikke kunde opnaas i Klubben, bestilte han sin Mad hjem.

Han havde faaet to kønne Værelser i en afsides Gade; lige over for Huset laa et overgroet gammelt Stengærde med Grøft foran. I Grøften voksede Nelder og Skræpper op som Fattigfolks Børn, op ad Stengærdet stod Hybenbuske, Udflyttere af Hyld fra nære Haver, enkelte Brombær og Hindbærbuske, en enkelt Hvidtjørn, groende op ubeskaarne, ugenerte, kvælende hinanden, givende Luft for hinanden, som det bedst kunde falde sig.

Hans to Værelser saa pæne ud med Resterne af de gode Møbler, af Bibliotheket, af Arkitekturfotografierne fra de fede Aar i København.

Men han havde en Fornemmelse af, at dette Interiør, som han selv støvede, pudsede af, fejede, blankede mange Gange, efter at hans Opvartningskone havde besørget det, vilde vække Følelser af Ironi - maaske af Misundelse - hvis han bød nogen derind.

Kollegerne skoptiserede først over hans Levevis, vænnede sig dog snart til at indrømme enhver Lærer ved Realskolen Ret til Særhed. Hr. Garfeld sagde:
- Saadan nogle som vi! Pebersvende! Gamle Artspiskere! Vi maa blive nogle sære Stabejser. Det er en naturhistorisk Nødvendighed.

Forsommeren kom, det gamle Pæretræ stod i Blomster. Der var godt Humør i den lille Realskole.

Hr. Garfeld foreslog Lørdag Aften at gaa til Stationen og drikke Toddy. Karl Hellmann undskyldte sig med, at han havde noget at bestille hjemme - Studier sagde han.

Da han var gaaet ud af Lærerværelset, brød en Latter ud.

- Studere! raabte Garfeld. Som om man kunde studere i dette Hul!

Søndag Morgen under Klokketang, mellem blomstrende Buske 146 over Havernes Hegn gik Karl Hellmann langs en Sti paa den anden Side det begroede Gærde. Der duftede fra alle Sider, der var Fuglesang under Buskenes Hang.

Pludselig lugtede han Røg af Pibetobak. Han saa frem. Der gik hans Kollega Garfeld og røg af en lang Pibe. Hans Dragt var Morgensko og Slaabrok. Karl Hellmann kunde ikke undgaa at møde ham.

- God Morgen, Broder i Apollo! raabte Garfeld. En dejlig Morgen efter en høj Nattekæfer.

Kognakstoddyen fra den foregaaende Nat stod ham ud af Halsen. O, Pæretræ! O, duftende Buske!

- Gaar De aldrig i Kirke, Hellmann?

- Næ-æ-

- De kendte ikke Andreas Popp, Vinhandleren?

- Nej.

- Har aldrig været i hans Kælder? En egen Karl! Med ham forsvinder et Stykke af den gamle By. Han blev begravet i Forgaars.

- Saa-aa?

- Ja, det Skind! Han forsmaaede ikke sine egne Varer. Stort Følge. Amtmanden med Epauletter og Ordener! Orgel og Basun til Kantaten! Teksten var af mig.

- Det var kedeligt, at jeg ikke var med.

- Det var det s'gu. For her i Byen er man ikke vel set, naar man ikke følger de notable Lig. Nu skal De høre. Jeg skrev s'gu Kantaten. Gider De høre et Vers?

- Med Fornøjelse!

- Jeg skal s'gu synge det. Hør nu:
Hr. Garfeld sang paa en Koralmelodi:

En ædel Mand, der aldrig svlgted,
thi han var fast i Sæd og Tro,
en Mand, som, naar han sig forpligted,

gik Pligtens Vej saa støt, saa tro.
Nu er han flyttet fra sit Hus
til Himlens Fjeld fra Jordens Grus.

Det er ikke saa galt? Vel?

- Næ-æ.

Hr. Garfeld fortsatte:

- Men, da han, den nye Digter døde i Fjor her i Byen . . . jeg har s'gu ikke læst et Ord af ham . . . men alle Kritikere 147 var dog enige om, at det var en genial Karl - saa blev Jammerherren, Amtmanden og alle Uniformsdioterne hjemme . . . Siger De igen, hvad jeg siger, saa bander jeg mig ind i Helvede paa, at alt, hvad De siger, er Løgn . . . Men De kan tro, vi havde Grin ude i anden Klasses Ventesal i Nat. De andre Lærere vilde "drive" med mig og sagde: "Andreas Popp var dog en Drukkendidrik, skønt han var Borgerkaptejn" i Det véd jeg s'gu nok, svarede jeg. Men nu skal I høre. Saa improviserede jeg følgende Parodi paa det Vers, jeg sang før:

Han var en Mand, som aldrig svigted,
drak ud en Toddy stolt med Ro,
saa et Glas Ø1, men sig forpligted
til fire "Kvarter" efter to.
Men aldrig saa jeg i hans Hus
ham tynget af den mindste Rus.

Naa . . . er De skandaliseret, Hellmann?

- Næ-æ . . .

- Ser De . . . jeg er nu dobbeltsidig, eller snarere mangesidig . . . Nej . . . se, god Morgen, lille Olga! Se . . . se, Hellmann! Er hun ikke sød?

Et Pigebarn paa en 13-14 Aar kom gaaende med en Buket Markblomster i den venstre og en opslaaet Bog i den højre Haand.

Hun havde en bredskygget Straahat paa Hovedet, med paillegule Baand, havde en ren hvid Søndagskjole paa med et bredt højrødt Bælte om Livet. Da hun løftede Hovedet for at hilse, saa Karl Hellmann en nydelig fin lille Næse, blot med en ganske lille Pukkel midt paa, et Par meget mørkebrune tankefulde Øjne. Han syntes, han havde set de Øjne før.

- Kan Du Dine tyske Verber, Olga? spurgte Garfeld. Ich sehe, ich sah, ich habe gesehen . . . Husk bare paa Forskellen mellem den svage og den stærke Konjugation. Det er især Imperfektum, det kommer an paa . . . Setze, setzte, gesetzt . . . sitze, sass, gesessen . . . Hvem læser Fransk med Dig, Olga?

- Det gør min Moder.

- Vil man se . . .

- Hvem er den lille Piges Moder? spurgte Karl Hellmann og saa stift paa Barnet.

- Aa, . . . vent lidt, Hellmann! . . . Olga . . . faar jeg et Kys?

Barnet saa alvorlig-frygtsomt op paa Læreren.

148

- Vil Du ikke, Olga? Vil Du ikke kysse Din gamle "Lerer"? . . . Den Herre kan holde Din Buket . . .

Karl Hellmann tog den lille Buket af Margueriter og Kobblommer, tænkte: Jeg kender de Øjne, jeg kender dem. Men hvorfra?

Den lille Pige vendte Kinden mod Garfelds kyshigende Mund.

- Det er godt nok, det, Olga, sagde Realskolelæreren og sukkede. Hils hjemme! . . .

Pigebarnet gik videre med sin tyske Grammatik og sine Blomster. Gærdet med de mange Buske gjorde en Krumning. Hun forsvandt bag en udludende Hyld, kom frem, solbeskinnet og hvidt lysende, svandt saa igen.

- De spurgte om Moderen . . . Giv mig lidt Ild paa Piben af Deres Cigar! . . . Ja . . . hun er Enke . . . lever stille . . . hedder . . . ja, hvad Fa'en hedder hun? . . . hun er Enke efter en . . . ja . . . hvad Fa'en var han? . . .

Skovfoged . . . men ikke en Bonde . . . en Forstkandidat . . . Jo, nu husker jeg Navnet, hun hedder Fru Borch. Den lille Olga kommer og læser Tysk hos mig to Timer om Ugen. Amtmanden betaler for hende. En Krone Timen . . . næsten syv Bajrer, Broder *in Apolline!* . . . Det er en yndig lille en. Bare man havde en Unge, Hellmann, om den saa var illegitim - hedder det ikke saadan paa Fransk? Skal vi tage en marineret Sild til Frokost paa Klubben og en ganske lille Genever til?

- Tak, jeg har spist. En anden Gang!

Kollegerne gik hver til sit.

XXV.

Karl Hellmann vidste, at hans Ungdoms Flamme boede i Byen; det lykkedes ham at lade, som havde han glemt det.

Johanne Borch var flyttet til den Købstad efter sin Mands Død, fordi Andreas Borchs overordnede, Skovriderens Fætter var Amtmand og boede der. Samme Amtmand var Kammerherre. Ved Hjælp af et rigt Giftermaal med en adelig Dame var han fra Herredsfoged i Jylland bleven Amtmand i Sjælland. Skovrideren havde talt Johannes Sag. Amtmanden var en rig Mand og en 149 skikkelig Mand. Da han hørte Johannes Skæbne, lovede han at give hende "300 Daler" om Aaret, og, for at hun ikke skulde blive ydmyget ved at tage mod det som en Almisse, lod han hende føre Embedsbreve fra sit Kontor ind i sin Kopiprotokol. Hun skrev lige saa smukt som nogen Kontorist. Byfogden i hendes Fødeby, Kammerjunkeren Gravenhorst, som aldrig kunde blive Kammerherre, men som fik sin Titel omsat til Etatsraad, lige før en Lov berøvede Embedsmændene Ret til den Slags Udmærkelser, gav hende 100 Daler om Aaret, "for det havde virkelig været en smuk Pige og figureret brillant paa Ballerne. Ak ja, den Gang var man forholdsvis ung."

Saa skaffede Kammerherreinden og andre gode Embedsmændsfruer Enken en Del Broderiarbejde. Johanne kunde uden at lide Nød opdrage sin lille Olga. Hun boede i en Udkant af Byen i en kun halv bebygget Gade, men hvor Husene i Højde stræbte mod de københavnske og i arkitektonisk Skønhed efter samme Hovedstads Husfacader i Sidegaderne paa Nørrebro.

Hun trængte sig ikke paa sine fornemme Beskyttere. Hun aflagde Kammerherreinden de behørigte Visiter, blev venlig modtaget, men aldrig indbudt til Selskab, hvad der i Begyndelsen gjorde hende lidt ondt, men senere var hun glad over det. Og Kammerherreinden var vel fornøjet med hendes beskedne Holdning, betalte Abonnement paa "Læsetasken" for hende, og, da Olga voksede til, tilbød hun at betale private Timer for hende til Realskolens Lærere, da den lille røbede "smukke Anlæg", og Byens eneste nogenlunde fashionable Pigeinstitut dog var saa som saa. Johanne underviste selv sin Datter - ogsaa i Religion, som efter Kammerherreindens Mening var det vigtigste af alt, men, tilføjede hun, "deri er en Moder maaske den bedste Lærer indtil Konfirmationsalderen" . . . "De hører, min lille Ven, hvor skrækkelig revolutionær jeg i Grunden er", sagde Kammerherreinden videre . . . "min Mand skænder paa mig og kalder mig en Venstrekvinde . . . da vi var i Rom, kaldte han mig antiklerikal. Men jeg gaar efter mit Hjærte, min lille Ven, for saa vidt er jeg Venstrekvinde. Ha, ha, ha! Naar jeg taler saaledes, saa maa min Kammerherre give sig."

Med en vemodig Resignation fandt Johanne sig i Gentagelsen af sit Liv som ung Pige: at sidde som hendes Moder havde gjort og undervise den lille Olga.

Det var den samme Stilhed i Stuen, de samme Øvelser i Grammatik og Regnekunst, Hun var ikke fin nok til 150 Embeds-Embedsmændene og de store Købmænd, for fin til de smaa Købmænd og Haandværkere. Hun følte sin Stilling, vilde vel heller ikke have fulgt en Bagers eller Smeds Indbydelse.

Hun spillede en Eneboers Rolle. Da hun var ung Enke, talte Byens Damer noget om hende, ymtede om et muligt Giftermaal med en Realskolelærer, en Fuldmægtig paa Byfoged-, Post- eller Toldkontoret; men Snakken døde, mens Aarene gik.

Hun lavede i sit Stilleliv en Smule Livsanskuelser for sit Vedkommende. Hun havde noget at bebrejde Vorherre. Han havde gjort saa lidt for hende, lagt saa lidt Glans over hendes Liv, og hun havde dog ikke gjort noget andet, end at hun havde giftet sig med en Mand, som hun ikke elskede, som Romeo elskede Julie. Hvorfor skulde det gaa hende saa skralt i Verden? Hun var dog vis paa, at Kammerherreinden heller ikke havde taget Romantik med i sit Ægteskab.

Hun kunde da ikke tænke sig, at Gud var en Person. Af populær Læsning destillerede hun noget som en

Verdenssjæl, et Verdenslys. Hun følte tidt i sin Ensomhed Trang til Udgydelse i Bøn eller Taksigelse, naar hun saa, hvor den lille Olga voksede sig køn og sund.

Hun henvendte sig da til Solen, til den over Skoven svævende lyse Dunstrand, til de mange Farver i Blomsterne i Haverne, som hun spaserede forbi, de Farver, som hun samlede i sit Minde, naar hun kom hjem. Selv havde hun ingen Have.

Naar hun læste Religion med den lille Olga, gjorde hun det som en Pligt. Katekismens Ord blev døde og klangløse for hende. Med Salmerne gik det bedre. Toner fra Brorson som:

"Her maa ties, her maa bies"

eller:

"Den dejligste Rose er funden"

eller:

"Gik alle Konger frem paa Rad"

eller Ingemanns smaa religiøst-lyriske Digte, dem holdt hun af og lærte den lille Olga at synge dem.

Der blev ingen Klarhed i hendes Tanke, men det brød hun sig ikke om. Hun trøstede sig med en selverhvervet Tro paa noget alment godt og kærligt i Tilværelsen, som nok vilde vaage over hendes lille Pige og skænke hende en bedre Livslod end den, der var bleven hendes Moder til Del.

151

XXVI.

Karl Hellmann tilbragte en Nat uden Søvn. Han gjorde Nar ad sig selv. Der var jo intet at være bange for. Han kunde jo gøre, hvad han vilde: se Johanne eller lade være.

Saa syntes han, han havde noget at sone: Uret mod sig selv og mod hende . . . Og dog, mon Livslykken var kommen, hvis han i Tide havde grebet rask til?

Det havde han jo aldrig gjort. Han havde hverken turdet tro eller tvivle helt ud; hverken turdet blive Katholik eller Fritænker. Ak, jeg kan hverken elske eller hade; jeg burde være bleven vrøvlevorn protestantisk Theolog, jeg er dog født i den kolde-tempererede Zone. Bare jeg var bleven Told- eller Postfuldmægtig! At være Student uden videnskabelig Evne, æsthetisk begejstret uden kunstnerisk Talent . . . uh, uh, de danske Studenter!

Saa haanlo han og mente: "Netop denne syge Selvrefleksion er saa national. Se paa *"Hamlet!"* Det store Navn løftede hans Mod lidt, men . . . "Du store Gud . . . "Hamlet" og jeg!" - Vrøvl!

Han sendte et Suk mod den Tid, da han med en ganske let lille Rus klavrede saa rask op ad Gothikens Spir og troede, at det bragte ham Himlen nærmere.

Meningsløst!

Klokken slog otte.

"Og Klokken otte skulde han paa Skolen".

Det var et kølende Bad de seks Timer, hvori han indskærpede det samme, han havde indskærpet i Aarrækker.

Klokken to vilde han gaa hjem. Han var træt og ikke fantastisk anlagt. Han sagde til sig selv: "Gaa hjem, Du gamle Stileretter, sov Middagssøvn, æd, drik og vær glad, dø i Søvn i Nat, staa op i Morgen og undervis Dine seks Timer! Naar Dit Hjærte løfter sig, skal Du sige som Kong Lear: Ned, ned! . . . Jeg og Kong Lear! Ha, ha, ha! Nej, jeg burde være bleven Katholik! Jeg kan ikke gaa ene. Jeg er en aandelig Krøbling, jeg burde i Tide have skaffet mig en Krykke Hvad,

om jeg søgte den Krykke, jeg flyede bort fra i gamle Dage?"

Han gik ud i den Gade, hvor han nu vidste, at kongelig Skovfoged Borchs Enke boede. "Jeg vidste alt i Nat, at det blev Enden paa det hele". Han rystede paa Hovedet med Medlidenhed over sig selv. Det havde været langt fornuftigere at gaa hjem og spise, ellers vilde hans hjembragte Mad snærre hen i Kakkelovnen. 152 Det passede bedre for ham at gaa hjem og æde Risengrød end at nyde opvarmet Ungdomsromantik.

Han gik alligevel ned i den ufuldstændig bebyggede Gade, spurgte en lille Pige, der gik og lod en Mælkespand af Blik dingle i sin Haand, hvor Enkefru Borch boede:
- Naa hende, der "gaar" hos Kammerherrens! Hun bor der.

Hun blev altsaa betragtet som Gangkone, hans Ungdoms Flamme. Det lettede lidt paa Frygten i hans Sind. Hun var muligvis lavere nede paa Stigen end han selv.

Sagte gik han op i Husets øverste Etage. Det var varmt, og Døren til Lejligheden stod vidt aaben. Indenfor, gennem den lille Entrée, kunde man gennem to vidt aabnede Fløjdøre se helt langt ind i en middelstor Dagligstue.

Henne foran et Midtervindue, fra hvilket snehvide Gardiner brusede ud i Stuen, ved et Bord, hvorfra Blomster i en Vase hvælvende sig ud og sendte Duft helt ud paa Trappen, sad Moder og Datter. Et Spejl hang paa Pillen saaledes, at Hellmann, da han lydløst havde listet sig ind i Entréen, kunde se begges Ansigt og Buste i Spejlet.

Solen skinnede paa Barnets sortebrune glatte Haar . . . Karl Hellmann genkendte straks den nydelige lille Olga fra Markstien. Den voksne Kvindes flammede blonde Haar var ham en gammel bekendt. Men Solen behøvede ikke at dekorere det med Sølvstriber, der var nok af dem i Forvejen.

Ak, hvor var de før saa friske Kinder falmede! Hvor var den kække Jomfrubarm svunden ind! Fladt laa den blaa Lærredskjole over den som over en Mands Bryst.

Pigebarnet sad med en Bog.

Evig Læsning, evig Undervisning. Et Øjeblik følte Hellmann et stikkende Had mod al Undervisning. Den aad Marv og Kraft af stakkels lyshigende Eksistenser, alt mens den kun forskaffede dem den tarveligste Føde, utilstrækkelig baade for Aand og Legeme.

Nu bevægede Moderen sin Haand opad. Karl Hellmann kunde, langsynet, som han var bleven med Aarene, skønne, hvor dens hvide fugtige Fylde fra gamle Dage var tørret hen. Han kunde se store Aarer paa gullig Grund, hvor der tidligere var det yndigste lyse Inkarnat; ja han kunde se, hvor Neglenes fordums Rosenfarve var blegnet, at de ikke var lange og perlemorsrandede som før, men kort afklippede, sagtens fordi Arbejdet fordrede det.

153

Men Øjnene . . . Øjnene var de samme. Store, blaa, spørgende, en Smule drømmende, som laa der et Florslør over dem.

Han maatte slaas med Taarer, der bankede paa hans Øjenlaag, mens han stod derude i Gangen. Han kom til at tænke paa Bogtitlen: "Livserindringer og Resultater".

Saa hørte han Moderen sige:

- Nej Olga! *Faisant* udtales som *fesant*, *je faisais* som *je fesais*.

Ak "Gengangere" fra den lille Stue i Købmandshuset for et kvart Aarhundrede siden! Ak hvor lidet forandret!

Han var lige ved at gaa igen. "Kan det dog aldrig blive forbi med den Fejghed, den Hang til at luske uden om alt? Nej, det skulde være Alvor.

Han bankede haardt paa den yderste Dør, den til Trappen.

Det sortebrune og det graablonde Hoved vendte sig paa en Gang til venstre. Hvem kunde det være? Kammerherreinden kom aldrig paa den Tid.

- Kom ind!

Hvem var den pænt klædte Herre, som bragte Duft og Parfume med sig? Det var dog et Par sælsomt stive Knevelsbarter, der strittede ud som Sylspidser paa hver sin Side Munden.

Olga hviskede i en Fart: - Mo'r . . . det er den nye Lærer i Fransk ved Realskolen.

En lille Rødme livnede et Øjeblik Fru Johannes Kinder. Men hun rejste sig og saa rolig og mild ud som sædvanlig. Og, som om hun hilste paa en gammel bekendt efter et Par Aars Adskillelse, sagde hun med den gamle bløde og rolige Stemmeklang, mens hun pegede paa en Stol:

- God Dag, Kandidat Hellmann! Det glæder mig, at De en Gang huskede mig. Velkommen!

Hun havde foldet sine Hænder fast foran sig. Hun fornåm, at de begyndte at bæve.

Hans Øjne faldt paa et temmelig stort Fotografiportræt over Sofaen. Der hang hans Ungdomsven med det hundetro Blik, det sunde og kønne Ansigt, det brusende Helskæg, de brede Skuldre. Man skulde tro, at han var skabt til at leve længere end de fleste Mennesker.

Johanne fulgte hans Blik.

- Ja, saadan saa han ud i sine Velmagtsdage.

- Hm, sagde Hellmann Men nogle Aars Livslykke, Frue . . . det er alt, hvad vi kan forlange.

154

- Livslykke . . . ja - . . . ja . .

- De var dog lykkelig, mens Andreas levede.

- Jeg burde have været det, for en mere trofast og kærlig Sjæl har aldrig levet . . . Naa . . . ja, man vilde jo hellere levet, som De har levet, set de store Lande, Kunsten og alt det . . . Hvorfor fødes man fra Barndommen op til at længes efter saadant noget, som man aldrig kan naa? Ja De . . . har jo naaet det?

- Jeg?

- Ja, De har jo været i Paris?

- Ja, det har jeg, svarede Karl Hellmann og lo kort.

Den lille Olga havde rejst sig, lagt sin franske Grammatik ned paa Bordet og saa op paa den fremmede Herre. Hun havde sluttet af den korte Replikveksel, at hendes Moder maatte have kendt ham før. Hendes store Øjne bevægede sig hurtigt paa den blaa-hvide Emalje, snart rettede de sig mod Faderens Portræt over Sofaen, snart hen paa "den nye Realskolelærers" Ansigt. Barnet havde et saa tankefyldt Udtryk i alle sine smukke Træk, som halvvoksne Børn kan have det, naar de stræber efter at klare Spørgsmaal, der dunkelt og stærkt bevæger sig i deres indre.

- Hvorfor er De ikke kommen før? sagde Johanne og fæstede Øjnene paa ham. Vi har jo dog saa meget at tale sammen om . . . fra gamle Dage.

- Hvorfor jeg ikke er kommen, Frue? . . . Jeg vidste jo ikke, at De boede i Byen, før jeg tilfældigvis erfarede det af . . . af min Kollega, Kandidat Garfeld . . .

Han løj med Vilje.

Nu strøg der en bitter Trækning over Johannes Læber. Karl Hellmanns Ord viste, hvor lidet *hun* - forrige Johanne Alslev, i Ungdomstiden fejret i By og Omegn - var kendt og agtet.

Hun havde vel vidst det før; men, hver Gang et Ord eller en Begivenhed rippede op i denne Viden, gjorde det ondt i hende.

Karl Hellmann mumlede disse Ord frem:

- Jeg kom . . . for at forsøge at knytte en Traad, som jeg har brudt . . . Hvad mener De, Johanne?

Den lille Olga hviskede smilende i Øret paa sin Moder:

- Moder, den fremmede Mand er lige ved at græde.

Fru Borch sagde:

- Husker De, at jeg er nogle Aar ældre end De? Se ind i Spejlet, Hellmann! Ser De, hvor jeg er graa? Og De er endnu ung og elegant.

155

Hellmann knappede sin Frakke. Johanne lod, som hun ikke forstod de energiske Tag i dens Rand.

- De kunde gøre mig en Tjeneste, Hellmann! sagde hun . . . for gammelt Venskabs Skyld . . . Men De er vel saa ked af at undervise.

- Hvad mener De, min Frue?

- Tal nu ikke Fransk med danske Ord! Vil De læse lidt Fransk med Olga? For jeg . . . jeg har saadan en forkert Udtale . . . men jeg kan . . . ikke byde Dem mere end en Krone for Timen.

- Nej jeg vil ikke . . . Hvad Pokker skal den søde Pige lære alt det Grammatikkram for?

- Tys . . . Hun . . . Olga maa ikke høre saadanne Ord . . . Og hvor kan De tale saadan om det dejlige Sprog, som jeg har elsket, fra jeg var . . . lidt større end Olga?

- Det, man lever af, er man altid arrig paa, Fru Borch!

- Tror De f. Eks., at Oehlenschläger . . . eller Victor Hugo har været "arrige" paa Poesien?

- Somme Tider har de vist været det, Fru Borch!

- De maa godt kalde mig Johanne. De vil altsaa ikke lære Olga Fransk?

- Jeg vil lære hende mer end det.

- Tak! Hvad da?

- Det véd jeg ikke . . . Men maa jeg komme her hver Dag efter Skoletid? Saa skal De se . . .

- Ja, men saa maa De kun tale om . . . hvad Undervisningen kræver . . .

- Tak! Saa kommer jeg ikke.

- Jo, De gør. Men hvorfor skal vi rippe op i noget, som skal og maa være dødt og begravet . . . Jeg er en gammel Kone, Hellmann! gør mig ikke latterlig!

- Men . . . hvad vil De sige om os her i Byen, i dette fordømte Hul? . . . De vil lave Historier.

- Aa, der er mange gode Mennesker her, forsikrer jeg Dem . . . Men De har Ret, de holder nok af at lave Historier . . . Men den gamle Fru Brønnum . . . hun . . . Realskolebestyrerens Frue, hun vil saa gerne forny sine Kundskaber i Fransk. Hun kan være tilstede. Hvorfor ler De? Det er saadan en fornuftig og dannet Kone.

- Aa, jeg ler, fordi jeg aldrig har set hende gøre andet end stoppe og lappe.

156

- Herre Gud, Brønnums har for smaa Kaar til at holde to Sønner i København som Studenter. Hvorfor ler De bestandig?

- Skal saa Fruen tage sin Mands unævnelige med og stoppe dem, mens jeg docerer Fransk for Dem, hende og Deres Datter?

- Ja, hvorfor ikke? Du skulde ikke le, Olga! For Hr. Hellmann taler om noget, han ikke forstaar saa godt, som han forstaar Fransk.

- Naa Frue eller Johanne!

Da jeg var Barn, jeg ønsked tidt,
gid jeg var stor og fri for Skolen,
Skolen jeg blev dog aldrig kvit,
lidet kun hjalp mig Silkekjolen.
Rundt man trasker den Dag saa lang;
hele det Liv er en Skolegang.

Olga nynnede Melodien med. Johanne tyssede paa hende.

- Ja, men det er jo sandt, Hellmann . . . bare man ikke tager *Skole* saadan . . . altfor ordret.

Karl Hellmann kunde ikke være ironisk mere. Han sagde:

- Johanne, De er saa troende som den bedste Katholik.

- Det forstaar jeg ikke. Jeg er slet ikke orthodox. Jeg kan ikke forstaa Treenigheden f. Eks.

- Nej, De forstaar mig ikke. Men jeg skal læse baade med Dem, med Olga . . . og med den gamle Fru Brønnum hver Dag fra 2¼ til 3¼ Men De maa virkelig arrangere Sagen med min brave Superiørs Frue, for . . . jeg kan ikke . . . Farvel Fru . . . Farvel Johanne!

- Farvel, Karl Hellmann! Til i Morgen.

Hun smilede, og Karl Hellmann syntes, hun saa yngre ud. Hun trykkede ham fast i Haanden. Havde han turdet - han havde kysset hende paa Munden trods det, at hun manglede en Fortand.

En Times Undervisning til om Dagen . . . og det gratis. Ja, ja!

Og dog glædede han sig til den næste Dag uden at ville være det bekendt.

157

XXVII.

Der sad altsaa de tre Elever: den fjortenaarige Olga, hendes mere end fyrretyveaarige Moder, den mere end halvhundredaarige Fru Brønnum med fransk Grammatik og Læsebog - to Eksemplarer af hver, thi Moder og Datter "saa sammen" - opslaaede paa Sybordet foran Vinduespillen.

Vinduet stod aabent. Det var fugtig Luft, og Blomsterne i Vasen duftede sødlig-krydret.

Karl Hellmann kom. Han bad dem lade Grammatik være Grammatik. De to Damer vekslede forbavsede Blikke. Olga raabte Hurra indvendig og gned sine røde Hænder under Bordet.

Det var Karl Hellmanns Mening at snakke Fransk for dem. Det var ikke uden egennyttig Beregning. Det var mange Aar siden, han havde talt Fransk; han vilde nu tvinge sig til at øve sig, og han var sikker paa, at ingen af de Damer vilde lure paa Fejl eller være i Stand til at gribe dem i Flugten som disse københavnske Studiosi og Candidati magisterii, hvis Minde opfyldte ham med et kogende Had.

Han fortalte da ganske langsomt bekendte Anekdoter. De to ældre Damer morede sig som Børn, der har gættet en Rebus eller en Gaade, naar de havde forstaaet. De meddelte da Forstaaelsen til hinanden ved Nik og Gebærder.

Den gamle Fru Brønnum var den ivrigste. Hun lod Strømpe og Strikkepinde falde ned i Skødet og var nærvæd ligesom Drengene i Skolen at rejse sig med oprakt Finger for at tilkendegive sin Viden.

Olga bed snart i sine Knoer, snart i sit Lommetørklæde for at tvinge sin Latter tilbage. Saa grinagtig forekom det franske Sprog hende, udtalt med det Sving i Retning af parisisk Udtale, som Læreren efter bedste Evne tilstræbte.

Saa begyndte han senere hen gennem Spørgsmaal at indlede smaa Samtaler. Johanne blev rød i Hovedet, stammede, naar hun skulde svare. Olga plaprede paa, sagde forfærdelige Bommerter, greb sig i det, ligesaa hurtig som Hellmann fik rynket sine Bryn, men var selv frygtelig glad, naar hun havde faaet samlet nogle Ord i Bunke. Den visne, strikkende Frue sad inde med en gammel agtværdig Viden, mærkede Læreren. Hun havde læst og tænkt, var vel kun naaet til Resultat og Meninger, som var slaaede fast for 50 Aar siden, hun var evig paa Victor Hugos Parti mod 158 Klassikerne, som om Spørgsmaalet havde Aktualitet den Dag i Dag, var glad over, at Fru Gyllembourg havde kaldt Prosper Mérimée Perlen blandt franske Prosaister, kunde saa undselig standse brat, se ned i sit Skød, genoptage sit Haandarbejde, ryste paa Hovedet ad sin egen Enthusiasme over saadanne Ting, som hun havde læst om i sin Ungdom.

I Begyndelsen morede Karl Hellmann sig ret vel ved denne Time fra 2¼ til 3¼, men han kom hen ad Efteraaret til den Erkendelse, at det var og blev en Marsch paa Stedet. De to Damer kom ikke videre, og Olga ikke heller. Da han ikke gad røre ved det grammatikalsk-elementære Underlag, da han selv ikke var i Besiddelse af sin fulde Energi, efter at have undervist 6 Timer paa Skolen, blev Pigebarnet ked og adspredt. Det gjorde Moderen ondt, at Karl Hellmann efterhaanden ubevidst rent forsømte Barnet og sendte hende selv underlige spørgende Øjne, drømmende, minderige, mens han distræt-bifaldende nikkede til Fru Brønnum. Denne blev ved at tro paa det store Udbytte af denne Undervisning og beklagede tidt, at hun maatte "gaa op i sit Hus" og ikke kunde "dyrke sin Smule Aand".

Hun læste selv en to tre Eftermiddagstimer gratis med de Realskoledisciple, som ikke kunde følge med, gennemgik alle deres Lektier med dem, selv Mathematik, ligesom hun havde gjort med sine to Sønner, mens de var smaa.

Hendes Mand takkede gentagne Gange Karl Hellmann - og han, den gamle theologiske Kandidat og Matematiklærer, forsøgte at være saa lyrisk, som muligt, da han en Lørdag Middag, glædende sig til den privilegerede Kognakstoddy samme Aften og til næste Dags Frihed, sagde:

- De har, min kære Hr. Hellmann, virkelig udgydt Draaber af en Ungdomskilde over min aldrende Hustrus Hoved!

Han anede ikke, at hans virkelig oprigtige Tak kom til at lyde affekteret.

Karl Hellmann fik for Resten andre Privattimer. Tre rige Købmænd slog deres fem Døtre sammen til et Kursus i Fransk og Engelsk paa tre Timer om Ugen, to Kroner pr. Time - en uhørt Betaling i den By. 24 Kroner om Maaneden! Karl Hellmann købte for 12 Kroner Bøger hos Boghandleren, da han havde denne Ekstraandtægt i Udsigt. Hans Kollega Garfeld sagde gnavent:

- Det er forbandet. Men de romanske Sprog (han troede, at Engelsk hørte derhen) gælder bestandig mere paa Markedet end de germaniske. Se, om nogle af de Snøbler i denne By vil give mig mere end 4 Mark i gamle Penge for 4 Tøse paa én Gang pr. Time.

En Seminarist og Regnelærer sukkede ved disse Ord. Han havde gerne undervist 8 Tøse for en gammel Rigsort pr. Time. Han tænkte:

- Det er bundlatterligt, at Folk har den overdrevne Tillid til dem, der har den saakaldte akademiske Dannelse, om de saa end møder over et Kvarter for sent paa Skolen hver Dag.

Men han sagde det ikke.

Karl Hellmann bebrejdede sig, at han var træt og kedelig i Timerne i Johannes Hus.

Han borede og gravede stadig i sin egen Sjæl for at finde, om hans Ungdomsflamme endnu havde efterladt nogle Gnister. Af og til syntes han, at Johanne var en Gaas, af og til fandt han hende lige saa sød som i gamle Dage, naar hendes Øjne spurgte ham om, hvad Munden ikke turde spørge om.

Naar han gik derhen, ked over at skulle se det uopmærksomme Pigebarn, den gamle tørre Frue, den midaldrende ensformig triste Johanne, højnede han sig selv ved at sige:

- Jeg gør en barmhjærtig Søsters Gerning mod de to gamle Damer.

Han mærkede da en ægte Tone gennemklinge Skolebestyrer Brønnums Tak bag den Bedemands-Lyrik, han formede den i.

Det var en Dag i September. Skoleklokken havde ringet Lærere og Drengene ud Lørdag Klokken 2³/₄. Lovsangen, som endte Skoleugen, var sunget med vanlig Søvnighed.

Men ude var alt lyst, klart, højt.

Det blinkede med fint Spindelvævsnet over de fugtig glinsende Træer i den gamle Have bag Skolegaarden. Bag Blade hang citrongule Pærer og dunkelrøde Æbler. Alle Farver dirrede stille som rolig-livsitrende Lysflammer i vindfri Luft.

Ude paa Gaden var Stenbroen fugtig, Kampestenene brunrøde.

Der var Liv paa Gaden. Smaa klaprende Træske og rask trippende Støvlehæle. Det var ingen stor Begivenhed, som frembragte dette Liv.

Bag Gærdet ud for den aandløst-officielt knejsende Realskole hinsides Gyden laa en Ridebane for den Eskadron Dragoner, som garnisonerede i Byen. Af de tilløbendes Ord fremgik, at Obersten, Regimentets Chef, var kommen for at inspicere samme Eskadron, for den skulde samles med de øvrige til Høstmanøvren.

160

Ja, der bag Gærdet i lang Afstand, med den violetbrune Skov til Baggrund sad en Hob lyseblaa Mænd til Hest. Hjelmenes Kamme stod i hvidglødende Flammer, Officerer fór frem og tilbage i hastig Fart, mens én - vel sagtens Obersten - holdt stille foran Fronten, ubevægelig som en Statue.

Der hørtes Raslen af Metal, en fin klinger Lyd, i Harmoni med de rene Farver og det høje Lys.

Officerernes Sølvbandolerer glitrede med istænkede Lyspailletter og gnistrende Sølvspænder.

Saa klang en Trompet inde fra Ridebanen, skinger med en enkelt Melodi.

Rækkerne opløstes og samledes paa Trompetens Bud. Det blev Buer og brudte Linjer, som saa samlede sig tilsidst i en retlinet Front.

Hellmann forstod slet ikke Dragonernes Eksercits; han havde kun en Fornemmelse af noget eksakt, disciplineret, som stod godt sammen med den klare lidt haarde og strænge Luft.

Der var noget tydeligt, matematisk i Stemning og Tone om ham. Trompeten lød rytmisk, taktfast.

Hans Gang rettede sig uvilkaarlig efter den.

Det er det, det kommer an paa . . . Kun gennem Disciplin kommer man til Klarhed.

Han gjorde en lang Omvej, sikker paa at møde for sent til sin Time i Johannes Hus, men i denne Forsinkelsestid blev noget i ham vakt til Liv.

Der laa en Kundskabsklump sammensat af Læsning af mangelfuld Art. Han havde læst meget, aldrig studeret. Der blev en Slags Tøbrud i hans Aand, som om store Iskumper smeltede og blev mlende Strømme.

- Skulde jeg blive Poet endnu . . . paa mine gamle Dage?

Tanken om Vers bragte hans Indvolde til at vende sig som af et Anfald af Kvalme.

- Nej, fy for en Ulykke! Men man behøver ikke altid at lade dem, man underviser, knække Skallerne, mens man gemmer Kærnen.

Disse tre . . . dem kunde, dem burde han byde det bedste. Dette lille Hus var blevet hans Hjem; han havde mærket, hvor de i Grunden alle holdt af ham. Den gamle Fru Brønnum havde hvisket til ham, da han mødte hende paa hendes Mands Kontor:

- Kom ind i det store Frikvarter i vor Spisestue og faa en lille Kognak til Deres tørre Smørrebrød, men tal ikke til Deres 161 Kolleger om det! . . . for man har jo ikke Evne, som man har Vilje.

Den lille Olga havde han taget sig af . . . og Johanne . . . ja, holdt han sig ikke i Skindet, saa kunde han endnu gentage sin afviste Begæring.

Hvor var han aandelig knejsende i Dag, da han traadte ind i Stuen.

Fru Brønnums Øjne hvilede beundrende paa ham. At en ældre Lærer kunde holde sig saa frisk . . . og havde Raad til for den ringe Gage at holde sig saa fin i Klæder! Hendes stakkels brave Mand havde lige fra sin Ungdom set saa snusket ud. Støv og Smuds hang saa villig ved ham.

XXVII.

En lille Anekdote skulde oversættes fra Dansk til Fransk. Den fortalte, hvorledes Napoleon I i Notre-Damekirken tog Kronen ud af Pavens Hænder og egenhændig satte den paa sit Hoved.

- Hvem der havde set det! udbrød Olga.

Karl Hellmann nikkede til hende, og pludselig gav han sig til at beskrive den gamle Pariserkatedral, indvendig og udvendig, dens Samling af Ærkebisperkaaber, Konge- og Kejserkroningsdragter, en Messe i dens Kor. I et højst uordnet, men livligt, videnskabeligt set, meget elementært Foredrag talte han saa om gothisk Kunst.

Hvad han havde fordrevet Tiden med i gamle Dage som med et Tankespil, blev levende, da han udtalte det.

Den hele mærkværdige - paa en Gang saa logiske og dog i Helheden saa romantisk virkende Konstruktion, et Resultat af Ligevægtens og Symmetriens Disciplin - betog ham. Han fik Blyant og Papir, tegnede, forklarede, talte om den forunderlige Lysvirkning fra Rudernes Glasmalerier, fortalte Legender og historiske Scener, som de fremstillede.

Det var ingen Time i Fransk. Der blev ikke talt et Ord om Lektien. Bøgerne laa aabne, men urørte paa Bordet, mens Septemberlyset bredt og køligt strømmede ind ad Ruderne og lod de store Astere, Georginer, Pelargonier, Roser, store Margueriter, Vinterlevkøjer, Fuchsier, der i svulmende Fylde vældede ud over 162 tre Vaser paa Borde og Konsoller, komme til deres fulde Farveret, saa de stod tydelig og dog bløde mod hinanden.

Hans Tilhørere sad og hørte til, som fortaltes der den mest spændende Historie.

Olga laa bøjet over Bordet, støttende sig paa begge Albuer, og fulgte hans Blyants Gang og dens Skabelse af en gothisk Kirkes Grundrids, af den enkelte Pilles sammensatte Konstruktion, af Leddenes

Fortsættelse under de spidse Hvælvinger, med en hidsig Iver, som om noget levende blev til og i en Fart vokste op for hendes Øjne.

Fru Brønnum glemte sit Strikketøj. Det faldt ned i hendes Skød, gled ned paa Gulvet. Først saa hun af Forbavselse næsten maabende-dum ud, saa tændtes der Gnist i de lyse, matte Øjne. Hun bøjede sig ud over Olgas Skulder . . . hun kunde have kysset det Menneske, som vidste saa meget, som havde Nøglen til saadanne prægtige Kirker, som hun vel tidt havde læst om, men om hvis egentlige Udseende hun aldrig havde kunnet danne sig en Forestilling.

Johanne forblev roligst. Hun blev siddende paa sin Stol lige over for Hellmann og lod sig række Papiret. Hun satte det tæt foran Øjnene. Hun blev længe ved at holde det.

Maaske tænkte hun ikke hele Tiden paa Gothik, men paa en anden Bygning, der havde kunnet mures op til Skønhed og Storhed, hvis Bygmesteren havde havt noget af de gamle middelalderlige Mesteres Energi og Disciplin.

- Ja, det er saa smukt, saa jeg godt kan forstaa, at De faar Taarer i Øjnene, lille Fru Borch, hviskede Fru Brønnum tæt ind i Øret paa Johanne.

Karl Hellmann havde et bestemt Indtryk af, at der var Feststemning i Stuen, da han forlod den. Han havde faaet et Chok, han var sat i Fart.

Fransk blev ved at være Fransk i disse Timer. Han fortalte tidt Scener af Livet i Paris paa Fransk, gengav Scener af Stykker paa Theatrene, navnlig af Mussets Proverbes, der, mens han var der, blev til fint slebne, i mange Facetter blinkende Ædelstene under de største Kunstneres Fortolkning. Han citerede den dejlige Begyndelse af "Rolla", oplæste og oversatte "Hvad tænker de unge Piger paa".

Ad den sidste Digtning klappede Olga højt Hendes Moder rystede mildt misbilligende paa Hovedet ad hende.

Hellmann sagde, idet han fangede Johannes Blik og Gestus:

163 - Ja, Olga forstaaer det jo ikke . . . Johanne! men . . .

- Men hun aner mer, end man tror.

- Godt! Saa synker det til Bunds, glemmes foreløbig, klares i Aarenes Løb, forædles ved Mindets Magt.

- Ja, det er kønt nok . . .

- Jeg forstaaer det meget godt, sagde Olga lidt stødt. Fru Brønnum sagde:

- Fru Borch . . . Nuomstunder maa Pigebørn opdrages noget . . . noget friere end i vore . . . jeg mener i Deres og mine unge Dage. Jeg er enig med Hr. Hellmann.

Da Karl Hellmann gik hjem, var han omhyllet af en særegen Mystik.

Han tænkte paa Ordene i den gamle Saga: "Helge og Svava siges at være blevne genfødte".

I ædlere Skikkelse var den gamle Dagligstue i Johannes Moders Hus genfødt i Johannes Dagligstue, hvor den kloge lille Olga pegede hen paa en friere Fremtidsslægt, og hvor den gamle, magre Frue syntes ham at være en Tante Aurelia, kun blidere, finere, intelligentere end den gamle Konferensraad-Datter.

Hver Gang Karl Hellmann kom til disse Timer, blev der Liv i Stuen.

Mere dreven af Stemning end af Overbevisning slog han ind paa Forsvarstaler for Katholicismen, paastod, at der maatte vælges mellem den og den rene Fritænkning, og at den samme Konsekvens, som fandtes i Katholicismens Arkitektur, var til Stede i den scholastiske Lærebygning og i Jesuiternes Grundsætning: Hensigten helliger Midlet.

Det blev den gamle Fru Brønnum, der slog et Slag for Protestantismen. Karl Hellmann kunde sagtens tvinge hende hen i en Krog og bevise, at hun var Rationalist. Hun svarede rolig:

- Om saa var! Om saa Fru Borch var Mystiker! Jeg tror nu, at hvert Menneske har sin Religion.

- Men husk paa Olga! hviskede Johanne.

Fru Brønnum svarede:

- Lad dog Barnet lære i Tide at forstaa, at der rører sig noget andet i Verden, end det, vi gaar og tuller om i til daglig Brug! Bare Brønnum havde Tid til at være med her! Saa kunde han maaske vinde noget af den Livlighed igen, som gjorde ham saa sød, da han var ung.

En Dag trak Tiden saa længe ud, at Olga maatte forsømme sin Eftermiddagstime i Tysk hos Hr. Garfeld.

164

- Hr. Hellmann . . . De kommer til at følge mig derhen og undskylde mig . . . for ellers bliver jeg ulykkelig, sagde Pigebarnet, mens hun kastede Overtøjet om sig.

Det var halvmørkt. Olga og Hellmann fulgtes hen ad den stille Gade.

- Vil Du tage mig i Haanden, Olga? spurgte han.

- Ja . . . for jeg er jo ikke konfirmeret endnu.

Hun vilde sige mere, men tav med et pludseligt Ryk, som Hellmann tydelig følte i sin Haand.

- Du vilde sige noget.

- . . . Men . . . jeg tror ikke, jeg vil kondfirmeres . . . slap det brat ud af hende.

- Snak, Olga! Gør, som andre Folk gør!

- Men, naar De nu siger et og Præsten et andet.

- Saa stil hans og mit op mod hinanden, lad det staa som to Huse lige over for hinanden, som begge tilbyder Dig Bolig. Tænk Dig saa godt om, vælg saa, naar Tiden kommer, da Du skal fæste Bo.

- Men . . . jeg synes, der bliver flere Huse.

- Saa meget desto bedre. Vælg, men klar Dig, inden Du vælger! Du forstaar maaske endnu ikke, hvad jeg nu siger Dig, men gem det i Dig som et Salmevers eller et Bibelsprog, som Du har lært udenad, men ikke forstod, da Du lærte det: Intet er værre end Uklarhed og Forvrøvling!

Olga lo og sagde:

- Det er da ikke saa svært at forstaa.

- Sværere, end Du tror, Olga!

- Ja, ja, De maa vel vide det bedre.

- Ja, Du kan tro, jeg véd det af sørgelig Erfaring.

- Hvordan det?

- Det skal jeg sige Dig om nogle Aar.

- Hør, Hr. Hellmann! Vilde De blive meget vred, hvis jeg spurgte Dem om én Ting?

- Spørg om, hvad Du vil!

- Har De ikke . . . saadan . . . holdt rædsomt meget af Moder, den Gang de begge to var unge?

Karl Hellmann standsede brat og saa halv vredt paa Olga:

- Men hvad i Alverden . . . ?

- Hm . . . Ja, jeg skulde vist ikke sige det . . . men forleden Dag, da De var gaaet, aa, saa roste Fru Brønnum Dem saa forfærdelig for Moder og sagde noget . . . som jeg alligevel 165 forstod . . . og det er Deres Skyld, at jeg forstaar en hel Del mere end i gamle Dage.

- Hm . . . Hvad sagde hun?

- Det siger jeg Dem ikke . . . Men, da Fru Brønnum var gaaet, saa græd jeg. Og saa spurgte Moder, hvad der var i Vejen. Og saa sagde jeg, at jeg ikke kunde lide det, som Fru Brønnum sagde. For jeg kunde udmærket godt lide Dem . . . men til Fader vilde jeg ikke have Dem alligevel.

- Er Du gal, Olga? Hvem tænker paa det?

- Naa . . . Gud ske Lov da!

- Hvorfor vilde Du for Resten ikke have mig til Fader?

- Fordi De er altfor morsom . . . og fordi jeg kun vil have min Moder . . . og fordi alle Komedier, som De

har læst og spillet for os, siger, at gamle Folk, som gifter sig, gør sig latterlige.

- Det har Du Ret i, Olga! sagde Hellmann og lo kort.

De stod uden for et gammelt Bindingsværks Hus paa én Etage, med lave Vinduer og smaa Ruder. Ud ad den aabne Forstuedør stod en Damp af Pibetobak. Da de kom nærmere, saa de Hr. Garfeld i Døren, iført en gammel lang Frakke.

Han stod med Uhret i Haanden og sagde:

- Nej, lille Borch . . . den gaar s'gu ikke. Fem Minuter over halv. Saa er Timen sat til. Ej . . . De har Kavaller paa!

- Det er min Skyld, Garfeld! sagde Hellmann. Jeg glemte at passe Tiden og trak min Time saa længe ud.

- Pyh . . . Det har Fransklærere Raad til. Men, naar Klokken er bleven over halv, saa læser jeg ikke en privat Time.

Han nærmede sin Mund til Hellmanns Øre og hviskede:

- Men Kammerherren skal, min S'æl, bøde med en Krone alligevel; den er nemt tjent.

Under Gangen fra Garfelds til Johannes Bolig gik Olga og Hellmann ved Siden af hinanden uden at mæle et Ord. Han rakte hende Haanden uden for Gadedøren. Hun tog Afsked fra ham med et lille Kniks. Hendes Ansigt havde et sært Udtryk. Var det spodsk? Var det sørgmodigt?

Hvem kan blive klog paa den Unge? tænkte Hellmann.

Han var i ondt Lune Resten af Dagen og den næste Dag. Han maatte overvinde sig til at gaa til Johanne.

Alle kunde se paa ham, at der var noget i Vejen. Folk, der har levet ensomt, kan sjælden skjule deres onde Humør for andre. Og Karl Hellmann blev endnu i værre Humør, da han saa, at de andre kunde mærke det. Stemningsbarometret sank hos alle, 166 undtagen hos Johanne, saa syntes det i det mindste Karl Hellmann. Han sagde ved sig selv:

- Den lange Unge har det samme Ansigt paa som i Gaar, og højt:

- Vi har længe forsømt det, vi skulde gøre, sagde han. Vi slap ved en fransk mundtlig Oversættelse.

Johanne og Fru Brønnum saa skuffede paa hinanden. Karl Hellmann blev ret tilfreds ved at opdage det.

Olga havde rejst sig op. Hun sagde:

- Nu skal jeg se at finde Stileøvelserne.

Hun ledte og ledte i Bogskab, i Skuffer, paa Hylder. Hun kunde slet ikke finde Bogen. Den maatte være forlagt. Maaske var den kommen ind i Spisestuen, hvor hun saa tidt sad og læste paa sine Lektier. Hun gik derind.

Hellmann sagde:

- Vi bør vist ikke længere tale saa frit i Olgas Nærværelse. Hun skal jo konfirmeres til næste Aar. De havde Ret, Fru . . . Johanne, da De i sin Tid sagde . . .

- Ja, men da modbeviste De og Fru Brønnum mig jo, sagde Johanne. Og Olga fortalte mig, at De endnu i Gaar sagde, at hun havde godt af . . . at . . .

- Har Olga fortalt Dem, hvad vi talte om?

- Olga fortæller mig alt. Og De har jo selv sagt mig, at det var et forunderlig klogt Barn.

Nej, Olga kunde ikke finde den franske Stileøvelsebog.

Den gamle Fru Brønnum saa sky op paa Hellmann. Hun var saa bange for gnavne Mandfolk; hendes ellers saa brave Mand havde skræmmet hende ved sin Gnavenhed.

Under Pavsens satte Olga sig paa Klaverstolen og slog et Par Akkorder an paa Pianoet

- Du skulde spille lidt, Olga, sagde Fru Brønnum, rejste sig og gik hen og hviskede Pigebarnet noget i Øret.

Olga havde haft Undervisning i Musik sammen med Kammerherrens Pigebørn. Den var nu ophørt. Der var dem, der mente, at den egentlige Grund ikke var, at hendes Interesse for Musik tog Luven fra hendes Flid, men den, at hun var *for* musikalsk, mens Kammerherrens Børn ikke kunde skelne Moll fra Dur.

Hun havde aldrig før været at formaa til at spille for Hellmann. I Dag behøvede Fru Brønnum ingen

Overtalelser at anvende.

Olga drejede Hovedet over Skulderen, saa med den samme 167 Blanding af Sympathi og Satire paa sin Lærer, der nu havde skiftet Udtryk og betragtede hende med en Art Spænding.

Hun slog an med sikker og smuk Touche og spillede Melodien til:

"Den yndigste Rose er funden",

gled gennem improviserede Overgange over til:

"*O anctissima*",

gjorde et brat Ophold, slog saa an - kraftigt, som var hun Mand, og spillede Marseillaisen med Bravour. Hun endte med:

*Mihi est propositum
In taberna mori.*

Karl Hellmann havde rejst sig, betragtede hendes Ansigt i Spejlet; hun smilede og nikkede underlig - kunde hun virkelig tænke satirisk i den Alder?

I Haven lige overfor glimtede det gule og røde Løv paa Grenene; det var høj og stræng Luft.

Der var tænkt Liv i alles Øjne. Alle Humørbarometre steg til "Smukt Vejr", efter at Musiken havde lydt.

- Nu véd jeg, hvad jeg vil fortælle om, sagde Karl Hellmann. Han gengav nogle lystige gamle Fortællinger fra Middelalderen, bl. a. den om Æslets Testament, der skaffede Testator i kristen Jord, fordi Æslet havde skænket Pengene til et Kapellani ved Domkirken, skildrede saa den Vrimmel af Figurer i Nicher, under Baldakiner og Tabernakler, langs og ved Enden af Tagrender og Balustrer: fromme Helgener i ekstatisk Bøn, gennemstungne Martyrer, Dværge og Narre, frygtelige Djævle og Trolde, Skrubtudser, Drager og Øgler.

Timen blev meget lang.

Fru Brønnum gik først. Da Hellmann brød op, fulgte Johanne ham ud i Entreen.

- Ikke sandt, Hellmann! Dette stille Liv er saa rigt som vi kan ønske det. Lad det blive ved! Nu er De saa meget for os alle. Bliv ved at lære Olga meget! . . . Hun holder saa inderlig af Dem. Ikke sandt, min Ven! Vi er i den Alder, da det efterhaanden bliver en Glæde ikke at begære noget mere, og testamentere alt, hvad vi ejer, til de unge!

168

De vekslede et varmt Haandtryk.

Hellmann sagde ude paa Gaden:

- Ja, ja! Med det maa vi nøjes . . . Lad saa mit Navn være skrevet i Sandet . . . og lad den store Livslykke svinde!

Han tænkte paa Kaalunds Vers:

Saa lad kun mit Navn forsvinde og dø,
Koraldyrets lig i den dybe Sø!
Jeg bygger dog med paa den voksende Ø
og bereder den Verden, der kommer.

Han tænkte siden den Dag mere paa Olga end paa Johanne.

POET OG JUNKER (1892)

I.

Paa den øverste Terrasse i Giardino Boboli i Firenze sad to unge Mænd.

Den ene, høj og mager, uden Paryk, med det røde Haar let opsat, bleg med store lyseblaa Øjne, en lang hesteagtig Profil, en mægtig Pande, en smuk udtryksfuld Mund, havde over en lyseblaa Kjole kastet en rød Kappe, som han afvekslende slog til Side og samlede om sig. Han støttede sig mod Stenbalustraden med den højre Albue, lænede sit Hoved til Haanden, paa hvis Ringfinger en meget stor blodrød Agatplade blinkede.

Den anden var i halv gejstlig Dragt af blankt sort Atlask, med en mangedekantet sort Fløjlsbaret paa Hovedet. Han bar friseret Haar med pudrede Tindingbukler. Han havde mørke og bevægelige Bryn, en fin, lidt smaat skaaren Profil, sorte og spillende Øjne. Han spejdede ud over de dejlige Omgivelser, lod Øjnene glide hen over Højenes mangfoldige, fint svungne Bølgelinjer. Der vrimlede af Oliventræer. De kravlede op og ned over Høje, gennem Dale. De dannede Skove, men hvert Træ stod saa selvstændig med sin dødstille bleggrønne Krone. Op ad Højene klatrede hvide Villaer, tittende ud gennem Cypresgrupper som Smaapiger, der i ubevidst Koketteri skotter ud i den store Verden. Bag alt dette alvorsfuldt sortnende Træer paa Bjergene. End højere brune dunstbeslørede Bjerge. Den gejstlige Herre skottede op mod sin Sidemand, smilede med sin fine Mund, trak paa Skuldrene, da han mærkede, at der ikke var Haab om at faa ham i Tale. Thi samme Sidemands meget lyse Øjne syntes at svømme hen i Sfærer, hvorfra det ikke var let at faa deres Ejermand vristet.

172

Da vendte den gejstlige Herre sig om.

Terrasseformig bølgede Bobolihavens Masser af sortebrune Stenege og mørkegrønne Kastanjer med alle de stille, dugblinkende Toppe ned mod Palazzo Pitti. Over dem bredte sparsomt hist og her Pinjer sig med udslaaede Kroner, fornemt overragende alt.

Og han skimtede Gange med tætflattet Løvtag, snoende sig som Slanger i en Slags Underskov. Og hist og her en hvid Statue. Højt oppe over Terrassen et Kastels hvide Mure med Teglstensmønning. Bag Mønningen fremtonede med visse Mellemlum en Soldat, gul, med hvide Krydsbandolerer og trekantet paa tværs siddende Hat, med et uhyre langt Gevær i Hvilstilling paa venstre Skulder.

Der var saa stille, der var saa genlydende i Medicæernes gamle Have, at man langt fra den anden Side Kløften mellem Terrassen og Kastellet kunde høre Soldaternes Trin, høre Geværernes og Sidevaabnenes Metal klirre.

Den gejstlige Herre vovede endelig at røre ved sin Sidemands Albue og spørge:

- Kære Grev Vittorio, bliver det en ny Tragedie?

Den tiltalte fór sammen som en nervøs Kvinde og maalte den tiltalende med et forbitret Blik. Han løftede den store hvide Haand med den røde Plade. Den gejstlige Herre greb om hans Underarm med et ret fast Tag.

- Husk paa, Grev Vittorio . . . jeg er ikke Jeres Tjener Andrea, som I plejer at prygle eller slaa Panden halvt itu paa med Messinglysestager.

I et Sekund stod de to Mænds karakteristiske Profiler vendte mod hinanden i det klare linjeblottende Efteraarslys, og de stod saa skarpe, saa tydelige, som var de gjorte i stærkt Relief af Ghiberti eller Donatello.

Og ud fra den rødblonde Mands Mund lød Ordene med en skøn Klang, i klart Barytonregister, og Klangens stod smukt sammen med Bjergenes og Træernes klare Farver og Former, lød, som om den var stemt sammen med den høje tavst blinkende Efteraarsdag:

- Abbate . . . Ven, hvorfor taler I til mig? Jeg kunde falde Jer om Halsen . . . eller jeg kunde behandle Jer, som I før sagde. Der er kun en lille Streg, som skiller min vanvittigt rasende Stemning fra min Trang til at favne alle Væsener . . . til at løfte al Verden fra Jordens Pøl op i den Æther, som er deroppe, som er saa dejlig, at den synes at opfordre til at synge højt; den maa 173 forædle hvert Ord, man siger, hver Tone, man nynner . . . Det er ikke saa sært, at Dantes og Petrarca's Sange er fødte i Toscana, i Firenze . . . Kom lad os gaa ned og se paa Firenze!

- Hvor Jer Røst lyder smukt, Grev Vittorio!

- Ti stille! En piemontesisk Prop sidder mig i Halsen. Jeg er en Barbar. Jeg lærer aldrig Italiensk.

Abbaten tog tavs sin Vens store hvide Haand, som han klappede beroligende. De gik gennem de

krumme af nedtvungne Stenegekroner flettede Gange, nedad, og Abbaten ledte Greven ind paa et trekantet Fremspring af Havens Klippeparti, som en Balustrade omhegnede.

Dybt nede laa Firenze, med Palazzo Vecchios alt overrørende Taarn med Tindernes Takker, storartet skøn som en Sang af Dante, mens Arnos bløde Folder og sagte skarpe Blinken, dejlig, men kold, bragte en til at tænke paa Petrarca's fast byggede Sonetter, hvor Elskovs glødende Erts, afkølet, er hamret ud i bronceklingende Rhythmer. Villaer mod Nord med vajende Flag og lystig blinkende, blomsterspraglede Haver fortalte om, hvor Boccaccio med velhavende og aandfulde Venner havde kunnet se ned paa den pestbefængte By og lade de mildt vemodige og skælmsk kaade Historier klinge under de skærmende Ligusterbuske og de vajende Akacier.

- Se, her, Grev Vittorio . . . se ned paa den Stad, hvori vort skønne Sprog skabtes . . . Studér det flittig, og I vil genføde dets store Tid . . . Jeg tror paa Jer, som paa ingen anden.

Den rødhaarede Herre hyllede sig tæt i sin røde Silkekappe, saa ned mod Domens Kuppel med det vældige Sving i Linjerne, pegede stille i Retning af San Lorenzos mindre Kuppel og sagde:

- Der nede, Abbate Caluso . . . ser I . . . der i San Lorenzo, der staar Michelangelos halvfærdige Statuer. Han har viet dem til to enorme Fæhoveder af en fordærvet Race . . . han flyede fra sine Værker . . . da de Æsler solgte hans Fædrenestad til den befængte Habsburger med sin Faarekæve . . . Og saadan vil det gaa bestandig i dette dejlige Land. Genier var der nok af . . . men end flere Rovdyr og glubende Bestier . . . Og nu er Italien en forfransket Sump, Kryberes og Uslingers Land.

- Led frisk Vand i Sumpen, Greve! I har allerede vel begyndt; og I véd, at det er det samme som halv fuldendt. Meget har I set, og mere har I rejst, mere end nogen nulevende ung Mand her i Landet.

174

- Jeg brød mig kun om mine Heste, naar alt kom til alt . . . Det var det eneste Gode, jeg førte med mig, det eneste Gode, jeg bragte med tilbage. Hvor mine Heste kunde løbe frit over vide Sletter, befandt jeg mig bedst. Derfor holdt jeg mest af England, Nordtyskland og Danmark . . . for mine Hestes Skyld . . . Der var dejligt Græs og i Forsommeren frisk slaaet duftende Hø . . . i Danmark udmærket Havre.

- Var det for Hestenes Skyld, I fór saa vide om, Greve?

- Ja, ogsaa for min Skyld, for jeg befandt mig bedst paa en Hesteryg, naar min isabellagule Hingst fór afsted som en Stormvind, og hele Kobbelet travede efter med klaprende og klimprende Sko, med Snøften og Prusten, med vajende Manker og Haler.

Han lo op, den rødblonde Mand, og sagde:

- Jo, saa var der Tider, hvor jeg troede, at al Lyksalighed rummedes i blonde, hvidhudede Kvinders Favn. I har aldrig set slige Kvinder med saadan en Hud.

Abbaten smilede og trak paa Skuldrene.

- Skaan mit *votum castitatis*, Greve!

- Taler I Latin, bliver jeg vild, for saa kommer jeg til at tænke paa Akademiet i Torino, hvor jeg ikke lærte Latin, men fik Skurv i Hovedet af Svineri . . . Naa Jert Løfte gjaldt jo ikke Jere Øren. Jeg har aldrig kendt en Præst med kyske Øren. Præsteøren maa jo miste deres Blufærdighed i Skriftestolen.

Abbaten trak paa Skuldrene, smilede og sagde:

- Har I været i Norge, Grev Vittorio? . . . Naa ikke? Skade! Jeg har læst, at der var en Konge, som hed Erik Præstehader.

- Sæt nu, den Karl havde været lige saa dum en Korporal som min elskede Landsherre, Hans Majestæt Kongen af Piemont, Carlo Emmanuele.

Abbaten saa sig om.

- I faar en Gang en Ulykke for Jer Mund, Greve, for I raaber højt, hver Gang Talen er om Præster eller Fyrster . . . Med Jeres Tilladelse, lad os komme tilbage til Eders Rejser!

- Naa til de blonde Piger. Ja, vel smukke, brune, Abbate. Men jeg søgte forgæves i Evropas Riger og Lande efter Musen, der, naar først Vergil havde ført mig gennem Helvede, Skærsild og det jordiske Paradis, kunde række mig en Haand og slynge mig over i Digtingens himmelske Paradis, føre mig fra Salighed til Salighed i stigende Grader . . . I ser bedrøvet ud, Abbate.

175

- Naar der tales blot flygtig og halvt frivolt om Dante, saa er det, som om jeg hører Anslaget paa et Spinetklaver til Pierluigi Palestrinas "Pave Marcellus's Messe" . . .

Abbaten nynnede med høj Tenor de første Akkorder af Melodien til den mægtige Komposition.

Greven tog ham om Halsen, de stod begge og græd, mens Domkirkens Kuppel drog sin prægtige Kurve; dens Tegltag skinnede som forgyldt Bronce, og Palazzo Vecchios Taarn knejste der nede i Dalen som en rank Kondottiere med høj Hjelm og struttende Overskæg.

Greven brød først Tavsheden.

- Ja, det er rigtigt, kære Abbate Caluso, naar vi tænker paa italiensk Digtning, ser paa italiensk Arkitektur, som den var, da vort Land sang, digtede, mejslede, malede Evropa ud af Barbariet, saa maa vi græde over vort Italien, som det nu er: splittet, fordelt paa Smaafyrsters Hænder . . . aa, gid man havde et Middel til at sprænge alt det Kram ud over Alperne ind i Østerrig!

Abbate Caluso havde længst faaet Magt med sin Bevægelse:

- Grev Alfieri . . . det Italien, vi nu har, har været tre hundrede Aar om at dale saa dybt ned fra sin svimlende Højde. Lov I mig, at I vil lægge en Grundsten til at bygge et nyt Italien. I lever ikke, til I ser Tinden paa Templet, men, lover I mig at lægge alle Jeres Evner ind i Værket . . . saa vil kommende Slægter se Mænd som Brunelleschi og Michelangelo.

- Det bliver ikke mig, som højner Italien, svarte Manden med de lyse, vilde Øjne.

- I har begyndt ret vel, sagde Abbaten.

- Jeg kan ikke skrive Italiensk.

- Det kan I lære.

- Jeg maa have en inspirerende Musa.

- Den kan I faa . . . Fortæl mig om Jeres Skuffelser paa Rejserne. *Per errores ad veritatem, per ardua ad astra**).

- Abbate Caluso, kan I skrive en Novelle i Giovanni Boccaccios Manér?

- Maaske.

- Nu vel . . . Hør saa. Jeg kunde jo kun udtrykke mig paa Fransk, kunde sige Y . . . det væmmelige Bogstav . . . naar man udtaler det, er det, som om man blæste paa en for varm * 176 Kop Kaffe. Derfor søgte jeg Frankrig først. Aa, det afskyelige Paris, det grimme Versailles. Det kronede Asen, Louis XV . . . en køn Rideknægt med ideale Lægge og dumme brune Øjne. Han blev vred paa Voltaire - som jeg ogsaa hader - fordi han efter en Tragedies Opførelse spurgte ham, om Trajan var fornøjet . . . og svarede ikke. Som om det ikke var en Ære for det Dyr, at Voltaire talte til ham!

- Men de engelske og hollandske og danske Kvinder . . . Altsaa kunde ikke en nordisk Mø fra Albion eller Cimbria blive Jeres sangindblæsende Musa.

Den tiltalte tog sin Vens Arm. De gik ned ad de bratte Gange med de udspændte, nedtvungne Grene hvælvende over dem som en lav Basilikas Tøndebue fra den oldkristelige Tid, og mens de passerede Kopier af Antiker, hvide som Sne, mellem det brungrønne mørke Løv i de kunstig flettede Grotter, mens det uregelmæssige Bygningsvirvar af Palazzo Piti ud mod Haven kom frem og blev borte . . . fortalte Alfieri: - Jeg véd, at jeg er en Nar. I England troede jeg at have fundet den Kvinde, jeg søgte. Jeg saa hende i London, vandt hende, rejste til Holland, søgte at glemme hende i fuldbarmede Hollænderinders Arme, men hun manede mig som min Samvittighed. Mindet om hende fik mig til at græde i andre Kvinders Favn og drev mig tilbage til London. Hun blev min. Hendes Mand var Officer ved Hestgarden. Ved en Revue kunde han se vore Øjne mødes og hvorledes det var fat. Jeg saa og hørte intet uden hendes dejlige blonde Hoved og hendes syngende Røst. Jeg anede endnu intet. Mange Gange besøgte jeg hende paa en Villa. Jeg red derud paa min bedste Hest, et kulsort dejligt Dyr med Araberblod i sig.

Jeg havde truffet en Landsmand, som altid hængte sig paa mig. Han vilde ogsaa være Rytter, men red som en Bonde eller en Tysker. En Gang, da jeg red ud til min Dame, mødte jeg ham til Hest. Hans Hest var god. For at slippe fra ham, foreslog jeg ham et Kapridt ind over Marken. Vi red gennem Græs og Korn. En Bondeknold, som vilde gøre Indvending, ramte jeg med min Ridepisk over Nakken, saa han skrigende og bandende faldt paa Næsen.

- Ha, ha ... og I er Demokrat og Republikaner, Grev Vittorio ?

- Demokrat . . . nej - nej . . . *Odi profanum vulgus et 177 arceo**) . . . dog mest hader jeg det "fødte" Pak. Men Republikaner er jeg. Jeg ønsker en oligarkisk Republik, hvor Genier skal trone paa de kuruliske Sæder, og Konger som denne Ludvig XV, der maalte *mig* som en Pranger en Plag, skulde forrette Skobørstertjeneste

for Folk som Jer og mig. Der kunde min Landsherre Karl Emmanuel blive anbragt som min Staldknægt og Hans Hellighed Paven paa den betroede Post at trække min røde Fukshoppe til en Hingst af samme Race.

- Netop fordi I er et saa stort Barn, tror jeg, I har Spirer i Jer til en stor Digter, sagde Abbate Caluso . . . Men glem ikke Jeres Fortælling om den engelske skønne.

- Jeg blev vred over, at min Landsmand fulgte mig, fordi hans Hest var saa godt dresseret. Pludselig ser jeg et temmelig højt Dige. "Skal vi sætte over det?" raabte jeg. Italieneren holdt sin Hest an og raabte, at jeg vel var gal. "Det er jeg, og jeg vil være det," skreg jeg, satte Sporerne i Siden paa min Hest . . . vi satte i et ikarisk Spring . . . jeg hørte Hovene skure mod Stendigets Rand . . . vi slap over, men Hesten faldt, og jeg laa under den. Den kom op, fór afsted; jeg efter den, svang mig op paa dens Ryg . . . Guderne maa vide, hvor min Landsmand blev af. Jeg fik lige Tid til at prise min Lykke; da mærkede jeg, at Hesten haltede, og saa følte jeg frygtelige Smerter i min venstre Skulder . . . den var gaaet af Led, og Kravebenet var knækket. Jeg trak min Hest hjem . . . jeg tror nok, jeg led mere end den. Jeg blev forbunden om Natten. Men næste Aften tog jeg Ekstrapost, kørte ud til min skønne. For Sikkerheds Skyld stod jeg af og gik det sidste Stykke til Fods . . . det var forfærdelige Smerter . . . det var, som om jeg skulde gaa i Stykker, saadan rev og sled det i mig. Men jeg ventede Lønningen . . . jeg elskede min blonde Dame. Jeg klavrede over det høje Gitter om hendes Have. Jeg følte Trang til at skrike højt, saa ondt gjorde det. Saa sang jeg en høj Trille af en Opera buffa . . . det lettede mere end et Skrig . . . hun hørte min Stemme, og jeg glemte alt i den lune Sommernat under Jasminbusken . . . jeg drak Sundhed og Kraft af hendes Læber . . . jeg kom hjem om Morgen og syntes, at mit Skulderblad var kommet i Led, at mit Kraveben var groet sammen. Jeg laa i min Seng og sang og digtede Tragedier ud af de mange smaa Billeder i Tapetet, som forestillede Scener af Ariostos "Orlando furioso", af Fénelons^{*} 178 Télémaque, af Tassos "Befriede Jerusalem". Da jeg var træt af det, lullede jeg hen, mens Strofer af Petrarca sødelig omsuste mig. Og jeg udbrød: "O guddommelige Mester i den guddommelige Elskov! Faa forstaar Dine Toner, men netop disse faa er det givet at hæve sig ud over Hoben i Viden og Kunst, det eneste, der giver Livet Værd næst efter Elskov. Min elskede, min Sjæls Alterflamme, mit Livs Sol, lys over hele min Sjæl, straal over hele mit Liv?"

Op fór jeg mod Operatid. Jeg vilde høre Musik for at løftes endnu højere op i Elskovens Himmel, fra Salighed til Salighed, gennem alle Æoner, som det hedder i Messen. Og jeg, for hvem Plutark var Bøgernes Bog, jeg svor ved min elskedes Azurøjne, at jeg vilde blive en Timoleon, en Cæsar, en Brutus, en Pelopidas, en Cato . . . jeg skreg og græd, mens jeg fór om i Stuen og gav min gode Tjener en Ørefigen, da han meldte mig, at Vognen var forspændt for at køre mig til Operaen . . . Hvis I nu ler, Abbate Caluso, saa . . .

- Saa siger jeg: Jeg er ikke Jeres Tjener Andrea . . . og, er I en tilstrækkelig grov Piemonteser til at glemme det, saa flyr jeg bag den Kopi af Venus Capitolina, som staar her i Cypressealleen, og forbander Jer i den klassiske Kunsts og den guddommelige Elskovs Navn . . . Fortæl saa videre . . . helst i gamle Giovanni Boccaccios Stil . . . I kom altsaa til Operaen? . . . Hvad? I, Heste- og Kvindebetvinger? I lod Jer begejstre ved Metastasio?

- Den Slave! Nej. Hans Operaer hører jeg ikke, siden jeg saa ham i Schönbrunns Slotshave ved Wien knæle som en Træl for den gamle, fede Heks, Kejserinde Maria Teresia. Aa, hvor jeg under hende de Prygl, hun fik af den Tobakssnuser, den Korporal, den krumryggede Dværg, Frederik af Preussen, som agerer Filosof i sine lange Støvler og sin skidne blaa Uniform . . .

- Nu ingen Politik! . . . Kom med Jeres Historie! I kom i Operaen i London . . . og

- Ja . . . jeg havde faaet en Feltskær til at lægge Bind om min Skulder, og vor Landsmand, Fyrsten af Masseroni, sagde, da jeg kom ind i hans Loge og hilste paa ham og Fyrstinden: Bliv her! Jeg har hørt, at I har havt Uheld, men I ser jo hel vel ud . . . Jeg led Smerter som en Sjæl i Helvede, men mit Ansigt var som en Marmormaske.

Logedøren var lukket. Pludselig hører jeg en Banken, og det syntes mig, at en nævnede mit Navn. Jeg gik ud i Korridoren. 179 Der stod min elskedes Mand. "Jeg har noget at tale med Dem om," sagde han paa Fransk. "Jeg er beredt," sagde jeg. Uden for Haymarket Theatret holdt en Vogn. Han gjorde Tegn til mig at stige op. Vi kørte til St. James Park gennem en Gitterport. Der var en stor Eng, som de kaldte Green Park. "De har besøgt mit Hus ved Nattetid, mens jeg var i London i militær Tjeneste?" sagde han. Jeg havde større Pligt mod min Dame end mod ham og benægtede det. "Jeg véd det fra min Hustru," sagde han. "Saa er det sandt, saa har jeg løjet," svarede jeg; "lad os stige ud!"

Han saa, at jeg bar min Arm i et Bind. "Er det Dem umuligt at fægte?" spurgte han. "Tak, jeg kan godt," svarede jeg.

Jeg har altid fægtet daarligt. Jeg angreb ham som en rasende. Jeg følte Fraaden om mine Læber. Han parerede koldt og kyndigt. Jeg mærkede, at han ikke vilde dræbe mig, saa forgik Lysten mig til at dræbe ham. Pludselig følte jeg et Stik mellem mit højre Haandled og Albuen. Han drev Kaarden ned i Jorden straks efter og spurgte mig, om jeg var tilfreds. Jeg svarede: "Ja, jeg er jo Fornærmeren, ikke den fornærmede." Saa

stak han Kaarden i Skeden og steg op i sin Vogn.

Jeg følte ingen synderlig Smerte, men jeg saa, at mit Ærme var flænget . . . det var endnu tidlig paa Aftenen, og det var i Maj Maaned. Men jeg kunde ikke røre nogen af mine Arme. Ved Hjælp af mine Tænder fik jeg den højre Arm indbunden i et Lommetørklæde, gik ud i Pall-Mallstreet, fik fat i en Vogn, kørte igen til Theatret og gik op i Fyrst Masseronis Loge, bad om Forladelse, fordi jeg havde været en Time borte paa Grund af uopsættelige Forretninger. Et Kvarter efter tog jeg Afsked og kørte hen til en Svigerinde af min Dame, som laante os Hus, naar vi saas i London. Min Dame var der, blev bestyrtet ved at se mig . . . Nu skal jeg afslutte Novellen i en Fart, kære Abbate . . . I har Ret . . . den endte paa Giovanni Boccaccios Vis, men jeg kan ikke fortælle den paa saa godt Toskansk som den gamle Skælm.

Der lød ingen stor Elskovsklang i vor Samtale. Hun fortalte mig, at Postillonen, som Dagen forud havde kørt mig til Landstedet, næste Dag havde kørt for hendes Mand og fortalt ham alt.

Jeg raabte: "Gud være lovet! Saa forlang Skilsmisse, som jo er tilladt i dette Land, og følg mig!"

Hun brast i Graad. "Det kan aldrig ske! Jeg er en 180 kompromitteret Kvinde. Min Mands Jockey var min Elsker, før jeg kendte Dig."

Jeg følte mine Saar blive kolde som Is, men tog mig sammen, sagde blot: "Hvis jeg havde ægtet Dem, Milady, og saa erfaret Deres Fortid, saa havde jeg kvalt Dem."

Jeg gik hjem, rev Forbindingen op paa Vejen. Jeg syntes, at det lindrede at føle det varme Blod risle ned over min Haand.

Min stakkels Tjener sad oppe og ventede paa mig. Jeg tog ham om Halsen og kyssede ham. Jeg sagde: "Du er en Helgen, min Dreng; har Du Lyst til at prygle mig til Gengæld for alle de Prygl, jeg har givet Dig, saa gør det . . . der hænger fem Ridepiske."

Men han græd, vaskede min Arm og forbandt den bedre, end nogen engelsk Barbér kunde have gjort.

- Og Damen - Greve?

- Gav jeg Penge og fulgte hende paa Vej til Dover. Hun vilde søge Tilflugt i et Kloster i Calais. Saa faldt det mig ind at søge Trøst hos Jean Jacques Rousseau, Tidens Orakel. Jeg tog til Paris, havde i Sinde at søge ham. Men en Dag blev han mig vist, da han spaserede i Vincenneskoven. Han blev mig væmmelig, denne lille Karl med sit Høgefjæs og sine gloende Øjne, der sjokkede af i en lang Talar og med en spids Armenierhue. Han mindede mig om disse omrejsende Marksrigere paa Markederne i Italien, som sælger Pulvere og Purgativer til de dumme Bønder . . . Nu hader og foragter jeg den forløbne Uhrmagersvend med de mange Deklamationer og de faa Tanker . . . Han gik saa ækelt paa sine Ben.

Men nu véd I, Abbate, hvorledes det er gaaet mig med den Kvinde, jeg har elsket mest. Siden den Tid har alle Kvinder for mig været hendes Lige.

Abbaten sagde:

- Søg, og I vil finde, kære Grev Vittorio. For et Temperament som Eders, er en ædel Kvinde nødvendig. Men som Jeres Sprog skal renses for provinsielle Slakker for at blive Guld, skal Jeres Hjærte renses ved en stor Elskov. I skal have en Kvinde, som vor store Dante og vor søde Petrarca havde . . . en, der troner i himmelsk Højhed . . . en Fantasiens Dronning . . . en Sandhedens og Skønhedens Legemliggørelse.

- Vis mig en saadan!

- Det kan jeg ikke. Men hun skal jo være blond . . . Ikke?

181

- Hvorfor?

- Fordi Jeres spredte Elskov har været helliget de blonde. Det er Jeres ejendommelig indrettede Øjne, som ser Skønheden i blondt Haar og hvid Hud. Den, der saa samler Eders Elskov til den sande Kærlighed, den Dejlighed, som I kan ofre til som til en Venus Urania, maa udvortes svare til det Skønhedsbillede, I bærer i Eders Sjæl. I bar tidt kaldt mig Eders Mentor, jeg var den første, I betroede Jeres Musas spæde Børn til Pleje. Jeg kender Jer. Jeg gentager: Søg, og I skal finde . . . eller rettere: Vent, og hun kommer . . . maaske fra Norden . . . Mødes vi i Cascinerne*) i Morgen?

- I véd, jeg lover intet . . . I Morgen skal jeg røre mine Heste. Jeg har ikke havt mit Kobbelt i Gang i to Dage.

II.

Det mylrede med Vogne paa den brede Kørebane i Cascinerne. Let løb Hestenes Sko og Karossernes Hjulskinner paa den haarde Vej. De hang og gyngede i deres Fjedre, de svære Vognskrog med deres underlig snoede Omrids . . . Paa Midten posede de ud som Bugen paa en drægtig Hunkat, trak sig ind for- og bagtil, høj tronende over de urimelig høje Hjul. Glinsende forgyldte, eller ogsaa malede med stærke Farver var Fadingerne. Paa Vogndørene prangede paa de allerfleste store, brogede Vaabenskjolde. Kalecher og Ruf vare i Regelen slaaede ned, thi Middagssolen var meget varm. Paa Sæderne sad Damer med vajende Hattefjer, pudderbestænket højt opsat Haar, hvorpaa de smaa Hatte dinglede i Takt med Karossernes Skrog, og Herrer ligeledes pudrede, med bredskyggede, lavpuldede Hatte, der ogsaa sad let over Tindingbuklerne.

Naar en Vogn fór forbi en anden, smilede de sminkede Damer og glatbarberede Herrer fra Vogn til Vogn, slog hilsende ud med Haanden, gjorde en Bevægelse med Fingrene, som om de vinkede * 182 hinanden til sig, ledsagende denne Gestus med et højt: Eh! der navnlig i Damernes Mund lød som et Hvin. Ridende Herrer fór hilsende forbi. Stundom holdt de Hesten an og fulgte en Stund Vognene, konverserende Damerne, mens de kælent bøjede sig ned mod dem.

Der var rig Farveveksel. Damernes Pelse eller Adrienner: fra sort, metalblinkende Atlask, gennem mørkviolet, karmoisinrødt, lysmættende Fløjel, olivengrønt, brunt og lysegrønt, guldfarvet og paillegult mat Silketøj, lige ned til hvidt Kachemir med Guldpailetter i; Herrerne mørke og lyseblaa, paillegule, lysegrønne, lilla Kjoler i Torskehaleform (*queue de morue*). Pelsene sad stramt om fede, bugnende Tailler og svulmende Barne, løsnede sig let om de slankere Besidderinder. Enkelte Herrer havde kastet lette Silkekapper over deres Dragt og draperede sig ret koket dermed. Den lyseblaa Himmel, klar som en Glasklokke, og den stille Luft lod enhver Farve komme til sin Ret, gjorde hver Lyd af klingende og klirrende Skinner, Bidsler og Ringetøj, af Latter og Tale, af smeldende Piskesnærte, sonor og tydelig.

Det var det elegante, rige og fornemme Firenzes daglige Vognpromenade, dets Corso, som gik for sig her.

Poplerne knejsede stille mod Himlen, ligesaa stille hvilede Stenegenes sortegrønne Blade med Bronceglans om Randene. Kun Akacierne bævede lidt nervøst under al den Raslen og Klingren.

Arno dernede til højre var der slet ikke Liv i. Tør laa den som en Grusgrav med matblinkende Smaasten, gennem hvilke Vandet sivede i en bugtet, knap en halv Alen bred Stribe, der tidt blev borte, kom frem, forsvandt brat, som om Flodguden undsaa sig for, at Eftersommeren havde bragt hans Arno, der var saa svulmende rig i Vaar, Forsommer og Vinter, ned til en saa lurvet Tilværelse.

Paa Sydbredden drev den graa Pileskov hen i en lang Linje. Knastør, solsveden, død i Farven, stille surmulende, saa den ud, som om alle Safter i den sov.

Den var ikke med i Livet og Lystigheden paa Nordbredden, saa lidt som Floden.

Toget rettede sig i det hele ad Byen til mod Porta al Prato, foran hvilken Kørebanen udvider sig til il Piazzones store Runding. En hel Del Vogne holdt Rast her i Skyggen i Pladsens Periferi. Herrer og Damer spaserede om langs Blomsterbedenes matematisk regelmæssige Linjer, hvor røde, gule, blaa og hvide Blomster var ordnede som Figurerne i et østerlandsk Tæppe.

183

En meget stor Karosse, mere tykmavet og mere forvreden i Skroget end de andre, forspændt med fire Heste, kom kørende. En Kusk i grønt, stærkt guldgaloneret Livrée, pudret Paryk med uhyre Ørenbukler og Nakkepung, sad paa Vognens meget høje Buk, hvorfra et violet Klædesdraperi med tykke Guldfrynser hang tungt ned i stive Folder. Bagpaa stod to Tjenere og holdt fast i guldkantede Klædesbaand med Stropper. Selv var de forsynede med Paryk og bred opkrattet Hat som Kuskens. Mens denne var rigest galoneret over Brystet, havde Tjenernes Guldgaloner opbunket sig paa deres Bagdel. Paa de brede, udstruttende Skøder efter Ludvig XIV's senere Aars Mode havde Guldet næsten skjult Klædet. De holdt sig stift som Statuer, kun de velnærede Læggemusklér dirrede svagt bag de hvide Silkestrømper ved Vognens Bevægelser. Saaledes gjorde ogsaa de stoppede Nakkepunge, af Form som Skruptudser. De meget høje Baghjul i skinnende højrrød Maling svang sig i Højde med de to Fyres blanke Sko med Sølvspænder i Krimskramsarbejde.

Et Vaabenskjold med Kongekrone over, flankeret af en Løve og en Hest saas malet paa Vogndøren, og i drevet Sølv prydede det Kuskebukkens Draperi.

Hverken Kaleche eller Ruf var sænket trods det, at Solen stegte, saa Læderet svedte omkap med Kusken og Tjenerne, og de fire brune Heste gik adstadig og bøjede Forbenenes Knæ saa højtidelig, som var de sig

bevidste, hvilken fornem Byrde de trak. Da Karrossen spaserede saa værdig og langsom, fór en Masse Køretøjer den forbi. Adskillige Herrer tog deres Hatte af, adskillige Damer hilste dybt; men det traf sig ogsaa, at nogle Vognes Indehavere smilede lidt ironisk ad det store, tungt arbejdende, svært besatte forgyldte Skrummel og mumlede:

- Kongen og Dronningen af England - og saa lo de, naar de havde passeret den store Kasse.

Da Vognen var naaet til "il Piazzone", slog den en Bue, men med langsom Værdighed, holdt saa stille. En af Tjenerne sprang ned og rev Vogndøren op. Den anden blev ved at knejse i stolt Majestæt. Han havde holdt sig saa, trods det Ryk, det gav, da Kusken holdt an.

Ud gennem den aabnede Vogndør kom først en rystende hvidbehandsket stor Haand, saa et langt hvidstrømpet Ben, saa en Krop, høj og tyk, i blaa Kjole med smaabladet Guldbroderi langs alle Rande. Endelig, efter at Tjeneren havde givet et sagte Ryk, kom Hovedet med, Man saa en høj, svær Mand med 184 fjerkantet, militærisk Hat, under den et oprindeligt ædelt formet Ansigt med Ørnenæse, men dets Farve var blaakarmoisinrød, og Øjnene var røde og rindende. Fodens Sæt mod Jorden var usikkert. Da den høje Mand havde vundet Fodfæste, vinkede han Tjeneren af og rakte under en Bøjning med Hovedet sin Haand ind ad Vogndøren.

En gul Handske knappet højt op ad en fyldig Arm berørte knap hans hvide Handske, og med et rask Sæt var en Dame i lysegult Fløjel nede paa Jorden.

En lille graa Hat med hvide Fjer svævede over et rigt, højt opsat, mørkeblondt, svagt pudret Haar. Et Par store brune Øjne saa sig dvælende om. De havde en sær træt, bunden Livlighed i Udtrykket.

Hun var maaske lidt under Middelhøjde, nydelig i alle Forhold. Den høje Barm stod stramt under Kaaben, som ogsaa sad tæt om de stærke Hofters kække Bølgelinje. Næsen var svagt opadstaaende med bevægelige Fløje og store Næsebor. Hun trak straks sin højre Handske af og viftede med en stor hvid Haand med rosenfarvede, perlemorsrandede lange Negle, som om hun søgte Køling.

Saa kom en yngre Mand ud fra Bagsædet, elegant klædt i en rød sølvbroderet Kjole, saa endelig Abbate Caluso, flunkende i sit sorte Atlask.

Den første Herre gav en gryntende utaalmodig Lyd fra sig, mens han afventende krummede sin Arm.

- Hvad Djævelen skal vi egentlig her? brummede han paa Engelsk, da Damen havde lagt sin Arm i hans.

Hun svarede ikke, men drejede Hovedet let om mod Abbate Caluso, som om hun vilde bede ham om at svare.

- Hvad sagde Deres Majestæt? spurgte Abbaten paa Italiensk den store Herre, mens han ærbødig tog til sin Polygonbaret og nærmede sig ham.

- Jeg spørger, hvad vi skal her? lød det vredt.

- Spasere, Deres Majestæt.

- Hvorfor skal vi det?

Abbaten pegede ned mod de Grupper, som spaserede i Gangene om de brogede Blomstermønstre, og svarede:

- Fordi al Verden gør det. Men vi faar endda vente, Deres Majestæt . . . De holder jo af Heste, Sire . . . Vi skal se den store piemontesiske Hestebetvinger fare forbi med sit Kobbelt.

185

Der kom Livsglimt i den store Herres rødkantede, rindende, dorske Øjne.

- Ja, det er jo en ren Satan. Hans gule Andalusier vil jeg forbandet gerne se . . . Rider han den selv?

- Det plejer han at gøre.

- Hvorfor har den Fyr ikke været oppe at hilse paa mig og tilbudt mig at se sin Stald? Er han maaske for god til det? Hvad?

- Han er en sær og utilgængelig Mand, han er et stort Digteremne . . . meget rig og af gammel Familie.

- Lad os vente og se paa ham og hans Kobbelt. Har han engelske Jockeyer?

- Jeg skulde næsten tro det.

- Jeg vil gøre hans Bekendtskab.

- En Digter og en Hestebetvinger . . . kan de forenes? spurgte den smukke Dame, mens hun vendte Hovedet halvt om mod Abbaten.

- Hvad siger ikke Sofokles i Antigone, Deres Majestæt? De dødelige skulle intet forsværge.

Den svære Herre stampede i Gulvet, men det syntes, som om Bevægelsen gjorde ondt i hans Fod, thi hans Ansigt fortrak sig. Underkæven skød sig frem og viste to gule Tænder. Han snerrede:

- Lærer I hende Græsk, Abbate, saa kaster jeg Jer ned ad Trappen.

Damen lo og klappede Herren beroligende paa Armen, men han rev den ud fra hende, gik nogle Skridt væklende - pludselig sprang den rødklædte sølvbroderede unge Herre til, tog den gamles Arm og slentrede af med ham.

Damen trak paa Skuldrene, smilede næsten umærkelig til Abbaten og stak sin Arm ind under hans, mens hun holdt ham let tilbage, for at de kunde komme i Afstand fra de to andre.

- Sig mig Citatet paa Græsk, hviskede hun. Jeg har en hellig Andagt for Homers Sprog - ligesom Petrarca, der heller ikke forstod det. Det klinger som Apollons Lyre.

Abbaten bøjede sig galant og citerede halv sagte:

-[x][x][x][x], [x][x][x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x] [x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x].

- Hvem kan lære mig Græsk? spurgte hun underlig smægtende.

- Det maa være en, der elsker Dem, og som De elsker . . . ellers lærer De det aldrig.

186

Hun gav hans Arm et ganske let Tryk og saa drømmende hen for sig.

- En elske mig! Jeg elske en . . . ak - nej. *J'aime mon auguste mari.*

Hun sagde de franske Ord højt. Gemalen hørte det, vendte sig om og sagde:

- Tal Engelsk eller Italiensk! Siden Ludvig XIV haanede mig, og Ludvig XV snød mig, saa faar jeg ondt, naar jeg hører det Kæltringesprog.

- Den stakkels Konge! sagde Damen og saa atter paa Abbaten.

- Den ulykkelige Majestæt! svarede han med den Art alvorligt Minespil, som er den mest ondsksfulde Parodi paa al Alvor.

En Støvsky øjnedes i det fjærne, omhvirvlende Vejen helt op til Stenegenes Kroner, højt op ad Cypressernes tætte Naalemasse, langt op ad Kastanjers eller Pinjers Stammer. Heste og ridende Mænd dukkede først frem i ubestemte Omrids som Genstande i Taage, saa hørtes Hovslags faste Klappen.

Der lød høje, opmuntrende Raab under Piskeknald, og et Tog paa tolv Heste, to og to, den ene med Rytter paa, den anden som Haandhest, fór forbi i strygende Galop. Manker og Haler vajede som Faner og Vimpler, Bidsler og Stigbøjler glimtede som hvide Flammer.

I Spidsen for Toget red Grev Vittorio Alfieri i en lyseblaa Jakke med husaragtig Sølvsnorebesætning, med Broderi paa Skuldren, hvorfra Sølvsnore hang ned, med en lille sort Fløjels Baret paa Sned paa Hovedet; den hvide Silkekappe flagrede over hans Skuldre som paa en Poseidon i Stormvejr. Hestene prusted og vrinskede. De var i mange Farver. Greven selv red denne Dag en isabellefarvet Andalusier med mørk Manke og Hale og holdt ved Tøjlen en kulsort Berber, saa kom Jockeyerne i Klædesjakker med ulden Possementbesætning af tilsvarende Form og Snit som deres Herres. Det var alle Heste af fin Race; de løb let som Gazeller, deres Hove blinkede i Solen.

Den gamle, svære Herre, som blev kaldt Majestæt, havde faaet Liv i Øjnene, og de slappe Træk spændtes. Ørnenæsens Vinger arbejdede som Hestenes Næsebor. Han tog sin Kavaller fast i Armen og sagde paa Engelsk:

- Mon man kunde slaa en Handel af med den Piemonteser om Fuksen og Skimmelen der i tredje Række?

187

- Det maa jo være en Ære for en piemontesisk Adelsmand at overlade et Par Heste til Englands legitime Monark.

Alfieri havde straks genkendt sin Ven Abbaten. Han vendte sig i Sadlen. Hans høje slanke Krop gjorde denne Bevægelse med en smidig Gratie, Hovedet kom i Halvprofil om mod Gruppen. Han løftede Pисken ud

imod Rækken bag ved sig. Straks blev Gangarten omsat i sagte Trav.

Først et fortroligt Nik til Abbaten, saa en dyb Bøjning mod Damen. Hun bøjede Hovedet, akkurat i den Vinkel, som det gamle Hofreglement fra Ludvig XIV's Tid foreskrev fyrstelige Damer, naar de skulde besvare en Hilsen fra en Mand af meget gammel Adel. Abbaten syntes, at hun rødmede let. "Hans Majestæt" tog militærisk til sin Hat à la Frédéric II, den røde Herre tog Hatten af.

Straks efter en fremad pegende Bevægelse af Grevens Ridepisk - atter gik det i susende Galop ind over Pladsen, til det drønedede under Porta al Pratos høje slanke Hvælving, og Synet forsvandt for Tilskuerne.

- Rider forbandet godt . . . forstaar sine Ting, mumlede Hans Majestæt, den "legitime Konge af England", til sin røde Kavaller. - Men hvorfor klæder han sig og sine Jockeyer i spanske Toreadordragter som en Markedsberider eller Balletdanser? . . . Paa hans Adel er der intet at sige . . . hvis han ellers er af samme Slægt som den salig afdøde Ridder Pellegrino Alfieri, der var Vicekonge paa Sardinien.

- Det var hans Farbroder, sagde Abbaten.

- Saa er han jo fuldt præsentabel ved mit Hof. Bring ham en Dag til Avdiens, Abbate!

Uden nogen Korrespondens listede et let Smil sig over Abbatens og Damens Træk, mens "Majestæten" og hans Kavaller bevarede en Dødnings-Alvor.

"Majestæten" var Englands reducerede Kronprætendent, Stuarternes sidste Ætling i lige Linje, Karl Edward, der efter sin lange Flakkefart havde fæstet Bo i Firenze. Damen var hans Gemalinde Louise, Prinsesse af Stolberg, der som gift i Almindelighed kaldtes Grevinden af Albany. Han var nu 57, hun 25 Aar.

Det høje Herskab med Følge steg til Vogns og kørte til Lungarno Corsini tæt op til Ponte della Trinità. Der laa et Palads, ganske glat, uden arkitektonisk Leddeling, Façaden havde tre meget høje Etager med buede Vinduer. Der var en simpel Storhed i Linjerne.

188

En rødkjølet Schweizer med Sabel i et gult Bandoler bøjede sin Hellebard mod Jorden, saa snart han øjnede den guldbesatte Kusk, slog Portfløjene op, og ind rullede Vognen under Porthvælvingen. Begge Tjenere sprang ned; den ene for at hjælpe Herskabet ud af Vognen; den anden ilede op ad Trappen for at slaa Fløjddørene op i alle Værelserne og bukkende stille sig i den sidste Døraabning.

III.

Faa Dage efter stod Abbate Caluso i Forgemakket og spurgte om "Hendes Majestæt" var visibel. Han aabnede den knyttede Haand, Tjeneren skrabede ærbødig et Par smaa Sølvmonter fra dens Flade, smilede og sagde:

- Ja for Dem, velærværdige, er Hendes Majestæt altid at faa i Tale.

Gennem to store Sale, højloftede som en Kirke, skinnende af hvid Lakering og Forgyldning, med blegt Silkedamask paa de bredryggede og krumbenede Møbler, tæt furede af forgyldte Riller; under uhyre fra Loftet langt nedhængende Krystallysekroner, i hvis Dupper Lyset legede i regnbuefarvet Brud, skred Caluso frem, letbenet som en Danser. Uvilkaarlig trak han let paa Skuldrene ad de store vægprydnings Malerier paa Væggene, hvorfra Guido Renis og Carlo Dolces Madonnaer og Helgener sødt smægtende smilede ned til ham med deres blegviolette Ansigter og rosafarvede Læber, mens de vred sig i Martyriets af Vellyst mildnede Smerte.

En Tjener gik forud for ham i smaat trippende sagte Løb paa tyndsaalede flade Sko. Han hviskede: - Majestæterne er derinde i Kabinettet, men det er sandsynligt, at Kongen slumrer.

Abbaten nikkede forstaaende. Tjeneren aabnede lydløst den blankt skinnende hvide Dør med forgyldte Lister om alle Fyldinger.

Et rummeligt, højt Kabinet, hvidt og forgyldt som Salene, møbleret med mange smaa Kanapeer, betrukne med mat perlegraat 189 Silke med store blanke Blomsterfigurer i. Mellem Vinduerne et meget højt Spejl i straalende smal forgyldt Ramme, som ovenfor endte i snørklet gyldentstraalende Krimskrams; paa Marmorkonsolen under det et stort Taffeluhr i forgyldt Kasse i vredne Linjer med azurblaa Skive og guldstraalende Tal og Visere.

Bag et Bord med grævlingehundeagtige Ben, med Plade af hvidt, blegrødaaret Marmor sad Grevinden af Albany. Hun var i en hvidgul Kachemirs Peignoire helt randet med store tungede Kniplinger; kun Ærmerne var uden Kniplinger. Paa Hovedet svævede et Kniplingssæt over det mørkeblonde Haar. Bordpladen var fuld af Bøger. Hendes store, blændende hvide Haand støttede sig mod Bordets Plade, mens hun holdt en tynd Bog i stort Oktav, i hvidt Pergamentbind og med mønnierødt Snit. Ærmet var gledet tilbage. En kraftig Arm, hvidgul som gammelt Alabast, stod klart i Rummet med sine yppig udfoldede Linjer. Ved hver Bevægelse af Haanden blottedes et rosenrødt Smilehul paa Albuen.

Over den lille Kanapé med lueforygldt Træværk, hvori hun sad, hang paa Væggen et lille Billede i Watteaus Manér. En karmoisinrød Kavaller lænede sig mod Randen af Bassinet paa et Springvand, hvis Straale lysbævende hævede sig ud fra de dunkle Baggrundstræer, mellem hvilke en lysegul Dame tonede frem, spredende et svagere Lys om sig.

Langs den modsatte Væg sad den sidste Prins Stuart i en lignende Kanapé og bag et lignende Bord som Grevinden. Paa Bordet stod en buget Flaske, fra hvis aabne Hals udgik en sød krydret Duft. Den husvante Abbate kendte straks Cypervin-Buketten.

Prinsen var violetrød i Ansigtet. Halsen rynket og med hængende Hud som Kødlapper paa en Hønsfugl, havde en teglstensagtig Farve. Vingerne paa hans oprindelig smukke, store Kongenæse bævede under hans prustende Aandedræt. De svulne Øjenlaage aabnede sig lidt paa Klem; Øjnene søgte Abbaten, lod til at genkende ham, thi Prinsen nikkede med et ret velvilligt Blik, der mat banede sig Vej gennem Søvnighedens Sky. Laagene sank atter til. Prinsen udstødte et højt Suk og faldt tilbage i Kanapeen.

Grevinden havde løftet sin Haand, mens hun lyttede og skottede over mod sin Ægtefælle. Imens stod Abbaten og fordybede sig smilende i hendes hvide Hud, hendes blinkende Lokker, hendes kraftig svulmende Buste. Han vilde ønske, han kunde faa et 190 Billede af hende, som hun viste sig i det korte Øjeblik, just i dette Lys.

Hun sagde:

- Vi kan tale frit sammen, Abbate.

Hun talte Italiensk. Organet var smukt, men lidt kælentslæbende.

Den "legitime Konge af England" tog en lang trompetagtig Snorketone. En lille Grimace løb hen over hans Gemalindes svære røde Læber, mens hun rykkede hen mod en Kant af Kanapeen og gjorde Tegn til Abbate Caluso at sætte sig ved Siden af hende.

- Min naadige Souveræn! altfor megen Godhed, sagde Abbaten. Hans smukke sorte Øjne fik Glans som Stenkulspærler i stærk Sol; hans Øjenbryn, regelmæssige, som var de trukne med en Tuskepensel, sænkede deres fine Buer.

- Det var om vor piemontesiske Digter, vi skulde tale . . . Deres Ven Grev Alfieri . . . Sig mig: Tror De, han vil kunne løfte Italiens Poesi op til dens gamle Glans? . . . Jeg læser her en af hans Tragedier.

- Hvilken, min naadige?

Grevinden rakte ham den tynde Bog med det røde Snit og sagde:

- Jeg finder den rædsom. Man skumpies af de Vers, som om man kører paa stenede Klippeveje.

Abbate Caluso læste Titlen.

- Naa "Polinice" . . . ja, den er umulig. Og min naadige har Ret i, at Grev Vittorio ikke kan skrive Vers.

- Kan han da skrive Prosa?

- Den skriver han næsten endnu daarligere.

Grevinden lo og sagde:

- Og dog mener I, at han er en stor Digter.

- Han kan blive det, thi han har det rasende Temperament, der skummer over alle Bredder, som Dante og Ariosto havde hver paa sin Vis.

- Men Grev Alfieris skummende Temperament har jo hidtil kun gjort ham til en vild Renommist, til Betvinger af løbske Heste og . . .

- Løbske Kvinder, vilde min naadige Fyrstinde vist have sagt. Ja, ja. Han har været saa uvidende, som nogen Piemonteser kan være, saa vild og gal i sit Liv som nogen morlakkisk Adelsmand, der kommer til Venezia for at more sig. Men tillad mig, 191 min naadige. Hvorfor er Italiens Poesi, der klang saa vældig i

Dantes Mund, bleven saa sødlig og ordgydende? Fordi Digterne er Stuepoeter og ikke Handlingens Mænd.

- Er der i vor Tid Plads for heroisk Handling? spurgte Grevinden meget alvorlig. Har vi ikke et nærliggende Bevis for, at al heroisk Handling brydes mod en troløs Statskunsts Skranker? Har vi ikke et sørgeligt Offer for heroisk Enthusiasme daglig for vore Øjne?

Abbaten troede at se Grevinden af Albanys Mine strejfe hen mod den store sovende Skikkelse i den modstaaende Kanapé.

- Maaske, naadige Fyrstinde - maaske har De Ret. Men, naar en Mand med den Handlingstrang som min Ven Grev Vittorio, en Mand, som ikke er forfladiget af vor kælné Klynken og vore blødagtige Vaner, naar han sætter denne Handlingstrang ud i Poesi, kan den maaske føde andre Skikkelser med kraftigere Tale og stovtere Færd end alle de franske Hofpoeter tilsammen. For Tiden studerer han de latinske og vore herlige gamle toskanske Prosaister.

- Uh . . . de er jo saa uhøviske.

- Lige meget. Den, der ikke i Prosa tør sige alt, bliver en daarlig Prosaist. Det er Verset, der skal samle og fortætte. Men den kraftige brede Prosa er som en sund, bred Bondeamme, af hvis Bryster Verset skal suge Næring.

- De røber en Erfaring, som man ikke skulde tro var gjort af en Præst, sagde Grevinden og truede ham med sin hvide Pegefinger, hvis vellejede Negl gennemskinnedes af Solen som en smalt udskaaren Perle.

Abbaten smilede og vovede en Antydning af en lignende Pegefingertrusel, thi han havde ogsaa en smuk Haand og vidste det vel:

- Skal jeg forsvare mig med Tartuffes Ord, Madame:

Ah, pour être dévot, je n'en suis pas moins homme.

Og min naadige véd jo nok:

*L'amour qui nous attache aux beautés éternelles
N'étouffe pas en nous l'amour des temporelles.*

- De har været i Versailles, kan man høre, min ærværdige Herre.

192

- Ja, og jeg kender baade *min* Molière og - *Deres* Voltaire. Glem min Præstedragt og tænk paa Mennesket Tommaso Caluso!

- Nu, lad os tale om Deres Ven, som sikkert vil kvæle sin Poesi i Grammatik.

- Det er det, Tiden skal vise, naadige. Nu studerer han, saa Aarerne svulmer i hans blege Tindinger, og Sveden risler ned ad hans hvide Kinder.

- Og bedugger hans røde Haar som et Rosenflor i April.

- Frastøder de røde Haar Dem?

- Gaa blot videre! De forstaar da Spøg?

- Denne Mand, som er gaaet over den bothniske Bugt i Isgang og har sprunget fra Blok til Blok som en hvid Polarbjørn, han lukker sig nu inde og studerer Latin og Italiensk. Han har tilstaaet for mig, at, da han i København, Hovedstaden i Norge, første Gang fik en Tasso til Laans hos den napolitanske Gesandt, da kostede det ham mere Arbejde at gennempløje tre Ottavestrofer, end om han skulde skrive dem selv. En Barbar, om De vil, et Barn! Men med Barbarens storladne Friskhed og Barnets dejlig undrende Syn paa Verden. For at tvinge sig til Arbejde har han ladet klippe sin røde Manke tæt til Bunden, fordi det saa var ham umuligt at vise sig for Mennesker. Han skriver skrækkelige Vers, men, faar han hugget de Tanker, der bobler i hans vulkanske Hjerne, ud i Sprogets Marmor, saa kan han blive Italiens Stolthed. Jeg elsker ham, som han kunde være mit Barn, skønt han ikke er yngre end jeg; og, naar han den Højde, hvorefter han stiler, saa sætter jeg mig ydmygt paa Sokkelen af den Piedestal, hvorpaa hans Statue rager op i den høje Æther.

Naar en smuk Italiener bliver begejstret, forhøjes hans Skønhed til det bedaarende. Og Abbaten var en smuk Mand.

Tommaso Calusos Øjne funkledé; uvilkaarlig ledsagede han sine sidste Ord med skønne afrundede Haandbevægelser. Han havde rejst sig fra sit Sæde og stod, som om han tankefuldt lyttede til sine egne Ords Genklang i det høje Rum.

Grevinden var bleven betaget af hans Varme. Hun rakte ham Haanden og sagde:

- De er kær, Abbate, naar De er saadan. Deres Piemonteser vil jo ogsaa have nok at tale om med Greven af Albany, min Gemal. Naar han er frisk, lider han saa godt at høre Rejseeventyr fra fjærne Lande, og Heste er jo hans Sværmeri . . . Lad ham 193 blot sove, kære Abbate; De behøver ikke at tage Afsked med ham. Jeg skal bringe ham Deres Hyldest.

Abbaten gik hurtig ud med Atlaskslæbet lydløst fejende Gulvets blanke Marmormosaik.

IV.

Kammertjeneren stod bag en højrygget Stol og friserede sin Herres røde Haar.

- Jeg er øm i Hovedbunden, Andrea, og, hvis Du gør mig det mindste ondt, slaar jeg Dig ihjel. Forstaar Du?

- De véd, hvad De har tilladt mig, Hr. Greve, sagde Tjeneren bukkende.

- Hvad . . . hvad . . . har jeg tilladt Dig, Din Æsel?

- At slaa igen, naar De slog mig.

Alfieri slog sin Frisérkaabe til Side for sin brusende Kalvekrøskjorte, tog Andrea om Halsen og kysede ham.

- Andrea! Jeg er lykkelig som en Gud. Jeg elsker . . . jeg elsker . . .

- Det har Eccellenza gjort før.

- Hold Mund, Køter . . . aldrig - aldrig. Ser Du, Dreng, . . . deroppe . . . der . . . ?

Andrea saa op mod det lave Loft med de mange Bjælker, med malede Blomster i Mellemmrummene og med antike Ansigter i de hvide Medailloner paa Bjælkerne.

- Hvor Eccellenza?

- I Skyerne . . . Ser Du ikke, at Loftet sprænges . . . Loft og Tag viger til Side som paa en Troldmands Befaling med Staven? Himlen spalter sig . . . Deroppe . . . der sidder Sangens evige Musa . . . Er Du dum, eller er jeg gal?

Han rev en Flænge oppe fra Halsen ned i Frisérkappen, kastede den fra sig og raabte:

- Jeg vil være Konge af England.

Da han selv hørte disse Ord runge langs Loftsbjælkerne i den gamle Lejlighed i Via di Maggio, mumlede han:

- Hører Du, Andrea, hvor Ekkoet karikerer?

- Eccellenza mener . . .

- Du er dum som et neapolitansk Asen.

194

- Hvem der kunde Latin, Eccellenza! sagde Andrea og løftede Øjnene op mod Bjælkerne.

- Tror Du, at jeg kan det?

Greven sparkede Frisérkappen fra sig hen ad Gulvet, trampede paa den og raabte:

- Naar kommer den store Tid for vort ulykkelige Land? Man kommer til Toscana, lærer Italiensk og træffer ikke en højsindet Sjæl, som kan slibe den uendelige Skat af Malm . . . Guld, Sølv, Ædelstene . . . som ligger hen i dette Sprogs Skakt. Gid dette Land maa gaa under! . . . Nej, nej, gid det maa leve! Er der en Gud eller fire hundrede tusind Guder til, som vil hjælpe det Land . . . jeg kaster mig paa Knæ i Støvet . . .

- Ja, men her er skident, Eccellenza, mumlede Andrea . . . Alfieri hørte det ikke, men fortsatte:

- og beder til Jer alle, I Muser, I Gratier, I Eumenider, giv mig Evne til at vække mit stakkels Land til Bedrift

gennem Sang . . . aa, Italien, Italien!

- Greven skal jo nu friseres til den Aftenfest hos . . . ja, de kalder ham jo Kongen af England . . .

- Saml det Tøj op . . . Andrea . . . Ja, Du har Ret. Dumrianer faar altid Ret . . . Klæd mig nu paa, gamle Ven . . . Jeg er den, som skal erobre Dronningen, myrde Kongen og blive den Digterkonge, for hvem Alverden skal knæle. Ved et Pust af min Aande skal Kongerne falde ned fra deres Troner, og Tænknings og Digtnings Herrer skal sætte sig paa Klodrianers Plads . . . Ned med Kongerne! Leve Aandens Drotter! Skrig med, Din Hund!

- Bravo, bravo, raabte Andrea.

- Hvad Fanden raaber Du bravo for, Din Dumrian? raabte Grev Alfieri. Du forstaar jo ikke et Ord af, hvad jeg siger.

- Ja, men sæt, jeg havde hysset, Hr. Greve, saa havde jeg jo faaet Prygl, sagde Tjeneren.

- Frisér mig videre! sagde Greven og tog selv Frisérkappen op fra Gulvet . . . Du er en god og en dum Dreng. Hold saa Mund!

Han blev smukt friseret og pyntet. En lysegraa Kjole med Sølvknapper, hver prydet med en lille Brillant, fuldendte Toilettet.

Han gik hen for Spejlet, purrede sig lidt i Tindingen, gik frem og tilbage med smaa hurtige Skridt, alt mens han indtog Stillinger. Han øvede sig for Spejlet som en Skuespiller.

195

- Ler Du, Andrea? sagde han pludselig, afbrydende sig midt i Aktionen.

- Nej, Eccellenza.

- Saa burde Du gøre det. Hvorfor staar Du og glor saa dumt? Hvad vil Du sige?

- De maa ikke slaa mig, Hr. Greve, naar jeg siger min Mening.

- Min egen Dreng! Sig, hvad Du vil.

- Hr. Greven skulde skrive alt det onde, der er i Hr. Greven, ned i Vers og Skuespil. Hr. Greven er aldrig saa sød, som naar Hr. Greven skriver. Men det indeklemte, det er det, som generer Hr. Greven, og det er det, som gaar ud over en stakkels Tjener.

- Du har Ret. Du er egentlig et Geni, Andrea.

- Gud frelse og bevare mig, Hr. Greve, det var det sidste, jeg vilde være.

- Kære, gamle Ven. Klæd mig saa paa! Jeg skal ikke sige et Ord. Jeg skal takke Dig for hver Naal, Du hefter i mit Kalvekrøs og mine Manchetter . . . Der ligger mine sorte Fløjelsbukser, Andrea. Tag Pungen der i Lommen. Tag de fire Dukater, eller hvad der findes. Drik op den halve Del. Det er Din Part. Giv mine Heste Havre for den anden Halvpart. Hold saa Mund. Giv mig Bord, Blækhus og Pen herind, saa renskriver jeg min nye Sonet, og Du tier som en af Statuerne i Uffiziernes Korridorer.

Andrea tav. Alfieri skrev; læste saa højt med stærk Deklamation:

Italien, Du, hvis Storheds Glans er slukket,
men har bevaret Sprogets gyldne Tale!
Du skønne Kvinde, som i Arnos Dale
gaar om som i et Fængsel indelukket!

Skal Dagen komme, da det Aag, som dukked
Dig, Dronning, ned til Træl i Marmorsale,
skal sprænges bort, saa frit i Aftensvale
Du rejser Dig og bytter Sang for Sukket.

Skal her jeg blive, til en Luft fra Øst
faar Taagen sprængt for Sol paa Hjemmets Strande,
til Hjærte, Sjæl og Tanker fanger Røst?

Skal her jeg vente, medens Taarer vande
min Kind, og sammensnøret er mit Bryst.

eller, min elskte, fly til frie Lande?

196

- Hør, Andrea! - Har Du forstaaet?

- Ikke et Ord. Men det er dejligt.

- Saadan skulde alt Folket sige! Ikke forstaa, men beundre.

- Giv mig min nye Kaarde!

Tjeneren tog ud af en Garderobe en Kaarde med blank Sølvskede. Fra Hæftets Knap til Parérpladen gik en Slags rummelig, storringet Sølvkæde. I et Par af de sammenføjende runde Knopper blinkede en Smaragd og en Rubin.

Grev Alfieri gik atter frem foran det store Spejl, svajede sin Ryg, saa sig selv i Profil, nikkede spørgende hen til sin Tjener.

- Greven maa kunne betvinge Kvinder lige saa let som Heste, sagde Tjeneren.

Greven omfavnede sin Tjener, og sagde atter:

- Min Dreng, min egen Dreng!

Saa drog han Kaarden ud af Skeden. Klingen blinkede og funkede blaat som hans egne Øjne. Den endte saa spids som en Syl. Han vendte den og drejede den og sagde:

- Ser Du, Andrea? - Eggen er blodrød . . . Den kan komme til at udgyde kongeligt Blod . . . Ha, ha, ha! Leve Tragedien! Følg mig i Theatret, Andrea!

- Skal Historien fra London gaa igen? Den Gang Hr. Greven kom hjem med en brudt Arm?

- Hold Mund og køør med!

Alfieri kørte til Theatret i sin Karosse med to sorte Stangheste og to røde Forløbere. I den Loge, han traadte ind i, sad Abbate Caluso og lo ham venlig i Møde.

- Naa, I kom i Dag, Greve! Tak for den Stafet, I sendte mig . . . I ser, vi er ene i Logen . . . lige over for Greven og Grevinden af Albanys Loger. I véd, de har hver sin. Gardinet er trukket for. Men de kommer snart.

Grev Alfieri studsede og saa stift paa sin Ven:

- Hvad har jeg med dem at gøre? spurgte han.

- I vil sikkert faa meget med dem at gøre. Først vil jo Greven se Jeres Stald og tale med Jer om Heste.

- Han har talt med mig. Jeg har været i Palazzo Albany, Aftenen efter at jeg kom fra Rom.

- Aha . . .! Det har I ikke fortalt mig om.

- I véd det ikke? spurgte Alfieri.

Abbaten smilede let.

- Jo, jeg véd det. I lod Jer præsentere af Jer Landsmand Grev Paciaudi. Jeg véd ogsaa, hvorfor I forbigik mig og tav. I 197 vilde præsenteres af en, der var Jer lige i Rang; I kunde ikke bruge en Abbate af lav Adel.

Alflens blege Ansigt rødmede, og Forsøget paa at se Vennen stift i Øjnene mislykkedes. Men Caluso greb hans Haand, trykkede den og sagde:

Men jeg er glad derved. Jeg har forberedt Sagen. Det har længe været min Plan at føre Jer sammen med Grevinden. Hun er Jer værdig. Hendes Kærlighed vil gøre Jer til den store Digter, I er født til. I manglede en stor, en ædel - maaske ulykkelig Lidenskab . . . Jeg véd, at I hin Aften ikke vekslede mange Ord med hende. Jeres Ven Paciaudi har fortalt mig, at I sad hos Prinsen, mens han fortalte Jer og de andre om sin Flugt gennem Skotland efter Slaget ved Culloden.

- Og at han drak sig saa drukken, at han tilsidst ikke kunde fortælle mere, sagde Alfieri med forceret Hurtighed.

- Det hændes ham hver Dag. Men talte Grevinden og I end ikke med Læberne, saa kærtegnede I hinanden med Øjnene. Jeg véd, I skal hen i Palazzo Albany i Aften efter Theatret. Jeg tager ikke med. I skal agere ene. Se ud i Theatret, Greve! Her er mange skønne Kvinder. Se paa dem og sammenlign! Er der nogen, som I finder skønnere end Grevinden af Albany, saa gaa ikke derhen i Aften.

- Aa, jeg bebøver ikke at se . . . Ti hellere stille, min Ven!

Theatersalen var ikke meget stor, saa lidt forfalden ud i den alt antikverede Louis-Quatorze-Stil. Krumme riflede Lisener, som adskilte hver Loges af snørklede forgyldte Lister omrammede Brystværn, endte foroven i Muslingeskaller og stiliserede Blade. Al Forgyldning var bleven kobberrød, al Perlemaling gulgraa.

Damer og Herrer begyndte at fylde Logerne. Marie-Antoinette-moden med de douce Farver havde alt gjort sit Herredømme gældende i de fornemme Damers Dragter. Man saa meget blegrødt, meget ganske lysegult, meget søgrønt, meget mat blaat; selv Sminken var tyndt sat paa, og Moucher var ikke anbragte paa Hals og Kind. Klædernes Snit var diskretere og mere ugenert, mere blødt lempende sig efter Busters og Taillers naturlige Krav end for nogle Aar siden.

Det laa under Logernes Befolknings Værdighed at give Agt paa Gulvet, hvor Folk stod eller sad, som de kunde komme til, med Hattene paa Hovedet. Mange spiste Appelsiner eller Figener og kastede Skallerne paa Gulvet eller hen mod Orkestrets Rampe. 198 Traf en saadan blød Skal tæt og godt med et sjaskende Knald, raabte Parterret Bravissimo.

Melodramaet var længst begyndt. Endnu gav ingen Agt derpaa. Den store Arie, Stykkets Effektnummer, som skulde synges af en i Syden vidt berømt Kastrat, Signore Passavanti, Fremstilleren af den i Kleopatra forelskte Julius Cæsar, kom først sidst i anden Akt.

I Logerne passiarede man, tog imod Visiter fra de andre Loger.

Mens Abbaten med sine Øjne tog for sig af alt, hvad der viste sig af synlige Fænomener, af og til efternynnende de Melodier, der lød fra Scenen, og som han lyttede til med et halvt Øre og dog greb i Luften med sit letnemme Gehør, sad Grev Alfieri helt indhyllet i Tanker. Han hverken hørte eller saa.

Pludselig stødte Abbaten lidt til sin Ven.

- Der er Gemalen, sagde han.

Gardinerne for en Loge skraas over for sloges til Side.

Prinsen af Stuarts blaarøde Næse og posedede Øjne med tungt hængende Laage kom frem.

Alfieri og Caluso hilste. Prætendenten til Englands Trone besvarede Hilsenen akkurat efter Louis XIVs Reglement, men det var tydeligt nok, at han ikke vidste, hvem han hilste. Da den Tanke ikke kunde faa Rum i hans Hjerne, at andre end Adelsmænd kunde falde paa at hilse ham, holdt han sig til den foreskrevne Vinkels Grader i Hovedets Bøjning.

Bag ham sad to højkrøllede, sølvbroderede Herrer, en yngre og en ældre. Fyrsten og de talte ikke sammen. Kong Edward pegede af og til bagud. Da blev der rakt ham et Sølvbæger, hvoraf han drak.

Saa sloges Nabologens Gardiner til Side.

Grevinden af Albanys fine og skære, røde og hvide Hud under et højt opsat pudret Haar, om hvilket et let Kniplingssæt laa henkastet, tonede glimrende frem mod Logens dunkle brunrøde Baggrund.

Kun en ældre Dame var med hende.

Greven og Abbaten fik til Svar paa deres Hilsen et lille, skælmsk Smil, ledsaget af denne italienske Hilsen med Haanden, der for andre Folk ligner et muntert indbydende Vink.

Fra Loger, hvis Beboere kunde se "den skønne Suveræn", rettedes der Hilsener imod hende.

Abbaten saa, hvor de hilsende straks efter stak Hovederne sammen. Han anede godt, at Genstanden for deres Diskussion 199 var det straalende Blik, som den fyrstelige Dame havde sendt den halv berømte, halv berygtede piemontesiske Greve. Hans Besøg i Palazzo Albany var ikke gaaet ubemærket hen i Firences fine Verden.

Abbate Caluso sagde til Grev Alfieri:

- Ven . . . I kan i Aften være sikker for Gemalens Krigshistorier og for hans Nærværelse i det hele. Jeg har faaet hans Kammertjener til at give ham tre Flasker Cypervin med i Theatret.

- I burde være den hellige Fader Camerlinga, saa diplomatisk som I er, Caluso.

- Ja, var jeg Kardinal, saa vilde jeg intriguere til Guds Ære, til Fordel for den apostoliske Kurie. Nu, da jeg er en simpel, verdslig Abbate, et Brudstykke af en Skønaand, intrigerer jeg til bedste for den italienske Poesi . . . skaffer en haabet Dante en haabet Beatrice.

Dette Ordskifte førtes, mens Grevinden af Albany et Øjeblik trak sig tilbage i Logens Baggrund, saa hun knap øjnede af sine Genboer. Efter at Abbaten havde talt, gav Alfieri sig til at lytte til Musikken.

Det var en Klarinetsolo, der tog ham. Der blæstes et af disse smaa indsmigrende Motiver, søde og bløde som en Idyl, malet af Watteau. Elskeren, klædt i lys, sølvbroderet Kjole, byder sin højbarmede, i douce Farver klædte Dame sin hvide Haand for at hjælpe hende langs et Bræt over en Bæk, mens Aftensolen listig luer op mellem Parkens Træer i Baggrunden, æggende til Elskov.

Caluso, hvis Øjne stadig var i Fart mellem hans Ven og Genbologen, saa, at en Taare hang i Grev Alfieris lidt udstaaende blaa Øjne; at den fulgtes af flere, at Greven tog sit Lommetørklæde op og holdt det for Ansigtet.

- Hvorfor ser I paa mig, Tommaso Caluso? Jeg holder ikke af Jert Øjenspioneri . . . Bliv ikke vred . . . Jeg glemte, hvad jeg skylder Jer. Jeg skal forklare mig . . . Gud ske Lov, at den Klarinet ikke lyder mere, den gør mig tosset . . . Den klang saa sært den Melodi. Jeg hader og jeg elsker den. Det er saadant noget, som lige fra den store Petrarcas Tid har sunget Italien i Søvn. Dante fik ikke nogen Hjord af Efterlignertrælle efter sig, som Messer Francesco Petrarca fik. Hans Efternynnere bragte Dantes Basuner og Palestrinas Orgelpiber til Tavshed. De har gjort os smaa og elendige. Men, hvor de fanger, hvor de daarer! 200 Og, hvad der mest bedrøver og ærgrer mig, min kære Tommaso, det er, at jeg mangler den Evne til at røre og bevæge . . . det er maaske netop det, som jeg afvekslende foragter og beundrer, det, som hindrer mig i som Digter at fange vort Folks Sind og Sjæl . . . Der er nu Dante. Han kunde bruge Fløjtestemmerne paa sit Verdensorgel, da han besang Francesca da Riminis søde Ønsker og bløde Sukke, men hans Klarinet er dog en Orgelstemme. Naar noget af den Art har rejst sig i mig, saa har jeg brugt Pisken mod det som mod en ondsindet Hest eller en uforskammet Tjener; jeg har sat Barbaren, Piemonteseren, i mig op mod det blødsødne - men . . . men, det skal klinge med og af og til arbejde sig frem som denne Klarinet mellem stærke Strygere og vældige Messingblæsere . . . Dog det naar jeg aldrig, Tommaso . . . Jeg har dræbt den Smule Blødhed, der var i mig, med Haan og Trods.

- Den store Elskov kan hjælpe Jer dertil, sagde Caluso og pegede med Blikket mod Logen lige overfor.

Pludselig dæmpedes den livlige og høje Passiar i Salen ned til en susende Mumlen. Der tyssedes.

Ind fra Baggrundens malede doriske Søjlegang tren med Raslen en lille korpulent Skikkelse med Kinder som en Basunengel. De skød op paa hver Side af en stor, krum Næse. En høj Messinghjem med purpurrød Kam sad paa Skikkelsens Hoved. En grøn Kappe flagrede om dens Skuldre over den tætsluttende romerske Feltherredragt af hvidt Atlask, som ned over Ryggen endte i udskaarne guldrandede Lapper. De dinglede ned paa Laarenes Trikot. Op ad de tykke, bløde Lægge snoede sig fra Sandalerne over de tykke Smalben manglefold krydsede højrorde Baand.

Det var Kastraten Passavanti, som forestillede Julius Cæsar i Melodramet: *Cesare in Egitto*.

Hans Haand hvilte paa det korte Sværds Hefte.

Han vendte sig vinkende ad de seks krigsklædte Helte, der nu grupperede sig, tre paa hver Side, i en Halvbue. Deres Dragt var den traditionelle romerske Feltherredragt, men disse seks sortskæggede Fyre havde meget tarveligere Stoffer end Kastraten. En af dem havde endogsaa et stort Hul i sin Trikotstrømpe midt paa Læggen. Det gav et vittigt Hoved nede i Parterret Anledning til at raabe:

- Leve det levende Kød!

Der blev tyssed paa ham. Heltekastraten intonerede Recitativet med en meget høj Tone:

201

O, kære Venner, lad mig alene,
lad mig alene - o alene!
o, lad mig synge min blide Længsel
for Østens underskønne Dronning
Kleopatra!

(Her kom en Trille, der dirrede som en Fløjteskala).

I Helte, Vidner til mit Sværds Bedrifter,

(Her slog han paa sit Sværdgreb, saa det raslede som Ringetøjet paa en Hest).

Forlad mig, o, forlad mig!

(Vældig Applaus).

En af Feltherrerne, den mest sortskæggede, reciterede i dyb Bas:

Din Vilje er vor Lov, o høje Cæsar!

Og Følget forsvandt mellem Baggrundens Søjler.

Signore Passavanti gik frem med balletagtige Trin i Prosceniet, stillede sig tæt foran Sufflørkassen, nikkede til Orkesterdirigenten, tog en høj Tone, ganske dæmpet. Orkesterdirigenten nikkede og sagde saa højt, saa de nærmeste Tilskuere hørte det:

- Jeg har forstaaet.

Saa hilste Julius Cæsar paa Publikum, som raabte:

- Leve Corrado Passavanti!

Helten slog ud med Armen og sang med en Sopran, saa høj som nogen Kvindes, kækt besejrende Orkestrets Primovioliner:

Fra Galliens Dale,
Dyrrhachiums Sletter,
som Blodet pletter;
fra Farsalus

(Denne Linje gentoges tre Gange - dens sidste Tone gik op til c.)

mod Dig jeg iler
fra sejrriig Hær
did, hvor Du smiler
som Rose skær;
Din Kind afmaler
Dit Hjærtets Blus.
Jeg vil Dig favne,
med søde Navne
jeg vil Dig kalde,
og siden trykker
jeg henrykt mine
glohede Læber
saa tæt mod Dine.
202 O, Elskovs Dronning,
Du ranke, favre!
snart Sejrens Lavre
jeg lægger ned,

(Atter tre Gentagelser som før.)

ned for Din hvide,
Din søde Fod.
I Bølger blide
mit Hjærtets Blod
som Kilden rinder
med Tonefjed;
blandt Græs og Blommer
i Sydens Sommer,
mod Dig de hige,
de Tonebølger,
til Plutos Rige
min Sjæl Dig følger.

Applausen var øredøvende, og Bravoraabene bragte Kroner og Lampetter til at klirre. Trompetfanfaren klang fra Orkestret som Dommedagsbasuner, og Trommerne hvirvlede som Tordenbulder.

Kastraten lagde gentagne Gange Haanden paa Hjærtet, vendte Øjnene mod Himlen, bukkede og bukkede, sveddrivende. Opblødt Sminke randt ned paa den tykke Hals.

Under al denne Larm lagde Grev Alfieri sin Mund til Abbatens Øre og sagde:

- Gid jeg kunde laane en Figenskal af de Sjovere dernede og kyle den i Hovedet paa den fede Vallak deroppe! Aa, det er til at le sig gal eller græde sig ihjel over. Man gør vort Italiens største Helt til en Kastrat og lader ham synge skændigt Vaas.

- Han har dog dejlige Toner i Struben, den Karl, sagde Abbaten.

- Kan I da ikke i den Karl se et Billede paa vort Lands Tilstand. - Italien har som han ladet sig kastrere for at more Evropa med Gøglerier og Hundekunster. Hans Toner skærer mig i Hjærtet Vi er Evropas Bajadser.

- Tonen har dog hos disse Folk en vis abstrakt Renhed, som . . .

- Ti stille, Abbate! . . . Jeg bliver Ikke her et Øjeblik mere.

Han rejste sig.

Caluso greb ham i Ærmet og gjorde Tegn over mod Genbologen.

- Fystinden elsker Musiken i denne Opera og vil vist gerne se den til Ende, hviskede han. Grev Vittorio, vil I vinde et stort 203 Hjærte, saa maa I berede Jer paa større Ofre end at høre en Opera seria.

- I faar vel nok Ret, sagde Alfieri stille og trykkede sin Vens Haand.

Han satte sig igen. Da Julius Cæsar havde sunget Arien for tredje Gang og ilede ind mellem Søjlerne, lo Alfieri lidt og sagde:

- Den brogede Slyngel minder mig om en fed, spraglet Papegøje, som jeg forærede den kyske engelske Skønhed, Jockeyens Kleopatra.

Hvad der saa senere blev sunget eller gik for sig, hørte Grev Vittorio ikke et Ord af. Han trak sig hen i et Hjørne af Logen, hvorfra han ubemærket kunde lade Øjnene hvile timevis paa Damen i Genbologen.

- *Abi bonus avibus*, sagde Caluso, da Grev Alfieri var stegen i sin Karosse paa Pladsen uden for Theatret.

I de fornemme Loger var man enig om, at den piemontesiske Greve fra nu af maatte blive Grevinden af Albanys *Cavaliere servente*. Naar den Stilling var bleven antaget i det fornemme Selskab, havde den officielt Hævd, og Forholdet fik foreløbig et Ægteskabs Ukrænkelighed.

En Fyrste af Strozzi sagde i sin Loge:

- Alfierierne er af gammel Slægt. Optager Grevinden Grev Vittorio som Cavaliere, aabner vi vort Palads for dem.

En Ruccellai svarede: - Og vi vort i *Via della Vigna nuova*. Naar Gemalen saa drikker sig fuld - saa . . . som Franskmændene siger: *Vogue la galère*.

V.

Alfieri var staaet af ved Ponte della Trinità og havde ladet sin Vogn køre hjem. Der var jo kun en Snes Skridt at gaa til Paladset ved Lugarno Corsini.

Han saa et Øjeblik op og ned ad den høje Façade. Alt var mørkt undtagen et Par Vinduer i øverste Stokværk. Han vidste vel, at Fyrstinden havde en Suite Værelser deroppe, men at hun kun kunde ty derhen, naar hendes Mand sov; thi, saalænge han 204 ikke var mere drukken, end at han kunde holde sig oprejst, veg han ikke fra hende.

Vejen syntes jævnet og banet i alle Maader for den sene Gæst i Palazzo Albany. Det store snørklede Bronzehaandtag bragte straks Portfløjen til tavs Lydighed under hans Greb. Sparsomme, men tilstrækkelig ledende Lampeblus skinnede i den høje Porthvælvning, op ad de tæppebelagte Marmortrin og Korridorer.

Han gik som en sammensvoren eller en Stimand i en Tragedie, holdende sin sorte Silkekappes Flig op for Ansigtet. Det syntes en overflødig Forsigtighed. Det eneste menneskelignende, han traf paa sin lydløse Vandring, var hist og her en Statue, der dæmrende tonede ud fra en Vægniche.

I den sidste Korridor var Gulvtæpperne saa tykke og bløde, at de slugte Lyden af hans lette Sko, mens Lyset fra en i Loftet hængende Lampe gav Sølvspænderne Guldets Ild og tændte Rubinglans i deres Besætning af Rosenstene.

End yderligere droges han mod sine Skridts Maal ved den allerede kendte Duft af Grevindens Yndlingsparfume: Aurikelessens, der sagte i rytmisk Stigen tog til, jo dybere han kom ind i andet Stokværks Korridor.

En Lysstribe udgik fra en Dør, som stod lidt paa Klem.

Kun et sagte Tryk, og Dørfløjen gled til Side. Lige for den sad Grevinden i en lille Divan foran et lille Bord med Plade af florentinsk Mosaik.

Hun havde skiftet Dragt. Hun bar en grøn, vid og magelig Fløjelskjole af slaabrokagtig Snit. Over Skuldrene laa et Langshawl af dunkelrød, tæt og mat Silke. En trearmet Sølvstage paa en Spejlkonsol til venstre lidt bag hende samlede Lyset om hendes Hoveds fine Oval. I kæk Trods krusede sig den mægtige mørkeblonde Haarmasse, frit, ubedækket. Øjenlaagenes lange lave Bue stod ubevægelig. De mørkebrune Øjne tindrede med en rolig Glans, der vel tolkede Glæde, men en Glæde, hun var forberedt paa og sikkert ventede maatte naa hende netop i det Øjeblik.

De levende Farver i hendes Dragt, hendes fine, friske Hud gjorde hendes Skikkelse fremspringende, thi i dette Lys blegnede de i Forvejen blege lyslilla Tapeter, som var udsprændte mellem smalle, langlige, gyldne Rammer, og Møblernes bleggraa Silkebetræk blev hvidt. Hun var saa potenseret levende i denne Dragt, i denne flamske Fyrsteholdning med dens stolte Hvilen ud i sin Lidenskab, en van Dycks Prinsesse, 205 Denne sikre Ro betog Grev Alfieri og fjærnede fra hans Sind og fra hans Færd alt Forfører-Lapseri.

Han nærmede sig langsomt, med en Følelse af Ærefrygt. Han, som var vant til forvoven at tage Initiativet, stod et Øjeblik tavs lige over for hende.

Hun følte en Art Stolthed ved at se ham saadan, ham, hvis Eventyr Abbaten havde fortalt hende om, Eventyr, som hun lyttede til med stille Begær, skønt hun skændte paa den glade Abbate, naar han kom en vis Grænse for nær.

Først da hun havde lagt de ringløse, store hvide Hænder paa Mosaikpladen, som duggedes under deres Kølighed, knælede han paa gammel Kavallérvis, greb begge Hænderne og fæstede sine Læber imod dem, vovede ikke mere.

En let Vending . . . Lysene var slukkede. Hendes Arme laa om hans Hals. Alt hvirvlede rundt i hans Sind.

Han sad ved hendes Side, med hendes Haand i sin, Kind lænet mod Kind. Maanelyset brødes venligt med Daglyset som i Brydekamp for Spøg. Sagte og mildt tindrede alt det blanke i Rummet som stille Vand med vekslende, men altid klar Lysbrydning.

Hun sagde:

- Gud ske Tak for alt, jeg maatte lide! Havde jeg ikke lidt alt det, havde jeg aldrig vundet Dig.

Han bøjede hendes Hoved ned, saa at hendes Kind hvilede ved hans Bryst. Han kunde mærke hendes Livsvarme lige til sin Hjerterod. Afvekslende kyssede han hendes rige krusede Lokkefylde og fordybede sin Haand deri. Den Lokkemasse var kølig, fugtig som friske Rosenblade.

- Ja, ja. Du maa have lidt meget. -

- Jeg troede at gaa ind til et Liv i Sejr og Lykke. Jeg havde hørt og læst om Helten, der i Spidsen for de tærnede Højskotter og deres ubetvingelige Klaner vilde genvinde det Land, han ejede med guddommelig Ret . . . om hans Eventyr fra den Dag, han steg i Land, fattig paa Penge, rig ved sin Tro paa, at Gud beskyttede de Konger, der var af hans Naade. Han var min Barndoms Helt, denne Stuart, som slog sig gennem Skotland og fik Oranieren til at ryste paa sin Trone; den Stuart, som vilde hævne Karl I's og Maria Stuarts Blod . . . en Helt for Religionens og det retmæssige Kongedømmes Sag. Du ser, hvad han er. Saadan var han, da jeg blev kastet i hans Arme. Og da var 206 jeg 19 Aar. Saa dette græsselige Hof i Rom . . . Favn mig! Jeg fryser ved Tanken derom. Han kunde da være stor og fornem, thi Vinen livnede ham den Gang op, som den nu sløver ham. Men Romerne lo ad "Kongen og Dronningen i Palazzo Muti" paa Apostelpladsen, hvor "Kongen af England" for et Hof af fire gamle Kammerjunkere og deres Fruer hver Dag gentog de Fortællinger om sine Eventyr, der havde begejstret mig i min Barndom, naar min Moder fortalte dem, men som nu blev mig latterlige og tilsidst væmmelige, fremstammede af den lallende Konge . . . Ja, min Ungdom er gaaet hen med at slæbe paa en drukken Mand, en Ruin . . . et ynkeligt Vrag . . . Er det sandt, som Caluso siger, at Du bærer Italiens aandelige Fremtid i Dit Bryst . . . Tak, fordi Du elsker mig . . . Det er forbi med Sværdets Helte . . . Tiden tilhører Aandens Mænd.

Hun hviskede ham alt dette i Øret, hurtig rislende. Det var, som han hørte et Kildevæld gennem Løvet i en stille sydlig Nat.

Da hun havde tiet nogle Minuter, slyngede han Armen om hendes Liv, løftede hende, trak hende mod Vinduet, fjærnede de blaa Silkegardiner fra hinanden og hviskede:

- Se, hvor Maanen leger paa Arno! Se, hvor Solen alt brænder paa Ponte Vecchios Mur! Nattens og Dagens Lys mødes i et favnende Farvel . . . Min dejlige Fyrstinde! Min Beatrice, min Laura! Hold mig i Haanden, før mig gennem Dantes manganfarvede Paradissfærer til Forklarelsens Bjerg, hvor Digtningens rene Sol funkler.

- Op til Gud . . . til Sandhedens, til Skønhedens Gud, sagde hun og blev staaende, mens hun fulgte de legende Glimt i det krusede Vand. Pludselig knugede han hende ind til sig og sagde:

- Mit Blod brænder! . . . Jeg er en Barbar! Jeg maa eje, evig føle, at jeg ejer. Jeg bliver gal af at længes.

Hun sank i hans Favn.

Saa gik de en Stund, Haand i Haand, op og ned i Rummet.

- Jeg vil længes og ægge min Tørst hver Dag i hed Længsel efter Elskovens natlige Stunder . . . Ja, I vil eje, I Italienerne. I kan ikke længes som vi Nordboer . . . Men Vittorio, Du er ikke af de Italienerne, hvis Elskovsord glider saa let over den glatte Tunge i det skønne Sprog som en Snog gennem Græsset. Vel? Du vil holde af mig længe, min store, blonde Digter! Ikke! Du vil forherlige mig, den stakkels Prinsesse af Stolberg! Mit Navn vil ikke synke i Graven med mig. Du vil gøre mig udødelig.

- Min dejlige Fyrstinde. Jeg kan ikke Italiensk, og min Sang 207 lyder, som naar Staal skurer Sten. Men Du skal indaande mig klangrige Toner. Og jeg skal studere de store Digtere. De skal lære mig at synge blødt for Dig, min Stolthed, min Sjæls Glæde! Du giver mig Mod. Jeg er stolt af, at Du elsker mig.

- Nej, knæl ikke for mig. Det er mig, som skal knæle for Dig, Du Fyrste af Guds Aands Naade . . . Jeg er saa ydmyg som den dejlige Andalusierhoppe, som Du styrer ved Klap og Kærtegn . . . Ak, jeg geniever min Ungdom, den, som Dante kalder de søde Sukkes Tid.

- Hvad vil Du kræve af mig som Offer, min elskede? Man har kastet Dit Hjærte for Hundene. Jeg har hadet og foragtet Menneskene. Tror Du, jeg er ren? Jeg har favnet foragtelige Kvinder. Nu, da jeg holder Dig i min Favn, kunde det glæde mig at have dem her og fugtle dem med Fladen af min Kaarde . . . Ja, ja . . . bliv ikke bange! Jeg er en Barbar, en Ignorant, en Dumrian . . . en Piemonteser! Det er godt. Var jeg klog og fin som en Florentiner eller en Romer, sveg jeg Dig sagtens . . . Forlang af mig, hvad Du vil. Jeg foragter Fyrsterne og tror ikke, at de i anden Forstand er Fyrster af Guds Naade end en Kat er Kat i Kraft af det samme. Men for Dig vil jeg træde min Tro under Fødder . . . Stuarternes Sag vil aldrig sejre, men netop fordi det er en haabløs Sag og mig forhadet, vil jeg favne den Sag, om Du byder saa. - Vil Din Mand gaa til Skotland eller England endnu en Gang? Jeg skal sælge alt, hvad jeg ejer. Jeg, Løjtnanten i Kongen af Sardinien's Tjeneste, skal gøre mig til Oberst for et Regiment af smudsige Barbarer og hjælpe med til at erobre Storbritannien for Stuarterne . . . Thi jeg elsker Englands Dronning.

Grevinden af Albany lo stille og hviskede:

- Nej . . . jeg vil være Din Adjudant, Du Feltherre paa Dit Erobringstog efter Verdens Digterkrone . . . Ak Tiden er runden, Du maa gaa.

Den højlyse Dag straaede gult gennem det høje Portvindue, da Grev Vittorio gennem de lange Gange var naaet ned til Hvælvingen.

Porten var lukket, mærkede han, da han tog i Haandgrebet. Men ud af den lave Loge kom Schweizeren med Bandoleret og Sablen over sin Skjorte. Mere havde han ikke faaet Tid til at tage paa.

Han bukkede dybt:

208 - Jeg har ventet over to Timer paa Hr. Greven . . . saa troede jeg . . . og saa gik jeg i Seng.

Grev Alfieri tog et lille Guldstykke op af Lommen og holdt det i Luften, mens han betydede Schweizeren, at han skulde tie.

Da Schweizeren med et Buk havde taget mod Mønten, gjorde Grev Alfieri først en antydende Bevægelse af en Ørefigen, trak saa sin Kaarde en ganske lille Kende op af Skeden og hviskede:

- Et Ord af Dig . . . saa først Prygl - og saa en Bravo, som besørger Dig ind i Himmerig eller Helvede.

- Tror Hr. Greven, at jeg er dum som en Piemonteser?

- Her er en Mønt til, sagde Greven og lo. Tak for det om Piemonteserne!

Hvilket Væld af Morgenlys strømmede ham i Møde, da han kom ud paa Lungarno Corsini!

I en herskende Orangetone laa de ellers brunlige Bygninger langs Kajen, og den ellers hvidgule Arno glimtede som forgyldt Sølv. Smaa Skyer laa stille, strøede som blegrøde Uldtotter hen over den lyseblaa Himmel. Det dugvaade Stenbolværk glimrede som Bronze, fra de mørke Fliser paa Fortov og Kørebane gnistrede smaa Stjerner op.

Apenninernes Forhøje til venstre flammede i Østensolen, San Miniato's Marmorfacade højt deroppe paa Bjerget fik Tinter, der fra rosenrødt til guldgult randede sig om de himmelstræbende Cypresser, der hegnede San Salvatore al Monte. Lystig gik Strømmen under Ponte della Trinità's dristig svungne Bueslag i stræbende Fart ad Pisa til. Det var saa stille, at man hørte Floden risle som et Kildevæld i en Skov.

Der til højre klavrede de graa Oliventræer op til Cypresserne paa Montolivetos Top mod Himlens blege orangegule, stille, faste i Omrids, som var de huggede ud i Sten, men Luften om dem var levende og dirrede, kviksølvagtig blaanende.

Den løftede sin Tunge, Klokken, der svang sig ud i Luften fra det slanke røde Klokкетаarn bag Palazzo Frescobaldis brune Murmasse hinsides Floden. Den sang for med en høj og skinger Tone. Saa stemte Santa Trinità i, saa lød det fra Santo Spirito i dyb og rungende Bas, saa kom Carmine med i Barytonklang, efterhaanden tonedede Klokkeklang fra alle Sider; fjærnt fra Domens Kampanile lød en mægtig alt beherskende Klang, som en Bravoursanger, der overdøver Kor og Orkester.

Det var en mægtig Farve- og Tonesymfoni. Og Vittorio Alfieri 209 hørte sin Kærlighedsjubel i alle de dejlige Klokkers Klang, saa sin Elskovs Triumf malet i alle Farvetoner.

Han lænede sig mod Broens Brystværn, hyllet i sin sorte Kappe, indaandede Avrikelduften, der hang ved ham, berusedes af Farver og Klang og Duft, mens hans Tanke gled hen langs den rislende Strøm i Floden. Der sejlede han med sin skønne hen mod Digtningens hellige Land, ombølget af gamle Digteres højtidelige og ømme Strofers Klang; i en Luft, der endnu rødmede af Blodet, som randt i Firenzes snævre Gader, ned ad Borgo dei Santi Apostolis sagte Skraaning, mens de skinnende Lunde paa Bjergene smilede ned med boccacciosk Skælmeri, og Domkirkekampanilens Bas rungede som Savonarolas Dødshymne.

Han bredte sine Arme ud mod det dejlige Firenze, de stolte Minders Stad, Kampens By, Aandssejrenes By, Dantes, Boccacios, Petrarcas, Lorenzo den Prægtiges, Savonarolas, Michelangelos By. Han følte mægtige Skygger svæve over sit Hoved. Han følte sig i Slægt med Italiens store - han, Piemonteseren, Makedoneren, Barbaren fra de ru Alpeegne, han følte i sig Kraft til at erobre Sangriget, som den gamle, mægtig vrede Adelsmand, Dante Alighieri grundede derovre fra sit taarnagtige Hus i den snævre Gyde bag Palazzo Vecchios Stenmasse. Kongen af Sardinien Fændrik følte den etruske Sangs Feltherrestav i sin Haand.

Han gik til sin Bolig i Via Maggio, saa op og ned ad dens Sgraffitti, de hvide Figurer paa mørkebrun Grund, halvt udviskede af Tid og Vejrlig. Knap kunde man kende, at det var Rækker af dansende og syngende Børn, der Haand i Haand dannede bølgende Guirlander mellem Stokværkene under det langt udludende Tags Bjælkeværk. Det var første Gang, det ret gik op for ham, hvor dejlig disse Børn var tegnede . . . Ak! Della Robbia, ak Donatella . . . et forsvundet Italien! O, hvilken højadelig Stad er dog Etruriens gamle Hovedstad, Firenze, som hviler som et mangefarvet Smykke i skovklædte Bjerges Indfatning.

- Jeg vil være Borger i denne By, jeg vil være Dantes Landsmand; jeg vil spytte alt Fransk ud af min Mund, jeg vil sælge alt, hvad jeg ejer i de barbariske Egne, hvor man taler slet Fransk og et Italiensk, som er en Rædsel for Guder og Mennesker . . . Min blonde Musa, min fyrstelige elskede har gjort mig til en stor Digter . . . Straks i Færd med min nye Tragedie! Tommaso Caluso skal forbavses over den Krone, jeg smeder til 210 min Dronning, o, dens Guld skal klinge saa ægte toskansk som nogen Sonet af Francesco Petrarca.

Andrea ventede paa sin Greve. Han var vant til, at han sov om Dagen og vaagede om Natten, og ventede ham paa alle Døgnets Tider.

Nej, hvor saa Greven straalende ud i denne Decembertid!

Grev Vittorio tog sin Tjener om Hovedet med begge Hænder og kyskede ham.

- Sadl min Fuks, Andrea! Vi skal ud og ride, sagde han med en Stemme, der lød som Sang.

Og Alfieri red med hele sit Hestekobbel og sine Jockeyer Firenze rundt i Galop, fra Porta Romana op over Bjerghøjene til venstre med Syn over den guldrullende Arno op til Fiesole, der drak Morgensol, mens Staden dernede end laa lidt i Dis, hvoraf Taarne og Kupler ragede frem med flammende Tinder og Spir.

Faa, der tidlig var oppe, lo ad eller beundrede den vildt flyvende Kavalkade. Hestene vrinskede og fnyste, Hovene klang skarpt mod den tørre Klippegrund, Mankerne brusede som Bølgekamme, Halerne viftede som Vimpler!

Forrest red Poeten med flagrende Kappe. Paa en Højde nord for Staden bød han standse. Han strakte Armene ud mod Firenze. Han syntes, at nu havde han med den fortryllede Prinsesse erobret hele den pragtfulde Stad, som husede hende, den Stad, der havde ammet det Sprog, han havde bejlet til gennem svært Arbejde i vaagne Nætter . . . nu maatte han kunne betvinge dets Dæmon og synges i Etruriens reneste Maal.

Digteren var længst af Firenzes fornemme Verden anerkendt i sin halvofficielle Stilling som Cavaliere servente hos den unge Fyrstinde med den gamle Mand.

Alfieri deltog i Køreture i hendes Ekvipage paa den officielle "Corso" gennem "le Cascine" op langs Arno, mens Ægtefællen med samt sine røde Kavallerer kørte i sin.

211

Aldrig havde der været en saadan Selskabelighed i det gule Palads paa Lungarno Corsini, siden det høje Par havde boet der. Flere Aftener om Ugen dirrede Genskinnet fra de oplyste Vinduer i Beletagen i Arnos smaavatrede Vand, og naar Vinduerne stod aabne, lød snart kunstmæssig Sang, snart Latter og Tale ned til de forbidragende paa Kajen.

Husets Herre syntes en Tid lang at befinde sig vel derved, gav tilsyneladende kun sin Kedsomhed til Kende, naar hans eget Selskab svigtede ham: en gammel Præst fra Rom, som havde været Diakon under Prinsens yngre Broder Henry, Hertug-Kardinal af York, en gammel Kaptejn, som havde gjort Tjeneste under den sidste medicæiske Storhertug af Toscana Gian Gastone, to Kavallerer; Bægeret var dog Prinsens bedste Underholdning.

Aldrig havde Alfieri været saa lykkelig som nu. Hans Elskov til den Kvinde, der kælent og beundrende gav sig hen til ham, der lydig beundrede hans Digtning, randt som en Styrkedrik gennem hans Aarer.

Om Natten hørte hans Tjener ham gaa op og ned, deklamere højt, slaa en jublende Sangtrille. Han var saa god, som Dagen var lang. Naar Andrea kom ind, tog han ham tidt i Favn, svang ham over Skulderen ud over Hovedet i en Kolbøtte og lo som en overgiven Dreng i Triumf over sin Kraft og Behændighed. Andrea begreb ikke, hvor hans Herre fik Kræfter til at dyrke Grevindens Selskab fra Middag til over Midnat, at arbejde til Kl. 9 Morgen*), saa sove faa Timer, saa ride, især da han kun nød de letteste Kødspiser og Grønsager og aldrig rørte Vin.

Naar Alfieri efter at være staaet op, helt adspredt skar en Kyllingevinge af og puttede et Par Mundfulde Salat i Munden, bed en Mandarin over og da forlangte en Hest sadlet, vovede Andrea i Begyndelsen at sige: - Men husk, Hr. Greve . . . siden Hr. Greven ikke vil spise . . . saa har vi dog en dejlig Montepulciano . . . og Falerner, som Abbaten siger, at en gammel romersk Digter drak sig saadan en nydelig Rus i.

Saa fik han først intet andet Svar end en Latter. Men, da Tjeneren havde gentaget sin Opfordring for fjerde eller femte Gang, for Herren op og sagde: - Min egen Dreng . . . hvis Du mæler et eneste Ord om Vin til mig mere, saa lukker jeg Vinduerne op og lader Dig slaa * 212 en Kolbøtte ud af dem, saa Din Hjærne skal dekorere Genbohuset . . . Min Montepulciano er Luften, der suser om mit Hoved, naar min store sorte Hoppe *med mig* sætter over Grøfter og Gærder, min Asti spumante er det der (og han slog paa et Manuskript paa Skrivebordet), og min Falerner er (han kneb Tjeneren i Øret) . . . er noget, som ikke kommer Dig ved . . . Saa ud at ride!

Ridtet gik gerne langt ud, tidt over Marker og Grøfter . . . saa hjem, saa stort Toilette, saa til Palazzo Albany.

Det var en Dag, da der skulde fejres en usædvanlig stor Fest i Paladset Nogle engelske Jakobiter vare komne fra Rom for at hilse paa deres Konge, og mellem dem var en Kardinal, Ven af Kardinalen af York.

Alfieri havde næppe faaet sin Dame i Tale efter Middagen, og Prinsen, der ikke var meget drukken den Dag, havde ikke forladt dem et Øjeblik. Han havde været tavs, og Alfieri syntes, at han kunde se noget ildevarslende i hans stive Blik. Hans Gemalinde havde ikke faaet andet Svar paa sine Ord til ham end nogle uarticulerede Lyd, der mest lignede en Vrængen.

Da Alfieri gik, havde Grevinden sagt: - Saa tager De med, hvad De har skrevet af "Pazziernes Sammensværgelse", at De kan læse den for os Damer, som ikke forstaar os paa Politik, og for de Italienerne i Selskabet, som ikke kan Engelsk. Abbate Caluso er henrykt over den.

Karl Edwards Bryn trak sig end mere sammen, og Grevinden fik et forbitret Blik af sin Gemal. Han hilste næppe Alfieri, da denne tog Afsked.

Paa den lille Plads, hvori Via Tornabuoni munder ud, mødte Alfieri den ene af Prinsen af Stuarts Kavallerer, en smuk høj Irlænder, brun som en Neapolitaner, i aaben Vogn med Fru Orlandini, en Veninde af Grevinden af Albany. Irlænderen, der hed Gehegan, havde af "Selskabet" nylig faaet Ret til at være den smukke, fyldige Dames "tjenende Kavaller".

Hr. Gehegan bød Kusken standse. Alfieri saa, at han vilde tale med ham. Tidligere havde han kun vekslet de nødvendigste Ord med denne Kavaller, der altid var smigrende underdanig mod sin Herre, men lo bag hans Ryg, naar Karl Edward var saa stærkt paavirket af Vinen, at han for fjerde Gang fortalte om sin Flugt i

Kvindeklæder og om de Galanterier, der blev tilbudt ham da. Dog, da Grevinden havde forsikret Alfieri, at han var paa deres Side og havde gjort alt for at faa Prinsen beroliget angaaende 213 deres Forhold, viste Alfieri ham mere Høflighed og ringere Mistænksomhed. Han havde imidlertid en Anelse om, at Irlænderen var tvetunget. Alfieri tøvede derfor lidt, besluttede sig endelig til at forstaa Hr. Gehegans Vink og nærmede sig Vognen med en dyb Hilsen til Damen og en mere skødesløs til Kavalleren.

- Aa, kom op i vor Vogn, Hr. Greve! sagde Fru Orlandini, spidsede kærtegnende sin lille Mund, smilede og lod en dejlig Række perleblanke Tænder til Syne. Jeg vil tro, at jeg kører paa Apollons Triumfvogn, naar hans bedste Søn tager Plads i den. Gid jeg kunde omringe den med dejlige, dansende Horaer, oplyse vor Fart med den sejrende Dag og den flyvende Morgenstjerne som Guido Reni.

Greven steg op, mens den irske Kammerjunker flyttede sig over paa Bagsædet og overlod Gæsten Pladsen ved Siden af sin Dame. Han gjorde Tegn til Kusken: Til venstre! Og afsted rullede Vognen ad Lung' Arno Acciajoli ned mod Uffizierne.

Med dæmpet Stemme sagde Fru Orlandini:

- Hs. Majestæt er rasende paa Dem, fordi De skal læse Digterværker op i Aften, og i det hele, fordi De er indbudt. Han vil fortælle de jakobitiske Herrer sin Krigshistorie igen den hele Aften.

- Ja, de har moret mig i sin Tid, og jeg har havt ondt af ham. Han har dog været en Helt, bemærkede Alfieri fornemt.

- Men nu er han kun til Pine og Plage for alle, udbrød Gehegan . . . I Fortrolighed, Hr. Greve . . .

Alfieri bøjede uvilkaarligt Hovedet lidt tilbage, da den irske Kavallers Ansigt nærmede sig hans; havde Lyst til et Vink om, at der ikke kunde være Tale om Fortrolighed mellem dem, men han tog sig i det og hørte, hvad han sagde:

- Halv vaagen hørte "Kongen" for nogen Tid siden Abbate Caluso raabe med sin skingrende Tenor: "Pazziernes Sammensværgelse" er storartet. Da sagde Hans Majestæt: En Sammensværgelse mod det legitime Regimente er i hvert Tilfælde nederdrægtig. Desuden er alle Tragedier Snak og Ordbulder. Jeg har hørt Kanonbulder. Man omstyrter ikke Stater med Vrøvl . . . Ja, det var Hans Majestæts Ord.

- Han har ikke ganske Uret, sagde Tragediedigteren,

- Nej, men Digtingen er den forædlede Genklang af Livet, sagde Signora Orlandini; det rene Guld, der smeltes ud . . . af . . . af . . . naa Hr. de Gehegan . . . hjælp mig . . .

214

- Naa . . . ja. Det véd Greven bedre end jeg, sagde Irlænderen . . . Men fortæl De ham videre, hvad De vilde fortælle, Signora!

- Ja, ja . . . Kongen sagde til sin Gemalinde, at han forbød, at Hr. Greven læste op ved den Fest.

- Forbyder . . . Ingen forbyder mig noget, uden at jeg knuser Forbudet under mine Hæle, raabte Alfieri og skruede Hælen mod Vognbunden.

Hans Kinder blev hede.

Fru Orlandini fortsatte:

- Fyrstinden svarede sin Gemal med . . . ja, De véd bedst, hvorledes hun kan smile og trække paa Skulderen . . . Jeg var alene tilstede. Da farer Kongen op fra sit Sæde hen imod hende . . .

Grev Alfieris tynde lyse Bryn rynkedes, og hans store blaa Øjne traadte langt frem af deres Huler. Uvilkaarlig klemte hans Haand om Damens buttede Haandled. Hun fortalte videre:
- Og saa slog han hende i Ansigtet . . .

Alfieri rejste sig i Sædet, tog Hr. Gehegan i Skuldrene og rystede ham. Irlænderen tog ham om Armen og sagde:

- Hr. Greve Alfieri . . . Jeg er ikke Kongen af Storbritannien; heller ikke hans Lakaj. Jeg kan ikke tage mod Prygl paa hans Vegne. Jeg er Adelsmand saa vel som De . . .

Midt under aaben Himmel i den aabne Vogn tog Alfieri Hofkavalleren om Halsen.

- Tilgiv . . . Vil De have Oprejsning . . . saa er jeg rede . . .

Fru Orlandini sagde:

- Nej . . . Hr. de Gehegan . . . De kender jo nok til Italiens Sæder til at forstaa . . . Godt, nu er alt vel . . . Véd De, Greve, at det ikke, langt fra ikke, er første Gang, at Kongen har lagt Haand paa Dronningen. Allerede, mens de boede i Rom . . . ikke sandt, Hr. de Gehegan? da han var skinsyg paa sin Broder, Kardinalen af York

. . . Ak, den gode Kardinal . . . han var saa god mod sin Svigerinde, men hun vilde ikke besvare hans Følelser
. . . Han var for dum, sagde hun.

- Tillader De, at jeg stiger af? . . . jeg maa hjem og arbejde, sagde Alfieri.

Han var ligbleg. Parret saa, at hans Hænder rystede.

Han gik hjem, savnede en Hest, thi han kunde ikke komme rask nok afsted. Han talte højt med sig selv:
215 - Jeg kommer der. Jeg bliver. Jeg vil udæske ham, til han bliver brutal . . . Slaa hende! . . . Hun har bedet
for ham som en Helgen for en Synder; hun har sagt til mig, at han var anlagt til noget stort . . . at Verdens
Skuffelser har gjort ham til en Ruin . . . til det Dyr, han er . . .

Og Grevinden af Albanys bløde Fløjelshud, hendes faste, stærke Former traadte frem for hans Minde . . .
Dette dejlige, fuldstøbte Legeme var blevet pryglet.

Et Øjeblik maatte han standse sin Gang, læne sig mod Stenbolværket til Floden . . . Han hulkede som et
Barn.

- Min tilbedte Dame! var det eneste, han kunde faa sagt.

- Og jeg, som vilde skrive en Sonet . . . blot om hendes ti Fingre paa hendes dejlige Haand . . . i otte
Linjer . . . og saa de fire om hendes Sjæl . . . Ja, det er latterligt . . . Men hvor den Sonet koster mig Arbejde!
Jeg skal slaa den forlorne Konge sønder og sammen . . . det Dyr . . . den Drukkenbolt . . . Jeg gaar derop. Min
Tragedie om Pazzierne . . . skal . . . slaa alt Kongepak i Gruset . . . Stort skal den lyde som en
Dommedagsbasun over alle Konger og Slaver.

VII.

Hvad er Din Bedrift . . . Du forhenværende Stodderkonge over stortærnede, barbenede Bønder? . . . Der er
ingen Konger hverken af Guds eller af Pøbelens Naade! Kun hans store Aander vælger en for selv at være fri
for at regere, saa er han Konge, saa længe vi, der har Aandens Gave, gider være over at betale ham for hans
Skriveri og hans Vrøv! Nu er Heltefærd lagt i Digterens Haand . . . Italien . . . Digtningens og Kunstens Land .
. . . Du, som sang, mens det øvrige Evropas Skabninger hylede som Vilddyr . . . er der ikke en Draabe
fribaarent Blod i Dine Aarer?

Jeg har arbejdet . . . jeg har lært Dit Sprog, der var mig saa vanskeligt som Græsk . . . Taler mine Figurer
i min nye Tragedie ikke som de gamle hos Livius? Kun ved Latiums Tanker kan det nye Italien vækkes til
Daad! . . . Caluso har Ret 216 . . . Vor Oldtid, vor Vergil indaandede Dante den Røst, der blev en
Dommedagsbasun, som fik Alverden til at styrte sig i Gruset af Rædsel . . . Elendige Gallere! Racine! . . . Han
var jo Fruentimmer! Disse fortrolige, som Heltene skal betro sig til som en Borgerkone til sin Tjenestepige!
Nej, mandig Tale i Tragedien! Ikke fløjtepipibende Elskov! Store, frie Tanker skal bruse gennem mine Vers. Jeg
vil sætte den heroiske Basuns Mundstykke for. Gøglernes Munde . . . de Plebejere skal blæse op til Oprør
mod Dværgekonger, mod Pøbelrak . . . til Sejr for de udvalgte Aander. Dem tilkommer Herredømmet . . .
kom, I fattige i Aanden, I stakkels pjaltede Tiggere. - Det er os, I skal komme og betle for . . . ikke for de
Konger, der nu hersker, og ikke forstaar hverken de store Aanders himmelstræbende Higen eller den fattige
Mands Suk efter Brød . . . Jeg skal dreje Verdenshjulet . . . jeg . . . Fændriken fra Piemont . . . og, naar jeg har
vundet den gyldne Krans, saa sætter jeg den paa Din blonde Lok, o, min tilbedte Dame!

Saa tænkte Alfieri, mens han i fuld Gala i sin Vogn kørte fra Via Maggio til Lungarno Corsini den Aften,
Festen skulde gaa for sig hos Karl Edward.

En hel Suite af Sale i Beletagen laa oplyst. Straalende var de hvide Værelser, hvor ingen mørk Vægflade
eller dunkelt Stof fortærede Lyset fra de mægtige Kroner, der med deres svaje Krystalguirlander bredte sig i
rolig Fornemhed ned fra de høje Lofters Stuk og Forgyltning.

Der fejede Slæb af Silke og Fløjel hen ad de tykke Gulvtæpper, Silken sagte raslende, Fløjlet lydløst. Her
smilte fine Ansigter med svag Sminke under de højt opsatte Haarfrisurer i mat Glans som fint Porcellæn fra
Sèvres. Her rankede sig smidige Tailler, støttede af Korsetternes elastiske Stativ. Her hvælvede Herrernes
Lægge sig stramt i Silkestrømpernes Hylster; de fine gyldne eller sølverne Kaardeskeder stak frem under de
guld- eller sølvbroderede Kjølere smalle Skøder; de højt opsatte Haar med Tindingbukler blinkede under
Kronernes Glans.

Grønne sølvgallonerede Tjenere med hvide bukledede korte Allongeparykker bevægede sig smidig om, bærende Kage, Frugt og Vinkaraffer paa Sølvbakker, som Vinens Genskin rosenfarvede. Gardinernes og Møbelbetrækkets Silke blinkede op som Staal, Kobber og Sølv.

Let og rank bevægede Grev Vittorio Alfieri sig gennem Salene. Overalt saa og hviskede man efter ham. Den nærmeste 217 Grund var vel, at han bar sin vældige lyserøde Haarmanke frit rullende ned ad Nakken, bugtende sig ned om de hvide Tindinger. Han var i staaende Silkedragt med en smal Besætning af Sølvpailletter langs Sømme og Rande. Højt ragede han over de fleste Mænd. Der var Trods som en ung Hingsts i hans Fremadskriden; hans skarpe, lyseblaa Øje skinnede som en sleben Staal Klinge. Han følte godt, at der var Tale om ham, mærkede det med en Blanding af Stolthed og Foragt.

- Han ser ud, som var han Husets Herre, bemærkede en Dame til sin Kavaller . . .
- Elskeren er altid Souverænen, selv om Ægtemanden er Konge, bemærkede Herren.
- Jeg hører Hans Majestæts Røst, svarede Damen. Han fortæller om sit Felttog.

Alle strømmede fra begge Sider ind til en stor Sal, der laa i Midten af Værelsernes Række. Alfieri blev standset af Strømmen paa sin Gang. Han kunde ikke faa Øje paa sin "*adorata donna*".

I en vid Kreds om et Bord med Lænestole havde Folk grupperet sig. Midt for det lille Bord med Mosaikplade, hvor gule Frugter og røde Blomster tegnede sig paa den blanksorte Grund, sad Prins-Prætendenten. I de andre Stole Kardinal Bandinelli med Purpurkalot paa den hvide Paryk, glat barberet med svagt blinkende graa Skægstubbe, og tre gamle Herrer med lange, alvorlige Profiler i bestjærkede og broderede Dragter og gammeldags Parykker.

"Kongen" var ædru. For første Gang saa Alfieri Kongeresterne i den ellers saa ynkelige, sammenstyrtende Ruin. Han holdt sin høje Overkrop rank i Sædet som en General paa sin Hest. De store, skarpe Træk hang ikke slapt ned. Der var Liv i hans graa Øjne; Ørnenæsens Bor dirrede livlig. Den ellers snøvle Stemme lød klart, mens den fortalte, hvad hans Omgivelser havde hørt saa mangfoldige Gange og var faldne i Søvn over.

. . . og saa drog jeg fra Glenadale . . . jeg vilde se Stuarternes Banner plantes i Glenfinnen. Det var den 19. August 1745. To Kompagnier af Mac-Donalder og deres Kaptejn Clanarald (Alfieri troede at bemærke en Fnisen blandt nogle Italienerne over de i deres Øren barbarisk klingende Navne) var fraværende, fordi han vilde opbyde sin Klans Mænd . . . Gennem to Rader Klipper . . . lige saa stejle og meget højere end Murene paa 218 Palazzo Strozzi, gik Vejen. Ikke et Menneske. Vinden hvinede gennem Slugten. To Timer stille . . . Da kom 7-800 Lochiel og Cameroner. Vi plantede Banneret . . . det klappede i Vinden som store Fugles Vinger . . . jeg hører dem endnu.

Taarer randt ned ad de tre gamle engelske Herrer lange Næser og fangedes af de svulne Næsevinger. Kardinalen gjorde en Bevægelse med sin hvide, fede, beringede Haand om sin ru Hage.

- Markien af Tuliebardine svang Banneret, han, den gamle Mand, som havde fulgt med mig fra Frankrig, som fra 1715 havde tjent min i Herren højsalige Fader, Jakob VIII af Skotland, Jakob III af England, kaldet Ridderen af St. George (de tre gamle Herrer og Kardinalen rejser sig . . . og Karl Edward løfter sig i Sædet) . . . Saa holdt jeg en Tale . . . Vil I høre den? (Ja . . . ja . . . ja . . . lød det.) Nu skal I høre: Min Slægt har i Følge den almægtige Guds Beslutning Ret til Tronen i de tre Riger, men *min* Adel, min rette Adel findes her, den Adel, som agter sin egen Ære lig med sin Herres Rettigheder, som er lige saa villig til at leve og dø med den af Gud foresatte Hersker, som denne deres Herre, jeg Karl Edward Stuart, Kronprins af Storbritannien og Irland, er villig til at udgyde min sidste Blodsdråbe i Spidsen for min Adel.

Prinsen havde rejst sig. Kæmpestor ragede han op. De svære Guldtværstribet bredte sig skinnende ned ad hans højrøde Kjole, hvorpaa en med Diamanter garneret Stjerne tindrede. Hans Haand søgte uvilkaarlig Kaardehæftet. Hans Bryn trak sig sammen . . . Alfieri begreb, at der havde været noget i den Mand.

Saa raabte Prinsen:

- Hvilken Fryd, da Fjenden nærmede sig! Jeg hører endnu Trompeterne. De blæste Hævn over min Oldefaders, Karl Istes hellige Blod. Mens Trompeterne endnu klang, hviskede den Lømmel George Murray noget til mig om Englands Forfatning . . . om Konstitution og Parlament . . . Jeg gav ham en Ørefigen og sagde: Jeg er Kongen og skal med Guds Hjælp faa alle de Struber skaarne over, som raaber med Skurkens og Kongemorderens Oliver Cromwells Røst, og som taler mod Martyrinden, den dejlige Dronning Marys katholsk-apostoliske Trosbekendelse.

Kardinalen gjorde Korsets Tegn foran sit Bryst De tre gamle engelske Jakobiter rejste sig. Karl Edward lagde sin Haand paa de to nærmestes Skuldre og sagde:

- Oraniernes Dragoner flygtede ved det blotte Syn af 219 Højlænderne . . . og deres Højesteretspræsident, deres Generalfiskal, deres Kammeradvokat, og hvad alle disse Slaver hed, smurte Haser ud fra Edingburgh .

. . Der blev sendt Gesandtskaber til mig for at bede om Naade . . . Jeg modtog dem ikke. Jeg skulde tale med dem i Edinburgh . . . maaske først i London . . . skulde jeg! Gud vilde det ikke. Hans Vilje ske!

De om Bordet siddende bøjede deres Hoveder, medens Prinsen satte sig og holdt Haanden for sine Øjne. Et hviskende "Amen" hørtes fra Kardinalen. De tre gamle Jakobiter foldede deres store Hænder med de tykke Aarer.

Gennem nogle unge Florentinere, der saa alt andet end alvorlige ud, trængte Alfieri sig gennem et Par Værelser, hvortil de, der følte Trang til Vin, Frugt, Is og Kager, tog til sig af disse paa Borde, Buffetter og Konsoller, i pragtfulde Karaffer, Opsatser og Fade af Sølv serverede Forfriskninger.

Fra højre Side hørte han Kvindestemmer. De lød som kvidrende Toner i Modsætning til de gamle langt henstrakte Basunog Orgelklange, dem, den næstsidste Stuart blæste i sin ærværdige rustne Tuba, mens en gammel Kardinal efter Evne præsterede Orgel.

Vittorio Alfieri var kommen, skarp ladt i Sindet med Forbitrelse og Foragt mod den raa kongelige Drukkenbolt, men den republikanske Digter, den aristokratiske Fritænker, hvis Livssyn var Oldtidens Stoikers, kunde gennem den halv latterlige Overflade skimte noget ædelt, hvori de gamle Mennesker hvilede. Egentlig havde han Lyst til at sige onde Ord mod de unges frivole Smil eller undertrykte Haanlatter.

Og nu disse kvidrende og fløjtende, klukkende og kurrende Toner, mellem hvilke han skelnede "sin tilbedte Dames" fremmede, syngende Udtale af det italienske Sprog! . . . Han mindedes Klarinetsoloen i Operaens Orkester fra hin Aften. Da savnede han den bløde Klang i sig . . . og nu hørte han den her og syntes mindre om den end om den tunge Efterklang fra gamle Stormes Tuden gennem Højskotlands Bjergkløfter.

Han dvælede, lyttede . . . Hvad drejede Talen sig om? Literatur, atter Literatur . . . gamle, gamle Poeter, dem, han elskede og stræbte op imod . . . men det var Tale om de døde . . . om en Digtning, der var lige saa død som Stuarternes legitime Kongesag.

Han hørte Calusos smukke Røst:

- Mine skønne Damer! Nej . . . en stor Digter eller Tænker 220 maa kæmpe for Elskovens Pris som Ridderen i gamle Dage for at vinde den hellige Gral. Hans smaa Forelskelser er intet. Lad ham kun gifte sig og faa et stort Afkom som Dante med Gemma Donati. Det er aldeles ligegyldigt.

- Og saaledes taler en Abbate, udbrød Fru Orlandini og viste sine smukke Fortænder.

- For Guds Skyld, Signora! . . . Tal ikke saa højt, saa Kardinal Bandinelli hører det derinde.

- Han er døv, sagde Grevinden af Albany . . . Kirken er desuden et og vor Dagligstue et andet.

En høj og svær Dame, en fransk Marquise, sagde paa slet Italiensk:

- Lad os knuse den nederdrægtige, som Voltaire har sagt.

Abbate Caluso bøjede sig høflig mod hende:

- Min Dame! Hvis Voltaire med "l'infâme" mente vor hellige Kirke . . . Nej, De skal slet ikke le, mine Damer - saa tog han sørgelig fejl. Naar I ikke fornærmer den, fornærmer den ikke Jer. Har ikke den i Herren salige Pave Benediktus XIV ment, at det var bedst at holde Fyrster og Folk muntre, for at de ikke skulde tabe Lysten til at bede?

- Lader os alle bede! sagde Grevinden af Albany leende.

- Nej, Deres britanniske Majestæt, sagde Caluso. Jeg holder mig til Deres udmærkede Ytring fra før: Kirken er et, Dagligstuen er et andet. Men tillader De mig at fortsætte: Parentheser generer mig ikke; de ægger mig . . . Altsaa, skønne Damer . . . Abbate Tommaso Caluso holder et Foredrag . . . Deres Majestæt . . . hvor er Kathedret? . . . Der i Deres Kanapé! . . . Godt!

- Lad høre, lød det fra Damerne.

Abbaten fortsatte i let Tone med sin kønne Røst:

- En Digter fødes, han laves ikke. Jeg kan udvide dette Dikton til alle genialt anlagte Mennesker . . . *Nascuntur!* Begejstringen er deres normale Tilstand. Vi andre spændes af Genierne op til Begejstring. Vor normale Tilstand . . . er den lyttende Ro.

- Bravo, bravo, Abbate!

Signora Orlandini vinkede med sin lille, fede, hvide Haand.

- Signora Orlandini mener? . . . spurgte Abbaten, halv lyttende, helt smilende.

- Har der ikke været andre, som var begejstrede, end 221 Digterne, Hr. Abbate? . . . Macchiavelli f. Eks. eller den lille Lorenzo, han, som dræbte Fætteren Alessandro af Medici?

- De har Ret, min skønne Dame. Men jeg har mere Ret, sagde Abbaten. Baade Macchiavelli og Lorenzaccio sugede deres Ildhu ind af Oldtidens Digtere og Tænkere. Macchiavelli digtede sin "Mandragora" til Haan mod sin Samtid. Stakkels lille Lorenzino skrev straks efter, at han havde myrdet sin Fætter, som i Dødskampen havde bidt hans Finger itu, med sin blodige Haand paa en Lap Papir paa Bordet: *Vincit amor patriæ, laudumqve immensa cupido.**)

Han begyndte sin Daad under Inspiration af Plutark og endte den med et klassisk Vers. Saadant gør kun en Italiener. Thi i vort Sprog klinger endnu Latiums og Hellas's Toner som et Ekko, fanget af et musikalsk Sind, som tildanner de Toner efter Tidens Behov . . . Skønne Damer! Lad os komme tilbage til Digterne! Platon og Aristoteles vil blive Dem for strenge. Lyt til Digterne, som smelter Filosofernes Krystaltanker ud i let rislende Melodier . . . Trøst Eder ved, at ikke alene Digtere, men ogsaa Tænkere, Videnskabsmænd til sidst maa personliggøre deres Stræben i en skøn Kvindeskikkelse . . . og søge den i aandelig og legemlig Henseende dejligste Form . . . Mange af Dem har været i Vatikanet . . . i Stanzerne . . .

- Ja, ja, ja, sagde Grevinden af Albany. Men hvad vil De sige?

Hun saa Alfieris smalle, blege Ansigt i Døren. Men hun mødte intet Svar paa sit tavse Spørgsmaal. Hendes Ven stod som en Statue med Øjnene henvendte paa Abbate Caluso. Deres Øjne mødtes. Abbaten slog sin lille, gule Haand hen i Retning af Digteren og sagde:

- Fra Tyrtaios's Tid, ja før hans Tid, har Digterne været Begejstringens Anførere. Hver stor Krigsbedrift har en Digter bag ved sig . . . Mine skønne Damer . . . Husk, hvad jeg sagde om Rafaels Stanzer! I Loffer og i Hvælvingsflige troner ikke alene Theologien, Poesien, Filosofien, men endog Jurisprudensen legemliggjorte i skønne, store Kvinder. Læg Mærke til, at alle Ord, der betegner Videnskaber og Kunster, er Hunkøn . . . Kunde De tænke Dem, at Rafael skulde have faldet paa at male disse * 222 Kunster og Videnskaber som Mænd? Altsaa Kvinden staar for den stræbende Genius som Idealet . . . *Quod erat demonstrandum.*

. . . . Kom . . . Grev Vittorio og bevis det modsatte. Jeg véd, min Ven, at I sidder inde med store og sære Tanker.

Alfieri saa sig om, trak sit Vejr dybt, som om han snappede efter Luft.

Hvorledes var dette Værelse lavet til?

Ellers var der jo saare højt til Loftet overalt i Palazzo Albany. . . . Hvad var dette lille Kabinet for noget? Hvad var dette for smaa dværgagtige Kanapeer og Stole, hvide, guldrifledede, hvis lyserøde Silkebetræk blegnede hvidt under de mange Lampetters Smaalys? Der var sat spanske Vægge med bleggult Silkedamaskes Betræk op for at lave smaa Kabinetter af et stort Rum. Der var spændt et Sejl af raa, gullig Silke dybt under Loftet for at frembringe noget i Marie Antoinettes sidste Manér.

Fru Orlandini saa smilende paa Alfieri og sagde:

- Det er min Idé, Greve. Min Tante, den skotske Grevinde af Ortoun, var i Versailles i Fjor, blev forestillet for Dronningen af Frankrig, saa, hvorledes en Suite høje, kolde Stuer i Slottet var blevne til smaa, søde Idyller. I Aften har jeg gjort et Forsøg. Skulde jeg ikke faa vor kære Majestæt af Storbritannien til at lade nogle Værelser arrangere à la Marie Antoinette!

Den titulære Dronning, Grevinde Albany, saa med Spænding paa Alfieri, hvis blege Hud var bleven rød fra Halsen op til Tindingerne med Aarernes svulmende blaa Siksaklinje.

Abbate Caluso lo sagte, nikkede hen til Alfieri, som han vilde sige: Brænd nu løs!

Digteren begyndte at tale med en Beherskelse, der gjorde hans Røst blød som en Violoncel, men den endte med et Messinginstrumentes gennemtrængende Klang:

- De taler om Versailles, Signora Orlandini! Vi Italienerne, som har Ruinerne paa Forum Romanum, San Pietro, her i Firenze Brunelleschos Kirke, Paladser som Pitti, Strozzi, Pazzi, Albizzi, vi maa jo le ad det plumpe Uhyre, den Flodhest af et Slot.

Almen Forbavselse! Enkelte Ytringer af Forargelse som over en Blasfemi. Alfieri vedblev:

- Det er vel ni Aar siden, da jeg af barnagtig Nysgerrighed lod vor sardinske Gesandt præsentere mig til Nyaarskur hos Ludvig XV, som Djævelen heldigvis har hentet for nogle Aar siden. Der stod den gamle, udtjente Faun og Javede sig til at se ud som den truende Jupiter, stillet op som en Dansemester paa sine 223 udstoppede Ben. Han, Madame du Barrys kaffeskænkende Kammertjener, "*la France*", han saa paa mig, da jeg blev præsenteret, som om han vilde sige: Hvad er det for en lille Myre . . . hvad er det for et usselt lille Dyr! og lod sine udslukte brune Øjne glide op og ned ad mig . . . En Slags Caligula, om De vil . . . Men ingen vild Cæsar-Unge . . . en uartig parisisk Gadedreng. Nu vel. Han behandlede de højeste Hof-Stormænd paa samme Vis . . . Saa blev han from, knælede og bad mellem to Prælater, som hjalp ham op for at ledsage ham

til Messen i Kapellet. Da han netop slæbte Benene dovent efter sig, saa de røde Hæle skurede mod Parketgulvet, kom Paris's højeste Magistratsperson "*le prévôt des marchands*" for at ønske Kongen glædeligt Nyaar. Kongen saa paa ham som paa mig og mumlede: Hvor er Raadmændene, som De efter Ceremoniellet skulde være ledsaget af? Magistratspersonen tav angst. Da lød det ud af Hofmændenes Rækker: "*Ils sont embourbés*"*). Saa lo det Hofkryb, og Kongen nedlod sig til et Smil og gik til Messen for at ende sin Dagsgerning i Trianon det Kammertjener "*lo France*" hos et Kvindemenneske, der var sanket op af en eller anden Rendesten i Paris . . . O tordnende Jupiter af Frankrig! Ak, det hele Hofvæsen var en udmærket Komædie for et Publikum af Abekatte, som Franskmændene er.

Grevinden af Albanys Øjne havde truffet Alfieris, som havde søgt dem. Hun lod dem blot smile hans i Møde.

Kammerjunkeren de Gehegan var kommen ind i det Værelse, hvis Formindskelse og Tapetsering han havde ledet i Forbindelse med sit Hjertes Dame, Signora Orlandini.

Hr. de Gehegan gik bag om Damernes Kreds hen til Abbate Caluso. Han hviskede:
- Grev Alfieri lider nok ikke Arrangementet . . . Det vidste Signora Orlandini og jeg, at han vilde blive vred. Men ikke sandt? *Indignatio facit versus!***) . . . Skal vi lade et Changement gaa for sig, Abbate?

Abbaten nikkede smilende og hviskede:
- Er den store Lysekrone tændt her oven over det Tæppe?

Hr. de Gehegan nikkede og hviskede igen:
- Saa bruger jeg og den unge Marchese af Strozzi vore Kaarder. Hendes Majestæt er forberedt.
* *
-- 224

- Lad saa de andre Damer skrig . . . Det vil more Digteren . . .

Hr. de Gehegan besteg en Stol, sprang derfra op paa en Konsol under et Spejl, vinkede til en ung, smuk lille blond Herre; han gjorde ligedan. Alt skete, mens der smaasnakkedes.

To Kaarder løftedes . . . Ingen gav Agt derpaa . . . Pludselig faldt det udspændte Silketæppe ned over alles Hoveder . . .

Skrig! Hvin! Calusos Røst hørtes: "*Et nymphæ ulularunt*" *) . . . Nej, nej, Abbate, . . . hviskede Fru Orlandini i Mørket.

- Deres Ven er jo i Højden med dragen Kaarde.

- Jeg beder Dem, hvis De . . . Er De en gejstlig Mand?

Tæppet blev i en Fart fjernet, med samme Behændighed, hvormed man havde ladet det falde.

Rummet højnede sig. En flad Tøndehvælvning med Kassetter hvidnede ned under en stor Venezianerkrones mange Lys. En Del Tjenere kom ind og flyttede de spanske Vægge. Snart var det hele Rum bragt tilbage til sin oprindelige Skikkelse. Kun de smaa Møbler saa lidt forknytte ud i det høje Rum.

- Bravo! Bravo! . . . raabtes der saa højt, at Gæsterne fra de andre Værelser strømmede til. I Døren stod Karl Edward, mægtig, høj, rød, krumnæset, guldbroderet, Forgrundsfigur mellem Kardinal Bandinellis korte, glatte, fint og skarpt profilerede Ansigt under Kalotten og de to gamle skotske Adelsmænds plumpe, uregelmæssige lange Ansigter, der ingen Ende fik, fordi deres Hager sank ned i Skyggen.

Abbate Caluso raabte:
- Grev Vittorio! Nu er her italiensk højloftet! Læs! . . . Ah. De vil sige, De har intet Manuskript . . . Se her . . . Se her! En smuk Afskrift af de første Scener af Deres Tragedie: "Pazziernes S sammensværgelse".

En lille Pavse! Alfieri saa hen mod Grevinden af Albany.

- Jeg følger mine Bønner til Abbatens, sagde hun paa sit syngende Italiensk og med milde Øjne rettede mod sin *Cavaliere servente*. Pludselig blev de samme Øjne stive og strenge. Gennem Stuens Langrum sagde hun:

- Hvis min Gemal Carlo Eduardo ikke ønsker at høre Scenen, lad ham da tale om Krig med sit Kongeriges Støtter.

En Strømstriben af Smil gled sagtelig over de fleste Ansigter.
*
-- 225

Alfieri fangede et fint lille Manuskript fra Abbate Calusos Haand og sagde:
- Det er Begyndelsesscenen. To af Pazzierne: Fader og Søn taler.

Og han læste:

Raimondo.

Kun Tavshed, Taalmod! Har Du intet andet
at raade mig, min Fader? Har Du krummet
Din Nakke under Medicæeraaget
og føler ej Dig kuert, haanet, skændet?

Guglielmo.

Alt føler jeg, min Søn. Og mer end egne
Forhaanelser mig knuger Folkets Skam.
Men hvad formaar jeg? Naar vor Blomsterstad
er splittet, som den er, er hvert vort Ord
Fordærv for os, til Baade for Tyranner.
Rør denne syge Stad, som Du vil frelse; . . .
Dit Haandtryk smitter den og gør den syg.

Raimondo.

Maaske den alt er død? Men, hvis den ejer
endnu en Gnist af Liv, dens Sygdom kan ej
forværres end. Mon Du og jeg da lever?
Ja, hvis det er et Liv at slæbe Dagen
i Frygt og Bæven hen som usle Trælle!
Nej, Fader, værre kan det ikke blive.
Lad heller Blod end Slavetaarer rinde,
og lad os bløde, ikke græde, Fader.
Da jeg var Barn, fortalte Du mig ofte
om svundne Tiders Daad, mens Du begræd
vor Usselhed . . . Vil nu Du bøje Nakken
lig Pøbelhoben under Aagets Fork?

Guglielmo.

Ej nægter jeg, der var en Tid, mit Hjærte
af Harme dirred og af Længsler svulmed.
Jeg havde sat mit Gods, mit Liv, min Ære
ind paa min Fødestad i Grus at styrte,
226 hvis i dens Fald jeg knuste dens Tyranner.
For Ungdoms Ildhu synes let hver Stordaad,
men aldrig fandt jeg Stordaadts fuldtro Venner,
og store Maal er ikke Hvermands Sag.
Fra Aar til Aar slog Tyranniet Rødder.
Saa blev jeg Fader. Mindre høje Maal
jeg afstak mig, men de var mere sikre.
Mit Mod blev lamt. Da ej jeg kunde styrte
Tyrannerne, forhandlede jeg med dem,
jeg traadte ind i deres Slægt. Jeg gav Dig
en Brud af deres Æt. I Friheds Skygge
fandt ingen Plante Ly. Ak *Dine* Børn
jeg skærmed under Tyranniets Vinger.

Raimondo.

Et skamløst Ly. Vel elsker jeg min Bianca
og vore Børn, om end Tyranners Blod
i deres Aarer flyder. Ej min Hustru
skal sone Brødrers Skyld. Men Du bær Skyld,
fordi *vort* Blod blev blandet med Tyranners.
Jeg var saa ung. Jeg lød Dig. Fejgheds Frugter
kan *nu* Du plukke, plukke Magt og Hæder.
Fribaarne Borgere os skyr med Rette,
vi har jo sluttet Følge med Tyranner,
vi bytted deres Had med deres Haan.
Vor Lod er vel fortjent. Nu er vi Hofmænd

og ikke længer Frimænd i Firenze.

Guglielmo.

Min Søn! Hvis i et andet Land vi leved,
blev jeg Din Stordaads Spore, ej dens Tøjle.
Det er mig tungt at tvinge Hjærtets Harme
og male den med Løjet Venskabs Sminke.
Hos Dig jeg spored i Din Barndoms Dage
en Spire, der ubændig opad higed
mod Friheds Himmel, men jeg frygted for den,
begræd den Sjæl, der op mod Højhed stunded.
Da satte jeg mig for den Glød at dæmpe,
og mente: Biancas Hu, den milde, bløde,
var Lægedom derfor . . . Saa blev Du Fader.

227

Raimondo.

Hvor turde Du dog gøre mig til Fader,
naar Fader nu og Slave er det samme?

Guglielmo.

Endnu var Tyranniets Sejer tvivlsom.

Raimondo.

Nu er ej tvivlsomt Fejgheds Nederlag.

De havde lyttet. Bestandig havde Digterens Øje søgt Grevinden af Albanys Øje, fandt det, men ikke saa fuldt straalende, som han havde ventet . . . Han saa endog, at Abbate Caluso flere Gange gav hendes Arm et Tryk og ligesom tvang hende hen mod Oplæseren.

Han vilde have fortsat sin Læsning, men netop i dette Øjeblik, mens Ørenlyden af hans Røst endnu klang, saa han sin "tilbedte Dame" falde sammen, saa hun havde Møje med at fange det matte, sig sænkende Hoved med den mørkeblonde Haarmasse i sine hvide Hænder.

Han vendte sig og saa Karl Edward, lang og rettet i Døraabningen, med Kardinal Bandinelli under Armen og de to gamle paa hver Side af dem. Prinsens Underkæve traadte stærkt frem; de to Tænder, han havde igen, lignede Hugtænder, som havde Lyst til at gøre Fortræd. Over Kardinal Bandinellis Ansigt laa et mildt Smil; de to skotske Adelsmænds Træk sagde hverken det ene eller det andet.

Grevinden pegede op mod Loftet og sagde over til Alfieri:

- De forstod vel, at jeg begyndte med at drille Dem og endte med at tækkes Dem, Italiens store Digter.

Alfieri strakte Haanden ud i Retning af hende. Da følte han en tung Haand paa sin Skulder.

Det var Gemalens. Han rejste sig og mødte Fyrstens Blik.

- Har Deres Majestæt noget at bemærke? spurgte Alfieri.

- Jeg finder . . . jeg finder, at den unge Pazzi . . . er en . . . er en . . . uforskammet Person.

- Maaske Deres Majestæt vil høre nogle beroligende Ord af hans Fader? spurgte Digteren tørt.

- Jeg synes, han ogsaa er en Oprører . . . og at . . .

228

Fyrsten fik ikke sagt mere.

- Lad høre, Greve, lad høre! raabte Abbate Caluso, og Damerne stemmede i.

Alfieri bladede i sit Manuskript, bøjede det tilbage og læste:

Guglielmo.

Tro mig, min Søn!
Mit Haar er hvidt, langt min Erfarings Spand.

Retfærdig Harme gemmer jeg i Sindet,
men den skal ikke spredes ud unyttigt.
End skal der lides, bies. Næppe vil de
endnu berøve Dig den Plads, Du ejer,
og som de gav Dig. Lad dem overskride
hvert Maal, hver Grænse. Lad da Truslen tie
og Gerning tale. Hævn er Tavsheds Datter.
Og lad Tyranners Smiger Hadet højne.
Og indtil da, min Søn, vil Tavsded, Taalmod
jeg lære Dig, saa kan Du lære mig
til Tid og Stund Tyrannerne at ramme.

Prinsen slog Hænderne sammen, vendte sig og mødte Kardinal Bandinellis gamle uforstyrrede Ansigt.
Ved Klasket af Prinsens Hænder vendte Alfieri sig og opdagede Kardinalen.

Han sagde:

- Eminenza! Jeg har ogsaa noget til Dem.

- Se, se! Ser man *det*. Har Greven *det*!

Alfieri bladede videre:

Jeg har kaldet den unge Kardinaldiakon, som stødte fejl af Lorenzo af Medici, Salviati i Stedet for Raffaello Sansoni.

- For at skaane Kirken? spurgte Eminenzen med uforstyrret Ro. Det var smukt af Dem, Hr. Greve.

Alfieri bladede videre og læste:

Salviati

(til Raimondo):

Hvor lidet
Du kender mig. Her er min Dolk. Betragt den!
Den hellig er lig Haanden, som den svinger.
Den store Sixtus signed den, forinden
han gav mig den. Han vied Haand og Staal
til Undergang for Folk og for Tyranner,
229 som trodse Gud. Hærskarers Gud har stedse
bevæbnet sine hellige Præsters Haand,
saa aldrig deres Sværd sit Maal forfejler.
Naar denne Dolk, hvis Greb min Haand omfatter,
har ramt sit Maal, som helligt Offer lægger
jeg den paa Herrens Alter. Vid: den Vrede,
som fylder mig, er hellig som Jehovahs;
den Haand jeg bruger, har ej udgydt Blod,
men Himlen véd: de Hjærter, som jeg kaared,
er de ugudeliges, Kirkens Fjender.

- Bravo, Greve! sagde Kardinalen . . . Virkelig ophøjet Pathos. De bliver en Tragediens Genføder i vort Italien.

- Men det var jo Oprørere, for Djævelen, Eminenza, sagde Karl Edward, disse Pazziere, og Medicæerne var Firenzes lovlige Herrer.

- Ikke den Gang, kære Majestæt, svarede Kardinalen. De blev det først, da de bøjede sig for den hellige Fader Klemens VII. Siden den Tid herskede de i Firenze, til Slægten uddøde; og den storhertugelige Krone glimrede om deres Pande, til de uddøde med Gian Gastone.

- Holder De med . . . med Fyrstemordere, Eminenza? raabte Karl Edward og slog atter sine store knoklede Hænder klaskende sammen.

- Jeg stoler paa Guds Dom i Historien, som fuldbyrdes gennem hans Søns Vikar her paa Jorden, svarede Kardinalen.

Alle blev og hørte videre paa de store, kraftige Deklamationsnumre. Frihedshymner gennembrød stundom med lyrisk Kraft Diktionens tunge Knaphed.

Karl Edward gik ind i den Salon, han kom fra, sukkede og stønnede af Vrede.

Hofkavalleren Gehegan stod der.

- Irlænder . . . Cypervin . . . for Djævlen! raabte Fyrsten. Hvad er Du min Kammerjunker for?

Gehegan vinkede ad en Tjener, som bragte en buget Flaske og en Krystalpokal.

Mens Lyden af Digterens Stemme klang i det fjærne, ombruset af Bifald, sad Husets Herre og drak under Eder og Forbandelser.

- Gehegan, Irishman . . . bare I var en Højskotte! Lad mig knibe i Jeres Lægge for at føle, om I kunde gaa med dem bare 230 under de tærnedede Bukser. Hvor er Du, Din Djævel? Lyster Du ikke, slaar jeg Dig Flasken i Hovedet.

Han greb om Halsen paa Flasken. Gehegan tog ham lindt om Haandleddet.

- Men jeg er jo ingen Højskotte, Majestæt . . .

- Nej, for Du er saa tør som en Sild, Du Irishman. Du har ikke Kød paa Din sorte Krop. Pst. Pst. Hvad er det . . . Piemonteseren læser? . . . De klapper ad den Abekat . . . Hør den Historie har Du aldrig hørt før . . . Det var paa min Flugt fra Culloden. Jeg standsede ved Lairden af Glengarrys Borg . . . Skulde jeg gaa ind og fortælle dem den Historie derinde?

Kavalleren havde hørt Historien mangfoldige Gange.

- Nej, Deres Majestæt . . . den lyder kun ret paa Engelsk.

- Hold Mund! Borgens hed Invergarry.

Karl Edward fik et Erindringsglimt tændt i sine graa Øjne. Han raabte højt op, mens Alfieris Stemme lød fra Salen.

- Jeg spiste af de Laks, som en Fisker ved Guds Styrelse havde fanget til sin sultne Konge. Da Hannoveranernes Tropper kom, plyndrede de Slottet til Hævn. To mægtige Hestekastanietræer sprængte de med Krudt. Det ene blev aldrig til Træ mere. Det var Hannoveranernes Træ. Det andet Træ, der var flakt ned midt gennem Stammen, vedblev at grønnes. Det var Stuarternes Træ. Det beviser, at Stuarternes Ret til Storbritannien er udødelig . . . Naa, der er I?

De to gamle Jakobiter fra Rom havde listet sig ud fra den lange Tragedieoplæsning. Karl Edward kendte dem igen paa deres gamle Allongeparykker. De stod stift rettede ved hver sin Kandelaber paa hver sin Side af Indgangsdøren til den store Salon som to Karyatider. Karl Edward raabte til dem:

- Kom hen og drik et Glas med Jeres retmæssige Konge . . . I, som kendte og tjente min i Herren højsalige Fader, Ridderen af Sankt George . . . Jakob VIII af Skotland, Jakob III af England . . . Jeg skal holde den Tale til Jer, som jeg holdt paa mit Tog i Skotland, da Marquis'en af Tullibardine udfoldede mit Banner.

Han rejste sig ved Hjælp af sine Haandflader, som han klemte mod Bordet, stod nu høj og rank, mens Taarerne fandt Furer at løbe ned ad paa hans rynkede, mørkt blussende Kinder.

- Jeg kan den som mit Ave Maria, som mit Pater-noster. Hør!

231

De to gamle Herrer bøjede deres Hoveder og slog sig for Brystet. En Pudderstrøm stod ud i Stuen fra hvert Hoved.

Karl Edward raabte, saa hans Røst slog over, mens han gentog den Tale, han før holdt, og endte:
- . . . Ikke et Ord var dikteret mig . . . Talen har jeg selv skrevet og lært udenad . . . Hør, gamle tro Lairder . . . jeg har gjort en Bedrift . . . han derinde læser om andre Menneskers nederdrægtige Bedrifter mod deres Herskere . . . Hvem er størst: Han, Piemonteseren, eller jeg?

- Kongen leve! sagde de to gamle Herrer og bøjede deres Parykker dybt.

Under Pavsens lød Digterens høje Stemme ind til dem:

. . . Elskte Bianca!

Jeg er saa træt, saa mat. Støt mig, min Hustru!
Din Broders Blod nu drypper fra min Klinge,
det er Tyranblod, men det Blod, som rinder
ud fra mit Bryst, det er mit eget Blod,
en Frimands Blod.

Stemmen blev mere dæmpet. Man hørte kun tilsidst:

Bianca.

Mig dræbte Du i Dag med mange flere.

Saa en stor Applaus: Klap og jublende Bravo.

Kardinalen og Abbate Caluso kom ind i den lille Salon, Arm i Arm, lagde ikke Mærke til, at Fyrsten saa paa dem med onde Øjne.

Kardinal Bandinelli sagde:

- Jeg savnede et erotisk Pust i hele denne Tragedie. Den unge Digter burde blande noget blødt ind i det haarde . . . Naa . . . ja i Livet er han vel elskovsfuld nok . . . He!

- Aa, Eminenza! Hvem véd? svarede Caluso smilende fint.

Kardinalen sagde:

- Gid han da ikke vil glemme den evige Længsel for den timelige Besiddelse, saa lidt som Dante og Petrarca glemte den. Deres erotiske Poesi og deres Liv er et Udtryk for den store Dobbeltthed i Tilværelsen, der som vi gejstlige i Følge den hellige Augustin kalder *regnum coeleste* og *regnum terrestre* . . . 232 Længselens og Besiddelsens Rige kunde man vel verdslig kalde de to Riger i *Poesien*.

Kardinalens barberede Ansigt havde et Skær af himmelsk Kærlighed i Øjnene, en Tanke af jordisk over sine bløde, store Læber.

Der kom flere Herrere og Damer ind.

- Hjælp mig til at rejse mig, Irlænder! sagde Karl Edward til Gehegan.

Fyrsten blev rejst og stod højt overragende bag Bordet.

- Jeg maa sige . . . og jeg siger det . . . at jeg forstaar Petrarca, sagde han med lallende Stemme.

Abbate Caluso ilede hen til ham og sagde:

- Deres Majestæt har levet saa længe i Italien, at jeg er vis paa, De kender vor Kunst . . . vor Literatur. Og Deres Broder, Kardinalen af York . . .

- Det Fæ! raabte Karl Edward.

Almindelig Latter! Kardinal Bandinelli gik hen, rørte hans Skulder, lagde sin Kind op mod hans og sagde:

- Kære Majestæt . . . Deres ophøjede Broder er Deres bedste Talsmand hos vor hellige Fader.

- Karl Edward gengældte Kærtegnene og sagde:

- Ja, jeg skal se at blive lige saa god Diplomat . . . som jeg var . . . Soldat . . . Slaas kan jeg; men jeg har lært meget her i Italien . . . jeg véd meget godt, hvad Kunst og Poesi og Diplomati og andet Djævelskab har at sige. Tror De, at det er Løgn, Eminenza? Første Sonet af Petrarca:

*Voi, ch'ascoltate in rime sparse il suons
Di quei sospiri, ondi'o nudriva il core
In sul mio primo giovanil errore
Quand'ere in parte altr' nom da quel eh' sono.*)*

Halv latterlig lød disse bløde Vers i Karl Edwards haarde, hæse Røst med den uitalienske Udtale, og i den sidste Linje kom Røsten i Dirring. Var det af Bevægelse eller af Drik? Men det gjorde en sær Virkning. Kunstkenderne Caluso og Kardinalen studsede, og det forstaaende ironiske Smil, de indbyrdes havde vekslet, glattedes. Der klang som en Genlyd af Prætendentens *

*) I, som i de spredte Rim lytte til Klangens
af hine Sukke, hvormed jeg nærrede mit Hjærte
i min første ungdommelige Vildfarelse,
da jeg tildels var et andet Menneske, end jeg nu er.

233 Skæbne i denne Linje, og den mer end halvdrukne Mand fik Taarer i Øjnene.

De staaende eller siddende Grupper, som inde i den store Sal havde lyttet til "Pazziernes Sammensværgelse", opløstes, blandede sig en kort Stund; saa kom Herrere og Damer med klirrende Kaarder og raslende Slæb gennem den mindre Sal og hilste Husets Herre til Afsked. Han havde sat sig i Kanapéen og hilste nogle nedladende, andre fortroligt og nogle mut afvisende. For Kardinalen rejste han sig lidt i Sædet. I

sine mange Fristunder havde han sat sig godt ind i Ceremoniellet fra Ludvig XIV's Hof og havde forarget sig ved Efterretningen om, at i det nuværende Versailles vovede Marquis'er og Grever at sætte sig paa Taburetter, som tidligere havde været forbeholdte Hertuger og Pairer. Til de to gamle jakobinske Herrer rakte han sin store, røde Haand til Kys.

I Salonen var Gehegan, Fru Orlandini og Caluso de sidst tilbageblevne. Gehegan maatte vente paa sin Herres Tilladelse til at forlade ham. Fru Orlandini ventede paa sin *Cavaliere serventes* Følgeskab. Hendes gamle Ægteherre var tagen bort alene. Caluso ventede paa sin kære Poet.

Han drejede sig om og saa, at Alfieri kysede begge Grevindens Hænder. Fyrstindens brune Øjne straaled ømt begejstret. Han rømmede sig, Alfieri vendte sig om, knælede let for Grevinden og kysede hendes højre Haand, sprang hastig op og gik ind i Salonen.

Karl Edward, som en Stund havde lukket Øjnene, døsede hen. Det var, som vaktet han ved den lette Lyd af Digterens Trin i Silkeskoene. Han aabnede Øjnene, hans Læber fjærnede sig og lod de to store, gule Tænder til Syne.

Hans Bryn kom i en heftig sitrende Bevægelse. Vilde han søge at samle sine forvirrede Følelser til et Udbrud?

Der sad denne ynkelige forvitrede Skikkelse. Lige overfor ham stod den unge Italiener, svaj og smidig, metalblinkende i sin lyse Silkedragt.

Fyrsten saa op og ned ad ham. Hans Ansigtstræk bævede mere og mere. Han vendte sig til Gehegan og sagde paa Engelsk:

- En engelsk Cromwell bliver en Morder, en piemontesisk bliver kun en Oprørsprædikant og driver det ikke videre.

Alfieri blev ved at se paa ham, ubevægelig i Træk som i Holdning, hilste og vilde gaa. Fyrsten gengældte ikke hans Hilsen. Digteren trak paa Skuldrene. Da han vendte sig, saa han sin 234 "tilbedte Dame" i Døren til Salen og mødte et bønfoldende Blik. Han hilste og gik ud med Abbaten, der opnaaede et flygtigt Afskedsnik af Karl Edward. Fyrsten sagde hen mod Grevinden:

- Deres Corydon . . . Hestepreanger og Versesmed har været her for sidste Gang. Han har snydt mig som en Jøde med den gule Hest.

- *Qui vivra, verra* sagde Grevinden, vendte sig og gik ind i Salen.

Gehegan rømmede sig. Han stod ventende hende ved Døren ved Fru Orlandinis Side.

- He . . . he! Du lystrer Ordre, Irishman! Det lider jeg . . . Saa, nu kan Du faa Orlov og (han lo raat) . . . he . . . he . . . he . . .

Da Fru Orlandini nærmede sig Fyrsten for at neje for ham til Afsked, fik han sig løftet, kneb hende haardt i Kinden og sagde halvsagte nogle Ord af den Beskaffenhed, at Damen rødmede under Sminken.

Harmen lod til at have elektriseret hans stive Knokler og slappe Muskler. Trods sin Rus og sin Podagra rejste han sig rask, saasnart Kofkavalleren og hans Elskerinde vare ude af Salonen, og bevægede sig hen mod Døren til den store Sal, hvor Grevinden sad ganske ene ved et lille Bord med Haanden under Kind. Han sagde paa Fransk:

- Madame . . . ! Hører De?

Hun blev siddende i samme Stilling uden at røre sig. Han raabte igen. Intet Svar, ingen Bevægelse. Tredje Gang: samme Resultat!

- Sover De, Madame? . . . Ja, saa raaber jeg ind i Deres Øren: Jeg forbyder den Slags Gøglerier . . . med udspændte Lagener . . . og Stilladser, som sættes op og tages ned. Tjenere i Stuarts Livrée maa ikke bruges til at lave Theater for Deres Kavallér . . . Hører De, for Pokker? Jeg vil ikke vide af revolutionære Oplæsninger af en Pranger, som sælger Heste med skjulte Fejl.

Han tog haardt i hendes Skulder, som kun var dækket af et Silkefichu. Under Smerten af hans Negles Greb vred Damen sig.

- Naa, nu er De vaagen . . . Herren af Alfieri maa ikke komme mere her i mit Hus. Forstaar De?

Langsomt slog Grevinden af Albany sine store Øjenlaag op, saa op paa sin Gemal med dorsk Ligealdighed. Der laa som en Hinde over de store brune Pupiller, som fjærnede al Forstaaelse 235 og Agtpaagivenhed mange Mile fra den rasende, halvdrukne Mand, der bestandig borede sine Negle dybere ind i hendes bløde, hvide Skuldre.

Hans Øjne fik et vanvittigt Udtryk. Han slap hendes Skulder og drev sin knyttede højre ind mod hendes Ansigt med Brølet:

- Forbandede belgiske Hore!

En Strøm af Blod løb ned over hendes Ansigt, over den hvide Hals og farvede den lyse Dragt. Som et glubende Dyr, der hidses ved at se Blod, fór Karl Edward atter mod sin Hustru, rev hende ned fra Sofaen, smed hende mod Gulvet, saa det drønede tungt derved, satte sin Skosaal paa hendes Nakke, sparkede til den lyse Masse, der laa der i Halvmørket, gik ud af Salen, saa efter Vinflasken, drak alt, hvad der var i den.

Han tog sig til Panden, brølte som et Vilddyr og trak i en Klokkestreng, saa stærkt, at han tumlede tilbage ved det og faldt haardt mod det blanke Mosaikgulv.

En Tjener kom. Han fandt sin Herre, "Kongen af Storbritannien og Frankrig", døddrukken, maatte ringe paa en anden Tjener for at faa ham slæbt ind.

VIII.

Abbate Caluso, Hofkavalleren Gehegan og Signora Orlandini sad i Alfieris Stue næste Dag ved Middagstid.

Fru Orlandini havde været hos Prinsessen om Morgenen. Den "tilbedte Dame" var syg, maatte holde Sengen som Følge af Gemalens Færd mod hende.

Under Fru Orlandinis Fortælling var Digteren gentagne Gange faret op fra sit Sæde; han havde ikke sagt et Ord, men var gaaet op og ned i Stuen, hørligt skærende Tænder og vridende Hænder, saa Leddene knagede. Men alt imens havde han kæmpet sig til en ydre Ro. Han lagde sin Arm om Calusos Hals og sagde: - Kære Abbate, I kender bedre den guddommelige Dante end jeg. Husker I, om der er en egen Kreds i Helvede for slige Bestier som denne forløbne Konge?

- Kære Grev Vittorio! sagde Abbaten. Hvis et ondt og bidsk Dyr havde gjort Beatrice Fortræd, da havde hendes Digter vist 236 med sin rige Fantasi opfundet et værre Sted end den syvende Kreds i Helvede, hvor Drukkenboltene pines, hvad han synger om i den 17de Sang.

- Hm! Nu er Bægeret løbet over, mumlede Alfieri . . . Købe min Dame løs kan jeg nu, men . . .

- Undskyld, Hr. Greve, faldt Irlænderen ind, en Stuart kan desværre synke saa dybt, som vi har set, men han vil aldrig kunne købes.

Alfieri maalte Hofkavalleren og sagde:

- Konger plejer ellers at være til Fals, naar man byder dem Penge for en Provins.

- Ja, men Hr. Gehegan har Ret, sagde Fru Orlandini hurtigt. Greven af Albany er desuden saa skinsyg. Han svor i Dag paa, at han ikke vilde vige fra Grevindens Side, at han ikke vilde lade hende køre ud i sin egen Vogn, hvis ikke Hr. Gehegan og jeg sad med hende i Vognen . . . Turde jeg give Dem et Raad, Hr. Greve, uden at De vredes paa mig?

Alfieri gav hende Tegn med Haanden, at hun kunde tale.

Fru Orlandini sagde:

- Hendes Højhed Storhertuginde Marie Louise har stor Sympathi med Hendes Naade Grevinden af Albany. Hun har søgt at faa sin Gemal til at indbyde hende til Hoffet, men hans kejserlige Højhed Pietro Leopoldo vil ikke erkende Greven af Albany som lovlige Suveræn, kender desuden hans ulykkelige Last . . .

- Hvad kommer det mig ved, Signora? sagde Alfieri.

- Om nu Hr. Greven søgte Hans Højhed, vilde De let faa hans Samtykke til at stille Grevinden af Albany under Storhertuginde Beskyttelse. Storhertuginde kender Forholdene, som hele Firenze kender dem.

Alfieri sagde kort og mut:

- Jeg stiller mig ikke op og venter i en Fyrstes Forgernak mellem Hof- og Soldaterpøblen. Jeg skal nok handle alene uden denne tyske Storhertug og hans spanske Gemalindes Hjælp. Alfierierne er af lige saa gammel Slægt som denne Storhertug, som ikke ret véd, om han vil være en Habsburger eller en Este . . . Nu skal jeg

skrive til Grevinden.

Da Alfieri var færdig med sin Skrivelse, rakte han den til Gehegan og gav ham Og hans Dame til Kende, at deres Samtale var forbi.

- Bliv, Abbate, sagde han til Caluso . . . Jeg vil betro Jer noget. Jeg er ikke mere sardinsk Undersaat, Jeg kan intet være 237 for den skønne Dame, hvis jeg ikke er en fri Mand . . . Nu skal I høre. Min elskede Suveræn lod mig for Aar og Dag siden melde følgende: Læs!

Han rakte Caluso et stort Brevskab. Abbaten gennemløb en Del Titulaturer og officielle Formularer i en Stil saa snørklet som en tæt buklet Allongeparyk, dvælede saa, da han kom til følgende Ord: "Men dette véd Du, Grev Vittorio af Alfierierne, vor Fændrik, at vor Lov byder saa: Ingen af min Majestæts lensbesiddende adelige Undersaat tør fjærne sig fra mine Stater uden skriftlig Tilladelse for hver Gang . . . og at Loven end ydermere lyder: I lige Maade skal det være forbudt hvem som helst at lade trykke Bøger og andre Skrifter uden for vore Stater uden Censorernes Tilladelse under Straf af en Bøde paa tresindstyve Scudi eller endnu alvorligere, selv korporlig Revselse, hvis Omstændighederne gør det nødvendigt, til Eksempel for alle . . ." og brrr . . . brrr . . . Abbaten fór det øvrige Krimskrams igennem, lagde Brevet fra sig og lo.

- Nu, sagde Alfieri, kan I forstaa, at jeg baade for min Dames og min Digtungs Skyld har villet "depiermontiseres"? . . . Og her . . . Hav Taalmodighed til at gennemblade denne Bunke Dokumenter!

Mens Abbaten læste, sank Alfieri hen i Tanker. Caluso bevægede sig urolig paa Stolen. Da han var færdig med Læsningen, løb han hen til sin Ven.

- Grev Vittorio - I frasiger Jer Arveretten til Jeres Lensgodser.
- Som I ser, til Fordel for min Søster Giulia, gift med Greven af Cumiano.
- Og forbeholder Jer kun . . .
- Halvdelen af Godsernes Overskud, 14000 piemontesiske Lire.

- Det er 1400 florentinske Zecchiner, Dermed har jeg købt mig fri for Hans Majestæt Kongen af Sardiens Kritik over "Pazziernes Sammensværgelse" og "Virginia", som I jo lider saa vel. Jeg kan nu søge Inspiration hos Frihedens store Tolke som Niccolo Macchiavelli og Tacitus . . . Hvorfor favner I mig? Hvorfor har I Taarer i Øjnene, Tommaso Caluso?

- I har nu, kære Grev Vittorio, svarede Abbaten, viet Jer til Kampen for vort stakkels Italiens Digtning og Sprog. I har naaet, hvad alle vore største Aander har naaet: den store, mægtige Elskov, Legemliggørelsen af Eders bedste Tanker, dem, I fletter om hendes Pande som en Krans af Toscanas skønneste Roser. 238 I tilhører nu kun Italien og Eders stjernetindrende Muse. Og Eders snævrere Hjem bliver Italiens bedste Stad, dette vort Firenze, der fostrede Alighieri og Buonaroti, de to store Dæmoner, som kunde skabe Mennesker større og mægtigere end dem, som vandre her paa Jorden. De to skabte Kæmper, der kun kunde ægte Gudedøtre. Ja, jeg græder, men det er, fordi mit Bryst ikke kan rumme den Jubel, der synger i det. I vil ikke i kælnetoner synge Menneskene i Søvn, som de italienske Digttere nu har gjort i Aarhundreder. I vil vække og forfærde med Skikkelser som Dantes Ugolino, som Michelangelos Dag og Nat derovre i *Sagrestia nuova*, der ligesom er satte op paa Trods mod Beskueren, til Haan for hans Lyst til at ville dysses og beroliges af det søde og bløde. I vil sætte som Devise paa Jeres Ridderskjold: *Per ardua ad astra*, og jert Navn vil hvælve sig over Landet, som Filippo Brunellescos Kuppel spænder over Koret i Santa Maria del Fiore . . . Ja, bliv her i denne Stad! Her vil hvert Monument hæve Jeres Aand mod Himlen i dristig Stigning som Palazzo Vecchios Taarn, gøre Jer beredt til Kamp mod Fejghed og Slavesind som Donatellos San Giorgio i Nichen paa Orsanmichele . . . Ja, undskyld, Ven; jeg er Præst, har lært at prædike, kan derfor ikke fatte mig i Korthed.

Under Loftets tætsiddende Bjælkers lysdæmpede Rum stod de to unge Mænd nu Haand i Haand med Ansigterne vendt mod Dagen: Alfieri med sine store Træk med Hudens lyse Inkarnation, med den røde Haarmasses gyldne Glans fra Vaarsolen, Caluso med sin fine, antike Profil, sin gule Lød, med de sorte Øjne tindrende som paa et Hoved af en venetiansk Mester.

Stærke Haab og store Drømme fløj ud i den krystalklare Luft, vuggede sig efter de Klokketoner, der i jublende Kor gennemklingede den dejlige Stad, Haab og Drømme om en Vandring, Haand i Haand, som Orestes og Pylades gennem Aandens fagre Riger. Det kan hændes, at Pylades følte sig stoltere i dette Øjeblik af sin Orestes, end Orestes følte sig af, hvad han havde udrettet og kunde udrette.

Det var et af disse Øjeblikke, som maaske er fuldt saa lykkelige som Elskovens lykkeligste, thi i saadanne Stunder slaar Livets Pulse stærkt, men ikke i Febertakt. I den omgivende Stilhed var det, som deres Rytme og Klang blev hørlig. Og Tankens Vingefang vider sig ud mod alt det ædle, store og skønne i Verden, fra Blomst til Stjerne, og føler sig vidt nok til at favne og omfatte alt hvad der er værd at elske. Da de to Venners tavse 239 Tankeduet var sunget til Ende, slap de hinandens Haand og saa paa hinanden.

Fra den drømmende, milde Alvor gled Abbatens Træk over i et skælmsk Smil.

- Og nu, Grev Vittorio, nu følger jeg i Jeres Vogn til Palazzo Pitti. Nu kan I faa Storhertugen i Tale . . . Husk det gælder Eders tilbedte, Eders Sangs Moder.

- Ja . . . ja, svarede Digteren med et stort Suk. Kun for hendes Skyld vil jeg bede en Fyrste om noget . . . Ja, ja. Jeg vil for hendes Skyld gøre mig til Abe og møde for Hr. Storhertug Pietro Leopoldo i Hr. Kong Carlo Emmanuels Uniform.

- Den har jeg set Jer i før.

- Hvor da?

- Hos Grevinden af Albany. Hun sagde, at den klædte Jer.

- I husker ogsaa alt. Ja, jeg har baaret den for hendes Skyld, som jeg vil gøre det i Dag. Hun har sagt, at de røde Opslag med Sølvbesætningen fremhævede mine Hænder.

Tjeneren kom og hjalp sin Herre med at iføre sig en lyseblaa Uniform med tykke Sølvgalloner tværs over Brystet og over de højrrøde store Opslag. Hver Gallon havde for Enden en Kvast af tynde Sølvkannetiller.

Dertil hørte hvidgule, stramme Knæbenklæder og Strømper af tykt Silketøj med Sølvbroderi paa Anklerne.

Alfieri saa sig i det store Pillespejl, satte den sølvgallonerede trekantede Hat paa tværs og lidt paa Sned, lagde den venstre Haand om Kaardeheftets Skaft under den gennembrudte, krimskramsslyngede Parérplade.

Endnu ænsede han ikke Abbatens godmodige, lidt satiriske Smil. Han syntes ikke utilfreds med sit Spejlbillede. Han rettede sin høje, ranke Figur, svajede sin Ryg og gik paa Hosesokker frem og tilbage foran Spejlet.

- Jeg maa vel have Paryk paa til Uniformen, Andrea? Der maa pudrede Bukler til under en Hat af den Form.

- Absolut, Hr. Greve! men vi kan nøjes med at pudre Deres Haar og hæfte Tindingbuklerne og Nakkepungen fast med Naale . . . Men jeg synes, at Hr. Greven skulde have Støvlerne med de gule Kraver og Sølvkvasterne. Hr. Grevens Lægge vil tage sig bedre ud imellem Skaftet og Benklæderne, for Hr. Greven, som har sin Styrke paa saa mange Maader, har ikke sin Styrke i Smalbenet. Hr. Grevens Ben er langt mere bedaarende i Støvler 240 end i Sko. Ankelens Knokler er blevne for svære, fordi Hr. Greven har redet for meget.

- Skal vi beholde Sporerne paa Støvlerne, Andrea?

Tjeneren klæde sig bag Ørene. Hans Ansigt røbede en grundig Eftertanke, som vejede for og imod.

- Da Hr. Greven ikke er Kavalleriofficér, uagtet De rider som en Erkeengel og kan ride en Kavallerigeneral sønder og sammen - saa er det min ringe Mening, at Hr. Greven skulde fæste ganske smaa Sporer uden Hjul, tavse Sporer, som ikke klirrer, paa Støvlerne.

- Du har vist Ret, Du gamle Ceremonimester! sagde Alfieri . . . Lav Støvlerne til . . . Hvad ler I ad, Abbate?

Caluso svarede med sit mest indtagende Smil:

- Hvo, der ikke bliver som et lidet Barn, kommer aldrig ind i ... Digtningens Rige.

Alfieri kneb Caluso i Øreflippen og sagde:

- I er mig for klog . . . Men (han trak Støvlerne paa) . . . ser jeg alligevel ikke ud som en General, som jeg staar her, mens man skulde tro, at Pietro Leopoldo var en Fændrik trods den gyldne Vliess og Helligaandsordenens Stjerne.

- Jo, kære Ven, jo . . . I er en Konge af Guds Naade i et Rige, som ikke hører til denne Verden, og Pietro Leopoldo er Storhertug af Toscana i Kraft af Wienerfreden 1735.

- Naa ja. Jeg skal altsaa kurtisere denne Søn af Maria Teresia og hendes Sengekammerat og Hofbankier Francesco Stefano, som jeg har set i Schönbrunns Haver, og som agerer romersk Cæsar . . . Ha, ha, ha! Nu forstaar jeg Jeres Latter, Tommaso Caluso. I synes, at jeg nu ligner en Arlecchino i Komedien. Vel, min Ven; jeg skal spille Arlecchino for min "tilbedte Dames" Skyld. Ynk mig, Tommaso Caluso!

- Vognen, Hr. Greve! meldte Tjeneren Andrea.

- Godt.

Grev Alfieri kørte til Palazzo Pitti i sin Galadragt som piemontesisk Fændrik.

Hjulene skurede i det skarpe Græs paa den stejle Skraaning op mod det mægtige Palads, der bredte sin stolte, simple Façade, hvis stolte Bueslag over Vinduerne og horizontale lange Galleri syntes at være kastede hen i Bygmesterens flotteste Lune. Saa var der de kyklopiske Stenmasser forneden paa hver Side hobede over hinanden som i kaad Kasteleg af Titanens Hænder.

Da Alfieri viste sin Uniform gennem Vognvinduet, just som 241 Vognen holdt foran den høje Hovedport midt paa Façaden, skuldrede de to røde Grenaderer, som stod paa hver Side Porten.

Han gik op ad mange Stentrapper. I en lavloftet hvælvet Sal, hvis hvide Vægge deltes i Felter af rødgule, dorisk kronede Pilastre, stod lysegule Drabanter med guldgallonerede sorte Opslag. De trak Hellebarderne til sig og slog dem mod Stengulvet tæt ved deres venstre Fod.

I det næste Rum, højt som en Kirke, hvidt med runde Buer støttede af parrede ioniske Søjler, mødte en hvid guldbroderet Hofkavaller Alfieri, tog ham ved Haanden med Fingerspidserne, som om han var hans Meddanser i en Menuet, og førte ham ind i en Sal, karmoisinrødt tapetseret, med et Loft, funklende af forgyldte Kassetter.

I Baggrunden stod en knap middelhøj Mand med en lille hvid Paryk, i en hvid militær Dragt med røde Rabatter og Opslag med smaa Sølvgalloner, med en stor Stjerne paa Brystet til venstre. Ansigtet var lille, magert og skarpt, med en Smule Underbid - Habsburgernes Arv.

Kongehaderen Alfieri havde en Følelse af, at, hvis han tog fat paa denne Storhertug af Toscana, vilde han kunne kaste ham helt op til Gesimsen under Loftet og gribe ham i sine lange Armes udspændte Fang.

Men han saa saa elskværdig og mild ud, denne Broder til Josef II, den trediveaarige liberale Storhertug af Toscana, som havde gjort sit lille Land til et Asyl, havde afskaffet Inkquisitionen og vilde skille Stat og Kirke ad, denne godtroende Reformator, som troede paa Voltaire og Rousseau.

Ja, han afvæbnede Fyrstehaderen ved venlig at række ham Haanden. Han sagde:

- Min kære Greve! Jeg véd, hvorfor De kommer . . . De raser mod Tyranniet; jeg søger at rykke dets Planter op, langsomt. Vi er oplyste Mænd. Der er Grunde, hvorfor jeg ikke kan tale helt ud med Dem. Deres Tragedier har jeg læst . . . Nu, hvad Digtet om Tyranniet angaar, saa er jeg ikke af Deres Mening, at Lorenzino havde Ret til at myrde Hertug Alessandro. Det blev Mord mod Mord. Rousseau vilde aldrig have billiget den Medicæers Voldsdaad . . . Men hvad den Dame angaar - saa véd jeg fra Fru Orlandini, at hun lider . . . Gør, som De vil, handl efter Konduite! Den irske Herre og Fru Orlandini har faaet Tilkendegivelse om, at den Dame, De vilde tale om, er under min Gemalindes Beskyttelse. De vil forstaa, at den storbritanniske 242 Prætendents Nærværelse her, . . véd jeg ikke noget om . . . Lykke paa Deres poetiske Vej, Grev Alfieri! Gud befalet!

Storhertugen bukkede, og Alfieri bukkede og gik.

- En vel instrueret Skolemester! sagde han til sig selv, mens han gik ned til Pladsen, hvor hans Vogn holdt . . . Han har sit Frisind ordnet i Skuffer . . . Men mere kan man ikke forlange af en Suveræn, om ogsaa han har Hjulben som denne Storhertug . . . Han er jo Tysker, og alle Barbarer er dumme . . . Hu ha! Denne stramme Anerkendelse! Mon han kan skelne Terziner fra Ottaverim ? Paa den anden Side Alperne bor Bjørne, og selv om de lærer at danse . . . de bliver dog Bjørne. Jeg havde ikke behøvet min smukke Uniform. Hvor saa han tarvelig ud, den Østerriger.

Og Alfieri rettede sig i Sædet og slog Kappen tæt over sin sardinske Løjtnantsdragt. Han var vred over, at han egentlig havde følt sig tiltalt af Storhertugen, og lettede nu sin Samvittighed ved at tænke ondt om ham.

IX.

Al Forbindelse mellem Grevinden af Albany og hendes Kavaller maatte i denne Tid gaa igennem Gehegan og Fru Orlandini, thi Karl Edward havde truet Abbate Caluso med at give ham et Spark i Enden, saa han skulde ryge ned ad Trapperne.

Fyrsten forlod ikke sin Gemalinde et Øjeblik. Han sad i samme Vogn som hun, naar de gjorde den daglige Køretur i "*le Cascine*", fulgte hende i Messen, knælede ved hendes Side, ja, lod sig, drukken som han var, følge sig op til hendes Sovekammer, hvor han havde installeret sin Seng. Han snorkede som en Orne og lod hende døje alle hans Drukkenskabs modbydelige Følger. Naar han kørte i Theatret, hvor han ikke vilde have hende med, laasede han hendes Værelser af.

Grevinden bar alt i Stilhed.

En Dag kom Fru Orlandini med hele sin buttede, kønne Person skinnende af Lystighed.

Grevinden af Albany sad i sit Kabinet og læste. Hendes Gemal sad henslængt i en Lænestol i Salonen ved Siden af, 243 lige ud for den aabne Fløjdør og holdt Øje med hver af hendes Bevægelser.

Da Fyrsten saa den kvikke Frue straalende af Silke og Embonpoint, fik han en erotisk Mindelse fra sin Krafts Dage.

Han smilede med forelskede Gammelmænds sukkersøde Smil, mens han løftede sig op, tørrede Snustobakslevningerne fra Overlæben, Mundvigerne og Hagen, rystede Fru Orlandinis behandskede Haand og trak hende stærkt hen til en Side, saa han og hun ikke kunde ses af Grevinden.

- Vil De nogensinde bønhøre mine hemmelige Sukke, min skønne Dame? sagde Prinsen og viste sine uselige Tænder . . .

Taarerne randt ned ad hans Kinder af Lystenhed og Drukkenskab.

Damen lod, som om hun kom ham i Møde, og gjorde kun en svag Modstand mod hans Favnetag, undgik blot hans tilsigtede Kys paa Munden, fangede det paa Kinden og nyste efter Lugten af Snustobakken.

Han hviskede med en kælen Tone, eftergørende de elskende Hyrders Diktion i de pastorale Melodramaer, som var hans Yndlingsskuespil, og som han aldrig forsømte i Theatret. Ordene hvislede gennem de tomme Rum mellem hans Fortænder:

- Skønne Dame! En Stuart er af lige saa gammel Slægt som en Bourbon . . . Hvorfor kan jeg ikke være Louis Quatorze . . . og De La Vallière? . . .

- Fordi jeg ikke er halt, Deres Majestæt.

- Ja, men . . . ja . . . men - Prinsen bankede sig paa Panden for at sætte sin Hukommelse i Funktion - saa kan De jo være Marquisen . . . hvad Fanden hed hun? . . . af Montespan, mener jeg.

- *Col tempo e colla paglia maturan le nespole**), svarede Fru Orlandini.

- Naa . . . naar da, min søde?

- Naar Deres Majestæt bliver god mod Deres Gemalinde.

- Hm . . . ja . . . ja.

- Maa jeg spise Frokost her i Dag?

- De maa spise mig med,

- Tak, Deres Majestæt, men jeg er ikke meget kødædende.

- Brava . . . Jo kom . . . Lad os to spise sammen . . . he, he, he . . . Kød og atter Kød, min skønne!

* - 244

Fruen legede lidt med hans store Hænder, som han søgte at karesere hende med. Hun slog til dem, klappede dem, kneb dem, saa Fyrsten skreg som en Kat, men syntes at more sig.

- Men saa Deres Majestæt . . . vil De opfylde en allerunderdanigst Bøn fra mig.

Hun bøjede sig, karikerende sin egen Kompliment.

- Bønhørt . . . men paa Betingelse af . . . De forstaar . . . at De bønhører mig.

- Ja. Men min Betingelse er, at Hendes Majestæt Dronningen og jeg faar Lov til at tage til "*le Bianchette*" for at se paa nogle ganske superbe Broderier, De skulde se de Nonners Kunstflid, Majestæt!

- Altsaa, saa kører jeg, Gemalinde og De, og Hr. Gehegan møder dernede.

- Naa saa Deres Majestæt interesserer sig ogsaa for Kniplearbejde!

- Ja for Kniplinger paa Deres Undertøj, min skønne . . .

En pudret Tjener kom og meldte, at Frokosten var serveret.

Karl Edward gik ind i Sideværelset, hvor hans Gemalinde sad, bukkede stramt for hende, tog hendes Arm og førte hende ind i Spisesalen.

Han tømte omtrent en halv Liter gammel Marsalla under Maaltidet, fik karmoisinrøde Kinder og skinnende Øjne. Han smilede til Fru Orlandini hvert Øjeblik og nød graadig med Øjnene hendes buttede Overkrop, hendes lille, kirsebærrøde Mund, Smilehullerne over Knoerne i hendes hvide Hænder.

Da Maaltidet nærmede sig sin Afslutning, sagde Fru Orlandini til Grevinden af Albany:

- Kunde Deres Majestæt ikke have Lyst til at se de henrivende Haandarbejder, som er udstillede hos "*le Bianchette*"?

Grevinden havde været tavs under Maaltidet. Hendes hurtige, stakkate Aandedræt røbede under hendes Fichu den Sindsbevægelse, den Spænding, hun havde at kæmpe med.

- Gerne, svarede hun, hvis min Ægtefælle tillader det.

- Jeg har intet at indvende derimod, sagde Gemalen uden at vende sine Øjne mod hendes. De var optagne af Fru Orlandinis Hænder.

Han henkastede til Tjeneren:

- Vil Du tilsige Hr. de Gehegan til at møde ved de hvide Damers Kloster om ti Minuter.

245

Vognen rullede hurtig langs Lungarno Acciajoli gennem Uffiziernes Portal, over Piazza della Signoria.

Benvenuto Cellinis Perseus med Medusahovedet under Loggia dei Lanzis elegante Bueslag skinnede mørkeblaa, fugtig ud i den klare, kolde Dag.

- Han ser endnu mere triumferende ud end ellers over sin Sejr over Uhyret, sagde Fru Orlandini smilende til Grevinden. . . . Og se Michelangelos David, der løfter sit Hoved og skinner som Sne. Naar han vilde bruge sine Hænder og tage fat, maatte han kunne faa Palazzo Vecchios Stenmasse til at ramle. Intet Under, at David fik Magt med Goliath . . . hvis han har set saadan ud.

- Goliath maa have været fuld, brummede Karl Edward, da den Jødedreng fik Magt over ham. Michelangelo har ikke brudt sig om at lave David saadan, som Biblen giver os ham. Jeg kan ikke lide denne Buonaroti, det var en egenraadig, trodsig Karl, som hverken respekterede guddommelige eller menneskelige Love, men teede sig, som om han var Suveræn over Knokler og Muskler.

Vognen kørte langs Palazzo Vecchios Nordside gennem Via de' Gondi, behersket af det elegante Palads til venstre, over Piazza di Santa Firenze, hvorfra Palazzo Bargellos Taarn løfter sig op i himmelstræbende Væddeløb, men dog maa give tabt for sin Fælle paa Palazzo Vecchio, gennem Via del Proconsolo (den Gang dei Balestrieri) til Domkirkepladsen. Dejlig saa den ud, den kniplingsfine, omløbende Gesims, hver Form stod saa klar og fast uden Lysdirring, Domens Kor løftede sig i sin pragtfulde Dragt af hvidt, grønt og rødbrunt Marmor i Masser af Felter; saa svang Vognen til højre ned ad Via dell' Orivolo og holdt an foran en vindueløs Façade med graagul Kalkpuds. Midt paa den var en massiv grøn Dør med Hammer. Paa Midten var den gennembrudt af en lav firkantet, jerngitret Aabning.

Det var *le Bianchette's* Kloster.

Uden for Døren stod Hr. de Gehegan i Pels over sin røde Hofdragt, bukkende. Tjeneren hjalp Grevinden og Fru Orlandini ud.

Den sidste sprang op ad Trappetrinene og bankede tre Gange med Dørhammeren, mens Hr. de Gehegan hjalp Tjeneren med at faa Fyrsten rejst fra Sædet og lodset ud gennem Vogndøren. Længe inden det skete, var Døren gaaet op og de to Damer forsvundne bag den.

246

Da Karl Edward var kommen ud, tog Tjeneren sig af ham. Gehegan gik forud, tog i den store Jernring under Hammeren.

Døren var lukket.

Han vendte sig om til Greven af Albany, som stod med Albuen støttet i Lakajens hule Haand.

Han lo og sagde:

- Guds Død, Deres Majestæt! det er nogle udsøgt høflige Nonner, disse hvide Damer. De har smækket Døren i lige for Næsen af mig.

- Fæ! raabte Karl Edward, rev sig løs fra Tjeneren, slæbte sig et Par Skridt videre, lod sig skubbe op ad Trappetrinet. Jeg skal nok faa de hvide Gæs til at lukke op.

Først et Fodspark mod Døren, der ikke frembragte anden Virkning end et dæmpet Skrig af Fyrsten, hvis Podagra i den Anledning blev vakt til Live.

Saa hug han Hammeren mod Jernduppen. Samme Resultat. Han hamrede og hamrede og bandte som en Matros under Arbejdet

Døren rørte sig ikke.

- Der er en Klokke! Kan I komme, I Mære? raabte Fyrsten paa Engelsk . . . Nej . . . Har den skinbarlige Djævel besat de Nonner.

Saa raabte han paa Italiensk:

- Luk op for Greven af Albany!

Unyttigt.

Rasende hug han atter løs med Hammeren, saa tog han fat i Klokken, kimedede, raabte, skreg og bandte, snart paa Engelsk, snart paa Italiensk, snart paa Fransk.

- For Helvede, Irlænder, hjælp mig og spark Fyldingen ind paa den Dør! raabte Karl Edward.

Gehegan lod, som han adlød.

- Pjalt . . . Da jeg var i hans Alder og bar mine Rytterstøvler under mit Felttog, har jeg sprængt saa mangen en Dør med Spark.

Larmen havde samlet et Opløb.

Et voksgult Stykke Ansigt halvt skjult af Hovedtøj, en lille krum Næse, et Par mørke Øjne viste sig i Lugen bag Jerngitteret.

- Jeg er Klosters Abbedisse, lød det der oppe fra.

- Vil De behage at aabne og lade min Gemalinde, Grevinden af Albany, komme straks, sagde Karl Edward.

247

Ansigtet forblev saa ubevægeligt som en Maske. Med blid Myndighed lød den højt liggende Stemme:

- Naadige Herre! Grevinden af Albany har søgt et Asyl i dette Kloster, hun er nu under Hendes kejserslige og kongelige Højheds, Storhertuginde Maria Luisas høje Beskyttelse.

Ansigtet forsvandt. Lugen lukkedes til indvendig fra.

Karl Edwards Raseri var som et Vilddyrs. Hans Øjne blev blodunderløbne, hans Mund fraadede. Han slog Tjeneren med knyttet Næve i Ansigtet og sparkede Gehegan over Benet. Han søgte at bevæge Læberne, men de fortrak sig og stivnede saa i Krampe. Han græd højt som et arrigt Barn.

Den sammenløbne Pøbelhob lo, hujede og sang. Et Medlem af dem raabte:

- Leve Kongen af England!

Da Fyrsten vilde stige ned ad Trappetrinene, svigtede hans svage Ben ham. Han faldt med et kvalt Skrig.

- Evviva! brølte Hoben.

Gehegan gav Tjeneren, som holdt Haanden over sit ramte Øje, et Vink. Men de mægtede knap at rejse den høje, stærkt byggede Mand.

Da vinkede Hofkavalleren ad en blandt Mængden, der ikke saa altfor lurvet ud. Med ægte italiensk

Godmodighed sagde han til en Fælle:

- Kom Carlo, Du er Murer og vant til at slæbe med store Sten. Lad os hjælpe den syge Herre. Kender jeg den unge Herre der ret, saa lader han ikke to fattige Djævle arbejde gratis.

Nu løb flere til, men de to engagerede stødte dem tilbage. De fik "Kongen af England" bragt ind i Vognen,

Gehegan gav dem nogle Smaapenge. De greb hans Haand og vilde kysse den. Vognen rullede til Lungarno Corsini. Fyrsten blev bragt i Seng.

Skrækken og Harmen havde gjort ham ædru. Gehegan stod ved hans Seng; hvor Staklen vred, vendte og tumlede sig.

Han begyndte med at bande. Saa brast han i Graad.

- Gehegan, tror I aldrig, jeg ser hende mere?

- Med Guds Hjælp . . . jo, svarede Irlænderen.

- Hvorfor foretrak hun dog den forbandede Tragedieskriver og Berider for mig? Har jeg ikke baaret hans Stilling som Cavaliere servente i mit Hus med kristelig Taalmod . . . hvad? . . . Men da ikke alene hun, men mine Gæster hellere hørte paa hans Klingklang end paa Fortællingen om mine Heltebedrifter i Skotland . . . skulde jeg saa taale det? Gehegan - hvad er det 248 for Tider, hvad er det for et Land, vi lever i? Poeter agtes højere end Krigshelte . . . Og, sig mig Din oprigtige Mening, uden at tænke paa, hvor dybt Du staar under mig . . . Lover Du mig det?

- Jo, Deres Majestæt!

- Har jeg ikke været en af vort Aarhundredes største Krigere? Vil mit Felttog i Skotland ikke mindes til evige Tider?

- Jo, Deres Majestæt!

Karl Edward slog heftig Sengegardinet til Side. Han havde rejst sig paa Hug. Hans Ansigt glødede karmoisinrødt, spændte sig, saa Næsetippen blev hvid som en fast knyttet Kno. De graa Øjne rullede: - Du lyver, Du irske Kæltring! Du snakker mig efter Munden.

- Nej, nej, Deres Majestæt. Jeg mener kun, at Kong Frederik II af Preussen muligvis kan sættes ved Jeres Side.

- Lad gaa, Irlænder! Nu taler I fornuftigt . . . Hør Gehegan. Tror I, at Frederik II vilde have behandlet sin Dronning bedre end jeg min, hvis hun havde leflet med Voltaire?

- Hm . . . det er vanskeligt at sige, Deres Majestæt. Der er jo dem, der mener, at den store Konge . . . hm . . . ligesom han holder mere af Snustobak end af Vin, foretrækker smukke Hunde og Trommeslagere for skønne Kvinder.

- Alle store Helte bagtales. Hvad tror Du ikke, Pøblen og Verssmørere siger om mig? Tror Du ikke, at det er kommet mig for Øre, at der siges om mig, at jeg er fordrunken?

- Det har jeg aldrig hørt, sagde Gehegan og lagde Haanden paa Hjærtet.

- Nu lyver Du igen, Din Djævel.

Han slog med den knyttede Næve efter sin Kavaller, men denne sprang tilbage og undveg Slaget. Fyrsten kravlede i Sengen, stræbte at rejse sig, men sank mat tilbage og brast atter i Graad. Der laa han nu ubevægelig, hulkende og smaasnakkende.

- Hun kommer ikke. Storhertugen er min Fjende . . . Hvad vil min Broder, Kardinalen af York sige? . . . Jeg kunde være bleven et udmærket Menneske, hvis ikke Lykken og Menneskene altid havde snydt og bedraget mig . . . Ludvig XV snød mig for de Subsidier, han havde lovet mig . . . Jeg sultede og frøs, da jeg sejlede i aaben Baad fra den ene af Ørkenøerne til den anden . . . Hm . . . Da jeg naaede Paris, modtog Hoffet mig som en Helt . . . saa solgte Kongen mig og min Sag ved Freden i Achen 249 . . . hm . . . jeg barrikaderede mit Hotel i Paris . . . døjede en hel Belejring . . . de blev bange og opgav Belejringen . . . saa arresterede de mig, da jeg kørte fra Operaen . . . smed mig i Vincennes's Donjon, svinebunden som en Tyv . . . røvede mig min Kaarde og mine Pistoler . . . gennemrodede mine Lommer . . . satte mine tro Mænd i Bastillen. Ludvig XV løj og sagde, at det skete paa min Faders Ordre . . . lod mig jage ud fra Avignon, sagde, det var paa Pavens Ordre Sover Du, Irlænder?

- Nej, jeg lytter som sædvanlig til Deres Majestæts Fortællinger.

- Ja, men denne har Du aldrig hørt før.

- Nej aldrig, sagde Gehegan.

Han havde hørt den over hundrede Gange.

- Og saa maatte jeg som en Landstryger flakke fra Spanien til Tyskland, fra Tyskland til Polen . . . Og dog Du . . . det var lykkelige Tider . . . Kan Du huske, om jeg har talt til Dig om den stakkels Clementine Walkinshaw? min Datter Charlottes Moder? . . . Hun fulgte mig ind i Hannoveranernes Røverkule, i London selv . . . Hende fik de ogsaa listet fra mig og spillet mig denne Louise Stolberg til Gemalinde . . . Gid hun være forbandet i alle Evigheder, den fordømte Hore! Den brunøjede Ko! Er jeg ikke Herrens salvede, lovlig Enehersker? Har jeg ikke Lov til at gøre, hvad jeg vil med alle mine Undersaatter lige fra min Dronning til min Hund? Har jeg ikke?

- Jo naturligvis, svarede Irlænderen paa Karl Edwards Spørgsmaal, som han udraabte med en pibende Stemme. Den døde tilsidst hen i Hæshed.

Han faldt tungt tilbage. Endnu hørtes bag Gardinet nogle hæst fremmumlede Ord . . . Miss Walkinshaw . . . Charlotte Stuart . . . fordømte Piemonteser . . . min stakkels Gemalinde . . . saa gik hans Mumlen over i en rallende Snorke.

Gehegan fjærnede Gardinet lidt, saa, at hans Herre sov, gik sagte ud og sendte Kammertjeneren med en Flaske Cypervin ind til ham.

Kammertjeneren listede Flasken ind i Sengen til Stuarternes Ætling og satte sig paa en Stol for at vaage over sin Herre og række ham Flasken, naar han vaagnede.

250

X.

De kælede for Grevinden af Albany, disse Bianchette-Nonner. Stort havde de jo ikke at bestille. Men de var godt kendte med, hvad der foregik i Staden Firenze.

Naar Abbedissen kom ind i den krydshvælvede Celle, der var anvist Grevinden af Albany, lod hun Haanden glide over sin Gæsts Haarmasse. Og naar saa Grevindens store, brune, spørgende Øjne fæstedes mod Abbedissens mørkegraa, fremstaaende Ugleøjne, sagde Abbedissen :

- Mit kære Barn: *Deus tecum*, og saa blev hun underlig øm, rodede dybere ned i den tjørnede Haarfyldte, kyssede den saa fast og dvælende, at Grevinden forbavset saa op paa hendes lille krogede Uglens blik og gjorde Modstand som mod en Mands Kys. Men naar hun følte det lille bugede Legeme, skjult af det vidtløftige hvide Gevandt med de mange Overkast, blev hun beroliget og gengældte kølig Abbedissens varme Kærtegn.

Det var en Slags Varme i den kolde, hvide Celle, med den bitte Smule Seng og de to Stole med Straasæder.

Mest holdt Grevinden af Søster Virginia. Maaske fordi hendes Digter havde skrevet en Tragedie om den romerske Heltinde af samme Navn.

Søster Virginia var saa god og saa smuk. Hendes korte, fine Profil med den lige Næse, de langt kløvede Øjenhuler, de dybt mørkeblaa Øjne, som saa nysgerrigt søgende lyste ud fra det hovedomhyllende Nonneslør, fik Louise af Stolberg til at tænke paa en af de unge violinspillende Drengene eller Piger paa gamle Billeder af Bellini.

Til Klosteret hørte som til andre Klostre en rektangulær Gaard. Her hos *le Bianchette* var den lille, helt viet til Blomsterhave. Nu i Vintertiden beherskedes den af meget blege, røde Roser.

De drak den Fugtighed, Luften kunde yde, de sugede det klare Solskin. De, der stod mod Syd, fik mest. De rejste sig rankere og havde lidt rødere Lød end de mod Nord og Øst.

Brønden midt i Gaarden var helt omslynget af Roser. Muntert kappedes de om at kravle op over det brune Brystværn, nogle havde alt naaet over det og saa fra deres høje Stade ned paa den dybt liggende, stille Vandflade, sort som en anløben Staalbrynje.

Klosteromgangen hvilede paa smaa, brune, gult og lilla 251 karmoisinglitrende Søjler med runde Buer over. Over hvert Bueslag sad oppe i den gultpudsede Arkitrav et Majolikarelief, blankt skinnende med blaa og gule Farver, forestillende bibelske Emner, ret gode Efterligninger af della Robbias Relieffer paa Innocenternes Hospital.

Paa Sydsiden var der varmt som paa en Foraarsdag. Under Klostergangens røde og gule Bjælkeloft sad Grevinden af Albany og Søster Virginia.

Grevinden i hvidt, langhaaret brusende Pelsværk, Søster Virginia med en Varmeskammel (*scaldino*) ved sine Fødder. Trods de tyksaaede, klodsede Nonnesko kunde man se, hvor fine, hvor smalle de var, de Fødder, naar hun listede dem frem undet det hvide uldne Gevandt.

Og saa de bitte smaa Hænder, som hun ogsaa af og til stak ned mod de glødende Trækul i den grønne Lerkrukke! De var ogsaa saa nydelige fra Naturens Haand, men, da de aldrig havde været beskyttede af Handsker, var de ru og røde, og de mandelformede Negle var klippede raat og brat af netop paa det Sted, hvor den fine Bue skulde spidse sig lidt til og fuldende deres Form.

Hende kunde Grevinden af Albany ikke lade være at kysse og kæle for, naar hun saa hende. Den søde, bløde lille Nonne svandt hen i hendes Favn som en blød Frugt, og hun frydede sig over, naar hendes Kys fik frembragt en Rosentinte paa Søster Virginias Kind . . . som Solskinnet i de blege Roser paa Klostergaardens Sydside.

Søster Virginia havde lagt sine Knæ mod de haarde Fliser og sit Hoved i Grevinden af Albanys varme Skød.

Grevinden havde fjærnet hendes Hovedklæde og lod sin Haand glide over hendes sorte Haar, der krøllede sig end vildere, efter at Nakkefylden var berøvet det. Søster Virginia fortsatte sin begyndte Snak, der løb saa rask og saa stakkat som et lille Vandvæld ned ad en Klippe.

- Nej . . . Abbedissen siger, at Fruen . . . den Signora, som fulgte Dem herind, ikke maa komme her mere . . . jeg kan ikke begribe hvorfor. Hvorfor maa hun ikke komme her? . . . Men jeg har hørt af Portnernonnen, at den piemontesiske Greve er saa bedrøvet. Han har solgt sine Heste . . . aa de dejlige Heste, som var berømte over hele Firenze . . . og han lever kun af Fisk og Urter . . . Han maa dog være from, siden han faster. Portnernonnen faar virkelig Lejlighed til at snakke med 252 saa mange Mennesker . . . Aa, det maa være henrivende at være elsket saadan, som Deres Naade er elsket, for de siger, at den piemontesiske Greve kan blive baade Dante og Petrarca og Aristo og Tasso . . . Men tænk, de dejlige Heste! Han har solgt dem for at faa Penge til at befri Dem. Aa, maa jeg kysse Dem?

- Saa, saa, lille Barn! Hvor gammel er I?

- Jeg er sytten Aar.

- Fulgte I Jeres Kaldelse, da i lod Jeres Haar klippe af?

- Den Gang gjorde det mig forfærdelig ondt for mit Haar. Tænk, det var saa langt, at jeg kunde sidde paa det . . . Men se, min Fader havde kun et lille Gods der ude . . . der ved Camaldoli, og det skulde min Broder have, saa der var ingen Medgift for mig, saa jeg vidste, fra jeg var ti Aar, at jeg skulde klostergives.

- Men er I ikke glad ved at leve her i Bøn og Kærlighed.

- Jo, at bede, det er dejligt. Men tænk: jeg bryder mig ikke nær saa meget om at bede til Madonna som til vor kære Frelser . . . ikke, naar han hænger paa Korset og er (hun hviskede ind i Grevindens Øre) . . . er saa lidt paaklædt, men saadan som han staar i Refektoriet i lang Kjole i blegrødt og blaat og breder sin Favn ud mod os stakkels Piger. Jeg synes saa, at hans Øjne forstaar mig, fordi jeg kan se, at han forstaar alt, hvad han jo ogsaa maa gøre, siden han er Gud Faders enbaarne . . . men somme Tider *maa* jeg tale med Madonna om saadan ganske enkelte Ting, for, om ogsaa Kristus er Guds Søn, var han jo tillige et Mandfolk . . . og vor Skriftefader Patre Lorenzo har forklaret os, der er nogle rædsomme Kætttere, som kaldes Monofysiter, og som paastaar, at Frelseren kun er Gud . . . og slet ikke Menneske.

- Men lille søde Barn! Føler I ikke Trang til at elske en, ret af Hjærtet?

- Jo, Signora, jo. Bare man turde elske en uden at begaa Synd! . . . Jeg tør jo ikke en Gang elske Dem.

- Hvem forbyder Jer det, min kære lille?

Den unge Nonne rejste sig fra sin knælende Stilling, saa sig om, spejdede med de sorte Øjne, lyttede med de smaa rosenfarvede Øren, som Grevinden havde blottet ved at kæle for hendes Haar. Den lille hviskede ind i hendes Øre :

- Det gør Abbedissen. Hun kan ikke lide, at jeg kæler for nogen. Hun skænder paa mig, naar hun har set, at jeg holder af Dem og De af mig, men saa indtager hun straks min Plads 253 og begynder at kysse og kryste Dem. Og . . . ja det skulde jeg maaske aldrig have sagt til Dem . . . men jeg siger det nu alligevel . . . for, aa jeg sagde det i Skriftestolen til Patre Lorenzo, saa lo han og sagde, at den Synd ikke var saa stor . . . Jeg mener, at jeg kan blive saa syndig vred, naar Abbedissen eller en af de andre Nonner tager Dem fra mig. Saa

græder jeg, men jeg kan mærke, at det ikke er fromme Taarer, og jeg tror næsten, at det er det, som ude i Verden kaldes Jalousi . . . Uh! Der er hun! Jeg kan høre hendes Trin.

Lille Virginia fór op, samlede det hvide Klæde med Tilbehør om sit Hoved, tog sin Bønnebog med den højre Haand, stillede sig op med Ryggen mod et Søjleskaft og pillede ved sin Rosenkrans med de smaa Fingre paa sin venstre Haand.

Der stod hun med nedslagne Øjne og andagtsfuld Blik som en ung Helgeninde paa et gammelt Billede af Fiesole eller Filippo Lippi.

Ud fra en lille lav Dør, over hvilken en grim Madonna med et fedt Kristusbarn fra det 18. Aarhundrede sad i en rund Medaillon, kom en Dame frem.

En lille Dame i sin hvide Dragt, omgivet af struttende, stive Ting om Hovedet, nærmede sig med et stort Brev i Haanden. Ned fra det dinglede et stort Vokssegl i purpurrøde Traade.

- Søster Virginia maa gaa ind, sagde Damen, og Søster Virginia forlod Scenen. Abbedissen fulgte hende med Øjne og med Næse, indtil Døren lukkede sig efter hende.

Abbedissen sagde til Grevinden af Albany :

- Kære Grevinde! Naar en fremmed søger Asyl i mit Kloster, er det egentlig min Pligt at gennemlæse de Breve, der kommer til vore kære Gæster. Men dette Brev gør en Undtagelse. Det maa være Svaret paa det Brev, De skrev forleden, og som den Dame, der kom med Dem, afhentede. Jeg læser paa Sigillet: *Henricus de Stuardis, Card. episc.* altsaa Hans Eminenze, Deres Svoger.

- Jeg skylder Dem, min Moder, at lade Dem høre, hvad Hans Eminenze skriver.

Abbedissen satte sig paa en Straastol, Grevinden læste Brevet, og, mens hun holdt det i sin Haand, kærtegnede Abbedissen stadig hendes venstre og syntes af Hjærtet at nyde dens fine Form, dens hvide Farve, dens soignerede Udseende.

254

Brevet var skrevet paa et ikke ganske orthografisk Fransk. Abbedissen forstod det næppe, thi hun sukkede under Læsningen, vaagnede af og til og følte sig forpligtet til at sige :

- Bravo! Bravo! Saadan taler kun en Kardinal ved den hellige Kurie i Rom.

Altsaa Brevet:

Frascati, 15. Dec. 1780.

Min meget kære Søster, jeg kan ikke udtrykke for Dem den megen Bedrøvelse, som jeg har lidt ved at læse Deres Brev af 19de dennes. For lang Tid siden har jeg forudset, hvad hændet er, og det Skridt, som De har gjort i Overensstemmelse med Hoffet i Firenze, er ved den sidste Omstændighed blevet mig Borgen for Retmæssigheden af de Bevæggrunde, De har havt til at gøre det . . . Forøvrigt min højt elskede Søster, maa De ingenlunde tvivle paa mine Følelser for Dem, ej heller paa, i hvor høj Grad jeg har beklaget Deres Stilling; men, paa den anden Side, beder jeg Dem vel betænke, at, i hvad der angaar Deres uopløselige Forbindelse med min Broder, har jeg ikke haft anden Del end den formaliter at give mit Samtykke, efter at alt var afsluttet, uden at jeg havde faaet den mindste Underretning forud, og angaaende Tiden efter Fuldbringelsen af Deres Ægteskab kan ingen bedre end De bevidne Umuligheden, hvori jeg har befundet mig med Hensyn til at yde Dem mindste Hjælp i Deres Bedrøvelser og Sorger. Intet kan være forstandigere eller mere opbyggeligt end Deres Ansøgning om at komme til Rom og drage ind i et Kloster under de Omstændigheder, som De har tilmeldt mig; ej heller har jeg spildt et Øjeblik Tid, før jeg tog til Rom udtrykkelig for at tjene Dem og ordne alt med vor meget hellige Fader, hvis Godhed mod Dem og mod mig jeg ikke er i Stand til at udsige. Jeg har tænkt paa alt, som kunde være det sømmeligste og behageligste for Dem, og jeg har havt den store Trøst, at den hellige Fader har havt den Godhed at bifalde alle mine Tanker. De bliver optaget i et Kloster, hvori Hendes Majestæt Dronningen, min Moder, har tilbragt nogen Tid. Hans Majestæt Kongen, min Fader, havde en hel særlig Forkærlighed for samme Kloster. Man forstaar at leve bedre der end i noget andet Kloster i Rom. Der tales Fransk, og der er flere Nonner af udmærket Rang og Fortjeneste . . . Monsignore Lascaris staar i Spidsen derfor. Deres Navn som Grevinde af Albany vil skærme Dem for tusinde Plager uden i nogen Maade at berøve Dem den Højagtelse, 255 som skyldes Deres Rang, og jeg giver Dem mit Ord paa, at De fra alle Sider vil modtage Vidnesbyrd derom. Hvad angaar Deres Udgangstilladelse til at tage frisk Luft, hvad der er saa saare nødvendigt for Deres Sundhed, har den hellige Fader havt den Godhed at overlade til mig at ordne denne Sag efter mit Godtbefindende, saa at De i saa Henseende kan være rolig, saa vel som i andre Ting, hvilke det nu ikke sømmer sig at forhandle med Dem i Enkeltheder. Det maa være Dem nok, at De er sikker paa at være i gode Hænder, og at jeg aldrig vil unddrage mig fra at bekende for al Verden den Bistand, som jeg skylder Dem i Deres Stilling, saasom jeg er sikker, aldeles sikker paa, at De vil ære de Raad og de Formaninger, som jeg muligvis maa tage mig den Frihed at give Dem ved visse Lejligheder, og som sandelig ikke skulle have andet Maal end Deres sande Vel for Gud og Mennesker. Der

skrives meget indtrængende til den hellige Stols Nuntius paa denne ordinære Postdag for i Overensstemmelse med Hoffet paa det Sted, hvor De befinder Dem, at ordne en fri og rolig Afrejse for Dem. Dertil maa De holde Dem. Jeg mener, at De maa komme sammen med Madame de Marzan og endda med ti af hendes Kammerjomfruer. Endelig, min højt elskede Søster, berolige nu Deres Sind; lad Dem lede af dem, som virkelig ere Dem hengivne, og sig fremfor alt aldrig til nogen, hvo det end er, at De aldrig vil høre tale om at vende tilbage til Deres Ægtefælle. Vær ej bange for, at jeg, uden et aabenbart Mirakel, nogensinde vil faa Mod til at raade Dem dertil; men, saasom det er rimeligt, at den gode Gud har tilladt, hvad nys er hændet, for at bevæge Dem til Udøvelsen af et opbyggeligt Liv, ved hvilket Deres Hensigters Renhed og Deres Sags Retfærdighed kan vorde retfærdiggjorte i Alverdens Øjne, kan det jo vel og hænde, at den naadige Gud har villet, ved samme Middel, udvirke min Broders Omvendelse fra hans Synder. Visselig tør jeg ej smigre mig med Haab om det sidste, men jeg har en sand Forudfølelse af, at det første vil ske, hvilket trøster mig uendelig i min Sorgs Overmaal. Lev vel, min højt elskede Søster, og gør Dem ingen Bekymringer! Monsignore Lascaris, Cantini og jeg tænke paa alt, hvad behov gøres. Jeg er opfyldt af Hengivenhed for Dem. Deres kærlig hengivne Broder
Henry, Kardinal.

256

Næste Morgen, da Grevinden laa i sin Seng, kom Abbedissen hæsblæsende ind.

- En Ordre fra Hans Hellighed selv . . . et *Brevet* . . . Aa lad mig favne Dem, min Grevinde . . . det er længe siden, at vi stakkels Bianchette har kunnet kysse det Sted, hvor Hans Helligheds Haand har hvilet. Vil Deres Højhed forære dette *Brevet* til vort Kloster, da skal det gemmes som en Relikvie.

- Gerne, sagde Grevinden af Albany, mens hun læste det korte Brev. Det var paa Italiensk.

"Meget kære Søster i Jesu Kristo, Hilsen og apostolisk Velsignelse!

Efter Ansøgning af Eders højt elskede Broder, Kardinal Stuart, Biskop af Frascati og Hertug af York, aabne Vi Eder et Asyl i den hellige Ursulas Kloster i Rom, hvis Disciplin og Regler I under Eders Ophold vil overholde som Kirkens troende Datter . . . Guds Kærlighed, Sønnens Jesu Kristi Naade og den Hellig Aands Samfund være med Eder som med os alle!

Givet i Rom, nær Santa Maria Maggiore den 16de December, Anno 1780 i vort Pontifikats sjette Aar.
Pius P. P. VI."

Abbedissen rakte Haanden ud efter Brevet, graadig efter det som en Kat efter et Stykke Kød.

Grevinden rakte hende det adspredt. Abbedissen trykkede Brevet til sine Læber. Det saa næsten ud, som hendes haarde og spidse Uglenæse kunde bore Hul i Pergamentet.

Grevinden vaktes af sine Drømmerier ved Papirets Knagen.

Hun sagde :

- Min kære Moder . . . ja Pius VI var som Kardinal Angelo Braschi en statelig, høj, skøn og følsom Mand.

- Aa, De har kendt ham.

- Ja, mens jeg levede i Rom.

- Hvem der havde havt den Lykke! Han skal have prædiket som den hellige Krysostomus.

- Han havde et herligt, stort, klangfuldt Organ.

Abbedissen hævede Hænderne mod Himlen med opadvendte Haandflader, faldt paa Knæ, kastede saa sit Hoved over i Grevindens Skød, tog hende om Livet, rejste sig og kyskede hende, saa Grevinden blev led ved det og gjorde Modstand.

- Nævn Moder Ludovica, Abbedisse for le Bianchette i 257 Firenze, for den hellige Fader! Maaske han har en Velsignelse til overs for hende.

Grevinden lovede det utaalmodig for at slippe for disse Arme, der krystede og krammede hende.

Det var nogle forfærdelig kælne Nonner, disse *Bianchette!*

Men de blegrøde fint duftende Roser i Klostergaarden og den lille fine Virginia bragte hun med som gode Minder.

Karl Edward havde været ædru i et Par Dage.

Han havde endda bevaret en tavs Værdighed over for Irlænderen Gehegan, hvis Elskerinde havde fulgt Grevinden af Albany paa hendes Flugt.

Saa lod han sig en Dag køre til Pallazzo Pitti. For første Gang forlangte han Foretræde hos Storhertug Pietro Leopoldo.

Han kom i fuld Gala med fire fjerbuskede Heste med glimrende Topper, med sine Domestiker, Kusken foran og to Lakajer staaende bagpaa, pudrede, galonerede.

Schweizeren, som stod rødkjoleet og gult bandoleret bag det lille Gitter foran Porten midt paa den mægtige Façade, bredte sig i al sin Fornemhed. Schweizeren sænkede ikke sin Hellebard for Ekvipagen.

En af Lakajerne bagpaa sprang ned. Han hjalp Greven af Albany ud . . . Han var i rød guldbroderet Galadragt som storbritannisk General, og hans Kavallerer var i guldpailleteret rødt Kammerjunkerudstyr.

- Greven af Albany, Prinsen af Stuart! meldte Kavalleren.

- Ingen Ordre min Herre! svarede den røde Schweizer.

Siksaklinjen hovnede ud paa Fyrstens Tindinger.

- Har I forstaaet? sagde han saa fornemt, som han kunde. Det er mig, som er Greven af Albany.

- Ingen Ordre, svarede Schweizeren.

Ædru, som han var, følte Karl Edward Ydmygelsen . . . Stor hertugen, som aldrig havde villet anerkende ham som Konge, aldrig havde indbudt ham til sit Hof, vilde nu ikke modtage ham i Avdiens.

258

Han kørte hjem og drak sig meget fuld. Midt under Drukkenskaben græd og hylede han, larmede, slog Glas itu, smadrede med sin Kaarde en fin veneziansk Lysekroner i sin Hustrus Kabinet, flængede med sine Ryttersporer de broderede Lagener i hendes Seng, sov i den med Støvler paa et helt Døgn.

Han vaagnede højt op paa Dagen. Han gik hen foran et Spejl, saa disse forfærdelig pjuskede Haarrester paa det skaldede Hoved, mærkede, hvor tandløs han var, følte sig skiden over hele Legemet, brast i Graad og spurgte ind i Spejlet :

- Er det Karl Edward Stuart, som landede i Skotland 1745? Klanerne sagde, at Karl Edward var saa smuk . . . Er han bleven saa grim og rød . . . Saadan en Pjalt som denne Storhertug af Toscana! . . . Piemonteseren Alfieri, den Æsel, den Slyngel . . . ja, var han ikke en Æsel og en Slyngel, saa kunde jeg forene mig med ham . . . og . . . Djævlen tage mig . . . gøre Revolution . . . Nej . . . nej . . . nej . . . Jeg fører bespottelig Tale.

Hans Øjne faldt paa et lille Madonnabillede under Spejlet, en Miniaturefterligning efter Fiesole.

- Ydmyg . . . troende som min Ætmoder gik i Døden . . . maa jeg være! Stuarterne kan kun sejre ved Tro . . . Denne Peter Leopold, han er jo en Voltairianer . . . det siger de . . . Jeg er lige glad . . . Gid Toscana maa briste eller revne! . . . han, den Leopold, han er en god Broder til Kejser Josef, som vover at trodse Paven.

Fyrsten knælede foran det lille Madonnabillede :

- *Sancta Mater Dei . . . om pro . . . nobis.*

Det bankede paa Døren . . . Kom ind!

Irlænderen Gehegan kom ind.

Karl Edward rejste sig op fra sin Bøn.

- Din infame Kæltring! Vil Du have et Spark i Rumpen?

- Som Deres Majestæts loyale Undersaat modtager jeg alt.

Karl Edward kom til at le med en fuld Mands larmende Latter.

- Du er et Bæst . . . som alle Dine Landsmænd fra den grønne Ø . . . Hvad vil Du? Vil Du snyde mig?

Gehegan, denne lange smalle Fyr, sort som en Italiener, smidig i Krydset som en tilreden Hest, sagde :
- Majestæt! Skal jeg sige til Dem som den græske Drot til den persiske . . . Demaratos til Xerxes: Skal jeg smigre Dem eller tale Sandhed?

259

- Tror Du, at jeg er dum? Hold Mund! . . . eller . . . Du Irlænder, rettere sagt: Tal Sandhed!

- Lad saa være at slaa mig, Majestæt!

- Du . . . Din store lange Karl . . . Du kan vel taale en Lussing? Hvad vil Du?

- Majestæt . . . jeg er Adelsmand, som De er Konge.

- Hm, sagde Karl Edward og saa mistænksomt op paa sin Kavaller, betænkte sig lidt, strøg sig om Panden, satte Cypervinflasken lidt fjærnt fra sig :

- Jeg siger Du til Dig, Irlænder. I er alle Kæltringer af Naturen, I fra den grønne Ø. Men I er gode Katholiker. Derfor hænger I ved Huset Stuart . . . Hør nu, hvorfor løb Din Orlandini med min Gemalinde ind i det Kloster?

Gehegan rettede sig med en Blanding af Selvfølelse og Ærbødighed . . . God Skuespilkunst i en snæver Vending :

- Min Konge! De havde pryglet en Dame . . . Deres legitime Dronning . . . en anden Dame sluttede sig til hende . . .

- Har Du aldrig pryglet hende, den Mær?

- Jeg er Deres Majestæts Tjener . . . men et saadant Udtryk maa jeg allerunderdanigst protestere imod . . . Nu vel, bliv vred, Deres Majestæt . . . jag mig ud af Deres Tjeneste . . .

- Nej, for Fanden, tal ud! Ingen hører os.

- Jeg vil kun citere, hvad Preussens store Frederik skrev om Dem: Et Barn gik i Land i Skotland, uden Tropper, uden Hjælp og tvang Kong George til at samle sine Englændere, som forsvarede Flandern, for at støtte sin vaklende Trone.

- Hm . . . ja, ja . . . ja . . . ! Men hvorfor foragter en Karl som Pietro Leopoldo mig?

- Deres Majestæt kan endnu udøve en Krigsbedrift . . . Vil De generobre Deres Gemalinde?

- Ja, i alle Djævles Navn! Kom, Irishman, drik med mig! Tal, mens . . . mens jeg er saa klar i Hovedet, som jeg nu netop er . . . for jeg bliver ældre og kan ikke samle mig hvert Øjeblik paa Dagen.

- I Overmorgen rejser Grevinden af Albany til Rom.

Karl Edward fór op :

- Min Broder Henry er en Tyveknægt.

- Nej, han er en Kardinal, Deres Majestæt.

- Men Pave Pius VI.

- Født Angelo Braschi. Hannoveransksindet . . . jakobitisk 260 sindet . . . eftersom Vinden blæser fra Frankrig. De kender af Erfaring noget til Kuriens Politik.

- Ja, ja, ja, ja, sagde Karl Edward og gemte Hovedet mellem sine Hænder.

- Deres Majestæt maa handle paa egen Haand. Husk, i hvilket Land De lever. Vi hverver "Bravi", Banditer, til Hest . . . vi posterer os paa Vejen til Rom . . . vi erobrer Vognen . . . fører Grevinden af Albany tilbage.

- "Bravi" til Hest! Udmærket! Et Krigspuds . . . en Bedrift . . . Hurra! den gamle Kriger fra Skotland skal endnu en Gang føre et Kavallerichok . . . Lykkes det, Dit Bæst, saa betaler jeg Dig . . . Altsaa fem Karle til Hest med Pistoler og Sabler . . . jeg fører an, og Du er min Adjudant . . . og saa skyder jeg Piemonteseren. Men jeg maa sove først.

- Naturligvis, Deres Majestæt.

- Karl Edward sov en god Stund. Det var mørkt, da Irlænderen Gehegan kom og vækkede ham.

- Sammensværgelse, Banditter, Krigerfærd . . . jeg er færdig, raabte han, sprang paaklædt op, ringede paa sin Tjener og raabte, saa det ragede :

- Spænd mine lange Sporer paa!

Han satte Hælene mod Stengulvet og lo, himmelglad over Sporehjulenes Klirren.

En lang *Spadone* med Parérplade som af sammenslyngede Ottetaller stak han i et Skuldergehæng, spændte et bredt gult Bælte med Pistoler i alle Hylstre om sin Mave, jublede som en Dreng, der leger Soldat, og lod sig af Gehegan føre ned ad Trappen.

Det ruskregnede. Mørket var sort og tæt. Stenbroens Fliser var glatte, og de faa Gadelygter blændede mere, end de viste Vej.

Prinsen og hans Kavaller gik tæt hyllede i Kapper ud mod Porta Romana, men ikke ad den lige Vej gennem Via Maggio og dens Fortsættelse, der bærer Navn efter Porten. De smøgede til venstre ad smaa krumme Gyder.

Den Gang laa der kun med lange Mellemrum spredte Huse langs Landevejen til Rom.

Da de var komne et godt Stykke ud mod Klostret Certosa, hvis sorte takkede Masse beviste, at noget kunde være sortere endnu end det alt omhyllende Mulm, standsede Gehegan.

- Er Deres Majestæt træt?

- En Soldat bliver aldrig træt paa sin Marsch, svarede 261 Prinsen, skønt han pustede og svedte, og hans tykke Støvler generede hans ømme Fødder.

- Ja, for her, vedblev Irlænderen og pegede mod et Lys tæt nede ved Jorden . . . her i denne Kro har Deres Rideknægt John tre Heste beredte . . .

- Naa . . . lad gaa . . . Men er det i Aften, vi skal til det? Jeg synes, at Du sagde, at det var i Morgen.

- Ja. Men det er bedre, at Tingen gaar for sig paa Pavens end paa Storhertugens Grund. Peter Leopold sætter jo en Ære i sit Politi, hvad den hellige Fader slet ikke gør. Jeg mener da, Deres Majestæt, at De bør overnatte i Arezzo, hvile Dem, saa rider vi videre i Morgen.

- Hvor er vore Folk?

- Den Mand, der skaffer dem, er her.

- Hvor kender Du ham fra? Hvad er det for en Bandit!

- Han er en god Florentiner fra en af Gyderne omkring *Mercato vecchio*. Men han har Aftrædelse mange Steder. Deres Majestæt har aldrig hørt tale om store Guido?

- Jo . . . jo . . . men han er jo en bekendt Ruffer i Firenze.

- Han driver Forretninger af en meget forskelligartet Beskaffenhed.

- Og ham kender Du? . . . Ja det kunde jeg for Resten begribe, at Du har været i Forretningsforbindelse med ham paa et af hans Omraader. He, he!

- Hm. Saa snart Deres Majestæt i Formiddags havde givet mig Deres Ordre, søgte jeg Guido i hans Hule bag *Mercato vecchio*. Han satte sig straks i Bevægelse. Han har sine Folk i Arezzo. Men jeg aftalte, at vi skulde støde til ham her første Gang, ligesom med John, at han skulde standse her med Hestene.

Dukkende med Hovedet gik de to drivvaade og smudsbestænkede Herrer ind ad en saare lav Dørbue og lige ind i en Stue, helt hvidkalket, blot møbleret med et langt Træbord og Bænke langs Væggene. En Tudlampe rakte sin blege Tunge ud. Det var lige netop, at den røbede tre Mænd, der laa langs Bænkene og sov. De havde trukket de bløde Filthatte saa dybt ned, de formaaede, bøjet Skyggerne foran ned over Ansigtet og hyllet sig i Kapperne. For koldt og fugtigt var der i denne Hule. Over Murstengulvet havde man bragt et helt Dyndlag udefra. De indtrædendes Støvler sjappede i det ligesom ude paa Vejen.

Paa en Hylde stod en gammel græsselig Madonna af Træ 262 med Rester af Forgyltning i Klædebonnets Folder og saa ud som en Trolld eller Nisse.

Irlænderen nærmede sig de sovende, genkendte sin Herres Rideknægt paa Staturen og slog til ham med sin Stok.

John rejste sig, opdagede straks, hvem han havde for sig, tog sin Hat af, fjærnede sit Kappeslag. Karl Edward genkendte nu sin Rideknægt forklædt som Bonde. Han nikkede ad ham med den Art Gemytlighed, som en General under Feltforhold kan nedlade sig til mod en menig Soldat.

- Er det Guido, den lange, som ligger der? spurgte Gehegan John paa Engelsk.

- Ja, Herre!

- Væk ham og gør Hestene rede! Hvem er den anden, som ligger og sover?

- Det er Værten.

- Har han Vin, tror Du? spurgte Karl Edward.

- Simpel Ruffino vel nok, Deres Majestæt.

- Drik, hvad I vil! Du véd blot, at jeg hader Fuldskab.

- Det véd jeg, Deres Majestæt, sagde John dybt bukkende og vækkede den lange Skikkelse.

En kæmpemæssig Karl med meget mørkt Haar, et Ansigt, hvori de dybe Kopar skelnedes trods den svage Belysning, fór nu op og fik Hatten af.

- God Aften, Guido! er alt rede? spurgte Gehegan.

- Fuldkomment, Herre! sagde den lange med en dirrende klarinetklingende Røst, blid som en kælen Kvindes.

Karl Edward følte ingen Lyst til at være venlig mod den Fyr.

Han sagde paa Engelsk til Gehegan :

- Han snyder os og render vel fra det hele, den Kæltring.

Inden Gehegan fik svaret, havde den lange Guido med Italienernes forbavsende Evne til at læse paa Ansigtet, hvad der siges i et dem aldeles ubekendt Sprog, forstaaet Prinsens Mening.

Han korsede sine Arme over Brystet og sagde :

- Eccellenza, Guido Camponi er kun en Synder for Gud og Mennesker, men han er tro til Døden.

Han gjorde en Bevægelse med Fingeren, som vilde han skære Halsen over paa sig.

John havde pirret lidt ved Lampevægen, saa Guidos store Grimhed kom mere til sin Ret.

- Væk Værten, lad ham skænke for Jer, drik saa og lav Hestene til! sagde Gehegan.

263

Den lange Guido gik hen til Bænken, hvor Værten laa, bøjede varsomt hans Hatteskygge tilbage, klappede ham lindt paa Kinden, tog et Tag i den uhyre Overflødighed af Bomuldsfløjl paa Bagen af hans sorte Fløjeisbukser :

- Michele, kære, gamle Ven, vaagn op! de fremmede Herrer ønsker Din Tjeneste. Bliv ikke ængstelig, min Skat, det er Venner. Fornemme Venner, min søde Sjæl!

Michele vaagnede. Det var en lille sammentrængt Fyr, med de smaa sorte, dorske Øjne under Kinderne, der laa som Puder tæt over dem :

- Gammel Ruffino . . . Ja vel!

I en Fart var en Fiascone tømt af den store Guido, af Rideknægten John og af Værten selv.

Prinsen stampede i Gulvet.

Hurtigt var Følget udenfor. Værten Michele sagde stille :

- Guido, min Ven. Lad mig omfavne og kysse Dig. Det gør jeg altid, naar Du vover Liv og Lemmer for Skønhed eller Retskaffenhed . . . Eccellenzer . . . Guido er en god Mand!

- Kære, gode Michele, sagde den lange Ruffer, Herren, hans hellige Moder og hans Engle være med Dig og Din Gerning!

Prinsen, Gehegan, Rufferen Guido og Rideknægten John satte sig til Hest.

Fremad i sort Mulm, i Regn og Rusk!

Karl Edward genkendte sin gamle Ridehest, da han kom i Sæde, fik "Schenklerne" i Orden og Fødderne i Stigbøjlerne. Han var i godt Humør, kaldte paa sin Irlænder og fortalte ham en Hoben gamle Historier fra sit Tog til Skotland. Og snævrede Vejen sig ind mellem Klipper, hvad man kunde høre paa en dumpere Lyd af

Hovslaget, paa Siven og Rislen ned ad de sluttende Vægge, saa lo Karl Edward helt glad.

Prinsen kommanderede paa Engelsk, fandt sig godmodig i, at Gehegan tyssede paa ham og sagde :
- Du har Ret . . . Diplomati før Krigen.

Saa vendte han sig bagud mod sin Rideknægt og Rufferen, som om han havde havt et Regiment Dragoner bag sig, og raabte :
- Stille i Geledet!

Det dæmrede svagt, da Kavalkaden naaede Arezzo, mens de red ned ad stejle og smalle brolagte Gader og Stræder.

Prinsen og Gehegan tog ind i et Værtshus.

264

- Her ligger vi i Kvarter incognito, Deres Majestæt. Vi sover om Dagen, opererer om Natten.

- Du har Ret . . . Jeg kunde omfavne Dig, Din irske Hund . . . aa, hvem der altid kunde tale Engelsk . . . hvad er det?

Ved den svage Lysflamme i det hvide Rum opdagede Prinsen en stor Fiascone i Kurvefletning med Vidiehank og Hampprop.

- John har taget en Bid Marsallavin med paa min Ordre.

- Saa skal vi vel drikke den, kære Irishman?

- Ja, det var ogsaa min Mening.

- Godt, men med Maade.

Prinsen sov det meste af Dagen; naar han var vaagen, drak han Marsallavin af den store Fiascone. Han stillede, da Gehegan vækkede ham om Aftenen, men ædru var han ikke. Det kostede Møje med at faa ham sat til Rette i Stigbøjlerne, dog, da det var naaet, lo han og sagde :

- Jeg sidder saa godt som Fanden i sit Helvede.

Det regnede bestandig. Vinden, som var tvungen ind i Kløfterne, hvinede og peb. Prinsen spyttede og fløjtede mod Vinden og nynnede Smaastykker af gamle skotske Viser. Hans lallende Røst gled fra den ene Melodi ind i den anden. Han lo om Kap med Gehegan, naar det slog Sludder for ham.

Gehegan lod den lille Karavane gøre Holdt nogle Gange. De menige Deltagere fik en Skive Ost og Brød, som de sammen med Vin fortærede i den bælgmørke Nat under den evindeligt tætte Regn. Karl Edward blev rigelig forsynet med Marsallavin. Han dinglede i Sadlen, raabte af og til noget lignende som :

- Irishman . . . min gamle Hoppe er usikker paa Benene . . . Er Buggjorden rigtig spændt, Din Hallunk? . . . Jeg sidder og glider saa underlig i Sadlen . . . og somme Tider kan jeg ikke finde Stigbøjlerne.

Det lile Ryttertog standsede. Den lange Guido steg af og stak Fyrstens Ben ind i Stigbøjlerne, medens han sagde :

- Højvelbaarne Eccellenza, ædle Fyrste. Jeg er henrykt ved at kunne tjene Dem og Deres ædle og store Sag.

- Pst . . . pst . . . sagde Gehegan . . . hold Mund, Guido . . . Deres Majestæt . . . jeg hører Vognen i det fjærne, den Vogn, som . . . Vi maa holde os tæt ved Klippevæggen til venstre . . . Deres Majestæt . . . vil De ganske sagte kommandere: Ret, Front til venstre . . . men sagte.

Karl Edward trak sin Kaarde, hviskede en engelsk Kommando, men var saa drukken, at han tabte Kaarden. Han bandede og tordnede om Kap med Vinden, der peb gennem Kløften. Kaarden blev rakt ham. Han svang den med et Sejrsstyl ud i det tætte Mulm, som om han vilde kløve det med Kaardens Eg. Han mumlede :

- Væk med Dig, Din sorte Slyngel! . . . Lys for Kongen af Storbritannien og Frankrig! . . . ham, der nu som før kæmper for sin guddommelige og menneskelige Ret.

- Pst . . . Majestæt! Ser De Lygterne? sagde Gehegan . . . Hører De Trav af Heste? Det bliver en haard Kamp.

- Maaske mit sidste Feltslag . . . stammede Karl Edward . . . Gud og min Ret!

Da han hørte Klirren af Pistoler tæt ved sig, sagde han velbehagelig :

- Ha, ha, ha! Jetzt geht's los, som han sagde, min tyske Adjudant i Skotland.

To røde Øjne gloede ud i Mørket i nogen Afstand.

Vinden tog en Fløjtetone, mens den sammenpressedes i det smalle Bjergpas: Smaareggen blev Plaskregn . . .

- Og nu et Glas endnu paa Sejr for Deres Majestæts hellige Sag, sagde Gehegan sagte, langende fra sit Sadelhylster et bredfuldt Bæger til Karl Edward. Kommandér saa, hvis det behager Deres Majestæt!

Karl Edward tømte Bægeret, kastede det fra sig, saa Vognen og raabte :

- Frem, Kongens Mænd!

Pistolskud knaldede, og Glimtene lyste i det tætte Mørke.

Karl Edward faldt af Hesten, da han havde gjort et Hug ud i Luften med sin Kaarde.

Oppe fra Bukken saas et stort blegt Ansigt under Glimtene.

- Det er os, Greve, sagde Gehegan. Greven af Albany ligger paa Vejen.

- I Smudset og Skarnet er hans Plads . . . sagde Kusken paa Bukken . . . Men De fører ham tilbage. Han maa ikke lide nogen alvorlig Fortræd. Skyd videre!

Seks Ryttere, som eskorterede Vognen, fyrede ud i Luften. En af dem sagde :

- Er det Dig, lange Guido? . . . Skaal!

Han tog en stor Flaske frem. Vognens eskorterende Banditer, og de andre, som angreb dem paa Skrømt, drak paa Omgang og raabte :

- Leve Grev Alfieri!

266

- Hold Mund! raabte Kusken Fra Bukken.

- Det er en stor Digter, sagde Guido, leve hans Tragedier!

- Leve hans Tragedier! raabte Banditerne.

Alfieri maatte le.

Gehegan bøjede sit Hoved hen mod det lukkede Vindue og sagde :

- Naadige Grevinde . . . Gud ledsage Dem! Nu har jeg paa en Maade reddet Deres kongelige Gemals Ære og tjent Dem og Hr. Greven af Alfieri . . . Fyr igen . . . brænd løs!

Pistolerne knaldede, men Løbene var blevne stukne lodret op.

- Her! lød Alfieris Røst oppe fra Bukken. Gehegan tog mod en Pung og sagde :

- Guido . . . her er Betaling for jert Arbejde. Del nu ud til Folkene, Din Skurk!

- Leve, leve! raabte de eskorterende Banditer og deres "kvantvise" Angribere i Kor.

Vognen kørte videre. Lygtelysene blev mindre og mindre.

- Den naadige Herre, vor Chef, er vel ikke kommen til Skade, sagde Guido . . . Hesten har vel ikke traadt paa ham.

- Sludder, sagde Gehegan. Fulde Folk falder altid blødt og slaar sig aldrig, og Hesten er lige saa klog som en florentinsk Bravo eller Ruffer.

- Herren er saa vittig og spøgeful, sagde den lange Guido, steg af Hesten og vilde til at tage ved Karl Edward.

Da han bukkede sig og famlede efter Fyrsten, sad to Karle ved ham.

- Ud med Pengene til os, Din lange Slyngel! Du hverken giver eller faar Kredit.

- Kære Venner, lad mig hjælpe den faldne Konge!

- Lad hans Officer hjælpe ham. Betaler Du, hjælper vi Dig . . . ellers . . .

Guido mærkede et bredt og langt Knivsblad, som blev lagt tæt op mod hans Kind med Fladen.

- Kom med Lygten, kære Venner! Vi deler ærligt.

Han Jøste Baandene op paa den Pung, som den kuskeklædte Alfieri havde kastet ned fra Bukken, talte Pengene ved det flakkende Lygteskær, regnede og delte dem ud.

- Det er Ret og Retfærdighed, ikke sandt, mine kære Kammerater?

- Der ligger vist en Zecchin paa Bunden, Din Hund! sagde 267 en af Banditerne. Kender jeg Guido ret, saa er han ikke gaaet til Bunds. Han er saa overfladisk.

Guido vilde redde Pungen, men den blev reven ud af hans Haand. Der fandtes virkelig tre Guldmønter endnu.

- Det er saa svært at se, mine Øjne er ikke skarpe, sagde Guido, kælent klynkende.

- Ja, ja . . . Nu er vi lige gode Venner, sagde den Karl, der havde fattet Mistanke. Hver er Tyv i sin Næring, men, naar han gribes, maa han bøde . . . Skaal, lange Guido!

Gehegan havde faaet Karl Edward rejst. Han var uden Bevidsthed. Irlænderen og Guido løftede Prinsen op i Sadlen.

Gehegan vekslede nogle Ord med Guido.

Den lange Karl satte sig bag Prinsen paa Hestens Kryds, slog sine lange Arme om ham, og nu gik det tilbage til Arezzo.

Da Prinsen vaagnede næste Morgen, sad Gehegan ved hans Seng. Da Karl Edward aabnede sine røde svulne Øjenlaag, sagde hans Kavaller :

- Ja, Slaget er tabt, Deres Majestæt, Storhertugens Tropper var altfor overlegne i Tal.

- Ja, det er min Skæbne at kæmpe tappert, men altid møde Overmagt, sagde Fyrsten. Men, om det gaar løs endnu en Gang, saa møder Helten fra Culloden igen, om han end skal tabe sit tiende Slag. Gid jeg kunde falde paa Valpladsen i en ny Bataille, selv som overvunden.

Hans Hoved faldt tilbage paa Pudlen. Taarer sivede gennem hans Øjenlaag.

Irlænderen, som ellers ikke hørte til de blødhjærtede, blev bevæget.

- Stakkels Djævel! mumlede han. Men der var intet andet at gøre. Han maa drikke sig ihjel; det staar skrevet i Stjernerne. Næste Dags Aften vækkede han Prinsen og sagde :

- Deres Majestæt kan vel tage ene til Firenze under Eskorte. Her er lukket Vogn rede. Jeg har tænkt paa, at jeg vist kommer til at tage til Rom for at vaage over Deres Majestæts Interesser i de Intriger, som nu vil blive spundne imod Dem. De kender min Troskab, og jeg tør vel rose mig af ogsaa at besidde nogen Snildhed. Deres Majestæt kan bedre undvære mig i Firenze end i Rom.

Karl Edward saa stift paa Gehegan, som udholdt hans Blik uden at blinke og sagde:

268 - Har Deres Majestæt ikke fuld Tillid til mig?

Karl Edward svarede :

- Aa - aa . . . ikke mere til Dig end til andre Mennesker . . . Men . . . skade mig i Rom kan Du jo ikke i nogen synderlig Grad . . . gavne mig kan Du maaske, hvis Du vil . . . naar Du faar Penge for det . . . Rejs Fanden i Vold, Din Kæltring!

Irlænderen kyssede Prinsens Haand. Fru Orlandini havde jo fulgt Grevinden af Albany i Vognen.

Gehegan red til Rom i Galop. Karl Edward kørte til Firenze under Rufferen Guidos og hans Venners kærlige Bevogtning.

XII.

Paa paveligt Territorium modtog en af Eskorte ledsaget Vogn med fire Heste for Køretøjet fra Firenze ved et Holdsted.

Kusk og Tjener bar det stuariske Livrée. De bevæbnede eskorterende havde et soldatermæssigt Udseende og stak af mod dem, Alfieri havde lejet, thi de var dem af Guidos Bande temmelig lige.

En Herre i halv gejstlig Dragt med sort og hvidrandet Bladkrave og polygon Fløjlsbaret stod under Lokandaens Loggia, hvor de visne Klematisrækker daskede nedad eller struttede ud fra de plumpe Søjleskafter uden Fodstykke og uden Kapitæl.

I Morgendæmringen, i Halvtaagen, hvori Bjerge tegnede sig usikkert i Afstand, som mørkere Rids i Skymassen, stod denne sorte Figur stille-spøgelseagtig.

- Grevinden af Albany? spurgte han og bukkede.

- Ja, lød det fra Bukken.

Den sortklædte Mand med Bladkraven saa op mod Bukken, hvor to hvide Hænder holdt Hestene an. Under Kappehætten saa den samme Herre en lang Profil, saa bleg som et Lig. Han skottede gentagne Gange op mod ham.

Tjeneren Andrea skænkede han kun et Øjekast og sagde, henvendt til ham :

- Gode Ven . . . hjælp Hendes Naade og Selskabsdame ud . . .

269

Den blege Kusk blev rød, løftede paa Pisken, men lod den straks synke.

Andrea steg af, aabnede Vogndøren, hjalp Grevinden og Fru Orlandini ud. Han vinkede ad sine fire graa Ledsagere med de gule Læderbælter, "*Mezze spade*" (Hirschffængere) og Pistoler i de mange lommeagtige Hylstre.

De stillede militært, to paa hver Side af den sorte Herre med Baretten.

- Fra nu af alene under Hans Hellighed Pave Pius VI's og Hans Højhed Kardinalhertug af Stuarts Beskyttelse . . . Saa vender den Vogn der tilbage over Grænsen.

Kusken med de hvide Hænder vilde til at stige ned. Hans Kinder gloede som en Rose.

Den sorte Herre gjorde en afværgende Bevægelse :

- Min gode Kusk maa finde sig i ikke at tage Afsked med sin Herskerinde. Hvis den samme Kusks gode Vogn kører videre ad Rom til, har jeg en Arrestordre til ham og Tjenerskabet.

Grevinden kom ind under Loggiaen. Hun skjalv saa Rejsekaaben dirrede. Fru Orlandini greb hendes Haand og klemte fast om den.

Kuskens Haand klemte om Tømmerne. Han borede Neglene ind i Bagen paa sine Hænder.

Den sorte Herre saa Grevinden og Kusken veksle et Blik, hvor al Verdens Smerte syntes sammentrængt. Netop da rødmede det fra Øst, og Solen stod ildrød med den halv blodrøde Cirkel over Bjergtoppene.

Kusken sagde paa Engelsk :

- Forklaret staar Du i rødgylden Glans, mit Livs Skat, min Sol, min Morgenstjerne! Lev evig vel . . . Jeg skal mindes Dig med Taarerne i Dine Øjne i Afskedstimens Rosenlue . . . jeg sværger, jeg skal befri Dig!

- Undskyld . . . vil Deres Naade stige ind i Hans Eminenzes og kongelige Højheds Vogn . . . Deres ærede Kusk maa saa hilse paa sit Engelske Hans kongelige Højhed, Greven af Albany, fra hans elskede Broder, Kardinalhertugen af York . . . God Morgen, hvidhaandede Kusk! . . .

Blidt, men myndigt drev han Grevinden og Fru Orlandini ind i den store Kardinalkarosse. Han saa bag Grevindens Slør, hvor bitterlig hun græd.

Karrossen gik mod Syd.

Den florentinske Vogn fór afsted i Galop mod Nord. Kuskens 270 Kabuds var faldet ned fra Hovedet. I den vilde Fart flagrede hans guldrøde Manke vildt i Vinden, mens han slyngede Forbandelser ud og knaldede med Pisken, saa Ekko rungede fra Bjerg og Dal.

Den store Karrosse i Hængefjedrene kendte Grevinden godt igen. Hun havde mange Gange set den, mens hendes Mand i de første Ægteskabsaar holdt sit parodiske Hof i Rom, indbød til Soiréer, hvor ingen kom, og han saa sad i en stor Sal muttersene, skældte sin Gemalinde ud og drak sig fuld.

Dette bugede store Dyr af en Kardinalkarrosse!

Vidt skrævede Hjulene paa det bredsporede Uhyre. Bugen bovnede ud til begge Sider som paa en drægtig Bøffelko. Fadingen var forgyldt, men Forgyldningen havde i Aarenes Løb faaet en Tinte hen imod spanskgrønt. Saa drev den af, fedtet af Væde, som om den svedte lig de højbenede fire Heste.

Dvask gloede de bag Hovedstolene. Ak - hvor anderledes lynede ikke Øjnene paa Grev Alfieris Heste med de fine lyserøde og sorte Hove, brune og lyseblaa Øjne, alt efter deres fint striglede Krops Lød?

Vognrummet var meget stort. Det var fuldt af alskens Lommer i det polstrede graa Klædesbetræk. Grevinden saa tavs paa al Ting. Det i Rynker samlede Tøj om Knapperne i Polstringen blev i hendes Øjne til smaa sure og drillende Dværgefjæs, der grinede ondsksfuldt mod hende.

Adspredt hørte hun paa, hvad Fru Orlandini pjadrede op med, alt mens samme Dame undersøgte de mange Vognlommer og bragte en fed Kapun, en Fiasco rød Velletrivin, en Fiaschetto rødgul Montefiascone, Mandariner og tørrede Figener som Bytte fra sine Forskninger.

Da Grevinden med distræt Hovedrysten afslog, hvad hun bød, tog Fru Orlandini for sig af Retterne. Hun saa, at Grevindens brune Øjne stadig blev beduggede af den ene Taarekugle efter den anden. Saa græd hun lidt med, greb Grevindens Haand, kælede for den som for en Kattekillling, lagde den saa mod sin Barm, der svulmede af sanselig Begær og uovervindelig Sundhed. Men alle Forsøg paa at faa en Samtale i Gang glippede. Grevinden tyssede paa Fru Orlandini, thi foran dem bevægede Betrækket sig hvert Øjeblik, og forskellige umiddelbare Livsytringer som Gaben, Hosten, Nysen o. s. v. røbede, at der foran det egentlige Vognrum var en Slags Karnapkupé, hvori den sorte Herre med den mangedekantede Baret havde sit Ophold.

Mens Vognen fra Firenze havde bevæget sig i Galop, hvor 271 Vejen gjorde det muligt, drev denne Kardinalkarrosse med de højbenede, stive Heste langsomt frem, som om den tog Del i et Ligfølge.

Dagen hældede, da Sankt Peters Kuppel med de mægtige svungne Linjer tegnede sig i Taagen over den brune *Campagna di Roma*. Røg steg op fra Hytter, hvis Omrids knap skimtedes og snoede sig dorsk og langsomt horizontalt ud til Siden fra Skorstenene, bovnede lidt ud, trak sig lidt sammen, gik fra skident lyseblaat ud i skident rødbrunt, smeltede endelig sammen med Jordbundens herskende Farve, forsvandt saa.

Da Karrossen endelig hoppede paa Brolægningens toppede Sten i *Via Flaminia*, mens de store Baghjul sukkede af Overanstrængelse, var det helt mørkt. Grevinden saa ikke Porta del Popolo, men hørte Vognens Rumlen blive hulere og stærkere, da de kørte ind under dens genlydende Hvælving, anede ved de faa Lygters Skær *Piazza del Popolo*, sluttede efter Drejningen til venstre, at de slog ind i *Via Babuino*, saa nogle Trin af den spanske Trappe, skimtede Propagandakollegiets Façade ved de Trappen flankerende Lygteskær, tænkte: Saa nu gaar vi ind i "*Via due macelli*". Hun greb ivrig til disse ligegyldige Indtryk for et Øjeblik at slippe løs fra sin alt overvældende Sorg. Men saa slugte Mørket Sporsansen. Saa anede hun ikke, hvad det var for krumme Gader og Gyder, Vognen skrumpede igennem, og sank hen i dump Selvopgivelse.

Endelig holdt Karrossen stille med et Ryk, saa det knagede i Fjedre og Hjul; Ruffet rystede ved, at en Mand steg ned og holdt sig ved noget.

En Klokke ringede. Et Lys saas højt oppe.

- "Stuarda", sagde den sorte Anfører for Eskorten.

- Har forstaaet! Lød det fra Lugen.

Vogndøren blev aabnet. En Tjener hjalp Grevinden ned. Fru Orlandini vilde følge efter.

- Kardinalen har forbudt, at De tager ind i Klostret, Signora, lød en Stemme . . . Men der er bestilt Værelse til Dem i *Albergo di Firenze, Via Mercede*, hvortil Vognen nu vil føre Dem hen.

Grevinden af Albany forsvandt gennem den lave Dør paa den mørke Mur, og Vognen rullede videre.

XIII.

Det gik anderledes til end hos *le Bianchette* i Firenze.

Det var ikke en Abbedisse eller Priorinde, som kom den asylbenaadede Grevinde i Møde. En Konvertitsøster, lang og tynd, om hvem det sorte Slør og den snævre sorte Dragt hang som Klædepjalterne om et af de Træstativer, som tjener til Fugleskræmsler i Vinmarkerne, stod i den rødflisede uoverseelige Korridor og nikkede surt til Fyrstinden. Hun holdt en kort Voksstabel i en rød, runken Haand. Dens Neglerødder blev synlige under den lave Flamme.

Hun gav en Lyd fra sig som en gnaven Kusk, der vil muntre sit Øg i Gang, gik med sin sviftende og dryppende Voksstabel gennem lange hvidkalkede Gange.

Saa standsede den lange Nonne foran en Dør, hvidkalket som Væggene, bøjede sit Hoved ned mod Nøglehullet. Flammen oplyste et langt Ansigt, hvor Hage og Underkæve stod længst frem, hvor en tynd flad Næse stod langt tilbage, tog ud under sit Forklæde et Knippe store Nøgler, stak en af dem i Nøglehullet. Hun vred og vred, opmuntrede Nøglen med samme Lyd, som hun før opmuntrede Grevinden med, men Nøglen fik ikke straks Magt med Laasen. Hun syntes at blive arrig. Hun rev og sled. Endelig tog Nøglen en Klump trasket og raaddent Træ med. Træet faldt i Stumper ned paa de røde Fliser. Laasen peb som en Kattekillling, men lystrede ikke endnu Nøglen. En ny Klump Træ faldt ud, saa der blev et ret forsvarligt Hul i Døren. Saa gik den op, mens Hængslerne klynkede og skreg.

En lang smal Celle med utrøstelig hvidkalkede Vægge og Loft. En lille Seng med et hvidgult Uldtæppe. Under den grinede en plump buget Kammerpotte.

Ved sin Stabel tændte Konvertiten et kort tykt Vokslys i en klodset Lerstage, der stod paa en lille Hylde over et umalet Vaskebord, prydet med et skaaret Vandfad og Vandkande.

Grevinden maatte kæmpe med Graaden, da hun saa dette Rum.

En stor forfalden Lænestol, med Armene ombundne med Sejlgarn for at støtte deres Brøstfældighed, gav hende en ganske lille Smule Trøst.

Den lange Nonne vinkede ad hende ud paa Gangen, førte hende nogle Skridt frem. Grevinden fornåm en Lugt af Suppeurter, Hvidløg og stegt Fisk, saa en bred Dør.

273

- Køkkenet, sagde den lange Konvertit og pegede mod Døren.

Saa løftede hun Haspen af en lille Dør, der kom næst efter Køkkendøren, aabnede, lyste op og sagde :
- Dette Rum er . . . det uundværlige selv for Guds udvalgte.

Hun fortrak ikke en Mine under de fremmulede, opramsede Ord.

- Nu maa I gaa i Seng som jeg. Jeg har faaet Dispens for at modtage Jer.

- Hun siger I*) til mig, tænkte Grevinden og rødmede af Harmen.

Konvertiten forlod hende. Grevinden kastede sig paaklædt paa sin Seng, sov ikke, gennemblødte sin Hovedpude med Taarer.

Den skønhedstørstende, kælnende Kvinde med det bløde, fra Top til Taa med Omhu plejede Legem vilde ikke klæde sig af. Hun havde en Fornemmelse af, at disse Blaargarnslagener vilde rive hendes nøgne Fødder hudløse, disse skønne Fødder, som hendes Digter-Elsker havde varmet ved sit Hjærte og med sine fine varme Hænder. Det raa Uldtæppe stank som et Faar.

- Ak, Ursulinerinderne er jo de Nonner, som opdrager uvorne Børn . . . nu forstaar jeg . . . Saadan skal jeg behandles . . . det er min Pønitense, mener min kære Svoger . . .

Hun tænkte paa de lyse Sale i Palazzo Albany . . . og hun tænkte først og fremmest paa sin Ven . . . Hun kunde udenad, hvad han havde skrevet, søgte i sin Erindring nogle bløde, ømme Ord, der kunde lyde dulmende i den søvnløse, fortvivlede Nat, fandt ingen og sukkede :
- Hvorfor, Vittorio, har Du ikke et kærligt, et sødt Ord i al Din storartede Poesi? . . . Du kalder mig Din Musa . . . hvorfor er Din Digtning haard og streng . . . kold som en Marmorstatue?

Grevinden søgte og søgte, fandt intet og græd igen.

Temmelig tidlig om Morgenen meldte den store Konvertitsøster Priorinden. Et mandfolkeagtigt Fruentimmer. Selv gennem den løst hængende Nonnedragt kunde man opdage, hvor store og plumpe hendes Knokler maatte være. Det havde ikke forundret Grevinden stort, om hun havde hørt alle hendes Ledemod knage ved hendes Bevægelser eller rasle som de sorte Kugler i det * 274 Uhyre ar en Rosenkrans, som hang nea over hendes Mave. Over de smalle Læber sad en ikke uanselig Knevelsbart.

Mens den store knastørre Haand pillede ved Rosenskransens Kugler, hilste hun stift, og med en Stemmelyd som en tør Hostes sagde hun :
- Signora véd, at hun er under Hans Eminenza Kardinalhertugen af Yorks Beskyttelse og undergivet den hellige Ursulas Regel indtil videre med Hensyn til Gudstjeneste og Spisetider. Kun Dispens med Hensyn til Vinen, hvoraf Signora faar en Halvliter daglig.

Den knap middelhøje Grevinde af Albany med sin fine røde og skære hvide Hud, de fyldige Former, de lange smidige Fingre, naaede næppe til Skuldren paa den grenadérmæssige Priorinde. De saa ikke ud, som de var Varianter af samme naturhistoriske Orden. Man kunde i hvert Fald tro, at de hørte til forskellige Jordperioder.

Priorindens r'er rullede som en Snorke, mens Grevindens lød med den langt svagere Maade at udtale dette Bogstav paa. Priorindens Udtale var haard og skarp, Grevindens lidt syngende, og dog talte de begge Højitaliensk.

Den store Priorindes glansløse Øje sænkede sig ned paa Grevindens hvide Fichu. Uvilkaarlig gjorde hendes Haand en Bevægelse, som om den vilde løfte sig op derimod, forarget over, at den ikke helt dækkede to begyndende svulmende Linjer.

- Er det mig tilladt at læse, min Moder?

- Jeg har tænkt derpaa.

Og af en Lomme, dyb som en Mulepose, halede hun to Bøger op. Den ene var en Bønnebog, den anden en elendig udstyret paa grimt Klatpapir trykt "Den hellige Ursulas og de 11000 Jomfruers Martyrium". Hun lagde dem paa Bordet og sagde, før hun forlod Cellen :
- Der spises i Refektoriet Kløkken ét. Signora véd, at vi Søstre af den hellige Ursulas Orden giver os af med at opdrage unge Kvinder i vor hellige Religions Dyder. Signora vil altsaa træffe en talrig Kreds af disse Børn i Refektoriet og i Korridorerne, men jeg vil bede Signora ikke at tale til dem. De maa kun meddele sig til Søstrene.

Hun gjorde et Korssets Tegn i Luften og gik.

Grevinden forstod vel Braadden i de sidste Ord. Da hun var ene, knyttede hun sin Haand i Luften og sagde:

275 - Hvad der er helligst for mig, min Elskov, det foragter I. Jeg foragter Jeres dumme Bøger.

Hun skubbede hidsig Bøgerne fra Bordpladen ned paa Gulvet og sendte en venlig Tanke til de smaa kælne, hvide Nonner "Le Bianchette" i Firenze og til deres ret gemytlige lille Abbedisse med Uglenæbbet.

Da Madklokken ringede, stod hun i Beraad med sig selv, om hun skulde begive sig til Refektoriet eller blive. Snart hørte hun mange Stemmer ude i Korridoren. Hun krympede sig ved Tanken om at blive Genstand for nysgerrig Begloen og Hvisken og Tisken fra Nonner og Edukander.

Men, mens hun tøvede, gik Døren op, og den Sange Konvertit kom ind og gav sig til at dække Bord.

- Skal jeg spise her? spurgte Grevinden.

- Ja . . . Priorinden vil det saa af Hensyn til de unge Pigebørn, sagde Konvertitsøsteren.

En ny Forhaanelse! Dog den kom næsten som en Lindring.

Et Par Dage sneg sig hen. Grevinden kunde vel frit forlade sit Rum, spadsere paa Gangene og i Klostersgaarden, men hun gad ikke se disse lange Nonner.

Hun frøs, saa Tænderne klaprede i Munden paa hende. Hun følte Stengulvet som en Isflage under sine Fødder, tilbragte derfor den meste Tid i Sengen. Hun skrev i Tankerne Brev efter Brev til sin Ven, græd tidt af Længsel, drømte om, at hendes Husbond mishandlede hende i Drukkenskab, fandt paa Fantasilege i sine lyse Øjeblikke, som f. Eks. hun vuggede sig ind i den Forestilling, at hun og Vittorio Alfieri paa to herlige Heste fór gennem dejlige Egne, stod af og gik ind i Søjlehaller af hvidt Marmor, hvor han reciterede Scener af sine Tragedier, mens hans klangfulde Røst fyldte Rummet fra Apsis til Skibets Ende, fra Kuppel til Mosaikgulv som et mægtigt Orgel.

Rejste Trodsen sig, saa sagde hun for sig selv Steder af Voltaire, der spottede Kirke og Præster, bebrejdede sig det bagefter som en Synd, ikke fordi hun holdt af Satirens Genstand, men fordi Alfieri ikke led Voltaire.

Hendes af Naturen lette Sind var ved at vinde Sejr. Hun naaede saa vidt, at hun morede sig over sin grimme Opvarterske.

XIV.

Ja, hun brast endog ligefrem i Latter, da denne store magre Kvinde, som Grevinden efterhaanden havde fundet lignende en mager Bøffelko fra den romerske Kampagne, traadte ind i hendes Celle en Dag sent paa Formiddagen og gjorde et Forsøg paa at neje og glatte sit tvære Ansigt ud i et høfligt Smil. Det lykkedes hende bedre at faa sig gjort stram som en Korporal, der bringer en overordnet en Rapport

- Signora, sagde hun. Man kalder Dem ned i Taleværelset . . . Der er en Kardinal, som vil tale med Dem.

Grevinden af Albany skælvede let. Hun vidste, at denne Kardinal maatte være hendes beskyttende Svoger Henry, Hertug af York.

Grevinden gjorde et Slags Toilette: tog en sort Atlaskeskjole med storfigureret Brochering paa; hendes hvide Arme svømmede i Kniplinger i de rummelige Ærmer.

Aldrig saa snart var hun kommen ind i Korridoren, før en venlig midaldrende Dame i moderne Dragt smilende kom hen til hende, og en Stemme, saa blød som Olje, sagde paa Fransk :

- Kære Grevinde, fra i Dag er jeg knyttet til Dem; jeg er Madame de Marzan, den franske Ambassadesekretærs Ægtefælle. Den kære Kardinalhertug har sagt, at jeg skulde være Dem en Smule til Selskab her, og at han har en Vogn til Rede for Dem hver Dag, som skal hente Dem paa denne Tid, og saa kører vi to ud sammen . . . De er lige saa sød og yndig, som da jeg for et Aar siden havde den Ære at hilse paa Dem i Firenze.

Hun tog en Buket Roser ud af sit Brystfichu og hæftede dem i Grevindens. Hun lagde en fin blød Haand paa hendes Hals. Grevinden fornåm en Lindring ved Tanken om Abbedissens Knokkelhænder. Det var længe siden, hun havde følt en blød Haand kærtegne sig.

- Man har behandlet mig skrækkeligt her, sagde hun med Taarer i Øjnene.

- Min kære Grevinde, det er kun de tre første Dage, at enhver Gæst fra "Verden" skal sættes paa en Art Pøniten. Deres gode Svoger tænker venlig paa Dem. Efter et Skriftemaal for Monsignore Lascaris vil Deres Sager blive helt anderledes ordnede.

- Men jeg vil ikke skrifte.

277

- Naa, De er Filosof som jeg. Men hvad . . . har ikke den udødelige Voltaire baade skriftet, kommunikeret og bygget Kirker?

- Det var hans Svaghed.

- Nej, tillad mig! Det var hans Styrke. Monsignore Lascaris kender Verden og vil ikke gaa Dem paa Klingen. Har De læst Latin, Naadige?

- Og glemt det igen.

- De kender dog vist den Sætning: *Mandus vult decipi, decipiatur ergo!**)

- Men jeg vil ikke bøje mig for Verden, sagde Grevinden og indtog uvilkaarlig en Stilling, som Alfieri plejede at indtage, naar han læste en heroisk Replik: tilbagekastet Hoved, den højre Haand strakt vandret ud i Rummet, venstre Fod sat langt foran den højre.

Madame de Marzan greb den fremstrakte Haand, klappede den og sagde :

- Bravo, Grevinde . . . i mit indre bøjer jeg mig ikke, men (her gik hendes Tale over til Hvisken) men, naar den store Voltaire udvortes maatte bøje sig for Præsterne, som han forhaanede, og det paa den genfiske Republiks Grund, saa kan nok vi stakkels Kvinder være bekendte at gøre det, naar vi lever i Præstedømmets Hovedstad, det hellige Rom . . . Men Kardinalen venter. Jeg skal vise Dem, hvor Parlatoriet er.

Hun tog Grevindens Arm, førte hende gennem en bredere kortere Korridor, der krydsede den lange smalle, hen til en bredt omrammet Dør, bankede og efter et "*Avanti!*" indefra, drejede hun Nøglen, lod

Grevinden gaa ind og blev selv udenfor.

Et højt Rum med skidengraa Limfarvemaling og en Masse Træsnit i sorte Rammer med Emner fra Bibel og Legender paa Væggene. Et langt Bord og nogle højryggede læderbetrukne Stole.

Paa en af dem sad en middelhøj Herre med den purpurrøde Kardinalskalot paa Hovedet. Hans Ansigt var lille, Trækkene ikke synderlig markerede, Næsen uden Form. Et Par brune, tomt venlige Øjne var det eneste, som gav lidt Liv i det runde, jævnt fede, gullige Ansigt.

Han var i daglig Dragt (*di corto*): i sort Silkesoutanelle, der naaede nedenfor Knæene. Under den stak de purpurrøde * 278 Strømper over de temmelig tykke Smalben og de begyndende Lægge frem.

Det var Hertug Henry af York, Kardinalen af Stuart.

Et Stykke bag hans Stol stod en ganske ung Monsignore i en lignende Soutanelle som Eminenzen, men hans Kalot var sort og hans Strømper violette. Det var en usædvanlig smuk ung Mand: en stejl lige Profil, en lille, ganske fint bøjet Næse, en blød udtryksfuld Mund, et Par store klare, koldt og skarpt forskende brune Øjne.

Kardinalen rakte sin lille, hvide Haand med den tindrende Bispering paa Pegefingeren hen mod Grevinden.

Hun kyssede flygtig Ringens Plade. Hun kunde ikke faa sine Øjne fra den unge Monsignore, hvis Blik, der syntes at se alt uden at fæste sig paa noget bestemt, øvede en Slags magisk Virkning paa hende. Under hele det paafølgende Ordskifte søgte Grevindens Øjne hyppigere den unge Monsignore end Kardinalen.

Hans Eminenza og kongelige Højhed rømmede sig og sagde paa Fransk :
- Altsaa velkommen, min kære Søster! Ja, jeg har jo skrevet til Dem . . . og har skikket Fru de Marzan, som jeg vidste De kendte, forud for at hilse paa Dem. Jeg holder mig til mit Brev . . . Ja, nu er De under min Beskyttelse næst efter Guds og den hellige Faders . . . hm! . . . hm!

Han vendte sig om mod Monsignoren og sagde paa Italiensk, som han betjente sig af, hver Gang han tiltalte ham :

- Erindrer Du, min kære Consalvi . . . det er min Sekretær, kære Søster . . . mit Barn, min højre Haand . . . ikke sandt, min Ercole . . . som Gud sikkert vil bevare til den hellige Kirkes og dens Styrers større Glorie . . . Monsignore Lascaris kan jo godt blive min kære Søsters Direktør?*)

- Deres Eminenze erindrer, at Frater Simone af Prædikeordenen skrifter Nonnerne . . . lød den unge gejstliges Stemme klar som de kolde klingrende Toner af en Krystalklokke. Men for en Asylgæst af den naadige Dames Rang kan en Dispens let gives og forsvares.

- Naa, ser Du, min Ercole, jeg havde jo Ret; jeg vidste det jo nok, sagde Kardinalhertugen og nikkede vel tilfreds med sig selv. Jeg vidste jo, jeg havde Ret . . . Altsaa, kære Søster, saa snart De har udøst Deres Hjærte og bekendt Deres Synder . . . * 279 vi har desværre alle meget at bede den guddommelige Barmhjærtighed om Tilgivelse for . . . saa bliver denne foreløbige lette Pønitenens hævet, og De bliver installeret som min i Herren salige Moder Dronningen, hvis Sjæl jeg stadig beder for, og som elskede dette Kloster . . . ikke, min Ercole? . . . Monsignoren bukkede.

- Ser Du, jeg havde Ret, sagde Kardinalen . . . Vil saa min kære Søster bestemme en Dag, saa vil Prælaten, Monsignore Lascaris, som baade taler Engelsk og Fransk, møde i Klosterets Kirke . . . Der er jo en bekvem Konfessional . . . ikke, min Ercole?

Monsignoren bukkede.

- Ja vist, ja vist, min Ercole Consalvi, og den, hvori min i Herren salige Moder, Dronningen af England, skriftede, det var jo den med de forgyldte Rosetter over Dørene og med de to Pilastre med gyldne Kannelurer . . . Naa, saa det har Du glemt, min Søn . . . Der var min Hukommelse bedre end Din . . . Men maaske er Du for ung til at have kendt den højsalige Dronning . . . Ja naturligvis, min Søn . . . Ja vist . . . ja vist . . . Men De siger intet, min kære Søster . . . Lad ikke Fortvivlelsen røve Dem Deres gode Forstand og oplyste . . . hm . . . Aand . . . Hm . . . Man har altid sagt, at De havde megen . . . hm . . . Aand.

Kardinalen sagde paa Latin til Monsignore Consalvi :

- Maaske skulde Du lade os alene, min Ven . . . giv Priorinden mine Befalinger med Hensyn til min Svigerindes Behandling herefter, og lad hende tale fortrolig med mig . . . Naturligvis skal jeg siden tale nærmere med Dig, min Herkules . . . Gud ledsage Dig, til vi ses.

Monsignoren kyssede Kardinalens Haand og gik ud. Grevinden vidste ikke ret, om hun var glad eller bedrøvet over hans Bortgang. Kun følte hun sig friere og dristigere, da hun ikke følte dette faste, kloge,

kolde Øje ruge over sig.

Hun, som ellers var saa blid og kælen, var uhyggelig til Mode ved denne gejstlige Kælen i de kirkelige Magnaters Tale. Hun var kommen ud af Vane med den.

- Nu taler vi fortrolig, kære Søster, sagde Kardinal Stuart paa Fransk . . . De maa, hvis De vil vinde Sykmpathi og overvinde den Indflydelse, min ulykkelige, forvildede Broder har ved sit Navn og sin kongelige Ret, gøre ydmyg Bod.

280

- For hvad skal jeg gøre Bod? spurgte Grevinden. Hendes store blide Dueøjne blev fastere og koldere.

- Er vi ikke alle Syndere? sagde Hertugen af York . . . Nu, min Søster . . . der er virkelig ikke noget ydmygende ved at nedlægge Synsbekendelsen i Skødet paa en kærlig og tavs Præst . . . Og Kirken véd jo at skelne mellem . . . mellem oplyste Mennesker af Stand og . . . og . . . Mennesker af Pøbelen . . . uvidende og simple Personer.

- Hvad ønsker min Broder, at jeg skal gøre?

Kardinal Stuart løftede Pegefingeren med Bisperingen paa, venlig truende :

- Min kære Søster har nok glemt sin Børnelærdom . . . Ak ja, kære Barn. De er opdraget nærmest paa Fransk; og i Frankrig breder Hedenskabet sig Dag for Dag. Der er ikke Tale for Deres Vedkommende om *fletus, auditio, substratio* og *consistentia*, her er Tale om, at De gennemgaar de tre Akter i Ponitensen: *Contritio cordis* . . . naa, vi Syndere har jo alle sønderknuste Hjærter, *confessio oris*, den diskrete Bekendelse for en diskret og forstaaende Skriftefader som Monsignore Lascaris . . . og . . . ja, *satisfactio operis* . . . der vil jo i Henseende til min kære Søsters ikke glimrende pekuniære Stilling ikke blive fordret mere end f. Eks. for et halv hundred Scudi Lys til Ursulinernes Kirke . . . Det bliver det hele. Lad os ikke tale videre om *det!*

Grevinden løftede sit blond-lokkede Hoved, sin fine lille Næse stolt op mod Kardinalens værdig-venlige Ansigt og tankeløse Øjne og sagde :

- Det bliver altsaa en Ceremoni?

- Hvorledes, min Søster?

- En Ceremoni som ved en Kur ved et eller andet Hof? Thi jeg er slet ikke sønderknust i mit Hjærte. Det er ingen Synd, at jeg ikke har kunnet udholde at leve med en drukken Mand, der pryglede mig. Men jeg er fortvivlet og rasende over, at man vil forbyde mig at følge mit Hjærtes Trang; det er mig umuligt at fortælle Monsignore Lascaris . . . ikke en Gang Paven selv, hvad der foregaar i mit Hjærte . . . men Lys skal jeg gerne give, om De vil, for tusind Pjastre.

- De forivrer Dem, min kære Søster . . . sæt Dem og lad os tale videre! De tror jo dog paa Gud?

- Ja. Men ikke paa Kirkens Gud.

- Hm . . . hm . . . hm . . . Paa Jupiter . . . hvad? Ha, ha, ha! Unge Barn! Eller paa Amor, hvad?

281

- Nej, paa den Gud, der aabenbarer sig i Videnskabens Forskning.

- Naa-aa . . . Ja, men Theologien beviser jo netop den treenige Guds Tilværelse . . . beviser alt, hvad Kirken og Biblen lærer . . . En af vore Landsmænd i længst forsvundne Tider . . . ja, det er mere end 600 Aar siden, at den hellige Anselmus, Ærkebisp af Canterbury i sin herlige *Cur Deus homo?* og i sit dybsindige Skrift: *De conceptio virginali et originali peccato* ved Hjælp af Argumenter, tagne fra Hedningernes største Filosof Aristoteles . . . hm . . . hm . . . klart beviste, at . . . at . . .

Kardinalen hostede, klappede sig selv under Hagen, kløede sig bag Øret . . . Det faldt ham lidt vanskeligt at samle Erindringer fra sine theologiske Studier i de unge Dage, da han maatte pine sig igennem dem for at opnaa Purpuret.

- Beviste . . . at . . . vedblev han, mens hans Hage hvilede i hans Haand . . . beviste klarlig, at . . . vore Synder maatte og kunde restaureres ved Gudmenneskets Offerdød . . . og det var den samme Anselmus (Kardinalen knipsede med Fingrene af Glæde over at kunne huske mere endnu) . . . det var Anselmus af Canterbury, som tvang Roscelinus af Compiègne paa Synoden i Soissons til at tilbagekalde den fordærlige Lære om *res ante nomina* . . . Jo vist . . . jo vist . . . Skulde min Hukommelse svigte mig, saa kalder jeg paa Monsignore Consalvi.

Før Grevinden havde gjort Bekendtskab med Alfieri, havde hun været en ivrig Disputatrice og Forsvarer af de nyere Ideer, navnlig naar Franskmand af den moderne Retning og gamle konservative Italianere eller engelske Jakobiter mødtes i hendes Salon. Men hendes Ven interesserede sig ikke stort for theoretiske

Undersøgelser, og, da de vare komne i et intimt Forhold, sagde han tidt :

- Bliv aldrig Pedant, min Luisa!

Nu følte hun, at hun maatte tage Kampen op med Kardinalen af Stuart, der synlig og hørlig maatte grave lidt møjsommeligt i sin Hukommelse for at hale sin Lærdom frem, en Lærdom, som Grevindens Læsning af Voltaire havde lært hende at se ned paa, uden at kende den. Spillede Kardinalen sin Anselmus ud, saa skulde hun nok stikke det Udspil og tage Stikket hjem, mente hun.

- Undskyld, min Broder, jeg mener i al Ydmyghed, at England i den nyere Tid har frembragt en Mand, der rager en Del op over den gamle Ærkebiskop af Canterbury.

282

- Saa-aa-aa? sagde Kardinalen, lod sin Haand glide over Panden, rystede paa Hovedet og mumlede :
- Jeg véd aldeles ikke, hvem min Søster mener.

- Sir Isaac Newton, svarede Grevinden, løftede Hovedet og saa stolt paa sin Svoger.

Kardinalens gullige Kinder blev teglstensrøde. Han fór op fra Stolen med en Voldsomhed, som forstyrrede hans Purpurkalot en Smule i dens faste Stilling.

- Om ham véd jeg kun, og jeg vil ikke vide mere om ham, at han var en Mathematiker og at han som Medlem af det dumme Underhus, der har været vor Slægts og vort Lands Ulykke . . . véd De det, min Søster? . . . han stemte for vor højt elskede Bedstefader Jakob II's Afsættelse.

- Derfor kunde han jo nok være en stor Filosof og Fysiker.

Kardinalen grundede lidt og sagde :

- Ja-a-a. Men, om han end kunde udregne, hvor dybt Atlanterhavet og Middelhavet er - har han kunnet frelse en Sjæl?

- Jo, min kære Broder, svarede Grevinden. Vor Sjæl frelses ved at frigøres for Overtro, ved at lære at kende de Verdenslove, der styrer den store Verden, hvoraf vi kun er smaabitte Dele.

- Vogt Dem, vogt Dem, min Søster! I Deres Ord hører jeg Ekko af de Kætters Tanker, som jeg lærte at bekæmpe, mens jeg studerede Theologi.

Kardinalen rejste sig, gik en Stund op og ned ad Gulvet, strygende sin Hage med sin Haandhuling. Han mumlede :

- Og De, min Søster . . . den legitime Dronning af England . . . ? De beraaber Dem paa denne Isaac Newton, som stemte for den i Himlen ved Guds Naade mere end salige Jakob II's, Martyrens, Afsættelse!

Han slog over i Italiensk og raabte ud gennem Talegitret :

- Min Ercole, kom herind! Ercole Consalvi!

Monsignorens smukke Ansigt og ungdommeliggratiøse Skikkelse viste sig.

- Min Hercule, sagde han paa Fransk, vis nu Din Plejefader, at Du er, hvad jeg véd, Du er en lærd ogsaa i mathematiske Sager. Min kære Søster mener, at Isaac Newton, denne hannoveransk sindede Matematikers Opfindelser eller Opdagelser kan føre hende til Salighed. Lad os høre Din Mening, kære Hercule!

283

Kardinalen lo godmodigt, klappede sin Protégé paa Skulderen, satte sig ned, gabede let under sin Haandflade. Han beredte sig paa en theologisk Disputation af dem, han saa tidt havde overværet, naar han i Egenskab af Biskop i Frascati overværede Kollegiets Eksaminer eller Disputereøvelser, hvori hans "Ercole" fra sin Barndom havde ekscelleret

Monsignore Consalvi kneb sine fine Læber sammen, syntes ikke synderlig glad ved at blive udstillet som theologisk Probérhingst.

- Hvis den naadige Dame vil sige, hvad hun mener, sagde han med et galant Buk.

I Øjeblikket vidste Grevinden ikke, hvad hun skulde sige. Hvis den smukke unge Monsignore havde koketteret lidt med hende . . . men han var klogere end som saa . . . hans smukke Hermeshoved sad saa ubevægeligt som en Statues; hans Øjne søgte ikke Grevindens.

Kardinalen rømmede sig nogle Gange under den paafølgende Pavse, blev utaalmodig over, at det trak ud med Hanekampen. Han maatte da se at faa Grevinden hidset op :

- Min kære Søster vil ikke skrifte . . . vil vel heller ikke bede . . . synes at have tabt Troen paa Gud.

Grevinden var naiv nok til at blive ivrig :

- Nej, nej . . . raabte hun. Nej. Newton har vist mig Vejen til Gud. Han har bevist, at ethvert Legeme her paa Jorden higer mod Jordens Midtpunkt, og at det er den Lov, der styrer hele Verden. Solen er det store Tiltrækningscentrum for hele Planetsystemet, og denne Tiltrækningskraft behersker alle de rhytmisk uforanderlige Baner.

Med store Øjne saa hun paa Monsignoren. Ikke en Muskel fortrak sig i hans Ansigt. De skønne Linjer stod marmorfaste; det brune i Øjet stod i det hvide som var hele Øjet Email.

- Hvad den naadige Dame siger, er mig ikke ubekendt, Eminenza, sagde han med en let Bøjning mod Kardinalen.

- Mig ikke heller . . . ingenlunde, sagde Kardinalen. Men hvad hjælper det min kære Søster til Bøn og til Skrifte?

Grevinden svarede rask :

- Jeg ser op mod Solen, jeg ser paa alt skønt paa Jorden; jeg ser paa den store Varme- og Lysbringer, paa Stjernerne, de smaa fine, skønne Trøstere i Nattens Mørke, som bebuder os det store Lys i Øst næste Morgen . . . Det er min Bøn at søge Guds Øje i hver Lysflamme.

284

- En underlig Bøn! Hvad, min Hercule? sagde Kardinalen med et overlegent, nedladende Smil.

Monsignoren glattede Silken ud over sine Knæ og sagde :

- Med Eminenzas Tilladelse . . . Det er udmærket, hvad den naadige Dame siger. Det er ganske rigtigt, at Videnskaben ved at paavise den almene Attraktion bidrager til at samle Mangfoldigheden ind under Enheden, og Universets Enhed er jo Gud. Videnskaben vil jo vide, at Solen er underlagt et større System, at den atter tiltrækkes, ligesom den tiltrækker Planeterne og det Klodesystem, som er den underlagt. Videnskabernes Fremgang forflytter stadig Midtpunktet, mangfoldiggør Stjernesystemerne. Det er Videnskabens Vandring mod Gud, et Bevis paa Salmistens Ord: "*Qvo ibo a spiritu tuo, et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in coelum, tu illic est, si descendero in infernum, ades**". . . . Der er noget, som hedder Perturbationer . . . Ja det er, om Deres Eminenza og den naadige Dame vil, et Udslag af en Slags fri Vilje. Thi Gud giver Menneskene fri Vilje, mens hans Styrelse staar over den fri Vilje . . . den har et vist Raaderum, en Slags Protest, ligesom Himmellegerne har det gennem de Perturbationer, de udøver paa de almene Baner . . . Newton har gennemvandet Verdensrummet, har fundet den samme Gud, som Aabenbaringen har givet . . . og jeg husker, at han har lovprist ham . . . har endt sin Gerning som Apostelen Paulos sine Tankeudviklinger med en from Dokologi. Hvad den naadige Dame siger er ikke hæretisk. Kirken anerkender den Videnskab, der beviser dens Trossætninger.

Grevinden udbrød :

- Men Kirken har forfulgt nogle af disse Opdagere. Paven lod Galilei lægge paa Pinebænken og tvang ham til at indrømme, at Solen løb, og at Jorden stod stille. Men, da de løste ham, raabte han: Jorden bevæger sig alligevel.

Monsignoren trak let paa Skuldrene.

- Et ubevist og ubeviseligt Sagn. Men, selv om det var sandt, at Galilei blev pint, saa viser det jo kun, at selv Kirkens Fyrster er ufuldkomne og syndige Mennesker, at Paven ogsaa er et Menneske, som kun er ufejlbarlig, naar han, inspireret af den hellige Aand, afgør Trossætninger . . . Har han ladet Galilei pine, saa har Gud krævet ham til Regnskab . . . en Pave er * 285 ansvarlig for Gud lige saa vel som den ringeste Synder . . . Desuden . . . en Sandhedssøger maa dog glæde sig over Martyriet Sagde ikke de gamle Kristne, der pintes af Nero Decius og Diokletian: *Sangvis martyrum semen ecclesiae**. Tornekronen er ædlere end Lavrbærkransen . . . Ja, det er Guds Børns Hemmelighed, for Jøderne en Forargelse, for Hedningerne en Taabelighed.

Grevinden havde stirret paa Monsignoren og næppe hørt, hvad han sagde. Men denne rolige, klare Røst, denne Stilhed i hans Væsen, denne Færdighed i Afleveringen af en Slags Lærdom betog hende.

- Naa, hvad har De saa at sige, min Søster? spurgte Kardinalen med Armen om Halsen paa Monsignore Consalvi.

Grevinden havde intet Svar ved Haanden.

Kardinalen rejste sig :

- Saa Farvel! Gud være med Dem, min kære Søster! . . . Saa kommer Monsignore Lascaris og taler med Dem . . .

Kardinalen og Monsignoren gik.

Da Grevinden kom ud paa Gangen, modtog Priorinden hende og tog hendes Haand. Priorindens Haand var tør som Træ, ru som en Fil. Men hun ledsagede Grevinden til et andet Rum. Der var en køn Seng med hvidt Omhæng. Der var Tæppetøj paa Gulvet og op paa Væggene, i Støttehøjde, to Lænestole, En Varmedunk havde mildnet Kulden og Fugtigheden.

Priorinden sagde intet, men gav Grevinden et knastørt Kys paa Panden, inden hun forlod hende.

XV.

En Dag traadte Madame de Marzan og Signora Orlandini ind i Grevindens nu ret hyggelige og komfortable Celle.

De lo begge i Takt, men dæmpet, tyssende ad hinandens Latter forud og tyssende paa et muligt Udbrud af Grevinden.

*
- 286

- Monsignore Lascaris kommer. Deres Majestæt maa ned i Kirken, sagde Madame de Marzan.

- Og Deres Majestæt skulde se, hvor det er en smuk Mand; og han er morsom. Hans Slægt stammer, som De véd, fra Grækenland, som Grev Alfieri jo er saa begejstret for, sekonderede Signora Orlandini.

- Og han er en Beundrer af Grev Alfieris Tragedier, min naadige Dame, sagde Madame de Marzan.

- Kom, gør Dem rigtig smuk i en diskret Skriftemaalsdragt, at Monsignoren kan blive saa meget desto mildere stemt og oplagt til at forlade Deres Synder paa Forhaand uden at kende dem. De skal se, med hvor fin og nænsom en Haand han vil tage paa det hele. Saa lader han gennem Deres Broder Kardinalen den hellige Fader forsikre om Deres ydmyge Anger, saa løser Hans Hellighed de Baand, som binder Dem, saa let, som jeg løser Sløjferne paa Deres Silkeslaabrok. Saa hurtig, *ma chérie?*

I en Fart hjalp de to lystige Damer Grevinden i en sort mat Silkekjole med langt Slæb og draperede et sort Silkeslør om hendes Hoved og Skuldre, saa det kom til at ligne det spansk-milanesiske Dobbeltslør. Over den soltindrende Klostergaard fulgte de hende over til Klostrets lille Kirke.

I Korsgangen til venstre foran Koret stod en ret rigelig forgyldt Skriftestol i Louis XIV's Stil.

Uden for den rejste sig op fra en Straastol en knap middelhøj Mand, klædt i kort sort Atlaskes Præstedragt, med kraftige Lægge i de violette Strømper. Han havde et regelmæssigt Ansigt med smaa, men meget smukt skaarne Træk. Det sortbrune Haar svulmede frem i tætte Krøller under Fløjelskalotten, der dækkede Tonsuren. Han mindede Grevinden fjernt om Abbate Caluso, men syntes hende mindre og koldere.

Han hilste smilende med sine stærke, buede Læber, som en Verdensmand hilser paa en Dame. Hurtigt med en syngende, dyb, men blød Røst, sagde han :

- Min naadige Dame! Min høje foresatte, Hans Eminenza, Kardinalen, Deres elskede Svoger, har sagt mig, at De af et sønderknust Hjærte, som er det første Led i Boden, har villet skride til det andet Led, den mundtlige Bekendelse. Nu vel! Den hellige Kirke er alt for alle efter den hellige Apostel Paulus's Eksempel. En Dame som De - det véd jeg i Forvejen - har 287 ingen plumpe Synder paa sin Samvittighed . . . kun hvad Spanierne kalder nogle "*peccadillos*" . . . Nu vel . . . om De behager, min naadige! Det skal snart være gjort.

Han sprang næsten over Tærskelen til sit Rum i Konfessionalen. Grevinden fulgte ham ind i sit. De to andre Damer satte sig langt nede i Skibet og førte en ivrig, dæmpet Samtale. Hvisken rislede gennem Kirken, dels fra Skriftestolen, dels fra de to konverserende, dels fra en Lægsøster, der paa Filtsko havde listet sig gennem Skibet og nu laa paa Knæ foran Korgitret med Ansigtet trykket mod dets Læderhynde.

Det varede næppe et Kvarter, før den kønne lille Monsignore kom ud, smilende og øjenstraalende og skred ned ad Skibet med sin dansende, lette Gang, hilste Madame de Marzan og Signora Orlandini ved at lægge Haanden paa Hjærtet og bukke, med et Ansigt glad som en Midsommersol.

Lidt efter kom Grevinden, da Monsignoren var ude. Hun nikkede ret lystig til sine Veninder.

- Kan De se, det er en mild Direktør, sagde Madame de Marzan. Jeg er vis paa, Deres Majestæt er ikke bange for at fortælle os den lille Konversation i det forgyldte Skab.

- Nu vel, sagde Grevinden, mens hun for Forsigtigheds Skyld saa sig om i Kirken, og, da hun kun opdagede Lægsøsteren, der endnu laa og mumlede, og som hun var sikker paa, ikke forstod et Ord Fransk, sagde hun :

- Jeg bekendte, at jeg ikke var gaaet flittig i Messe i de senere Aar . . . at jeg havde tænkt mere paa Poesi end paa Religion - at jeg ikke altid med Taalmod havde fundet mig i min vanskelige Gemals Luner og Haardheder . . . ja, saa afbrød han mig selv, absolverede mig, da jeg havde lovet at give 6 Scudi til de fattige og 9 til Vokslys til Santa Ursulas Alter.

- Ja, Monsignore Lascaris er den taktfuldeste og verdensklogeste Prælat, jeg kender, sagde Fru Orlandini. Han tager Sagerne i Skriftestolen sundt, ikke smaaligt. Han er Direktør for Folk, *comme il faut*. Lad Pøbelen og Ignoranterne søge Kapuzinere, maa jeg bede om Dominikanere.

- Man maa indrømme, sagde Grevinden af Albany, at Katholicismen er Protestantismen langt overlegen. Jeg har i min første Ungdom kendt religiøse Protestanter. Men den ene Præst er som den anden. De har Ret, Signora Orlandini, Katholicismen er organiseret som en Hær, Kapuzinerne er det store simple 288 Fodfolk, Dominikanerne er det ridderlige Hestfolk, Benediktinerne er de lærde Ingeniører, Ordenen af Certosa det kraftige Artilleri . . . ja Generalstaben er for Øjeblikket *en congé*, siden Klemens XIV's Bulle "*Dominus ac Redemptor noster*" aflivede Jesuiterordenen.

Ivrig passiarende gik Damerne fra Kirken over i den Buegang, hvortil Grevindens Celle vendte ud.

Da de kom ind i Korridoren, sagde Fru Orlandini, idet hun tog Grevindens Haand og smilede med sine to hvide Tandrækker :

- Nu skal De se, hvor Fromheden faar sin Løn, min naadige Souveræn . . .

- Hvad mener De?

- Hr. de Gehegan venter Dem i Taleværelset med gode Efterretninger fra Firenze.

Grevinden klemte om hendes Haand, skiftede Farve og skælvede.

Hun havde, let og bevægelig som hun var, ligesom faaet sin Kærlighed og Længsel anbragt i et eget Adyton i sit indre, som hun i de sidste Dage kun havde aabnet hver Morgen og Aften. Da havde hun levet med sin Ven, som en troende lever med sin Gud i Morgen- og Aftenbønnen. Resten af Dagen havde Læsning og Samtale verdsliggjort hendes Tanke og derved mildnet Længselens Lidelse, Nu blev hun angst, da hun fra let Passiar og fra en ret munter Ceremoni blev tvunget ind i sin Sjælehelligdom, hvor Alfieris Billede tronede alt overrørende.

Ja vist længtes hun efter et Ord, en Efterretning fra sin Ven som det tørstige Kid efter Kilden, som en Mystikers Sjæl efter Gud, men samtidig vaktet Sorgen og Angesten i hende, da Budskabet fra ham var i Vente.

Fru Orlandini følte, hvor hendes Haand skælvede, hvor den blev kølig og klam.

Hun gjorde et Tegn til Madame de Marzan og sendte hende en spørgende Mine. Den franske Dame forstod hende og sagde :

- Det er bedst at sige den kære Dronning det i Forvejen. Hun var i Stand til at segne for Overraskelsen og Sindsbevægelsen.

Fru Orlandini hviskede Grevinden et Par Ord i Øret.

Grevinden af Albany udstødte et Skrig, saa det lød højt i den ekkogivende Korridor.

Hendes Opvarterske stod ved Døren til hendes Celle. Grevinden tog sig sammen, og denne Anstrengelse fik Sindet til at staa over i Glæde. Hendes Øjne straaledes som ved hendes "*Conversazioni*"*) i Firenze, en høj Rødme farvede hendes Kinder.

- To Herrer venter Dem i Parlatoriet, sagde Konvertitsøsteren.

Damerne fulgte Grevinden ind og hjalp hende til at iføre sig en sorteblaa Fløjelskjole med et stormasket broderet lysegult Fichu, rettede i en Fart paa den høje Frisure, som var bleven lidt trykket af det for Resten ret kokette Bodsslør, satte en Buket i hendes Bryst og i de dunkle Gange, der lugtede af gammel, mulden Hellighed, aandede Violerne fra hendes Bryst en sød verdslig Duft ud, mens hendes fine Fødder gled over de ru Fliser, let, som hun ilede til Bal. Hendes Kjoles Fløjel syntes med livsglad Varme at protestere mod de hvidtede Mure, den knejsende Pompadourfrisur at spotte de raa Loftsbjælker med det sprukne, afskallende Kalkpuds.

Elskovslængsel, tindrende Øjne, Tændernes fugtig smilende Perlerader, ædle Stoffers Pragt, verdslig Skønhed skred trodsende gennem det fugtige og kolde Rum, Askesens og Verdensflugtens grimme

Helligdom.

Konvertitsøsteren fulgte lidt bag efter hende, klodset som en Ko. Det kunde synes tvivlsomt, om den samme Gud havde skabt disse to Væsener.

Man kunde tro, at denne Søsters Knokler maatte knage af Tørhed under Gangen, at hendes mørkegule løse Fortænder maatte rasle, naar hun satte sine brede Fødder i de plumpe Lædersko, fladt, tungt mod de fedtetfugtige Fliser.

I Taleværelset stod Priorinden. Grenaderen havde faaet en Ordre fra den øverstkommanderende om at være saa mild som muligt.

Hun sagde :

- Signora, Hans Eminenze og kongelige Højhed, Kardinalen og Hertugen af Stuart har naadigst tilladt, at De faar en Samtale med to Herrer (hun pegede ud mod Gitteret til den lille Laage, der i et Klosters Parlatorium tjener til Meddelelse mellem Personer af forskelligt Køn). Jeg burde være til Stede, men de Herrer taler jo kun Engelsk, som jeg ikke forstaar. Min Nærværelse er altsaa unyttig . . . Hm! De kommer lige fra Skriftemaalet . . . Hm!

Hun mønstrede Grevindens Paaklædning og lidet hellige Udseende, rystede paa sit store Hoved, trak paa sine tunge Skulderblade . . . hun opgav vist i samme Øjeblik sin Gæsts Sjæls Frelse og * 290 gik ud, mens Rosenkransens store Klumper raslede som en Hestegrime over hendes Mave.

Grevinden ilede hen mod Gitteret. Hun saa sin Vens lange blege Ansigt med de store lyse, forskende Øjne, den hende saa kære, let pudrede, rødlige Haarmanke, som et Sidelys satte Glans paa, saa hans Hoved kom til at ligne et af Palma Vecchios blonde Venezianerhoveder.

Taarefyldte mødte hendes brune Øjne Alfieris blaa taarefyldte. Og hun hørte de Ord, hvormed han havde begyndt de mange Sonetter til hende.

- Min tilbedte Dame, min Musa, mit Liv! men paa Engelsk.

Uvilkaarligt rakte hun Haanden ud. Den stødte mod en af Jerngitterets iskolde Firkanter. Men Alfieri greb hendes Lillefinger, førte den til sine Læber.

Ak, den skønne Haand, hendes Digters Haand, ak, den fine Pegefinger med den blodrøde Agatring, den Finger, som havde ført hans guddommelige Pen!

- Min Digter, min elskede! hviskede Grevinden af Albany.

Hun lo, saa Taarerne syntes at forgyldes af hendes Latter, da hun fik fat i Alfieris to Fingre, som hun kælede for som for en lille Hund. Saa trykkede de Bagen af deres Hænder saa tæt mod hver sin Side af Gitteret, saa de kunde føle den fløjelsbløde Flade. De lo som Børn i en Leg.

Det var to fine, aristokratiske store Hænder, der her maatte besørge hele Elskovsmødet. Et Kys kunde tvinges gennem Gitteret paa disse Hænder.

- Tag Dem i Agt! lød en Røst paa Engelsk fra Forværelset paa den anden Side af Parlatoriet, samme Rum, hvor Alfieri stod. I saadanne Huse som dette er man aldrig sikker. Fordærv ikke det hele, Deres Majestæt og Hr. Greve!

Grevinden saa over Alfieris Skulder Irlænderens sortsmudsede Scapin-Ansigt med den leende Mund og de hvide Tænder. Han fortsatte :

- Jeg hører udenfor Marschtrin af en af disse internerede i denne feminine Grenadérkaserne. De kunde skride ind, hvis de hørte det universelle Sprog, som Grevinden og Greven har ladet afløse det engelske.

De to elskende trak Hænderne til sig. Fra Barneglæde og Leg svang Digterens Stemning over i Vemod.

- Ak, Du sidder her som en Fange. Du er vel lige saa ulykkelig her som i Firenze, sagde han.

291

- Ja, jeg sørger og længes, men, naar jeg har grædt mig i Søvn, saa sover jeg rolig og drømmer om min Digter. Her bliver jeg dog ikke mishandlet og udskaeldt; her nærmer ingen væmmelig drukken Person sig til mig og forgifter den Luft, jeg skal aande. Og jeg tror, jeg bliver fri. Jeg tror, vi snart kan mødes, naar Du, min Ven, blot vil være forsigtig og behersket.

- Jeg vil ydmyge mig, saa jeg bliver til Spot og Harme for mig selv. Denne Nakke, som aldrig har bøjet sig for nogen Konge eller Fyrste, skal jeg skabe om til en kinesisk DukkeNakke, og jeg skal nedlade mig til at staa i Forværelser hos røde og violette Arlecchinoer og Brighellaer, ja jeg skal kysse Pius VI's *alias* Angelo

Braschis Ring. Jeg skal gaa i Messe og ikke fortrække en Muskel i mit Ansigt ad det barbariske Latin, jeg faar at høre . . . dette gejstlige "*Emeticum*".

- Tak . . . det viser mig, at Du elsker mig mer end Din egen Stolthed. Min Tanke skal følge Dig paa Din *via doloris* til Dit Golgatha, min store, mægtige Ven!

Det vil være min Trøst, naar jeg bøjer mig, at det ikke er hverken for Tiaraen eller Purpuret, men for Dig, Du som ene kan føde min Sang og løfte mig op, hvor min Aand higer, i Digtningens ædlestes Luftlag. Jeg kysser min Musa paa Haanden i Tanken, mens min Mund berører Angelo Braschis Ring.

- Er det sandt, at Du tænker paa mig, naar Du digter?

- Det er mig ikke nok at tænke paa Dig. Jeg maa sé Dig og favne Dig, ellers er min Aand og mit Hjærte golde . . . Hør, min, min *donna adorata!* Før jeg faar suget Inspirationen ud gennem Kys fra Dine dejlige Læber, før jeg faar glemt den modbydelige Nutidsverden ved at hvile ved Din Barm, før jeg faar gydt Kraft i mine Ben og i min Marv i Din stærke Favn, der bemestrer sig hele mit Væsen, før kan min Digtning ikke flyve frem til Liv i Lys og Klang, i Begejstring hos alle modtagelige ædle Mennesker. Guderne skal vide, at deres Tal ikke er *legio*.

- Du har lidt i disse Maaneder i Firenze?

- Hvad spørger Du om? . . . Lidt? Det Udtryk er for svagt. Jeg har været gennempint. Hele Verden var tom for mig. Tomhedens Kvaler er værre end alle Pinslerne i Dantes Helvede. Jeg har vandret i en Ørk; muttersene gik jeg om som en af alle forladt blind Mand, som en Ødipus uden Antigone. Ingen Længsel efter Hæder var der i mig, kun Sløvhed laa i mig og om mig.

Fyrstinden græd stille. Hun var ved at aabne sine Arme bag 292 Gitteret til et symbolsk Favntag, men Gehegan løftede sin Finger med en smilende Trusel.

- Du vil befri mig . . . ikke sandt? sagde hun.

- Om jeg saa skal sprænge baade Vatikan og Kvirinal, alle Reder for røde, sorte og violette Øgler, i Luften . . . Jeg sværger Dig, Du skal blive fri!

- Saa er jeg saa vis derpaa, som vi alt red i triumferende Galop over Bjerg og Dal, gennem Skov og Eng, raabte hun med en Stemme, der havde Klang af en jublende Fugletrille.

- Ja, ja, sagde Alfieri . . . Jeg er sikker derpaa. Jeg har købt 6 dejlige Heste, to kulsorte, en Fuks, en mælkehvid med rosenrøde Koder, en Hale busket, som var det en kæmpestor Angorakats, og saa to smaa gule med Manker saa sorte som en smuk Jødindes Haar. Jeg er redet paa en Fuks her til Rom, den har et Fodskifte og en Fart som et Krondyr . . . jeg var altid en kvart Miglia forud for Jockeyerne . . . Du kan tro, der var Øjne efter mig og mit Kobbelt, da jeg over Piazza del Popolo gjorde mit Indtog i Rom og fór op ad Corso . . . Ja, jeg skal jo ogsaa erobre den dyreste Skat, som Roma slutter inden for sine Mure, og Gud véd, hvor mange gejstlige Uhyrer jeg maa putte søde Kager i Munden paa, som Prinsen i Eventyret maatte gøre ved Hunden, der med Bagerpigen, Jerndøren og Brøndsnoren bevogtede de tre Pommeranser. Og Kirkens Hunde er graadigere end Fabelens.

Saa barnlig aabenhjærtig havde Grevinden ikke set sin Ven før.

Der lød Trin i Gangen. Grevinden trak sig i en Fart tilbage. Døren aabnedes. Priorinden traadte ind i Parlatoriet.

De to Herrer hilste med dybe Buk, Grevinden nejede, mens hun skjulte sin højre Haand med den rosenrøde Plet, Mærket af Kys paa den hvide Hud, under sit Fichu.

Grevinden fandt sine to Veninder i Cellen. Fru Orlandini pegede hen paa en Pakke, som laa paa Sengen. Hun aabnede den, fandt i den nydelige smaa Bøger i Bind af hvidt Atlask med Guldarabesker, Hun slog dem op . . . Det var kalligrafiske Manuskripter af hendes Vens fem Tragedier: "*Don Garcia*", "*Oreste*", "*Rosamunda*", "*Ottavia*" og "*Timoleone*".

Uvilkaarlig undslap der hende et Jubelskrig. Nu havde hun jo sin Alfieri lyslevende hos sig i Klostercellen.

I en stor Karrosse, der hang og dinglede i de høje Fjedre, krumme som Jagthorn, baaren af høje Hjul, forspændt med to kulsorte Stangheste og smaa gule Forløbere, kørte Alfieri fra den ene Kardinals Palads til den andens og fremsatte paa Grevinden af Albanys Vegne Bøn om, at de vilde interessere sig for, at hun fik Lov til at leve adskilt fra sin Mand.

Hans Gæst fra Firenze, den gamle Kardinal Bandinelli, sagde :

- Ja, der er jo desværre ikke Haab om, at den legitime Konge af England vil faa Livsarvinger med sin Gemalinde, saa Stuarternes Sag er tabt. Kurien har naturligvis Interesse for den ædle Slægt, hvis sidste ægte Descendent er dens Medlem, men han har jo opgivet al verdslig Ærgerrighed ved at søge det hellige Purpur i Stedet for det profane. Altsaa, politisk set vil der ikke være store Vanskeligheder, for at en *separatio a thoro et mensa* kan tolereres. Hvor Frelseren har indrømmet, at Moses havde maattet tillade en Separation for de menneskelige haarde Hjærterers Skyld . . . ja, saa kan jo Kirken, hvad der er forekommet Eksempler paa, løsne et Ægteskabsbaand, men aldrig helt overskære det . . . he, he . . . for de bløde Hjærterers Skyld . . . Nu, min kære Greve, dyrker De Literaturen lige flittig?

Alfieri svarede ham nogle høflige Ord paa en lang Betragtning over den samtidige italienske Literaturs Underlegenhed, maalt med Trecentisternes og Cinquecentisternes*) Storhed. Alfieri gav ham Ret. Den gamle Kirkefyrste var aabenbart bleven sløvere, siden han besøgte Palazzo Albany i Firenze.

Han sagde venlig, da Alfieri tog Afsked :

- Naa . . . jeg skal i Stilhed virke for Sagen. Naar De skriver en ny Tragedie, kære Greve, saa glem ikke mig med et lille Mæcenateksemplar. Glem ikke at hilse Deres Aristark, Abbate Caluso.

I det hele var det høflige og imødekommende Herrer, disse Kardinaler, med diplomatisk Holdning; de opmuntrede indirekte den søgendes Haab, men gav ingen Løfter.

Den ejendommeligste Figur var Kardinal Gerdel, en født Savoyard, en meget gammel Herre.

* - 294

Han var malproper at se til. Hans Krave og sorte korte Dragt var fuld af Fedte- og Snustobakspletter. Snus sad imellem Skægstubberne paa hans slet barberede Hage og i Furerne fra Næsen til Mundvigene. Paa Bordet foran Kanapéen, hvorpaa han paa Grund af Podagra indtog en halvt liggende Stilling, stod en uhyre sølvindlagt Skildpaddes Snusdaase, omtrent en halv Fod i Diameter. Smaa poliske Øjne skelede intermitterende ned mod den store røde Klumpnæse. Om Munden svævede et Satyrgrin. Hans fede, lidet plejede Haand skænkede Alfieri den gemytlige italienske Hilsen.

Alfieri holdt den tidt gentagne Tale om sit Ærinde.

Kardinalen lo hæst som en gammel Bonde og sagde paa Fransk :

- Fy . . . fy ... *Cicisbeo* . . . *Cavaliere servente!* . . . Nu, Mennesker er Mennesker. Bare de ikke giver sig ud for at være mere, og (nu forsvandt Grinet fra Munden, og Øjnene løftede sig fra Næsetippen op mod det tøndehvælvede Stukloft) naar de bevare vor hellige Kirkes Tro . . . De er "*homme de lettres*", Greve . . . Brillant . . . Vi er altsaa Medbrødre i Apollo. De har vel læst min Gendrivelse af Lockes og Voltaires Ugudeligheder i mit Hovedværk "*L'immoitalité de l'âme démontrée contre Locke*". Men i den ugudelige Englænders Person har jeg villet ramme vor Tids Antikrist, Voltaire. Man siger, at han aldrig forvandt det Stød, og at han for at værges sig lige over for Magthaverne i den Anledning gik til Skrifte i Ferney . . . De har maaske hørt tale derom i literære Kredse . . . Nu vel, Hr. Greve . . . Jeg har altid elsket Filosofi, den har været min Hagar. Theologien har naturligvis været min Sara. Hø, hø, hø! Jeg skal ikke sætte mig mod den gode Fyrstindes Ønske. Prinsen af Stuart har jeg jo kendt her i Rom. En raa Herre uden Spor af Sans for Filosofi eller Literatur . . . Naa hans Broder . . . Deres kære Svoger . . . hø, hø, hø (atter den hostende Latter) . . . naa De forstaar jo Skæmt . . . altsaa min kære Medbroder, Kardinalen af Stuart, er just heller ingen Latiner eller *Theologus primi ordinis* . . . Men . . . men . . . men . . . De har jo en udmærket [x][x][x][x][x][x][x][x][x] . . . hm . . . jeg har i sin Tid givet mig noget af med Græsk . . . Græsk har De vel glemt . . . ja det kunde jeg nok tænke . . . nu vel, jeg burde have sat Ordet [x][x][x][x][x][x][x][x][x] *in feminino* . . . den Talskvinde, De har hos min kære Broder . . . hvis det kunde forsvares at give Ordet en feminin Form paa Græsk, hvad jeg tvivler paa . . . *Summa summarum* . . . *Parenthesis claudatur* . . . i den vakre Madame Orlandini, der fungerer 295 som . . . som den, der gør Honnør hos min eminente Kollega . . . hø . . . hø . . . hø . . . naturligvis i al Tugt og Ære, min gode Greve . . . nu, nu . . . nu . . . ! Vi ere svage af Naturen, frelses kun ved Naaden, der erhverves ved Kærlighedsgjerninger, og, jo mere vi nærme os Døden, jo mere lutres Kærligheden fra alt jordisk og bliver rent himmelsk. Ak ja, ak ja! . . . Det vil De nok erfare en Gang. Jeg har længst erfaret det. Hø, hø, hø. . . Ja, jeg skal tale Damens Sag i Kurien. Gud være med Dem! Gud befalet!

Den gamle Herre rejste sig paa Hug, tog først en Pris Snus, rakte saa Alfieri Haanden. Digteren tørrede sin Haand ude i Forværelset med en Mine af inderlig Modbydelighed over de fugtige Snuskorn, der klæbede ved den, lod sin Tjener købe en Flakon duftende Essens, hvormed han vaskede og gned sig i Karethen.

Da Alfieri var naaet til sin Bolig - et Hotel paa Corso - tog han sin gamle Tjener om Halsen, mens de gik

op ad Trapperne og sagde :

- Hør gamle! Du er for god til at være Prygledreng . . . men kan Du ikke skaffe mig en Kat eller Hund, som jeg kan prygle ihjel?

- Muligvis, Eccellenza, men det vilde De ikke have Hjærte til . . .

- Jo. Thi jeg vilde forestille mig, at Hunden og Katten var Kardinaler.

Andrea lo uforstaaende.

- Mere Vand! Vineddike i Vandet . . . min gamle Dreng! Du véd ikke, hvor Din Herre bliver skiden . . . Det er min bogstavelige Ordre . . . Vand og Vineddike!

Digteren klædte sig halvt af og hævede sin hvide nøgne Arm truende mod Loftet, mens han raabte sin Monolog ud :

- Hvor er der saa højt et Bjerg, at man derfra ikke kan lugte de herskendes stinkende Aande . . . Hvor kan man bygge et Tempel, i hvis Kolonnader man kan aande ren Luft . . . Ak, Snustobak er endda ikke det værste . . . Vittorio Alfieri! . . . Du gaar Fornedrelsens Gang . . . Du skal udnytte en fint klædt Skøges Boleri med en halv gammel Præst . . . en Orlandinis med en Yorks! . . . og det for at befri det reneste, det ædleste Væsen . . .! Verden er en Kloak!

Hans Værelse laa højt. Han kunde derfra se Klokketaarnet paa Kvirinalet og en Masse Kupler.

296

- I knejser mod Luften, raabte han. Men Jeres Fødders stinkende Skarn stiger op, højt op over Jeres Spir og Lanterner . . . ! Min tilbedte Dame! . . . Du maa elske mig som en vanvittig . . . om Du vidste, hvor jeg kaster mig i Snavs og Støv for Din Skyld . . . Alle gode Guder velsigne og bevare Dig! . . . Min skønne, min evig elskede! . . . Tommaso Caluso, min Ven, min Pylades! Hvorfor er Du ikke her for at raade og trøste mig? . . . Hvor skal jeg finde Renhed . . . hvor snehvide Marmorsøjler, der ikke overstænkes af Jordens Smuds? Ak . . . min Tommaso Caluso!

Grev Alfieri for frem og tilbage i Værelset, mens han rev og purrede sig i sin lyserøde Haarmanke, saa sig i Spejlet, glattede paa den, ødelagde straks efter Resultaterne og ringede.

Gamle Andrea kom.

- Sadl min Fuks! Jeg vil ride . . . ride hele Kampagnen igennem. Forstaaer Du, Din Tølper? Hvorfor staaer Du og glor?

- Hr. de Gehegan er dernede og spørger efter Hr. Greven.

- Den irlandske Ruffer . . . den Æsel . . . ! Tredobbelte Forræder, lønnede Bandit. Jeg tager ham i Nakken og smider ham ud af Vinduet, saa at alle hans Ben skal knuses mod Stenbroen.

- Han bringer Bud fra Kardinalen af Stuart.

- Naa endelig vil Hans Eminenze være saa naadig . . . Det værste Dyr af alle de rødkjolede Sataner! . . . Kan Du tænke Dig, hvor jeg lider, Andrea?

- Jo, Eccellenza. Det kan jeg se . . .

- Andrea, jeg kysser Dig . . . fordi jeg ikke har Abbate Caluso ved Haanden. Jeg bilder mig ind, at Du er Tommaso Caluso . . . mit gamle tro Fæhoved er Du . . . Kan Din dumme, snævre Hjerne rumme den Aand, som min Fantasi i dette Øjeblik vil presse ind i den?

- Vi faar at se, Eccellenza. Jeg holder saa meget af Dem. Og det gør meget.

Greven klappede sin Tjeners Kind.

- Lad Kæltringen komme, sagde han og sank mat ned paa en Stol, mat af Lede over, hvad han havde hørt og set, og led til Mode ved Tanken paa, hvad han skulde se og høre.

Irlænderen var spillevende, sprællende som en ung Karpe i sit Bassin.

Han bragte et Brev fra Kardinalen af Stuart, Svar paa et fra Alfieri, hvori Hans Eminenza høflig indbød "Hr. Greven af 297 Alfieriernes Slægt" til en *conversazione* i sin Bolig, *Palazzo della Cancelleria*. Irlænderen snakkede og lo, lo og snakkede.

Kardinalen af Stuart var, fortalte han, egentlig en skikkelig Fyr, naar man bare stadig huskede paa, at

kalde ham Hertug af York. Nu stod Grevinden af Albanys Sager glimrende hos hendes Svoger, Kardinalen. Og det havde han, Karl Edwards Hofmand, Irlænderen de Gehegan, og den brave Signora Orlandini, Grevindens bedste Veninde, udvirket.

Da han nævnte Signora Orlandini og kaldte hende Grevinden af Albanys bedste Veninde, trak Alfieri Brynene sammen og var ved at sige noget ubehageligt. Irlænderen tog Parade ved at se paa Alfieri med et underligt halvt ydmygt, halvt spodsk Øjekast, som om han vilde sige: I Kærlighedssager tør Hr. Greven ikke indtage nogen stræng moralsk Position, han maa være den første til at præke Liberalitet.

Alfieri forstod Blikket, satte sine Negle mod sine Hænders Inderside for at tvinge sin Harme og lod Irlænderen snakke og gestikulere videre.

- Ser De, Hr. Greve. Kardinalen har store Byggeforetagender for i Frascati, sit Bispesæde. Pengene sidder lidt fast i hans Børs. Fru Orlandini og jeg har stadig mindet ham om, at hans Broder, min naadige Herre, Englands legitime Konge, Hans Eminenzas kære, ældre Broder, efter deres Faders, Jakob Ildies Død uden videre tog alle den højsaliges Juvelsmykker til sig. Tronarvingen skulde, sagde han, bruge deres Værdi til at gøre et nyt Forsøg paa at genvinde de Riger, som den almægtige i sin Visdom skænkede Stuarterne til evig Arv og Eje. Men, da nu min høje Herre ikke har set sig i Stand til at foretage et nyt Togt til Skotland, saa taler Billigheden for, at den yngre Broder faar det halve af de Juveler tilbage. Hans Majestæt synes at være af en anden Mening og har svaret Kardinalhertugen af York med de Ord, som en vel rigelig Nydelse af Vin oftere inspirerer ham til. Hans Eminenza er meget vred og siger, at nu forstaar han saa godt, hvorfor den stakkels Grevinde maatte flygte. Han har faaet Pavens Tilladelse til at lade Hendes Naade køre en Tur paa Monte Pincio og paa Corso hver Dag i Kardinalens Vogn og med Kusk og Lakaj i det stuartske Livrée.

- Altsaa i Morgen skal jeg søge Hertugen af York.

Disse Ord tvang Alfieri frem, ligesom han tvang sig til en flygtig Hilsen til Irlænderen. Helst havde han smidt ham en Del Penge i Hovedet, Han vidste jo, at Gehegan vilde blive ham dyr. 298 Det havde været en Slags Trøst for ham, hvis han kunde have betalt ham paa en Maade, som man betaler en Ruffer og en Bandit. Han vidste jo, at Gehegan havde paataget sig det Hverv at virke for Karl Edwards Sag hos den romerske Kurie, at han fik Penge for det, og at det nu blev hans, Alfieris Sag, at byde Karl Edward over.

Digteren søgte Trøst i den Tanke, at hans Opofrelse af sine Principer til Bedste for sin "tilbedte Dame" var en Art Heroisme, men han lo sig selv bittert ud og led smerteligt. Han sov ikke Natten før den Dag, han var tilsagt til at møde hos Kardinalhertugen.

Denne havde, naar han var i Rom, Bolig i *Palazzo della Cancelleria*.

Schweizeren, der stod i Porten med trekantet Hat paa tværs over Bukkelparykken, med bredt gult Sabelbandolér over Stuarternes grønne, guldgalonerede Livrée med sin lange sølvknappede Stok, knejste heroisk, stiv som en Lygtepæl. Ak, denne ædle, dejlige Gaard med de kække, lette Søjlegange med den spillevende Lyslag under Buer, mellem Søjler, denne fine Leddeling af de tre Stokværk med de store Vinduer med antike Indfatninger mellem de smækre Pilastre, disse Travertinkvadre, omdannede til fin Rustica . . . de skulde rumme en engelsk Barbar, der rev klassiske Mindesmærker ned i sit Bispedømme for at sælge Stenene!*)

Kardinalen af Stuart havde sin Lejlighed i første Etage ud til Gaarden. En Tjener førte Alfieri op i Hovedetagen, gennem halvmørke Værelser med store Gobelins paa Væggene ind til Hans Eminenzas Arbejdsværelse.

Det laa ogsaa i Dæmring, saa man ikke kunde se, hvad de store Billeder forestillede, som fyldte Væggene. Kun midt paa Langvæggen over for et stort Buevindue hang Pius VI smuk og statelig, malet fra den Tid, han endnu var Kardinal Angelo Braschi i Kardinalgallaskrud.

Henne for Vinduet sad Kardinalen i en Lænestol af Bronze paa et højt, purpurrødt Fløjelshynde. Ved et Skrivebord ved Siden af ham sad Monsignore Consalvi. Kardinalens Øjne mødte Alfieris. Deres Udtryk var en karakterløs officiel Velviljes.

Monsignoren vendte sin stejle, fine Profil til den indtrædende. Ansigt og Blik viste en marmorkold Ligealdighed.

* - 299

Hilsenerne udveksledes. Kardinalen rømmede sig og tog Ordet. Alfieri havde et tydeligt Indtryk af, at han nøje havde indstuderet, hvad han sagde, som en Skuespiller sin Rolle.

- Ja, kære Søn . . . jeg véd jo Deres Ærinde og skaaner Dem for at sige Ord, der kunne smerte os alle. Min stakkels Søster har lidt end mere end jeg, thi hun har daglig maattet se, hvad jeg har sørget over at høre, saa mit Broderhjærte har været nær ved at briste. Selv min kongelige Broders tro og opofrende Ven, hans

irske Kammerjunker, har med Taarer maattet indrømme, at samme min Broder fremturer paa Syndens Vej i sin ældre Alder, i Stedet for at lutres til den Dag, da han skal stedes for sin himmelske Overherres Aasyn. Mit Hjærte bløder, naar jeg tænker derpaa, og Taarer blænde mine Øjne, naar jeg taler derom.

Det sidste kunde Alfieri ikke se noget til, ej heller brugte Kardinalen Lommetørklæde.

- Min kære Søster, Grevinden af Albany, Storbritanniens retmæssige Dronning, vil, saa snart De har talt med den hellige Fader, hvilket kan ske om tvende Dage, blive sat i Frihed. Muligvis tillader den hellige Fader hende at tage Ophold her i Palæet, naar jeg er i Rom, og følge mig til Frascati, naar min episkopale Pligt kalder mig did. Videre kan jeg ikke sige Dem.

Kardinalen vekslede et hurtigt Blik med Monsignoren, rejste sig derpaa og sagde :

- Timen til Bøn nærmer sig, min kære Søn. Jeg maa forlade Dem. Min Sekretær - ja han er mere end det . . . jeg kalder ham min aandelige Søn . . . Monsignore Consalvi bliver for at tale om visse Ting . . . Vi leve jo i en Verden, som har sine Krav . . . det er den gode Guds Vilje, at selv Kirkens Mænd maa tænke paa verdslige Sager . . . Min biskoppelige Velsignelse, min Søn . . .!

Eminenzen forlod Værelset.

Monsignoren gav Alfieri Tegn til at tage Plads. Hans store smukke Øjne hæftede sig paa Digteren iskoldt, ligegyldigt. Hans tydelige Stemme genkaldte hos Alfieri maanelyse Nætter ved Stranden i de nordlige Lande, naar Isstykkerne sagte dreves mod hverandre og klang ud i Stilheden og Dæmringen. Han sagde :

- Hans Eminenza har ikke Hjærte til at fortsætte denne Forhandling . . . Jeg har maattet overtage det smertelige Hverv. Jeg behøver ikke at minde Hr. Greven om Prins Karl Edwards ulykkelige Hovedlast. Vel?
300

- Nej, Monsignore.

- Vel. Men véd De, at den har affødt andre næsten lige saa slemme Laster?

- Monsignoren mener . . .

- Havesygens Last.

- Nej, det vidste jeg ikke . . .

- Véd Hr. Greven, at Hertugen af York i sin Tid udleverede alle Kong Jakob IIldies, ogsaa kaldet Ridderen af Georges's Kameer, udskaarne Stene og Juvelsmykker til hin ældre Broder imod deres kongelige Faders Bestemmelse for ved Hjælp af deres Værdi at genvinde sit Fædrenerige?

- Jeg har hørt noget derom.

- Nu vel. Tror Hr. Greven, at det nogensinde vil lykkes Greven af Albany at blive Konge af Storbritannien?

- Nej.

- Tror Hr. Greven, at Gud vil unde ham Livsfrugt, naar han vedbliver - og desværre der er jo ingen Udsigt til hans Omvendelse - naar han vedbliver at fortsætte sit syndige Levnet?

- Nej, sagde Alfieri lidt brydsk.

Monsignore Consalvi smilede uhyre fint.

- Er der, finder Hr. Greven, nogen skellig Grund til, at dette Depositum, som mindst repræsenterer 40,000 Scudi, forbliver i Greven af Albanys Besiddelse?

Alfieri maatte, enten han vilde eller ej, i sit indre takke Gehegan for at have averteret ham. Han svarede let henkastet :

- Nej, det er jo vel rigtigt, at Ridderen af St. Georges's Testamente eksekveres i alle Maader.

- Tror Hr. Greven, at det er muligt at faa Greven af Albany til godvillig at udlevere Halvdelen af disse Værdigenstande eller at erstatte deres Værdi i kontante Penge?

Alfieri gad ikke svare, men trak paa Skuldrene.

- Hans Eminenza og kongelige Højhed, Kardinalhertugen vil naturligvis kun i yderste Nød nedlade sig til at procedere mod sin ældre, en Gang saa navnkundige Broder. Men den yderste Nød staar for Døren. Hans Eminenza er ikke rig. Han maa ud med en stor Sum, ingenlunde til verdslige Formaal, tro ikke det, Hr. Greve. Nej. Men i Frascati, hans Bispesæde, er der et Seminarium med et forberedende Kollegium, som Jesu Selskab

i sin Tid ejede, og som Kardinalen saa overtog efter Ordenens Ophævelse. Der har min Broder og jeg modtaget vor gejstlige 301 Uddannelse. Der vandt jeg Kardinalens Gunst, den, jeg skylder alt. Nu er dette gejstlige Akademis Midler meget formindskede, og der savnes Lærere i Mathematik og Fysik, to Videnskaber, der i vor Tid er saa nødvendige for en Præst, naar han skal forstaa de store Opdagelser paa disse Videnskabers Omraade. Nu spørger jeg Dem, Hr. Greve . . . har ikke Grevinden af Albany en betydelig Særformue?

Alfieri var ved at tabe sin Selvbeherskelse. Consalvi smilede og gjorde en lille, ligesom tyssende Haandbevægelse.

Alfieri svarede tørt :

- Monsignore! Det har jeg ingen Forestilling om.

- Naa ikke? sagde Consalvi uden at fortrække mere end en Partikel af en Mundvig . . . I hvert Fald har den høje Dame og De, hendes ridderlige og opofrende Beskytter, rige og indflydelsesrige Venner i Firenze. Der kunde vel rejses et Laan mod Sikkerhed i de omtalte Værdisager paa 20,000 Scudi mod Kavtion af . . . ja en anden Rigmand. Saa bliver Kardinalhertugens Hjærte lettet, naar han fritages for den ubehagelige Nødvendighed at procedere mod en endnu trods alle Forvildelser ham saa kær Broder. Den hellige Fader vil blive glad overrasket ved Udvidelsen af Undervisningsanstalten i Frascati. Og naar hele Arrangementet foregaar i Firenze, saa behøver man ikke at faa noget at vide her i Rom, noget, der kunde forstyrre den hellige Faders Glæde over Kardinalhertugens Daad. Sikkerheden er jo god, thi det er sikkert Guds Vilje, at lade den dydige og fromme Kardinal leve længere end den - hm - mindre dydige og alt svækkede Greve af Albany. Hr. Greven skulde vide, hvor Eminenzen har gjort den hellige Fader gunstig og mildt stemt mod den stakkels Grevinde af Albany.

Alfieri mente at turde svare for, at den Sag kom i Orden. Han og Kardinal Stuarts Faktotum, senere Kuriens snildeste Diplomat og Reaktionenens sejrige Gennemfører, forlod hinanden med et køligt, men høfligt Haandtryk.

Det var en Fjerdedel af sin Formue, Alfieri siden lod udbetale i Frascat's Bispepalads. Han sagde :
- Selv om de ikke lyver og snyder og beholder Pengene selv, men lader dem gaa til Seminariet, saa har jeg bidraget mægtig til Menneskeslægtens Fordummelse.

Nu stod der kun tilbage at hilse paa selve Hans Hellighed, Pave Pius VI, *qvondam* Angelo Braschi.

Alfieri havde sørget for, at hans piemontesiske Uniform blev 302 idealiseret. I Stedet for de almindelige smalle Sølvgaloner tværs over hele Kjølens Længde havde han ladet sætte paa sin nye Uniform nogle vældige broderede, tykke og brede som Besætningen paa en russisk Diplomats. De røde Klædes Knæbenklæder vare ombyttede med Fløjels dito; de hvide Strømper var prydede med fint Løvbroderi af Guld fra Ankelen op ad Smalbenet, en blodblinkende Rubin sad paa Sølvkaardens Knap og Safirer ned ad Paréringen. Hvide bløde Dun prydede den trekantede Hats Rande.

Det var ikke blevet ham tilladt at komme kørende med seks Heste . . . det var kun Fyrster og Kardinaler forundt. Han maatte nøjes med fire. Men han trøstede sig med, at flottere Forspand kunde ingen Fyrste præstere end de sorte Stangheste og de gule Forløbere, der spillede som Katte. Højt paa Bukken tronede Kusken i paillegult Livrée med rød Besætning . . . Alfieri vilde ønske, at han selv kunde være Kusk - bagpaa stod Andrea i lignende Livrée som Kusken, bøjende sig efter Vognens Bevægelser, holdende sig i de sølvkvastede Baand, der fra Karossens Tag hang ned paa Kalechens Bagside. Det var ikke blevet ham tilstedt at tage sin anden Tjener med, ej heller en karmoisinrød, guldgaloneret Page, som han havde tænkt paa at lægge sig til. Denne Mangel paa Imødekommen havde taget Humøret fra ham. Da Vognen rullede gungrende over San Angelobroen, saa han surt til de gamle store Statuer: Paolo Romanos Paulus og Lorenzettis Petrus, der flankerede Indkørselen til Broen, og til Berninis ti Passionsengle, der muntrede sig i forfløjne Forvridninger og med flagrende Haar, som dannede en Allé, fem paa hver Side.

Det regnede stille, med store, plaskende Draaber. Apostle og Engle, San Angelos brune Travertinmasse glinsede, som var de salvede med Olje. Vandet rislede rigelig som en Kilde over Brostenene i de fortovsløse Gader *Borgo vecchio* og *Borgo nuovo*, indtil Peterspladsen med Kolonnadernes udbredte Arme modtog den piemontesiske Adelsmands Køretøj. Det formindskedes til en kravlende Myre under de kolossale Omgivelser.

I den stille Dag slog Fontænerne kun smaa Buer. Regnbuefarver dirrede i Vandstøvet. Kirken og Portikerne drev af Væde. Vatikanets spidse, højt opragende Fløjgavl til højre kløvede Luften som en Kæmpelanses Spids og flammede i Solstraaler, der paa en Gang brød gennem Bygevejrets Skyer.

Naturligvis turde en piemontesisk Greve ikke lade sin Vogn 303 holde an i højre Kolonnade og stige op ad "Kongetrappen" (*scala regia*) med den gyldne Tøndehvælvning, mellem de flankerende gul- og brunstribede Schweizergardister. Nej, der maatte lang, taalmodig Forberedelse til for den, der havde den Naade at blive stedt til Foretræde hos den fattige Galilæers fyrstelige Efterfølger,

Vognen maatte dreje til venstre, gøre Runden om den uhyre Kirkebygning, ad *Via delle Fondamenta* slaa Bugtninger parallelle med de fra San Pietros Kor udstraalende Kapeller. Saa ind i Bibliotheksgaden, langs Vatikanets Haver, hvor Piniernes bredt skærmende og Cypressernes lysstræbende Naalekroner læskede sig i den lune Foraarsregn, saa svinge gennem en Port ind i *Cortile del Belvederes* prægtige Ottekant af Søjlegange.

Under en af Portikerne afleverede Alfieris Tjener sin Herres Avdiensstilladelse til en Schweizergardist, som gjorde militær Honnør for Grevens Officersuniform. En Underofficer kom ham i Møde i Vagtstuen og skuldrede med sin Hellebard. Saa gik det op ad, bestandig op ad en Mylder af Trapper, saa til Siden gennem uendelige Korridorer, saa ned ad, til Lyset faldt massevis gennem høje buede Vinduer med svært klodset Træværk - aabenbart tilmurede Loggiabuer, saa gennem tønde- og kuppelhvælvede Sale straalende af Guld paa Pilastres og Søjlers Kapitæler og Kanneleringer. Malerier fyldte de dunkle Rums Vægge og Statuer deres sorte Nicher.

Da modtog en i Monsignoreornat klædt Prælat Alfieri. Gennem en ny Række Gemakker blev han ført ind i en mindre Kuppelsal. Den var helt hvid, med Marmorpaneler, fulde af Nicher i Konkaform, udfyldte af Statuer. Uhyre Broncetaburetter med karmoisinrøde Fløjels Betræk stod mellem manglearmede Kandelabrer.

En Kardinal i daglig Dragt - *di corio* . . . en af dem, Alfieri havde gjort Opvartning hos, gik hen til ham, tog venlig hans Haand, holdt fast paa den, stadig trykkende den. Haand i Haand gik de gennem Døren til det næste Gemak, der, hvor Paven modtog "de smaa Avdienser".

Lysegule korinthiske Pilastre smykkede Væggene i det ikke meget store, næsten kvadratformige Rum.

Alfieri lagde ikke stort Mærke til Omgivelserne. Der var ingen andre Stole end Lænestolen paa den lette Forhøjning. Der tronede Kristenhedens Chef, Pave Pius VI.

Hvor var det en smuk og statelig Mand! Et ægte romersk 304 Hoved med en kraftig Profil, en stolt Ørnenæse, milde og kloge Øjne, en udtryksfuld, kraftig skaaren Mund. Han var ikke ulig den saakaldte Germanicus-Statue i Hermesskikkelse. Videnom gik hans Ry for besnærende Veltalenhed og vindende Huldsalighed.

Der sad han i sit liljehvide lange Skrud med Purpurkalotten paa Hovedet og Kæden med Guldkorset om Hals og paa Bryst. Han stak den højre Fod med den karmoisinrøde Tøffel, som en guldbroderet Stjerne prydede, frem under den hvide Nederdel.

Alfieri bøjede sig dybt og stift. Paven bøjede venlig sit smukke Hoved og sagde med en Røst, mandig og blød som et Buestrøg paa en Cello :
- Grev Alfieri fra Piemont! . . . stak Foden frem og virrede sagte med den.

Digteren fik en Fornemmelse, som alle hans indre Organer vendte sig i ham. Han kvalte et Suk af Forbitrelse, men tænkte: Kalken maa tømmes til Bunden, al Gift og Edder maa jeg sluge. Han bøjede Knæ og nærmede sit Hoved til Pavens Atlaskestøffel.

Da rejste Pius VI sig, tog hans Haand og smilede.

- Behøves ikke, kære Greve! Vi se paa Viljen mere end paa Gerningen, slap saa Alfieris Haand, rakte sin højre imod ham. Alfieri kyssede da hans Pegefinger med den tindrende Diamantring.

Paven sagde: Tal, kære Søn! Vi høre.

Alfieri afleverede sin Tale, den, han havde holdt for Kardinalerne. Han fremsatte, hvorledes Grevinden af Albany var bleven behandlet, i saa klassisk rolige Former, at der ikke blev nævnet Ord som Drukkenskab eller Prygl. Nej der blev kun sagt: Fyrstens sørgelige Tilbøjelighed og deraf følgende Mangel paa al Selvbeherskelse medførte Mishandlinger af hans Gemalinde, Mishandlinger, som slog dybe Saar i Sjæl og Legeme.

Hans Hellighed syntes vel fornøjet med Talens Disposition og Talerens Foredrag. Han nikkede flere Gange velvillig, mens den holdtes.

Da den var færdig, rakte han atter sin Haand ud, og da Alfieri havde kysset hans Ring, tog Hans Hellighed et Tag i sin Lænestols Arme, rejste sig med forceret Lethed trods sine nogle og tredsindstyve Aar, knejsede rank og høj og sagde :

- Kære Søn i Kristo! Vort Kardinalkollegium har alt forebragt os Sagen, og Eders Beretning, min Greve, stemmer ganske 305 med, hvad Hans Eminenza og kongelige Højhed, Kardinal af Stuart og samtidig Hertug af York har udtalt med Mund og Pen. Hvad vil I, Vi skal gøre, min Søn? Kirkens Lov er streng, bør saa være i sin Almindelighed, men derfor er Vi, som Vore Forfædre og Efterfølgere, sat til at udøve Kærlighedens og Overbærenhedens Bud i de mange enkelte Tilfælde, hvor Kys udretter mere end Sværdhug paa gode, men

svage Mennesker. Den hellige Paulus siger jo: *Si lingvas hominum loqvar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens**). Ja, Loven er streng, men Evangeliet er idel Kærlighed. Med Rette forbyder Kirkens Lov Skilsmisse. Men det hedder jo i Herrens egen Mund: *Filii hujus seculi nubunt et traduntur in nuptias. Illi vero, qui digni habebuntur seculo illo et resurrectione ex mortuis neque nubent, neque ducent uxores***). Og vi, som ene have Ret til at fortolke og anvende Bibelordet, vi sige i al vor Ydmyghed som *servus servorum Dei*, men som Arving til Retten til at binde og løse: I, Grev Alfieri har vist Jer som en tro og opofrende Kristen, ved at sikre en hellig Institution i Bispedømmet Frascati dens Bestaaen, og som en sand Ridder ved at tage en ulykkelig Kvinde i Forsvar. Og denne Kvinde har i Skriftestolen bekendt sine Synder, og vor inderlig kære Kardinal af Stuart og vor kære og kloge Monsignore Lascaris have forsikret os, at den gode Grevinde af Albany vil leve i Hellighedens Duft Resten af sit Liv. Hun er fri under sin elskede Svogers Beskyttelse. Ikke mere om denne Sag. Den har sønderrevet vort Hjærte. Gud være med os alle!

Den hellige Fader pavserede lidt, og uden klunget Overgang, blot stemmende sin Røst over i et dybere Tonefald og Takten fra Andante til et let Allegro, fortsatte han :
- Med inderlig Glæde ser Vi, at Grev Vittorio søger at bringe vort herlige Idiom til Hæder og Værdighed. Det er Os sagt, at I danner Jer efter de store Tre- og Cinquecentister . . . Ak, I Poeter, I er egensindige Mennesker. Lyt til en gammel Mands Raad, Herre af Alfieri! Tag en Gang et Emne af den hellige Skrift til et af Eders Værker. I den rummes de dybeste og de værdigste Tanker . . . Da vinder I paa en Gang det store ^{*}_{*} 306 Folks Hyldest og Kirkens Velsignelse over Eders Kunst . . . og over Kapitoliets Lavrbær, der vil kranse Eders Hoved.

Han rakte Haanden ud. Alfieri maatte kysse den.

- *Pax tecum*, sagde han og gjorde ved et Nik med Hovedet og den venligste Mine i sit prægtige Ansigt Tegn til, at Avdiensen var forbi.

Alfieri tumlede ned ad de mange Trapper, gennem Gallerier, snart sorte som Natten, snart sollyse, ned og op, op og ned til Belvederegaarden. Der holdt hans Vogn. Han tog en af de to gule Forløbere om Halsen og trykkede den lille Hest til sig i sin store Favn.

Resten af Dagen tilbragte Alfieri i sin Hestestald. Han sagde: Jeg vil være Rideknægt hele mit Liv.

Han talte til sine Heste, mens han kærtegnede dem, jog sine Tjenere ud af Stalden, striglede, fodrede og vandede Hestene, mumlede af og til Ord som :
- Jeg er i en bedre Verden nu, end jeg har været i de sidste Par Uger . . . Hvis der er et Paradis til, er jeg vis paa, at det vil rumme flere Heste end Mennesker . . . O, Præsterak! . . . Den Angelo Braschi kendte aabenbart ikke et Ord af, hvad jeg har skrevet . . . Min Hestestald er et Himmerig mod Vatikanets Løgnehelvede. Og saa skal man give saadan en uliterær Person et Haandkys . . . Nej, min hvide . . . jeg vil kysse Din rosenrøde Kode for at viske mit Pavekys fra min Mund.

Næste Morgen modtog Alfieri et Brev. Der stod deri:

Hr. Greve! Min kære Søster har sin Frihed og vil i Dag blive hentet til min Bolig her i Rom . . . Er De en god og klog Mand, saa rejser De til Napoli og bliver der en fjorten Dage. Kom da tilbage! Mit Hus og min broderlige Favn staar Dem aabne.
Henry. Card.

XVII.

Da Alfieri kom tilbage til Rom, boede hans "tilbedte Dame" i Cancellaria. Kardinalen af Stuart var mest i Frascati. Gehegan var tagen til Firenze. Fru Orlandini var mest i Rom, og teede 307 sig som Værtinde i Paladset, tog kun fra Lørdag til Tirsdag til Frascati, thi hendes Sundhed fordrede, som hun sagde, lange Drag Bjergluft. Hun blomstrede ellers fyldigt som en af de mægtige Kaktus i Villa Wolchonskys Have.

Alfieri gik ind og ud i Paladset.

Fru Orlandinis Stilling som Husfrue der syntes at have faaet en stiltiende Indvilligelse. Selv om Hans Eminenza var i Frascati for at sørge for Sjælene i sit Dioces, var der Aftenselskaber (*Conversazioni*) i Paladset, og der mødte baade gejstlige og verdslige.

Det blev til et lystigt Hus, det ærværdige skønne Cancellariapalads, som om den straalende Renæssancetid, under hvilken det fødtes, kastede enkelte Solstraaler i Form af sorgløs Livsglæde og

hedensk Frivolitet over de gamle Mure.

Under Bægerklang, under Strygekvartetter, under Solosang af Apollotheatrets bedste Kræfter, svang den trivelige glade Fru Orlandini sit Scepter der.

Var Kardinalen af Stuart tilstede, stemtes Tonen lidt ned; kun naar hans Plejesøn Consalvi viste sig, blev alt stivere og værdigere, den antydede Svingom blev til en Menuet, hvori de gejstlige Herrer kun deltog med Øjnene, og hvori de verdslige af begge Køn kun let berørte hverandres behandskede Fingerspidser.

Alfieri og Grevinden levede lykkelige Dage. Fru Orlandini sørgede paa alle Maader for, at de kunde glæde sig ved hinanden.

Grev Alfieris Karosse mødte altid ved Midnat. Men som oftest blev den sendt hjem, og først i den dæmrende Morgen sneg en høj kappeindhyllet Skikkelse sig ud af Paladsets Port, lagde en Sølv mønt paa Portnerens Trappetrin og tog sig en lang Morgentur helt ud til Diokletians Thermer.

Ofte stod han længe i den lyse Foraarsmorgen i Husets sjette Stokværk og lod de herlige Elskovstimers Jubel faa Ekko i sig, mens Kampagnens brune Masse laa for ham udbredt som et uhyre Fløjelstæppe, med bløde Bølgelinjer, som de Snedrivers Rygge, han kendte fra Danmark og Sverig. Og Farve tændtes efter Farve; violet, karmoisinrødt, orange Islæt vævede sig ind i Grunden, hist og her skabtes og forsvandt purpurrøde Stænk. Himlen lyste som Krystal over den brune Hede, mystiske Lyde, idealiserede ved Afstanden, naaede hans Øre. De mægtige Helgenfigurer paa Lateranets Tinde straaede, som var de af Guld, og, saa han ind mod Rom, spillede Kuplernes Masse i Guld og Sølv tinter.

308

Klokkerne sang som Fugle i de slanke Kampanilers aabne Reder . . . Farver og Toner dannede en stor Symfoni, hvis gennemgaaende Thema var Grev Vittorios og Grevinde Luisas Elskovsfryd i romerske Vaarnætter.

Og der gik lange Tider; Alfieri og hans *adorata donna* levede i Lidenskabens Rus, sorgløse over for Fremtiden, ikke anende, hvad Verden omkring dem tænkte og sagde.

Alfieri skænkede sin elskede en hel Blomsterkrans af Sonetter. Trods den glødende Bund, hvorfra de spirede op, var de underlig blege i Farve, stive i Form. Men foreløbig fandt de begge, at alt var saare godt, baade Livet og Sonetterne.

Digterens Ry voksede. Han og Grevinden optoges baade hos den fornemme Klerus og hos det gamle Patriziat i Rom. Alfieri dedicerede sin "*Maria Stuarda*", denne underlige magre og uforstaaende Deklamationstragedie, til Beskytteren Kardinalen af Stuart og fik af ham Kys og Favntag, af hans Gæster Klap og Jubelraab til Løn. Da han havde læst den i et Selskab hos Kardinalen, tog denne ham til Side og hviskede;

- Jeg skal gøre mit for, at min Ven bliver lavrbærkronet paa Campidoglio. Den hellige Fader er venlig stemt for Dem. Han har spurgt mig, om De ikke har tænkt paa at følge hans Raad og skrive en Tragedie med Stof fra den hellige Skrift.

- Jeg er i Færd med at komponere "*Saul*", sagde Greven.

- Ak, tal med den hellige Fader derom. Jeg skal skaffe Dem en ny Avdiens, sagde Kardinalen.

Berømmelsens Luftbølger omspillede Alfieri. De hidsede ham som Vin. Han arbejdede og arbejdede paa sin ejendommelige Maade. Saa uregelret han var i sit Stemningsliv og i sin daglige Færd, saa systematisk, fast, mekanisk arbejdede han. Naar han havde redet sin Tur om Morgenen i Kampagnen, derefter set til sine Heste, satte han sig til at digte paa Klokkeslet og standsede paa Klokkeslet.

Naar han havde faaet Ideen til en Tragedie, fordelte han Stoffet i Akter og Scener, fastsatte Personernes Antal, der aldrig maatte overskride den halve Snes. Saa skrev han et Program, som angav, hvad Personerne skulde sige og gøre, Scene for Scene, satte derpaa dette Program ud i Dialoger i Prosa, skrev dem om i Vers, filede og udelod og forandrede i det uendelige. Han kæmpede med Verset som en Gladiator, var hvert Øjeblik bange for, at hans Sprog ikke var rent og klassisk Toskansk, brugte 309 Crusca-Akademiets Ordbog og de Ord og Fraser, han havde skrevet ud af de gamle Toskaneres Værker.

Samtidig sled han i Latinen, idet han mindedes Calusos Ord, at af Cicero og Livius havde Boccaccio og alle senere Prosaskribenter suget det klassiske Idiom ud, og at den gode Prosa var Moder til de gode Vers.

Hans "*tilbedte Dame*" havde oprindeligt troet, at Poesi var en hurtig og heftig udstrømmende Flod, født i Inspirationens Hede og korte Momenter. Nu troede hun, hvad hendes Elsker troede. I Kvindekredse docerede hun nu med naivt Pedanteri sin Vens Æsthetik.

La Cancellaria blev en Slags Hotel Rambouillet. Damerne æsthetiserede højlydt, men naar Digteren i egen Person viste sig, tav de og bad ham læse op.

Naar Kardinalen kom ind fra Frascati og traf en saadan Kreds, satte han sig forekommende i dens Midte, blev snart søvrig, nikkede ret ugenert til Fru Orlandini, som et Øjeblik efter gik ud og ikke viste sig mere.

Forholdene, som de var, syntes fæstnede for en rum Tid. Men Digteren hvilede ikke paa sine Lavrbær. I disse Selskaber samledes alt, hvad der var af literær Dannelse i Rom. Den var gammeldags, men ikke ringe. Mangen en gammel Kardinal eller Prælat, ja en eller anden Fyrste eller Greve kunde i Fortrolighed give Digteren et Vink og paa en elskværdig Maade kritisere en Person, en Replik, et Vers . . . "Vi fejler maaske . . . men det synes os . . . osv." Tog man Alfieri med det gode, blev han selv godmodig og medgørlig.

Den spanske Gesandt i Rom, Hertugen af Grimaldi, førte et stort Hus. Den høje smukke Mand var Dilettant i flere Kunster.

En Aften i et Selskab hos en fornem Dame, hvor Digteren under det fornemme Roms Jubel havde oplæst sin "Virginia", præsenterede Kardinal Stuart Hertugen for Alfieri.

- Ah, sagde Gesandten . . . Det er mig en Glæde at sole mig i en gryende Sols friske Straaler . . . Tro ikke, Hr. Greve, at De er mig ubekendt. Der er noget Spansk i, hvad jeg har hørt om Dem. De har haft *le diâble au corps*, som Franskmanden siger. Er det sandt, at De har passeret et Ishav mellem to Lande . . . er det ikke Sverig . . . eller Danmark . . . og saa Rusland ved at springe fra det ene Isstykke til det andet og saa betro Dem til Isstykkernes Drift mod Kysten?

- Der er en lille Smule mere Sandhed deri, Deres Ekscellence, 310 end i Deres ærede Landsmand Don Quijotes Heltebedrifter, svarede Alfieri og saa Hertugen ind i hans nærsynede smaa Øjne, hvis smaa Pupiller spillede under de glippende Laage.

- Bravo, Hr. Greve! sagde Hertugen og lo.

Da Alfieri kun saa spøgende Velvilje i hans langtstrakte, smalle Træk, lo han med. Hertugen sagde :
- De ynder ikke den franske Tragedie, har man sagt mig.

- Jeg ynder intet af, hvad der kommer fra de snøvlende Abekattes Land, svarede Alfieri.

- De er Gallerhader?

- Ja.

- Men de franske har dog frelst Poesien fra Barbariet.

- For at give Melpomene Fiskebensskjørt paa og høje røde Hæle i Stedet for Kothurner.

- Foretrækker De vore gamle spanske Poeter, Lope og Calderon, hvor de slaas med Kaarde hele Aftenen igennem, dræber hinanden midt paa Scenen, klavrer op ad klippehøje Mure?

- Jeg har ikke den Ære at kende dem. Jeg har vel været i Spanien og set græsselige Dramaer af den Art. Men det var mig ligegyldigt, hvad de Poeter hed.

- Men nu er vort Theater snart helt fransk. Maaske for meget af det gode?

- Sikkert Hr. Hertug. Jeg har set Tragedie i England, og den lignede Jeres spanske. Det var, som saa man en Slagterbænk. I et Stykke rev en Kongedatter Øjnene ud paa en Hertug.

- Oh . . . Shakespeare! Han, som Voltaire har kaldet en drukken Vildmand.

- Ja, han har maattet været et galt Geni. Nu, jeg forstod jo ikke alt, men der var sublime Ting. . . . Jeg mindes en Monolog, som en Prins af Danmark sagde i et af denne Shakespeares Stykker . . . Jeg vilde ønske, at jeg havde skrevet den. Deri laa den guddommelige Trods og den menneskelige Resignation. - Den begynde: *To be or not to be, that is the question.*

- Fy for Fanden! Man maa jo vride Munden af Led for at sige de Ord, vrissede Hertugen.

- Ja, det maa man. Det er det barbariske ved de spanske og engelske Digttere, at de ikke synes at kende den romerske eller græske Oldtid, Poesiens evige Kilde. Det vrimler af unyttige Figurer, de snakker op ad Stolper og ned ad Vægge, hos de spanske hører man pludselig Sonetter og Terziner midt i de løse Vers.

Hertugen sagde :

- Ja vel, kære Greve. Jeg siger ogsaa til Digterne med Horats: *Vos exemplaria græca nocturna versate manu versate diurna.**)

Alfieri rødmede. Han forstod ikke andet af Spanierens Citat, end at en Digter burde lære Græsk. Hertugen talte videre.

- Det var Corneilles og Racines Force.

Alfieri sagde :

- Maaske. Men de fordømte fortrolige.

- Hvorledes skal man gøre Tilskuerne forklarlig, hvad der sker, hvis ikke Helten udtalte sig for sin fortrolige.

- Har Deres Ekscellence i dem af mine Tragedier, som har den Ære at være kendte af Dem, nogensinde set en eneste fortrolig.

Hertugen tænkte sig lidt om.

- *Santo Demonio*, bandede han paa Spansk . . . Lad mig se . . . Hm . . . hm . . . hm . . . Nej, De har Ret. Det er et stort Kunststykke, De har gjort. Hverken de gamles *Deus ex machina*, eller de franskes *Confidants*. Véd De, Grev Alfieri, at De er en stor Reformator af Tragedien?

- Jo, det véd jeg. - Det har jeg villet, og jeg har sejret.

Alfieri bøjede stolt sit Hoved tilbage. I det rige Lys fra de mægtige venezianske Kroner stod hans Haar glorieglinsende om hans lange, fine Hoved.

Hertugen af Grimaldi saa op og sagde :

- Har De en ny Tragedie færdig, Hr. Greve?

- Ja en "Antigone".

- Vilde De bevise mig det Venskab at lade den opføre i mit Palads? Jeg er Enthusiast for Tragedier.

- Gerne, Ekscellence, sagde Digteren.

- Og Roms dejligste Dame vil spille Hovedrollen. Alfieri lo og sagde :

- Det maa være den næstdejligste. Den dejligste Dame i Rom, som jeg kender, spiller ikke Tragedie.

- *De gustibus non disputandum est*, sagde Hertugen ligeledes leende . . . altsaa, om De vil, den næstdejligste . . . Da hun er min Landsmandinde, har jeg maaske Lov til at prise hende som den skønneste.

- Aa, Hertuginde af Zapparola, som spillede Dronning * 312 Elisabeths Rolle i den franske Vrøvlers Thomas Corneilles ulidelige Tragedie "Essex" i Deres Palads kort før Jul? . . . Ja, hun ligner Juno i Villa Ludovisi . . . Der har jeg en "Antigone".

Som Hertugen vilde til at forlade Alfieri, opdagede han, at et ganske ungt Menneske paa en Snes Aar eller saa stod dem nær. Et Par store beundrende Øjne hæftede sig andagtsfuldt-tilbedende paa Digteren. Den unge Mand var langt fra smuk, Ansigtet var lavt og bredt med store Kindben, men disse stirrende, ømme Øjne idealiserede Trækkene.

Han bøjede sit Hoved for Hertugen, Spanieren undersøgte ham med tilknebne Øjenlaag :

- Ah . . . det er Jer, som jeg har set hos Kardinal Braschi . . . Er I hans Sekretær? Ja vel. Og I skriver Vers . . . og i hedder?

- Vincenzo Monti, Ekscellence.

- Rigtig. Og I vil bringe Jeres Hyldest til Italiens nyeste poetiske Guddom . . . Hr. Greve . . . her er en ung Beundrer.

Alfieri saa paa den unge Mand. Pludselig bøjede Vincenzo Monti Knæ, greb Alfieris Haand, kyssede den, mens Taarer randt ned ad hans Kinder. Alfieri løftede ham op. Monti sagde :

- De Heltetoner, jeg har hørt i de gamle Romeres Mund, vil runge for mine Øren hele mit Liv. At det er blevet mig forundt at høre Virginia, høre den herlige Livius's stolte Tale løftet op paa Digtingens Vinger, tusindfold forskønnet . . . det er det højeste, jeg endnu har oplevet. Gid jeg kunde digte som Vittorio Alfieri!

Den fireogtredivaarige Berømthed omfavnede og kyssede den unge Mand. Selskabet samlede sig om Gruppen, klappede og raabte Bravo.

XVIII.

Nødig havde Grevinden givet efter for sin Vens Bønner. Hun skulde spille Argia i hans Tragedie "Antigone".

Hun græd, da Alfieri havde forladt hende . . . Hun blev ved at græde stille, mens hendes Kammerjomfru foran Psykespejlet i det kirkehøje Sovekammer løste hendes blonde Haar op og rensede 313 det for Pudderet. Da Kammerjomfruen var gaaet, brast Graaden ud som en dæmmed Kilde. Hun raabte :

- Aa, denne Zaparola! - Jeg er saa angst for den spanske Slange.

Mange elskende Damer var bange for denne store, stolt formede Kvinde. En Nordbo vilde have kaldt hende en Valkyrietype trods hendes ravnsorte Haar, hvori Glanslys spillede som levende Væsener. Hendes lange Hals var rank som et jonisk Søjleskaft. Hendes store sorte Øjne glimrede med stærk, stundom kold, stundom varm Glans. Hendes Arme og Hænder var udmærket skønne. Hun havde aldrig Pudder i sit kreppe, flammende Haar, trak Handskerne af, naar det paa nogen Maade kunde lade sig gøre, bar kun en eneste Ring med en mægtig Amethyst i paa venstre Haands Lillefinger og lod sine Hænder, hvide som Alabast, med let fugtige Lys lege i Lyset som Fiske i klart Vand.

Hun havde mange spottende Ord ved Haanden.

Da Hertugen af Grimaldi, som sukkede for hende - man sagde, at det var frugtesløst - havde foreslaet hende at spille Antigone af Alfieri, havde hun svaret :

- Ja, men jeg spiller paa min Maade. Jeg er ingen andalusisk Hoppe, som vil lade sig kujonere af den poetiske Hestebetvinger. Især lader jeg mig ikke betvinge af en Chambrière, som svinges i "løs" Versetakt.*)

Hertugen af Grimaldi havde grebet efter hendes Haand, men den slap fra ham som en Slange, efterladende et Bid, thi hun havde ladet sin Amethyst ridse skarpt mod Huden paa hans Pegefingre, mens han forsøgte Grebet.

Man skulde nøjes med fem Prøver. Scenen var det spanske Gesandtskabshotels Festsal. Paladset laa i Via Condotti tæt ved Piazza di Spagna. Det var et af de romerske Paladser, hvori Rokokoens saa tæt havde klinet sig paa alle Bygningens Led med sine svungne og knækkede Linjer, og det baade udvendig og indvendig. Man skulde ikke tro, at det oprindeligt stammede fra det 17de Aarhundredes Begyndelse, da Renæssancen var i Forfald og begyndte at lempe sig hen i den Retning, som snart skulde fortære den med Hud og Haar.

Udenfor mod Gade og Gaard drak de gulrøde Travertinkvadre graadig Solskin gennem deres porøse Masse; indvendig legede ^{*} 314 Lyset Tagfat med sig selv op ad de blegrøde og gule tætaarede Pilastre.

Det var en straalende Foraarsdag, at den første Prøve holdtes. Alfieri og Grevinden af Albany kom kørende i en bredbuget Kardinalkarrosse med Kusk og Tjener i Stuarternes Livrée. Den rullede ind i Gaarden. Lige nys var Hertuginde af Zaparolas Vogn kommen. Den holdt ved Portalen foran Hovedtrappen, just som Alfieris og Grevindens Vogn nærmede sig.

Ud steg den statelig høje Hertuginde med Pelskaabe af karmoisinrødt Atlask, straalende, skinnende, duftende med vajende Hattefjer. Lakajen hjalp først hende, saa hendes gamle Ægteemand ud. Endelig kom en lille, fint bygget, men ret fyldig ung Mand, der kunde tage sig ud i Trikot i en Pastorale som tværføjtespillende arkadisk Hyrde. De faste Lægge struttede stramt i hans hvide Silkestrømper. Det var en Søn af Fyrst Rospigliosi. Hans ansvarsfulde Livsstilling var at fungere som Løjtnant i Pavens Nobelgarde og som en af Ægteemanden og "Selskabet" anerkendt *Cavaliere servente* hos Hertuginde af Zaparola.

Han tog omhyggelig den gamle Hertug under Armen og hjalp ham op ad Trappen. Hertuginde fulgte dem taalmodig. Trappen var ellers bred nok til, at fire kunde gaa i Række paa dens Marmortrin.

Grevinden og Alfieri havde snart naaet dem. Hertuginde stod stille, besvarede Alfieris Hilsen med en Nejen og med et tvetydigt Udtryk i sit store Øje, der fra en let Gnistren gled over i en magelig Ironi.

- Stands lidt, mine kære! sagde hun til sine Ledsagere . . . lad Appollon, Musernes Fører, komme forbi, letskriddende som Guden er.

Hun hilste næppe paa Grevinden af Albany. Hendes Kavaller fulgte hendes Bevægelser og hilste ogsaa dybere og mere forekommende paa Digteren end paa hans Dame. Hertugen af Zaparola slog derimod venlig ud med Haanden, sendte et Fingerkys til Grevinden, hostede og sagde :

- Ja, nu har jeg ikke glædet mig saa meget til nogen dramatisk Repræsentation siden Opførelsen af Zaïre paa Ferney for femten Aar siden hos den store Voltaire.

Hertugen søgte at rette sin gamle Ryg og at imponere Alfieri. Da begge Dele mislykkedes, da Ryggen ikke lystrede, og Alfieri kun sagde et ligeegyldigt "Ah" og saa paa Grevinden, blev baade Ægtemanden og den opvartende Kavaller gnavne. Hertuginde lo 315 Grevinden af Albany havde Graaden i Halsen. Hun havde set Alfieri sluge Hertuginde med Øjnene.

I den store Sal med det blegrøde Marmorgulv, det hvide fladt hvælvede Stukloft med forgyldte ophøjede Baand i vilde Snirkler, med flade lyserøde Marmorpilastre, som endte i gyldne Muslingeskaller i Stedet for i Kapitæler, stod en Estrade i Baggrunden. Et rødt Silkedraperi omgav den og skjulte Væggene. Det var den hele Theaterdekoration.

Nogle Medlemmer af det romerske Aristokrati sad nede i Salen, magelig udstrakte i Lænestole.

De rollehavende steg op paa Tribunen. En Fyrste af Borghese rejste sig fra sin Stol og sagde :
- Jeg beder paa Selskabets Vegne Digteren om efter gammel romersk Skik at fortælle os Stykkets Indhold.

Alfieri hilste let og fortalte :

Da Eteokles og Polyneikes vare døde, tilfaldt Thebens Trone med Rette den førstes lille Søn Laodamas, Kreon erklærede sig for Barnets Formynder og greb Regeringens Tøjler. Denne Mand, der var saa berømt for sin Grumhed, forbød straks under Livsstraf at begrave Ligene af de Grækere, som vare faldne i Krig mod Theben, og hvis Lig laa foran Stadens Mure, blandt dem Prinsen Polyneikes's. Hans Søster Antigone, til hvem sluttede sig Argia, Datter af Adrast, Konge af Sikyon og Argos, og Enke efter Polyneikes, fattede den fromme Beslutning at hædre sin Broder med en Grav og beredte sig til at udføre Beslutningen ved Nattetid. Men de bleve opdagede. Argia flyede, Antigone blev greben og af Tyrannen dømt fra Livet. Kreon overdrog det Hværv at udføre Dommen til Haimon, sin Søn, som i flere Aar ømt havde elsket Antigone. Kreon, som intet kunde bevæge til Mildhed, lod Antigone levende begrave, og Haimon dræbte sig fortvivlet foran hendes Grav. Med faa Forandringer fortæller min Tragedie dette Sagn.

Stykket begyndte med en Monolog af Argia, som Grevinden af Albany udførte. Hun havde lært sine Vers godt udenad og leverede dem af med en vis flot Bravour, der vandt Applaus i Salen. Da kom Hertuginde af Zaparola frem som Antigone.

Til alles Overraskelse og Skuffelse afhaspede hun sine Vers i Galop, uden Udtryk og uden Spil.

Alfieri, som med de øvrige tre rollehavende sad tæt op mod Forhænget i Baggrunden, fór op, luerød i Hovedet. Argia - Grevinden af Albany - som efter sin Monolog havde trukket sig tilbage i Baggrunden, holdt sin Digter fast ved Ærmet, idet hun hviskede :
- Hun vil gøre os alt det onde, hun kan.

Straks efter Antigones Monolog skulde Argia frem. Grevinden af Albany rystede af Frygt og Harme, da hun saa Antigones Udraab:

Men hvem forfølger mig? Jeg er forraadt!
En Kvinde kommer mod mig . . . Hvem er Du?

skulde svare med følgende Ord:

Argia.

Kun en ulykkelig.

Hele Prøven mislykkedes. Hertuginde ramsede sin Rolle op, Grevinden, der havde begyndt saa lovende, maatte kæmpe med sin Hulken, den unge Rospigliosi, som var Emone (Haimon), var forfjamsket. Kun Digteren selv, som spillede Tyrannen Creonte (Kreon), sagde, maaske i Kraft af sin Vrede over det øvrige, sine Ord med en Haan og en Kulde, som bragte Tilhørerne til levende at bifalde.

Men efter Prøven roste de alle de agerende. Hertuginde lo og sagde :

- Ja, jeg kan ikke spille den Rolle. Men jeg holder, hvad jeg lover . . . Spillede jeg ikke skrækkeligt, Grev Alfieri?

- Nej . . . For De spillede slet ikke.

- De har Ret. Giv mig en Hjelm af Staal og en Brynje af Bronze. Det maa til for at spille den Slags Stykker.

- De har Ret, min Engel, sagde den gamle Hertug. Grevens Tragedier er ganske umaadelig heroiske . . . Skulde De ikke tage mod lidt Instruktion af ham, hvis Grev Alfieri vil gøre os den Glæde at besøge os . . . eller rettere Dem, min Engel; for den Slags Ting maa drives under fire Øjne.

- Deri tror jeg, De har Uret, min Hertug, sagde den unge Rospigliosi. Instruktionen maa vistnok foregaa med alle de spillende i Fællesskab, for at der kan fremkomme, hvad Franskmændene kalder et Ensemble.

Ikke, Hr. Greve?

Alfieri kunde ikke beherske sin Hidsighed, da han sagde :

- Nej. Alt hvad Franskændene lærer, er Vrøvl.

- Ser De, jeg havde Ret, kære Fyrste, sagde Hertugen og 317 nikkede velfornøjet med, at Alfieri havde givet ham Ret. Desuden havde han ikke noget imod, om hans Stedfortræder blev skinsyg paa Digteren. Han havde afstaaet en Ægtemands Rettigheder til Fyrsten, men glædede sig hemmelig ved Udsigten til, at en anden vilde gaa hans Medbejler i Bedene.

Han fortsatte :

- Ja, saa stoler jeg paa, at Hr. Grev Alfieri vil tage sig ordentlig af min kære Gemalinde, for at hun kan opnaa lige saa udmærkede Lavrbær som Fortolkerinde af de italienske, som før af de franske Tragedier.

- Jeg lider bedre baade de gamle spanske og de franske, sagde Hertuginde med et udfordrende Blik til Alfieri. Der er mere Sentiment i de franske, og det er maaske en ordinær Smag - men jeg elsker i Kappe- og Kaardekomedierne i Spanien at se Kaarder krydses, Herrer synge under Balkoner, Damer, hvis Bronzehjærter smeltes, til de bliver bløde som Voks. Versene klinge som Guitarstrengene . . . jeg foretrækker en Cachucha med Kastagnetter for en Menuet, hvori man kun hører de røde Hæles Skraben mod viksede Gulve . . . Paa Gensyn, Hr. Greve . . . De kommer altsaa og læser med mig . . . men vi maa være ganske alene.

Hun hilste knibsk paa Grevinden af Albany, rakte Haanden ud mod sin Rospigliosi, som sad i Vognen, og lod den gamle Hertug hive sig op tilsidst ved egen Hjælp.

Grevinden af Albany var allerede hjulpen op i sin Karrosse af Tjeneren.

Alfieri sad tankefuld ved hendes Side. Han rakte sin Haand ud mod hende. Hun modtog den, gengældte svagt et svagt Tryk. Han listede sig til at se op mod hende fra Siden af. Store Taarer hang stille i de brune Øjne. Alfieri vilde ønske, at han kunde sige noget, men hans Læber var som lammede.

Da de kom til Cancellaria-Paladset, tog han hendes Arm, fulgte hende op af Trappen, bukkede, standsede lidt, men hun skyndte sig ind.

Han for ned, anede ikke, at hun længe stod indenfor Døren i det lange hvide Galleri ventende paa, om han skulde komme tilbage.

Han gik helt ud til Villa Strozzi ved Diokletians Thermer, tumlende med sine Følelser, udbrød :

- Fanden med de tyske Kvinder med deres stille Taarer! Gid hun vilde rase, rive og bide!

318

Da han kom hjem, lod han en sort Hest sadle, red Pokker i Vold Kampagnen rundt, rettede Pistolskud mod de glubske ulveagtige Vogterhunde, skød et Par, smed Penge til Hyrderne, skød saa løst ud i Luften, mens hans Hest stejlede, og han selv lo højt om Kap med dens Vrinsken.

XIX.

- Sidder hun nu stille hjemme og græder?

Dette Spørgsmaal henvendte den grevelige Digter til sig selv efter den Instruktion, han i fire Dage i Træk havde givet Hertuginde af Zapparola.

Denne lunefulde Kvinde, som trodsig lo op imod ham, naar han sagde :

- Husk . . . det er i doriske Haller i det gamle Hellas, at det foregaar, i hvide Marmoromgivelser, og saa sagde :

- Det er ikke sandt. Det hele foregaar i Hertuginde af Grimaldis Sal, og vi færdes mellem Italianere fra vor Tid, som ikkun er Talerør for Hr. Grevens Passioner og Sentiments . . .

. . . Denne Kvinde fik Magt med Digteren . . . Og hun, den mavrisk mørke, svulmende Kvinde, hun lod sig betage af denne høje, alvorlige Skikkelse; han, som var saa vantro i Religion, mens hun bad *Pater noster* ved alle mulige Lejligheder og troede paa alle Kirkens Helgener. Midt i Favntaget bad hun ham omvende sig og bøje sig for Kirkens ene saliggørende Tro.

De eggede hinanden ved Modsigelser og haanende Ytringer, før de faldt i hinandens Arme i glødende Elskovsfeber.

Alfieri gik hver Aften fra Hertuginde til sin "tilbedte Dame". Hun var mild og blid. Hendes Favn aabnede sig villig, men resigneret Hun græd stille i hans Arme.

Naar han forlod hende, tilsvor han hende evig Kærlighed. Grevinden af Albany nikkede og smilte gennem Graaden.

Han tilsvor hende evig Kærlighed, mens han kørte, red eller gik fra Cancellaria-Paladset til Villa Strozzi ved Diokletians Thermer, som Michel Angelo havde kristnet paa sin Vis og gjort om til den stolte Kirke *Santa Maria degli Angeli*. Den hævede 319 sin mørke Masse op mod Nathimlen og, saa syntes det Alfieri - trodsende i sin kolosagtige Storhed - mumlede Haansord paa juvenalsk Latin ud mod den elendige Nutid . . . og mod ham, Digteren, der lod sig betvinge af Kvinder, mens han selv kunde betvinge de væligste, vildeste Heste.

I Hertugens Palads maatte han gaa igennem et Par Sale, inden han kom til det lille Boudoir, hvor Instruksen skulde foregaa, men i hvilket der ikke blev læst saa saare mange Verslinjer i Jambetakt. Hertugen af Zapparola og Fyrsten af Rospigliosi sad i den mindste lille Sal og spillede Skak eller Ecarté, som det nu kunde falde sig. Den gamle Hertug omfavnede Digteren og lo hen til sin anerkendte Rival.

Aftenen kom, da Tragedien skulde spilles.

Det spanske Gesandtskabs Palads lyste videnom fra alle Vinduer i sine tre Etager. Vogne fór gnistrende mod Gadens Stenbro, holdt i Queue foran Façaden, kom efterhaanden ind i Porten. Pudrede Herrer og Damer steg ud; Kjolernes Silke gav smaa ængstelig kokette Smaahvin fra sig, naar den strøg Vogndørens Rande og Stentrappernes Trin. Dumpt klirrede Kaardernes Skedespids; Silkeskoenes Saaler og Hæle knirkede gladeligt; mange Parfumers Duft snoede sig bølgende gennem Korridorer; Piskeknald lød fra Gaarden.

Roms store Verden strømmede til Fest hos den flotte, ugifte spanske Ambassadør hos Pave Pius VI.

Kardinalen af Stuart kom ikke trods sit Løfte. Han havde undskyldt sig med Travlhed i sine biskoppelige Pligter i Frascati. Men Grevinden af Albany vidste, at Kardinalen, som i den senere Tid havde været meget kølig imod hende, hemmelig var rejst til Firenze sammen med Fru Orlandini. Denne Dames Venskab for hende havde ogsaa antaget køligere Former.

Tragediens rollehavende var komne tidligere end det øvrige Selskab. I Salen var der spændt et Tæppe langs Estraden. Det var ikke til at rulle op, men til at trække til Side.

Der var kun fire egentlige agerende i Tragedien. De to Damer og de to Herrer havde hver sit Paaklædningsrum.

Kammerjomfruerne havde alt ved Prøverne Færten af, at deres Herskerinder elskede hinanden som Hund og Kat. Naar i det lille Rum uundgaaelige, rent korporlige Sammenstød skete, skubbede Kammerjomfruerne til hinanden, og Skubbet ledsagedes af en let Fnysen eller Hvæsen.

I Rummet, hvor Alfieri og den unge Rospigliosi ligeledes 320 havde hver sin Tjener, var der ogsaa fjendtlige Partikler i Luften, men Kvinder er raare i smaa Fjendskabsytringer end Mænd. Fyrsten og Greven talte ikke til hinanden, men bad koldt hinanden om Undskyldning, naar Pladsens Snæverhed gjorde, at de eller deres Tjenere generede hinanden.

Hvor meget end Alfieri hadede Frankrig og hvad derfra kom, havde han dog maattet indrømme det meningsløse i at spille Dramaer med antikt Sujet i moderne Dragter. Grevinden af Albany havde forlængst ladet sig skaffe Tegninger af antikiserende Kostumer fra "Theâtre français"s klassiske Tragedieopførelser, havde i gladere Dage tegnet og koloreret dem for sin Vens Dramaer.

Naturligvis var Dragterne romerske, ikke græske . . . ikke Kiton og Klamys, men Tunika og Toga. Grevinden af Albany skulde som den blide Argia bære lysegult over hvidt, mens den stærke Antigone skulde klædes i lyseblaat og purpurrødt; den unge Haimon i hvidt og mørkeblaat, Tyrannen Kreon i mørkegrønt og karmoisin.

Den Elektricitet, som rugede i Luften, brød ud i klare flammende Lyn under Spillet. Det er for Dilettanter godt at være ladede med personlig Lidenskab, naar de skal udføre en eller anden Kunstproduktion, af hvad Art den end er. De faar derved et Stof at øse af, og de maa dog beherske sig selv.

Det hele store Publikum var enig om, at det var det største dramatiske Resultat, Roms Selskabssale havde kunnet opvise i mange Aar.

De to rivaliserende Damer opbød al deres Energi. Meningerne delte sig. Var Hertuginde af Zapparolas

stolt knejsende Antigone, hvis Blikke funkledede som Kærter, og hvis Røst klang som en Cellos to dybeste Streng, den bedste? Eller var Grevinden af Albany at foretrække, hvis Røst var som en fint behandlet Violins, hvis blide brune Øjne snart glimtede stærkt op, snart dunkledes blødt under de store Laages sænkede Hvælvinger, alt som Diktionen steg eller dalede?

Romerne applauderede de to Damer og overdængede dem med Blomster. Det ophidsede dem som Væddeløbere. De arbejdede med bankende Pulse og glødende Kinder.

Fyrsten af Rospigliosi fandt man ikke paa Højde med de øvrige spillende, mindst med Alfieri selv som Kreon. Den høje Skikkelse med de stærke Træk og den kraftige Barytonrøst var den mest beherskede af de fire rollehavende. Den i Livet saa nervøse Mand 321 havde i sin Aktion som i sine Vers en Marmorkulde, der kedede nogle, imponerede andre. Nu, da han lagde sin ejendommelige ydre Personlighed med ind, højnede og varmede den de majsommeligt hamrede Rhythmer og tidt noget tørre Ord. Han var langt betydeligere end paa Prøverne. Over for ham blev den spinkle Fyrste, der endda var fyldt af sin private Skinsyge mod Digteren og ikke som Kvinderne fik nervøs Energi ved den, en tørt klynkende Arkadier, en lille Fløjtenist, der ikke kunde faa Lyd i Kvartetten, hvor to Strygere og en Metalblæser overdøvede ham:

Kreon.

For min Magt jeg øjner
ej anden Grænse end min egen Vilje.
Lær *Du* mig ej at tænke. Snart til Tavshed
jeg tvinger hver en Følelse hos Hvermand
undtagen Frygt.

Haimon.

Forgæves er min Bøn,
mit Haab om Din Medlidenhed.

Kreon.

Forgæves.

Adskillige Tilskuere smilede i Kraft af en Art ringeagtende Medynk med den unge Mand, hvis virkelige Situation syntes dem at minde lidt om den fingerede. Thi som Haimon truedes med at miste sin Brud Antigone, anede det altid skandalevejrende romerske Selskab helt vel, at Hertuginde af Zapparola gled bort fra den unge Rospigliosi.

- Ja, der brød endda en sagte Latter frem efter det første Ord i 4de Akt.

Kreon.

Har Du nu valgt?

Antigone.

Det har jeg.

Kreon.

Haimon?

322

Antigone.

Døden . . .

og en Dame hviskede til sin Nabo :

- Hertuginde burde i Stedet for Døden have sagt Greven. Det havde passet lige saa godt i Verset.

I Mellemaakterne skumledes der. En Fætter til Fyrst Rospigliosi, Marchese af samme Navn, udtalte sig med Forargelse til en Monsignore af Slægten Borgia om, at Kardinal Stuarts Bolig tjente til Skalkeskjul for et Forhold som det mellem Alfieri og Grevinden af Albany . . . Ja, naar Grevinden havde levet sammen med sin Gemal, saa havde hun en vis Ret til at have sin Kavaller - men paa den Maade . . . ?

- Ja, svarede Monsignoren af Borgia, man siger, at den hellige Fader har sagt til Kardinalen af Stuart . . . at der maa ske en Forandring.

- Kardinalen er i Firenze med . . . he ... De gætter?

- Ja, og Brødrene er forsonede.

- Det var smukt . . . Faar Kardinalen det, der har været saa megen Tale om . . . disse Arvestykker?

- Til Dels vist.

Rospigliosi - Fætteren - lo og hviskede :

- Englænderne har dog altid Prangernatur.

Monsignoren smilede, nikkede let, svarede ikke.

- Har Monsignore Consalvi været Mellemand? spurgte Marchese Rospigliosi.

- Aner jeg ikke . . . Men nej . . . nej ... svarede Borgia . . . Han er uden Plet og Lyde, den unge Mand, *immaculatus!*

- Det siger man jo, mumlede Marchesen, trak paa Skuldrene og smaalo.

Den ved Marchesens Side siddende Dame hviskede til ham :

- Monsignore Consalvi gør stærkt Kur til Grevinden af Albany. Signora Orlandini er mod det. Der vil blive et Brud mellem Kardinal Stuart og Orlandini.

- Nej, hvad siger De!

- Intet, Signora. De maa have hørt fejl.

Han vendte sig bort og rettede sine Blikke ufravendt mod det røde, sammentrukne Forhæng. Men han sugede den mulige Skandalehistorie ind som et tørstigt Barn ved Juletid en Appelsin.

Der manglede heller ikke paa Kritik over Stykket især fra Damernes Side. En Marchese Barberini, der havde opholdt sig i 323 Paris i mange Aar, og som gik for at være særlig kyndig i "*les belles lettres*", fandt, at det hele var koldt og haardt; der var anderledes Varme i Racines Tragedier; den italienske Digtets Vers var møjsommelig frempinte, fulde af Hiater, utilladelige Enjambements og tunge Inversioner, han havde en ulykkelig Hang til at udelade den bestemte Artikel og sige "Død" for "Døden", "Natur" for "Naturen".

Da Kreons Søn har dræbt sig foran Antigones Lig, sluttede Stykket med disse Ord af Kreon:

O himmelske Vredes
bloddryppende Retfærdighed! Du kommer,
nu har jeg set Dig, kender Dig og skælver.

Næppe havde Digteren sagt disse Ord, før en af Roms skønneste Damer, den venezianske Gesandts, Patrizieren Loredans Gemalinde, rejste sig fra sin Plads i den forreste Stolerække midt for Scenen. Hun var skøn med sin kastanjebrune Haarpragt og sin svulmende Fylde i det olivenfarvede Fløjel. Hun nærmede sig Estraden, rakte Digteren en med Nerieblomster og Azaleer prydet Lavrbærkrans og fremsagde følgende Sonet:

Før Campidoglio faar Dig hæderkronet,
jeg rækker paa Italias Kvinders Vegne
Dig denne Krans. Og før dens Blomster blegne,
Dit Navn Hesperien har gennemtonet.

I Dag Du mange Seklers Sorg har sonet
Det Sprog, som fødtes i Etruriens Egne,
vi saa med Taarer mat i Støvet segne,
Du har det løftet til, hvor før det troned.

Du suged Kraft af Hellas fulde Barm,
Du Oldtids døde skænkede Livets Tunger;
stolt klinger Lyren i Heltindens Harm,

som Bronceharnisk Kreons Harme runger,
lydt dirrer Staalet i ung Haimons Arm,
Argias Sorg som Skovens Due sjunger.

En uendelig Jubel, hvori Kritik og Stiklen døde som de onde under Syndflodens fremvæltende Kæmpebølger.

Husets Herre steg op, omfavnede Digteren og sagde, saa det lød igennem Salen:
324 - *Venisti, vidisti, vicisti, Cæsar poetaum Ausoniæ!**)

- Jeg lover Dem, at jeg skal lære Græsk, sagde Alfieri, først da vil jeg kunne digte det, jeg stræber imod.

Digteren, som aldrig dansede, tog stærkt bevæget hjem, før Ballet begyndte.

Han længtes efter Ensomheden trods det, at han vidste, hvor dybt den vilde lade ham føle sit Sinds Sønderrevethed. Men han søgte det truende med den Iver, som en tapper Mand gaar Faren i Møde med, naar Pligten kalder ham.

Hans Tjener Andrea kunde ikke faa et Ord ud af ham. Hans Herre gav ham kun Ordre med Haandbevægelser.

XX.

Kardinalhertugen af Stuart og den unge Monsignore Consalvi sad i en stor, højloftet Sal i Bispepaladset i Frascati.

Gennem høje, opskudte Vinduer strømmede lune Vaarluftninger, fyldte med Duft af Violer og de tidligste Roser, sødt og syrligt i en let berusende Blanding.

Haverne paa Bjerghøjenes Terrasser laa grønne med brogede Striber og Stænk. De gule Balustrader og de hvide Villaer skinnede frem, snart gnistrende, fremtrængende, saa dølgende sig i Dunkelhed, saa helt forsvindende, saa springende ud igen af den sortebrune Stenegemasse, blottende sig, dølgende sig som kokette Kvinder, der bader sig.

Den unge Monsignore aandede Luftningen ind gennem sine virrende Næsebor. Kardinalen tænkte næppe derpaa. Han sad med en lidt fortrædelig Mine i sit lille, glatte, hverken unge eller gamle Ansigt, i sin moderate Fedme, saa ligelig fordelt over hele hans Legeme.

- Han maa altsaa rejse, sagde Kardinalen. Han bliver saa berygtet og berømt i Rom, at det ikke gaar an, at han bliver . . . Jeg har ogsaa ondt af min stakkels Broder. Han var virkelig syg. Og i kristelig Mildhed, som viser, at Smerter og Sygdom er sendte fra Herren, gav han efter for mine retmæssige Fordringer.

* 325

- Kan Grev Alfieri faa sit Udlæg tilbage? spurgte Monsignoren med et stille, intetsigende Blik op mod sin Beskytter.

- Hm . . . Haster det? spurgte Kardinalen.

- For saa vidt som det haster med hans Bortrejse fra Rom.

- Hm . . . Se her!

Han rakte Monsignoren et stort Brev med hængende Segl. Consalvi greb det og læste paa Fransk:
- Vi, Karl, retmæssig Konge af Storbritannien, paa Grund af de til os rettede Anmodninger af Louise Caroline Maximilienne Emmanuel, Fyrstinde af Stolberg, at hun af mange Grunde ønskede at forblive i Fjærnelse og Adskillelse fra vor Person, som Omstændighederne og vore fælles Ulykker gjorde nødvendige og nyttige for os begge, og overvejende alle de Grunde, hun for os har fremsat:

Gøre vittelig ved nærværende, at vi give vort frie og villige Samtykke til denne Adskillelse, og at vi tillade hende for Fremtiden at leve i Rom eller hvilken som helst anden By, hun vilde anse som mest passende. Dermed sker vor Vilje.

Skrevet og forsejlet med vort Vaabensignet, i vort Palads i Firenze, den 3die April 1784.

Vi anerkende Afskriften og det deri indeholdte.

Carolus Rex.

En lille Bevægelse krusede Consalvis smukke Mund :

- Hvad mener Du, mit Barn? spurgte Kardinalen.

- Jeg mener, hvad naturligtvis Deres Eminenza mener.

- Hvad mener jeg da, min Ettore?

- Vant, som jeg er til at forske Deres Eminenzas Mening, mener jeg, at dette Brev hverken maa meddeles den høje Fyrstinde før langt senere, og at Grev Alfieri ikke maa vide, at det er til. Har jeg truffet Deres Eminenzas Mening?

- Fuldkommen, kære Barn. - Naa . . . og saa?

- Den pekuniære Side af Sagen ordner vi siden med Grev Alfieri. Han er en nobel Herre i slige Sager.

- Ja ... han har faaet Offervillighedens Naadegave. Han er en ædel Mand, en stor Digter . . . men . . . Hvad mener Du, min Ettore?

- Han er en uigenfødt Hedning.

- Ja, desværre. Det er ogsaa min Mening.

326

- En "*frondeur*", som Franskmændene siger. Han omtaler sin Konge i foragtelige Udtryk.

- Ja, desværre.

- Han maa bort, Eminenza. Hans Hellighed ønsker ikke hans Nærværelse. - Eminenza véd, at Hertuginde af Zapparola synes at have indtaget Musens Plads, som før var besat af Grevinden af Albany.

- Det er glimrende, min Søn . . . eller rettere . . .

- Højest sørgeligt, mener Deres Eminenza egentlig. Men Synd avler Synd.

- Ja, desværre. Men det gælder om for os, Kirkens værende og vordende Fyrster . . . thi, at Du mit Barn en Gang vil hylle Dit Legem og bedække Dit Hoved med det hellige Purpur, derpaa er jeg vis . . . hm . . . hvad vilde jeg nu sagt? . . .

- Deres Eminenza vilde have sagt: Vi værende og vordende Kirkens Fyrster skal arbejde paa, at endog Synden kan komme til at virke *in majorem Dei gloriam*.

- Som sædvanlig træffer Du min Mening. Vi faar altsaa se at blive denne poetiske Greve kvit.

- Ja. Det bliver let. I sin Rus over sine poetiske Triumfer skal han have dristet sig til at ville tilegne den hellige Fader en Tragedie. Eminenza ved, at den hellige Fader hidtil har holdt en skærmende Haand over ham i Haabet om, at han vilde bruge de Gaver, Gud Herren har forundt ham, til den hellige Kirkes Ære, mens han tillige slog over i et rent Levnet.

- Det gør han aldrig, sagde Kardinalen.

- Der er ingen Udsigt til det. Grevinden kan - har jeg tænkt mig - hvis Eminenza tillader det, jo bebo Deres Villa i Genzano, men vi maa sikkert ogsaa fjærne den kære og muntre Signora Orlandini, som har ført Deres Eminenzas Hus saa skønt og værdigt.

- Ah ... slap det ud af Kardinalen med pludselig Bestyrtelse. Hvad skal det sige?

- Hun er ved gammelt Venskab knyttet ikke alene til Grevinden af Albany, men ogsaa til Grev Alfieri og vil altid for højere vedkommende staa som en, der i Deres Eminenzas Hus ensidig vil værne om Deres Interesser.

- Ja, men, naar han . . . Poeten . . . er borte, hvad gør det saa, Ettore? . . . Hvorfor tøver Du? Jeg kan se, at Du sidder inde med Kort i Baghaanden, som Spillerne siger. Tal . . . Jeg vil det; jeg befaler det. -

327

- Adskillige af Kuriens Medlemmer har tvivlet om, at Signora Orlandini har naaet den synodale Alder, de 45 Aar*).

- Hvad siger Du, Din dumme Æsel? busede det ud af Kardinalen.

Consalvi havde som Barn set Karl Edward, mens han holdt sit Qvasi-Hof i Rom. Det var aldrig faldet ham ind, at Kardinal Henry havde mindste Lighed med sin ældre Broder; nu fandt han en umiskendelig Familjelighed i et ubeskriveligt raat Udtryk i Ansigt og Stemme.

Monsignoren lod, som han ikke hørte eller forstod. Han greb Kardinalens Haand og kyskede den, holdt den fast og sagde ud i Luften :

- Skal vi Kirkens Mænd ikke rive vort Hjærte ud af Livet for at undgaa - om det saa end var Skin eller Skygge af Forargelse for de smaa.

Replikken henaandedes ydmygt og blidt. Da Monsignoren havde sagt den, satte han Lommetørklædet for sine Øjne.

Kardinalen fór op og stillede sig i Vinduet ud til Balkonen, betragtede de graa Olivenlunde, de mange hvide Villaer og prægtige Haver paa sit Dioces's Bjergskrænter, som om han vilde rette det Spørgsmaal til deres Ejere, om de vare foragede over deres Biskop.

Hu . . . jo. Der saa han den mægtige Allé til Villa Ruffinella staa dunkelt truende. Han vidste, at den helligste af alle Kardinalerne, paa hvis Renlivethed aldrig var fundet et Fnug af Skandale, den svagelige, blide Chiaramonti, over hvem Tiaraen svævede som en Mulighed, var Gæst der. Han blev bange for, hvad den lille, korthalsede Mand med Dueblikket kunde tænke om ham.

Han havde vundet sin Ro tilbage, gik hen til den ærbødig ventende, staaende unge Prælat og sagde :
- Min Ettore . . . Du véd, jeg gør alt, hvad Religionen og den hellige Kuries Politik vil, at jeg skal gøre, som om jeg var en Broder af den forhenværende Jesu Orden . . . Naa, hvad saa, mit Barn?

- Jeg tænker paa en *pia fraus* imod Grev Alfieri . . . Lad ham søge Avdiens hos Hans Hellighed og bede ham om Tilladelse til at dedicere sin Saul til den hellige Fader, som sikkert paa sin milde Maade vil give ham Afslag og . . . *Consilium abeundi*.

*
- 328

- Saa skaanes Deres Eminenza for Ubehageligheder og rystende Scener.

Du taler som en Engel, min Søn . . . *Fiat, sicut dicis*.

XXI.

Stor og alvorsfuld, endnu fyldt af Minderne om sin vellykkede Fremstilling af Antigone, stod Hertuginde af Zaparola med sin hvide Haand krummet om Lænestolens forgyldte Broncearm. Hendes noget svære Buste var rolig som af Marmor, det lilla Fløjel over Brystet sad glat spændt, ubevægeligt som en Brynje.

Overfor stod Alfieri i lys, hvid let gulnende Silke med svagt fremtrædende Sølvbroderi langs Kjolens og Vestens Rande.

Han gjorde et Skridt hen mod hende. Hun veg tilbage og løftede sin Arm, akkurat som da hun spillede Tragedie og var i de mest højpathetiske Situationer. Og Alfieri genkendte Stemmeklang og Diktion fra hin Aften, nu da hun sagde :

- Grev Alfieri. Jeg har elsket Dem. De véd det selv, jeg har tilhørt Dem. Jeg har drømt om en Digters Elskov; Livet har virkeliggjort min Drøm; Frugten, jeg har attraaet, har Guderne ladet falde i mit Skød. Jeg har indaadet en Duft, jeg har indsuget en Sødme, jeg aldrig glemmer . . . Men jeg maa sige min Digter Farvel.

Hun tog sin Haand bort fra dens Hvileplads og strakte den, blændende hvid og fin, som den var, ud mod Alfieri.

Hvorledes han blev til Mode? Maaske lidt krænket blev hans Stolthed. Men samtidig, som han mærkede den krænkede Forfængelighed krible i sig, antydede han et lettende Suk. En Hindring for en fri Flugt syntes at løfte sig for ham, hans Bryst aandede lettere. Han havde indladt sig paa noget, han ikke burde . . . nu kom der en Befrielse. For den bjergtagne Mand sprængtes Fjeldets Grotte, og Yderverdenens Lys og Luft strømmede ind. Han havde jo dog ikke med sit bedste Jeg villet, hvad der var sket.

Hertuginde af Zaparola vedblev :

- Jeg véd, De har en Ridderpligt at opfylde. Og nu maa den gaa frem for alt. Hele det klerikale Rom sammensværger sig 329 mod Dem og mod den Dame, der har lidt saa meget. De maa ofre Dem og mig for denne Pligt . . . Kære Grev Alfieri . . . tror De ikke, at en anden med Dem vil lide? Men De er "Antigones" Digter. Hun døde for at opfylde Pietetens Pligt, at skaffe sin afdøde Broders Sjæl Ro i Graven. De maa lide for den Kvindes Skyld, som har forladt sin Arne for at følge Dem. De maa sammentrænge al Deres Kraft for at skærme om hende . . . Spørg ikke. Jeg véd alt . . . tør intet sige . . . Men man pønser paa Deres Undergang . . . Fra det fjærne skal jeg følge min Digtters Sejrsvandring.

Alfieri havde betragtet hende ufravendt. Hendes lange Tale var som et Douchebad for ham. Den transponerede hele hans indre Liv fra Følelsens dunkle Riger over i Eftertankens klare kølige Æther, hvori Dis og Dunst løftede sig op fra alle Omrids.

Han blev lagttager, mens hun talte.

Var det en sand, en ædel Følelse, der besjælede hende? Ja muligvis. I hvert Fald forstod hun i Kraft af det Skuespillertemperament, der var i hende, straks at sætte sin Følelse ud i Aktion.

Eller var det hele Deklamation? Var hun virkelig glad over at have faaet sin Erobrerforfængelighed tilfredsstillet ved at overvinde en Erobrer som ham?

Store Taarer hang i hendes vidt aabne sorte Øjne . . . Men kan en Skuespillerinde ikke ogsaa fælde Taarer i Aktionens bevægede Øjeblikke? Kan ikke Digtningens Pathos omsættes i virkeligt Liv hos hende ved Fantasiens Magt?

Hun sagde videre :

- De maa bruge al Deres Snildhed, al Deres Kraft for at skærme om Englands Dronning . . . Lev vel, min store, prægtige Digter! Tryk modig den Tornekroner, Livet har flettet Dem, paa Deres Isse. Vær tapper, som de Helte, De besynger!

Jo, det var i hvert Fald Skuespilkunst. Havde der været et Grundfond af Natur, saa var det nu fortæret af Kunsten.

Der er meget Skuespillerblod i den latinske Race, og dette Blod kogte op i Digteren.

Han trykkede Hertugindeens Haand til sit Bryst, knælede, kyssede Haanden og sagde med en Reminiscens fra Tasso:

Antonio flyr og lader Haabet fare
om Verdens Herredom, hvortil han stunded.

Som hans sonore Røst lød i Rummet, slog Versets Ekko tilbage, og hurtigt som et Lynglimt fór det igennem hans Sind:

330 Du lyver, Vittorio! Løgn, Løgn, Løgn!

Underlig adspredt hilste han hende dybt. Hun saa tankeindhyllet paa ham.

Mødtes mon deres Tanker i en begyndende fælles Graad over den Løgn i Livet, som synes at forgylde alle Rande med Guld og Sølv, men som æder sig ind til Livets Marv som en Kræft?

Begge smilte de under den sidste Afskedshilsen, som om de var glade over de faa Minuter, de havde drømt i hinandens Favn om evig Elskov.

Da Alfieri passerede Etagens mindre Sal, saa han Husets Herre og den unge Fyrst Rospigliosi siddende ved en Guéridon over Kort i ivrig Disput.

Den gamle Hertug rejste sig. Med sin tandløse Munds enten idiotiske eller listige Smil sagde han til Alfieri :

- Er det ikke stygt af Fyrsten der, at han benytter sig af sin Ungdom og sine gode Øjne til at snyde mig, rent ud sagt? . . . Ha, ha, ha! Er det ikke? Hvad, kære Greve?

Og hans hendøende Øjne fik et underligt glad giftigt Glimt, mens han udtalte Ordene og endnu en Gang sagde, gumlende og smagende paa Ordene :

- Hvad, kære Greve?

Alfieri mumlede noget. Hertugen lod ham ikke slippe, greb ham i en Knap og sagde :

- Det vilde De aldrig gøre, hvis De saadan gik ud og ind her som Husets fortrolige Ven . . . Nej, det vidste jeg nok. He, he . . . Naa, jeg hører, De rejser fra Rom. Gud være med Dem paa Deres . . . he . . . he . . . Erobringstog . . . Tag endelig den piemontesiske Uniform med! Den kan intet Kvindehjærte modstaa - he, he, he. - Ja, De forstaaer vel Spøg. Tak for denne Gang!

Alfieri bukkede. Hertugen blev ved at holde ham fast :

- Ja, den gode Fyrst Rospigliosi, min Ven, som snyder mig i Spil, ser De nok igen . . . men Døden lurker paa den gamle Hertug . . . Naar De saa kommer tilbage, maa De hævne mig paa Fyrst Rospigliosi og snyde ham dygtig i Ecarté . . . og andre galante Spil. He, he . . . he!

Fyrsten rejste sig. Han og Alfieri saa ikke paa hinanden.

- Evindelige Løgne! o Løgne uden Ende! lød det i Digteren, mens han gik ned ad Trappen, snappende efter Luft.

Til *Palazzo della Cancelleria*, sagde han til Kusken.

331

Han havde ikke været der siden hin Aften hos Hertugen af Grimaldi.

Det bares ham for, at Søjlerne i Gaardens Portiker saa kolde, fjendtlige ud.

Kardinalen var ikke hjemme. Grevinden af Albany ikke heller. Signora Orlandini var rejst. Men Monsignore Consalvi arbejdede i Eminenzas "*gabinetto*".

Alfiero lod sig melde og skred skyndsomt gennem de bekendte Sale. Han skulde over et halvmørkt, fladt hvælvet Rum, hvorfra en Trappe gik ned fra første Etage til Søjlegangen. Straks paa den anden Side laa, flankeret af to aarede Marmorsøjler, Døren til "*il gabinetto*".

Kardinalen, eller rettere hans unge Faktotum, syntes at være beredt paa Fare. Paa Stenbænken under Vinduet sad to sribede pavelige Schweizere med deres Rubenshatte, med Hellebarder mellem Benene. De stødte Skafterne mod Gulvets røde Teglstensfliser, da Alfieri traadte ind, mens Tjeneren i det grønne Livré bukkende aabnede Døren for "Hr. Greven".

Monsignore Consalvi rejste sig høflig. Hans iskolde Ynglingeansigt laa i venlig smilende Glans, mens han rakte begge Hænder ud mod Alfieri med en Blanding af Værdighed og ungdommelig Undseelse, der, hvis den ikke var sand, var udmærket gjort. Han sagde med sin klare Røst i et Toskansk, som Alfieri tidt havde misundt ham og alle, der havde indsuget dette Højitalienske fra Barndommen af.

- Kære Hr. Greve! Jeg hilser Dem fra min elskede Beskytter og hans højt elskede Svigerinde i Kærlighed. Tør jeg tilføje i dyb Ydmyghed paa egne Vegne?

- Hvad for Kunster har I for? for det ud af Alfieri . . . Fordømte Præstepak, som I alle er!

Monsignoren smilte rolig, da Digteren nærmede sig ham med Haanden paa Kaardehæftet, og sagde :
- Vi kender »*genus irritabile vatum*»*), Hr. Greve.

Han pegede mod Døren. Alfieri mindedes de to sribede Schweizere med deres Hellebarder.

Monsignoren fortsatte med samme blide Smil :

- Vi har ventet Dem i nogle Dage, Hr. Greve. Vi vare forberedte paa Deres Komme. Men gejstlige Pligter har kaldt Hans Eminenza til Frascati . . . og . . . Hendes Naade er taget * 332 fra Rom . . . En Dame af den Rang maa jo bøje sig for politiske Nødvendigheder . . . Hr. Greve . . . der er ikke Tale om, at den høje Dame skal vende tilbage til sin Gemal. Men der er kommen en Vending i Evropas Stilling lige over for Stuarterne, som gør, at Englands legitime Dronning for en Tid maa dølgge sig for Verden.

- Naa, Grevinden skal sættes "*in pace*" i et Hundehul af et Kloster? stammede Alfieri med fraadende Mund.

- Hr. Greve . . . for Alting vær rolig! Der er ingen Politik, som ledes af Kærlighed, undtagen den hellige Kuries. Den naadige Dame har sin Frihed.

Nu smilede den unge Prælat huldsalig :

- Store Helt, spræng alle Roms Klostre, Grevinden er der ikke.

- Hvor er hun da?

- Det burde jeg ikke sige. Men for at bevise Dem, hvor lidet underfundig Kuriens Politik er, vil jeg betro Dem, at hun bor i en dejlig Villa i Genzano, hvor Nemisøens blanke Spejl ligger for hende. Hun kan bade sin Sjæl i dens klare Vande; hun kan lade sin Tanke stige op og ned ad de grønne Bjerge, hun kan med den store Kætter og store Poet Gian-Giacomo Russò fordybe sig i Naturens Skød og, haaber vi, stige op derfra med den almægtige Gud som Fund . . . Hr. Greve, vær rolig, vær god for den elskelige Dames Skyld . . . Hans Hellighed venter Dem. Han vil give Dem sin Velsignelse. Den vil være god for Dem at tage med paa alle Deres Veje . . . Tag til Vatikanet i Morgen!

Han stod der rank, blankt og koldt smilende, som en uigennemtrængelig, solbeskinnet Marmormur, den nogle og tyveaarige Monsignore. En Jernpandes Stormløb mod denne Mur vilde være forgæves, det følte Alfieri tydelig. Han bukkede stift.

Monsignoren sagde :

- Hvis Hr. Greven ønsker at brevveksle med den høje Dame, skal jeg være Mellemand . . . Blot

Taalmodighed! Den Dyd kunde Hr. Greven lære af de Dem saa lidet sympathetiske stakkels Præster. . . . De tror bestandig, kan jeg se, at der er noget skjult bag Hans Eminenzas Færd. Jeg beder Dem, tal med Hans Hellighed! Det kan kun gavne den Dame, som De saa ridderlig har beskyttet.

Schweizerne rejste sig og slog Hellebardskafternes Dupsko mod Stengulvet, da Alfieri paany passerede dem.

333

XXII.

Atter til Vatikanet!

Der var meget katolsk i Alfieri, Resultat af Traditionens mange Atmosfæres Tryk paa hans Hjerne. Han havde derfor en Fornemmelse af, at denne Bodsøvelse kunde sone hans Brøde. Ikke, at han tilstod det for sig selv, men det var dog vist saadant noget, der drev ham hen ad Ydmygelsens Vej.

Bukke for en Braschi! For anden Gang vanære Kothurnen for Tiaraen! Kan nogen troende underkaste sig en strængere Pønitense end jeg, der ikke agter den Braschi som Pave? Og paa Literaturen forstaar han sig ikke mere end et Mulæsel. Hm. . . . Jeg vil dog tilegne ham mit Værk. Min tilbedte Dame! Jeg har syndet mod Dig. Min første Bod er den Dedikation. Som jeg lægger mit stakkels syge Hjerte ydmygt for Din Fod . . . saa vil jeg nu kysse Braschis røde Tøffel. Halloj, mine to sorte? Saadan. Jeg hører Jeres Hove saa taktfaste som en Deling Infanteris Fodslag runge mod San Angelobroen. De gule danser let som Balletpiger. Hallo, mine Forløbere! Ret saa, mine kære Dyr! Var jeg Cajus Caligula, skulde jeg gøre Jer alle fire til Paver, som det gale Bestie gjorde sin Ridehest til Konsul . . . Ha, ha, ha! Fire Pegaser bære Apollons Præst op, for at han skal bøje Knæ for de tre yngre Guders Præst. O Hellas, o Latium! Endnu en Gang i mit Liv skal jeg spille Pulcinellas Rolle. Jeg burde have udstoppet mig med Pukkel paa Ryg og Bryst.

Den hellige Fader syntes ikke mindre naadig stemt end sidst, thi han rakte ikke sin Fod frem til Kys. Han var endog saa nedladende, at han kyssede Alfieri paa Kinden. Men, da han var traadt tilbage i Avdiensstillingen, lagde han sine Arme krydsede over sit Bryst, sukkede og satte et sørgmodigt Smil op.

Alfieri valgte straks at faa Besked ad indirekte Vej. Han havde taget et i rigt dekoreret rosenfarvet Pergament indbundet Eksemplar af sin Tragedie "Saul" med. Det var et Manuskript besørget af en Kalligraf paa tykt Velin. Han sagde :

- Eders Hellighed gav mig Haab om sidst, da jeg havde den Ære at tale med Den, at Den naadigst vilde modtage en bibelsk Tragedie af mig og vilde tillade mig at dedicere den til Eders Hellighed. Jeg vover da at bringe Den min Saul, som end ikke er trykt, og spørger Eders Hellighed, om Den vil værdige at tilstaa mig denne Gunst.

334

Paven holdt stadig det sørgmodige Smil vedlige, løsnede Armene, slog ud med sin højre, fede, hvide Præstehaand, saa Ringens Diamant lynede, og sagde med den milde, lidt klynkende Klang i Stemmen, som anvendes, naar man giver Børn et venligt Afslag paa en Bøn.

- Kære Søn, sagde han. Med sand faderlig Glæde have Vi hørt Deres Triumf hos Hertugen af Grimaldi, og at vort Italien har faaet en Digter, der værdigt har taget Vædekampen op med Grækernes store Sofokles og med Franskændenes saa højt priste Racine. Men desværre, Vi anse det ej for stemmende med Vor Stilling at modtage Dedikationen af et, om end nok saa sublimt og skønt Theaterstykke. Vi maa her, som saa ofte, sukkende sige: *Non possumus*. Vil De sige noget, kære Søn, saa tal, som om De talte til Deres Fader i Kødets!

- Hvis jeg turde tillade mig en Bemærkning: Eders Helligheds højsalige Forgænger Benedikt XIV modtog Voltaires Tilegnelse af Tragedien "Mahomet".

Pavens tætte sorte Bryn nærmede sig lidt hinanden.

- Det vide Vi. Men Vor i Herren salige Forgænger, der lige saa lidt som nogen af den hellige Petrus's Efterfølgere, kan fejle i Troen, var som vi alle ufuldkomne i Livet. Hans gode Hjerte vilde ved en for stor kærlig Eftergivenhed smelte den ondsindede Kætters Hjerte. Lykkedes det ham? Kaldte ikke den frække Galler med sin giftige Tunge den høje Pontifex for "den gode Pulcinella" i de Privatbreve, hvori alle hans skændige Tanker træde frem i deres ublu Nøgenhed? Sagde han ikke: Efter at "Tartuffe" og "Mahomet" er blevne spillede, skal man intet opgive; vi kan faa baade Kaïfas og Pilatus at se paa Scenen? . . . Og han

fortsatte med sin hæslige Spot: Tiden vil komme, da vi bringer Paver op paa Theatrene, ligesom Grækerne gjorde med Atrevs og Thyestes, som de vilde lægge for Had; Tiden vil komme, da man vil digte en Tragedie om Bartholomæusnatten. . . . Tro ikke, min Søn, at Vi anser Dem for at være i Stand til slige Blasfemier, men for Konsekvensens Skyld maa Vi sige: *Non possumus*.

Saa lev vel og rejs med Gud, Vort kære Barn! De ved jo vel, at Vi ikke længere kunne glæde os ved Deres Ophold her i Vor Hovedstad. Andre ville have sagt Dem hvorfor. Med Smerte bøjer Vi os for den højere Nødvendighed Nej, kære Søn, tal ikke derom! De vil kun sønderrive Vort og Deres Hjærte. Vi skal følge Dem paa Deres Veje. Vort Faderøje skal vaage 335 over Dem. Vi skal altid staa Dem bi hos Vor kære Kardinal, Hertugen af York . . .

Han bøjede endnu en Gang sin Kind hen til Digterens og berørte den med sine Kæber, vinkede ham til Knæfald.

Alfieri maatte knæle. Paven løftede sin store Pegefingre og sagde :
- *Gratia domini nostri Jesu Christi tecum, Caritas mea tecum in Christo Jesu. Amen**(.)

Det var altsaa en Forvisning fra Rom i den kærligste Form.

Da Alfieri kørte hjem, brød der frem af ham et Skrig af Længsel.

O, Tommaso Caluso! raabte han.

Han længtes efter dette lyse Hoved, han, som var mørk og tung. En frivol, let Mand i Livet, en begejstret Aandsaristokrat.

Kærligheden til "*l'adorata donna*" blussede op i ham med høj Flamme, næret af Sorgens og Skuffelsens Ved, mens Fortrydelse og Skam sled i ham.

Han kunde jo ikke faa sagt hende Farvel. Han turde og vilde endnu ikke skrive, thi alle hans Tanker væltede sig i et vildt Kaos. Som sædvanlig fór han afsted i Galop med Heste og Jokeyer. Den gamle Andrea kom bagefter i Karosse.

Det var en dæmrende Aften, da Solen rødglødede Roms Kupler, da Kampagnen laa i gult, violet og grønt, under den flammende røde Himmel, der stille og stolt vævede Mønster og Farver i dette Kæmpetæppe. Efterhaanden begravedes alt i mørkebrunt.

Men Naturen var Alfieri ligegyldig i Glæde som i Sorg. Han kendte vel knap et gammelt Kastanjetræ fra en gammel Steneg. Som pisket af Furier hidsede han sin Hest, og brunt Støv stod hvirvlende om den vilde Kavalkade. Enlige Kampagnuoler sad foran deres Huse med Bøssen mellem de Gedeskindsbukser. En eller anden Kvinde foldede vel Hænderne over sit røde Korset ved Synet af dette Djævelsridt over den i Solnedgangen broget farvede Ørken.

Mens dette gik for sig, stod Kardinalhertugen og hans unge Protégé paa Altanen i Frascatis Bispepalads.

Monsignore Consalvi sagde :
- Nu er han tagen afsted. Jeg véd det bestemt

- Hvilken Utroskab! sagde Kardinalen. Men godt, at Du lod* 336 hans Troskab friste. Du var vel vis paa, at den ikke stod Prøven over for Hertuginde af Zapparola.

- Hvorledes, Eminenza?

- Fik Du ikke den Tragedieopførelse lavet hos Hertugen af Grimaldi?

- Jeg sagde kun et Par Ord til Hertugen derom. Det er Forsynets Værk det hele.

- Og Du havde ingen Plan lagt? Jeg synes, at Du lod et Par Ord falde om . . .

- Jeg vasker mine Hænder, Eminenza. Det som er sket, er kun Guds Vilje.

- Naa ja . . . ja . . . ja, eller Djævelens . . . ja, ja, sagde Kardinalen, som endelig forstod og billigede, at Consalvi maatte være uden for den Sag. Ja, saa har vi jo slet intet at bebrejde os.

- Nej, Eminenza.

- Hm. . . . Har Du set min stakkels Søster i Genzano?

- Har ikke faaet Adgang til hende. Hun græder, sagde Kammerpiggen. Græder og græder.

- Lille Stakkel! Men hun faar nok grædt ud.

- For at sikre hendes Stilling maa Deres Eminenza atter bevæge hende til et Skriftemaal. Næste Gang hos en ikke slet saa mild Prælat som Monsignore Lascaris. Det maa være en af en strengere Observans.

- Du har Ret. Det maa ske . . . *Fiat!* min Ettore! Det er rart, at Du ingen Skyld har i, hvad der er sket.

XXIII.

Ferrara.

"Min tilbedte Dame."

I har skriftet, siger I, og har opført Eder over for den fordømte Dominikaner, som sig hør og bør; har skælmsk, som I kan være, slynget smaasynder ud imod ham til stor Ærgrelse for Eders høje Beskyttere. Jeg skriver paa Fransk, som jeg hader, og glæder mig over, at jeg ikke kan skrive det orthografisk, men jeg gør det, fordi vor kære "Eminence" kun kan forstaa Fransk 337 som en Æseldriver eller Opvarter, men ikke kan læse det, og hans Faktotum, hans "Hector", véd jeg er i Firenze for at schakre med "Kongen af England". Han er Præst, Farisæer, Jøde . . . han vil komme vidt i Verden, thi han har Forstand som den mest drevne engelske Hestpranger. En Politiker maa være en Mand, der kan sværge paa, at den Hest, han sælger, ingen skjulte Fejl har, om den saa har Spat, Dødkuller osv. osv.

Svarlig har jeg syndet mod mit Hjærtets tilbedte. Og ærligere skal jeg skrifte mod den høje Dame, end I over for den sortog hvidklædte Abekat. I, min Louise, I er den højeste Dornstol, jeg kan appellere til, I er, som en højt begavet Barbar fra det Kongerige, I burde have været Dronning for, har sagt om den, hans Helt elskede: *My soul that calls upon my name*, hvilket er lige saa meningsløst og lige saa smukt som en gammel toskansk Folkesang.

Ja, jeg er glad, som I ser, og dog, naar jeg tænker paa mit Skriftemaal til Eder, skælver jeg. Men jeg kunde se af Eders faa Linjer, at I tilgiver mig, fordi jeg nogle Øjeblikke var i Spanien, i Stedet for ikke at forlade Rom. Men vi Digtere er jo af guddommelig Slægt og har arvet noget af Jupiters Ret til i spredte Stunder at drage ned til Jorden og favne dens Kvinder for saa atter at drage op til Olymp, eller, om I vil, til Paradiset. Var Dante sin Beatrice utro, fordi han havde Børn med Gemma Donati? Dog, I har tilgivet mig, min tilbedte Dame, thi I er selv af Gudernes Slægt, har Geniets Lyn i Øjet, det eneste Adelsmærke, som ikke bliver kasseret af Musernes Korfører, Apollon, han, der paa Aandernes Dommedag vil gøre Angelo Braschi til en Skuespiller af anden Rang i Anstandsroller, Monsignore Consalvi til Rævejæger og rent glemme Kardinalhertugens Eksistens.

I tilgiver mig, I har tilgivet mig, I kan ikke andet, ellers havde I aldrig forstaaet mig.

Jeg vil sige Eder, at jeg har gjort Bod. Jeg har udøst mit Hjærte for den gamle Dante ved hans Grav under den mørke Hvælving i Ravenna. I Terziner saa skønne, som jeg desværre ikke kan gengive bedre, end Pythia i daarlige Distika gengav de Orakelsvar, som dampede op til hende fra Gudens Ildtunge, svarede Dantes Aand mig:

"Hvo højest flyver op, kan dybest falde,
og hvo, som Gudens gyldne Pil har rammet,
har større Ret end Jordens Konger alle."

338

Det er min Skriftefaders Svar, og denne Skriftefader har mere Myndighed end alle Roms Paver lige fra Sankt Peter ned til Underskuespilleren Angelo Braschi. Fra Petrarcas Grav i Arquà lød Sonetklangen dæmpet og trøstende, og jeg forstod deraf, at, som han flettede en Sonetkrans om Laura de' Novis Navn, skulde jeg uddødeliggøre Aloysia af Stolbergs. Hvad Ariosto har svaret mig fra Este-Borgens rødbrune Taarne her i Ferrara, kan min tilbedte Dame maaske tænke sig, thi gamle Ludovico var en Mand, som var befaren paa Jupiters Veje. Tasso talte vi jo med begge i San Onofrio, rigtignok før mit Syndefald, men som god Katholik og pavetroende har han sikkert kollegialt-poetisk givet mig en Frist for tilkommende Tider at synde i.

Min Prinsesse, min Dronning, min Gudinde, min Musa! Se, hvor Eders Digter er glad, trods den Anger, hvormed han kysser Eders hvide Hænder og Fødder. Han er paa pøniterende Pilegrimsfart. Ikke til Loreto, ikke til San Jago i Spanien, ikke til gamle Rønner, som Engle burde skamme sig ved at have baaret fra Jødeland til Italien, ikke til gammelt Helgen- eller Æselskarn, som Venezianerne førte til Italien under

Korstogene, udgivende det for at være faldet fra det Æsel, der bar Kristus under Indtoget til Jerusalem, men han er fra Dantes Grav i Ravenna gaaet til Ariostos og Tassos Veje i Ferrara. Ad dem vandrer han hver Dag.

Og min Tommaso Caluso har jeg truffet, og jeg har kysset ham, som jeg kunde kysse en Moder eller en Søster. Han har sagt, at mine sidste Tragedier gjorde vort kære Sprog og vort Land Ære. Nogle Bladskrivere, denne gemeneste af al gemen Pøbel, forulykkede Digtere, fallerede Adelsmænd og Kræmmere, reducerede Ruffere, det som Sallust kalder "*sentina reipublicæ*", Ignoranter, som ikke kan skrive en læselig Linje, har skældt mine Tragedier ud for Tunghed og Uforstaaelighed. Caluso har sagt: Vittorio, Din Vej gaar over Klipper til Stjerner! Og jeg har følt, at han har Ret. Jeg føler i mig Kraft til at overvinde alt. Som mine herlige otte Heste skal jeg fare gennem Italien, og paa min kulsorte Araber, den, jeg nys har købt, skal jeg under dens tonende Hovslag ride i Triumf op midt i Musernes Kor paa Helikons Top, og Apollon skal krænse mig der. Men saa rækker jeg Eder Kransen, thi det var Eder . . . eller det var Dig, min store, min søde Dronning, den mest legitime af alle Jordens Dronninger, som jeg skylder, at Kræfterne i mig blev vaagne og 339 nu vokser ud i al Uendelighed. Jeg begynder at blive bange for mig selv.

Thi vulkanske Kræfter begynder at faa den gamle Jordoverflade til at skælve . . . Fra det mig saa forhadte Frankrig hører jeg Røster . . . blot de ikke snøvlede og sagde: Ang, pang og yh . . . Uh den Svinelyd . . . det Y!

Men jeg skal tilgive de Aber alt, hvis deres Hyl paa Y kan blive som Jerikos Basuner. - Du har set dem paa Ghibertis Broncedør i vort kære Firenze . . . hvis det kan faa Versaillespaladset, den dumme Kæmpeokse, til at falde i Kvag, og de saa derefter kan bygge Marmorkolonnader, om hvis Søjler Republikens frie Luftninger kan sno sig . . . Mener I, min Fyrstinde, at jeg er gal? Jeg tror det selv.

Caluso siger, at jeg kan blive en stor Digter, hvis jeg rigtig sætter mig ind i det Græske. Ak - jeg har begyndt med Xenofon og Homer. Det er et svært Sprog. Men jeg tror paa Caluso, og jeg giver min Louise mit Ord paa, at jeg skal naa til at kunne bedre Græsk end Monsignore Lascaris.

Farvel, min "tilbedte Dame". Saa kaldte jeg Dig, da jeg første Gang kyskede Dit dejlige blonde Haar . . . [x][x][x][x][x][x][x][x][x][x], er Du lig Apollon.

Det bedste, der rummes i min Sjæl, har jeg givet Dig. Og Du, min Dame, har givet mig det betroede Pund tilbage hundred foldiggjort. Derved ere vi begge blevne uendelig rige. Lad os leve af denne Rigdom Resten af vort Liv . . . det er Calusos Indfald.

Eders af Hjærtet hengivne og
længselsfuld sørgende og haabende
V. A.

Grevinden af Albany læste Brevet paa sin Balkon. Hun saa ud over den staaelblaa Nemisø, som ikke en Vind krusede. Hvide Huse, der kravlede op ad Klipperne som Geder, Pinier og Cypresser, der drak det sidste tindrende Solguld, lavt spændte Oljetræer, der blundede hen i Mørket, mens Stjerner tændtes en for en paa det dunkelblaa Kuppelloft, svævede forbi hende. Hun saa alt som flygtige Drømmebilleder, der surrede forbi hendes Øjne. Det var, som om en Musik steg op fra den dybe Fjeldsø og ledsagede Brevets Ord, først med lystige Buestrøg, saa med hoppende Fløjte-triller. Hun nynnede, som om hun vilde med i Musiken.

340

- Ja, jeg kan leve af Længsel og Haab, leve rigt som den mægtigste Dronning.

Grevinden af Albany læste Brevet tre Gange. Efter sidste Læsning havde Solnedgangen lueforyldt Nemisøens Panser.

Hun støttede Armene mod Balkonens Balustrade, greb sig i at nynne, i at være glad efter de mange Dages Graad.

Om hun tilgav? Ja, hun havde et Fond af Tilgivelse for sin Vens Synder i en lang Fremtid, et Fond, saa rigt som den katholske Kirkes store Kapital af Helgenernes overskydende gode Gerninger, der kunde komme arme Syndere til gode baade paa denne og paa den anden Side Graven - denne *thesaurus operum supererogatorum*.

Hun skrev en Gang:

Rom, Januar 1784.
Min store og berømte Ven.

Jeg er jo sikker paa, hvor højt jeg elsker Eder, men, vilde jeg udtale mig derom, vilde I, som I før har gjort, kalde mig Jeanne-Jacqueline Rousselle. Men denne Gang har jeg store Ting at berette Eder.

Fra December af har jeg ombyttet Genzano med Rom og boer i Cancellaria. Jeg har grædt meget, thi

Billedet af min bedste Ven, han, der nu færdes videnom, toner frem for mig i hvert Rum . . . ja i vaagne Drømme hører jeg hans kække og faste Skridt paa den store Marmortrappe, som mine Appartements vender ud til . . .

For ikke at ærgre min berømte Ven skriver jeg altsaa paa Italiensk som Tak for, at I for Sikkerheds Skyld overvinder Eder til at skrive til mig i det Eder saa forhadte Sprog. Men saa maa min kære Ven ogsaa tage til Takke med mit Italiensk, som jeg aldrig er sikker paa at kunne stave rigtigt. Nu altsaa til de store Tidender.

Min purpurklædte Svoger har meddelt mig et Brev fra Greven af Albany, hvori denne Fyrste lovformelig giver Afkald paa mig. Min kære Svoger har gemt Brevet indtil nu. Nu skal I høre, min Vittorio.

Her har jeg truffet Kongen af Sverrig, Gustav III. Han rejser under Navn af Greve af Haga. Han havde i Pisa truffet Greven af Albany, hvis Ungdomsbedrifters Ry er trængt op til hin Konges Sneland og har betaget ham som før saa mange andre. Samme Souveræn er paa en Gang Voltairianer og en Tilbeder 341 af Kongedømmet af Guds Naade. Han er paa min Vens Alder, ser vel ud med sin tilbageskraanende Pande og sin fine krumme Næse; han taler saa godt Fransk, at min Ven vilde ærgre sig derover, han er, hvis jeg ser ret, dreven i al Forstillelse, i det hele er han, hvis jeg maa til min Ven bruge et fransk Udtryk "*un ours bien léché du pays des ours*"*). Han har hos Kongen af Frankrig udvirket, at Greven af Albany, hvem han traf i en elendig Tilstand, faar sin franske Pension forhøjet med 24,000 Lire aarlig. Dette har ført til et Pengearrangement mellem Brødrene, saa min kære Svoger nu synes, at han skyldte mig at faa Paven til at gaa ind paa en *separatio a mensa et thoro***). Men foreløbig tør jeg ikke møde min kære Ven i Italien. Nærmere herom. Alt, hvad jeg ikke tør sige, rummes i de Følelser, med hvilke jeg er Eders

Grevinde af Albany
(*Aloysia vestra*. . . . I ser,
at jeg kan Latin).
Alfieri svarede:
Piacenza.
Min yndige Dame.

Jeg raabte, da jeg forlod Rom, Jugurthas Ord: Der ligger en By tilfals, blot den kan finde en Køber.

Altsaa, den kære Svoger har faaet Kvittering for sit Udlæg.

Jeg fik Eders søde Brev, mens jeg sad mellem Roser og Liljer i Vancluse i Provence ved en rislende Kilde, der, hvor man siger, at Petrarca's Laura de' Novi ligger begravet. Derfra drog jeg til Kæmpekloaken Paris, hvor de idiotiske Franskmand ikke kender andre italienske Digtere end Fyrsteslaven Metastasio, som slikkede den østerrigske Kejserindes brede Skosaaler. Ved hvert Ord, jeg hører i deres Næsepluddervælsk, faar jeg Lyst til at opfordre alle Folk til at snyde deres Næse.

Men jeg fik købt dejlige Heste. Med dem tog jeg til London. Dog hvilke Ulemper med at faa mine femten Heste over Kanalen og tilbage igen. Hvad jeg vilde i London? spørger I! . . . Jeg véd det ikke selv. Det skulde være for at dulme Savnet af min yndige tilbedte, thi, naar jeg farer rundt med mine Heste, har jeg altid meget at tænke paa. Forestil Eder: Jeg drog med et ^{*}₃₄₂ helt Hestekobbel gennem Frankrig lige ned til Avignon. Fra nu af havde hver Hest sin Fører. Han holdt den i kort, stram Tøjle. Hestenes Haler var bundne til hverandre. Efter hver tredje Hest red en Rideknægt paa et Mulæsel og havde Opsyn med Hestene foran. Midt i Følget havde jeg en Beslagsmed med alt nødvendigt Værktøj. Sidst red jeg selv paa den mindste og fineste Hest, en lille lysebrun Spanier, en Hoppe, blød i Mulen, sød og lunefuld som en Kvinde fra dens Hjemstavn. I bliver ikke skinsyg, naar jeg fortæller Eder, at jeg tidt har kysset dens lille røde Snude. Jeg elsker den lille Hoppe.

I sligt Optog passerede Eders og Melpomenes Digter MontCenis. Kan jeg nu ikke være lige saa god som Karthaginienseren Hannibal? Han drog over Alperne for at myrde . . . jeg for at ile min søde Skat i Møde.

Hannibal tog en sydligere Vej med sine Slaver og Elefanter. Jeg med frie Mennesker og ædle Dyr. Hvis Hannibals Tog kostede ham megen Eddike, kostede mit mig megen Vin, thi hele min Hær: Hestedrivere, Smede, Rideknægte, Adjudanter fik saa meget at drikke, som de gad.

Saa naaede jeg Turin, min elskede Drots Vittorio Amadeos gravlignende, iskolde Persepolis. Jeg maatte hilse paa Drotten. Jeg kunde ikke opdage, at han var bleven mere eller mindre intelligent, end da jeg sidst havde den Ære at stedes for hans Aasyn. Paven, Angelo Braschi, kan dog bedre Latin. Hans Majestæt spurgte mig allernaadigst, om jeg allerunderdanigst vilde træde i Statstjeneste. Jeg svarede, at jeg allerunderdanigst vilde betænke mig derpaa, protesterede indvendig mod at blive enten Mulæsel eller Beslagsmed og bukkede . . . Jeg var naturligvis i Uniform.

Dernæst havde jeg den uendelige Sorg at se min "Virginia" spillet paa Hofteatret til Ære for mig - af Venezianerne, hvis infame X-Lyde fik mig til at nyse. De havde ikke Begreb om, at Virginia var noget andet end en Blomsterpige paa la Piazza i deres skønne Fødeby.

Ja, vi mødes i Elsass . . . i det Landsted, min yndige tilbedte har skaffet sig. Men der vil hendes Ven efter Calusos Raad studere Latin og Græsk og skrive udødelige Digterværker. Men i alle sine frie Stunder vil han ligge knælende for sin Dronnings Fod.

Min Dronnings elskende Tjener
V. A. 343

P. S. Dog et Ord om vor kære Abbate Caluso. Han har arvet Borgen Masino ved Vercellis, en Rede, der hænger dinglende paa Klippen. Der saa jeg to Digtere. Den ene var en lærd Mand, som gav mig gode Raad med Hensyn til Græsken. Kender I hans Navn? Han hedder Melchiorre Cesarotti. Han forærede mig en Oversættelse fra Skotsk af en gammel Poet, som hedder Ossiano. Underligt Tøjeri! Alt foregaar i Taage mellem afdøde Aander. Men der er Ting, som tager en ved Haarene som hos Barbaren Shakespeare, det underlige store Dyr! Ak, hvis disse Barbarer var blevne civiliserede og havde kendt lidt til Hellas og Latium! - Caluso kan jo forstaa og beundre alt. Det ærgrer mig lidt. Han er for vid og giver alle Digtere Ret. Jeg kan dog vel maale mig med Hr. Professor i Padova, Melchiorre Cesarotti.

Den anden Poet er snart en gammel Herre . . . Guderne tilgive min Uvidenhed om moderne italienske Frembringelser! . . . han hedder Guiseppe Parini. Han har læst for mig et Digt: "Morgenen". Gid jeg som han kunde hudflette milanesiske og piemontesiske adelige Studeprangere! Han har lovet at skrive en Sonet til mig. I vilde elske ham, om I saa ham. Han har sagt, at Italien aldrig har ejet en Tragediedigter som den, der kysser Din søde, hvide Haand.

V. A.

XXIV.

Nu blev det et fælles Vandreliv for Digteren og hans Dame.

De saas første Gang efter deres lange Adskillelse ved Colmar i Elsass. Det var i en smuk Villa i et blomstrende Land. Haven struttede af blomsterbærende Buske, og ud fra Tulipantræer og Pavlownier vældede Blomsterne ud.

Det var foreløbig en stille og inderlig Idyl imellem de to. Grevinden havde glemt sin Sorg fra Rom. Alfieri havde atter solgt de fleste af sine Heste og levede kun for sin "tilbedte Dame" og for sin Digtning. Alt, hvad han paa den Maade havde smedet i tørre Udkast og lagt hen som Barrer, blev i en Fart møntet ud, saa lødigt, som han formaaede det.

344

Hun, Grevinden af Albany, var glad som et Hindekid. Et saadant rigt Landliv, hvor hun kunde agere Bondekone uden at smudse sine hvide Hænder eller mandeldannede Negle og lave Pandekager i et Dukkekøkken som Marie Antoinette i Trianon. Og, naar Alfieris versificerede sine Tragedier og modig huggede sig gennem Græsken som en amerikansk Nybygger gennem Urskoven, stjal hun sig til at plukke den ildesete Frugt, den nye franske Literatur. Den nød hun som en ung kvindelig Slikmund det rapsede Syltetøj, og hun lo saa listelig over, at hun saa godt formaaede at skjule sine Tyvekoster, at Alfieri ikke anede, at der fandtes en fransk Bog i den hvide Villa paa fransk Grund.

Naar de saa mødtes ved Middagen, efter at Digteren havde sat alle sine Kræfter ind paa sit Arbejde, saa var hvert Møde saa varmt, saa kærligt, som da de saas første Gang efter den lange Adskillelse.

Kardinalhertugen havde tilsyneladende været vred, da hun rejste. Men hun var vis paa, at han i sit Hjærte var glad over at være bleven fri for hende. Monsignore Consalvi havde hvisket hende i Øre, at Kardinalen ikke vilde besvare hendes Breve, men raadet hende til at skrive til ham nu og da. "Man vidste jo ikke, hvorledes Sagerne kunde forme sig under Forsynets ubegribelige Styrelse."

De to elskende talte om sligt, og Grevinden tog altid den unge Monsignore i Forsvar, paastod, at hans fine Klogskab gjorde ham til en bedre Mand end de dummere Omgivelser, han færdedes i. De drøftede da livlig den sokratiske Sætning, at Dyden var en Frugt af Erkendelse og Dannelselse.

Alfieri søgte at blive praktisk. Planer groede frem i hans Hoved under den lune Sommer i det skønne Land.

Han satte sig i Forbindelse med Beaumarchais's Bogtrykkerforretning i Kehl, rejste til Paris og sluttede

Kontrakt med det store Bogtrykkerfirma Didot, vandt Penge og Ry i Frankrig.

For at hævde sit Rygte, for ikke at forskertse en Pension fra Marie Antoinette, maatte Grevinden lade, som om hendes Hjemstavn var Italien. Om Vinteren tog hun til Bologna, om Sommeren gik det tilbage til Villaen ved Colmar.

Saaledes gik det i tre Aar, mens Digteren udarbejdede sine Skitser og gennempløjede den græske Literatur fra Homer til Herodot, fra Tragikerne til Xenofon og Platon og derfra lige ned til Lukian fra Samosata.

Grevinden havde faaet en ny Passion. Hun havde, ansporet 345 ved, hvad hun havde læst om Voltaires Madame du Châtelet, forelsket sig i Naturvidenskaberne og Mathematiken.

Det behagede ikke den uberegnelige og lunefulde Elsker.

Han overraskede en Dag Grevinden i hendes Kabinet staaende foran en stor lakeret Tavle, hun havde faaet fæstnet paa Væggen. Hun havde tegnet en Figur paa Tavlen og skrev Beviset op ved Siden af. Grevinden var sagtens ikke kommen langt ind i sin nye Videnskab, thi Sætningen, hun var i Færd med, var den: Centervinklen er dobbelt saa stor som Periferivinklen paa samme Bue.

Alfieri kom med sin sædvanlige Morgentribut til sin skønne. Det var en Kost af Skov- og Markblomster, som han under Hvil paa Rideturene havde ladet sin Rideknægt plukke. Selv brød han sig ikke stort om Blomster.

Grevinden havde, fordybet som hun var i det ellers ikke saa svære Bevis, ikke agtet paa Klokken og glemt, at Digteren var præcis som et Kronometer.

Hun vendte sig ved Lyden af hans Skridt.

Der laa en Sky over hans Ansigt.

Ellers plejede han at række hende Blomsterkosten og halv knælende kysse hendes Haand og derpaa hendes Kind.

I Dag lagde han Buketten paa en Konsol og sagde:

- Signora har faaet Kridt paa sine Fingre.

Et regelmæssigt Vanesamliv laa saa lidt som muligt for Alfieri. Alt, hvad der var ved at blive Vane for ham, blev ham for trivielt. Grevinden havde i det sidste Aar hyppigere end før grædt stille over hans Luner. Hun med det jævnmødige Temperament skræmmedes ved disse Omslag fra himmelstormende Begejstring til mat Livslede, fra Modløshedens Tungvind til Sejrsryghedens Overmod, fra Udtalelser om Digterens Kald, som var det guddommeligste paa Jorden, til bitre Veklager over, at han, som var anlagt paa heroisk Daad, var indskrænket til at sværte Papir.

Hun saa sky op paa ham og spurgte:

- Fysik, Naturhistorie og Mathematik interesserer mig stærkt for Tiden.

- Jeg afskyr det Tøjeri, sagde Alfieri, siden jeg blev pint med det paa det kretinske Akademi i Turin.

- Forbyder I mig at sysle dermed, min Vittorio?

- Forbyde? I er min Herskerinde, jeg ikke Eders Herre. Jeg tillader mig kun at forbavses over den Mani, som blandt andet faar saa skønne Hænder til at ligne en Gibsersvends.

346

- Men Indblikket, man faar i den store Natur?

- Pyt . . . I forstaa ikke mere af den end jeg, om I endog hugger en hel Kridtklippe op og bemaler tusinde sorte Brædder. Man kan overlade disse Forskninger til Folk, der ikke kan forstaa Aander og maa holde sig til døde Legemer eller til fornuftløse Dyr.

- I elsker dog Heste, min Vittorio.

- Fordi de er skønne og har Temperament.

- Er Blomster og Stjerner ikke skønne?

- Jo, som Dekorationer paa en Scene, hvor levende og beaandede Væsener agere. Alt sligt ser jeg paa som paa Kulisser. Hvorledes de rykkes ud og ind bliver Maskinmesterens Sag. Lad Stjernerne følge, hvilke

Love de vil, det kommer ikke mig ved, naar jeg blot ser deres Lys pryde Verdenskuglen. Desuden . . . de Love, som en Stjernekyg og Regnemester finder ud, erklærer hans Efterfølger for Vrøvl. Hvad bryder jeg mig om, hvad det er for Safter, der rinder inde i Stammerne, naar jeg ser en smuk Pinie? Saa lidt som Synet af en skøn Kvinde bringer mig til at interessere mig for hendes Lever og Lunge, Milt og Tarme.

- Har I aldrig Trang til at efterspore Aarsagen til en skøn Virkning?

- Nej, naar Aarsagen ser hæsleg ud. Jeg interesserer mig ikke en Gang rigtig for Blomsternes Skønhed paa en Eng eller i en Skovbund paa Grund af det uregelmæssige, spredte usymmetriske, som et saadant Syn frembyder for mig. Jeg foretrækker langt en dorisk, jonisk eller korinthisk Søjle. Det er jo idealiserede Planteformer, der træder i den beherskende Symmetris og regelmæssige Helhedsvirknings Tjeneste. Næst efter Poesien sætter jeg Arkitekturen paa Kunsternes Rangstige.

- Men kunde I tænke Eder en Arkitekt uden Forstand paa Matematik, paa Ligevægtens Love? Er den stolte Buespænding i Santa Maria del Fiore i Firenze, i San Pietro i Rom ikke levendegjort Matematik?

- Det følger dog nok af, hvad jeg sagde før, Signora, at jeg ikke bryder mig om det Ler, hvoraf Prometheus formede en Menneskekrop. Det fik først Liv ved Psyken, Sommerfuglen, som han plantede paa Klodsens Hoved. Muligvis er Matematikken - om I vil - Arkitekturens Tarme, eller hvad I vil . . . I er for godt et Hoved, Luisa, til at jeg behøver at oplyse Jer ved flere Eksempler. Om I saa citerer alle Verdens Akademiernes lærdeste 347 Pedanter - det vilde kun gøre mig endnu mere haardnakket i mine Meninger om Matematik og . . . Tarmeskraberi.

Han havde talt sig hidsig, men Vreden paa Grevinden havde ligesom fordelt sig ud i Rummet, og han befandt sig egentlig bedre nu end før. Under en Pave gjorde Alfieri nogle Skridt hen mod den røde Marmorkonsol til det store Spejl, der mellem Vinduerne strakte sig fra Gulv til Loft. Hans Haand traf en Bog i hvidt Pergamentsbind med Titlen trykt i en rød Firkant paa Bogens Ryg.

Grevinden blev rød og bleg, da hun opdagede Alfieris Haandbevægelse. Hun skælvede, da hun saa ham aabne Bindet.

Det var de nylig udkomne: "Breve angaaende Jean-Jacques Rousseaus Karakter og Skrifter" af Germaine Necker (senere Fru Staël Holstein).

Vreden samlede sig saa stærkt i Alfieri, at den steg ham til Hovedet som hed Vin og tilintetgjorde al Selvbeherskelse hos ham. Han slog Bogen mod Parketgulvet, saa Indbindingen gik itu.

- Den væmmelige Deklamator, den genfiske Plebejer med hans opstyltede Prædikener, taarerindende og himmelvendte Øjne, knyttede smudsige Hænder, det halvgale misundelige og mistænksomme Skadedyr! . . . Hvad er det for et Fruentimmer, som har forelsket sig i den uopdragne Uhrmagerdreng? Af alle Smørere i det væmmelige Sprog hader jeg denne mandlige Grædekone mest . . . Han studeres af Damer . . . han, som levede med den hæslegste Vaskertøs, der nogensinde har slæbt sine malpropre Fødder gennem parisisk Gadeskarn. Ingen Kvinder, der respekterer sig selv, kan læse hans sentimentalt oversukrede Gemenheder . . . Men jeg har intet at byde over Dem, Signora. Falder Matematikken og Jean-Jacques i Deres Smag . . . saa . . .

Han fór ud af Døren i Raseri og efterlod Grevinden skælvende som Løv under Stormvind.

Hun sad en Stund og græd med Hænderne i Skødet Hun reflekterede, mens hun græd, til Taarerne standsede.

Der havde han mishandlet den Bog af en ung, aandfuld Dame, Datter af Pengefyrsten Necker, den frisindede Minister! Hende, hvem hun hemmelig havde korresponderet med, som beundrede hende, og hos hvem hun havde vakt Beundring for Alfieri, som idelig og idelig opfordrede dem begge til at komme og høste denne Beundrings Frugter i Paris! Grevinden længtes efter Paris, efter dets rige Selskabsliv. Og hendes bedste Trøster i hendes megen Ensomhed under Flakkelivet, naar hendes Elsker gjorde sine lange 348 Ridefarter eller lukkede sig inde, havde jo været disse lange, svulmende og bævende Perioder hos Rousseau. Af ham havde hun jo dog lært at elske Blomster, Bjerge, Himlens Pragt, naar Solen steg eller sank, at vugge sig ved Bækkes og Kilders Musik. Ofte havde hun sammenlignet sig med Julie og sin Ven med Wolfnar i Rousseaus "Nouvelle Heloise". Hun havde søgt at faa de mindre eller større Tvistigheder mellem hende og Alfieri bragte i Overensstemmelse med Julies og Wolmars gensidige Bebrejdelser, der indtager en saa stor Plads i den uendelige Brevveksling mellem de elskende.

Der blev meldt Grevinden, at Greven ikke kom til Frokost, at han atter var redet ud.

Han kom først hjem, da det var mørkt. Grevinden blev paa en Gang glad og bange, da hun hørte hans Ridehests Hovslag.

Han mødte ved Bordet elegant og soigneret som sædvanlig. Han var mild og stille, men meget ordknap.

Efter Maaltidet greb han hendes Haand, saa hende længe fast og kærligt i Øjnene, da sagde han:
Luisa . . . I Morgen rejser vi til Paris.

Grevinden vilde næppe tro sine Øren. Hun brød ud i et Jubelskrig og kastede sig om hans Hals.

For hendes Skyld vilde han ofre sin Afsky, for alt, hvad fransk var!

Hun blev ung og varm som i deres Elskovs første Dage.

Hun hørte om Natten i sin Seng et tusindstemmigt Kor af det glade og festlige Liv, det glitrende for hendes Øjne af Kroners og Kærterers Glans, af brogede Farver i Silke, i Fløjel, i Damask. Bløde Portiører sloges til Side for den lange Række Sale i uoverskuelig Suite. Ak, et Salonliv . . . det havde hun savnet saa længe.

XXV.

Og Dramaet i Paris svarede til Ouverturen, Drømmen i Colmar.

I et prægtigt moderne Hotel i Rue de Bourgogne gik det løs med Fester, hvori Grevinden bevægede sig som i sit rette Element. Alfieri var god og stille, men afslog de bedste Indbydelser.

Han aandede i Luften Beundring for hans Geni. Grevinden 349 havde skabt den Atmosfære om ham. Ingen Reklame kunde have virket saaledes paa hans Ry, som denne Verdensdames varme Begejstring, der smittende meddelte sig til dem, hun talte med. Selv Digterens Franskhad gav ham Tilsætning af noget pikant. Den unge Mademoiselle Necker, hvis Bog han havde maltrakteret, blev henreven af ham.

Digteren sad ligesom paa et ophøjet Sæde og tog alvorlig overlegen i sin Holdning mod Duften af al den Røgelse, man svang for ham. Ingen kunde se paa hans Marmoransigt, hvor inderlig den søde Lugt kildrede ham i Sjælen. Det imponerede ogsaa de røgelsesvingende.

Den unge Germaine Necker saa op til den alt saa berømte Italiener som til en Zevs-Statue, og man kunde jo nok i en snæver Vending tage Alfieris røde Manke for Jupiter Otricolis mægtige Paryk.

Det var en Aften i 1788. I Paladset paa Mont-Parnasse havde der været en stor Souper hos Grevinden af Albany plus Grev Vittorio Alfieri.

Gæsterne var ved at gaa. Sagtelig defilerede de gennem alle Salene og efterlod en sær blandet Duft, som om eksotiske Blomster havde aanded alt, hvad der var i dem, ud i et Drivhus.

Den af Husets Gæster, som Alfieri bedst kunde lide, var Forfatteren til "Barberen i Sevilla" og "Figaros Bryllup", Caron de Beaumarchais, hvem han kendte fra Elsass som Bogtrykker i Kehl.

Den høje, slanke Mand, der, trods sine næsten halvhundrede Aar, bar sig flot og havde danset med trods de yngste, sad nu alene med Alfieri i et Kabinet.

- Men, kære Greve, sagde han . . . Nu er det paa Tide. Der forestaar en social Omvæltning efter Generalstændernes Sammenkaldelse. Men nu, nu i dette Øjeblik gælder det om at spekulere i "*Hausse*" i disse Papirer . . . Jeg mener Dem det vel . . . Har De 40,000 Francs . . . og det har De eller kan realisere i et Par Dage . . . saa lover jeg Dem 11 Procent, og den hele Forretning er slut om - lad mig se - otte Dage . . . Slaat Hr. Greven til eller ikke?

- Jeg stoler mere paa Dem end paa en anden Agent.

- Kære Greve . . . Undskyld . . . om De er den store Tragiker, er jeg en ikke saa ganske lille Lystspildigter. Jeg er tilmed en gammel Forretningsmand, har været højt oppe og lavt 350 nede, men den Dans fra Bølgetoppene ned i Dalen har altid moret mig.

- De 40,000 Francs er til Deres Disposition, Hr. de Beaumarchais, fordi jeg . . .

- Jeg kan se paa Deres Ansigt, hvad De vil sige. Af alle Franskmænd kan De dog bedst lide mig . . . mener, at jeg er en mindre Kæltring end de fleste andre af mine kære Landsmænd . . . De mindes Affærene i Kehl . . .?

- Nej. Men jeg mindes "Figaros Bryllup". Hvem der kunde skrive en saadan Komædie og slaa Konger og

Fevdalherrer saadan ned . . .!

Alfieri tog et Likørglas med Chartreuse i og hug det ned mod Gulvet . . . Han fortsatte:

- Men hvad venter De, der skal ske nu, Hr. de Beaumarchais? De tror, at det er Zigeunere, lystige Karle og poetiske Vagabonder som Deres Figaro, der vipper op ved den store Omvæltning, som nærmer sig. Jeg tror, det bliver de Karle, jeg hader af mit inderste Hjærte. Undskyld Hr. de Beaumarchais . . . jeg mener Vekselerere og Bankierer.

- Tal, Hr. Greve! Jeg elsker alle Forhaanelser, baade i tragisk og komisk Stil. Thi den, der haaner, taler ud af en oprigtig Harme eller Foragt; den, der roser, har gerne et eller andet Haab om Fordel i Baghaanden . . . Tillader De, Hr. Greve . . . maa jeg supplere Deres begyndte Sætning . . . eller vil De tale?

- Jeg vil blot sige, min kære Herre, at jeg ynder lidet denne tredje Stand, som De eller Hr. Sièyes vil have skal være alt. Ja, jeg hader Bankierracen, som jeg desværre maa benytte, fordi jeg har anbragt mine Penge som en Klodrian og solgt mig selv og hvad mit var i et Anfald af Raseri.

- Tror De, jeg elsker den Race, Hr. Greve?

Alfieri saa stift ind i dette korte Ansigt med de sært sammentrængte Træk, en lille kroget Næse, en fast formet smal Mund med et konstant Smil paa Læberne.

- Hvad elsker De da? Deres Had til de herskende deler De med mig . . . men er Deres Figaro ikke et Talerør for den undertrykte tredje Stand?

- Nej, for det kommende Geni, af hvilken Stand det end er, raabte Beaumarchais, rejste sig, saa sig om, om de var alene.

Da han havde forvisset sig derom, lod han sin smukke Taletenor komme til sin Ret:

351 - Jeg vil knuse de herskende Middelmaadigheder, naar jeg har plyndret dem for deres Penge. Med dem havde de hæmmet alle gode Tankers frie Løb, alle dygtige Mennesker, som vilde tage Luven fra dem paa Livets store Væddeløbsbane. Det er den konservative Dumhed, jeg hader af hele mit Hjærtes Fylde: Omsvøbets Dumhed i Forvaltningen, Kapitalisternes kortsynede Dumhed, som ikke forstaar, at Kapitalen skal arbejde i Samfundets Interesse . . . Jeg taler ikke om Adelsmændenes gamle af ærværdigt Mos overgroede Dumhed . . . om Forladelse Hr. Greve.

- Ingen Forseelse . . . lad de fevdale Studeprangere gaa til Helvede! raabte Alfieri.

- Jeg har købt mig Adelskab til, jeg - kan fremlægge Kvittering for, at jeg er en ægte Adelsmand, sagde Beaumarchais leende. Jeg har spekuleret i Geværer, i Brænde, i Korn, i Vin, i Aktier. Jeg har udrustet Flaader mod Englænderne i den amerikanske Frihedskrig og lavet Søslag. Jeg vilde op paa Siden af Rigmændene for én Gang at . . . knuse al den forbandede Løgn, som vi sidder fast i som Fluier i et Edderkoppenet . . . Præsterne er Overredderkopperne . . . Voltaire har fejlet ud i mange Kroge . . . Jeg er hans beskedne Efterfølger. Han har gjort det store Arbejde. Jeg vil se Krogene nøjere efter, anvende lidt mere Forsigtighed, se at faa Ram paa Resterne, som gemmer sig, og i dem har de giftigste og lumskeste Skadedyr skjult sig. Jeg skal være snildere, se at blive endnu rigere end Voltaire. Han var paa langt nær ikke rig nok. Derfor turde han ikke give det sidste Spark til den ormædte Bygning, som endnu er sejg i Fugerne . . . Den gamle Kalk holder de forvitrede Sten sammen. Men undskyld Hr. Greve. Jeg falder ud af Stilen . . . og slaar over i den tragiske, hvor jeg ingenlunde kan konkurrere med Hr. Greven. Italienerne er Tragikere, vi Franskmænd fuser kun i Tragedien! vi bør være og blive Komikere, hvis vi ellers tør og kan rivalisere med Verdens største Kunstnation.

Alfieri blev glad over de sidste Ord, greb Beaumarchais's Haand og sagde:

- Aldrig har jeg hørt det franske Sprog klinge saa skønt som i Deres Mund . . . Hvem véd for Resten, om De ikke ender som Tragiker og jeg som Komiker . . .?

- Jo, hvis det gaar rent fortvivlet for os begge. Saa krænger man sin Hud af Harme som Slangerne og faar en ny Ham . . . maaske en ny Gifttand, som bider til en anden Side . . . Ah, om Forladelse, mine Damer!

352

Ind traadte Grevinden af Albany med de sidste af Gæsterne, Madame Necker og hendes literære Datter Germaine. Den unge Pige havde en robust sammentrængt Figur. Om det store Hoved med stærke Træk og mægtige Bryn var slynget en rød Turban. Under den lyste et Par klare mørkegraa Øjne ud mod de to Digtere.

Beaumarchais skjulte de prosaiske Forretningspapirer, som han havde forhandlet med Alfieri om. Alfieri, hvem Samtalen med Beaumarchais havde gjort livlig og meddelsom, hilste stift paa Damerne og fik sit Ansigt lagt i Folder, der nogenlunde skjulte Misstemningen over at blive forstyrret.

Grevinden af Albany sagde:

- Grev Alfieri, den unge Dame, som sværmer for Dem, har nogle Ord at sige Dem.

Alfieri rejste sig. Beaumarchais satte sine Tænder i Underlæben for at dræbe et stærkere Smil end hans sædvanlige.

Madame Necker og Grevinden af Albany havde taget Plads paa Stole. Den unge Germaine gik frem paa Gulvet som paa en Scene, vekslede et Blik med sin Moder og Grevinden, som begge nikkede til hende.

Med stærk Røst i afgjort Altklang sagde hun, efter at have indtaget en Stilling som en tragisk Skuespillerinde paa Théâtre français:

- Kender Du det Land, hvor Citronerne blomstre, som Himmelhvælvingens Straaler frugtbargøre med brændende Elskov? Har Du hørt de søde Toner, som gøre de milde Nætter saa højtidelige? Har Du selv aanded disse Dufte, som den rene, den søde Luft udgyder som af et Overflødhedshorn? Svar, I fremmede, er Naturen hos Eder saa skøn, saa velgørende?

Vær hilset, Dantes Arvtager i hans storartede Vrede, i hans straalende Syner, da han med Beatrice vandrede fra Pragt til Pragt gennem Paradisets forskellige farvede Sale! Vær hilset, Frihedens og Kraftens nye Sanger, hvis Toner skal lyde til Opvækkelse nu, da Folkene begynder at rejse de bøjede Hoveder. Indgiv de undertrykte de mægtige Følelser, der som Stormvinde skal feje Tyrannerne til Side. Hil Dig, Vittorio Alfieri, Firenzes Frihedssanger gennem Pazziernes Ord! Unge Hjærter gløde ved Din Sang. Den bebuder Frihedens store Morgenrøde, der snart skal lyse med sin Glans af Guld og Roser over alle Lande. Galliens Jord fostrer kun sparsomt Lavrer, lad en af dets unge Piger række Dig en Krans af Myrter, Du Frihedsgudindens Yndling, 353 guldløkket som Apollon, kyndig Bueskytte som han med fjærnt rammende Pile, rammende de dumme, de dørskede, de egennyttige og blinde Tyranner.

Taarer trillede ned ad de to Damers Kinder. Alfieri rejste sig, omfavnede den unge Pige, i hvis Øjne store Kugler blinkede i Kronernes Skær. Hun rakte ham knælende Kransen; han tog den af hendes Hænder. Hun rejste sig, vilde sætte den paa hans Hoved, men, da hun var saa lille og han saa høj, maatte han krumme sin Ryg dybt, og det fordærvede det højtidelige Indtryk.

Beaumarchais tog sig om Hagen med Haanden, skjulte sin Mund med den. Fru Necker tog sin Datter ved Haanden, og begge skred værdigt gennem Kabinettet og ud ad Døren.

Alfieri greb Grevinden af Albanys Haand og førte den til sine Læber.

- Tak! hviskede han. Jeg skal for Fremtiden være Eders Venindes Ven. Guderne har skænket hende Poesiens evige Gave. Jeg er gladere over denne Kvindes Hylding end over . . . den, Du véd. Denne Pige spiller ikke Komædie.

Han havde rent glemt Beaumarchais, som rejste sig med et ubevægeligt Ansigt og sagde:

- Saa tager jeg Afsked, Hr. Greve, og siger som Archias: Alvorlige Forretninger til i Morgen!

Han tog Afsked.

Grevinden af Albany kastede sig om Alfieris Hals og sagde:

- Hvert begejstret Ord, der omtoner Dig, min stolte Digter, aander jeg ind som de dejligst duftende Blomsters Aande. Jeg elsker Dig, og min Kærlighed naar gennem alle Evigheder. Den skal klares og højnes Aar for Aar . . . min store, store Digter.

Det var en Omfavnelse saa tæt, saa inderlig som i deres Elskovs første Dage.

Det bankede paa Døren.

De fór fra hinanden. Grevinden ilede ind i Sideværelset.

En Tjener kom med en stor Brevpakke. Alfieri rev Omslaget itu og saa, at alle Brevene var randede og forseglede med sort og adresserede til Grevinden af Albany.

Han kaldte paa hende og rakte hende Pakken. Begge anede, hvad Budskab de bragte: Det var Karl Edward Stuarts Død.

Grevindens Hænder rystede, da hun aabnede det første Brev. Nu forlod Alfieri Værelset.

En Meddelelse, holdt i officielle Former, fra hendes Svoger Kardinalen. Den endte med, at han nu overtog Storbritanniens, 354 Irlands og Frankrigs Trone, under Navn af Henrik IX, efter at Gud Herren havde kaldet hans elskelige Broder til sig. I en Pakke fandtes en Æske, deri en Medaille med den nye legitime Konges Profilbillede omgivet af Indskriften: *Henricus IX, rex Magnæ Britanniaë, Franciaë et Irlandiaë, Defensor fidei, Cardinalis, Episcopus Frasculatorum* og paa Bagsiden: *Non desiderii hominum, sed voluntate. Dei MDCCLXXXVIII*

I en Fart brød Grevinden Seglet paa de andre Breve. Det længste var fra Fru Orlandini, som atter var havnet hos sin gamle Elsker, Irlænderen Gehegan. Med Behændighed havde hun slaaet ind i den værdige Stil. Hun fortalte, hvorledes Prinsens uægte Datter med Miss Walkinshaw, som han havde lyst i Kuld og Køn under Navn af Hertuginde af Albany, havde plejet ham i fire Aar, og at denne "dydige og kristelige Dame" havde afvænneth ham fra "den sørgelige Last", saa at det fornemme Firenze, undtagen Storhertugen og hans nærmeste Kreds, atter havde fyldt Paladsets Sale i Lungarno Corsini. I Pisa havde Dronningen af Neapel og mange fyrstelige Personer gæstet den gamle Prætendent. Den unge Dame havde forsonet Broderen med Karl Edward, der nu sank hen i Sløvhed med enkelte Bevidsthedsglimt. Udstrakt paa sin Kanapé kunde han i lyse Øjeblikke fortælle de gamle Historier fra sit Felttog. Stundom kaldte han paa sine Højlændere og kommanderede dem til forskellige Manøvrer. Han var død i Rom, og hans sidste Ord havde været: Jeg svinger Stuarternes hellige Fane og kysser dens Dug.

Taarer randt paa Brevene, og Grevinden sad derpaa med Ansigtet dækket af sine Hænder, mens hele hendes Væsen indhylledes af et Flor. Minderne drog forbi hendes indre Øje i rastløs Fart afløsende hinanden.

I det hvide Kloster Sainte Vaudru i Belgien sad den hvide Stiftsdame Prinsessen af Stolberg og læste om den sidste Stuarts eventyrlige Tog og romantiske Skæbner. Hendes Fantasi vævede Gobeliner, som Prædentens Bedrifter fyldte i tæt Islæt. Han var hendes Helt. Skotlands grønne Bjerge og staa-blå Søer, som hun aldrig havde set, drog hende med Længsel. Da kom Hertugen af Fitz James som en Ridder i Eventyret og tilbød hende Heltens Haand. Hun tog det som Løn for sin varme Begejstring for Martyrhelten, som Frankrig havde forraadt . . . hun saa Storbritanniens Krone svæve funkende over sit Hoved, stoltere end nogen anden Krone, thi som Sol gennem Skyer brød mægtig Glans af Ædelstene og Guld, gennem Martyrets 355 Tornekranse, som vikledes derom i tæt Slyngning . . . Stuart-Martyrens Kranse.

Hun fór atter den lange Vej gennem Frankrig i den langsomt skridende Karrosse, Haand i Haand med sin Moder. Atter blinkede Nordfrankrigs Sletter med Rimfrost i Marts-morgenerne. De drog et varmere og varmere Foraar i Møde, mens Blomster begyndte at kaste Farveislæt paa Marker og i Skovbund. Ned ad Fjeldhang sang blinkende Strømme og tykke Vandfaldsstraaler den unge Piges Bryllupshymne. Med et Sind, nær af Rousseau, betroede hun tavs sine unge Forhaabninger til Klipper og Træer, var sikker paa, at de forstod hende. Taarer strømmede rigelig ud af de brune Pigeøjne. Hun var vis paa, at gamle Jean-Jaques vilde have bredt sin Favn ud mod hende, om han havde set det. Thi det var hans elskede Alper, der frembragte disse Taarer. Hun steg stundom ud af Karrossen og plukkede Fjeldblomster, satte dem paa sin svulmende Barm og ønskede, at hun i simpel hvid Kjole kunde træde frem for Brudealteret som Naturens enfoldige Datter. En saadan Brud vilde bedst skikke sig for den vilde Helt fra Skotlands Bjerge, der sikkert ogsaa maatte være en Naturens ægte Søn, en Jean-Jaques i en Krigshelts Skikkelse.

Over Poslettens lysebrune Flader med de dvask rindende Strømme tumlede hendes vaagne Drømme sig som unge Føl. Hvor skulde hun gøre Storbritannien lykkeligt! Ved Siden af den legitime Trone vilde hun faa sin Mand til at plante Tolerancens Fane, lade enhver beholde sin Tro, som hun selv delte Tro med Rousseaus Vikar fra Savoien. Dog lovede hun forud den katholske Helt Karl Edward trolig at følge ham i Messen og knæle ved hans Side . . . Hvor skulde Hæderen og Lykken gøre hende god og mild!

Ak! Da hun saa for første Gang saa sin Helt, nu hendes Brudgom, træde ind i Slotskapellet i Macerata med Uniformens Skøder slaskende under den usikre stolprende Gang, med rindende Øjne og blaarødt Ansigt, mens en Kavaller maatte hjælpe ham til at knæle paa Brudeskamlen ved hendes Side! Hendes Hjerteslag standsede, hendes Strube blev tør. Hun vilde have bedet til hvilken som helst Guddom, der kunde tage denne Kalk fra hende.

Og hans halv sørgelige, halv latterlige Holdning under det pragtfulde Indtog i Rom Paaskelørdag 1772! Aar efter Aar i tom Repræsentation, skrækkelige Nætter, naar hun gispede som en Fugl under hans raa og golde Favntag, mens hans vindunstende Aande forpestede Luften omkring hende . . . Nej, nej, nej!

356

Hun tog Hænderne fra sine Øjne for ikke at drive videre med Mindernes Strøm, der førte mere og mere Dynd med sig.

Nu meldte inderligt Nag sig. Havde hun gjort den allerringeste Anstrengelse for at støtte den stakkels Ruin? Hvis hun havde været en troende, en from kristen Kvinde, havde hun ikke danset i de unge letfærdige romerske Patrizieres Favn under Kandelabrenes Lys i Paladsernes Pragtsale. Prinsen drak sig fuld ved Spillebordet og lod sig snyde store Summer fra af gejstlige og verdslige Fyrster. Ak, hvorfor havde Voltaire frataget hende Troen, hvorfor troede ikke Rousseau som Katholikerne? . . . hvorfor havde hendes Vittorio kun Haan og Harme tilovers for Kirken? Hun trængte nu til at tro og skrifte. Ikke for en Lascaris eller en Consalvi, men for en lige saa ædel *katholsk* Præst som Rousseaus savojske Vikar i den lille Kirke paa Alpernes Hang. Af ham vilde hun gerne tage den indviede Hostie og nyde den med saa troende et Sind, som da hun gik til sin første Kommunion. For en saadan vilde hun skrifte alle sine Synder, især den største: sit lange Ægteskabsbrud!

Alfieri kom atter ind. Hun vovede ikke at se op. Hun følte hans Øjne ruge paa hende med den kolde Stolthed, hun kendte fra de sidste Aar.

- Er De meget bedrøvet, Signora, over Deres kongelige Gemals Død? spurgte han iskoldt.

Hun saa dybt og varmt paa ham med Taarerne hængende stille i de store Øjne.

- Forstaar Du mig slet ikke, Vittorio? spurgte hun.

- Husk paa, hvem Du har lovet Kærlighed! Vittorio Alfieris elskede maa være stærk som hans "Virginia".

- Jeg er ingen Heltinde, jeg er en stakkels svag Kvinde; et værgeløst Bytte for Kærlighed, for Sorg, for Glæde, for Samvittighedsnag.

- Men ikke for Had.

- Det er mig saa svært at hade.

- Lær Dem til det, Signora! Det hellige Had er et Menneskes ædleste Lidenskab.

Hun rystede let paa Hovedet.

Han trak paa Skuldrene og gik. Hun ventede længe paa, at han skulde komme igen, lyttede og lyttede, ventede og ventede.

Sanguhret slog tre og spillede lystigt:

Marlborough, s'en va-t-en guerre.

357

Grevinden stak Fingrene i Ørene, til den frivole Melodi var holdt op.

- Han elsker mig ikke mere. Han er for stor og stolt til, at han kan forstaa, hvad der inderst inde rører sig i en stakkels Kvindesjæl . . . Ak, vi elsker ikke mere hinanden . . . for vi forstaa ikke hinanden mere. Jeg mærker en Kløft spalte sig imellem os.

Hendes Kammerjomfru fandt hende forgrædt liggende paa Kanapéen.

Næste Morgen bragte hun hende den sædvanlige Morgenbuket fra "Hr. Greven". Men Hr. Greven selv var redet ud med seks Heste og tre Rideknægte.

Buketterne kom regelmæssig i otte Dage, men Alfieri viste sig ikke.

Da han kom igen, lod han, som om intet var forefaldet, men han tiltalte hende med *De og Signora*, var ridderlig kold.

Og saaledes vedblev han at være. Han lukkede sig inde, arbejdede og sled, viste sig kun til Middagen.

Men Morgenbuketten udeblev aldrig.

XXVI.

Grevinden var fast bestemt paa at give sin Elsker en kold Modtagelse, naar han en Gang kom igen. Dag ud og Dag ind havde hun søgt at hærde denne Beslutning til Staal.

Digteren viste sig atter med straalende Ansigt. Da knækkede Staalet brat.

Han sagde:

- I Dag har jeg foruden denne Buket en anden.

Han overrakte hende et tyndt Kvartheft indbunden i grønt Fløjel med en gylden dorisk Tempelfagade paa Bindet. Han aabnede Bindet, viste hende Titelbladet, hvorpaa der stod "Mirra, Tragedie af Vittorio Alfieri", og lagde det paa Bordet foran Grevinden. Grevinden bladede om og læste:

"Min tilbedte Dame! Du alene er min Poesis, min Inspirations Kilde, mit Liv skriver sig først fra den Dag, hvor

det gled sammen med Dit."

358

Da smeltede alt i hende. Hun syntes, at alt var som i fordums Dage.

- Sig et Ønske, Du har, Luisa, sagde han, og jeg skal opfylde det.

En eksalteret Tanke tændtes i hendes Hjerne.

- Jeg beder Dig om en Rejse til England. Jeg vil se det Rige, som med Rette er mit . . . Bliv ikke vred . . . Jeg vil drage derind i Triumf som Digterkongens kronede Dronning og vise dem, der nu sidder paa Tronen med Stuarternes Krone, at jeg i Kraft af Dig er Dronning i et Rige, som ikke er af denne Verden, men som er mægtigere end noget Kejserdømme paa denne Jord.

Det isne ned gennem Alfieri. Men han havde lovet, og han holdt sit Løfte.

Hvad der skete, forbavsede ham ikke. Han var stolt af, at han beherskede sin Vrede derover. Han lod uden at kny Grevinden søge Præsentation ved Hoffet. Han tørrede hendes Taarer, da hun meldte ham, at man vilde modtage hende i St. James under Titlen: Prinsesse af Stolberg. Han talte hende efter Munden, da hun kom hjem fra sin Avdiens og fortalte, hvor venlige Kongen og Dronningen, Hertugerne af Gloucester og af Clarence havde været imod hende. Da han tørt spurgte hende, hvad de havde sagt, og hun ikke kunde huske synderligt deraf, lo han ikke en Gang.

Det ærgrede hemmeligt Grevinden, at han ikke viste sig fornærmet paa hendes Vegne.

- Han behandler mig som et forkælet Barn, hvis Luner han føjer af Magelighed, sagde hun til sig selv.

Nu græd hun, fordi han stod der saa olympisk ligegyldig. Men efter nogle Dages Forløb var hun glad over, at der var indrømmet hende en Plads i Operaens Kongeloge, og til Parlamentets Aabning en Lænestol ved Tronens Fod.

Paa disse Dage tilbragte Digteren Tiden i Stalden med at pleje sine Heste og med at tilride en ny engelsk Fuldblodsfuks, han havde købt.

Da Grevinden, stødt over, at der ikke blev gjort mere af Dronningen over Riger, der ikke var af denne Verden, bad Alfieri om at rejse tilbage med hende til Paris, bøjede han Hovedet, og de rejste.

Men Grevinden havde Ret: Kløften spaltede sig dybere, om der end tidt fra begge Sider lagdes smalle Broer over den.

359

Beaumarchais var stadig Alfieris Bankier, og den italienske Digter nød godt af sin franske Værkfælles Talent. Han fik foranstaltet en ny Udgave af hans Værker hos Didot og fik gode Renter ud af hans Penge. Men Alfieri stødt Beaumarchais ved at blive borte fra en Oplæsning af hans sentimentale Fortsættelse af "Figaros Bryllup" - "Den brødefulde Moder", hvori de lystige Komediefigurer lige ned til Figaro og Suzanne føler sig brødebetyngede og saa respektabelt borgerligt begræder deres Ungdomssynder. Under sit Ophold i Paris havde Alfieri i højt stemte Vers hilset Bastillens Indtagelse, Eden i Boldhuset, Erklæringen af Menneskerettighederne. Han sang om "den herlige Frihed, der staar op, stolt, funkende, væbnet, af Bastillens sorte Krypter". Men i 1791 udbrød han: "Nu ser jeg Dag for Dag Frihedens hellige og mægtige Banner forraadt, forvansket, berøvet al Tillid af disse Kludder-Filosofier."

Han kom næsten aldrig uden for sin Bolig, havde ikke set synderlig til Gadetumulter og ikke en eneste af Revolutionens blodige Scener.

En Dag sad han beskæftiget med Oversættelsen af Terents i sit Arbejdsværelse i Rue de Bourgogne. Det var den 10. August 1792.

Han forstyrredes ved en Larm. Det lød først som fjærne Kanonskud med korte Mellemrum. Efterhaanden samlede Larmen sig til én Lydmasse, drønende som en uafbrudt Torden i Bjergegne.

Der blev banket paa hans Dør. Grevinden kom ind i Følge med en ung slank Mand med Titusfrisur, med Skjorten aaben til ned paa Brystet, dejlige store blaa Øjne, klare som et sydligt Hav.

- Ah, kære Hr. Chénier, sagde Alfieri. Det er lang Tid siden . . . Men jeg har læst Deres harmglødende Jamber, Deres Brev fra Ludvig XVI til Konventets deputerede . . . og De er dog Republikaner som jeg, har hadet den purpurklædte Pøbel som jeg. Men denne stinkende sjofle Pøbel vil ogsaa De have hugget ned som skabede Køtere og snivede Heste. Burde ikke Marat, den æddersvulmende Tudse, knuses af en Kampesten . . . Nu raaber vi to: Leve Aristokratiet, Aandens udvalgte! ned med Rakket . . .! Jeg vil melde mig som Forsvarer af den stakkels Ludvig XVI, thi hans Ulykke har betvunget min tidligere Foragt for den

Klejnsmedsvend, han var. Skal vi to forsvare ham for Blodtribunalets Skranke og raabe: *Vive le rot!* op i Øjnene paa den Jean-Jaquesske blodtørstige Pedant Robespierre?

360

- Men hvad er det, hvad er det? raabte Grevinden. Hør, hør dog . . .!

Hun tog hver af Mændene under Armen og hængte sig tungt ved Alfieri.

Nu skelnedes tydelig Brøl af Mænd og Hvin af Kvinder.

- Lad os en Gang tage de tragiske Farcører paa nært Hold! sagde Alfieri.

Grevinden vilde trække sig tilbage, men Nysgerrigheden var stærkere end Skrækken. Hun hjalp endog Chénier med at dreje Jernsvingelen om og trække Vinduerne tilbage mod Fordybningens tykke Mure.

Nu kommer Mudderbølgen væltende, som naar en Flod strømmer over i Bjergetegnene, sagde Chénier.

Den fortovsløse Gade stoppedes tæt til. Skarens Fløjtmænd skurede mod Husnumrene til begge Sider.

Det begyndte med Geledder af Mandfolk med blaa og hvide Bluser og farvede Huer. Nogle truttede i Trompeter. Larmen var infernalsk. Raabene: Til Tuilerierne, til Tuilerierne! brød af og til frem af Lydmassen.

I det flakkende stærke Sollys fra Himlen, hvorover Skyer drev, traadte et eller andet Fysiognomi frem, skærende klart i dette Mylder af sværtede Fjæs. Alfieri genkendte en Fyr, der blev løftet i Vejret og syntes at holde Taler til sine nærmeste Omgivelser.

- Det er en af Didots Svende, der er bleven Lovgiver. Nu forstaar jeg, hvorfor det er umuligt at faa Korrekturer.

I samme Øjeblik saa den paa Skuldre tronende Typograf op, pegede for Omgivelserne op mod Vinduet, og man skelnede Raabet:

- Hovederne skal ikke alene kappes af franske Aristokrater, ogsaa af Udlandets, først og fremmest af Italienernes . . . her er en saadan Slyngel . . . en stenrig Greve. Ned med ham!

En Hujen rettedes op mod Alfieri. Han slog Vinduet højere op, at hans Haanlatter kunde ses, om end ikke høres.

- Leve Republiken . . . leve Guillotinen!

Saa hvirvlede Trommer som Drøn fra Havbunden. De, som rørte dem, var usynlige.

Hvad var det for tre underlige Standarter, der vajede op i Jævnmaal med Husenes første Etage?

Saa! Nu kom de nær.

Grevinden tumlede tilbage med et Skrig.

361

Paa højt løftede Spydspidser sad tre Hoveder. Øjnene bulnede frem af Hulerne. Fraade og Blod skummede ud af Munden. Paa et af Hovederne grinede Tænderne hvidt ud. Haaret klæbede ned ad Kinderne i Tjavser, eller Totter af det flagrede i den lystige Vind, sammenklistrede i Bundter eller i vild Frihed.

Alfieri raabte af sine Lungers fulde Styrke - og den var ikke ringe:

- Søl Jer i Skam og Blod, til I kvæles! Leve Ludvig XVI!

Men heldigvis for Huset døde de sidste Ord under en Masse Latter og Hyl.

Toget drog videre.

- Her er tre Frihedsgudinder!

Højt over Skarens Hoveder ragede tre skrækkelige Kællinger, brølende som Hyæner. Paa den ene hang Tænderne og dinglede som Bjælder; paa den anden sad de faste som godt indkilede Hugtænder paa et Rovdyr. Hun svang en gammel Krumsabel i Luften og antydede med en Gestus, at hun vilde hugge Hovederne af dem, der stod i Vinduet. Den tredje var saa ophovnet i Ansigtet, at man skulde tro, Huden maatte sprænges; hele hendes Krop bævrede som fedt Flæsk. Hun var nærmest de tre Tilskuere i Vinduet. Hun savlede af Drukkenskab, grinede sløvt. Ud i Luften hang hendes højre Ben, blottet helt op til Laaret, med en Fod som en Flodhest, med væmmelige skidne Tæer med lange Negle paa. Saa kom hele Resten af den sorte uformelige Masse, overraget af Bajonetter paa Kæppe, af gamle Landser og rustne Spyd.

Grevinden af Albany havde trukket sig tilbage. Den Stank, der nede fra Hoben som en Pestaande trængte sig ind i Stuen, havde bragt hende en Afmagt nær.

Kællingerne havde raabt smudsige Ord op til hende.

Der stod de to Frihedsdigtere, fyldte af Væmmelse og Foragt over denne Hob, uden at forstaa, at, hvad de saa, var en naturnødvendig Frugt af det gamle Samfunds Synder, uden at sige til sig selv: Hvor skal forsømte og forsultne Stakler blive anderledes?

Alfieri sagde:

- Desværre . . . Jeg holder nu langt mere af den purpurklædte end af den pjaltede Pøbel.

Chénier trak paa Skuldrene:

- De og jeg har kun hjemme bag Poesiens Marmorbuegange.

Endelig bortdunstede Hoben. De to Herrer undskyldte sig for 362 Grevinden, at deres Betagethed af, hvad de saa, havde bragt dem til at glemme hende.

Hun smilede mat.

Alfieri vilde lede Tanken bort fra det hæslige, de havde set.

- Sig mig, Hr. Chénier . . . hvor har De faaet disse bløde, underlige Cellotoner ind i dette franske Sprog, hvis Vers ellers lyder for mig som sønderhakked Prosa?

Chénier vaagnede som af en Drøm. Hans Tanker fulgte den forsvindende Hob, stævnede ud mod Landets, sin egen Fremtid. Havde han villet sige noget, var det blevet noget lignende som:

- Aa . . . I Italienerne er et indsovet Folk! Tænke paa Vers i en Stund som denne!

Men han var høflig og svarede:

- Er der Klang i mine Vers, er det vel, fordi min Moder var født Grækerinde, saa jeg kan kalde Græsk mit egentlige Modersmaal.

- Jeg vil lære Græsk, som jeg har lært Toskansk, sagde Alfieri.

Han havde glemt alt det derude, tænkte kun paa sig selv.

Mens han tav, saa Chénier paa dette ejendommelige Hoved, saa gled hans Blik over paa den sørgmodige lille Dame med den brunblonde, let graasprængte Haarfylde, som hun sad der paa den hvide Kanapé.

- Grev Alfieri, sagde han. Jeg gaar maaske Guillotinen i Møde. Men jeg er Franskmand; det er min Pligt at blive her paa min Post og slaas med Pøbelvælden som før med Tyranniet. Flygt hjem og virk for Deres Land, Grev Alfieri! De hader jo Franskmandene . . . De har Pligter (hans Hoved bevægede sig i Retning af Grevinden) . . . Forlad Paris! Jeg forsikrer Dem: Efter hvad der i Dag er sket, vil baade Deres og Grevindens Hoveder komme paa Blokken. Her i Paris - ja undskyld - her kan De ikke gøre ringeste Nytte. Lov mig, at De straks vil faa Hr. de Beaumarchais til at skaffe Dem Rejsepas! Om ikke for Deres egen Skyld, saa for Deres Dames. Hvert geniale Hoved, der falder for Øksen, er et Tab for Ideernes eneste retmæssige Rige.

Grevinden turde intet sige, men fæstede ydmyg bedende Øjne paa Alfieri:

- Saa rejser vi da, sagde Alfieri, hvis jeg kan opdrive de fornødne Papirer - de Slavepatenter, som er fornødne.

Han skrev til Beaumarchais og fik til Svar efter to Dages Forløb:

363 Paris, 11. August 92.

Hr. Greve!

Naturligvis gjorde de højst intelligente og orthografiske Sektionskommisærer, som hører til vor dyrekøbte nye Friheds skønneste Produkter, alle mulige Vanskeligheder angaaende Passer for Greven og Grevinden med Kammertjenere og Kammerjomfruer. Dog til vore nye Avtoriteters Ære tør jeg forsikre, at det skete mere af Dumhed end af Ondskab. De gamle Pasblanketter fra "Louis Capets" Tid var paa Latin, og de høje Øvrighedspersoner havde ondt ved at skrive Fransk, end sige udfylde en Blanket paa Latin. Jeg vovede mit Liv for Dem, Hr. Greve, ved at tilbyde mig at udfylde Hullerne i disse Dokumenter, med Fare for at blive anklaget for at være Aristokrat. Hr. Greven vil se, at min Latin minder mere om Deres Nationalret "Macaroni" end om den hellige Cicero; men jeg var jo Uhrmagerdreng, da jeg brød af midt i den anden Tale mod Catilina og maatte holde op for at blive Svend.

Altsaa hermed et Pas for Dem, undertegnet af Republiken Venezias Gesandt, et for Grevinden, paaskrevet af Danmarks Minister, og endelig et for hver af Deres Tjenere, hvis Underskrifter De ikke kan læse, thi den kommunale Sektion Montblancs Embedsmænd har stor Møje med at skrive deres Navne.

De vilde ikke blande Deres Taarer i den Kanal af samme Vædske, som flød fra de følsomme Damehjerter

den Aften, jeg havde den Ære at læse min "brødefulde Moder" i den ædle Grevinde af Albanys Saloner. Men, naar De i Deres skønne Land erfarer, at Deres ærbødige Tjeners Hoved er falden for Doktor Guillotins menneskekærlige Kniv, vil De maaske med samt den elskværdige Grevinde mindes en trofast Beundrer, Jean-Jacques's Lavsbroder i Uhr- og Bogmageri, mere glad, men mindre stor og mindre affekteret end samme Værkfælle.

Med de bedste Ønsker om en lykkelig Rejse, med de ærbødige Komplimenter til den yndefulde Suveræn og til Italiens Sofokles har jeg den Ære osv. osv.

Caron de Beaumarchais.

To mægtige Karrosser, udvendig spækkede med Kufferter paa alle Steder, hvor de kunde anbringes, rumlede tungt over Brostenene mod *La Barrière blanche*. Meningen var at tage over Saint Denis nordpaa.

364

Der lød vel nogle Skældsord og Sjofelismer efter de to aristokratiske Køretøjer paa Gaderne; men de kom uden anden Ulempe til Barrieren.

Der stod en fire, fem Nationalgardister og en Officer, alle alvorsfulde og knevelsbartede. Alfieri rakte Passene ud til sin Tjener, som steg ned fra Bukken.

Officeren læste Passene igennem, undersøgte om Signalementerne passede paa hver af den lille Karavanes Medlemmer . . . hvem der var stor eller lille, fed eller mager, blond eller mørk. Han syntes tilfredsstillet og beordrede Soldaterne at aabne den store Port med Jernspigre paa Palissadernes Toppe.

Alfieri sagde til Grevinden paa Italiensk:

- Nu er vi ude af det uhyre Pøbelfængsel. Mod! Om et Kvarter kan Stanken af Sved og Smuds ikke naa os mere. Vi kører ud i Markernes rene Luft.

Tæt til højre uden for Barrièren laa et Skur af raa Stene med et Trætag over. Der var et improviseret Vindue og en lav Dør paa Façaden. Over Døren hang som Skilt et uhøvlet Bræt, paa hvilket der stod sværtet med Kørnrøg: DÉBIT DE VIN.

Paa én Gang styrtede ud af Døren i Trængsel en tyve, tredive Fyre, med Fjæs, hvoraf Sveden dryppede i den koghede Augustdag.

Nogle havde taget Skjorten af. Dyrisk behaarede Overkroppe skinnede og stank ud i Luften, Skæggene sivede af Vindraaber, nogle havde frygiske Huer paa. De havde været røde, var nu saa skidne, at Farven snarere var som Sodens.

De væltede sig hen mod Vognene.

- Ned med Aristokraterne! Til Hôtel de Ville med dem!

- Det er igen noget rigt Rakkerpak, som stikker bort fra Paris med de Penge, de har aagret sig til ved at udsulte Fattigfolk.

- Hvad er det for en Tæve af en Hertuginde eller Marquise derinde? . . . Kender Du Sansculotter, min Tøs? Det er dem, der ingen Bukser har paa. Nu skal Du se, min Snut!

- Tag Dine af, Dit Bæst, og forær Borgerinden dem, at hun ikke skal forkøle sig. Saadan nogle lægger i Kaminen ved Midsommertid alene for at haane Folket.

En vild Latter, skingrende Jubelhvin!

En stor snavset Sjøver trak sine Lærredsbenklæder af og blottede sig under Grin og Klapsalver. Benklæderne blev satte paa en Kæp og svungne i Luften som en Fane.

En havde holdt Hestene an foran den første Vogn.

Nationalgardisterne havde stræbt at tale den drukne Bandithob 365 til Rette. En af Soldaterne fik en Skraa spyttet ud i Ansigtet. To Fruentimmer greb fat i Rebene, hvormed Kufferterne var spændte fast.

- Det var Ret, Borgerinder, konfiskér Aristokraternes Tøj!

Officeren drog sin Sabel. En af Banditerne mødte ham med en lang skedeløs Stødkaarde og raabte: - Væk med Dig og Din halvanden Epaulette! Jeg skal snart skære Frynserne af den, der er hel!

Alfieri drog sin Kaarde og gik ud af Vognen. Kammerjomfruen holdt den besvimeede Grevinde om Livet.

Alfieri gik hen mod den Bandit med Stødkaarden, og ved et behændigt Fægtertag slog han ham den ud

af Haanden, saa det dirrede i Knægtens Haandlede.

- Til Hôtel de Ville! Til Hôtel de Ville!

- Til Lygtepælene!

De to Forridere for hans Vogn blev revne ned af Hestene. Nationalgardisterne søgte at værne om dem.

Alfieri stod høj og rank, bleg og rolig med sin Kaarde i Haanden. Han holdt den ud mod hver, der søgte at nærme sig ham. De holdt ikke af at angribe ham. Han saa ud, som vilde han noget.

Med venstre Haand trak han Passene ud af sin Lomme og raabte med sin stærke Røst:

- Hør nu og se! Mit Navn er Alfieri. Jeg er Italiener og ikke Franskmand. Læs, hvem der kan læse. Jeg er lang, mager, bleg, rødhaaret. Det staar der i Passet. Det er i Orden, besørget af Folk, som har Ret til at udstede det, og, saa sandt Gud lever, vi vil passere. Tag kun den Tingest af en Kaarde op, som jeg slog ned. Jeg slaar den ud af Haanden, som før, paa den, der rører den.

Fruentimmerne havde forgæves søgt at faa Rebene om Kufferterne løse.

- Skal vi stikke Ild paa Vognene? raabte de.

- Ja, vi stikker Ild paa Vognene! hylede Koret.

- Prøv paa det, sagde Alfieri. Saml Brænde først!

Hylet sank hen i en dump Brummen. Skaren fjærnede sig fra Vognene. Ingen turde paatage sig Ansvar for en Voldsdaad, da det kom til Stykket.

Nationalgardisterne benyttede sig af Øjeblikket til at faa hjulpet Forriderne op. Kusken havde siddet ubevægelig paa den høje Buk.

366

Med et Spring var Alfieri inde i Vognen.

- Kør løs! raabte han, brug Jeres Piske. - Afsted i lynende Fart.

Forridere og Kusk paa den forreste Vogn og Kuskene paa de to andre svang Piskene knaldende ud og satte afsted i Galop.

Nu samlede Skaren sig atter. Nogle gav sig til at løbe efter Vognene, men opgav alt Haab om at naa dem.

For dog at faa noget ud af Situationen brølede Banditerne en Hob gemene Ord efter de bortfarende.

Grevinden var mere død end levende.

Da de oppe ad Saint Quintin til saa et Slot rage højt op over Skov og Vand med sit takkede Borgtaarn, truede Alfieri op derimod.

Grevinden bøjede sig hen under hans Ansigt og saa spørgende paa ham.

Han sagde:

- Jeg tænker paa mit eget Fædreneslot i Piemont. Vore Forfædres og vore egne Synder bryder frem som Bylder og Udslet i al den Raahed, i alt det Smuds, vi har set og lugtet i de sidste Aar. De Bestier er ansvarsløse . . . Naar de halshugger Ludvig XVI, saa er det egentlig Ludvig XV, de mener.

XXVII.

To Dage efter Flugten stillede bevæbnede Folk fra samme parisiske Sektion, som havde udstedt Passene, i den store Gaard i "Rue de Bourgogne" for at arrestere "Grevinden af Albany, Dronning af England". Da anklagede ikke forefandtes, konfiskeredes Alfieris Heste og hans pragtfulde Bibliothek, hans Klenodier. De to Flygtninge blev satte paa de emigreredes Liste. To Dage senere - og de vilde være blevne fængslede og havde næppe undgaaet Slagterierne i September.

I Belgien skrev Digteren sin rasende Verssamling "Il Misogallo". Han skød over Maalet. De kunstforstandige i Frankrig lo i Stedet for at harmes over de Skældsord, hvormed han overdængede Nationen.

Det gik saa atter til Firenze. Endnu fyldt af Raseri over, hvad der var overgaaet ham i Paris, skrev han et Brev til 367 "Præsidenten for den franske Pøbel", der begyndte: "Mit Navn er Alfieri; det Sted, hvor jeg er født, er Italien; mit Fædreland er intet Steds paa Jorden."

Naaede Brevet den ubestemmelige Adressat? I hvert Fald i Firenze lo man bag Digterens Ryg. Især da han i Samtaler rasede mod det gamle Regiments Tyranni i Italien, og i sin Hidsighed forsvarede det demagogiske Tyranni i Frankrig, for i næste Øjeblik at dømme Robespierre og Marat ned til den værste Cirkel i Dantes Helvede.

Han lod Grevinden raade. Der var Selskab efter Selskab i Paladset paa Lungarno Corsini som i gamle Dage, baade naar franske Tropper drog igennem Byen, og denne var frisindet, og naar de var borte, og det fornemme Selskab rasede mod "Lykkeridderen fra Korsika", "Banditernes klassiske Ø".

Alfieri gik da gennem Salene som en Søvnægner, hilsende til alle Sider med avtomatisk Venlighed.

Han saa bestandig Grevinden som Midtpunkt i en Kreds, gestikulerende, talende, med et venligt Blik til alle.

Aar gik og kom. Digteren sad den meste Tid inde og sled i sin Græsk. Paa hans Dør stod en Plakat med store Bogstaver: *Grev Alfieri træffes ikke*. Nu var det altid hans Tjener, der bragte Morgenbuketter.

Mange Gange var han højlig forbitret paa Grevinden i sit Hjærte. En Aften havde han al sin Selvbeherskelse behov for ikke at fare op i Raseri. Thi han havde hørt i lang Afstand, at Samtalen førtes paa Fransk, og opdagede, at Grevinden, da hun saa ham træde ind i Salonen, gjorde et Tegn. Hvorpaa man sprang over i Italiensk.

Han gjorde brat omkring, stillede sig ind i en Vinduesforfyndning og betragtede ufravendt sin "tilbedte, uforlignelige Dame, sin Musa".

Havde hans Øje fanget en Stump af "Djævlespejlet"?

Han bildte sig i det mindste ind at kunne se Rynker under den fint paalagte røde og hvide Sminke, Rynker, der især misklædte Munden om Vigerne. Hendes milde Selskabsøjne blev ham vammelsøde som en ældre anglende Kokettes, Hun talte med en ung fransk Oberst.

Han gik i en oprørt Stemning op i sine Værelser, mens han mumlede:

- Havde det været i mine unge Dage, havde jeg pryglet min Tjener.

368

Fra den Dag udeblev han fra Selskaberne og gjorde kun Grevinden en kort høflig Visit et Par Gange om Ugen; tilsidst blev han helt borte.

Han studerede Græsk med en Benediktiners Flid, skrev Oversættelser baade af Platon, Tragikerne og Homer. Hans Bord var fyldt med sjældne Udgaver af disse Klassikere; mellem dem ragede en vældig "*Thesaurus lingvæ Græcæ*" op som et højt og mægtigt bredt Borgtaarn mellem lavere Fløje.

Han var tidt sikker paa, at den Dag, han forstod Græsk saa godt som Toskansk, vilde hans Digtersol bryde frem med en Vifte af Himmelrummet vidt omfattende Straaler. Han korresponderede stadig med lærde Hellenister, først og fremmest med sin Ven Caluso. Naar Abbaten en Gang imellem besøgte ham, livedes han op.

En Dag, da Caluso kom, sagde han:

- Hør, hvor jeg kan oversætte en Korsang af Sofokles.

Glad som en Skoledreng ved sin perfekt lærte Lektie, oversatte han den dejlige Hymne til Eros i "Antigone", mens Taarer strømmede ud af hans Øjne over de græske Ord, dem han gengav i knudret Prosa.

Caluso trykkede hans Haand og smilede:

- Ja, den Eros kender Du jo trods nogen, min Vittorio.

Digteren rystede paa Hovedet og sagde:

- Sofokles har kendt ham, jeg ikke. Thi det nytter ikke, at man som jeg anraaber Guden; han hører ikke. Han kommer som alle Guder helst efter sit eget ubegribelige Lune til dem, der ikke beder . . . Caluso, jeg har anstrengt mig forgæves hele mit Liv for at elske og for at digte.

- Du har Ret til at glæde Dig over, hvad Du har gjort. Ikke til at tale saaledes.

- Nej, nej. Driv mig altid til at se frem, aldrig til at se tilbage . . . Frem, frem! Er jeg naaet til en Bjergtinde, jeg søger straks en ny. Vinger til at flyve fik jeg ikke, men, som jeg har tvunget de vildeste Heste, skal jeg ved Fødders og Hænders Hjælp besejre de stejleste Højder. Hør, Ven! Jeg er jo egentlig dum i Sprog. Husk, hvilken Møje jeg havde med at lære Italiensk, og nu skal Du høre: Jeg kan arbejde mig gennem Pindar og læser den største af alle Digtere, Homer, næsten med mindre Vanskelighed, end da jeg første Gang læste Tasso i København for 30 Aar siden . . . Ja, Græsk er herligt. Det er et arkitektonisk 369 Sprog, og Du véd, at næst efter Poesien er Arkitekturen den Kunst, jeg elsker mest. Leddene i et græsk Tempel støtter hinanden, griber ind i hinanden efter Ligevægtens, Harmoniens og Skønhedens Love. Alle er de skønne i og for sig, og dog tjener de ydmygt Helheden. Saadan er Sproget med sine herlige Konstruktioner, hvor en Form som Aorist Participium kan rumme saa uendelig meget, hvor Particip underordnes Particip for dog at samle sig under Helhedsindtrykket, den mægtig leddelte Periode.

- Men Du bliver jo Sprogfilosof, min Vittorio.

- Du maa gerne spotte mig. Nu skal Du se, hvad jeg har fundet paa. Le mig kun ud!

Caluso saa paa sin jævnaldrende, som en ældre Mand ser paa et elskværdigt Barn.

Alfieri aabnede en Skuffe, tog et stort Etui i rødt Fløjel ud og aabnede det:

- Her skal Du se.

Han udfoldede en stor Halskæde af Guldringe, der samlede sig om en stor Kamée med det traditionelle Billede af Homer. Under det stod graveret:

[x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x]
[x][x][x] [x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x][x].

(Da Alfieri havde gjort sig til Homers Ridder, opfandt han et Hæderstegn mere guddommeligt end en kongelig Orden.)

- Og ser Du, min Tommaso! Bagpaa staar 23 Digternavne, hvis Ejere jeg vil sende Ordenen . . . det vil sige de levende. Til de døde Grave vil jeg sende Lavrbærkranse og . . .

- Hvor vil Du finde de døde Grave, min Vittorio? spurgte Caluso, Han markerede et Smil, men nænnede ikke at lade det blive tydeligt; for han saa sin Ven smile og hørte en Antydning af Latter.

- Ja . . . ja . . . Jeg finder de døde Digtere i min egen Sjæl . . . Jeg har spist dem alle uden at blive federe end Faraos magre Køer, da de havde ædt deres fede Medskabninger . . . Vel, saa lavrbærkroner jeg dem i min Sjæls Kapitolium . . . Saa taler vi ikke mere om den Ting, min Tommaso. Guderne velsigne Dig for hver Gang, Du kommer til mig.

- Du er god i Dag, Vittorio Alfieri! Søg at være det hele Dagen! sagde Abbaten med smigrende blød Røst.

- Naar Du er hos mig, tror jeg, at jeg kan være det, sagde Alfieri.

370

- Gaa saa straks ned med mig! . . . Din Dame har i lange Tider, hvori Du ikke har villet vise Dig, arbejdet paa en Overraskelse til Dig. Far ikke sammen! Der venter Dig kun noget, som vil glæde Dig. Vær ikke Bjørn, vær kongelig Løve, min elskede Digter!

- Jeg gaar, hvorhen Du leder mig, min eneste Ven.

Alfieri blev gladere og gladere for hvert Trappetrin, de overskred.

En Tjener gik foran dem og aabnede tilsidst Døren til Grevindens Kabinet.

Paa et højt Staffeli stod opstillet et Portræt af Grevinden af Albany, et stort Billede, Knæstykket i Legemsstørrelse, med hvidt smalt Shawl over den gule, halv nedringede Kjole, med hele Løkkernes Fylde om det lidt alvorlige, ganske rolige Ansigt med den korte Oval, den stille, fyldige Mund og de brune Øjne, saa troskyldige, saa velmenende. Og saa de hvide, temmelig store Hænder, behandlede med en sjælden Omhu - de, der saa tidt havde hvilet tæt om Alfieris blege, kølige Kinder, omfattet dem saa fuldt, støttet ham, beroliget ham, gjort ham fornuftig. En varsom Idealisering med klassisk Stræben i Modelleringen, med kølig Diskretion i Farven.

Digteren betragtede henrykt dette Billede i Davids Manér, glemte rent, hvor han havde bandet selve David, som, efter hans Mening, havde solgt sin Kunstnerære til Advokat- og Sjoeverpøbelen.

Saa gik han bag om Staffeliet og saa sin "tilbedte Dame" og en lille tæt Herre.

- Hr. Xavier Fabre, sagde Grevinden, idet hun præsenterede Maleren. Grev Vittorio, I har alt set ham i Paris hos Neckers.

- Ja saa? sagde Alfieri. I den fordømte Kloak . . . Caluso tog et Tag i hans Skulder.

Den lille tætte Mand, sorthaaret og nedringet i Skjortebrystet, traadte kækt frem for Alfieri og sagde:
- Vi er Meningsfæller, Hr. Greve!

Alfieri vilde have ønsket, at han var to Fod højere for rigtig at kunne se ned paa Hr. Xavier Fabre, Davids Elev.

Grevinden saa bønligt paa ham og sagde:

- Grev Vittorio. Hr. Fabre vilde saa gerne male Dem . . . Kunde ikke et Pendant til dette Billede . . . et Billede af Evropas største Digter . . . passe som et Pendant til Billedet af samme Digters trofasteste Venindes?
371

- Lad ham male mig! sagde Alfieri stille.

- Vi er Meningsfæller, Hr. Greve, sagde den kortbenede Maler igen.

- Saa-aa? spurgte Alfieri.

Frejdig vedblev Maleren:

- Erindrer Greven, da vi saas hos Neckers i Paris? Alfieri rystede paa Hovedet.

- Da Mademoiselle Necker talte som en Frihedens Gudinde? Da var jeg begejstret. Nu maa jeg le over min Begejstring. Nu er jeg stemt, ligesom Hr. Greven er i Deres "Misogallo". Vi har altsaa fælles Had.

- Ja, for saa vidt, som jeg hader den lille Rest af Verden, som jeg ikke foragter, sagde Alfieri tørt.

- Men Hr. Greven tror som jeg paa den klassiske Oldtids rene Linje.

- Forstaar De ikke mere af den Linje end Deres Mester David, saa har De lidet med den klassiske Oldtid at bestille, sagde Alfieri.

- Det er det, jeg nu indser. Men De, Hr. Greve, er dog den eneste moderne Digter, i hvem der er ægte klassisk Blod. Jeg beundrer Deres Virginia som et Stykke Livius omsmeltet til Poesi.

Alfieris Ansigt glattedes. Han klappede venlig den lille Mands robuste Skulder, mens han sagde:

- Tro ikke, De kan fange mig med Smiger, min unge Herre! Jeg er vokset derfra.

Digteren var fangen, sprællede kun som den fangne Fisk i Nettet.

Han gik hen, kyssede Grevindens Haand og sagde:

- De forærer mig dette Billede. Lad det hænge over mit Skrivebord og inspirere hver Linje, jeg sætter paa Papiret.

Han knælede foran det, rejste sig og sagde:

- Altsaa, Hr. Fabre. I Morgen begynder De at male mig. Helst tidlig om Morgenen . . . Min skønne Dame, lad saa mit Billede hænge over *Deres* Skrivebord!

Hans Blik faldt hen paa det.

- Hvad . . .? De tegner . . .?

- Hr. Fabre har været min Lærer, sagde Grevinden rødmende, mens De, min Ven, har været i det gamle Hellas . . . De maa ikke se paa de Øvelser. Jeg er endnu ved Kunstens første Elementer.

372

- Saa Hr. Fabre er kommen længe her i Huset? spurgte Alfieri.

- Næsten siden Hr. Greven tog Bolig i Akropolis, svarede Grevinden med et Smil, som Alfieri ikke syntes rigtig om. Hun var ham ikke ung nok til det Smil.

Han sagde til Caluso:

- Kom, min Tommaso, vi har endnu nogle Ture at vandre op og ned i Propylæerne i Dag. Du maa hjælpe mig med en Ode af Pindar.

Atter et Knæfald og et Haandkys til Grevinden, en Hilsen til Maleren.

De to Venner gik.

Fabre sagde til Grevinden:

- Deres Majestæts Taalmodighed i at høre paa mine Hjærteudgydelser under vore Undervisningstimer, har gjort mig dristig. Italiens store Digter er ikke ganske heldig, naar han staar i Stillinger som Jupiter fra Otricoli.

- Vil De behage at være artig, Hr. Fabre.

- De har selv forkælet mig, saa jeg er bleven uartig.

- Saa tal da, uartige Barn, med Fare for at blive revset af Deres moderlige Veninde.

- Lad mig endnu høre de søde Ord, min Souveræn! sagde Maleren. De har den yndigste Røst, jeg har hørt.

- Virkelig, mit Barn! Man har sagt mig noget lignende i sin Tid. Da troede jeg paa det, men nu . . .

Hendes Øjne blev fugtige, men hun tog sig i det og sagde:

- Hvad mener De med den Digters Stillinger som Jupiter fra Otricoli?

- Jeg mener, han kan ikke holde sig i Rollen. Han saa virkelig imponerende ud med sine sammentrukne Bryn, da han kom ind med sin kronragede Merkur. Men saa glattedes Brynene ved mit første Smigeroffer til Guddommen. Han glemte Rollen og spillede sig først ind i den igen ved sin "*sortie*".

- Hr. Fabre! De tror, De har Fribrev paa at sige alt.

- Tak, fordi De sagde de Ord. De maa nu give mig Fribrev til at knæle for Dem og kysse Deres Haand.

- De er et Barn, Fabre! sagde Grevinden og trak sin Haand tilbage.

- Naar jeg nu lover Dem at male den store Digter som Modstykke til Deres Billede, saa Verden vil tro paa en Mythe 373 som den om Abeilard og Heloïse . . . faar jeg saa Lov at kysse Deres Kind . . . ?

- Ja, mit Barn, men saa sønligt som muligt De har forstaaet? Nej, nej . . . gaa, Hr. Fabre . . . jeg befaler Dem det . . . i Kraft af min souveræne Ret.

Hun lo, mens han gik ud, lagde sig saa træt paa en Kanapé, sukkede og slumrede ind med Hovedet omslynget af Arme og Hænder.

XXVIII.

Fabre var næsten færdig med Alfieris Portræt.

Medens Alfieri sad for ham, havde Digteren været adspredt og ikke hørt paa Malerens lange Ordstrøm om hans fattige Barndom, hans Læreaar hos David, hans Begejstring for Klassikerne, da han som sin Lærer troede, at den republikanske Strøm vilde drive Frankrig og Verden hen i en Renæssance af hellenske eller romerske Tilstande.

Fabre gentog dette Thema med stadige Variationer uden at lokke andet end Enstavelsesord ud af Alfieri.

Men han fik Erstatning i sine Undervisningstimer med Grevinden. Altid et villigt Øre, stundom sympathiske Taarer.

- Jeg er Deres Moder, sagde hun og lod ham gaa saa vidt, at han lagde Hovedet i hendes Skød. Tilsidst klappede hun hans Haar, der var tæt og kruset som et Tjørnekrat.

I en saadan Grædescene vandt han hendes Elskov. Men fra den Dag af var hun ordknap og fornem.

Det var sidste Gang, Alfieri sad for Maleren. Fabre havde besluttet at tie, men hans franske Trang til at snakke var stærkere end hans Beslutning. Han begyndte at prise Bonapartes Færd den 18. Brumaire.

Da brød Alfieri ud:

- Ja, I franske Aber! I maatte tigge en Italiener om at piske Jeres svajende Haler, og nu ligger I som Trælle for

denne korsikanske Fændriks Fod.

- Hr. Greve! De har ikke Lov til at fornærme min Nation.

- Jeg spørger hverken Dem eller andre om Forlov. 374 Historien giver mig Ret. Al Jeres Kultur er en ækel Karikatur af Oldtiden.

- End De, Hr. Greve, i Deres antike Tragedier? sagde Maleren og rejste sin lille Krop saa højt, han magtede. De har selv til mig talt nedsættende om dem.

Alfieri saa paa ham, blev roligere og sagde:

- Tal ikke om mig! Min hele Digtning er Misforstand fra Ende til anden . . . Men vent, vent blot! . . . Og De skal faa at se.

- Maaske . . . hvem véd, sagde Maleren.

- Mig maa De gerne tvivle paa, især da Franskmændenes eneste Styrke er Tvivlen. Jeg vil ikke tale om Dante . . . men er ikke alene vor Petrarca Mand for at knuse alt Jert Klingklang? Har Jeres Voltaire ikke tyvstjaalet de engelske Filosofers udmøntede Guldbarrer og gjort Seddelpenge ud af dem, som Menneskenes Overfladiskhed og Dumhed har givet al pari Kurs? Jeg tror ikke paa Bibelens Myther, men jeg har aldrig vrænget ad dem som en tandløs Abekat.

- Molière da?

- En udmærket Truffaldino eller Brighella, som har plyndret vor gamle italienske Maskekomedie. Ja, en genial Kammertjener, ligesom Beaumarchais er en vittig Uhrmagersvend. De to har klogeligt holdt sig til det smaa . . . ja Beaumarchais har jo villet være rørende . . . men saa flæber han som en Kammerpige, der har ladet en *grand-seigneur* komme sig for nær. Guillotinen vilde være et udmærket Instrument, hvis den ikke havde skaaret Hoveder af som André Chéniers, men holdt sig til dumme og uvidende Adelsmænds. Alle dumme Mennesker burde overhovedet halshugges, og Marquis'erne før Gadesjoverne. Som Spartiaterne dræbte vanføre Børn, burde Nutidens Samfund slaa alle Dummerhoveder og Ignoranter ihjel, saa Menneskeheden kunde blive et sandt aandeligt Aristokrati. Men aandeligt Aristokrati kræver mange Slægtled; en født Plebejer bliver aldrig en Aandsaristokrat. Maaske lykkes det hans Afkom i 15.-16. Led.

Alfieri talte tilsidst meget højt. Døren aabnedes til Sideværelset, og Grevinden traadte ind.

- Min naadige Fyrstinde! Hr. Grevens Billede er færdigt. Behager det Dem? spurgte Maleren.

- Prægtigt! udbrød Grevinden begejstret vendende sig mod Fabre.

Alfieri ofrede Billedet et flygtigt Øjekast, men sendte, egget 375 af en pludselig Rædsel, sit Blik lige ind i sin Venindes og Malerens Sjæl.

Med et Udbrud som et kort Skrig fór han ud af Værelset.

- Han har anet alt, sagde Grevinden og stod stivnet og bleg foran Fabre.

- Gale Mennesker siges jo at være synske, sagde Fabre og trak paa Skuldrene . . . Den Mand piner Dem til døde.

- Han har løftet mig højere op og styrtet mig dybere ned, end jeg har kunnet taale, sagde hun, sank ned paa en Stol og hulkede.

Fabre vilde nærme sig hende. Hun stødte til ham. Han bukkede og gik.

- Jeg har ondt af, at en saadan hvidnende Due skal sidde i Bur med saadan en Bjørn, mumlede Fabre, mens han gik ned ad Trappen.

Alfieri greb til sit sædvanlige Middel, naar han var opreven i Sindet: et vanvittigt Ridt.

Han fór med flagrende Kappe og flagrende Haar i strygende Galop gennem Firenze, ud af Porta San Gallo og ned ad Fiesoles Højder, red hele Cirkelen rundt om Staden.

Men han imponerede og forbavsede ikke de indfødte som i gamle Dage. Folk saa flygtig efter ham og trak paa Skuldrene som ad en halv sindssyg Særling.

Dette gentog sig Dag efter Dag. Digteren gjorde ikke andet end at ride og studere. Han forbød først sin Tjener at servere Vin for ham, dernæst befalede han, at der ikke maatte bringes ham Kød. Han levede af Brød og Grønsager. Han skrev til Caluso i et Brev:

. . . Legemet er en Byrde. Gid jeg var af med det! Blot det vilde holde sig i de to Aar, jeg skal bruge det endnu, men det maa holdes svært i Ave. Jeg vil skrive Komedier som Aristofanes, har allerede begyndt. Tiden yder kun Stof til harmfyldt Latter. Jeg vil ogsaa skildre mig selv i en af Komedieme som en forrykt Karl, der i sin Fjollethed har troet, at han forstod den eneste Tid, der har været værd at leve i: Grækernes. De gamle kristne drev Djævlene ud ved Bøn og Faste. Jeg véd ikke, til hvem eller til hvad jeg skulde bede, thi paa hele Himlen og paa hele Jorden finder jeg intet, jeg kan løfte mine Øjne til.

Vennen havde for hvert Besøg, han i de senere Aar havde aflagt i Paladset ved Lungarno Corsini, følt Luftrummet snævre sig tættere og mere trykkende omkring sig. Han vidste godt, at 376 Virakken i Alfieris Sonetter og hans Morgenbuketter var en fortvivlet Vanedyrkelse af en Guddom, han havde mistet Troen paa.

Grevinden korresponderede ogsaa med Caluso. Han fik et Brev fra hende, hvori der forekom følgende Linjer:

. . . Vor store Ven er som sædvanlig herlig og ophøjet. Kun har Tungsindets Dæmon betaget ham som hans uddelige Saul, der staar lige saa højt over Bibelens Fortælling, som Voltaires "Zaïre" staar over Englænderen Shakespeares "Amletto". Han har havt slemme Anfald af Gigt. Kom snart til ham, kære Abbate! De er hans bedste Trøster . . .

Caluso ilede til Firenze. Han havde nu aflagt sin gejstlige Dragt. Klædt i sort Fløjels Kjole efter Konsulatets Mode, høj Krave, Puf paa Ærmerne, vidt udskaaret foran, med lange, bredt skaarne Skøder, viste han sig for sin Ven.

Alfieri sagde:

- Leve Friheden! . . . for saa vidt den ophæver enhver Slavedragt . . . Leve Broderskabet! . . . for saa vidt det er uopløseligt mellem os to . . . men ned med Ligheden!

Et forceret stramt Smil ledsagede disse Ord.

- Nu skal Du blive hos mig, til jeg dør, fortsatte han . . . Jo vist. Saa vil vi leve et Par Dage i idel Glæde som i vor Ungdom. Da Du aldrig har skrevet Digte, skønt Du vist havde kunnet, om Du vilde, kan jeg ikke gøre Dig til Ridder af min homeriske Orden, men jeg kan gøre Dig til Medlem af mit Akademi. Det har Du gjort Dig fortjent til ved den herlige hedenske Maade, hvorpaa Du har tjent den hellige katolske Kirke.

Caluso blev mere og mere uhyggelig til Mode. Alfieri havde en febrilsk eller hektisk Rødme paa sine skarpe Kindknokler, hans Talesæt var blevet forceret hurtigt og stakkat. Grønlig Lys skinnede blanke i hans lyse Øjne.

- Hvad er det for et Akademi?

- Du skal faa det at se . . . Jeg skal sige Dig, jeg vil følge med Tiden. Den Maler . . . Du véd . . . Franskmanden snakker op om at gøre Studier i selve Naturen. Det gjorde han, Figaro-Beaumarchais ogsaa. Og nu maa vi jo alle lystre Parole fra Frankrig . . . Jeg vil skrive Komedier . . . paa Aristofanes's Maade. Den første af dem skal hedde "Akademiet". Det ene Halvkor skal bestaa af Skøger, det andet af Advokater. For Resten skal Handlingen foregaa i Konstantinopel, og jeg indøver mig i Rollen som Stortyrk . . . Skumringen falder paa. Inden 377 vi naar mit Akademi, er det mørkt, og saa er alle Præster sorte, og alle Katte graa.

Der var intet andet at gøre for Caluso end at lade Vennen løbe Linen ud og selv følge efter.

Alfieri ringede og beordrede, at der skulde spændes for. Han sagde:

- Tænk Dig, min ene Fod gør ondt i Stigbøjlen, naar jeg rider. Jeg har Podagra. Og da jeg saa vel som Du skal danse i Aften og i Nat, saa maa vi to ældre Herrer være lette som neapolitanske Tarantella-Piger. Det er ogsaa derfor, at jeg spæger mig og faster. Jeg vil dø ung.

En høj i stærke Fjedre dinglende tohjulet Vogn holdt i Porten med to smaa sorte Heste for. Alfieri svang sig op i det eneste meget brede Sæde, Caluso satte sig ved hans Side. I vild Fart fløj Køretøjet over Gadernes Flisebrolægning.

Det gik forbi Palazzo Pittis majestætiske Façade, som Aftensolen forgyldte. De prægtige Balustrer glødede, og Vinduerne flammede i Guldglass.

- Leve Maestro Ludovico Ariosto! Her er et af hans Fepaladser! raabte Alfieri.

To gamle Koner, et Par Lastdragere, vendte sig om efter Køretøjet, skyggende med Øjnene for Solen.

Den ene Kone sagde til den anden:

- Det er den gale Piemonteser, Dronningen af Englands Kæreste.

- Han er gal, bindegal, sagde den ene Sjover til den anden, satte Pegefingeren paa Panden og lod den snurre rundt.

Det gik ud af Porta Romana, gennem den lange Allé af sorte Stenege med Solguldets Striber langs de krumme Stammer, med røde Rande om de dødsstille Blade, og opad mod Arcetri, hvor Villa Imperiales hvidgule Masse endnu lyste.

Altid opad, i samme strygende Fart. Alfieri rejste sig i Sædet som en Imperator i sin Triumfvogn, raabte højt for at opildne Hestene. Hvor saa han vildt anstrengt ud!

Paa en af Apenninernes Forhøje laa den lille Gruppe af smalle hvide Huse. Brat var Natten falden paa uden Overgang gennem Tusmørke.

Digteren holdt an foran en lille Haveport. Han stod selv af og aabnede den, trak Heste og Køretøj bag om Huset og anbragte dem under et Skur, tog saa Abbaten ved Haanden op ad 378 en Stentrappe, som løb uden om Husets Bagside. Paa den første Afsats trak han i en rusten Jernstang. En Klokke ringede, og en lav, smal Dør gik op under en lille Rundbue.

XXIX.

Oppefra lyste det brandgult ned over en Dør. Paa en brandrød transparent Plade stod med blaa Bogstaver: "[x][x][x][x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x][x]".

Døren blev aabnet, en Portière trukken til Side.

Caluso opdagede et middelstort Rum. Under det mangebjælkede Loft hang Lamper i den bekendte antike Form med Tude, hvorfra lange Flammer strakte sig ud, dirrende og spillende som Snogetunger. Væggene var helt bedækkede med brogede Tapeter og orientalske Tæppemønstre. Langs dem stod Løjbnænke, hvorpaa kortkjolede og nedringede Kvinder halvt laa, halvt sad. De var klædte i forskellig farvet Silke, og over Skuldrene bar de lange Florshawler. Nogle holdt Tamburiner, andre Mandoliner i Haanden.

I Baggrunden sad en høj Blondine i guldpailleteret hvidt Atlask med purpurrødt Shawl, tronende for sig som en Slags Dronning eller Sultaninde.

- Det er Halvkoret til min ufødte aristofaniske Komædie, sagde Alfieri til Caluso.

Caluso lo pligtskyldigst for at tækkes sin Ven, men i sit indre var han bedrøvet ved dette Maskeradegøgl. Alfieri vedblev:

- Avissmørrerne - og i Spidsen for dem den korthalsede Necker-Staël Holstein - har jo fortalt, at min Digtning manglede kraftig Farve, bløde Konturer og søde Toner . . . Nu studerer jeg Farver. Er disse Piger ikke brogede nok? Om lidt skal Du blive Vidne til mit Studium af Omrids saa bløde som Slangebugtninger og lytte til Toner sødere end syltede Morbær . . . Min Rosina, han vinkede til den blonde Kvinde paa det ophøjede Sæde, før Dine Tropper i Ilden!

Den blonde smilede og slog an paa sin Mandola.

To Piger med mørkebrunt Krushaar, sorte Øjne, fyldige Former, med blodrøde Koralperler om de nøddebrune Halse rejste sig og stillede sig ud paa Gulvet. I hæseblæsende Takt istemmede 379 de øvrige under Akkompagnement af Mandolinen den bekendte Tekst til en Tarantellamusik:

Quando vidi la Rosina,
Mi si accese il cuor nel seno,
E non posso far di meno
Che pensarvi notte e di
E costante la Marietta,
La Teresa, la Carolina,
Ma l'amor della Rosina
Non giammai piu scorderò*).

Under de fem Strofer blev Takten hurtigere for hver, og Dansen vildere og galere. De to syngende satte mere og mere Stemme i. De dansende lod Tamburinerne hoppe paa Knoerne, alles Øjne lynede som lidenskabelige Hasardspilleres. Det kom an paa, hvem der kunde folde sig stærkest og hurtigst ud i Røst og i Bevægelser. De dansendes Skikkelser glimtede forbi Tilskuernes svimle Øjne, der ikke ret kunde skelne hvem der var hvem. Farverne i Korallerne, i Klæderne ligesom gødes ud i hinanden. Endelig faldt de dansende plad ned paa Gulvet Sveden randt ned ad Pande og Kinder. Deres Stønnen lød som høj Graad.

Alfieri pegede hen mod et Hjørne. Der stod en Fiascone med guldblinkende Vino santo paa et Bord. De syngende og de dansende styrtede derhen, sloges formelig om at komme først og faa skænket sig et Vandglas fuld af den søde, krydrede Munkevin.

Alfieri sagde til Caluso:

- Man lærer saa længe, man lever. Først i det sidste Aar har jeg fundet Poesi i saadant noget . . . Men den blonde, Kapreserinden deroppe, hun er Juvelen. Hun er min. Ellers maa Du vælge, hvem af dem Du vil. Jeg sætter mig nu ved hendes Fødder som Herakles ved Omfales. Ak, det er Alderen, der hylder *

Første Gang, jeg saa Rosina,
flammehedt mit Hjærte brændte,
alle mine Tanker sendte
jeg til hende Nat og Dag.
Trofast er jo Marietta,
Teresina, Carolina,
men Din Elskov, min Rosina,
aldrig jeg forglemme skal.

380 Ungdommen, Kunsten, der hylder Naturen . . . Nedfarten til Hades begynder.

- Gør det ikke, Vittorio! sagde Caluso og greb ham i Armen. Jeg vil ikke se det. Du synker i mine Øjne.

Aarerne svulmede i Alfieris blege Tindinger.

- Dumme Præst . . . kan Du ikke faa manet den Djævel ud, som for i Dig ved Ordinationssakramentet? . . . Vær Menneske . . . ja det er Du, det véd jeg, men bekend Kulør!

Han rev sig løs, greb Kapreserindens fint formede, smalle, lange, brune Haand med de slangedannede Sølvvarmbaand og Sølvfingerringe, satte sig paa den lille Estrade ved hendes Fødder.

Caluso maatte tilstaa for sig selv, at Gruppen egentlig var køn - malerisk og plastisk - ikke moralsk set. Han forstod, at de andre Kvinder raabte Bravo ved Synet af denne høje Mand med det alvorlige Ansigt ved denne blomstrende Piges Fødder, af dette karakteristiske Hoved med det krusede lyserøde Haar lænet mod det hvide Atlask med Guldpailetterne.

- Nu synger Du, Rosina, den Sang fra Din Ø. . . . Tommaso Caluso . . . den græske Ø, hvor Kvindernes Hænder og Fødder er som de gamle Statuers . . . og lige saa skidne som de.

Rosina gik ned fra sin Smule Trone, saa skikkelig, halvdum ud, da hun løftede sine mørkblaa Øjne op mod Alfieri . . . Herre Gud! han betalte hende jo godt. Aldrig havde hun havt saa fornem Elsker, som hun slet ikke kunde forstaa, for snart lo, snart græd han, snart rasede han i hendes Favn . . . men hvor han maatte være rig! For ham var Guld som Rullesten for hende i Havstokken ved Marina paa Capri.

- Altsaa, raabte Alfieri, nu Du, Rosina!

Hun skød sig ned fra sit Dronningsæde, kastede sit Shawl fra sig, viste sig med sin smalle Taille, krøb behændig sammen siddende paa Hug paa Estraden med Knæene op mod Hagen, saa ned paa Alfieri med de blaa Øjne i de langt kløvede Huler. Hun laa der, ombruset af sine Klæder, dog anede man de fine slanke Former under det bevægelige Stof.

Pigen sang til en Melodi fra Capri i Andantino, mens hun slog Akkorder paa en Cither:

Fuggiamo nel deserto
Fuggiamo, amata mia!
Ogni sentier è aperto,
: : Se tu verrai con me. :!
381 :|: Fuggiamo, ovver poi vittima
lo resterò per te :|:

Come colombi uniti
Ci aggirem nel bosco.
E nel amor rapiti
:|: Ci unisce un sol pensier :|:
:|: Noi non avrem davanti
Che un solo duce, il cor. :|:
Si, si!

Il canto degli uccelli

Sia l'inno nuziale!
Un cerchio su capelli
:|: Di rose io ti porrò :|:
:|: Regina del deserto
Io ti saluterò. :|:
Si, si!*)

Hun sang med en Stemme saa klar, som den kun findes i Italien. Det var en underlig tungsindig Melodi. Og mens hun selv fik Taarer i Øjnene, smittede hendes Bevægelse de to Mænd.

Pludselig farer Alfieri op, griber hende i Favn og synger de sidste Ord:

* 382

Som Ørknens fagre Dronning
jeg kroner Dig, min Skat.

Han tog en Æske frem, aabnede den. Et genuesisk Smykke, en Krans af smaa Roser i Guldfiligranarbejde glimtede i Lyset. Han satte den paa hendes Haar og sagde:

- Tre Gange skulde Du synge den Sang, før jeg kransede Dig med Roser. Men nu skal Du flygte . . . Tommaso . . . en anden skal flygte med Dig.

Abbaten tog en af Tarantelladanserinderne. Alfieri hug med sin Kaarde til Lamperne, saa de faldt klirrende mod Gulvet; de andre skønne hvinede vildt i det ravnsorte Mørke. Alfieri lo højt.

Snart sad de to Mænd med hver sin Kvinde paa Skødet. Alfieri styrede Hestene samtidig med, at han favnede den skønne. I gnistrende Galop susede Vognen ned ad Bakke og forsvandt i Mørket.

XXX.

En Gang om Ugen aflagde de to Venner Besøg i Akademiet og kørte med deres Elskerinder op til et Hus ved Fiesole.

Vennen saa med Bekymring, at Alfieri var legemlig lidende. Hans Anfald af Gigt blev hyppigere. Han vilde ikke forlade ham.

En Eftermiddag sagde Alfieri til sin Ven:

- Husker Du den Aften for mange Aar siden i Bobolihaven, da vi første Gang ret aabnede vore Hjærter for hinanden? Da Du bød og manede mig til at blive Digter? Da Du formelig befalede mig at faa en stor Elskov? Da troede jeg paa mine Evner, paa en alt betvingende Kraft i mig. Jeg har stridt og stræbt, slidt og slæbt. Hvad har jeg vundet? . . . Min Digtning er bleven forpint af Anstrengelse, og Du ser, hvad den store Elskov er bleven til! Du plejer at have et skarpt Øje. Skulde det være blevet blindt? Har det ikke set, hvad der sker i dette Palads?

Caluso greb ham i Armen, og der undslap Abbaten som et Skrig af Smerte. Han havde vel frygtet, at Alfieri vidste alt, og tilskrev hans Vildskaber med dette "Akademi" Fortvivlelse derover. 383 Men, da Digteren aldrig havde hentydet dertil, søgte Caluso at trøste sig med, at han havde taget fejl. Nu blev der revet en grundig Rift i hans Haab. Han tav stille og stirrede ned i Gulvet.

Alfieri vedblev:

- Jeg anklager først og fremmest mig selv eller den, der har skabt mig. Men maaske er vi kun Produkter af en blind, fornuftløs Natur. Intet Menneske har kunnet udholde at leve daglig sammen med mig, undtagen min kære Træl, min afdøde Andrea, som kyssede min Haand, naar den havde slaaet ham. Men jeg har ogsaa den Anklage mod Dig, min Ven, at Du har sporet og egget mig ud over min Natur. Dødens Grib hakker alt i mine Indvolde; jeg føler dens Jernnæb hver Dag. Min Ven, hvorfor gjorde Du det?

Gennem Taarer lyste Tommaso Calusos skønne Øjne som flammende Kugler. Han rejste sig, lagde Armen om Alfieris Hals og sagde:

- Du har rejst Dig et Monument, som aldrig vil forgaa, og med det samme et for den, Du har elsket. Og Du maa huske, hvad hun har været for Dig. Efterverdenen vil glemme Eders Fejl og begejstres for Eder begge som for Petrarca og Laura. Hun har villet følge Dig paa Din Flugt, har ikke havt Vingefang nok, er falden ned paa Jorden, men det er nok at have villet det store. Saa har Du forladt hende. Dertil er intet at sige. Man suger Orangen og kaster Skallen bort. Det er og maa være Geniernes Moral . . . Hvorfor jeg har hugget mine

Sporer i Dine blødende Sider? Fordi jeg vilde være med til at skaffe vort Italien en stor Digter, som aandelig kunde forene dette stakkels søndersplittede Land, Blomsternes, Poesiens, Sangens Hjemstavn. Tro mig: Italien maa sammensynges, før den Herskerhaand kommer, som udvortes tvinger det sammen. Har jeg ofret Dig, da er det som Brændoffer til Italiens Genius. Han vil glædes som Jehovah ved den søde Duft. Jeg vilde ikke betænke mig paa at ofre den Genius hundrede Sjæle i et Baal. Jeg vil elske, jeg vil knæle for enhver, der bringer en Sten til Enhedsbygningen. Jeg skulde hylde en Skurk som Cesare Borgia, hvis han kunde gøre vort Land til ét, ligesom jeg hylder Niccolò Macchiavelli, der raader en kraftig Tyran til ikke at sky Gift og Dolk, Løgn og Mened for dette Maals Skyld. Naar Du snart segner hen, er Du ikke Italiens første, bliver heller ikke dets sidste Martyr. Men Du faar Plads i dets Pantheon. Jeg vil ikke tale om, at fra Din 384 Dødsdag af vil jeg visne hen af aandelig Tæring . . . Farvel . . . Min Broder ligger for Døden paa vort gamle Slot. Dør han, kommer jeg tilbage til Dig . . . og skal ikke vige fra Din Side, før en af os dør.

Ikke mange Uger efter skrev Grevinden af Albany følgende Brev til den franske Hellenist Anse de Villoison, Alfieris Ven og Beundrer:
Florens, 9. November 1803.

Jeg er vis paa, kære Ven, at De vil tage stor Del i det skrækkelige Tab, jeg har lidt. De véd af Erfaring, hvor forfærdeligt det er at miste. Og her at miste en, med hvem jeg har levet i 26 Aar, og som aldrig har voldet mig et bedrøvet Øjeblik, som jeg altid har tilbudt, højagtet og æret. Jeg er det ulykkeligste Væsen paa Jorden. Den største, den eneste Lykke, som kunde hænde mig, var snart at følge denne mageløse Ven. Han har dræbt sig selv ved Studium og Arbejde, I de ti sidste Aar lærte han sig Græsk uden Hjælp. Han har oversat paa Vers en Tragodie af hver af de store Grækere: "Perserne" af Æskylos, "Filoktet" af Sofokles, "Alkestis" af Euripides, selv skrevet en "Alceste", et tragisk Melodrama "Abel", som er bestemt til halvt at reciteres, halvt at synges, for ret at give Italienerne Smag for Tragedien. Det skal blive de første Ting, jeg lader trykke som Slutning paa hans "Theater". Han har oversat Aristofanes's "Frøerne", hele Terents, hele Vergil paa Vers, det vil sige "Æneiden", samt "Catilinas Sammensværgelse". Han har skrevet 17 Satirer og et Bind lyriske Digte. Han har skrevet paa sit Levnetsløb lige til 14. Marts d. A., og saa har han paa to Aar digtet 6 Komedier, som have været Aarsagen til hans Død, thi han arbejdede for meget derpaa, for snart at bringe dem til Ende, og trods det har han kun kunnet korrigere fire og Halvdelen af den femte.

Han befandt sig meget vel den 3. Oktober om Morgenen og arbejdede som sædvanlig. Jeg kom hjem Klokken 4 for at spise til Middag, jeg fandt ham i stærk Feber: Podagraen var slaaet ind, og han havde svækket sin Mave ved i lang Tid saa godt som intet at spise.

385 Endelig Lørdag Klokken 8 mistede han Synet efter at have tilbragt en Nat værre end de foregaaende og døde uden Feber, som en Fugl, uden Dødskamp, uden at vide, at han skulde dø, næsten uden at have talt under sin Sygdom.

Ak, hvilken Sorg! Jeg har mistet alt: det er, som havde man revet Hjærtet ud af Livet paa mig. Jeg kan endnu ikke faa mig selv til at tro paa, at jeg aldrig mere faar ham at se. Jeg sad jo ved hans Side, naar han arbejdede, jeg formanede ham til ikke at overanstrenges, men det var forgæves; hans brændende Iver for Studium og Arbejde tog til Dag for Dag, og han søgte at glemme alt, hvad der foregik i Tiden, som dog stadig beskæftigede ham. Hans Tanke var altid rettet paa den alvorlige Side af Livet, og dette Land yder ingen Adspredelse. Jeg bebrejder mig altid, at jeg ikke har bevæget ham til at foretage en Rejse; han var da bleven tvungen til at adspredes sig. Hans glødende Sjæl kunde ikke eksistere længere i et Legeme, som den stadig fortærede. Han er lykkelig, han ser ikke mere de mange Ulykker, og hans Berømmelse vil stige; kun jeg har mistet ham, og han var mit Livs Lykke. Jeg kan ikke mere beskæftige mig med noget. Mine Dage var tidligere alt for korte, jeg studerede mindst 7 til 8 Timer; nu kan jeg ikke aabne en Bog. Undskyld, at jeg underholder Dem med min Sorg. Jeg véd, at De nærer Venskab for mig, og at De elsker denne uforlignelige Ven: derfor hengiver jeg mig til min Smerte lige over for Dem.

De vilde gøre mig en sand Glæde ved at fortælle mig om Dem selv og om Deres literære Beskæftigelser. Jeg véd, at De docerer Nygræsk ved Institutet. Jeg har hørt, at Hr. Delilles "Æneide" er under Trykning, jeg glæder mig usigelig til at læse den, naar mit Hoved en Gang kommer i Ro. Jeg tænker ikke paa at flytte; jeg lever fra Dag til Dag, glad over, naar en Dag er til Ende, fortvivlet, naar en ny begynder. Døden vilde være en sand Lykke for mig; jeg afskyer Livet, Verden, alt, hvad som lever og rører sig deri. Jeg har kun levet for en, og ham har jeg mistet. Lev vel, kære Ven, beklag mig, thi jeg er meget ulykkelig. Jeg kan ikke løsrive mig fra disse Steder, hvor jeg har levet med ham, og hvor han stedse vil blive.

Grevinden af Albany.

386

Resten af sit Liv, nogle og tyve Aar endnu, levede Grevinden med Maleren Fabre. Evigt studerende Dilettant, altid literært interesseret, samlede hun lærde og Literater om sig, brevvekslede med Berømtheder, fik saa mange som muligt til at rose Alfieri. For ham lod hun rejse det prægtige Mindesmærke i Kirken Santa Croce efter en Tegning, som Alfieri selv havde udført. Efter hendes Død blev et, som Alfieri ogsaa havde komponeret, oprejst for hende. Mange har betragtet disse Marmorsarkofager med Rørelse og Andagt.

387

INDHOLD AF FEMTE BIND

- Stillelivs-Folk.....1
- Poet og Junker.....169